Digitized by Google

6
5–D
44
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
4 H
33
Digitized by Google

Digitized by Google

ANTONI-NI LIBERALIS

[redacted]FORMA[redacted]O-num congeries.

PHLEGONTIS TRALLIANI de Mirabilibus & longæuis Libellus.

EIVSDEM De Olympijs fragmentum.
APOLLONII Hiſtoriæ mirabiles.
ANTIGONI Mirabil. narrationũ congeries.

M. ANTONINI *Philoſophi Imp. Romani, de vita ſua Libri XII. ab innumeris quibus antea ſcatebant mendis repurgati, & nunc demum verè editi.*

Græcè Latineq; omnia, [redacted] Auguſt. interprete: cum Annotationibus & Indice.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BASILEAE, *per* [redacted],
M. D. LXVIII.

Εἰς [redacted] τὸν [redacted]
Σεβαστοπολίτην, Κ. Ο.

Οὐθὲν-ἄτερ ξύλων-ὁ-βίος [redacted] καὶ
ἀνδρῶν,
Ξύλα καὶ ἄνδρες ἄνευ οὐθὲν ἔασι βίου.
Δούρατα σεῖο πέλει μουσέων χαρίτων τε γενέθλη,
Ἀνέρες οἱ μούσῃς καὶ χαρίτεσσι φίλοι.
Καί σύ γε δουρατέων μεθέπων σέθεν οὔνομ' ἀπ'
ἀνδρῶν,
Δούρειος τελέθεις ἵππος ἀρκῖ φίλοις.
Τοὔνεκ' ἔπος κάλλιστον ἐμοὶ σὺν ἀείσαο μούσῃς
Οὐθὲν-ἄτερ μουσέων καὶ χαρίτων-ὁ-βίος.

Ὁ-βίος βροτῶν θεοῖο
Ἄτερ-οὐθὲν ἀμβρότοιο.

[redacted]

[redacted] Auguſtanus, ALBERTO A STETEN, Georgij V. C. F. adoleſcenti optimę indolis atque ſpei, S. P. D.

QVos ad te, ALBERTE cariſsime, mitto Libellos, eos Græcos ex vetuſtiſsimis mẽbranis, rariſsimo, mihiq́ alias nũquã uiſo litterarũ genere cõſcriptis, liberali permiſſu Illuſtriſsimi optimiq́ PRINCIPIS ac Domini mei, in cuius bibliotheca is codex abs me erat repertus, tranſcriptos, ſuperiore anno, cum ocioſus Auguſtæ eſſem, in Latinum ſermonem tranſtuli. De quibus edendis in lucem cum cogitarem, ſimul venit mihi in mentem M. Antonini de vita ſua librorum, quos (quanquam ἐκλογὰς potius operis, quàm ipſum opus, ipſosq́ integros libros eſſe iudico) ante annos ferè nouem à me Latinos factos ad patrem tuum, virum omni vera laude cumulatiſsimum, officij cauſa emiſeram. Quæ mea lucubratio cum (quod

in promtu eſt cuiuis videre atq; iudicare) fœde eſſet incuria operarum typographicorũ deprauata, itaq́; planè edita, vt pro non edita cenſeri optimo iure poſſet, iampridem cogitaram de remedio ei malo faciẽdo. Poſtquã autem de cæteris, quæ dixi, opuſculis tibi dedicandis conſtitutum apud me fuit, illico ea mihi ad animum acciderunt, quæ me facilè impellerent, vt his Antoninum meum adiungerem. Cùm enim ex eodem omnia hæc opuſcula penu ſint deprompta, (nam Antonini exemplum quo vſus ſum, de Palatini Electoris Illuſtriſſimi inclytæ memoriæ OTHONIS HENRICI, & bibliothecæ libro fuiſſe tranſſumtum, Geſnerus, vir incomparabilis doctrinæ, ac humanitatis, et cuius morte non maiorem dolorem boni ceperũt, quàm damnum fecit reſpub. literaria, affirmauit.) idemq́; ijs interpres, tametſi diuerſis temporibus, contigerit: commodè videbantur eodem etiam volumine compræhenſa, vnius typographi opera, in manus hominum peruẽtura. præſertim cùm, ſicut prior lucubratio patris tui auſpicijs in publicum prodijſſet, ita poſte-

rio-

riorem ego tibi, amoris ſtudijq́; erga te mei palàm teſtificandi gratia dedicare animum induxiſſem. Ad Antoninum quod attinet, ne quis iniquior cramben à me bis apponi eandem putet, emendaui Præfationẽ, Græca Latinaq́; autoris verba, Annotationesq́;: neq; à mendis modò repurgaui, ſed & nonnulla loca translationis meæ recognita correxi, Annotationumq́; auxi: vt nunc quidem multis modis verior ac ornatior prodeat Antoninus noſter. Sunt quædam in eo Libro quæ prorſus non attingere videbatur præſtare, quàm conijciendo aliena pro Antoninianis fortaſsis ingerere. Ipſum quidem Opus abs te alienum putare non potes, cum patrem tuum dominum agnoſcat: & eo legendo pulcerrimas inuenies multas, tuæq́; etiam ætati conuenientes ſententias, digniſsimas quæ à te memoriæ infigantur, inq́; vſu vitæ obſeruentur. Sed de Antonino in præſentia ſatis. Quæ autem tibi dono damus, alibi adhuc ne nominari quidem audiui: vt vel nouitatis nomine gratioſa eſſe apud ſtudioſos librorum eſſe debeat. Neq; iniucunda poteſt eſſe eorum lectio, cùm ſint

narrationes rerum partim mirabiliũ ac prodigioſæ, partim falſæ etiam palàm, & quæ fidem omnem excedant. Neq; ego hîc diſputo de vſu huiuſmodi narrationum, quod alij multi uarijs ætatibus grauiter copioſeq́; fecerunt, & iam pridem inepta illa quorundam moroſæ leuitatis hominum exploſa eſt ſententia, qui fabulas ſiue poëtarum, ſiue alias legi nõ debere contenderent. Dubium autem mihi non eſt, quin hiſce in libellis eruditi homines multa ſint deprehenſuri, cum quæ ad bonorum ſcriptorum intelligentiam conducant, tum quæ non ignorare ſit operæpreciũ. Verùm ego ijs commendandis ſuperſedeo eo libẽtiùs, quòd ipſi quaſi loqui pro ſe iam nunc, & ſibi gratiam lectorum captare beneficio meo videntur poſſe. Tibi autem, Alberte, eos inſcribere, ac ſub tuo nomine reip. literariæ hanc qualẽcunq; acceſſionem fieri propterea volui, vt publicè conſtaret, te abs me non leuiter diligi atq; coli. Quod quidem meum ſtudium tibi non nobilia iſta ornamenta natalium & opum apud me conciliarunt, quæ ego tanti facio, quanti (opinor) debeo: hoc eſt,

neq;

neq; ſperno, neq; admiror, neq; ullis veris bonis antepono. Sed cum tuam indolem expertus eſſem paternæ æmulam, cumq́; tu non inuitus bonis literis diſcendis te dediſſes: ſicut coràm domi meæ inſtitutum illud pulcerrimũ opera, conſilio, cohortationibusq́; meis non dicam adiuui atq; promoui, ſed conatus quidem ſum, & volui certè ad id perſequendum aliquid tibi adferre adiumenti: ita hoc ipſo etiam munuſculo confirmare tuum in præclariſſimo propoſito animum, teq́; hortari vt ſtrenuè pergas, laboresq́; non magnos ob incomparabiles eruditionis commoditates alacriter conſtanterq́; ſubeas atq; obeas, eſſe mei officij ſum arbitratus. In præſentia nihil addam præter hæc duo. Vnum: Apud ſani iudicij homines (quibus ſe non velle probare, belluinum eſt) tanti unumquenq; fieri, quanti ſunt eæ res precij, in quibus is operam ſuam induſtriamq́; ponit. Alterum: Quarum laudum gloriam adamaueris, quibus artibus eæ laudes cõparantur, in ijs eſſe elaborandum. Intelligis quid velim. Reliqua cùm ex me non ita pridem copioſè tum è patre tuo, viro prima-

rio aliiſq́; tibi verè fauētibus perſæpe & crebrò tibi audire contigit: eaq́; tibi cordi fore, neque te ſpem de te conceptam falſurum, planè confido. Itaque id vnum reſtat, vt te valere iubeã: rogemq́;, vt me viciſsim ames. id quod te facere exiſtimabo, ſi ita gratum tibi hoc meum munuſculum eſſe intelligam, vt calcaris quaſi vice in ſtudiis literarum proſequēdis apud te functum ſit. Vale: Heidelbergæ, inter grauiſsimas occupationes, a. d. V. Kal. Sextil. Anno repræſentati Seruatoris M. D. LXVIII.

ANTO-

ANTONINI LIBE-ralis Tranſformationum congeries.

[redacted] Auguſtano interprete.

CTESYLLA Iulide Cei inſulæ vrbe nata fuit, filia Alcidamantis. Hanc cùm Hermochares Athenienſis choreã agere vidiſſet Pythijs ad aram Apollinis Carthææ, (vrbs ea eſt inſulæ eiuſdem) amore eius eſt correptus. Itaq; in malum inſcripſit iuramentum, quo per Dianam iuraret virgo, ſe Hermochari Athenienſi nupturã: id malum abiecit in fanũ Dianæ, ſublatumq; id Cteſylla legit, lectoq; iuramento, præ pudore abiecit, neque æquiore tulit animo quàm Cydippe ab Acontio decepta. Cæterùm Hermochari petenti nuptias pactus eſt Alcidamas, laurumq; tangens Apollinem iurauit. Exacto autem Pythiorum tempo- 1. *Cteſylla.*

re,oblitus iuramenti, filiā alteri deſpondit. Cum autem Cteſylla rem ſacram faceret in fano Dianę, repulſæ impatiens Hermochares eódem irrupit: & eo conſpecto, Cteſylla diuino impulſu amorē eius concepit: req; cum nutrice compoſita, noctu clam patre Athenas nauigauit, nuptięq; cum Hermochare ſunt perfectæ. In partu autem Cteſylla aduerſa vſa valetudine, deceſsit, dei voluntate, propter patris periurium. Cuius cadauer cum ad ſepulturam efferretur, colūba è ſandapila euolauit, corpusq; mortuæ nuſquā apparuit. Conſulenti porrò oraculum Hermochari, reſpōdit deus, vt apud Iulitas templum poneret, ſacrū Veneri Cteſyllæ. Cois etiam oraculum datum eſt: hiq; etiamnum Veneri ſacrificant, Cteſyllam eam appellantes, alij Cteſyllam Hecaergam.

II. *Meleagrides.* Oeneus Porthei F. Martis N. regnauit Calydone. ex Althæa Theſtij filia tulit filios, Meleagrum, Pherea, Agelaum, Toxeum, Clymenum, & Periphantem: filias Gorgem, Curimedam, Deianiram, Melanippam. Is cum primitias frugum pro regione dijs offerret, oblitus fuit Dianæ. quæ irata, aprum immiſit, qui & terram

terram vaſtauit,& mulros interfecit. Icirco Meleager & Theſtij filij virtute præſtantiſsimos è Græcia conduxerunt, apri eius occidendi gratia. qui cùm conueniſſent,& aprum necaſſent, Meleager carnes eius diſtribuit, caput autem & pellem ſibi eximia præmij loco ſeruáuit. Diana autem, ira ob cędem ſacri apri aucta, rixam inter eos excitauit. Etenim Theſtij filij ac reliqui Curetes pellem attrectauêre, dimidium præmiorum ad ſe pertinere dicentes : ſed Meleager vi ea ademit, ac filios Theſtij occidit. Hac occaſione bellum inter Curetes & Calydonios ortum eſt : ad quod Meleager non exijt, iratus ob diras quibus ipſum mater propter fratrum necem deuouerat. Cum autem Curetes iam eſſent vrbem capturi, vxor Cleopatra ei perſuaſit, vt Calydonios tueretur. Egreſſus autem contra Curetas, perijt: cremata à matre face, quam ei Parcæ dederant. nã hoc fatum Maleagro dederant, vt tandiu viueret, quàm diu fax iſta duraret. Reliqui etiam Oenei filij in pugna mortem oppetierunt: maximusq; apud Calydonios luctus Meleagri cauſa extitit. Sorores autem ad ſepulcrum eius abſq;

vlla intermiſsione fleuerunt, donec eas Diana virga tactas in aues mutauit, & in Lerum inſulã deportauit, impoſito Meleagridum nomine. atq; eæ etiamnùm certo anni tempore dicuntur Meleagrum lugere. Duæ autem de filiabus Althææ, Gorgo & Deianira feruntur formam non mutaſſe, beneficio Bacchi, cui eam gratiam Diana fecerit.

Hæc & præcedens narratio ex tertio libro Nicandri de mutationibus, ſeu alterationibus formarum deſumtæ ſunt. Quæ ſequitur, Bœi eſt, libro de Auium ortu, ſiue Ornithogonia.

III. *Hierax.* Fuit apud Mariandynos Hierax, vir iuſtus, & illuſtris. is tẽpla Cereri poſuit, primosq́; ex ea fructus percepit. At poſtquam Teucri tempore legitimo ſacra Neptuno non perſoluerunt, ſed ea præ negligentia omiſerunt, indignatus Neptunus fruges eorum perdidit, ingẽtemq́; à mari cetum ipſis immiſit. Teucri cùm ceto ſimul & fami ferendo non eſſent, ad Hieracem miſerunt, qui auxilium aduerſus famem ab eo poſcerent. isq́; cùm triticum, tum alia miſit alimenta. Irritatus eo facto Neptunus, ob ſuos ab eo honores diminutos, in auẽ ipſum con-

conuertit, quæ nunc Græcis Hierax, Accipiter Latinis dicitur. Mores quoque eius priſtinos prorſus immutauit: eum enim qui hominibus fuerat chariſsimus, volucribus inuiſiſsimum reddidit, & qui ab interitu multos homines vindicauerat, fecit vt is plurimas necaret aues.

Dryopis filius Cragaleus, in terra Dryopide habitabat, ad lauacra Herculis, quæ ferunt Herculem claua percuſſis montis tabulis aperuiſſe. Erat is Cragaleus iam prouecta ætate, habebaturq́; à popularibus iuſtus ac prudẽs. Ad eum boues paſcentem accedũt Apollo, Diana, & Hercules, diſceptaturi cauſam de Ambracia Epiri. Apollo eam vrbem ſibi vindicabat, quia pater eſſet Melanei, qui Dryopum rex fuiſſet, belloq́; totam Epirum cepiſſet: ac procreaſſet Eurytum & Ambraciam, à qua vrbi Ambraciæ nomen ſit factum: ſed & à ſe maxima in vrbem profecta eſſe beneficia. Suo enim iuſſu Siſyphi poſteros aduenisse, & bellum quod Ambraciotis erat contra Epirotas, confeciſſe. Torgum quoq; Cypſeli fratrem, ſuis motum oraculis, coloniã à Corintho Ambraciam deduxiſſe. Tum Ambra-

IIII. Cragaleus.

Lis inter deos de Ambracia.

[library stamp]

Ambraciotas ipſius ductos oraculis, cōtra Phalæcū, qui tyrannidē eam in vrbē arripuiſſet, inſurrexiſſe: ex eaq́; occaſione multos fuiſſe à Phalęco interfectos. in ſumma ſe in ea vrbe ſæpe bellū ciuile, rixas, & ſeditionē ſedaſſe, & horū loco ius iuſticiamq́; & leges introduxiſſe: atq; ob id hodieq́; ſe ab Ambraciotis in feſtiuitatibus & publicis conuiuijs ſeruatorē Pythiū cātari. Diana verò litigare cū Apolline deſinens, petebat vt vltrò ſibi Ambraciā concederet, quā hac ducta occaſione ſibi depoſceret. Quo tempore Phalæcus eam tyrannide premebat, metusq́; omnes ab eius cæde detinebat, ſe venāti tyranno catulū leonis exhibuiſſe: quē cum is in manus ſumſiſſet, leænam matrē è ſylua erupiſſe, & in Phalæcū impetu dato, pectus eius dilaniaſſe. ideo Ambraciotas ſeruitutis excuſſo iugo, Dianā principem placaſſe: venatricisq́; Dianæ ſimulacro facto, ferā ei appoſuiſſe. At Hercules cùm Ambraciam, tum vniuerſam Epirum ad ſe pertinere oſtēdebat. Nam Celtas, Chaonas, Theſprotos, & vniuerſos Epirotas bello, quod intuliſſent, à ſe ſubactos, quo tēpore cōiunctis virib. ſibi boues Geryonis adimere

mere eſſent aggreſsi. Aliquanto pòſt colonos à Corintho veniſſe, qui pulſis Ambraciæ ciuibus vrbẽ denuò tenuerint. atqui omnes Corinthios eſſe ab Hercule ortos. His auditis Cragaleus vrbem Herculi adiudicauit. Apollo autem iratus, manu eũ corripuit, inq́; ſaxũ mutauit, eo quo ſteterat loco. Ambraciotæ autẽ ſacrificãt quidem Appollini ſeruatori: vrbem tamẽ Herculis eſſe, eiusq́; liberorũ ſtatuerunt. & poſt feſtũ Herculis, in hũc vſq; diẽ Cragaleo exta immolãt. Narrat Nicãder primo Alteratorũ libro, & Athanadas in Ambracicis.

Aegypius (vt eſt apud Bœũ libro de Auiũ ortu primo) Anthei F. Nomionis N. in extremis Theſſaliæ habitauit finibus: charus fuit, et dijs ob pietatẽ & hominib. magnanimitatis iuſtitięq́; cauſa. Is cũ vidiſſet Timandrã, amore eius captus eſt: cũq́; viduã eſſe intellexiſſet, pecunia data impetrauit, vt ipſi ad ſe domum ventitanti corporis ſui poteſtatẽ faceret. Aegrè id ferens Neophron Timãdræ filius, Aegypij æqualis: inſidiasq́; ei ſtruens, multis donis Bulidem Aegypij matrem eò pellexit, vt cum ea domum ſuam deducta rem haberet. Horã deinde maturè V. Aegypius.

cogno-

cognoſcens, qua ad Timandrã erat Aegypius vẽturus, ſuam matrem quacunq; occaſione domo emiſit, inq́; eius locum matrem Aegypij introduxit, ſe ad eam rediturum ſimulans: itaq́; ambobus impoſuit. Aegypius nihil eorum quę Neophron machinatus fuerat ſupputans, cũ matre corpus miſcuit, quam eſſe Timãdram putabat. Eum ſomno iam captũ Bulis agnouit, arreptoq́; gladio, oculos filio eruere, & ſeipſam necare ſtatuit. Apollinis interim volũtate ſomno Aegypius ſoluitur: intellectisq́; Neophronis inſidijs, in cœlum ſublatis oculis, optauit omnia ſecum aboleri. Iupiter porrò eos in volucres mutauit, factiq́; ſunt Aegypius & Neophron ægypij (id eſt, vultures) cognomines, minor tamen corpore Neophron. Bulis in mergũ abijt, eiq́; Iupiter alimentum tale deſtinauit, vt nihil terra editum edat, ſed tantùm oculis piſcium, auium, aut ſerpentum veſcatur, quia filio Aegypio oculos erat ademtura. Timandra in parũ (ſiquidem is eſt Græcorum ægithallus) eſt mutata: neq; vnquam eodem loco hæ aues viſæ ſunt.

VI. Periphas. Terrigena fuit in Attica Periphas, na-

tus

tus antequam terræ filius Cecrops exiſteret. Is regnũ in priſcos homines obtinuit,fuitq́; iuſtus,diues,ac pius: & tẽpla plurima condidit Apollini, plurimasq́; dijudicauit controuerſias. neq; eum vllus hominum culpauit, ſed omnibus volentibus electus fuit: atq; ob excellentiam factorum eius, honores Ioui debitos homines ad Periphantem tranſtulerunt, eiq́; templa & delubra poſuerunt, Iouisq́; Seruatoris, Inſpectoris, & Benigni nomine coluerunt. Itaq; Iupiter ſuccenſens, ſtatuit totam eius domum fulmine comburere. Apolline autem deprecante extremam familiæ eius perniciem, à quo nimirum ipſe coleretur: Iupiter Apollini hoc dans, in domum Periphantis venit, eumq́; cum vxore verſantem offendens, vtraq; manu preſſum in aquilam commutauit: vxoremq́; eius orantem vt ſe quoq; in auem Periphantis conſuetudine vtentem verteret, phanam, id eſt fulicam fecit. Periphanti porrò ob pietatem qua inter homines præſtiterat, hoc honoris tribuit, vt rex omnium auium eſſet, ſacrique cuſtos fulminis, & ad ſuum adiret ſolium. vxori autem Periphantis, vt auis ea ad

omnes actiones hominibus ſecunda appareret. *Indidem.*

VII. *Anthus.* Autonous Melanei F. ex Hippodamia filios nactus eſt, Erodium, Anthum, Schœneum, Acanthum: & filiam Acanthidem, quam forma pulcherrimam dij fecerunt. Habuit is Autonous equorum armenta plurima, eaq; paſcebantur ab Hippodomia vxore & filijs eius. Cęterùm Autonoo plurimum agri poſsidenti nullus cum fructus perciperetur, ob culturæ neglectum, ſed iuncos ei ſolum, ſpinasq; ferret: inde nomina filijs Acantho & Schœneo, filiæq; Acanthidi impoſuit: maximumq; natu Erodium appellauit, quòd ipſum deſtituiſſet terra.
3 Is Erodius armentorum equorũ ſtudioſiſsimus, ea paſtum in pratum compulerat. vnde cum ea Anthus expuliſſet, equæ à pabulo excluſæ in furorem verſæ ſunt: nactæq; Anthum deuorarunt, multa deos opem flagitantem. Et pater quidẽ Autonous præ dolore attonitus, equas abigere cunctatus eſt, itemq; adoleſcentis famulus. mater verò cum equabus depugnans ob corporis imbecillitatem peſtem filio depellere non potuit. Cum autem hoc modo extinctum Anthum

thum deflerent, Iupiter & Apollo miſericordia ducti, vniuerſos in aues mutauerunt: Autonoum in ocnum, quòd pater ad ferendũ filio auxilium ſegnis fuiſſet: matrem in corydum, quod ſe aduerſus equas armaſſet, pro filio propugnãs: ipſum autem Anthum, erodium: Schœneum, Acanthum, & Acanthyllida in aues priſtinis ſuis nominibus inſignes: famulum Anthi comitem itidem in erodium, ſed pello longè minorem. atq; hic erodius nuſpiam antho adſidet, neque anthus ephippa, quod ab equis peſsimè fuiſſet tractatus. atq; etiamnum anthus equi vocem audiens fugit, ſimul eam imitans. *Indidem.*

In imo Parnaſsi verſus meridiem mõs eſt (vt quarto Alteratorum libro Nicander narrat) Cirphis, ponè Criſſam, inq; eo etiamnum antrum pręgrande, in quo fera degebat olim ingens & monſtroſæ magnitudinis adeò, quàm alij Lamiam, alij Sybarin nominabant. Ea fera ſingulis diebus in agros graſſabatur, pecus homineſq; rapiens. Iamq; Delphi de mutandis ſedibus cogitabant, & oraculum conſulebãt de loco in quem migrarent. Tum Deus, malo eos iſto liberatum iri *VIII. Lamia, ſiue Sybaris.*

pronunciauit, ſi manentes vellent ad antrum exponere puerum vnum de ciuium filijs. ipſi mãdata peragebant. Sorte ad hoc ductus eſt Alcyoneus, Dionij & Meganiræ F. quem vnum pater, genuerat, & vultu & indole præditus eleganti. eum coronis redimitum, ſacerdotes ad Sybaridis ſpeluncam abduxerunt. At verò genij cuiuſdã impulſu Eurybatus Euphemi F. ab Axio fluuio genus trahens, generoſo animo iuuenis, à Curetide proficiſcens, in Alcyoneum, cum is ad antrum duceretur, incidit: & amore eius correptus, ſcitatus cauſam viæ, indignum facinus ſe facturum putauit, ſi puerum ita miſerè interfici ſineret, neque ei pro viribus ſuis opitularetur. Itaq; Alcyoneo detractas coronas, ſuo impoſuit capiti, ſeq́; eius loco duci iuſsit. adductusq́; ad antrum à ſacerdotibus, irrupit, Sybarinq́; è lecto vi abreptã in lucem protulit, ac de ſaxis pręcipitem egit. ea capite ad imos Criſſæ proceſſus alliſo, eo è vulnere deceſsit. Cæterũ iſto è ſaxo fons erupit: qui ab incolis Sybaris dicitur. Inde etiam Locri vrbẽ Sybarim condiderunt in Italia.

IX. *Emathides.* Iupiter (vt ibidem refertur) in Pieria con

cõgreſſus cũ Mnemoſyna, Muſas genuit. Regnabat eo tẽpore in Emathia Pierius indigena, eiq; nouem erant filiæ, quæ chorum ſuum Muſis oppoſuerunt: certamenq; Muſicum eſt in Helicone commiſſum. Quando autem filiæ Pieri canebant, omnia caligine obſcurabantur, nihilq; ad choream obtemperabat. At Muſarum cantu ſiſtebatur cœlum, aſtra, mare, flumina: & Helico voluptate delinitùs, ad cœlum vſq; creſcebat: donec eum conſilio Neptuni Pegaſus inhibuit, verticem pede percutiens. Quoniam autem certamen iniuerant mortales, cum deabùs, Muſæ eas in aues transformarunt, numero nouem: quæ etiamnum inter homines nominantur, Colymbas, Iynx, Cenchris, Ciſſa, Chloris, Acalãthis, Neſſa, Pipo, Dracontis.

X. Minyades.

Minyas Orchomeni F. habuit filias, Leucippam, Arſippam, & Alcathoëm. Hæ operum nimio ſtudio arſerunt, plurimumq; alias mulieres repræhenderũt, quòd vrbe relicta in montibus eæ baccharentur. Tandẽ Bacchus puellæ ſumta forma, eas hortatus eſt, ne ſacra & myſteria Dei deſererent. cumq; animum nõ aduerterent, indignè ferens Bacchus, è

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

puella in taurum, leonem, & pardalim eſt mutatus: fluxitq́; ei ex * nectar & lac. His prodigijs territę, paulo pòſt ſortes in vrnam coniectas concuſſerunt: exijtq́; ſors Leucippæ. Ea vouit Deo ſacrificium, ſuumq́; filium Hippaſum adiuuantibus ſororibus dilaniauit. Inde paterna domo deſerta, in montibus bacchatæ ſunt, paſtæq́; hederam, ſmilacem, & laurum: donec eas Mercurius virga tactas, in volucres cõuertit, veſpertilionem, vlulam, & byzam. & hæ tres fugiũt radios Solis.

Ibidem hoc narratur, & à Corinna.

XI. *Aëdon, ſeu Luſcinia.*

Pandareus (vt eſt apud Bœum in Ornithogonia) in agro Epheſio habitauit, quo loco nunc iuxta vrbem eſt Prion. Huic Ceres id largita èſt beneficij, vt vẽter eius cibis nunquam grauaretur, quãtumcunq; ingeſiſſet. Fuit Pandareo filia Aëdon: eam duxit Polytechnus faber, Colophone Lydiæ habitans: plurimumq́; temporis ſuauiter vnà vixerunt, vnico filio procreato, cui nomen Itys. Fuerunt autem felices, quandiu deos debito affecere honore. At poſtquam inani voce gloriati ſunt, magis ſe inuicem amare, quàm Iupiter & Iuno ſe mutuò

tuò diligant: Iuno offenſa eo dicto, Eridem ad eos miſit, quæ contentionem operum inijceret ipſis. Paululum reſtabat Polytechno ad curulem ſellam conficiẽdam, & Aëdoni ad pertexendam telam. itaq; hanc ſpõſionẽ coëunt, vt vter ipſorum celerius ſuum opus abſoluiſſet, ei alter famulam daret. Citiùs telam pertexuit Aëdon, Iunone opus adiuuante. Cui inuidens victoriam Polytechnus, ad ſocerum proficiſcitur, ſimulans ſe ab vxore miſſum ad adducendam ſecum ſororem Chelidonem: & Pandareus nihil mali ſuſpicatus, filiam Chelidonem ei committit. Ei Polytechnus in ſylua virginitatem eripit: tonſoq; capite, alijs eam veſtibus induit: mortemq; minatus, ſi quid horum vnquam Aëdoni indicaſſet, ita domum reuerſus: eam vxori loco ancillæ, ex pacto tradit. Aliquandiu eam ſoror operis exigendis attriuit, donec Chelidonis cum vrna ad fontem prolixè ſuam deplorans calamitatem, à ſorore exaudita eſt. Poſtquam ſe mutuò agnouerunt, & conſalutauerunt, malum ilico Polytechno ſunt machinatæ. Filium eius in fruſta conciderunt, carnes in ollam cõiectas coxerunt:

cumq́; Aëdon vicino ſuo mandaſſet, vt Polytechnũ eas iuberet edere, ipſa cum ſorore ad patrem Pandareum peruenit, indicauitq́; in quas deueniſſet miſerias. Polytechnus cognito, ſe de filij ſui carnibus epulatos fuiſſe, eas ad patrem vſque inſecutus eſt. At famuli Pandarei eum, quòd tantum familiæ Pandarei probrum intuliſſet, correptum inſolubili vinculo conſtrinxêre : corpusq́; melle inunctũ, in paſcuum proiecerũt. vbi cum muſcæ adſidentes eum diuexarent, Aëdon ob priſtinam miſerata amicitiã, eas abigebat. Quod cum depræhendiſſent parentes & frater, odio concitati eam ſtatuerunt interficere. Sed Iupiter Pandareum miſeratus, antequam in domum eius grauiora inciderent mala, eos omnes perſonas in aues conuertit: quæ partim ad mare vſq; prouolarunt, partim in aërem ſubuolarunt. Pandareus mutatus eſt in haliæetum, mater Aëdonis in Alcyonẽ: ſtatimq́; ſe in mare voluerunt deijcere, ſed Iupiter id prohibuit. atq; hæ aues nauigantibus ſunt ſecundæ. Polytechnus in pelecanem tranſijt, quòd ei Vulcanus fabrificanti ſecurim dediſſet. atq; ea auis fabris viſa

fauſta

fauſta eſt. Frater Aëdonis vpupa extitit, quæ auis terra mariq́; eſt auſpicata: idq́; magis ſi coniungitur haliæeto, aut alcyoni. Aëdon, quæ eſt luſcinia, circum fluuios & nemora filium Ityn deplorat. Chelidonis hirundo facta eſt, hominum contubernalis, Dianæ conſilio: quod inuita virginitatem amittens, plurimum inuocaſſet Dianam.

Nicander libro Alteratorum tertio, & Areus Laco in carmine cui Cygnus nomen eſt, id narrant quod ſequitur.

Apollini è Thyria Amphinomi filia XII. *Cygnus.* natus eſt Cygnus, facie formoſa, morib. inelegantibus & agreſtibus, nimio ſtudio venationibus deditus. habitabat ruri inter Pleuronem & Calydonem. Multos habuit ob pulcritudinem amatores: quorum cum præ ſuperbia admitteret nominē: mox omnibus inuiſus, ab ijsq́; eſt deſertus, ſolo Phylio apud ipſum perſeuerante. quanquam hunc quoq; non mediocribus affecit contumelijs. Extiterat ſub id tempus apud Aetolos ingēs leo, qui & in ipſos & in pecus graſſabatur. hūc Cygnus iuſsit Phylium ſine ferro interficere. idq́; is in ſe recepit, leonemq́; tali necauit aſtu. Cum ſciret qua

hora leo eſſet ſuperuenturus , ventrem impleuit multo cibo ac vino. cumq; bellua appropinquaret, ea euomit. quæ leo famelicus deuorans , vini vi è ſtupido ſopore obrutus. & Phylius brachio, cui veſtem ſuam circumuoluerat, in os inſerto leonem ſuffocauit: ſublatumq; in humeros, ad Cygnum attulit. nomenq; apud homines illuſtre eo facinore ſibi parauit. Sed Cygnus alium adhuc difficiliorem ei laborem iniunxit. Erant ea in regione vultures monſtroſæ magnitudinis, qui multos homines interficiebant. hos eum viuos capere, & ad ſe perducere quauis ratione iuſsit. Dubitante Phylio quomodo hoc mandatum conficeret, diuinitùs euenit, vt aquila raptũ leporem, ſemianimemq; eódem deijceret, non perlatum ad nidum. Phylius direpto lepore, ſanguine eius ſe impleuit, & humi procubuit. itaque vultures ad eum vt mortuum deuolarũt: quorum ille duos pedibus arreptos tenuit, atq; ad Cygnum pertulit. Tertiũ ei hic, prioribus adhuc magis árduum, impoſuit laborem: taurum ab armento iubens manu abducere ad aram Iouis. Phylius cum perficiendæ huius rei rationem nullam inue-

inueniret, Herculis auxilium implorauit. Voto facto, duo ei tauri apparuerũt, qui propter vaccam, quam vterq; ardebat, pugnantes cornibus ſe mutuò in terram proſternebant. cumq́; elanguiſſent, Phylius alterum pede correptum ad aram vſq; attraxit. Voluntate autem Herculis * negligere mandata pueri. Accidit hoc grauiſsimum Cygno, quòd ſe, quod minimè opinatus erat fore, contemtum videret. itaq; præ mœrore animi ſeipſum abiecit in Conopam lacum, videriq́; inter homines deſijt. Eodemq́; etiam ſe Thyria mater, filij mortem non ferens, præcipitauit: amboq́; in aues mutati ſunt in lacu, Apollinis nutu. Ab ijs quoq; lacus Cygnea appellata eſt: ac tempore arationis multi ibi viſuntur olores. Propè extat etiam Phylij monimentum. *

Meliteus, Ioue & nympha Othreide natus eſt. eũ mater, Iunonis metu, quòd cum Ioue concubuiſſet, in ſyluam expoſuit. Puer Iouis voluntate ſeruatus, & ab apibus nutritus, adoleuit. In eum oues paſcens incidit Phagrus, frater eius vterinus, Apollinis F. miratusq́; molẽ corporis, magisq́; etiam apum facinus, ſecũ XIII. *Aſpalis.*

eum

eum domum tranſtulit, magnoq; ſtudio educauit : impoſito Melitei nomine, quòd eſſet ab apibus nutritus. Venit ei etiam oraculi in mentem, quo illũ Deus aliquando ſalutem fratri ab apibus nutrito allaturum monuerat. Puer ſimulatq; virilem attigit ætatem, præclarè ſe geſsit, plurimisq; vicinorum præfuit: & in Phtia vrbem Melitam condidit. Extitit ea in vrbe tyrannus violentus atque contumelioſus, cuius adeò nomen incolæ non edunt: peregrini Tartarum appellabant. is, ſi qua eius loci virgo ob formæ pulcritudinem celebraretur, vi eam ante nuptias abductam vitiabat. Atq; eo tum tempore miniſtros iuſſerat addúcere ſibi Aſpalidem, Argæi non ignobilis viri filiam. quæ rei fama diuulgata, ante aduentum eorum quibus abducendi ſui negocium erat datũ, ſeipſam ſuſpendit. Facto adhuc latẽte frater puellæ Aſtygites iurat, priuſquam ſororis corpus deponeret, ſe in tyrannum vindicaturum. illico veſtem Aſpalidis induit, gladioq; ad ſiniſtrum latus abdito, quòd adoleſcens etiamnum eſſet, nemine ſexũ è vultu agnoſcente, in domum tyranni peruenit, eumq; nudum incuſtoditumq;
inter-

interficit. Melitenſes Aſtygitem corona decorant, Pæanasq́; accinendo deducunt. cadauer tyranni in flumen demergunt, quod ab eo vſq; tempore hodieq́; Tartarum vocant. Corpus autem Aſpalidis ad honeſtam ſepulturã ſummo ſtudio requirentes, nuſpiam inuenire potuerunt, quòd id Deus de medio ſuſtuliſſet. Loco autem corporis ſtatua iuxta Dianæ ſtans apparuit: idq́; ſimulacrum incolæ Aſpalidem vocant, Ameiletam, & Hecaergam: & quotannis virgines hœdum intactum in eius honorem, præcipitem dabant, quod & Aſpalis virgo ſeipſam ſuſpendiſſet.

Narratio eſt Nicãdri, libro Mutatorũ ſecundo.

Moloſſorũ rex fuit Munichus Dryãtis F. vates egregius, idemq́; vir iuſtus. Is è Lelanta filios habuit, Alcãdrum, qui vaticinio patri præſtabat: Megaletorem, Philæum, filiamq́; Hyperippam. Eos omnes ob probitatẽ dij dilexerunt. Quadam nocte eos latrones ſubitò in agris circumuenerunt. cumq́; pugnæ impares de turribus ſe defenderent, ignemq́; latrones domibus inijcerent: Iupiter habita eorũ pietatis ratione, miſerrima morte perire non eſt paſſus, ſed in aues tranſmutauit. XIIII. *Munichus.*

mutauit. Et Hyperippa quidem, quoniã ignem fugiens, aquam ſubijt, facta eſt fulica. cæteri ex igne euolarunt, Munichus buteo, Alcãder orchilus factus. Megaletor & Philæus, quod ignem fugientes per parietẽ ad terrã ſe demiſiſſent, in exiguas auiculas abierũt: hic in eã quæ canis dicitur, ille in ichneumonem: mater in piponem, quę culices muliones legit. Cum hac bellũ eſt aquilæ & erodio, quorum oua confringit, dum quercum cædit propter culices. Viuuntq; vnà reliqui in ſyluis & latebris, fulica ad lacus & mare obuerſãte.

XV. *Meropis.* Liberos habuit Eumelus Meropis F. ſuperbos & iniurioſos. Byſſa, Meropis, & Agron ij erant: habitabantq; Con inſulam Meropidem. Iis terra plurimos edebat fructus: quia hanc ſolam deorum venerabantur, ſolumq; diligenter colebant. His nulli erãt cum hominibus cõgreſsus, neq; vel in vrbem intrabant, vel ſolennes epulas & feſtos Dijs dies obibant. Nam ſiue puellæ ad rem Mineruæ ſacram faciendam inuitarentur, frater recuſabat, gratas cæſiæ deæ ſorores ſuas nigris præditas oculis negans, ſibiq; inuiſam omnino eſſe vlulam auem aiens: ſiue

ſiue ad Dianæ ſacrificiũ vocarentur, deã ſe odiſſe dicebat noctambulam: ſiue ad Mercurij libationes, furem deum à ſe non honorari dicebat. Cum nullum maledicendi finem facerent, irati Mercurius, Minerua & Diana, ad eorum ædes peruenerunt, hæ virginum forma, ille paſtoris habitum ferens, Eumelum & Agronem compellans ad conuiuium inuitabat, quòd ipſe cum cæteris paſtoribus Mercurio rem ſacrã feciſſet: ſimulq; hortabatur, vt Byſſam & Meropidem in lucum Mineruæ & Dianæ ad æquales mitterent. Cum his auditis Meropis nomen Mineruæ afficeret contumelia, in auiculam vlulam ab ea mutatur. Byſſa nomen ſuum retinuit, facta Leucotheæ auis. Agron audita re, veru arrepto accurrit: eum Mercurius transformat in charadriam (ſiue is Latinis eſt rupex) Eumelum quoq;, ob mutatum filium ſibi conuicium facientem, in coruum nocturnũ ſeu cicumam conuertit, auem malorum nunciam.

Ex Bœi, de Auium ortu, libro primo.

Apud Pygmęos puella fuit Oenoë, forma non contemnenda, cæterùm moribus inuenuſtis & ſuperbis; & quæ nihil XVI. Oenoë.

neq;

bentibus,Lamprum decepit,filium ſe e- nixam profeſſa:puellamq; nomine Leu- cippi affectam, tanquam filius ſi eſſet, e- nutrijt. Cum adoleuiſſet puella, & inef- fabili eſſet pulcritudine, metuens ſibi à marito Galatea, cum res diutius tegi nō poſſet,in fanum Latonæ confugit: mul- tisq; à Dea precibus contendit, ſi filia in marem mutari poſſet: ſicut Cænis Atra- cis filia, Neptuni voluntate in Cæneum Lapitham abijt: & Tireſias ob interfe- ctos in triuio coëuntes angues, de viro mulier fuit factus: rurſusq; virilem ſexū adeptus eſt, quia draconem ſæpenume- rò * Panaſtem autem & Hyperme- ſtram venditam pro muliere inueniſſe precium: cum autem in virum eſſet mu- tata,aliméta Aethoni patri attuliſſe. Cre- tenſem quoq; Siprœtam mutatúm, cum inter venandum lauantem vidiſſet Mi- neruam. Latona continenter lamen- tantem & deprecantem miſerata eſt Ga- lateam, puellamq; in puerum mutauit. Huius mutationis etiãnum Phæſtij me- minerunt,Latonæq; Phytiæ ſacrificant, quòd virilia puellæ creauerit: feſtumq; Ecdyſia appellant, quòd peplum puel- la exuerit. Lex quoq; fert,vt in nuptijs

e prius

prius accumbant ad Leucippi ſtatuam.

XVIII. Aëropus. Habitauit Thebis (quæ eſt Bœotiæ vrbs) Eumelus Eugnoti F. filiusq́; fuit ei, Botres nomine. Pater magno opere Apollinem colebat. Quodam tempore Botres, cum ei ſacris operanti adeſſet, cerebrum comedit, priuſquam hoſtia eſſet aræ impoſita. Id cum ſenſiſſet pater, per iram titionem ab ara raptum, capiti pueri impegit: qui ſanguine defluente collapſus palpitauit. Mater & pater atq; famuli re conſpecta, maximum ſuſtulerunt luctum. Sed Apollo patris, à quo in honore haberetur, miſertus, puerum in auem aëropum mutauit: quæ cum etiãnum in terra pariat, ſemper tandem volatum molitur.

XIX. Fures. In Creta fertur eſſe antrum apibus ſacrum, in quo fabulantur Iouem à Rhea editũ partu: & vel deum, vel hominem quenquam præterire, eſt religio. Certo autem cuiuſq; anni tempore plurimus cernitur ex antro effulgens ignis. fieriq́; id fabulantur tum, cùm ſanguis de Iouis partu efferueſcit. Obtinent ſpeluncam eam ſacræ apes, Iouis nutrices. Hoc antrum intrare auſi ſunt Laius, Celeus, & Cerberus, & Aegolius, quamplurimi

mellis

mellis exhauriendi cauſa: & corporibus vndiq; ære obrectis,mel apum hauſerũt, Iouisq; viderũt cunabula. Tum & æs circa eorum ruptum eſt corpora: & Iupiter intonuit,fulmenq; intẽdit.ſed eum Parcæ ac fas inhibuerunt, quod Fas non eſſet eo loco quenquam mori. Ergo Iupiter eos omnes in auium naturam tranſtulit: ab ijsq; ſunt genera auium, quæ laij,colœoi (id eſt graculi) cerberi, & ægolij vocantur. ſuntq; boni auſpicij: & præ alijs rebus quod prædicũt perficiũt, eò quòd Iouis ſanguinẽ viderunt.

Hæc, & præcedens narratio,Bœi eſt, ex eo quem proximè citauimus libro. Ibidem refertur, quòd & Simmias Rhodius Apolline commemorat. Apud Babylonem Meſopotamiæ vrbem habitauit Cleinis, vir dijs charus, ac opulentus: boum, aſinorum, ouiumque diues.Hunc mirum in modum dilexerũt Apollo ac Diana: ac ſæpe cũ iſtis dijs venit ad templũ Apollinis, quod eſt apud Hyperboreos, viditq; ei aſinos immolari. Reuerſus Babylonem, intendit ipſæ quoq; Hyperborico ritu Apollini ſacrificare: aſinorumq; magno numero victimas ad aram conſtituit. Superuenit XX. *Cleinis.*

Apollo,mortemq́; ſe ei illaturum minatus eſt, niſi hoc abſtineret ſacrificio : & pro more capras ſibi,boues, ouesq́; offerret.ita enim ſe aſinorum gaudere immolatione,ſi ea fiat in Hyperboreis.His minis territus Cleinis,aſinos ab altari abduxit : liberisq́; ſuis auditum ſermonẽ expoſuit. Erãt ei ex Harpa vxore filij tres, Lycius,Ortygius,& Harpaſus,ac filia Artemicha. Proinde Lycius & Harpaſus perficere ſacra iſta, ijsq́; ſe oblectare iubebant : Ortygius & Artemiche, quorũ ſententiæ etiam Cleinis adſtipulabatur, obediendum Deo pronunciabant. Sed Harpaſus & Lycius vi ſolutis aſinorum vinculis, eos ad aram compulerunt. Ibi Apollo in rabiem egit aſinos, ita vt Cleinin & liberos famulosq́; mordicùs perdere aggrederentur. Ii in extremo conſtituti periculo, Deorum fidem implorant.Atq; Harpam quidem & Harpaſum Neptunus miſeratus, in aues non mutatis nominibus conuertit. Latona autem & Diana ſtatuerunt ſeruare Cleinin, Artemicham, & Ortygium, quòd piaculi iſtius inſontes eſſent. Suis Apollo hanc gratiam dedit,vt hos,antequam morerẽtur, in aues commutaret. Cleinis factus

eſt

eſt Hypſiæetos, quod aquilã altiuolãtẽ ſignificat, nomen auis poſt aquilã ſummæ, difficilis internoſci: cum hæc interfectrix hinnulorũ ſit fuſco corpore, magna ac valida: aquila autem nigrior ac minor. Lycius in coruũ album abijt: deinde tamen Apollinis nutu factus eſt ceruleus, cùm primus de Coronide Phlegyæ filia iudicium detuliſſet, eam Alcyoneo eſſe nuptam. Artemiche piphinx facta eſt, auis Dijs hominibusq; grata. Ortygius ægithallus, quod patri perſuaſiſſet pro aſinis capras Apollini immolare.

Ex eodẽ Bœi libro etiã hoc deprõptũ eſt. Thraſsã Martis, & Terduę, quæ Strymone nata fuit, filiã, Hipponus Triballi F. duxit. Eo ex coniugio nata eſt filia, nomine Polyphonte. Hæc re Venerea ignominioſè ſpreta, in montem ſe contulit, & conſuetudine ludi ac ſtudiorum Dianæ ſociam ſe præbuit. Venus contemtu ſuarum rerum incitata, inſanum illi vrſi amorem immiſit: ita vt furore diuino percita, cum illo corpus miſcuerit. Diana illo conſpecto facinore, Polyphonten immenſo eſt proſecuta odio, omnesq; in eam conuertit feras. Itaque metuens ne ab his dilaniaretur, in patris XXI. Polyphõte.

domum ſe recepit: duosq; filios peperit, Agrium & Oreium (Agreſtem, & Montanum diceres) maximos, & ingenti præditos robore. Hi & deorum & hominum contemtores erant: & ſi in peregrinum aliquem inciderent, eum domũ ſuam abductum deuorabant. Igitur ijs infenſus Iupiter, Mercurium mittit, vt ſuo arbitratu in eos animaduerteret. Qui cum pedibus eos & manibus truncare cogitaret, Mars, quando ad ipſum Polyphonte genus ſuum referebat, ei iſtos ſupplicio exemit: & adiuuãte Mercurio, eos, homines cũ eſſent, in aues cõuertit. Polyphõte in Stygem mutata eſt, auem noctu canentem, cibi potusq; exſortem, caput deorſum, pedes imos ſurſum habentem, belli & ſeditionis hominibus nũciam: Oreius in leporem, ſemper mali ominis auem: Agrius in vulturem, quæ omnium auium eſt dijs hominibusq; inuiſiſsima: eiq; perpetuũ ſanguinis carnisq; humanæ indiderunt deſiderium. Ancillam eorum fecerũt ipnã: eaq; naturam mutans, deos comprecata eſt, ne mala hominibus auis fieret. idq; impetrauit à Mercurio & Marte, cùm coacta quod domini mãdaſſent executa fuiſſet.

fuiſſet. Eſt auis bona euntibus ad venatum, aut conuiuium.

Euſeiro, Neptuni & Eidotheæ nymphæ Othreidis F. Terambus fuit filius, in Melienſium terra domicilium habẽs, ad montis Othris radices. Is pecus, quod ei obtigerat copioſiſsimum, ipſe paſcebat, adiuuantibus nymphis, quòd eas in montibus canendo oblectabat. Fertur enim ſuę ætatis hominibus arte Muſica antecelluiſſe, qui & bucolicis carminibus famam reperiſſet, & paſtoralem ex arundinibus fiſtulam in montibus compoſuiſſet, lyraq́; primus hominum vſus eſſet, & plurimas elegantiſsimasq́; cantilenas compoſuiſſet. Eam ob rem aiũnt apparuiſſe aliquando ei nymphas, & ad ictus pollicis Terambici ſaltaſſe. Pana verò beneuolentia adductũ, monuiſſe hominem, vt Othry relicto, greges in campo paſceret: inuſitatum enim & incredibile frigus inſtare. At Terambus, qui iam inde à puero iactantia ea fuiſſet, vt à Deo ſana priuatus ratione iudicari poſſet, greges ab Othry in planiciem depellere in animum nequaquã induxit: nymphas autem ingrato ac fatuo ſermone eſt inſectatus, non eſſe eas Iouis genus, ſed XXII. Terãbus.

Dinaſperchij natas dicens: & Neptunũ deſiderio vnius de ſororibus, Diopatræ nimirũ impulſum, reliquas radicib. terræ affixiſſe, inq; Alnos mutaſſe, dum eas cõcubitus ſatur dimiſerit, priſtinæq; naturæ reſtituerit. Hoc fuit Terãbi in nymphas conuicium. Paruo pòſt tempore ſubitò gelu incidit, quo valles ſunt adſtrictæ, copioſaq; nix decidit, & oues Terambi vnà cum vijs ac arboribus perierunt. Nymphæ autem eum, iratæ ob maledictum, mutauerunt in cerambicem, quæ eſt auis ligniuora, conſpiciturq; in lignis, curuis dẽtibus, malas ſemper mouens, nigra, oblonga, ſolidis alis, adſimilis magnorum Cantharorũ. vocatur bos ligniuorus, & apud Theſſalos cerãbix. Hunc pueri pro ludo habẽt, caputq; amputantes circumferunt: quod ſimul cũ alis ſimilitudinẽ gerit lyrę è teſtudine cõfectę. Ex Nicãdri libro de Immutatis I.

XXIII. Battus. Autores eius quã ſubijcimus narrationis ſunt, præter eum quẽ iam nominauimus librũ, Heſiodus in magnis Eœis ſiue Oriẽtalibus, Didymarchus libro Metamorphoſeon tertio, Antigonus Alterationibus, & Apollonius Rhodius in Epigrãmatis, vt Pãphilus libro primo air.

Argus Phrixi F. & Permiele Admeto nata, filium habebãt Magneté nomine, qui vicinam Theſſaliæ regionem incoluit: eam, cui ab eo Magneſiæ nomen homines fecerunt. Filius ei fuit Hymenæus, excellenti forma. Hunc cum Apollo canentem audiuiſſet, amoreq; eius correptus à domo Magnetis non diſcederet: Mercurius armento boum Apollinis, quod iuxta boues Admeti paſcebat, inſidias tendit. Ac primùm quidé canibus arméta ea cuſtodientibus, veternum anginamq; immittit: eæ oblitæ boum, cuſtodiæq; ſunt. Buculas ita Mercurius abigit duodecim, & boues iugi ignaros centum, taurumq; armenti virum. caudis ſingulorum aliquid ſylueſtris materię appendit, ad delenda boum veſtigia. agitq; armétum per Pelaſgos, Achaiam, Phthiotidem, Locridem, Bœotiam, Megarenſem agrũ, indeq; in Peloponneſum per Corinthum & Lariſſam, Tegeá vſq;. inde ſecundum Lycæum & Mænalum montes profectus cum ijs eſt, & ſpeculá Batti. Habitabat is Battus in ſummo ſcopuli. cumq; iuuencorum qui prætergebantur vocem exaudiſſet, domo egreſſus, ſenſit eos eſſe furtiuos: pactusq;

eſt mercede ſilentium, de ijs reticendi. eam Mercurius iurato ſe nemini de his quicquam relaturum Batto ſtipulatur. Mercurius cum eas in ſpelũcam Prionis ad Coryphaſium abdidiſſet compulſas, quæ eſt eregionè Siciliæ & Italiæ: ad Battum mutata forma reuertitur, periculum facturus, an is iuramentum eſſet ſeruaturus. data ergo mercedis loco chlæna, percõtatur, ánne furtiuas boues præteragi vidiſſet? Ibi Battus chlæna accepta indicium facit de bobus. Mercurius bilinguem eum eſſe indignè ferens, adacto baculo in ſaxum commutat, quod & frigori & æſtui omni eſt obnoxium. Locus adhuc hodie ab ijs qui trãſeunt, Batti appellatur ſpecula.

XXIIII. *Aſcalaphus.* De eiuſdẽ Nicãdri Operis quarto libro, etiã hoc deſumſimus. Quo tẽpore filiã quærẽs Ceres vniuerſam obiuit terrã, cõquieuit in Attica. eamq; magno æſtro languẽtẽ Miſma excipit: potũq; offert, in quo pulegium & farina aquæ erant permixta. quem cùm ob ſitim Ceres confertim ebibiſſet, filius Miſmæ Aſcalabus in riſum ſe conuertit: eiq; denuò lebetem profundũ, aut dolium afferri iuſſit. Ceres irata, quod reliquum potionis

erat,

erat, ei infudit. iſq́; mutata natura in variegatam corpus beſtiam aſcalaphum abijt, dijs hominibusq́; exoſam. degit iuxta cloacas: & gratam Cereri ré præſtat, qui eum interficit.

Indidē, & è Corinnę primo de Alteraris. Orion Hyriei F. in Bœotia, filias habuit Metiocham & Menippam. Hæ, quo tempore patrem Diana ex hominibus ſuſtulit, apud matrem educabantur. Minerua porrò texēdi artem eas docuit, Venus pulchritudine donauit. Cùm autem totam Aoniam inuaſiſſet peſtis, multiq́; exanimarētur: miſsi ſunt qui Apollinis Gortynij oraculum conſulerent. Iis præcepit Deus, vt duos Eriunios deos demulceant: ac iram deûm placatum iri, ſi duę virgines ijs immolarentur. In ciuitate nulla virginum ſe ad ſatisfaciēdum oraculo obtulit, donec ancilla id Orionis filiabus expoſuit, ad telam ſedentes. Eæ oraculo cognito, ſponte ſua pro omnibus mortem oppetere, priuſquam popularis lues ipſas interficeret, delegerunt. Propterea cùm manes ter inuocaſſent, profeſſæ ſe ipſis vltrò offerre victimæ loco, radio clauiculas percuſſerunt, ruptoq́; iugulo in terram corruerunt. At

XXV. Metiocha & Menippa.

Pro-

Proſerpina & Pluto miſerati, virginum corpora è medio abſtulerunt, & eorum loco ſtellas de terra excitarunt, quæ cum apparuiſſent, in cœlum euaſerunt, eosq́; Cometas appellãt. Cæterùm apud Orchomenum Bœotiæ vrbem omnes Aones illuſtre his virginibus templum dedicarunt, ijsq́; quotannis pueri & puellę ſacra placandi cauſa offerunt dona: atq; etiamnum ab Aeolenſibus eæ Coronides virgines nominantur.

XXVI. *Hylas.* Ab eo ipſo Nicãdri libro. Hercules cũ Argonautis, à quib. erat dux creatus, nauigans, vnà ſecum duxit Hylam Ceycis F. adoleſcẽtem pulchrum. Vt ad fauces Ponti peruenerunt, & Arganthones procurſus prætereuecti ſunt, tempeſtate & fluctibus coortis, anchoras iecêre, nauemq́; inhibuerunt. Præbuit tum heroibus Hercules cœnam: puerq́; Hylas cum vrna ad Aſcanium amnem iuit, aquam ijs allatum. Quem vt viderunt nymphæ, eius fluuij filiæ, amore correptæ, hauriẽtem in fontem deiecerunt. Cum ad hunc modum è medio ſublatus Hylas fruſtra expectaretur, Hercules relictis heroibus vndiquaq; ſyluam perluſtrat, ſæpius inuocato Hyla. Nymphæ autem metuen-

tes,

tes,ne apud ſe abſconditum Hylam inueniret Hercules,puerum illum in Echo commutarunt: itaq́; ſæpe clamanti Herculi, vocem reddidit. Hercules cum diu multumq́; quæſitum Hylam inuenire nequiret, ad nauim redijt, & cum heroibus abijt: Polyphemo ibi loci relicto, ſi quà is ei poſſet Hylam indagando reperire. Sed Polyphemus morte eſt præuentus. Incolæ autem in hunc vſq; diẽ Hylæ ſacrificant iuxta fontem: eumq́; nominatim ſacerdos ter vocat,cui Echo ter reſpondet.

Ibidẽ & hęc narratio habetur. Theſei & Helenę,Ioue natę,filia fuit Iphigenia, eamq́; ſoror Helenæ Clytæmneſtra, Agamemnoni dicens, ſe eam peperiſſe.nã Helena fratribus auſcultans, virginem ſe à Theſeo diſceſsiſſe aiebat.Cum exercitus Græcorum Aulide, nauigationis opportunitate deſtituẽte, detinerẽtur: ſignificarunt vates,nauigationem expeditum iri, ſi Iphigenia Dianæ immoletur. Dedit eam Agamemnõ pro victima, rogatu Achiuorum. Ad altare adductam principes non ſunt intuiti, ſed aliò quiuis oculos auerterunt. Diana autem loco Iphigeniæ iuuencum ad aram ſtatuit,

XXVII. *Iphigenia.*

tuit,ipſa longiſsimè à Græcia in Euxinũ tranſlata pontum, ad Thoantem Boryſthenis F.nomenq́; ei gẽti fecit Tauros, quia loco Iphigeniæ ad aram apparuiſſet taurus. ipſam autem * tẽpore veniſſet, tranſtulit Iphigeniam in Leucen ad Achillem: mutataq́; natura, eam ſenectę mortisq́; expertem diuam fecit, nomine in Oreilochiam conuerſo: fuitq́; vxor Achillis.

XXVIII. Typhon. Ex eodẽ libro duas quoq; inſequẽtes narrationes petiuimus. Terrę filius fuit Typhõ, genius immẽſo robore,mõſtroſa forma. nam & capita plurima ei nata ſunt, & manus, & alæ, & ex femoribus maxima ſerpentum volumina.omnis generis voces edebat: neq; eius vires quiſquam ſubſiſtebat. Is Typhon imperiũ Iouis affectauit: impetumq́; facientem nemo deorum ſubſtitit, ſed omnes in Aegyptum fugam fecerunt, ſolis Minerua & Ioue relictis.Typho eueſtigiò deos eſt ſecutus:verùm illi calliditate vſi, effugerunt,habitu in beſtias mutato: Apollo in accipitrem, Mercurius in Ibin, Mars in ſquamatum piſcem, Diana in ſilurũ, Bacchus in caprum, Hercules in hinnulum,Mulciber in bouem,Latona in murem

rem araneum: alij, vt viſum fuit, in alia. Vbi Typhonem Iupiter fulmine percuſſit, ardens Typhon in mare ſe ipſum abdidit, flammamq́; extinxit. Iupiter autẽ non dimiſit eum: ſed montium maximum Aetnam ei iniecit, inq́; extremitatibus cuſtodem ei Vulcanum appoſuit: isq́; impoſitis in ceruices Typhonis incudibus: ferreas cudit maſſas.

XXIX. *Galinthias.*

Thebis Prœtus filiam habuit Galinthiadem, ludi & vitę ſodalitate iunctam virginem Alcumenæ, filiæ Electrionis. Cum parturiret Alcmena Herculẽ, Parcæ & Lucina in gratiam Iunonis eam in doloribus detinuerunt, manibus ſuis conſtrictis ſedentes. Ibi Galinthias verita ne ex doloribus moreretur Alcmena, ad Parcas & Lucinam accurrit, nuncians Iouis volũtate puerum ab Alcmena partu editum, actumq́; eſſe de ipſarum honoribus. Ad hoc obſtupuerunt Parcæ, ſtatimq́; manus dimiſerunt. Illicò etiam Alcmena ſoluta doloribus, Herculèm eſt enixa. Ad hoc Parcæ luctum inſtituerũt: & Galinthiadi, quòd mortalis deas decepiſſet, virginitatem ademerunt, inq́; fraudulentá mutauerunt felem, vitamq́; in penetralibus attribuerunt, fœdumq́; coitum,

coitum,nam per aures concipit,& è collo eructatũ fœtum edit. Hãc vultus mutationem miſerata Hecate,ſacram ſibi eã miniſtram conſtituit. Hercules quoque adultus,memor beneficij,iuxta ædem ei ſacellum collocauit,remq; ſacram fecit. quæ etiamnum obſeruant Thebani: & ante ferias Herculis, primæ Galinthiadi ſacrificant.

XXX. *Biblis.* In Creta(vt eſt eiuſdẽ Operis libro ſecundo traditum) Miletus ex Apollinis & Acacallidis (quæ Minois erat filia) congreſſu eſt natus. eum mater Minois metu in ſyluam expoſuit: vbi eum lupi accedentes iuſſu Apollinis cuſtodiuerunt, ac per vices lactauerunt. Deinde bubulci ſuperueniẽtes ſuſtulerũt, ac domi ſuæ enutriuerunt. Puer vt adoleuit, pulcer ſtrenuusq; euaſit: Minosq; deſiderio impulſus eum violare intendit.ibi tum Miletus noctu conſcẽſo Lẽbo, conſulente Sarpedone, in Cariam profugit: vrbeq; ibi Mileto condita,Eidotheã Euryti Carum regis filiam in matrimoniũ ducit: natiq; ſunt ei gemini liberi, Caunus & Biblis,vnde etiamnum ſunt Caunus & Biblis Cariæ vrbes. Biblidẽ multi incolarum ambiuerunt, & qui in circum-

cumiacentibus vrbibus magni eſſent nominis. Quibus illa facilè ſpretis, infando amore Caunum deperire cepit. qui morbus, quandiu eum ipſa occultare potuit, fefellit parẽtes. Cum verò in dies magis vrgeret malus genius, noctu ſtatuit ſe ipſam de ſaxo prçcipitem dare: ac ad proximum digreſſa montem, adorta eſt ſeſe præcipitare. Nymphæ autem miſertæ eã detinuerunt: multoq; incuſſo ſomno, de mortali immortalem redegerunt, Biblidem nympham Hamadryadem nominantes: inq; ſuum ſodalicium & contubernium adſciuerunt. Liquor qui è ſaxo illo deſtillat, in hunc vſq; diem ab incolis appellatur lacruma Biblidis.

Referam eodem ex libro aliud. Lycaon, is qui non aliunde migraſſe, ſed eo ipſo quem incoleret loco editus ferebatur (quos Græci Autochthonas nominant) filios habuit, Iapygem, Daunium, & Peucetium. Hi collecta hominũ multitudine, ad Italię Adriam venerunt: pulſisq; Auſonibus, qui tum ibi habitabant, ipſi ſedes poſuerunt. Maior pars exercitus eorum conſtiterat ex aduenis, Illyricis atq; Meſſapijs. Itaq; cum & exercitũ & agrum in tres diuiſiſſent partes, eisq; XXXI. *Meſſapij.*

de nominibus ducum nomina feciſſent Dauniorum, Peucetiorum, & Meſſapiorum: quod à Tarento erat regionis vſq; ad extrema Italiæ, Meſſapijs obtigit, in qua conditum eſt Brūduſium: quod autem iuxta * intra Tarentum, Peucetijs. interius his mare nauigabāt Daunij. Totam autem gentem vocarunt Iapyges. Geſta hæc ſunt multo ante Herculis expeditionem tempore. Viuebatur ea ætate pecoribus & paſcuis. Fabulantur ergo, in Meſſapiorum terra, ad locum cui Sacra ſaxa nomen, apparuiſſe nymphas Epimelidas, choros ducentes. pueros autem Meſſapiorum, relictis gregibus cū ſpectaſſent choreas, dixiſſe, ipſos melius callere rationem choros ducendi. Fuit is ſermo Nymphis moleſtus, certatumq; de pręſtantia choreas ducendi inter partes aliquandiu: cum quidem pueri ſibi cum diuis eſſe certamen ignorarēt, & ſe cum æqualibus mortalibus feminis cōtendere opinarentur. Erat puerorum ſaltandi modus ruſticus, vtpote paſtorum: at Nymphis omnia ad elegantiam ſubinde accreuerunt. Victisq; pueris, ita eos compellauerūt: Prouocaſtis, pueri, Nymphas Epimelides: Ergo væcordes, victi

dabitis pœnas. pueriq; eo quo conſtiterant loco, ad Nympharum fanum, in arbores ſunt mutati: hodieq; exauditur vox noctu ex ſylua, veluti eiulantium. Loco nomen eſt Nympharũ & puerorũ.

De libro primo eiuſdem. Dryops Sperchij fluuij F. ex Polydora, vna Danai filiarum, regnum obtinuit in Oeta: vnicamq; habuit filiam Dryopen, quæ patris greges paſcebat. Sed cũ eam ſummo opere amarent Hamadryades nymphę, ſuorumq; locorum ſociam adſciuiſſent, docuiſſentq; carminibus deos celebrare, & choros ducere: Apollo ea viſa, concubitum cum ea ardor ipſum inceſsit. Itaq; primùm ſe in teſtudinem cõuertit: quam cum, vt rem ludicrã, Dryope Nymphęq; tractarent, Dryope eam etiam in ſinum conderet, de teſtudine Apollo in anguem trãſijt: itaq; eam Nymphæ territę deſeruerũt, Apollo cũ Dryopa rem habet. Ea autem metus plena in domum patris confugit, nihilq; parentibus ea de re indicauit. Pòſt cum eam Andræmon Oxyli F. duxiſſet, puerum ex Apolline conceptum parit, Amphiſſum. Hic cùm virilem ætatem attigiſſet, omnibus præualuit: vrbẽq; ad Oetã cõ- XXXII. Dryope.

 didit,

didit, monti iſti cognominem, ibiq́; regnauit. Poſuit & Apollini in Dryopide regione templum: in quod cum ſe contuliſſet Dryope, Hamadryades beneuolentia impulſæ eam rapuerunt, & in ſylua occultarunt, loco eius aluo excitata, ac ponè aluum fonte. At Dryope, naturæ mutatione de mortali facta eſt nympha. Amphiſſus, pro meritis Nympharũ in matrem, templum ipſis condidit, primusq́; curſus certamen confecit: quod incolæ hoc quoq; noſtro tempore curãt. Mulierem eò accedere nefas eſt, quòd Dryopen à Nymphis ſublatam duæ virgines incolis indicarunt: quas indignatione motæ Nymphæ, in abietes mutarunt.

XXXIII. Alcmena.

Ex Pherecyde. Herculis poſteros, ipſo è mortalibus ſublato, patria expulit, ac ſibi regnum ſumſit. Illi ad Demophontem Theſei F. profugi, habitauerũt in tetrapoli Atticæ. Euryſtheus miſſo Athenas legato, bellum denunciat Athenienſibus, ni Heraclidas expellant: neq; ij bellum detrectant. Ergo Euryſtheus in Atticam copias adducit, commiſſoq́; prælio inter pugnandum óccidit: fuſaq́; eſt Argiuorum multitudo. Hyllus, & alij

Hera-

Heraclidæ cum ipſo,poſt mortem Euryſthei, Thebas vrbem incolũt. Interim & Alcmena annis confecta, obit. Quam cũ efferrẽt Heraclidę, (ij ad Electras portas habitabant, vbi & Hercules,in foro) Iupiter Mercuriũ mittit,mãdato vt Alcmenam ſuffuretur: eamq; in beatas inſulas allatam,Rhadamanto det vxorem.Paret iuſsis Mercurius : & loco Alcmenæ, quam furtim abſtulerat,lapidem feretro inijcit. Heraclidæ cum ſandapilam geſtantes mole grauarentur, depoſitam aperiunt, & pro Alcmena lapidem inueniunt,quem inde exemtum in luco conſtituerũt, vbi ſacellum Alcmenæ eſt Thebis.

Smyrna, filia fuit Theiantis,Beli F. & Orithyiæ nymphę:nata in Libano Smyrna. Hanc ob pulcritudinem formæ plurimi, & ex vrbibus plurimis ambiuerũt. Illa multis artibus vſa eſt ad deludẽdam parentum voluntatem, & extrahendum tempus. etenim diro amore patrem deperibat: quem cum præ verecundia aliquandiu diſsimulaſſet,victa tãdem Hippolytæ nutrici rem aperit. Hęc pollicita remedium ſe malo inuſitato inuenturã, Theianti ſignificat,puellam eſſe parentũ XXXIIII. *Smyrna.*

fortunatorum filiam, quæ in ipſius cubile clanculũ venire cupiat. Theias (quippe inſidiarum ignarus, ſibi ſtructurarũ) approbata re, domi ſuæ in lectum ſe in tenebris compoſuit: nutrix Smyrnam veſte occultatam ei adduxit. Ad aliquod tempus latuit hoc tam fœdum & impiũ facinus, interimq́; Smyrna vterum ferre cepit. At Theiantẽ cupido inceſsit cognoſcendi quæ'nam ea eſſet, quæ ex ipſo concepiſſet: itaq; in domo ignem abdit. cumq́; ad eum veniſſet Smyrna, ſubitò igne allato agnita, abortum fecit: ſublatisq́; manibus optauit, vt neq; viuis neq; mortuis intereſſe ſibi daretur. Iupiter eã in arborem cõuertit cognominẽ. Huius arboris fructum, quotannis ferunt lacrymas emittere. Theias, ob inceſtũ ſibi ipſi manus attulit. Puer Iouis nutu educatus eſt, eiq́; Adonis nomen factum, ob formæ elegantiam à Venere plurimùm adamato.

XXXV. *Bubulci.* Latona, cum in Aſteria inſula Apollinem & Dianam peperiſſet, in Lyciã venit, infantes ad lauacra Xãthi apportãs. Cumq́; primùm eam regionem attigiſſet, in Meliten fontem incidit: ſtatuitq́; ibi abluere infantes, antequam ad Xanthum

thum pertigiſſet. Sed pulſa inde à paſtoribus, qui eò potũ boues egiſſent, diſceſſit. Lupi autem obuiam facti, & adulantes deæ, vſq; ad amnem Xanthum ductores ſe viæ præbuerunt. Eius aquam cum bibiſſet Latona, infantesq; abluiſſet, Xanthum Apollini conſecrat: terræ autem, quæ tum Trimilis appellabatur, Lyciæ nomen fecit, à lupis, qui viã præiuerant. Rurſum deinde ad fontem peruenit, ſupplicium de paſtoribus ſumtura, qui adhuc bobus lauãdis ibi vacabãt. Eos dea vniuerſos in ranas conuertit: tergisq; & humeris aſpero lapide percuſſit, in fontem coniecit, victumq; in aquis attribuit. ijq; etiamnum apud amnes & paludes vociferãtur. Narratio eſt Menecratis Xanthij in Lyciacis, & Nicandri.

Iouem, quo tempore eum metu Saturni Rea in ſpecum Cretenſem abdidit, præbita mamma Aex (capram vox ſonat) nympha aluit: eamq; Reæ iuſſu canis aureus cuſtodiuit. Iupiter poſtquam, Titanibus pulſis Saturno regnum ademit, Aegem immortalitate donauit, & eius imago extat in aſtris: aureum autem canem templi Cretenſis cuſtodiæ præfecit. Hunc ſuffuratus Pandareus Me- XXXVI. *Pandareos.*

ropis F. in Sipylum abduxit, cuſtodiendumq; dedit Tãtalo Iouis & Plutûs F. Cum autem aliquanto pòſt tempore Pãdareus in Sipylum veniſſet, canemq; repoſceret: Tantalus depoſitum eiurauit. Pandareum ergo Iupiter, propter furtũ, in ſaxum, eo ipſo quo ſtabat loco mutauit: Tantalum, ob periurium, de Sipylo in caput præcipitem dedit.

XXXVII. Dorienſes. Diomedes, à capta Troia cum veniſſet Argos, Aegialea vxore ob adulterium repræhenſa, Calydonem Aetoliæ vrbem abit. ibi interfecto cũ liberis Agrio, auo ſuo Oeneo regnum reddit. Rurſum inde Argos nauigans, tempeſtate in Ionium mare eijcitur. Eò allatum agnoſcens Dauniorũ rex Daunius, orat vt ſibi bellum in Meſſapios gerenti, ſocium ſe prębeat: promiſſa in matrimonium filia, & ditionis parte. Accipit conditionẽ Diomedes. cumq; prælio fuſis Meſſapijs agrum eſſet cõſecutus, Dorienſibus eum, quos ſecum habebat, diuidit. ipſe ex filia Daunij, filios duos procreat, Diomedem & Amphinomum. ſenectute conſumptum, vitaq; functum Diomedem apud Daunios, in inſula tumulant Doriẽſes: & ab eo Diomedeã nominãt. Proinde

de agros à rege ipſis datos colunt, & (q́ eſſent ruſticorum operum periti) plurimum ex ijs fructuum percipiunt. Mortuo Daunio, Illyrij barbari Dorienſibus, quibus terram iſtam inuiderent, inſidias ſtruunt: inq́; inſula ſacris operantes vniuerſos ſubitò adorti, trucidant. Eorum corpora Iouis nutu nuſpiam viſa ſunt, animæ in aues abierunt. Atq; etiam hodie cùm Græca nauis appellit, aues eæ accedunt: Illyricam autem fugiunt, vniuerſæq́; ex inſula abeunt.

Aeaco, Iouis & Aeginæ F. quæ filia Aſopi fuit, filij fuerũt Telamon & Peleus: & pręter hos Phocus, ex Pſamathe Nerei filia. Hunc ob virtutem pater maiorem in modum dilexit: fratres autem inuidia moti, clàm eum necant: ideoque pulſi à patre, Aeginam relinquunt. Habitauit exinde Telamon Salaminá inſulam. Peleus ad Eurytionem Iri F. ſe confert, eiq́; ſupplex fit, & cædis cauſa expiatur. Hũc Peleus poſtmodò in venatione, aprum ferire dũ intendit, imprudens interficit: profugusque ad Acaſtum peruenit. is eũ (quòd vxor Peleũ, à quo fruſtrà concubitum expetierat, ad maritum de ſolicitata ſua pudicicia accuſaſſet) in Pelio XXXVIII. Lupus.

d 5 monte

monte ſolum deſtituit. Peleus obetrans ad Cheironem venit centaurum: ab eoq́; ſupplex impetrat, vt in antrum recipiatur. Inde multis ouibus & bobus collectis, ad Irum pergit, eaq́; cædis nomine pro mulcta offert. Cùm recuſaret Irus: Peleus ea, oraculo monitus, cuſtodis vacua dimittit. Ibi lupus ea inuadit, atque deuorat. iſque lupus diuino iuſſu in ſaxũ mutatur, quod diutiſsimè permãſit inter Locridem & Phocidem. Narrat hoc Nicander primo Alteratorum.

XXXIX. *Arceophon. Arcinoë.* Hermeſianax Leontio II. refert: Arceophontem Minnyridæ F. Salamine Cypri vrbe natum fuiſſe, parentibus obſcuris, quippe Phœnicibus: ſed pecunia & alijs rebus quib. beati putãtur homines, plurimũ alios excellentẽ. Eũ viſa Nicocreõtis Salaminiorũ regis filia, amore eius correptum, eo magis nuptias expetijſſe, q̃ Nicocreon à Teucro genus duceret, eo qui Agamemnoni in Ilio expugnando affuit: itaq; nuptialium munerum pollicitatione alios omnes procos ſuperaſſe. Cęterùm Nicocreontem abnuiſſe, vt qui Punicum Arceophõtis genus ſibi dedecori fore cenſeret. Huic matrimonio negato, amore magis etiã fuiſſe moleſtum:

noctuq́;

noctuq; ad Arſinoës eum domum itaſſe, & ibi cum æqualibus pernoctaſſe. Cum autem res non ſuccederet, nutrici ſuæ perſuaſiſſe, perque eam puellam multis donis miſsis ad parētib. ignoratum concubitum ſolicitaſſe, puellam ea de parentes reddidiſſe certiores. Eos, ſummam linguam, naſum, & digitos nutrici præcidiſſe: fœdeq; & immiſericorditer tractatam, domo eieciſſe. Deo id facinus diſplicuiſſe. Arceophontem verò præ nimio dolore deſperatis rebus media vitã abrupiſſe: ciues mortem eius luxiſſe, miſeratione motos. Tertia die à propinquis funus in publicum productum, & iuſta apparaſſe. Arſinoën verò ſuperba libidine incitatam, de domo ſpectaſſe vt corpus Arceophontis cremaretur. Venerem indignitate rei commotam, pedes eius ſolo defixiſſe, ipſamq; in ſaxũ conuertiſſe.

Carme, filia fuit Phœnicis, Agenoris F. & Caſsiepiæ, Arabij filiæ. Cum hac Carma Iupiter congreſſus, Britomartim genuit: quæ hominum fugiens conſuetudinem, perpetuam virginitatem amplexa, primùm ex Phœnicia Argos deuenit ad Eraſini filias, Byzem, Melitã, Mœ- XL. *Britomartis.*

ram,

ram,& Anchiroam. Deinde Argis in Cephalleniam profecta, eſtq; ab incolis nominata Laphria, ſacriſq; numinis inſtar honorata. Venit inde in Cretam: viſamq; Minos, cum amore eius captus eſſet, inſecutus eſt. Ea ad piſcatores confugit, ab ijsq; ſubter retia occultata eſt. vnde Crètenſes eam Dictynnam (nam dicty rete ſignificat) nuncuparunt, & ſacris ſunt venerati. Euitato Minoë, Britomartis cum Andromede piſcatore nauigio Aeginam venit. Cumq; piſcator eam comprimere conaretur, relicto nauigio, in lucum confugit, vbi nunc eius fanum eſt, ibiq; è medio eſt ſublata: & nomen ei Aphæa poſuerunt, in fano Dianæ. Locũ, vbi oculis hominum ſubtracta eſt, Aeginetæ conſecrarunt, Aphaamq; dixerunt, & tanquam deo ſacrificarunt.

XLI. *Vulpes.* Cephalus, Deionis F. Procrin Erechthei filiam in Thorico Atticæ duxit. Erat is Cephalus iuuenis forma atq; fortitudine præclarus. itaq; pulcritudine illecta eum rapuit Aurora, ſibiq; maritum adſciuit. Tum igitur Cephalus Procrin tẽtauit, an matrimonij fidem ſeruatura eſſet. Ficta occaſione, venatum ſe ire ſimulat, ad Procrin autem mittit ſeruum

ignotum:

ignotum:qui multum auri ferens, hoc ei à peregrino viro quodam, ipſius amore capto, dari ait, ſi ei corporis ſui velit poteſtatem facere. Principiò Procris recuſat:ſed cum duplum mitteret, conſentit. Cephalus vbi eã domũ ingredi animaduertit, iamq; ad ſe, quẽ alium putabat, accumbere:facem ardentem infert, facinusq; eius arguit. Procris præ pudore Cephalum deſerit, & ad Minoëm Cretæ regem confugit. Quem cum offendiſſet multam habere prolem, pollicita eſt, & oſtendit ei modum, ſerpentes, & ſcorpios, & ſcolopendras, ſi naſcerentur liberi. Minos enim non habebat: & moriebantur mulieres, quibus cum rem habebat. Paſiphaë autem, Solis filia, erat immortalis. Procris ergo ad Minois procreationem tale quippiam machinatur. veſicam capræ in membrum mulieris inſerit, & Minos ſerpentes priùs excreuerat in veſicam: deinde ad Paſiphaën ingreſſus, cum ea coijt. Poſtquam prolem adepti fuerunt, dat Minos Procridi iaculum & canem; quæ nulla fera euitare poterat, ſed omnes ijs capiebãtur. His ſumtis; Procris Thoricum Atticæ venit, vbi Cephalus habitabat, & ei in venatione

adfuit mutato habitu in virilem, & tonſo capillo, ita vt à nemine agnoſceretur. Cephalus animaduertens ſe venando nĩhil conſequi, omnia Procrin, iaculũ iſtud accipiendi cupiditate eſt captus. Procris id ei promiſit, conditione concubitus. Cumq; Cephalus conditionem acceפiſſet, Procris ſe prodidit: eique exprobrauit, quòd multò turpius atq; ipſa peccaſſet. Atque canem quidem & iaculum Cephalus accepit. Amphitruo autem canis opera indigens, venit ad Cephalum: rogauitque vt ſecum ad venandum vulpem proficiſcatur, promiſſa prædæ parte, quam de Telebois eſſet capturus. Eo enim tẽpore Cadmeis apparuit vulpes, prodigioſum animal, quæ identidem à Teumeſſo irruens, Cadmeorum pueros rapiebat: eique puer exponebatur trigeſimo quoque die, quem illa ablatum deuorabat. Cum ergo Amphitruo in Teleboas bellum mouens auxilia Cadmeorum poſceret, non alia conditione promiſerunt, quàm ſi eos in vulpe perdenda iuuaret. Id pactus cum Cadmeis Amphitruo, ad Cephalum profectus, pactum ei exponit: perſuadetque vt cũ cane ſecum eat. Aſſentitur Cephalus, profectusque

vulpem

vulpem venatur. In fatis erat, vt neque vulpis capi, neque canem euitare inſequentem quicquam poſſet. Cum ergo iam vulpes caniſque in planicie eſſent Thebana, Iupiter vtrunque in lapidem mu-
tauit.

ANTONINI LIBERALIS METAMORphoſeon Finis.

PHLEGONTIS, QVI ADRIANI IMPEratoris fuit libertus, de Olympijs fragmentum:

[redacted]
Auguſtano interprete.

EXPONENDA mihi videtur cauſa, ob quam Olympia inſtitui contigit. eſt auté hæc. Poſt Piſum, Pelopem, atque Herculem, qui primi ſolennem conuentum ac certamen Olympicum inſtituerant, cum Pelopóneſij eam feſtiuitatem aliquandiu intermiſiſſent, per id ſcilicet tempus quod ab Iphito ad Corœbum vſq; Eleum duodetriginta Olympiadũ numeratur, certamenq; neglexiſſent, ſeditio in Pelopóneſo fuit coorta. Ibi Lycurgus Spartanus, Prytanei filius, Europi N. Soſi proN. (qui Soſus patré habuit Procleum, auum Ariſtodemum, proauũ Ariſtomachum: fuit autem hic Cleodei filius, cuius pater Hyllus, Hercule & Deianira fuit natus) & Iphitus Hæmonis,

nis, aut (vt alij perhibent) Praxonidæ F. ab Hercule prognati, Eleus domo, ac Cleoſthenes Cleonici F. Piſęus, vt populum ad concordiam pacemq́; reducerẽt, cùm Olympicam feſtiuitatem ſtatuerũt ad priſtinam formam redigere, tum certamen gymnicum edere. Itaq; Delphos miſerunt qui Deum percontarentur, an hoc eorum probet conſilium. Is reſpondit, bona euentura, ſi id exequantur: iuſſitq́; ferias indîci vrbibus, quæ certaminis eſſe vellent participes. quo oraculo in Græcia renunciato, diſcus etiam conſcriptus eſt à Græcorum iudicibus, quos ipſi Hellanodicas vocant, formam agendorum Olympiorum indicans. Cæterum Peloponeſios nõ admodum id certamẽ gratum habentes, moleſteq́; id ferentes, peſtis inuaſit, frugumq́ue pernicies afflixit. Itaque ij qui antè à ſocietate iſtorum ludorum deſciuerant, denuò Lycurgum peſtis amolitionem ac remedium popoſcerunt. Pythia verò ſic reſpondit:

O' qui telluris famoſam totius arcem
Mortales inter ratuq́; & laude ſupremi
Incolitis, quæ fata DEI *cano diſcite iuſſu.*
Neglecta altitonans iraſcitur ob ſacra vobis

 Iup-

Iuppiter, immenſo qui maximus imperat orbi.
Cuius Olympia vos cultu ſpoliaſtis auito:
Quæ princeps Iouis vt Piſus celebraret honorem
Inſtituit: poſt huncq́; Pelops, quo Græcia rege
Floruit vnanimesq́; habuerunt mœnia ciues,
Oenomao inſtituit certamina lumine caſſo.
Tertius hæc Pelopi ſatus Amphitruone dicauit
Tantalidæ, grati ſeruans pia iura nepotis.
Hæc ſacra, & ludos abolere hos Iuppiter auſis
Iratus peſtem immiſit diramq́; famemq́;,
Verùm inſtauratis ceſſabunt hæc mala ſacris.

Peloponneſij, vbi hoc eis renunciatũ oraculum fuit, fidem derogantes, denuò communi de ſententia miſerunt ipſi, qui accuratius DEVM de oraculo interrogarent. Pythia autem hæc retulit:

O' Peloponneſi ciues, altaria circùm
Ite, ſacris factisq́; animis aduertite dicta
Vatum, qui leges & iura paterna ſequuntur,
Vatum Eleorum monitis parete volentes.

Hoc oraculo accepto Pelopõneſij cõceſſerunt Eleis, vt certamen Olympicum inſtituerent, & ferias vrbibus denunciarẽt. Porrò autem poſtea temporis Elei cum opitulari vellent Lacedæmonijs, Elos vrbem oppugnantibus, Delphos con-

conſultum miſerunt. & reſpondit Pythia in hanc ſententiam:

Exſortes belli patriam defendite veſtram,
Et pacis Græcos communia iura docete
Autores, anni veniant dum gaudia quinti.

Hoc oraculo dato Elei bello abſtinuerunt, & Olympia curauerunt. Quinque Olympiades ita ſunt exactę, vt coronaretur nemo. Sexta placuit oraculũ ſcitari, an victorib. coronæ eſſent imponendæ, eamq́; ob rem miſſus ad fanum Dei rex Iphitus. Deus ſic eſt fatus:

Iphite, victorem malo donare caueto.
Verùm ſylueſtris fructu redimitor oliuæ,
Quem circùm teneris incluſit aranea filis.

Cũ ergo veniſſet Olympiam, inq́; luco multi eſſent oleaſtri, vnum eorum deprædhendens araneis circumdatum, ædificio cinxit: atq; ea ex arbore corona data eſt victoribus. Primus coronatus eſt Daicles Meſſenius, Olympiade ſeptima ſtadio victor.

Cætera deſunt.

PHLEGONTIS TRALLIANI, CAESAris liberti, de Mirabilibus & longæuis Libellus:

[redacted]
Auguſtano interprete.

Deeſt principium.

* per fores in diuerſorium exit: & ardente lucerna, videt illam ſedentem apud Machaten. neque diutius ſe continens ob ſpectri miraculum, ad matrem accurrit, magnaq; vociferatione inclamans Charito & Nicoſtrate, ſurgere eos iuſsit, ſecumq; ad filiam accedere. hanc enim ſibi viuã eſſe viſam, & dei cuiuſdã volũtate eſſe in diuerſorio cum hoſpite. Charito cùm ſermonem incredibilem audiuiſſet, principio nuncij magnitudine & tumultuatione nutricis conſternata, animi eſt paſſa deliquium: mox filiæ recordata, fleuit: tandem inſanire nutricem dixit, atq; abire iuſsit celeriter. Nutrice verò exprobrãte ipſi, quòd prę ignauia ſuam filiam videre negligeret, (nam

ſe

ſe quidem ſanam eſſe,atq; animo ſibi cō ſtare) ægrè tandem Charito partim à nu trice coacta,partim videre cūpiens quid rei accidiſſet,ad fores hoſpitij ſe confert: idq́; ſerò, quòd multum effluxiſſet tem poris,dum ſecūdus nuncius perferretur. quo factum eſt, vt illi iam quieſcerent. Mater igitur contuita, veſtes quidem & lineamenta vultus viſa ſibi eſt agnoſcere. Cum autem nulla eſſet veritatis rei perſcrutandæ ratio, quieſcendum ſibi duxit, ſperans ſe manè ſurrecturam, filiamq́; depræhenſuram: aut ſi ſeriùs veniret,è Machata totam rem cognituram: neq; enim mentiturum eum, ſi de tanta re interrogaretur. itaq; ſilens abijt. Prima luce illa, ſiue dei quodam nutu, ſiue caſu aliquo abiens fefellit. Mater autem cum aduenisſet,ægrè admodū tulit quòd eam non offenderet: adoleſcenti autem & hoſpiti re tota ab initio expoſita, genua amplexa Machatæ, hominem obſecrauit, vt nihil occultans veritatem proderet. Adoleſcens animo anxius, initio quidem perturbari,vixq́; demùm nomē edere,eſſe eam inquiens Philinnium: tū principium introitus exponere, & mulieris cupiditatem,quæ ſe clam parentes

ad ipſum venire dixiſſet. Vtq; rei fidem faceret, quæ ab ea fuerant relicta aperto riſco protulit, annulum quem acceperat ab ea aureum, & faſciolam pectoralem, quam ſuperiore nocte reliquerat. Charito vbi tanta vidit ſigna, exclamauit: ſciſsisq; veſtibus, & vitta à capite proiecta, in terram cócidit, indicijsq; circumfuſa luctū ab initio repetijt. Hoſpes iſta cernens, cum omnes in ſummo eſſent mœrore, ac lamētarentur, vt qui iamiam ſepeliendam ſibi Charitonem putarent: animo conturbato conſolari eam cepit, vt finem eiulandi faceret rogans: promittensq; illam, ſi rèdiret, ei monſtraturum. quibus Charito mota verbis, mandato vt operam daret diligēter quo promiſſa impleret, domum abijt. Vt nox facta eſt, & hora appetijt, ad quam horam Philinnium ſolebat ad ipſum ventitare, expectarunt ſanè illi aduentū: ipſa autem venit. Quæ cum conſueto tempore eſſet ingreſſa, & in lecto cóſediſſet, Machates nihil præ ſe ferens quid vellet, rē modò ipſam explorare cupiens, præſertim vt qui nequaquam crederet ſe cum mortua rem habere, quæ tam accuratè eodem temporis articulo ad ſe veniret,

ad

ad hæc etiam ſecum ederet atq; biberet: itaq; etiam ijs fidem non haberet quę ab illis narrabātur, putaretq́; quoſdam eorum qui mortuos effoderet ſolent, effoſſo ſepulcro veſtes & aureum mundum patri puellæ vendidiſſe. cupiens ergo rē certò perſpicere, pueros occultè mittit accitum eos. Cum autem confeſtim veniſſent Damoſtratus & Charito, vidiſſentq́; ipſam, & primò quidem muti ac conſternati adſtitiſſent, admirabili ſpectaculo attoniti, deinde autem magnum ſuſtuliſſent clamorem, ac filiam fuiſſent circumplexi: ibi tum Philinnium hęc eis dixit: O`mater & pater, quàm iniuſtè in- ‹‹ uidiſtis mihi, vt cum hoſpite eſſem per ‹‹ triduum in domo paterna, abſque vllo ‹‹ maleficio. proinde vos denuò lugebitis, ‹‹ propter veſtram curioſitatem: ego autē ‹‹ rurſum abeo ad locum mihi deſignatū. ‹‹ non enim abſq; diuina volūtate huc ve- ‹‹ ni. Hæc locuta, fuit illico mortua, cor- ‹‹ pusq́; eius conſpicuum per lectū eſt extenſum. Matre autem circumfuſa, ac patre, cadaueri, magnoq́; coorto tumultu in ædibus, atq; eiulatu, ob iſtam rem, cū & immedicabile ſpectaculum accidiſſet, & incredibilis caſus: ſtatim fama rei vr-

vrbem peruaſit,& ad me allata eſt. Iſtã igitur noctem ego turbam hominũ, quæ ad ædes eas confluxerat,diſtinui,veritus ne quid nouarum rerum tentaretur, tali fama diſsipata. Summo manè refertum hominibus fuit theatrum : omnibusq́; ſingulatim narratis, placuit vt primò omnium iremus ad ſepulcrũ, eoq́; aperto videremus,cadauérne in ſandapila eſſet,an verò vacuum locũ inueniremus. nondum enim ſex menſes à morte mulierculæ elapſi erant. Poſtquam aperuimus cameram,in quam omnes iſtius familiæ defuncti reponebãtur, alijs quidẽ in culcitris conſpeximus cadauera ſita, & oſſa eorum qui ante ſpacium temporis longius fuerant mortui : in ea ſola, in quam repoſita & ſepulta fuerat Philinnium,inuenimus iacẽtem annulum ferreum qui fuerat hoſpitis,& poculum inauratum, quæ illa primo die à Machate acceperat. Admirati atq; ſtupentes præ admiratione,ſtatim ad Damoſtratum in diuerſorium nos contulimus, vt videremus an re vera cadauer mulieris conſpiceretur. Quod cum vidiſſemus humi iacere,in concionem conuenimus:nam & magna erant quæ euenerant, & incredi-

bilia.

bilia. Cum autem in concione tumultus exiſteret ingens, ac nemo ferè negotium dijudicare poſſet: primus Hyllus, qui apud nos non ariolus modò optimus, ſed & augur præclarus habebatur, atq; in arte diuinâdi abundè omnia habebat perſpecta, ſurgens, mulieris cadauer iuſsit extra fines ſepeliri: (neq; enim conducere, vt iterum intra eos in terram deponatur:) Mercurium verò terreſtrem & Furias placari, tum omnes purgari, luſtrari etiam ſacra, & iuſta fieri dijs Manibus, mandauit. Mihiq́; priuatim præcepit, vt pro Imperatore & rep. rem ſacram facerē Mercurio, Ioui hoſpitali, ac Marti, eaq́; accuratè conficerem. Hæc illo effato, nos quod iuſſerat executi ſumus. Machates autem ille hoſpes, ad quem ſpectrum commeârat, præ mœrore mortem ſibi conſciuit. Proinde ſi ſtatueris hac de re ad Imperatorem ſcribere, ſignifica id per literas mihi, vt etiam quoſdam eorum qui ſingula perluſtrarunt, ad te mittam. Vale.

NArrat etiã Hiero, ſiue Alexãdrinus is eſt, ſiue Epheſius, in Aetolia ſpectrũ extitiſſe. Polycritus quidam de

ciuibus, à populo gentis Aetolæ præfectus (ipſi Aetolarcham vocant) eſt deſignatus per triennium, ciuibus eum ad hoc munus depoſcentibus, ob virtutem à maioribus ad ipſum propagatam. Eum gerens magiſtratum Polycritus, vxorem ducit Locridem: cum qua vt tres dormiuit noctes, quarta extremum vitæ diem morte cófecit. Mulier domi vidua mãſit: & cum partus tempus appetijſſet, infantem peperit binis pudẽdis, maſculino ac feminino, mirificè omnino monſtroſum: quæ ſupra pudẽda erant partes, ſolidę erát, & maſculę: quę circũ femora, feminea & tenera. Perterriti hoc caſu propinqui, fœtũ in forũ protulerũt: aduocataq; concione, & coactis ſacrificulis atq; móſtrorum inſpectoribus, de eo deliberarunt. Horũ alij pronũciarũt, diſsidium aliquod Aetolorũ & Locrenſium portendi. fœtũ enim diuiſum eſſe, matris Locridis, ac patris Aetoli. Alij cenſuerunt matren cum fœtu extra fines Aetoliæ deportari, ac cremari debere. Dum hæc conſultantur, ſubitò Polycritus pridem mortuus, in concione exiſtit prope infantem, atra amictus veſte. Is perterritos ciues eo ſpectro, & pleroſq; fugam facien-

facientes, bono iubet eſſe animo, neq; ob hanc apparitionem conturbari. Poſtquàm tumultus maiori ex parte ſedatus fuit, tenui voce ita infit: Ego, ciues, corpore mortuus, beneuolentia & fauore erga vos viuo, & nunc adſum coram vobis qui rebus terrenis imperatis, cõmodi veſtri cauſa. Hortor itaq; vos, ciues meos, ne tumultuemini, néue ob tam mirabilem apparitionem aliquid capiatis moleſtiæ. obteſtor autem vnumquemq; veſtrûm per ſuam ipſius ſalutem, vt mihi ex me genitum infantem reddatis, ne quid violentum contingat, in aliam vobis diſcedẽtibus ſententiam, néue contendendi mecum ſtudio, difficilium atq; aduerſarum rerum fiat exordium. Non enim fieri poteſt, vt negligã iſtã iniuriã, ſi ſecuti ſtupiditatem vatum veſtrorum, infantem cremetis. Ignoſco ſanè vobis, quòd improuiſo hoc monſtro conſpecto dubitatis quid ſit agendum. Quòd ſi mihi obtẽperatis, metu præſenti & impendentibus malis tutò liberabimini: ſin aliò ſententia veſtra inclinabit, metuo ne dum mihi dicto audientes eſſe non vultis, in extremas incidatis calamitates. Atq; ego quidẽ ea quam viuus erga vos

geſsi

„ geſsi, ductus beneuolentia, nunc quoq;
„ non expectatus adſum, & quid in rem ſit
„ veſtram, monui. A'vobis autem peto, ne
diutius me trahatis: ſed re recta via puta-
„ ta, mihi obſequamini, & bono cum omi
„ ne infantem tradatis. non enim licet mi-
„ hi longiorem moram producere, prop-
„ pter dominos qui ſub terra ſunt. Hæc
locutus aliquantulum quieuit, expectãs
quid ad poſtulata ſua eſſent reſponſuri.
Non defuerunt, qui tradendum ei infan-
tem, itaq́; & monſtrum & qui apparuiſ-
ſet genium auerruncandum eſſe cenſe-
rent. Sed maxima pars eam ſententiam
impugnabat: ac per ocium de re tanta, &
quæ haberet explicatus difficilimos de-
liberandum contendebat. Cernens er-
go Polycritus, eos ſibi animum non ad-
uertere, ſed conſilium ipſius impedire,
„ rurſum ita locutus eſt: Itaq; ergo, ciues,
„ ſi quid ob conſilij prauitatem vobis ad-
„ uerſi eueniet, non mihi id, ſed fortunæ
„ imputate, quę vos ita ad deteriora ducit:
quæ mihi quoq; aduerſa in prolem meã
„ me nefarium reddit. Concurrente ad
hæc verba turba, & tollere monſtrum co-
nante, arripiens infantem, & pleroſq; fe-
rocius abigẽs, diſcerpſit eum, ac vorauit.

Cla-

Clamoré multitudo ſuſtulit, lapidibuſque eum cóiectis arcere aggreſſa eſt: verùm ille nullis ſaxorũ obnoxius ictibus, totũ infantis corpus, demto capite, abſumpſit, ſubitoq́; euanuit. Quod factum cum Aetoli ægrè ferrét, & in anxietatem haud mediocrem venirent, Delphosq́; mittere vellét, caput infantis in ſolo iacens loquitur, & oraculo futura indicat:

O' populoſa colens famoſas natio terras,
Non lucos ad eas Phœbi, & fragrantia templa:
Namq; manus tibi pollutæ tolluntur in auras,
Ante pedesq́; nefas poſitum via publica tangit.
Mitte iter ad tripodes, atq; ex me diſce futura:
Nam tibi fata canam, quæ ſint venturaq́, dicam.
Hæc vbi lux primùm reuoluto illuxerit anno,
Corpora Locrorum ſimul Aetolûmq; Mineruæ
Paßim morte atra ſternentur plurima iuſſu,
Interitus animæ expertes poſt funera viuent.
Nec requies erit vlla mali, vel paruula vobis.
Nam iam nunc cædis ſtillæ caput omne pererrãt,
Omnia nox tegit, & nimbus ſuper incidit àter.
Quiſq; domi viduus ſua mẽbra in limine ponet,
Nulla virum mulier lugebit, nulla parentes
Vſq; amplexa ſuos deflebit funera proles:
Vſq; adcò cunctos lethalis proluet æſtus.
Heu patriã ſemper gemo, tam crudelia paſſam,
Et miſerã matrem, quæ mortẽ poſtmodò obiuit.

Obſcu-

Obſcuros etiam ſuperi, & ſine nomine ponent,
Aetolo & Locro quidquid de ſemine fiet:
Vita meo capiti ſuperat quia, nec mea membra
Protinus à terris aboleuit cuncta recedens.
Vos caput auroræ iubeo hoc exponere luci,
Nec terræ infoſſum nigris celare cauernis:
Atq; ex hinc patria iubeo migrare relicta,
Palladis ad populumq; & cultas pergere terras,
Effugium lethi ſi quod ſors fata miniſtrent.

Audito hoc Aetoli oraculo, vxores, infantes, & ſenio prouectos expoſuerunt, quò quiſq; potuit: ipſi manſerunt domi, & quid futurũ eſſet expectauerunt. Contigit autẽ, vt anno proximo inter Aetolos & Acarnanes bellũ exiſteret, & vtrinq; magna fieret clades.

NArrat etiam Antiſthenes philoſophus Peripateticus, Aciliũ Glabrionẽ cõſulẽ cũ legatis Porcio Catone & L. Valerio Flacco, prælio cõgreſsũ cũ Antiocho apud Thermopylas, acriter pugnaſſe, & milites Antiochi coëgiſſe arma abijcere. Ipſum Antiochum primùm cũ 10 ſatellitibus in Aetoliam fugiſſe, inde compulſum Epheſum diſcedere. Acilius (vt is narrat) Catonem victoriæ nũciandæ cauſa Romam miſit, ipſe in Aetolos

tolos mouit: & Heracleam adortus, nullo negotio cepit. In pugna autẽ apud Thermopylas, Romanis ſigna illuſtriſsima ſunt facta. Nam cum ſe oſtendiſſet ipſis Antiochus, ac fugiſſet: poſtridie Romani ſe colligendis ijs qui ab ipſorum parte ceciderant, tum legendis ſpolijs atque exuuijs & captiuis dederunt. Ibi Buplagus quidam Syrus, qui magno in precio apud Antiochũ fuerat, turmamq́; equorum duxerat, fortiterq́; prælians ceciderat, Romanis, cum omnia ſpolia legiſſent, media die è mortuis ſurrexit, vulneribus affectus XII, & in caſtra eorũ aduenit, atq; hos verſus exili voce pronunciauit:

Deſiſte ad manes turbam ſpoliare profectam:
Succenſet Iupiter iam nunc facta impia cernens,
Iratus cædem ob legionis, & ob tua facta,
Immanem gentemq́; tuas immittet in oras,
Imperio tibi quæ tua facta rependat ademto.

Perturbati his verbis duces, celeriter multitudinẽ in concionẽ conuocarunt, ac de ſpectro conſultarunt. Placuit vt Buplagus ſtatim à recitatis verſibus extinctus cremaretur, ac ſepeliretur: luſtraretur exercitus, Ioui auerrũcatori ſacrum fieret; mitterenturq́; Delphos, qui quid agen-

agendum eſſet perquirerent. Conſultoribus Pythia ſic reſpondit:

Deſine nunc Romane, & ius fac ſit tibi cordi,
Ne longè maiori inſtructum robore Martem
Immittat Pallas tibi, qui fora ciuibus atrox
Atq; domos viduet. poſt multos ſtulte labores,
Amiſsis opibus repetes tua limina magnis.

Quo audito, Romani omne conſilium expeditionis in aliquem Europæ habitatorem ſuſcipiendæ abiecerunt: & motis caſtris, à dicto loco Naupactum venerunt, Aetoliæ vrbem, vbi commune eſt Græcorum templum, ibiq; ſacrificia publica & primitias de more adornarunt. Hæc cum celebrarentur, imperator Publius inſania correptus, multa diuino animi inſtinctu pronunciauit, quædam verſibus, alia ſoluta oratione. Quæ res cum eſſet indicata multitudini, omnes ad Publij tentorium concurrerunt, ſimul & cõſternati, atq; dolore affecti, eo quòd optimus ipſorum dux atq; peritiſsimus in eam deueniſſet miſeriam: & cupientes audire quæ diceret. & tantus fuit cõcurſus, vt quidam vehementius preſsi ſuffocarentur. Verſus, quos ille pronunciauit, cum eſſent adhuc in tentorio, hi ſunt:

Eheu

Eheu quàm dirum Pallas tibi, patria, Martem
Immittet, poſtquàm Auſonias remeâris ad vrbes,
Deuaſtata Aſia natale ſolumq́; beata,
Thrinaciamq́;, Deûm quã rex fundauit, amœnã.
Nã procul, ex Aſia, quâ ſunt Hyperionis ortus,
Adueniet grauis, atq; animis exercitus ingens,
Traiectoq́; freto rex anguſti Helleſponti
Cum domino Epiri firmiſſima fœdera iunget,
Inq́; Aſiam innumero conflatas milite turbas
Ex Aſia, Europæq́; educet finibus amplæ.
Te ſubiget, viduasq́; domos murosq́; relinquet,
Seruitioq́; premet ſpe libertatis ademta.
Atq; hæc ob ſæuam fient Tritonidis iram.

His pronunciatis, tunicatus è tentorio ſe proripuit, & ſoluta oratione ita eſt locutus: Significamus, milites atq; ciues, vos ex Europa in Aſiam digreſſos, Antiochum regem terra mariq́; commiſsis ſuperaſſe prælijs: ſubegiſſe quidquid eſt citra Taurũm regionis, & vrbium in ea códitarum, expulſo in Syriam Antiocho: regionem eam & vrbes Attali filijs vos tradidiſſe: Galatas, qui in Aſia degunt, vobiſcum pugna congreſſos ſuccubuiſſe: mulieres eorum, liberos, & omnia impedimenta vos cepiſſe, & in Europam duxiſſe. A' Thracibus, qui in Europa oram Propontidis & Helleſponti accolunt, re

f deuntes

deuntes vos, apud Aenianum regionem inuaſum iri, & eos nonnullis occiſis partem prædæ vobis erepturos: reliquis Romam perlatis cum rege Antiocho fœdus exciturum, ea conditione, vt is certam pendat pecuniam, & quadam regione cedat. His dictis, magna voce in hæc verba clamauit: Video ex Aſia traijcere exercitus ferreis pectoribus, regesq; in vnum conductos, & gentes varias in Europam, ſtrepitumq; equorum, & haſtarum fragorem, cædem cruentam, prædationem grauem, ruinam turrium, & murorum deiectiones, ac euaſtatione̅ immenſæ terræ. Secundum hæc, rurſum verſus protulit, quorum hæc fuit ſententia:

Niſææ quando frenis auroq; ſuperbæ
Egredientur equæ proprijs de ſedibus albæ
(Arte Syracuſis quas in locupletibus olim
Dædalus Eetion iucundæ nobile pignus
Fecit amicitiæ, præſepia ad ærea ſtantes,
Aureaq; inter ſe connectunt vincula cunctas:
Quis ſuper inſignis radijs, oculosq; coruſcans
Inuehitur famoſi Hyperionis inclita proles)
Tum grauiu̅ te Roma attinget ſumma maloru̅.
Nam magnus veniens exercitus omnia perdet.
Ciuibus orbabit fora, & vrbes igne cremabit,
Sanguineq; implebit riuos, & ſanguine manes,

Serui-

Seruitioq́; premet ſpe libertatis ademta.
Nulla virum è bello reducem tunc fœmina diro
Excipiet: Pluto nigro ſed triſtis amictu
Sub terras rapiet natos, matresq́;, patresq́;,
Marsq́; peregrinis coget ſeruire relictos.

Sic fatus, conticuit: egreſſusq́; caſtris, quercum quandam conſcendit. ſequentemq́; multitudinem aduocans, hæc dixit: Mihi quidem, Quirites, cæteriq́; milites, conuenit vt à lupo ruſo magno vorer hodie. Vos autem ſcitote, euentura vobis omnia quę prædixi: ac vera me numine quodam demonſtrante prędixiſſe, hoc certiſsimo intelligite ſigno, quòd mox lupus aderit, & me interficiet. Hoc locutus, diſcedere eos iuſsit, & lupum non impedire quo minus accedat, dicens: ſi eum arcerent, malè id ipſis verſurum. Obtemperante dictis multitudine, paulò pòſt acceſsit lupus. quem quum videret Publius, de quercu deſcendit, & ſupinus cõcidit. lupus autem eum laniauit, & vorauit, omnibus vidẽtibus. cumq́; præter caput omnia conſumpſiſſet, montem petijt. Porrò turba accedente, & reliquias tollere, ac ſepelire, vti leges iubebant, volente, caput humi iacẽs hoc carmen pronunciauit:

Non continge caput noſtrum: fas non ſinit illos,
Quos animo infenſo Iouis odit filia Pallas,
Contrectare caput ſacrum. tu tangere ceſſa,
Et quæ vera canam tibi nunc oracula ſerua.
Dirus in has mittet Mars agmina fortia terras,
Qui nigrum armatas turbas demittet ad Orcũ,
Proſternetq; ſolo turres & mœnia longa:
Noſtras diuitias, tenerã & cum coniuge prolẽ
Abripiens, Aſiæ vehet ille per æquor in oras.
Hæc tibi fata canit veracia Phœbus Apollo
Pythius. is forti miſſo me, crede, miniſtro
Ad ſedes duxit quas obtinuêre beati,
Quâ manes inter Proſerpina candida regnat.

Quod cum audiuiſſet multitudo, non leuiter perturbata, fanum poſuerunt Apollini Lycio, ſiue Lupino: aramq;, eò loco vbi caput iacebat. tum nauibus conſcenſis, domum quiſq; ſuam nauigarũt.
Cæterùm euenerunt omnia, quæ erant à Publio prædicta.

Monſtra ſexuũ. IAm Heſiodus, Dicæarchus, Clitarchus, Callimachus, alijq; nonnulli de *Tireſias.* Tireſia hęc narrant. Tireſiã Eumaris F. in Arcadia cũ eſſet mas in mõte Cyllene, ſerpentũ, quos coire videbat, alterũ vulneraſſe: illicoq; mutato ſexu, in feminam mutatum eſſe, ac cum viro concubuiſſe.
Moni-

Monitũ autem oraculo Apollinis, vt cũ coëuntes ſerpentes iterũ depræhendiſſet, alterũ itidẽ ſauciaret, ita enim in priſtinũ ſexũ rediturũ obſeruata opportunitate, conſilium Dei fuiſſe exſecutum, itaq; recuperaſſe priſtinam naturã. Porrò Ioue cum Iunone altercante, illoq; contendente plus voluptatis è re venerea feminas percipere quàm viros, Iunone contrarium aſſerente: placuiſſe, vt accitus ea de re pronũciaret Tireſias, vtpote vtrunq; ſexũ expertus. Hũc interrogatũ reſpõdiſſe: decẽ in partes voluptate iſta diuiſa, vná viro, nouẽ mulieri obtingere. Iunonẽ iratam, eũ oculis confoſsis excæcaſſe: Iouem ei vaticinandi artem dono dediſſe, & vitam VII ſeculorũ.

Iidem perhibent, apud Lapithas Elato regi filiam fuiſſe, nomine Cænidem. *Cænis.* cum hac Neptunum congreſſum, promiſiſſe, facturum ſe ei quodcunq; vellet. ipſam petijſſe, vt ab eo in virum mutaretur, fieretq; inuulnerabilis. præſtitiſſe id Neptunũ, nomenq; viro Cæneus factũ.

Antiocheæ etiam, quæ eſt ad Mæandrum ſita, homo mixto ſexu, quem androgynum appellant, fuit, præſidente Athenis Antipatro: Romę M. Vinicio, &

T. Statilio Tauro, cui Corbilij cognomentum fuit, Coſſ. Etenim virgo quędā parentibus nata illuſtribus, cum annorum eſſet XIII. multis procis petita ob pulcritudinem, pòſtquam de parentum ſententia deſponſata eſt, nuptiarum die appetente domo progreſſura, ſubitò dolore vehementiſsimo correpta exclamauit. Domeſtici eam reductam in ædes, ita curauerunt, vt quæ doloribus ventris & conuerſionibus inteſtinorum laboraret. Verùm dolore per triduum continuum permanente, omnibusq; eum ob caſum anxijs, cruciatibus, neq; interdiu neque noctu remittentibus, cùm omnes eius vrbis medici ipſam curarét, nullam tamen affectus cauſam inuenirent: quarta die ſub auroram intendentibus ſe acriùs doloribus, puellaque magno cum eiulatu exclamante, ſubitò virilia prodierunt, ac è virgine vir eſt factus. Qui aliquanto pòſt Romam fuit ad Claudium Cęſarem adductus: atq; hic, prodigij iſtius cauſa, in Capitolio Ioui auerrũco arã poſuit.

Virgo in marē mutata.

¶ Alius fuit androgynus Meuaniæ, quæ eſt vrbs Italiæ, in diuerſorio Agrippinæ Auguſtæ, pręſide Athenis Dionyſodoro, Romæ D. Iunio Silano Torquato, & Q.

Aſterio

Aſterio Antonino coſſ. Nam virgo quædã Smyrnæ nata, Philotis nomine, cum matura viro nuptum tradita eſſet à parẽtibus, maſculino enato membro in virum abijt.

Eodemq́; tempore Epidauri alius fuit androgynus, natus inopibus parẽtibus, cui nomen prius erat Sympheruſa: in virum autem mutatus, Sympheron cepit vocari, vitamq́; colendis hortis triuit.

Quin & Laodiceæ, quæ eſt in Syria, mulier Aeteta nomine, etiamnum cum marito degens, è femina vir extitit, cui nomẽ Aetetus: prȩſide Athenis Macrino: Romæ conſulatum gerẽtibus L. Lamia, & Aeliano Vetere. hũc ipſe quoq; vidi.

Fuit & Romæ androgynus, præſide Athenis Iaſone: Romæ M. Platio & Sex. Carminio, Hyæo, ac M. Fuluio Flacco coſſ. Quam ob cauſam Senatus iuſsit, à ſacerdotibus Sibyllȩ oracula recitari atque exponi. ſunt autem hæc:

Omnia prodigia & fatalis ordine caſus,
Tela mea expediet, ſi cõdita mente tenebis.
Roma mihi parens. Nã partum femina quõdam 6
Ancipitis ſexus edet, cui nulla virilis
Membra abſint ſexus: ſed & omnia protinus adſint

Conſpicienda gerunt quæ prima ætate puellæ.
Diſce quibus iam tunc operandum ſit tibi ſacris
Et Cereri, & natæ Cereris: num dicta faceſſas,
Ipſa mihi teſtis fuerit regina monenti.
Perſephonæ in primis caſtæ, & Cereri venerandæ,
Theſaurum ex multis cura componere nummis,
Siue voles ex omnigenis hunc vrbibus auctum,
Hunc Cereri ſacrum pones, propriumq́; dicabis.
Hinc coram populo noues ter ducere vaccas
Pulcras, cornutas, nitidas candore pilorum,
Et quas vos cunctis forma præſtare putetis.
Et totidem ritu peragant hæc ſacra Pelaſgo,
Reginam lethi exſortem celebrentq́; puellæ
Et purè & caſtè. Nec non vxoribus inde
A' veſtris ſtabiles diuæ exhibeantur honores.
Hæ, telæ rurſus noſtræ concepta tenentes,
Magnificæ Cereri ſplendentia lumina geſtent:
Ter totidem iactentq́; in flammas ſobria ſacra,
Quæ ritus vetulæ norunt, formamq́; ſacrorum.
Aſt aliæ totidem Plutonidi munera mittant,
Quarum ætas tenera, & grauibus mens libera curis.
Et venerãdam orent Hecaten, ac cuncta ſcientẽ,
Vt ſurgente domi maneat dea maxima bello,
Ne patriæ atq; ſui Græcos obliuio tangat.
Inde ferant alij gazam, iunctæ hisq́; puellæ
Licia diuino varia & circundata malo,

His

His exornatus compeſcat vti mala Pluto.
Tum quod præ cunctis pulcrum atq; optabile tellus
Educit, id malo iunctum, textoq; feratur
Munus reginæ, Cerere eſt quàm nata, puellæ
Iamq; deas, vt ſeruitij miſeranda precatus
Auertant patria veſtra iuga: ſanguine nigro *
Plutoni diti tuum cærulei bouis, omnes
Veſtibus ornatos nitidis, & paſtor vt adſit *
Ipſe bouis ductor, nec non alij quoq;, veſtra
Parentes nutrit quos patria relligioni.
Nemo etenim ſacris incredulus impius adſit.
Turba profana foràs, diuûm decedite templis.
Tractent ſacra pij, & qui noſtra oracula callēt,
Hi Clario caſtè ſacris operentur, & aris
Pinguia caprarum candentûm ſumina ponant,
Velatoq; deum capite ante altaria proni
Suppliciter pacem Pæeona poſcite votis.
Hinc regina deûm Iuno placanda precando.
Vacca tibi ritu patrio mactabitur alba,
Matronæq; canant illam, celebrentq; tuarum
Præcipuæ, & ſi quas medio tenet inſula ponto.
Non aſtu, ſed vi Cumanam quippe coactam
Illæ habitant terram, venerandæ patria quarū *
Reginæ Iunonis habet ſculptum ſimulacrum.
Ipſa aderit, ſi noſtra illam præcepta ſecutus,
Ritè coles à me monſtratis iam tibi ſacris.
Inſuper agnorum quoq; ſobria ſacra quotānis

Exhibeas, luces anni totius in omnes,
Manibus adſidua cum relligione deinceps.
Sic tibi propitiam diuam, facilemq; tenebis.
Cætera ſub radijs velo occultata videbis
In folijs noſtris *
Te deſiderium quia dulce feracis oliuæ
Corripuit, folia accipies medicamen ab illa,
Dum mala felici decedant triſtia fine.
Exoptata dies vobis, votiſq; petita *
Quæ ſoluat tandem ærumnis, reddatq; quietem.
Hæc tu me terris excitam fata Pelaſgis
Euentura tibi quondam prædicere cogis.

Meſſenæ ante annos non multos, vt Apollonius autor eſt, dolium ex lapide confectum, vi tempeſtatum, & alluuione copioſæ aquæ ruptum eſt: & ex eo dolio effuſum caput triplæ ad humanum quãtitatis, duos habens dentiũ ordines. Cùm verò quæreretur, cuius id fuiſſet: inſcriptio id manifeſtauit. erat enim inſcriptum ΙΔΕΩ, Idæ. Publico itaq; ſumptu aliud dolium Meſſenij curauerunt, inq; id caput repoſuerunt: atq; accuratius Herois eius reliquias coluerunt, cùm viderét hũc eſſe, de quo Homerus ita ſcripſit:

Idæ Herois caput.

Iliad. 1. 554.

Idæ, mortales valido qui robore cunctos
Tempeſtate illa ſuperauit: quiq; decoram

Ob ſpōſam, rigidum tulit imperterritus arcum,
Aggreſſus telis magno contendere Phœbo.

In Dalmatia quoq;, in ſpelunca quæ Dianæ dicitur, videre licet multa corpora, quorum coſtæ XVI. vlnas excedunt. *Dianæ ſpecus.*

Apollonius Grammaticus narrat, T. Neronis ætate terræmotū fuiſſe, quo multæ ac celebres Aſiæ vrbes funditùs deletæ ſint, quas deinde Tiberius ſuo ſumtu inſtaurauit. Propter quod beneficium, Aſiani coloſſum ei confecerunt, ac poſuerunt in foro Romano, ponè fanū Veneris, & ſingularum deinceps vrbium ſtatuas ſubiunxerunt. Sed & Siciliæ non paucæ numero vrbes eo terræmotu afflictæ fuerunt, & loca Regio vicina: & Ponticæ eum nō paucæ gentes ſenſerūt. Enimuerò quibus locis terra à ſe diuulſa fuit, ingētia ſunt reperta cadauera, quorum magnitudine ſtupefacti incolæ, nō auſi ea loco mouere. indicij cauſa Romā miſerunt dentem vni exemtum, qui pedis menſuram non attigit modò, ſed etiā ſuperauit: quem legati Tiberio oſtendētes, ſimul etiam quæſiuerunt, vellétne ad ſe heroëm, cuius is fuerat, afferri? Ibi Tiberius prudenter conſilium eò direxit, vt neque cognitione magnitudinis *Terræmotus, & monſtroſa corporum magnitudines.*

ſeipſum

ſeipſum priuaret, & ſpoliandorum cadauerum flagitium euitaret. Inſignem quẽdam geometram, nomine Pulcrum, quem ob artem apud ſe honorificè habebat, accitum, faciem iuſsit fingere proportione denti reſpondentem. Qui dimenſus, dentis quãtitate perſpecta, quãta facies, & quæ totius corporis moles futura eſſet, celeriter opus abſoluit, & ad Imperatorem attulit. isq́ue ſufficere ſibi hoc ſpectaculum dicens, dentem eò, vnde erat allatus, remiſit. Neq; eſt huic fides deroganda narrationi, cum in Aegypto quoq; locus ſit, Litræ appellatus, in quibus Litris corpora iſtis non minora oſtenduntur, non obruta terra, ſed in cõſpectu poſita: neq; confuſa aut conturbata ea, ſed ordine ſuo collocata: vt qui accedit, cognoſcere poſsit, quæ femorũ oſſa ſint, quę crurum, aut aliorum membrorum. Itaq; ne hæc quidem aliena à vero putanda: ſed cogitandum eſt, quòd initio natura vigens viribus omnia deorũ naturæ æmula educauit: ſucceſſu autem temporis, cum emarceſceret, naturarum quoq; quantitates decreuerunt. Sed & Rhodi accepimus oſſa tanta eſſe, vt cõparati cum ijs noſtri homines, ſint

multo

multo minores. Idem ait, prope Athenas inſulam eſſe quandam, quam Athenienſes cùm vellent muris munire, dum foderent fundamenta, inuenerint ſepulcrum longitudine C cubitorum, atque intus cadauer ad oſſa vſque abſumtum, cum hac inſcriptione:

Sepultus ego Macroſeiris in longa inſula
Vitæ peractis annis mille quinquies.

Eumachus in Periegeſi, ſeu Orbis terrarum enarratione, ſcribit: Carthaginēſes, cum circum ſuam prouinciam agerent foſſam, dum terram exhauriunt, incidiſſe in duo oſſea cadauera, condita arcis: quorum alterius compages lōga fuerit XXIV cubitos, alterius XXIII. Theopompus Sinopēſis in libro de Terræmotibus ſcribit, in Boſporo Cimmerio, ſubita terræ concuſsione quendam colliculum diſsiluiſſe, eiectaq; ingentia fuiſſe oſſa, ita vt compage eorum in morem humani corporis compoſita, longa ea fuerit XXIV cubitos. aitq;, circùm accolentes barbaros, oſſa ea in Mæotidem abieciſſe paludem.

Ad Neronē allatus eſt infans quadriceps, reſpondētibus proportione etiam cæteris mēbris, Athenis præfecto Thraſyllo: *Monſtroſi partus.*

ſyllo: Romæ, P. Petronio Spaliano, & Ceſennio Peto coſſ. Natus eſt & alius, caput habens è ſiniſtro enatum humero.

Athenis præfecto Deinophilo, Romæ Q. Veratio & Cn. Pópeio Gallo coſſ.Ręcij Tauri viri prætorij vxoris primaria ancilla Romę, ſimiã peperit. Cornelij Gallicani vxor Romæ infanté partu edidit, capite Anubidis: Athenis præſide Damoſtrato, Romæ A. Lucennio Nerua Silaniano, & M. Veſtino Attico coſſ. Mulier Tridenti vrbe Italiæ nata, ſerpentes enixa eſt globi in morem conuolutos, Romæ Domitiano Cæſare IX, & Petilio Rufo II. coſſ. Athenis magiſtratu vacantibus. Romæ quædam bicipitem abortu edidit fœtum, qui aruſpicum iuſſu in Tiberim amné eſt abiectus: Athenis pręſide Adriano, qui deinde Imperator eſt factus; Romæ, Traiano VI. & T. Sextio Africano coſſ. Dorotheus medicus in Cõmentarios ſuos retulit, Alexãdreę in Aegypto cinędũ peperiſſe: fœtum conditũ miraculi cauſa aſſeruari. In Germania, in exercitu Romano qué T. Curtilius Mancias duxit, ſeruus militis peperit: Athenis Conone præſide, Romę Q. Vo-

Q. Voluſio Saturnino, & P. Cornelio Scipione coſſ. Sed & Antigonus narrat, Alexandræ mulierem quandã quatuor partub. XX fœtus edidiſſe, quorũ maior pars enutrita ſit. Eademq; in vrbe alia mulier quinq; infantes vnà peperit, tres maſculos, duas feminas, quos ſuis ſumtibus ali iuſsit Traianus imperator, eademq; mulier circumacto exinde anno, tres infantes peperit. Hippoſtratus in libello de Minoe, Aegyptum perhibet ex vna vxore Europa, Nili filia, L filios procreaſſe. Itemq; Danaus, ex vnica Euryopa Nili filia, quinquaginta tulit filias. Craterus, Antigoni regis frater, nouiſſe ſe ſcribit quendam hominem, qui ſpacio ſeptennij & puer fuerit, & adoleſcens, & vir, & ſenex, & vxorem duxerit, & progenerata prole mortuus. Megaſthenes autor eſt, mulieres Palææ habitantes, ſex annos natas párere. Arabiæ vrbs eſt Sauna. in ea inuentus eſt hippocentaurus in mõte admodum excelſo, qui lethali abũdat veneno: cui veneno idem eſt cum vrbe nomen omniũ peſtiferorum acutiſsimum atque efficaciſsimum. Hippocẽtaurum rex cũ cepiſſet viuum, cum donis ad Cæſarẽ alijs in Aegy-

Hippocentaurus.

Aegyptũ miſit. veſcebatur carnibus:ſed aëris mutati impatiens, mortuus eſt. Eum condîtum, præfectus Aegypti Romam miſit. primumq́; in palatio eſt mõſtratus. Facies, quàm humana fuit ei truculẽtior: manus & earum digiti pilis intecti, latera ventri & prioribus pedibus contigua, vngulæ equinæ ſolidæ, iuba ſubfulua, quanquam condimenta eam ferè cutis in morem nigrã feciſſent: magnitudo non quanta pingitur, non tamen exigua. Feruntur in nominata vrbe etiam alij eſſe: ſed eum qui Romam miſſus eſt, ſi quis non credit, videre poteſt.
7 repoſitus eſt enim in finibus Imperatoris, condîtus, vt dixi.

DE HIS QVI CENTVM annos vixerunt.

ITALI, qui centum annos vixerunt: quos ex ipſis Cenſuum commentarijs conquiſitos, non obiter depræhendimus.

L. Cornelius, Cornij F. L. Glauceius Verus, L.F. L. Vetuſtius Secundus, L.F. L. Licinnius Palus, L. libertus. L. Acilius Marcelius, L.F. Omnes hi, vrbe Placentini

centini. L. Vettius M. F. Brixellenſis. L. Cuſsonius, L. F. vrbe Cornelia. L. Gaminius, L. F. Velia. C. Portenſiūs Fronto, Sex. F. Bononia. C. Nonius Maximus, P. F. Brixellis. B. Amurius Teiro, C. F. Cornelia. C. Caſtopudes, Titij F. Parma. C. Varius Tertius, Sp. F. Placentia. C. Iulius Pothus, Rauenna. C. Valerius primus, Q. F. Velia. Ceſelias Cyrus, Placētia. Catia C. filia, Fauētia. P. Fuluius Phryx, L. libertus, Pollentia. P. Neuius, L. F. Baſilea. P. Decēnius Demoſthenes, P. libertus, Arimino. Petronia Quinti, L. liberta, Placētia. Pollia Polla, Sp. filia, Aetoſia. M. Vilonius Seuerus, Veleïa. M. Terētius Albius, M. libertus. M. Antonius, L. F. M. Talpius Vitalis, M. F. oēs Placētini. M. Accelius, M. F. Bononia. M. Nirellus, C. F. T. Vibius Thalbius, Særij F. Parmenſes. T. Aemilius Q. F. Regia. T. Veteranius, P. F. Bononia. T. Numerius, T. F. Placentia. T. Seruius ſecundus. T. F. Bononia. T. Petronius, Sp. F. Placentia. T. Antonius, M. F. Regio. T. Eruſius Pollio, C. F. Bononia. T. Camorius Terſius, T. F. Fidētia. Turella Forenſis, C. liberta, Bononia. Q.

g Caſsius

Caſsius Rufus, Q. F. Q. Lucretius Primus, Q. F. Regini. Q. Velius, P. F. Velia. Albaria Sabina, Parmenſis. Saluia Varena, P. F. Baſilea. Bebia Marcella, Sex. filia, Orriſia. Baſcia Aſticoſi, Philippis Macedonię. Bonzeſtoni inquilini Polpæ, Macedo. Fronto Albutij Macedo Philippenſis. Sarces Kilamacetis Amphipolitana. Aedeſius Diza Parœcopolis, Macedo. Zækedenthes Mucaſi, eádem patria. Mantis & Prœzi Macedo, ab Amphipoli. Alexander Demetrij Tianus, à Ponto & Bithynia. Gaza Timonis Tianę, indidem. Chreſta Antipatri, Tiana. Chryſium Theophili, Tiana. Hiero, Hieronis F. Tianus. Muzacus Mucantij, è Nicomedia Bithyniæ. L. Phidiclanius Nepos, Sinopéſis. Alucius Apiliuta, Luſitanus, vrbe Interaniesſia. eademq; vrbe Ambatus Ducurij F. & Camalus Cantolgunij F. Celtius Pellij F. vrbe Apeilocario. Arruntius Appij F. vrbe Conimbrigeſia, & eadem Tamphius, Celtij F. Duccurius Aluccij F. vrbe Aeburobiſyngeſia.

QVI

QVI AB ANNIS C ET IV *vſq; ad CX protraxiſſe vitam annotati ſunt.*

C. Leledius primus, annos CI. Clodia poteſta, C. libera, totidem, Bononienſes. Cuſinia Iuuenca, C. liberta, Cornelienſis, annos CI. Cereonia Verecunda, P. liberta, ipſa quoque Corneliẽſis, annos totidem. Liuia Attica, P. liberta, & Buria Lychnænis, Parmenſes, annos vixerunt totidem. C. Sãphius, C. F. annos CII. Veliæ natus. Q. Cornelius, Q. F. Regij: T. Antonius, T. F. Parmẽſis, totidem. Cocnania Muſa, annos CIII, Cornelienſis. Democritus Abderites, annos CIV. mortuus eſt abſtinentia cibi. Totidem annos vixit Cteſibius hiſtoriæ ſcriptor, & (vt in annalibus Apollodorus refert) inter deambulandum viuendi finẽ fecit. Agatharchides libro hiſtoriæ Aſianæ nono ſcribit, Hieronymum hiſtoricum, cũm is & temporis multũm in expeditionibus bellicis toleraſſet, & in pugnis permulta accepiſſet vulnera, annos natũ totidem, deceſsiſſe. C. Lallias Tioneus, L. F. vitã produxit per annos CV.

vrbe natus Bionia. P.Quiſentius Sphyrio, P. libertus, Bononienſis: T. Cottinas Chryſantus, T.libertus, Fauētinus: M.Pomonius Seuerus,M.F.vrbe Tannetana: Sext. Neuius Sext. F. vrbe Parmia: omnes totidem. L.Aelius Dorotheus, L.libertus, Bononienſis, annos CVI. C. Pompuſius Montianus, P. F. annos CVII. Polla Donata Sext.filia Bononienſis, annos CX. Munatia Procula L.F. Regina, totidem.

QVI AB ANNIS CX VSque ad CXX progreßi, in Commentarijs memorantur.

T.Purennius Tutus, L.F. Cornelieſis, annos CXI. L.Antiſtichus Soterichus, L.libertus, Rauennâs, CXIII. L.Petri, Cornelienſis CXIIII. Iulia Modeſtina, Corſiolis vrbe nata, liberta primipilarij, noſtra adhuc ætate ſuperſtes, vrbe Brixellis, annos CXX.

QVI AB CXX ANNIS vſq; ad CXXX vixiſſe annotati ſunt.

L.Tertius, Bononia, annos CXXXV. Fauſtus Cæſaris ſeruus, è Sabinis, à Prætorio Pallantiano, annos CXXXVI. quem

quem & ipſi vidimus, Adriano Cæſari exhibitum. Arganthonius Tarteſsiorum rex, vt Herodotus & Anacreon poëta narrãt, annos CL. Sibylla Erythręa, annos vixit non multo pauciores CIↃ. quod ipſa in Oraculis in hunc modum indicat: *De Sibylla Erythræa.*

Sed quid flebilibus nõ noſtra incommoda verbis
Vaticinor, rabie fatali concita mentem?
Quin ſtimulos noſtri potius contrecto furoris?
A teneris ſemper mala ſors me exercuit annis,
Adq́; ſenectutis prouexit damna moleſtæ.
Inter ego væſana homines, non credita cuiquam
Vata cano, & duros caſus bene gnara futuri.
Idcirco inuidia Latonæ filius acri
Correptus, mihi fatidicamq́; infenſus ob artem,
Corporis hanc animã miſera de compede ſoluet,
Infeſta carnem ferus interimetq́; ſagitta.
Et mea tunc liquidas anima vt tranſibit in auras,
Auribus humanis vento permixta volucris
Fata canet cæcis ambagibus obſcurata.
At ſupra matrem corpus deforme iacebit
Tellurẽ: neq; enim id quiſquã mandare ſepulcro,
Ingeſtaq́; volet mortalis condere terra.
Quæ laxata calore meum tamen inde cruorem
Hauriet, hinc varias fœcundaq́; proferet herbas,
Vnde iecur pecudum ſubiens vis certa futuri,
Conſilia oſtendet gnaris occulta deorum.

Atq; meas carnes, ſubeunt quæ ſaxa volucres,
Cum carpent, ventura procul mortalibus edent.

Hoc oraculo indicatur, Sibyllam iſtã decem ætates inter homines exegiſſe: & poſtquam è viuis exceſsit, animam in aërem elatam effeciſſe, vt ad aures hominum omnia & ſermones de futuris acciderent. cadauere autem inſepulto iacente, aues eius carnibus veſcentes, auſpicio ventura indicaſſe: reliqua parte computreſcente, & terram penetrante, pecudes, quæ è terra ea enatas herbas depaſcerent, diuinationem quæ è iocinorum fit inſpectione, inter homines introducturas. Cæterùm ætatẽ Sibylla annis CX. definit in oraculo Romanis dato de ludis, quos ipſi Seculares vocant. Cum enim ipſorum ſocij & amici non ſtarent pactis, ſed crebrò nouas res tentarent, & bellum inferent: cecinit Sibylla, Si hæc ſpectacula ederentur, Latinos, qui defecerant, ſubditum iri. Oraculi hic eſt tenor:

Aetas, ſeu ſeculum.

Viginti & centum reuolutis protinus annis
(Quæ ſunt humanæ longiſsima tempora vitæ)
Hæc memori tum mente tibi Romane teneto,
Hæc age, quantumuis obliuiſcare teipſum.
Quâ campus flauas vndoſi ad Tibridis vndas
Stringitur, anguſtis & circunſcribitur oris,

Oraculũ, quo ludi ſeculares inſtituuntur.

Hîc tu, ſub terras vbi Titan lampada condet,
Obſcuræ noctis ſeſe intendentq́; tenebræ,
Omnigenis placa immortalia numina ſacris:
Atq; agnos diuis, nitidas & cæde capellas.
Cœruleas etiam veneraberis Eilithyas,
Ritè ſacris factis, fauſtæ quæ partubus adſunt.
Aram frugiferæ Telluri deinde dicabis
Gratus ouem. tauros candentes ad Iouis aram
Tum ſtatues, radijs cum Sol terreſtria luſtrat:
(Non noctu. nam cœlitib. ſacra ritè feruntur,
Cum lux alma diei cœlum terrasq́; retexit.)
Pulcraq́; Iunonis donetur bucula templo,
Quin etiam Titan Latonia proles Apollo
Placetur ſacris, cantent Pæana Latini,
Atq; choros ducant: pueriq́; ætate vigentes
Parte alia, atq; alia florentes vere puellæ
Aetatis, nondum charis genitoribus orbæ.
Atq; verecundæ matronæ luce ſub iſta
Curuatis celebrem genibus Iunonis ad aram
Concilientq́; deam, & ſacrata piacula ſoluant
Vir mulierq́;, magis tamen iſthæc femina debet.
Iſta domo ſibi quiſq; ferat, quas fas iubet almis
Primitias offerre dijs, & fauſta precari.
Pro ſe quiſq; virûm ſibi condita in ædibus iſthæc
Aſſeruet, feſtis caſtus promatq́; diebus.
Lucibus his, noctesq́; per has ad fana deorum
Turba hominum feſtiua adſitq́;, & ſeria riſu
Temperet, adſiduisq́; adſit creberrima ſacris.

Horum non vllo te obliuio tempore tangat.
Itala ſic tellus tibi cuncta, omniſq; Latinus
Seruiet, & pauidum mittet tua ſub iuga collũ.

FINIS.

APOLLONII HISTORIAE MIRABILES,

[redacted] interprete.

1. Epimenides.

EPimenides Boli F. Cretenſis, à patre & fratribus in agrum miſſus, ouis in vrbem adducendæ cauſa, fertur, cùm eum nox obrueret, à ſemita deflexiſſe, ac dormiuiſſe per LVII. annos. quod cùm alij memoriæ prodiderunt, tum Theopompus in hiſtorijs, percurrens quæ ſingulis locis mirabilia euenerunt. Interea verò temporis propinquos Epimenidis, vitam cum morte commutaſſe: ipſum ſomno ſolutum (opinatum autem fuiſſe, eadem ſe die euigilaſſe, qua obdormiuiſſet) ouem, cuius gratia miſſus fuerat, quæſiuiſſe, quam cùm non inueniret, rus profectum, prędium reperiſſe venditum, & inſtrumenta mutata, itaque in vrbem abijſſe, domumq; vt venerit, ibi de omnibus rebus cognouiſſe: in-

ter quæ etiam de tempore ſuæ abſentiæ. Et perhibent Cretẽſes, vt eſt apud Theopompum, mortuum eum eſſe natum annos CL. Feruntur q́; de hoc viro alia etiã haud pauca mirabilia.

Ariſteas Proconneſius, vt hiſtoria fertur, cùm eſſet in fullonis cuiuſdã officina in Proconneſo mortuus: eadem die atq; hora à multis in Sicilia viſus eſt, litteras docens. Quod cum eis ſæpius eueniſſet, & per multos annos innotuiſſet, ac crebrius in Silicia ſe eius imago offerret: Siculi aram ipſi poſuerunt, atque vt heroi ſacrificarunt. II. *Ariſteas.*

De Hermotimo Clazomenio huiuſmodi fabulæ narrãtur. Animã eius extra corpus euagatã, per multos ãnnos peregrinatã, varijs in locis futura prædixiſſe: vt imbres magnos, ſiccitates, terręmotus, peſtilẽtias, aliaq́; id genus, iacẽte interim corpuſculo. tũ eam longo temporis interuallo corpus, veluti exuuiũ quoddã intraſſe, idq́; excitaſſe. Id cũ ſępenumero egiſſet, vxoriq́; mãdaſſet vt à ſuo diſceſſu nemo neq; ciuis neq; alius homo corpuſculũ attingeret: quidã domũ ingreſsi, à muliere precib. impetrarunt, vt nudum immobilemq́; humi iacẽtem ſpectarent III. *Hermotimus.*

Hermotimum, quem ij igni facto cremarunt: exiſtimantes, anima reuerſa, & quò ſe reciperet non inueniente, ipſum prorſus moriturum. quod & accidit. Cæterùm Clazomenij Hermotimum in hunc vſq; diem venerantur, fanumq́; ei dedicarunt, in quod mulieribus ingredi non licet, ob cauſam expoſitam.

IV. Abaris. Abaris ex Hyperboreis, ipſe quoque Theologus fuit. Scripſit oracula regionibus quas peragrauit, quæ hodieq́; extant. prædixit is quoq; terræmotus, peſtes, & ſimilia, ac cœleſtia. Ferunt eum cum Spartam adueniſſet, Lacones monuiſſe de ſacris mala auertentibus, quib. peractis, nulla poſtmodò Lacedęmone peſtis fuerit.

V. Pherecydes. De Pherecyde hæc narrantur: eum in Scyro inſula ſitiẽtem aliquando, aquam à diſcipulorum quodam homine petijſſe, quam cùm bibiſſet, pronũciaſſe terręmotum poſt triduum ea in inſula futurum. quod dictum vt exitus comprobauit, magnam eum reportaſſe gloriam. Rurſum Samum profectum, ad Iunonis templum, vidiſſe nauim portui ſubeuntem: ac dixiſſe adſtãtibus, eam intra portum non peruenturam. ipſoq́; adhuc loquen-

quente, nimbum de cœlo pręcipitem a-ctum, nauimq; perijſſe.

Subſecutus hos Pythagoras Mneſarchi F. principiò mathematib. ac numeris animum intendit. Poſtea verò, Pherecydis etiam præſtigijs non abſtinuit. Nam Pontij naue aduenientе mercib. onuſta, & ijs qui aderant optantib. vt ſalua portum intraret propter merces, adſtãs ipſe: Ergo, inquit, exiguum vobis apparebit corpus, hanc ducens nauim. Rurſum in Caulonia (vt ait Ariſtoteles, ſcribens de eo etiam multa alia) in Etruria ſerpẽtem qui morſu necabat; iſte mordẽs interfecit. Seditionem enim orientem ſuis indicauit diſcipulis: ideoque Metapontum tranſijt, nemini viſus. Et fluuium qui infra Samum eſt tranſiens, vocem humana maiorem audiuit, quæ diceret: Salue Pythagora. vnde ſummus comitib. incidit pauor. Viſus eſt aliquando Crotone & Metaponti eadem die atq; hora. Aliquãdo in theatro ſedẽs, vt Ariſtoteles refert, ſurrexit, & ſeſſoribus demonſtrauit femur ſuum aureum. Feruntur de eo etiam alia mirabilia. Nos autem nolentes trãſſcriptorum munere fungi, hic finem facimus. VI. *Pythagoras.* *

Ariſtote-

VII. Ariſtoteles in Naturalibus quæſtionibus tradit, eos qui hordeum plantant, pallidiora habere corpora, quàm qui triticum.

VIII. Andron in quarto libro Sacrificiorum ad Philippum ſcribit, in Attica nullam cornicem viſam eſſe in arcem intrare: vt neq; in Papho muſcam per fores Veneris.

IX. Ariſtoteles in Naturalibus quęſtionibus author eſt, eos qui ſemel tantùm cibo vtuntur, moroſiores eſſe ijs qui bis.

X. Theopompus in Mirabilibus perhibet, ludis Olympicis, cum multi miluij obuolarent, ac carnes diriperent, ſacrificiorum carnes intactas manſiſſe.

XI. Ariſtoteles in Barbaricis conſuetudinibus narrat, in Caria ſcorpios naſci, qui peregrinos ſi feriant, non admodum lædant: indigenas autem illicò accidant.

XII. Apud Babylonem Euphrate traiecto, exigui dicuntur eſſe angues, qui peregrinos feriant, ab incolis abſtineant.

XIII. In libro de Fabuloſis locorum rebus eſt, cum Halicarnaſsi ſacrificium quoddam Ioui Aſcræo peragitur, gregem caprarum ad fanum adductum conſiſtere, votisq; abſolutis, vnam earum nemine ducente

ducente progreſſam ad aram accedere,
qua ſacerdos arreptam liter.

Phylarchus libro Hiſtoriarum octauo XIV.
ſcribit, apud ſinum Arabicum fontem
eſſe aquę,qua ſi quis pedes inũgat,mem-
brum virile admodum intendatur: ita vt
quibuſdam omnino nunquam remitta-
tur,quibuſdam nõ niſi poſt magnos cru-
ciatus & curam medicam.

Scytinus Chius Britannicam inſulam XV.
ambitum habere ait ſtadiorum CCCC.
in ea fructus ſine nucleis naſci: nam neq;
in oliua nucleum,neq; in vua acinum re-
periri.idẽq; fieri in alijs id genus frugib.

Theophraſtus in tractatu de Plantis XVI
tradit,ſi quis thapſiam radicem,qua me-
dici vtuntur, cum carnibus coquat, eas
de multis fruſtis in vnum ita coaleſcere,
vt eximi è vaſe nequeat.

Cteſias ſcriptũ reliquit, lignum apud XVII.
Indos naſci, quod appelletur Parybum.
id omnia oblata ad ſe trahere,aurum, ar-
gentum,cuprum, æs, & omnia alia me-
talla: quinetiam paſſerculos in propin-
quo locatos. Quod ſi maius incremẽtum
fecerit,trahere etiam ad ſe capras, oues,
& æqualia animalia.

Phylarchus libro Hiſtoriarum XX.ex XVIII.

India memorat albam eſſe allatam radicem, quam contuſam cum aqua pedibus illinãt: uiroſq; eo uſos cãtaplaſmate, rei Venereæ obliuiſci, & fieri Eunuchorum ſimiles. itaq; eo inungi impubes etiamnum, qui deinde ad finem uſq; vitę nunquam arrigant.

XIX. Heraclides Cretenſis in libro de Vrbibus Gręcię, apud Pelium montem ait naſci ſpinam frugiferam, cuius fructum cũ oleo tritum & aqua, ſi quis ſuo aut alterius inungat corpori hyeme, frigus non ſentiat.

XX. Cteſias libro rerũ Perſicarum decimo, camelos eſſe ea in regione prodit, quarũ pili mollicie lanas Mileſias æquant: ſacerdoteſq; & alios proceres, veſtes ex ijs confectas geſtare.

XXI. Obſeruatũ eſt, ſolùm ea animalia quæ bifidas habent vngulas, talos habere in poſteriorib. pedib. & Ariſtoteles in Naturalibus quæſtionibus cauſam reddit, cur non in prioribus, ſed in poſteriorib. Nihil enim fruſtra fecit natura.

XXII. Id quoq; animaduerſum eſt vſu vitæ, nullum cornutum animal pedere: huius quoque vir eo libro idem rationem retulit.

Mirum

Mirum id quoq; eſt, ſolem noſtra corpora adurere, ignem nequaquã. Et quòd adamas in igne verſatus, non caleſit. Item, quòd magnes lapis interdiu trahit: noctu aut omnino non, aut minus certè. XXIII.

Eudoxus Rhodius, circa Celticam ait eſſe quandam nationẽ, quæ interdiu nihil, noctu duntaxat videat. XXIV.

Ariſtoteles in libro de Ebrietate: Andro, inquit, Argiuus per omne vitæ ſuæ tempus ſiti potuq; caruit: quanquã multis cibis & ſalſis & ſiccis veſceretur. idẽque ad Ammonem profectus per aquę expertem viam, ſicca farina veſcens nullum adhibuit humorem. idq; per totam vitam tenuit. XXV.

3

Ariſtoteles in libro de Vita & morte ſcribit, teſtudinem corde ſpoliatam viuere. id autem non expreſsit, de terreſtrine, an uerò aquatica loqueretur. XXVII.

Idem autor in Opere de ijs quæ ad animalia pertinent (duo enim ſunt eius opera, unum de Animalibus, alterum de ijs quæ ad animalia pertinent) pediculos capitis tradit in longis morbis non tabeſcere interituris ægrotis, ſed inueniri in puluinaribus, ad XXVIII.

quę deſertis capitib. ægrotorũ tranſeant.

XXVIII. Idem eodem in Opere, ſordes tradit, quæ in auribus naſcuntur, cùm ſint alioquin amaræ, morituris fieri dulces: idq́; in multis eſſe obſeruatum. & cauſam rei exponit in Quæſtionibus naturalibus.

XXIX. Theophraſtus in tractatione de Stirpibus: Si matrices, inquit, præbiberint ariſtolochiam aqua madefactam, perfundentur per multos dies.

XXX. Ariſtoxenus muſicus, eos qui laborãt quartana, liberari morbo affirmat, ſi helxinen herbam ante acceſſum febris inungant corpori, tritam cum oleo.

XXXI. Theophraſtus de Stirpib. oues in Põto abſinthio veſcentes ait bile carere.

XXXII. Eodẽq; in opere perhibet, apud Indos neq; cicerem naſci, neq; lentem, neq; fabam.

XXXIII. Rurſus libro VII. eius Operis, in itinere Bactriano ait quibuſdã in vicis triticum ita præclarum naſci, vt eius gratia nucleos olearum magnitudine æquent.

XXXIV. Idem philoſophus Olympiæ & Zacynthi dicit * mixtam cibo, efficere vt is melior videatur.

XXXV. Id quoq; obſeruando cognitum eſt, grauidas mulieres, ſi adſiduò cum viris coëant, facilè & abſq; cruciatibus párere.

re. quòd ipſum Ariſtoteles quoq; libro Hiſtoriarum vndecimo pronunciauit.

Tacus in libro de Lapidibus: Lapis, inquit, is qui Caryſtius dicitur, annata ſibi habet lanea quædam, & colorata, ex qua materia nentur ac texuntur mātilia. Sed & fila pro lucernis inde torquētur, quæ dum vruntur, ſplendent, neq; cremantur. Porrò ſordes mantiliū non aqua eluuntur: ſed clēmatis vritur, impoſitoq; mātili ſordes euaneſcunt, ipſumq; album igni purumq; redditur, ac prioribus commodum vſibus. Lucernarij autē funes vſti cum oleo, nullo vnquam tempore comburuntur. atq; odore harum lucernarum deprehenduntur, qui morbo laborant caduco. Lapis iſte naſcitur ſanè Caryſti, vnde & nomen gerit: frequens tamen etiam in Cypro extat, quâ à Gerandro Solos verſus iter deorſum ducit, ad læuam Elmæi infra rupes. augeſcit circa plenilunium, rurſumq; luna decreſcente minuitur. XXXVI.

Ariſtoteles in Phyſicis quæſtionibus ait, curuorum ex ore grauem exire anhelitum: reddita etiam huius rei cauſa. XXXVII.

Eudoxus Cnidius in ſeptimo Circuitionis libro ait, in Africa quandam eſſe gentem, XXXVIII.

gentem, quæ ſupra Syrtes & Carthaginem, verſus Orientem incolat, Gyzátes appellata: hancq; exerceat artem, quòd flores iſtis in locis colligat, melq; ea copia & qualitate ex ijs conficiat, vt apum æquet mellificium.

XXXIX. Ariſtoteles in Diſſectionũ ſelectis annotationibus, in Papho ſcribit ſerpentẽ cõſpectum, qui duos pedes haberet perinde ac crocodilus terreſtris.

XL. Ariſtoxenus muſicus in vita Teleſtæ, qui cum in Italia vixit, vno eodemq; tẽpore duos contigiſſe caſus refert. Vnus mulierib. accidit, prorſus inuſitatus. tãtę enim apud eas extiterunt mentis abalienationes, vt aliquando ſedentes ac cœnantes, vocantem aliquem ſe exaudire opinatæ, proripuerint ſe, neq; teneri potuerint, atq; extra vrbem procurrerint. Locris porrò & Reginis oraculum hac de re conſulentibus, reſpondiſſe deum finem mali futurum, ſi die duodecima pæanas deo canerent uernos LX. itaque inde in Italia multos extitiſſe pæanum ſcriptores.

XLI. Theophraſtus libro de Plantis octauo tradit, ſcorpiõ herbulam, (alij thelyphonum, hoc eſt feminas necans, nominant) ſcorpijs

ſcorpijs impoſitam, ſtatim eos interfice-re. Animaduerſum eſt, vlcera vterũ fe-rentium, è liene laborantium, virorũ & mulierum, ſi varices habent, difficulter cicatrice obduci.

Theophraſtus de Stirpib. ſcribit, iuxta XLII.
Solos Ciliciæ vrbẽ, ad amnem Pinarum, vbi Alexander cum Dario pugnauit, ma-la punica naſci ſine oſsibus, quorum gra-na per omne æuum vinum referant.

Ariſtoteles de Animalibus autor eſt, XLIII.
apem amiſſo centro mori, & ab alijs ex-tra alueare exportari.

Obſeruãdo cõpertũ eſt, eos qui coro- XLIV.
nas ex florib. nectunt, florib. & coronis leucoij ſiue albę violę per noctẽ adhibe-re ardẽtes lucernas, vt in lucem vſq; viri-des permaneant, neque marceſcant.

Theophraſtus libro Cauſarum natu- XLV.
ralium quinto, putamina fabarum dicit radicibus arborum appoſita, fructus ſic-care. Sed & gallinas domeſticas, ſi cre-brò ea edant, ſteriles fieri. Hanc ob cau-ſam, & fortaſsis etiam alias, Pythagorei fabæ vſu interdixerunt. Flatus enim gi-gnit, concoctu difficilis eſt, & turbulenta inſomnia creat.

Tubera crebris tonitrib. duriora fieri, XLVI.

Theophraſtus in Stirpiũ hiſtoria prodit.
XLVII. Idemq; eodem in Opere ſcribit, libanotidem herbam veſtibus appoſitam, prohibere ne tineæ in ijs fiant. Hæc digna ſunt animaduerſione.

XLVIII. Idem in libro de Diuinis furoribus ſcribit, Muſicã multis animi corporisq; affectionibus mederi: vt animi defectũ, metui, diuturnis mentis alienationibus. Sanat, inquit, fiſtulę cantus etiam iſchiadem, & morbum comitialem: quemadmodum is qui ad Ariſtoxenum muſicũ venit, oraculo iuſſus Paſiphilæ Damoti ſororis * *. Fertur enim etiam muſicus Thebis, qui mente exciderat, voce tubæ audita ad ſe redijſſe. audiens enim, in tantum exclamauit, vt turpiter ſe daret. Quòd ſicubi quis claſsicum tuba cecinit, multo eũ deterius pugnare. Hũc igitur fiſtulæ opera paulatim adduxit, atq; (vt ita dicam) ſenſim adducendo eò adegit, vt etiam tubæ vocem ſuſtineret. Sanat fiſtulæ cantus etiam corporis partes, quæ in dolore aliquo ſunt. adhibendus eſt autem corpori minimùm interdiu, & ſtatim prima die dolor remittet aliquantum. Hoc remedij genus cùm alibi vſitatum eſt, tum maximè Thebis, etiam

etiam in hoc vſque tempus.

Theophraſtus in vltimo de Stirpib. IL
libro: Eunomus, inquit, Chius pharmacopola, cum aliquot veratri potiones hauſiſſet, non eſt purgatus. Et quodam die re cum idem artificium exercentibus compoſita, ſedens in foro, ad XXII potiones ebibit: neque tamen à ſuis vaſis ſurrexit. tum verò abijt lotum atque cœnatum, vti adſolebat: neq; vomuit. Hoc ille faciebat, longa conſuetudine ita paratus, cum ab exiguis ad tãtum eſſet potionum numerum progreſſus. Omnibus autem medicamẽtis minor eſt apud hos, qui ijs aſſueuerunt, efficacitas: apud quoſdam nihil prorſus poſſunt. Res hæc notatu digna eſt.

Ariſtoteles in Naturalibus quæſtio- L
nibus affirmat, hominem ſumto cibo ac potu idem pondus ſeruare, quod ei fuit ieiuno. conaturq; eius rei cauſam reddere.

APOLLONII HISTORIARVM MIRABILIVM finis.

ANTIGONI MIRABILIVM NARRAtionum congeries:

[redacted]
Auguſtano interprete.

1. TIMAEVS, is qui Siculás cōſcripſit hiſtorias, memoriȩ mādauit, apud Regium, ad amnē Halecē, qui Locros à Reginis diſtinguit, cicadas qui in Locrenſi ſunt regione canere, Reginorū cicadas vocales nequaquā eſſe. Atq; aliud hoc ipſo fabuloſius narratur. Veniſſe Delphos à Regio Ariſtonem, à Locris Eunomum, citharœdos. ijs de ſorte controuerſiam incidiſſe: cum ille ſibi potiores partes vindicaret, quòd tota Reginorum colonia eſſet Delphis & deo auſpice deducta: hic verbis inſectaretur, & omnino nō cōuenire ijs cithara canere diceret, apud quos ne cicadæ quidē canerent. Cæterū Regino in certamine laudem inueniente; Eunomus Locrenſis hac de cauſa vi-
2 cit: cum caneret, cicada in lyrā ipſius inuolans cecinit, ad quod factum concio clamo-

clamorem ſuſtulit, & victorem pronunciauit. Aliud quoq; apud Reginos II.
fabulæ loco narratur. Herculẽ quodam eius regionis loco ſomno ſe dediſſe: cúq; obturbarent cicadæ, imprecatum ijs eſſe vt obmuteſcerent. Cephalleniam III.
quoq; fluuius diuidit, cuius ab altera parte ſunt, ab altera non ſunt cicadæ. Et IV.
Seriphi ranæ mutæ ſunt. & fabula ea de re apud Seriphios quoq; obtinuit: vtq; ab illis ad Herculẽ, ita ab his res ad Perſeum refertur. Myrſilus, qui Lesbiaca V.
compoſuit, in Antiſſæa perhibet regione (quo loco fabulæ aiunt ſepultum eſſe Orphei caput, idq; ſepulcrum incolæ ibi oſtendunt) luſcinias, quàm alibi, melius canere. Atq; hoc diſcrimi- VI.
nis cõpetit etiam in Atticos & Bœotos, qui feruntur, perdices: quorũ iſtos vocales, hos admodũ exili voce eſſe, in cõfeſſo eſt. Peculiare hoc eſt inteſtinis ouiũ: VII.
quod arietũ, non edunt ſonũ: ſed femellarũ tantùm, ſunt vocalia. Quò reſpexiſſe etiã poëtam, aliquis poſsit cenſere, vtpote curioſum vbiq;, & exactæ diligentiæ, dum ita canit:

Septem femineos neruos intendit ouillos. 2

Non minus his mirabile, magis etiam VIII.

vulgatum eſt: ſpinę genus in Sicilia eſſe,
quod appellatur Cactus : quam ſi ceruus
calcet, & ſaucietur, oſſa eius nullũ ſonũ
edere poſſe: ideoq́; ad fiſtulã inutilia fieri.
Vnde etiã Philetas de ea hæc expoſuit:

Atq; euitato cacti mihi vulnere acutæ,
Argutum carmen mortua cerua canat.

IX. In Lemniorum inſulis, quæ Neæ ſeu
3 Nouæ vocantur, neque naſcuntur per-
dices : & ſi importentur, pereunt. Qui-
dam prodigioſius narrant, mori eas, ſi
X. vel conſpiciant eam terram. In
Bœotia magna eſt talparum multitudo:
in ſolo Coronico agro id animal nó na-
ſcitur, illatumq́; moritur. ſicut & vlulæ
in Creta: quam inſulam ferunt nullum
XI. lethale animal tolerare. In Aſtypalęa
ſerpentes non naſcuntur, neq; lepores in
Ithaca, neq; in Africa ſus ſilueſtris, neq;
4 cerui, neq; felis in Renia Delo propin-
qua : neq; Meleagris alibi vſquam con-
XII. ſpicitur. Ameleſagoras Athenien-
ſis, qui Atticæ deſcriptioné condidit ne-
gat ad arcem aduolare cornicem : neq;
eſſe ait vllũ, qui dicere poſsit ſe id vidiſſe.
Erichthonij fabula. Cauſam ipſe fabuloſè refert. Mineruã
Vulcano in matrimoniũ traditã, cũ eũdé
cũ ipſo intraſſet lectũ, euanuiſſe. Vulcanũ
in

in terrá cócidiſſe, ac ſemē profudiſſe. terrá deinde Vulcano Erichthonium edidiſſe: huncq; à Minerua enutritũ, in ciſtam incluſum, traditumq; Cecropis filiabus Agraulo Pandroſo & Erſæ, ut aſſeruarēt: mandatumq; ne ciſtam ante ſuum aduētum aperirent, ipſam ad Pellenem abijſſe, montis apportandi cauſa, quem propugnaculi loco ante arcem collocaret. Interim Agraulum & Pandroſon ciſtam aperuiſſe, & conſpexiſſe circa Erichthonium duos ſerpentes. Mineruæ mótem ferenti, cui nunc Lycabettus nomē, obuiam factam cornicem, & renunciaſſe, detectum eſſe Erichthonium. deam hoc audito, montem eò loci ubi nunc eſt ſitus, abieciſſe: cornici autem ob malum nuncium dixiſſe, Nefas eſſe eam in arcē intrare.

XIII. In Scythicis regionibus, et apud Eliā, mulus nó naſcitur.

XIV. Theopompus, apud Chalcidenſes, qui ſunt in Thracia, locum eſſe quendam ſcribit, ea natura, ut quęcunq; intrent animalia, ſalua rurſum exeant: cantharus autem nullus inde effugiat, ſed omnes in orbem circumagitati pereant. itaq; à peſte cantharorum, loco nomen eſſe Cantharolethron.

XV. Cranone, Theſſaliæ vrbe, a-

iunt duos tantùm eſſe coruos. Itaque etiam publici eorum hoſpites, cum(qui mos eſt omnibus urbibus) ſuis ſcriptis, inſigne vrbis ſubijciūt, pingūt duos coruos currui æreo inſidentes: quòd his plures ibi nunquā ſint viſi. Currus autē (nā hoc quoq; mirum alicui videatur) additur hac de cauſa. Inter ſacra donaria currum ſeruant æreum: quem, vbi ſiccitas incidit, pulſant, & aquam à Deo poſcunt, atque impetrant. Addit his aliquid ſingulare Theopompus. Coruos nimirum tantiſper Cranone morari, dū pullos educent: eo facto, ipſos relictis
XVI. Cranone pullis diſcedere. Narrat Cteſias aliquid huic hiſtoriæ adſimile, quod Ecbatanis & in Perſia fiat. Sed quia multa is mentitur, nos decerpere eam narrationem, cum monſtroſa uidea
XVII. tur, omiſimus. Myrſilus Lesbius, in monte Lepetymno ait fanum eſſe Apollinis, ac ſacellū Lepetymni, in quo, ſicuti Cranone, duo tantùm ſint corui:
XVIII. cùm nō pauci in vicinia ſint. In Latmo Cariæ, Ariſtoteles ſcribit, ſcorpios, ſi quem peregrinum feriant, mediocriter lædere: ſi quem incolarum, neca-
XIX. re. Inter Afros quidam ſunt Pſylli nomi-

nomine, quib. diuerſum accidit. ab aſpidib. enim icti, nullũ ſentiunt damnũ: cũ reliquorũ hominũ morſus ab ijs nemo mortẽ effugiat. In Lycia naſcitur quædã herba caprarũ pernicies, ægolethron Greci vocãt. eã nulla Lycia capra guſtat. Quòd ſi peregrina incidat, et ob ignorationem edat, interit, corrupto omaſo. XX.

Gyarus inſula eſt, Caryſto & Andro vicina. ibi mures ferrum peredunt. Eſtq; ea in inſula ſpina, nomine acherdos, lethalis: & interficit arbores alias, ſi in eas incutiatur. XXI.

Idẽ facit aculeus marinę paſtinacę: quo ſi dẽtes attingãtur, cõputreſcunt. XXII.

Peculiaria quędam occurrũt in animaliũ cõparationibus, alterationibus, atq; ortib. Nã in Ægypto loca quędã ſunt, vbi ſi defodiatur taurus, ita vt cornua dũtaxat ſupra terrã emineant, eaq; deinde ſerra amputẽtur, ferunt apes euolare: putredine enim taurũ in iſtud animalculũ mutari. Quò videtur etiã Philetas animum intẽdiſſe, homo admodum curioſus. vocat enim apes taurigenas, hoc verſu: XXIII. *Miri animaliũ ortus.*

Taurigenas, hæc fatus, apes longinquus adijſti.

Ferunt etiã crocodilũ ſcorpios generare, & ex equis veſpas naſci. Atq; Archelaus quidã Ægyptius (vnus eorũ qui Epi

grammatis miraculoſa Ptolemæo enarrarunt) de ſcorpijs ita cecinit:

In uos diſſoluit morte, & redigit crocodilum
Natura extinctum, ſcorpij, omniparens.

De ueſpis autem:

Progenies eſt iſta cadauere nata ab equino:
Natura hac ueſpas conditione creat.

Ariſtoteles etiam è ſiſymbrijs (herbæ id genus eſt) putrefactis ſcorpios naſci
XXIV. ait. Non minus his mirabilia ſunt ea animalia, quę perdũt id quod prodeſſe poterat: ut galeota, cum exuit ſenium, conuerſus id deglutit. Eſt enim, ut Ariſtoteles recenſet, medicamentum contra epilepſiam. Similiter phoca, poſtquam peperit, genituram. nam is eiuſdẽ morbi eſt remedium. Feruntur & equæ uorare hippomanes, quod pullis recens natis in fronte enaſcitur, & ad uarios uſus quæritur. Et ceruæ dextrum cornu defodere, utile ad multa. Hæc ſiue dedita opera, ſiue fortuitò ita fiãt, multam
XXV. deſiderant animaduerſionẽ. Polypus, per hyemem ſua comedit acetabula. Hoc eſt illud poetæ:

6 *Hyberna iam luce, pedes quando oßib. orbus*
Arrodit proprios.—— Muſtelarum fœtus ex utero procedentes paſcunt, rurſumq;

ſumq́; per os intrant. Leæna bis non concipit.nam, ut perhibet Herodotus, cum fœtibus etiá matricem eijcit. Neque uipera bis parit. nam fœtus eius uterum peredit. Veſpertilio ſola omniũ auium dentes habet, & ubera, & lac. Ariſtoteles affirmat, phocam quoq;, & & balænam,lac habere. Et his non minus prodigioſum eſt, quod ſcribit:in Lẽno caprum,cum mulgeretur, tantum lactis dediſſe,ut ex eo coloſtra fuerint confecta. XXVI.

Mares alcyonum Ceryli uocantur.hi,cùm ſenio uiribus amiſsis, uolare poſſe deſinunt,geſtantur alis femellarum. Atq; huius hiſtoriæ germanum eſt,quod Alcmã cecinit.Imbecillis enim propter ſenectutem, neq; iam choros vnà ducere,aut ſaltationes uirginum aſſectari ualens,ita ait: XXVII.

Gutture dulciſono cantantes ſacra puellæ,
Non mea iã me membra ualent geſtare choreis.
O' vtinam mihi fata darent,vt cerylus eſſem,
Veris auis,qui purpureas maris improbus undas
Semper obit,fluctus tumidosq́; ſuperuolat uſq;
Alis alcyonum uectatus. ———

Homerus quoq; ab omnibus dicitur ſingula accuratè & curioſè indagaſſe.Etenim Vlyſſes ad ſubulcũ tendés,cũ canes irruerét, XXVIII.

Odyſſ. ξ. *Aſtu ſubſedit, manibus delapſaq́; virga eſt.*
31. Ferunt enim, canes, ſi qué inſequantur,
xxix. ſi is ſubſideat, maleficio abſtinere. Ea quoq; animalia mirabilia ſunt, quæ ſe locis adſimilant. vt polypus, qui coloré ſoli, ſupra quod fertur, ita æmulatur, vt diſcerni ab eo nequeat: omnisq́; adeò rei quã amplectitur. itaq; & captu difficilis eſt. Vnde nimirũ poeta tritũ illud ſumſit:

Fili, polypodis naturam imitare, & ad omnes
Te promtè caſus compone. ———

xxx. Idem chamæleo facit, qui ad truncos arborũ, & folia & terrã, quocunq; loco, coloré ſuũ mutat, eiq́; ſimilẽ aſſumit.

xxxi. Ariſtoteles tradit, tarandũ quoq; ea eſſe
8 natura. animal eſſe quadrupes, ferè aſini ſimile, craſſa cute, & pilis intecta: mirũq;
xxxii. eſſe, quòd pili tã citò alterẽtur. Herba quædam tripolium in ſaxis naſcitur, ad oram maris. ea floré edit, qui vna die ter colorem mutat: aliquando albus, aliquando puniceus, aliquando giluus.

Iam reliquas animaliũ calliditates, quibus vtuntur in pugnis, in curatione vulnerum, in apparatu rerum ad vitam neceſſariarum, in amore prolis & parentũ, in memorando, abſolutiſsimè aliquis ex Ariſtotelis collectaneis poteſt percipere.

cipere. Ex quibus nos primùm decer-
pere ſelecta quædam inſtituimus. A- XXXIII.
pud Conopium, ad lacum Mæotidem,
inquit lupos accipere à piſcatoribus ali-
menta, & eorum piſcationis inſtrumen-
ta cuſtodire. quòd ſi aliqua ſe affectos in
iuria putent, lina & piſces eorum tunc
infeſtare. In Thracia, eo loco, qui o- XXXIV.
lim Cedripolis fuit uſurpatus, homines 9
& accipitres ſocietatē aucuipij ſeruare.
nam auiculas ab hominibus lignis exa-
gitari, inſectari exagitatas accipitres, fu-
gientesq; auiculas in homines incidere.
itaq; homines prædę partem accipitri-
bus dare. Ceruas párere iuxta vias, XXXV.
fuga ferarum. nam ibi lupos minimè eſſe
infeſtos. Ducere etiam fœtus ſuos ad ſta
tiones, & adſuefacere ad locum in quem
ſe fuga recipiant. eum eſſe ſaxum præru-
ptum, ad quod vna tantùm via perueniá
tur. Iam & achainam ceruam eſſe ca-
ptam, quæ hederam habuerit in corni-
bus, veluti humidis ac mollib. Capi e-
tiā ceruas fiſtulis ac cātu, cū prę volupta- 10
te procūbāt. Capras ſylueſtres in Cre XXXVI.
ta ſagittis ictas, dictamnū quęrere: vtpo-
te quę herba vim teli expellendi habere
videatur. Pardalim ferunt depræhen XXXVII.
diſſe, quòd ſuo odore animalia delecten

tur: itaq; ſe occultare, & iuxta prætereũ-
XXXVIII. tia uenari. Ichneumoné aſpide cõ-
ſpecta, non prius eam aggredi, quàm a-
lios ad auxilia acciuerit. contra morſus
autem & ictus humectare eos corpora,
& in puluere uolutare: itaque ſe luto
XXXIX. oblinere. Trochilos aiunt détes cro-
codilorum purgare, indeq; ali. & ſenti-
re crocodilum hanc ſuá utilitaté: ideoq;
cum exire uult trochilus, collum mo-
XL. uere, ne eum commordeat. Teſtudi-
nem, ubi ſerpentem edit, origanum in-
ſuper edere. & quodam tempore fuiſſe,
qui re obſeruata origanũ euellerit: itaq;
XLI. teſtudiné eo deſtitutá, periјſſe. Mu-
ſtelam, priuſquam cum ſerpente pugnã
ineat, rutam edere: cuius odor ſerpen-
ti eſt inimicus. Quin & contra ſerpen-
tum ictus, merum per rutam decolatum,
ac potum, prodeſſe. Sus quoq; à ſer-
pente morſa, ſtatim ad aquam fertur, &
cancrum quærit. nam & is inter ea recen
ſetur, quæ aduerſus ſerpentum ictus va-
XLII. lét. Palumbes percuſſa origanũ uul-
XLIII. neri indit, hocq; modo ſanatur. Ariſto
teles hirundinem tradit, in conficiendo
nido feſtucis permiſcere atq; implicare
lutum: eoq; deficiente, ipſam ſe in cœno
uoluta-

uolutare,idq́; alis apportare: atq; cubiculum ſibi more hominũ conficere,infernè poſitis duris. tum pullis eam diuidere alimentum,obſeruato ne bis eidem det. Fimum ipſam eijcere, pullis adhuc paruulis: poſtquam adoleuerint,docere eã ut foras conuerſi excernant. Columbas nolle cum pluribus coire: neque omittere coitũ,niſi viduus aut vidua fiat. Pullis ſalſugine præditam terram premãſam in os inſpuere, alimentumq́; ijs ita præparare. XLIV.

Perdices, ſi quis eorum pullos venetur,ante venatorem prouolui, veluti caduco laborantes morbo: itaque eum trahere,dum effugiant pulli. Et cum perdices ſint coitus auidi, ouis damnum eos dare: & cupere effectum, ne ijs incubare poſsit femella. Sed hanc aſtu contrà uti: atque fuga elapſam,ita pullos excludere. Viduos porrò inter ſe pugnare: victum ſequi, atque ab eo ſolo iniri. XLV.

Grues in altum euolare,ut procul proſpiciant: ac ſi nubes aut tempeſtatem cernant imminere, quieſcere. Eſſe etiam ijs ducem. & reliquas quidem dormire capite ſubter alam abdito: ducem nudo capite proſpicere: & ſi quid ſentiat, clamore alijs XLVI.

XLVII. ſignum dare. Pelecanos narrat, con-
11 chas femellas deglutire: cumq́; eas ali-
quantulum in ſummo ventris detinue-
rint, hiſcere, atq; euomere eas, ſicq́; car-
XLVIII. nes eruere, & vorare. Sunt qui affir-
ment, vulturis nunquam neq; pullum
viſum cuiquã eſſe, neq; nidum. itaq; He-
rodorum Bryſonis ſophiſtæ patrem di-
xiſſe, eos venire ab alia ſublimiore ter-
ra, & párere in rupibus inacceſsis.
XLIX. Quoſdam narrare, eſſe etiam auem cin-
namomum, quæ aromata ferat, è cin-
namomoq́; nidum conſtruat in celſis in-
acceſsisq́; arboribus: incolas ſagittis
plumbo præfixis iaculari & deijcere
L. nidos. Cuculum credi ſuppoſiti-
ciòs adſciſcere pullos. quòd enim ſit ti-
midus, & defendendo impar, eum e-
tiam à minimis velli auibus. Aues au-
tem quæ pullos ipſius rapiunt, ſuos
eijcere, eo quòd cuculi pullus ſit ele-
LI. gans. Ægithum auem aduolare ad
capram, & lac eius ſugere: inde ei nomẽ
hoc factum. mammam autem quam ſu-
git, obthurari. Clauda eſt hæc auis. Itaq;
Callimachus Ægyptius, vt admodum di
ſertus videretur, facta alterius auis men-
tione, ita ſcripſit:

Et

—*Et partes claudus in ambas* Aegi-*thus.* —verùm non ſtat hæc eius ſenten-tia. non eſt enim vtrinq; claudus: quod vox Græca vult, qua vſus eſt. quæ Vulca-no tribuitur, claudo vtrunq; pedem. ac de Callimacho quidem vt dicerem, ab-ſurdum eius dictum fecit. ἀμφιγυήεις

LII. Porrò Ari-ſtoteles ait, aquilę ſeneſcenti roſtrum ex ſiccari & incuruari, tandemq́; eam fame interire. Phanam verò pullos ab aqui-la proiectos accipere, & enutrire. Aqui-lam pullos ſuos etiamnum paruulos co-gere in ſolem intueri: & qui lacryma-tur, neq; oculos ſoli obuertere ſuſtinet, interficere. Inter piſces ranam, quæ piſcator vocatur, piſciculos venari ijs quæ ab oculis extremis propendent oblonga & rotunda ſeu teretia, & inſtar eſcę ſunt. his eum occultatis, ſeſe protē-dere.

LIII. Torpedinem in mare ſe de-mergere, & piſciculos (qui propius vbi acceſſere, præ torpore natare nequeunt, capere.

LIV. Vulpes quæ vocantur, cum ſentiunt ſe hamum deglutijſſe, ſurſum efferri ac funē mordicùs rūpere.

LV. Poly pū alimēta reponere in ſuas cauernas, et cōſumtis quę vſui erant, inutilia eijcere,

intus operari. Si quis veſpam cruribus arripiat, & prioribus * aduolare ait eos qui aculeo carent, aculeatos non item.
Monotum naſci aiunt in Pannoniæ LVIII.
monte Marſano, carere ſuperioribus dentibus, vt & bouem, & reliqua duobus cornibus prædita: cætera quoque tauro eſſe adſimilem. Agitatum longè emittere merdam: quæ (ſi id metu compulſus faciat) tanto ſit ardore, vt iumentis ea tactis pili defluant. ſi metu liber faciat, nihil tale fieri. Quam femellam ſemel iniuerit ac imprægnauerit, ab ea porrò abſtinere. Ferunt, Scytha- LIX.
rum regi equam fuiſſe generoſam. ad hanc adductum pullum ex ipſa natũ, vt eam iniret. verùm id pullum detrectaſſe. Equam tamen velatam ad ſe adductam conſcendiſſe: cumq; detectæ faciem vidiſſet, profugiſſe, ac ſe ipſum per præcipitium deieciſſe. Ani- LX.
malium in mari degentium eſſe manſuetiſsimum delphinum. nam & puerorum amore eum capi, vt circa Tarentum, Cariam, aliaque multa loca. In Caria cum vinctus eſſet delphinus, ac multis affectus uulneribus, multos ferunt alios delphinos in portum auxi-

lij ferẽdi cauſa adueniſſe,dũ illũ piſcator
LXI. dimitteret. De luparũ partu quip-
piã prorſus fabuloſum narrat, ſimilisq́;
eſt ſibi eius cõſcio. Ait enim, eas omnes
quotannis per XII dies párere. Cauſam
huius eſſe,vt fertur,quòd Latonã ſub lu-
pę adſpectu XII dierũ ſpacio ex Hyper-
LXII. boreis in Delũ pertulerunt. Noctuã
& cornicẽ inimicicias exercere: & inſi-
diari cornicẽ noctuæ interdiu,quia hæc
tũ viſu priuatur:noctuã verò cornici no-
ctu,quia tũc ea nihil cernit.itaq; alterã in
LXIII. terdiu,noctu alterã ſuperare. Itẽ aſi-
nũ & ægithũ.prætereuntem enim ſolui
12 in ſpinas.eam ob rem, & quòd aſino ru-
dente ægithi oua excidunt, perterritiq́;
pulli:huius damni memor ęgithus inuo
LXIV. lans,vlcera aſini roſtro ferit. Æſalo-
nem quoq; vulpis eſſe hoſtem, coruum
vulpis ſocium:atq; hunc cũ æſalone bel
lũ gerere,& vulpi plagas accipienti opi
LXV. tulari. Caprarios perhibent dicere,
quando primùm Sol ſe conuertit,capras
LXVI. verſis oculis cubare. Huius germa-
num eſt quod Lycus narrat:in Africa,iu-
menta reliquo tempore alia alijs aduer-
ſa,alia vtrunq; poſita cubare. nocte au-
tem ea qua canis oritur, cubare ea ipſi
aſtro

aſtro obuerſa: eoq́; ortus caniculæ ſigno incolas vti. Enimuerò Ariſtoteles, prę ter calliditatis, quã animalia in vita ſua degenda vſurpant, deſcriptionem, etiam huiuſmodi quædam narrat, vt qui permultum diligentię pleriſq; eorum impẽ derit: & non obiter, ſed feriò narrationibus hiſce vacauerit: ad ſummam LXX circiter libros de ijs compoſuit, conatúſque eſt longiore quàm hiſtoria requirit narratione ſingula tractare. noſq́; inſtituimus, ea quæ rarum aliquid habent, aut mirabile, cùm ex ijs, tum ex alijs deli
bare. Ait igitur, terreſtria omnia re LXVII.
ſpirare, quæcunq; pulmones habent: ve
ſpas autem & apes non reſpirare.
Item, quibus venter, ijs etiam veſicã eſſe: LXVIII.
ac contrà. Exſanguia eſſe cùm alia LXIX.
multa animalia, tũ in vniuerſum quę plu
res quatuor habẽt pedes. Omnia cri LXX.
nita viuos edere fœtus: nõ viciſsim. O-
mnia animalia inferiorem mouere man- LXXI.
dibulam: demto fluuiatili crocodilo, qui
ſolus ſuperiorẽ mouet. Eſſe in Illyrio LXXII.
& Pãnonia monychos. Nullũ animal inuentũ eſſe, quod ſolidã vngulã & duo haberet cornua: aſinũ Indicũ ſolida vngula et vno eſſe cornu. ſolũq; de ſolidungulis

LXXIII. talũ habere. Felis genitale membrũ
LXXIV. eſſe oſseũ. Et inter homines, & in reliquis animalibus, plures dentes eſſe ma-
LXXV. ri quàm feminæ. Equorũ, aliarumq́; nõnullarum beſtiarum cor eſſe oſſeũ.
LXXVI. Ceruorum, qui Achaini vocantur, fel vi-
LXXVII. deri eſſe in cauda. Piſces ſtomacho carere. ideoq́; magnorum, cum minoré in-
LXXVIII. ſectantur, ventriculũ in os prolabi. Serpentes coſtis eſſe XXX præditos: & ſi quis oculos eorum effodiat, itidem vt hi
LXXIX. rundini renaſci. Piſcium * ſolum non
13 habere os acutũ. Leonis oſſa ita eſſe ſo
XXC. lida, ut ſæpe ijs percuſsis ignis exilierit.
LXXXI. In Phrygia boues eſſe, qui moueant cor-
LXXXII. nua. Crinita eſſe animalia, quæ pedes habent, & uiua pariunt. ſquamas, quę pe
LXXXIII. des habent, & oua pariunt. Quibuſdã ægrotãtib. canos enatos: qui ſanitate red dita, rurſum in nigrũ coloré uerterint.
LXXXIIII. In Thracia flumen ad Chalcidicã, nomine Cochrynnam, ab ouib. potum, nigros facere fœtus. Duo etiam eſſe in Antã dria flumina, quorum alterũ nigra, alterum alba gignat. Videri etia Scaman drum fulua facere: vnde & poëta eũ pro Scamandro Xanthum, id eſt fuluũ, dixerit. In Eubœa, iuxta Italicã Chalcidi fini timam,

ſimam, duos eſſe amnes, Cerontem & Neleum: de quibus ſi bibāt mulieres circa concipiendi tempus, à Ceronte nigra, à Neleo alba párere. Formicas, ſi ori- XVC.
gano & ſulfure circùm obthurentur, deſerere ſua formicaria. Anguillā neu- LXXXVI.
trius eſſe ſexus. Perdices, ſi ad ventum LXXXVII.
à marib. ſtent femellæ, cōcipere. Aſte- LXXXVIII.
rem adeò eſſe calidum, vt quencunq; piſcium arripiat, eum illicò elixum reddat. Spongiæ ſenſum eſſe. nam ſi præ- LXXXIX.
ſentiat adeſſe qui velit auellere, contrahere ſe, & difficulter reuelli poſſe. idem fieri ſub ventum, aut fluctus. Etiam in XC.
niue eſſe animalia vermium forma, ac hirſuta. In Cypro, cum Chalcitis lapis vritur, animal naſci mure paulo maius: idemq; in animalibus Caryſtijs. emori illa, à niue: hæc, ab igni ſeparata. A' Sa- XCI.
lamādra ignem extingui. Ad Hyppa- XCII.
min fluuiū, qui eſt apud Boſporū Cimmerium, ſub brumam deferri quaſi vtriculos quoſdam maiores acinis: quibus 14
ruptis, exire animal quadrupes alatum: idq; vnum modò diem viuere. Peculiare eſt etiā hoc, quòd quadrupes animal eſt alatum. Aluearia perire, ſiue rege XCIII.
carent apes, ſiue plures vno habeant.

XCIV. Scorpios terreſtres à ſua perimi prole. Phalangia matri necem inferre, ſępe etiã
XCV. patri: is enim iuxtà ouis incubat. In hominis corpore exiſtere veluti puſtulas exiguas, quas ſi quis perforet, exire pediculos: & ſi quis omittat, in pedicularem morbum incidere, quo Alcmæo phyſicus, & Pherecydes Syrus confecti
XCVI. ſunt. Id quoq; ſingulare eſt, cadauerũ quorundam medulla putrefacta, è ſpina ſerpẽtes paruos enaſci, ijs qui ante obitum ſerpentis cadauer odorati ſunt. Et nos in Epigramma incidimus Archelai eius, cuius antè quoq; facta eſt mentio à nobis. is de mirabilibus id quoque ſcribit:

Cuncta in ſe alternis æui vis longa reuoluit,
Et vicibus certis omnia mundus alit.
E' curuæ ſpinæ ſerpens (res mira) medulla
Naſcitur, hoc monſtrũ putre cadauer habet:
Traxerat exanimi viuus ſerpentis odorem,
Poſt ſua quem rurſus funera gignit homo.
Credamus naſci Cercopem potuiſſe bimẽbrem:
Exemplis res eſt nunc ea mira minus.

Hoc ita & auditu accepimus, & iſto e-
XCVII. pigrammate teſtatum. Cæterùm Ariſtoteles ait in cera naſci animal, quod omnium videatur eſſe minimũ & Aca-

retum

retum vocetur, Iouis promũ. Croco- X
dilum verò è minimo fieri maximum. quippe ouũ eſſe maius anſerino: ipſum animal ad VII atq; adeò X cubitos creſcere. Carabos à polypode capi, quòd IC.
à teſtis nihil ei accidat mali. Polypum à congro, cui ob læuitatem nocere polypus non poteſt. 'A' carabo congrum vinci: quòd elabi non poſsit, ſed ob aſperitatem teſtarum conſcindatur. Mugi- C.
lem ait, cùm in metum venit, caput abdere, quaſi totũ ita corpus occultet. O- CI.
mnia adunca eſſe imitãdi facultate prædita. A' cane rabioſa morſa omnia in CII.
rabiem agi, præter hominem. Ani-
malium longa eſſe maſcula, ſecunda fe- CIII.
mella. In Ægypto, defoſsis in fi- CIV.
mum ouis, pullos excludi. Syracu- CV.
ſis quendam bibulum hominem oua in terram defodiſſe, impoſitoque tegete continenter eò vſque bibiſſe, dum oua exculperentur. iam poſita in vaſis, lagenis extrita fuiſſe, & acceſsiſſe. Hirun- CVI.
dinum pullis oculi ſi effodiantur, eos viſum recipere. Accipitrẽ terna párere: CVII.
ſed pullis iam adultis, vnũ deligere, quia oẽs alere nõ poſsit, cùm per id tẽpus vngues eius peruertantur, nihilq; rapiat,

cum

eum autem deceptum, vocem ſimulare.
CVIII. Et in vniuerſum aduncis vnguibus præditas volucres, pullos ſuos, cũ primũ volare poſsint, eijcere. demta cornice, quæ
CIX. etiam volantes aliquãdiu nutriat. Cuculi pullos, à nemine vnquam viſos. párere enim eum non in proprio nido: ſed
* ornithiarum, phaborum, aut hypodyſidum nidos inuolare, cum ad ſua oua cófugit.
CX. Perdices facere cellas ouorum, incubare, & alere vtroſq;. & pullos, cum primùm eos educunt ad coitum, pugnare, ſua cute armatos, quam aſperam faciant affricando ad arbores, cœnoq́; contaminando & reſiccando. Ait quoſdã ſcribere, ſibi non compertum, ſi cui alter oculorum excindantur, eum mox mori.
CXI. Capras & oues ſi ſeptentrionalibus locis coëant, plerunq; maſcula: ſi auſtrinis, feminea párere. albos fieri fœtus, ſi ſub lingua arietis albæ ſint venæ: nigros, ſi nigræ. Idem eſſe de rufis, ſi ante coitum
CXII. ſalſam bibant aquam. Laconicos canes, vbi defatigati fuerint, magis coire.
CXIII. Maximè admirabilem eſſe murum generationis celeritatem. nam aliquando fœtam murem in vaſe incluſam fuiſſe, pauloq; pòſt ibi extitiſſe mures CXX,

&in

& in Perſia quodam loco diſſectis muribus feminis, fœtus in vtero prægnantes eſſe inuentos. Apeithi fertur & acan- CXIV.
thidis ſanguis ægrè miſceri. Caprarũ CXV.
vna ſi arripiat extremitatẽ Orytij, quod eſt inſtar pili, reliquas ſtare veluti dementatas, & in illam intueri. Genitale vi- CXVI.
uerræ oſſeum eſſe, & pro remedio ſtranguriȩ haberi. Nullum eunuchum vn- CXVII.
quam caluum fuiſſe. Secundo loco CXVIII.
natos crines ijs qui à puero ſunt corrupti, non manere: poſteriores amitti, ijs qui ad pubem ſunt exceptis. Mulierẽ CXIX.
nõ vltra quinq; vno partu edere: memoriæq́; fuiſſe proditum: quãdam quatuor partubus viginti enixam, & pleroſq; horum enutritos fuiſſe. Si prægnãs copio- *
ſiore vtatur, pueros naſci vnguibus carentes. Eſſe autẽ cùm viros, tum mu- CXX.
lieres, vel mares ſolos, vel feminas duntaxat qui procreent. quod & de Hercule narratur, qui inter LXII liberos vnicã tantùm filiam habuit. Quoſdam etiã CXXI.
à claudis & cæſis, claudos cæſoſq́; eſſe prognatos: nonnullos & ſtigmata in natiuitate ſua protuliſſe. Elide mulierẽ CXXII.
ab Æthiope adultero imprægnatam, filiam peperiſſe albam, atq; ex hac natum æthiopem.

CXXIII. æthiopem. Puerulos intra quadrage-
ſimum à natali diem neq; ridere, neq; fle-
re vigilantes, dormiẽtes vtrunq; facere.
CXXIV. Quin & de pernoſcendis ex corporis li-
neamentis hominum naturis atq; mori-
bus talia tradidit. Tardiores eſſe, quibus
frons eſt magna: quibus parua, mobilio-
res: (vbiq; addens, id in pleriſq; locũ ha-
CXXV. bere) quib. lata, attonitos. Supercilia
recta, molle ingenium: ad naſum inflexa,
auſterũ: ad tẽpora, illuſores atq; ſimula-
CXXVI. tores notare. Hirquos carneos maliciȩ
ſignũ eſſe: aures mediocres optimi inge-
nij, magnas & arrectas ſtoliditatis & nu-
CXXVII. gacitatis. Animaliũ feminei ſexus, ad
coitum maximè eſſe procliuẽ equã: vnde
hippomania, ſeu equæ furor dictus ſit, ac
de ſcelerata vſurpetur etiã maledicẽtia:
itaq; exprobrari mulieribus rei Venereæ
cupiditatem. Videtur etiam Æſchylus
ſcienter hoc expreſsiſſe in Toxotidibus,
his ad virgines verbis:

Ego nuptiales caſtis virginibus canam
Aſtus, oculorumq; inſidias micantium.

& facta intercapedine addit:

Non vlla experta virgo nos fefellerit
Virum: ſe prodit ipſa oculis flagrantibus.
Hac arte gnarus ipſe equas dijudico.

Atq;

Atq; hæc ſunt quæ de multis Ariſtotelis ſcriptis in pręſentia potuimus vel deligere, vel memoria repetere. Hiſtorię CXXVIII.
ſcriptor ait, Arſamē Perſam natū eſſe dētatum. Myrſilus Lesbius, Locros O- CXXIX.
zolos ait gētile cognomē adeptos à fœ- 16
tore ſuę regionis, maximè mōtis qui Taphius appellatur, vnde in mare defluat quaſi riuus puris. eo in mōte ſepultū fuiſſe Neſſum centaurū, ab Hercule interfectū. Lēnias mulieres fœtorē cōtraxiſ- CXXX.
ſe, cum ad eas Medea cū Iaſone aduenisſet, & venenis regionē infeciſſet. ac maximè eo tempore, quo Medea ibi fuit, ita eas oluiſſe, vt viri earum abſtinerent congreſſu. Theopompus hiſtoricus CXXXI.
ſcribit aconitum naſci in cautibus (eæ Græcis ſunt acorę) ad Herculeam in Pōto, indeq; nomen habere. id cum ſit venenū admodū validū, nihil tamē ei obeſt, qui qua die id offertur ipſi, rutā biberit. Itaq; cū Agatharchus tyrānus multos veneno ſuſtuliſſet, conareturq; latēre: re detecta, pleraſq; Heracleotarū non antè egreſſos domo, quàm rutā ediſsēt. Scribit etiā occaſionē & principiū rei: ſed quia hoc nimis longū videbatur, omiſimus.
Is qui Samios fines deſcripſit, ætate eorū CXXXII.
qui

qui Heroſtrati diſcipuli primi ſunt voca-
CXXXIII. ti, ait hirundinem albam viſam. Hip-
po Reginus, de Locis quę res incidentes
perdunt, ſic ſcribit: Athenis, regnante E-
pæneto, Olympiade XXXVI, qua A-
rytamas Laco ſtadium vicit, in Sicelia a-
pud Palecios locum exædificatum fuiſ-
17 ſe, in quem ſi quis ingreſſus ſe reclinaſ-
ſet, mortuus fuerit: ſin obambulaſſet, ni-
CXXXIV. hil mali paſſum. Traditur etiam, apud
Leucen inſulam nulla volucris ſuperuo-
CXXXV. lare poſſe aram Achillis. Multis locis
videtur voraginum, ſeu quæ Charonia
vocantur, eſſe genus: vt foſſa quæ Cim-
brica vocatur in Phrygia, Eudoxo teſte:
CXXXVI. & foſſa in Latmo. Sunt & quæ cum
Luna creſcunt ac decreſcunt: vt muriũ
iocinora, quæ ſimul cum Luna ferunt
augeri & minui: ideoq; de prodigioſis
miraculis apud multos prouerbij loco
CXXXVII. vſurpari, Murum iocinora. Idem ac-
cidere marinorum echinorum ouis. Pe-
culiare eſt, quòd quiuis eorum quinque
habet, æqualibus inter ſe interuallis diſ-
ſita: & circulum qui teſtæ ambitum cir-
cundat, vt ei æquales à centro lineæ ac-
CXXXIIX. cidant. Ferũt etiam: circa fretum Ita-
liæ decreſcere & impleri ſecundum Lu-
næ in-

næ incrementa & decrementa. Hel- CXXXIX.
lanicus Lesbius narrat, Thebis Ægy-
ptijs eſſe ſpecum in vrbe, in quo trigeſi-
mo quoq; mēſium die nullus ventus ſit,
reliquis diebus ventoſis : videriq́; eum
delectum aliquid inſcrutabile & obſer-
uatu difficile habere. Sicut & hoc, quod CXL.
Euripus ſeptimo quoq; die nō recipro-
cat : & formicæ nouilunio quieſcunt.
Delphi autem aiunt, in Parnaſſo certis CXLI.
quibuſdam tēporibus Coricium videri
auri ſimile. Itaq; etiam Philoxenum ne-
mo rectè repræhenderit, qui ita ſcripſit: 18

Parnaßios Nympharum per thalamos,
Auratis inſignes culminibus.

Phyllis ferunt greges quinto demum CXLII.
die potari. Prodigioſius eo eſt, quod CXLIII.
in Zacyntho fit. Nam quo tempore ſpi-
rant Eteſiæ, capri hiantes ſtāt verſus Bo-
ream : eoq́; contenti, aquam non requi-
runt, neq; bibunt. Conſcripſit etiam CXLIV.
Callimachus Cyrenæus quendam mira-
bilium delectū : ex quo ea decerpemus,
quæ auditione videbuntur digna. Eu-
doxum ait narrare, in mari Thraciæ, ad
montem qui Sacer dicitur, quibuſdam
temporibus bitumen in ſuperficie ferri.
Et mare quod eſt ad Chelidonas, multis

CXLV. locis fontes habere dulces. Theophra-
ſtus tradit, mare circa Æoli inſulas, ad
duorũ iugerum ſpaciũ, ita feruere, vt ob
CXLVI. æſtũ intrare id nemo poſsit. E' mari
autẽ quod ad Delũ inſulã eſt, Carthagi-
nenſiũ vrinatores æs ad duas vlnas effer-
re: è quo ære, ſtatuæ in Phęneo ab Hercu
CXLVII. le poſitæ, fuerint cõfectę. Megaſthenẽ,
rerũ Indicarũ ſcriptorem referre, arbores
CXLVIII. in mari Indico naſci. De fluminib. &
fontibus Lycũ ait perhibere, Camiſcum
fluẽte mari fluere: Capæũ & Crimiſiũ in
ſuperficie frigidos, infrà calidos eſſe. Hi-
merã ex vno fonte in duos ſcindi alueos,
alterumq́; fluuium ſalſum, alterũ pota-
CXLIX. bilẽ eſſe. Timæũ narrare, Crathin, vnũ
19 de amnibus Italiæ, crines flauos facere.
CL. Polycritũ ſcripſiſſe, fluuium qui eſt apud
Solos, non iniuria Liparin, id eſt pinguẽ,
appellari: quippe ita pinguedinem cor-
poribus illinere, vt vnctione nihil ſit o-
pus. Muabum in Pamphilia iniectam
Stœben vel * in lapidem verte-
CLI. re. In regione Thracũ, qui Agrij, id eſt
feri appellantur, fluuium eſſe, nomine
Pontum, qui lapides carbonum ſimiles
alueo deferat ſuo. hos lapides vri quidẽ,
ſed planè contrario modo atq; carbones
ligneos.

ligneos. quippe extingui, ſi flabris exſuſcitétur: aqua cóſperſos, facilius ardere: odoré horũ nullũ reptile tolerare. Fótem qui Luſis eſt, itidé vt eũ qui Lãpſaci, mures in ſe habere, domeſticorũ ſimiles. hæc Theopõpum narrare. CLII. Eudoxum porrò tradere, Ophiuſam, quę eſt in Alo, impetiginem abolere. CLIII. Lycũ Reginum dicere, fonté in Sicanorũ regione acetũ ferre, quo in cibis vtátur. fontem in Cyſtitrato, tanquam oleo fluere, quod oleũ & in lucernis vtatur, & ad tubercula ſcabiemq́; ſanandã faciat, appelleturq́; Cyſtitræũ. In propinquo fonté eſſe, qui ab Arcturo vſq; ad Pleiades, nõ ſecus quàm alij fontes, aquã ſuppeditet. ſed à Pleiade vſq; ad Arcturũ, interdiu fumũ efferre, & calidũ ſpirare: noctu auté flãma impleri. CLIV. Arethuſam, qui Syracuſis eſt fons (vt & alij & Pindarus teſtantur) fontem habere ex Alpheo qui Elidé præterfluit. itaq; etiam Olympiorum diebus, cum vétres victimarum in fluuio eluuntur, aquam in Sicilia puram non eſſe, ſed fimo fluere. Et ait quodam tempore paterã in Alpheũ cóiectam, in Arethuſa extitiſſe. idé narrat Timæus. CLV. Theopompũ ait memoriæ prodidiſſe, mori illicò qui fonté CLVI.

guſtarint, qui eſt apud Cincropſoſes
CLVII. Thraces. Scotuſæ autem fontem eſſe
peculiaré, qui non hominū modò, ſed &
pecoris vulnera valeat ſanare: lignumq́;
etiam fiſſum & cōfractū ſi inijcias, coale-
CLVIII. ſcere. Fontem in Chaonia eſſe, cuius
CLIX. aqua elixādo in ſalē mutetur. De fon-
tibus apud Ammonem, eſſe ab Ariſtote-
le perhibitū, eūm qui Solis eſſe putatur,
media nocte & media die caleſcere, ma-
nè & veſperi inſtar eſſe glaciei. alterū ſo-
le deſcendente concreſcere, ſtare autem
CLX. accedente Sole ad occaſum. Cteſiam
ſcribere, in Æthiopia fontem aquam ha-
bere inſtar cinnabaris rubētem, quæ po-
ta vęcordes reddat. Idem & Philo tradit,
CLXI. Æthiopicarum rerum conditor. In In-
dia fontem eſſe, in quē etiam leuiſsima
quæq; coniecta ſubſidant: idq́; plures, &
CLXII. diuerſis de aquis prodiderūt. Eudo-
xum narrare, fontē Carthagine paruos
habere crocodilos Ægyptiorum ſimiles.
CLXIII. In Athamania fanū eſſe Nympharum, in
quo fons ſit, cuius aquæ frigus ſit ineffa-
bile: quidquid autem ſuperponatur, id
caleſcere: & ſi quis ſarmenta aut aliquid
CLXIV. tale admoueat, id inflammari. In vrbe
Arabiæ Leucothea, Amometum ait ſcri-
bere

bere (qui nauigationem à Memphi ad
fontem Iſidis expertus eſt) ſi quis vini
cotylam infundat, potum fieri probè tẽ-
peratum. De paludibus Creſiá narrare, CLXV.
eſſe in India paludes, vnam quæ iniecta
omnia demittat: ſicut & quæ in Sicilia &
Media, demto auro, ære & ferro. & ſi
quid obliquum incidat, rectum eijci:
mederi autem vitiligini albæ. aliam, in
qua ſtatis diebus oleũ ſupernatet. Ze- CLXVI.
nophilum autem, vicinę Ioppę paludem
non modò quoduis onus ſuſtinere, ſed
etiam tertio quoq; anno ferre liquidum
bitumen: quod cum ſit, apud eos qui in-
tra XXX ſtadium habitãt, imminui ſe-
cturas ærarias. Paludem Sarmatiæ, ab CLXVII.
Heraclida ſcribi, eſſe, quam nulla ſuper-
uolet auis: & quæ accedat, eã fœtore ne-
cari. Quod & apud Aorni lacum contin-
gere creditur, famaq́; apud plurimos ob-
tinuit. Timęus id quidem pro menda- CLXVIII.
cio habet. pleraq; enim fortuitò fieri, quę
ibi euenire aſſolent. id autem dicit, quòd
cum arboribus obſita ſint loca quæ ei pa
ludi imminẽt, multiq́; rami & folia ven-
tis defringantur atq; deturbentur, nihil
videri quod ei inſiſtat, ſed manere purá.
Eudoxum ait narrare, è lacu Zacynthio CLXIX.

 picem

picem efferri, quamuis piſces præbeat. Quidquid etiam in eum inijciatur, id in mari apparere, cùm in medio ſit IV ſta-
CLXX. diorum intercapedo. Lycum perhibe-
re, circa paludẽ quæ eſt Mylis Siciliæ, arbores naſci: in media autem ipſa aquam ſcaturire, aliam frigidam, aliam calidam.
CLXXI. Phaniam, paludem Pyracum ſiccatam
CLXXII. ardere. Aſcanij lacus aquam eſſe potui aptam: quidquid ei applicetur, id abſq; ſapone elui. ſed ſi in ea aqua diutius relinquatur, ſponte ſua diſsipari.
CLXXIII. Nicagoram autorẽ eſſe, in Citto paulu-
CLXXIV. lũ exhauſta terra ſales inueniri. De ijſdem aquis Theophraſtũ aſſerere, aquam Stygis eſſe in Phœnio, deſtillare ex paruulo quodam ſaxo: eam qui petant, ſpõgijs ligno pręfixis accipere, perrumpi ea omnia vaſa, corneis demtis. qui guſtârit,
CLXXV. mori. Apud Leontinos, Lyco referẽte,
21 qui nominantur * efferuere, ita quidẽ vt elixorum nihil ſit calidius: fontes autem habere frigidos. ſi qua auis appropinquet, ſtatim: ſin homo, tertio pòſt die
CLXXVI. mori. Simile accidere apud Chytrinũ
* Coorum. nam & hunc vaporem exhalare venenatum: & quæ imitantur, ſupra
CLXXVII. modũ frigida fieri. Eſſe apud Coos alium

alium quoq; riuulum, qui omnes aquæductus per quos defluxit, in lapides mutarit. Id etiam Eudoxus & Callimachus reliquerũt, quòd ea ex aqua Coi lapidib. exciſis theatrũ exædificarunt: tantá vim habet omnia in lapides conuertendi. Eudoxũ porrò de puteis qui ſunt My- CLXXVIIJ.
thopoli, ſcribere, ſimile eos cũ Nilo aliquid habere. æſtate enim vltra labra impleri: hyeme ita deficere, vt tingere quoq; non ſit facile. Item de aquula in Creta, CLXXIX.
ſuper qua ſedentes, dum pluit, ſicci permanent. Traditumq́; eſſe Cretenſibus, ea aqua lotam fuiſſe Europam, poſtquá cum Ioue cõcubuit. Apud Lynceſtas, CLXXX.
Theopompo autore, aquá eſſe quandam acidam, quá qui biberint, non ſecus quã poto vino alterentur. eiusq́ue rei multos eſſe teſtes. Cteſiam tradere, ex CIICI.
Armenijs petris aquam excidere, quæ ſimul piſces nigros eijciat, guſtataq́ue interficiat. De igne Cteſiam ait nar- CLXXXII.
rare, apud Phaſelitas in Chimæra monte ignem eſſe qui perennis nominetur. qui ignis in aquam coniectus, melius ardeat: ſin onus aliquis inijciat, extingui. Similiter videtur in ſa- CLXXXIII.
le euenire. Nam nobis Siculus hoſpes

ſalem dono dedit, qui in igne colliqua-
CLXXXIV. batur, in aqua exiliebat. De lapidibus
eũdem tradere, apud Bottiæos in Thra-
cia lapidem naſci, qui Solis appulſu
ignem exhalet. Is autem vt præbeat, co-
* gnoſcens carbonum colorem permanẽ-
tes abſq; interitu. & ſi quis extinguat, rur
ſus conati ſunt eandem efficacitatẽ præ-
CIIC V. ſtare. De his Acăthiſę Ariſtotelẽ dicere
inuentum fuiſſe, varijs diſtinctum colo-
ribus apud Erythenam, ex quo plectra
fiant. ac Timon citharœdus habuit, mul-
tisq; oſtendit, dicens, ſe eo à magiſtro
ſuo Artocle donatũ. Eſſe autem durũ e-
CLXXXVI. ius in vſu contactum. Theopópum ait
ſcribere, in Theſprotia carbones è terra
CLXXXVII. effodi, qui poſsint cremari. Phaniam
perhibere, in quibuſdam Lesbi locis, &
* apud Neandridas, glebas ad oculorum
curationem conducere: inq; aquá con-
iectas neq; ſubſidere, neq; diſſolui. Sub
hoc genus referri poſsint etiam lateres
CXXCIIX. apud Taná, qui dicuntur innatare. De
Cois, Lycũ narrare, in Diomedea inſula
erodios à Medis, ſi quis ad ea loca perue
niat, nó modò tangi ſe pati, ſed & in gre-
mium deuolare, & blãdè adulari. & per-
hibere indigenas, ſocios Diomedis in eã

auem

auē fuiſſe transformatos. Theopōpū memoriæ prodidiſſe, Venetos, qui ad Adriam incolunt, circa tempus ſationis dona graculis mittere, nimirum liba & paſtam. ea qui ferant, vbi propoſuerunt graculis, diſcedere. auium autem multidinem manere in finibus regionis collectam: duas autem vel tres aduolare, ac explorata re rurſum auolare, veluti legatos quoſdam aut exploratores. Si igitur vult * CLXXXIX.

Reliqua deſiderabantur.

VERE' NOBILI VIRO GEORGIO A' STETTEN iuniori, Patricio Auguſtano, ſumma, ſibi obſeruantia colendo, [redacted] Auguſtanus, S.

CVM opuſculum hoc M. ANTONINI Imperatoris Romani, eius qui Philoſophus eſt uſurpatus, inſtinctu CONRADI GESNERI, Medici et Philoſophi præſtantiſsimi, mihique ſumma amicicia iuncti, de Græco Latinum feciſſem, eiusque iam opuſculi adornaretur editio: vt id laudatiſsimo tuo, Vir ornatiſsime, nomini inſcriberem, non vna me impulit ratio. Nam & quàm grato animo tuæ in me beneuolentiæ (quam & aliàs, & ſuperiori præſertim Maio coràm in patria ſum expertus ſummam) memoriam colerem, publicè teſtatum facere me poſſe videbam: & haud parum gratiæ tui nominis ſplendorem huic ipſi editioni

tioni

tioni conciliaturum iudicabam. Iam cùm ſatis apud me conſtaret, quis eſſet tuus de ſtudio ſapientiæ, deq́ue ijs quæ ad humanitatem ſpectant diſciplinis ſenſus, quantaq́ue cum diligentia ab ineunte ætate in ijs verſatus, & bonitate earum cultores ſectatoresq́ue complexus ſemper eſſes: non verebar, ne non gratum hoc qualecunque meum haberes officium. Ipſe quidem certè Liber cùm autoris dignitate, tum eius quam tractat rei præſtantia, facilè apud te impetrabit, vt eum tua digneretutela. de meo labore dicã poſtea. Scriptum eſſe ab ANTONINO Philoſopho Imperatore hoc opuſculum, id in Annotationibus noſtris demonſtrauimus: vt hîc ea repetere, quæ ibi diximus, nihil attineat. Potiſsima verò Philoſophiæ capita ſecũ meditatum eſſe hunc tantum Imperatorem, cõmentatumq́ue diligenter, vel noſtris verbis, vel ſi mauis, Græca vbi legeris, ipſe deprælien des. Etenim tametſi verum eſt, libellos hos Antonini (vt quidem in noſtras ij manus peruenerunt) eſſe mutilos, miſereq́ue &

maio-

maiore ſui parte decurtatos: nihilominus id in promptu eſt, grauiſſimas in his ipſis extare de ferenda conditione humana, de contemnēda morte, de ſocietate humana tuenda, de vera beatitate, de cauſis miſeriarum humanarū, alijsq́ id genus compluribus Philoſophiæ capitibus diſputationes, eaſdemq́ iuxtà argutas, & exemplis comparationibusq́ appoſitiſſimis perpolitas. Nec abſimile eſt noſtri autoris genus philoſophandi, ei quo vſum eſſe Epictetum (qui ætate Antoninum non ita multum anteceſſit, cuiusq́ ſe vſum præceptis noſter ingenuè præ ſe fert) Arrhianus memoriæ prodidit. Floruit enim circa illud tempus vtcunq́ ſtudium ſapientiæ, cùm ipſi Imperatores aut colerent philoſophiam, aut certè eius ſectatores non aſpernarentur. Quo factum eſt, vt extiterint permulti doctrina & grauitate præſtantes viri: quorum partim nomina tantùm & dicta factaq́ aliquot apud Hiſtoriæ ſcriptores extant, partim ſcripta etiam doctiſſimi & prudentiæ plena noſtrum ad æuum perdurauerunt. Enimuerò

Antoninum

Antoninum ego iudico (neque aliter ſentire doctos exiſtimo) non id modò his voluiſſe in commentarijs explicare, quibus ipſe in rebus animum ſuum occupaſſet, quibusq́ue præceptis, exemplis & rationibus ſeſe ad hominis, ciuis, Imperatoris, adeoq́ue Philoſophi nomen cum dignitate tuendum informauiſſet: ſed vnà demonſtraſſe, quæ eſſet vera atque expedita ad tranquillitatem animi, & eam quæ homini in hac vita contingere poteſt, felicitatem conſequendã via: tum quidnam rei eſſet, cur plerique hominum adeò de natura, ſuaq́ue ſorte immeritò conquererentur. Quippe hoc modo philoſophia neglecta & ſpreta vlciſcitur illos: quorum queſtus & indignationem ſapientiſſimus poeta Euripides ſanè quàm ſcitè & (vt omnia) eleganter expreſſit, ſenem calamitate ictum in ſcenam producens: qui, cùm parum rectè rationes ad vitam tum, cùm maximè debuerat, ſubduxiſſet, vt incidit in res aduerſas, non ſuæ imprudentiæ culpam agnoſceret, ſed (qui eſt mos vulgi) ad futilia & inutilia vota confugeret.

Supplicibus.

geret. Cuius de inſcitia hi extant verſus, quos adducam, Latinè tamen à me redditos, ne in hoc orationis genere peregrinum ſermonem interſeram:

Eheu, datum non eſſe & hoc mortalibus,
Iuuenes vt eſſe bis queāt, iterum & ſenes?
Nam ſi domi quid ſecius fortè euenit,
Corrigimus illud conſilio tamen nouo:
Aeuum retractare haud licet. quòd ſi redux
Iuuenilis ætas eſſet, & ſenium duplex,
Peccata vitæ corrigeremus iſtius,
Vitæ inſtituto prouidi melius nouæ.

Capitalis profectò Iphis, & quouis dignus infortunio, qui non præſentem vitam præceptis exemplisq́; rectè informandam moneat: ſed aliam optet, qua huius errata emendari poſſent. Quanto rectius Theſeus ille Euripideus? cuius hanc ſententiam Cicero alicubi refert:

3. Tuſc. Plut. conſol. ad Apollon.

Nā, qui hæc audita à docto meminiſſem uiro,
Futuras mecum commentabar miſerias,
Aut mortem acerbam, aut exilij mœſtam fugam,

Aut

Aut ſemper aliquā molem meditabar mali:
Vt ſi qua inuecta diritas caſu foret,
Ne me imparatum cura laceraret repens.

At enim è Pphiloſophia petendam hanc vitæ inſtitutionem, neque obſcurum eſt, & ab alijs multis grauibusque autoribus ita demonſtratum, vt meis verbis hoc ſaltem loco & tempore res non egeat. Id quidem haud temerè videor addere, eam philoſophandi rationem quam hic noſter tenuit (hoc eſt, quæ breuibus præceptis, exemplis, comparationibusque propoſitum abſoluit) maiori hominum parti cùm ad intelligendum faciliorem, tum ad tenendum memoria commodiorem eſſe altera illa, quæ exquiſitis diſputationibus, ingenioſisq; concluſionibus veritatem eruit. quod ipſum eò ſpectat, vt intelligatur, quid præſens Liber communi hominum vitæ formandæ cōducere poſſit. Sed mitto librum commendare, præſertim cùm ſemel inceptus legi, facilè lectorem retineat: vt verū fore hoc loco nō dubitem, id quod eſt ſcitè ab eodem Poeta dictum, Guſtu percepto empto-

rem allici. De meo labore, & opera quam in conuertendo adhibui, ſupereſt vt dicam: etſi fidem diligentiamq́; meam malo doctis collatione facta Græci cum Latino libro æſtimãdam relinquere, quàm me aut mea iactare. Neque verò metuo ne quis hanc editionem ſit inſectaturus, niſi ſi ij ſint extituri, qui librum mutilum, & pleriſq; locis interruptum interpolatumq́; indignè ſint laturi lectoribus offerri. Quos ego tum deniq; audiendos cenſeo, ſi integriorem ipſi proferãt: alioquin ſi ſecundum eos iudicaturi ſint docti, efficient vt reliquiæ bonorum librorum, quás ipſas meritò gratas habemus, negligantur: imò ſi maioribus noſtris idem fuiſſet iudicium de fragmentis librorum, aut mutilatis voluminibus, bone Deus, quot & quàm præclaros vtiliſſimosq́; libros non haberemus hodie? Sed valeant iniqui iſti. Sanè mihi hoc incommodo conuertendi labor mirum in modum eſt auctus: atq; haud ſcio an ab incepto deſtitiſſem, niſi me & verecundia fallendæ quam dederam fidei, & propoſiti mei (id autem eſt prodeſſe reipub. literariæ

terariæ pro virili, eamq; ob rē nulli labori vel-
le ſuccumbere) tenēdi neceſſitas quædam con
firmaſſent. Latinitati quàm fieri potuit maxi
mè in hoc negocio ſtudui: niſi quòd uoces quaſ
dam, tritas illas, & aptas, non tamen vſita-
tas apud antiquiores, perſpicuitatis cauſa non
contemſi. Verba appendere ad trutinam neq;
volui, neq; verò debui. ſenſum quidem ſecu-
tus ſum: an autem aſſecutus ſim vbiq;, aliorū
eſto iudicium. Cur difficile hoc fuerit, multæ
ſunt, neq; non manifeſtæ cauſæ. Etſi fateor, in
quibuſdam me vel vt diuinarem opus habuiſ
ſe, vel audacter à codice Græco aut vſu com
muni diſceßiſſe: quibus locis etſi Annotatiun
culis (eram enim occupatior, quàm vt com-
mentandi ocium ſuppeteret) aliquando con-
ſului, tamē ſi cui ſecus videbitur, nihil moror:
eſt enim (vt Bacchylidis vtar prouerbio) la-
ta via. Tibi autē, vir præſtantißime, & cur
dedicauerim hunc librum, meumq; ei impen-
ſum laborem, & cur vtrunq; tuæ amplitudi-
nis patrocinio non indignum fore duxerim,
commemoraui iam antè. Supererat, vt orarē

te, ut ne hoc meum tui nominis exornãdi ſtudium, gratiq́; animi erga te declarandi voluntatem aſpernareris: ſed tanta eſt tua humanitas, tantusq́; in rei literariæ defenſores amplificatoresq́; (inter quos me vel extremo loco haberi peruelim) amor, ut certò mihi de te polliceri, non obſecrando in dubium vocare tuam bonitatem debeam. Itaq; labore tui deprecandi ſuperſedendum mihi animaduerto. Ego me tibi, quem ſingulare patriæ noſtræ inclytiſſimæ ornamentum, Muſarumq́; benigniſſimum hoſpitem noui, ſtudiaq́; mea commendo: efficiamq́; profectò, niſi maturiùs nobis aliquid eueniat humanitùs, ut ne tuæ te erga me poßit pœnitere beneuolentiæ. Vale.

Heidelbergæ, Kalendis Octobribus.

Anno Salutis 1558.

M. ANTO-

M. ANTONINI IMPERATORIS DE VITA ſua, Liber I.

[illegible] Auguſtano interprete.

AB auo meo Vero didici placidis eſſe morib. & iræ abſtinẽs. Exiſtimatione parentis mei, eiusq́; recordatione, ad verecundiam & viro dignos mores vſus ſum. Matrem in ſtudio pietatis erga deos, liberalitateq́; imitatus: præterea in abſtinendo à non perpetrandis modò, ſed & cogitãdis flagitijs: tum in frugalitate victus, ab opulentiam comitante luxu remotiſsima. A' proauo id habui, vt ne in publicos ludos commearem, ſed bonis præceptoribus domi meæ vterer: intelligeremq́ue nullis hac in re parcendũ ſumptib. Ab educatore, ne auriga praſinus, aut uenetus, néue palmularius aut ſcutarius fieré: ab eodem, tolerare labores, eſſe contentus paruo, operari, non immiſcere me

 mul-

multis negocijs, haud facilè calumniam
2 admittere, didici. A' Diogneto, ſtu-
dium in res inanes non conferre: fidem
abrogare ijs quę de incantationibus,dę-
monumq́; profligationib. ac id genus a-
lijs reb. præſtigiatores & impoſtores re-
3 ferunt: neq; animi cauſa coturnices ale-
re,aut ſimiliũ rerum ſtudio & cupiditate
teneri: item liberè dicta ferre æquo ani-
mo,philoſophię me addicere: audire pri
mò Bacchium,deinde Tandaſidẽ ac Mar
cianum, ſcribere dialogos puerili æta-
te: grabatum, pellem,aliaq́; ad Græcam
diſciplinam pertinentia requirere. Ru-
ſtici monitu in eam deueni cogitationẽ,
mores meos correctione ac cultu opus
habere: non eſſe imitandos Sophiſtas,
4 non eſſe inſtituendas de contemplatio-
nibus ſcriptiones,neq; oratiunculas ad-
hortatorias declamandum, neq; ſpeciẽ
viri exercitijs dediti, ac laborioſi oſten-
5 tandam:ad hæc rhetorica,poëſi,& aſtro-
logia abſtinendum: domi neq; veſtitu,
neq; alijs huius modi rebus vtendũ:epi-
ſtolas ſcribendas ſimpliciter,quo modo
ipſius ad matrem meam eſt epiſtola Si-
nueſſa miſſa: inſuper placabilitatem eſ-
ſe, & in alloquio facilitatem exhiben-
dam

dam ijs qui ſtomachum nobis moue-rint,aut aliquid deliquerint, ſimulatque ij redire ad officium velint: diligenter etiam legendum, neque omnino conſiderationem ſummariam ſatis putandũ: neque celeriter adſentiendum alios traducentibus: commentarios Epicteti legendos, quorum & è domo ſua mihi copiam fecit. Apollonius me docuit, vt libertatem ſectarer, certamq́ue conſtantiam: neque aliò vnquam, ne minimum quidem, quàm ad rectam rationem reſpicerem: ac ſemper mei ſimilis eſſem in grauibus doloribus, amiſsione prolis,morbisq́; diuturnis: vtq́ue in viuo exemplo euidenter contẽplarer,poſſe eundem & duriſsimum eſſe, & remiſſum quàm maximè. Tum etiam,vt in percipienda doctrina me non moroſum pręberem: ſed circumſpicerem de homine, qui palàm experientiam,& in tradendis ſcientijs facultatem, minimum ſuorum bonorum putaret. Præterea modum beneficia (vt ijs videntur) ab amicis accipiendi, ne vel accepta ea nos viliores redderent, vel ſtupidè negligerentur atque prætermitterentur. In Sexto depræhendi comitatem,& exemplum do-

6 (margin, beside "ſtantiam : neque aliò vnquam")

7 (margin, beside "que prætermitterentur. In Sexto de-")

mus ad arbitrium patrisfamiliâs inſtitutæ, viuendi ſecundum naturam, grauitatem non ſimulatam, inque conſulendo amicorũm commodis ſagacitatem,
8 facilitatem erga priuatos, * moresque omnibus accommodatos. Quo fiebat, vt eius conſuetudo omni adulatione ſuauior, ipſeq; eodem tempore in ſumma apud eos quibus cum agebat veneratione eſſet. porrò autem expeditam viam ac rationem inueniendi & diſponendi præcepta ad vſum vitæ neceſſaria. item, quòd neque iræ, neque alíus cuiuſquam animi commotionis vllum indicium dabat: ſed ſimul & quàm maximè affectibus vacuus, & humaniſsimi erat ingenij. In eodem honeſtam famam ſine iactatione, multarumq; rerum ſcientiam citra oſtentationem. Alexandrũ Grammaticum oſeruabam ab increpationibus ſibi temperare: neq; ignominioſè caſtigare, ſi quis barbarum, ſolœcum, aut abſonum quippiam protuliſſet: ſed ciuiliter id modò, quod dicendum fuerat, pronunciare: perinde ac ſi reſpondens vel ſuam ſententiam interponeret, aut rationem re ipſa, non verbo, cum altero conferret: aut omni-

no alia

no alia quadã ſolerti & obliqua ſubadmonitione idem efficiebat. A' Frontone didici, vt ſcirem quę conſequeretur tyrannidem inuidia, quæ varietas, ſimulatio: & quòd omnino qui nobis patricij dicuntur, inhumaniores quodammodò ſint reliquis. Ab Alexandro Platonico, ne crebrò, néue niſi neceſsitate coactus, cuiquam dicerem, ſcriberemúe, me eſſe occupatum: néue identidem impendentia negocia prætendendo debita familiaribus officia detrectarem. A' Catulo, ne parui facerem, ſi quid amicus conquereretur, etiamſi nulla id ab eo fieret ratione: ſed anniterer, eum in priſtinam gratiam reducere. item, vt ſumma animi contentione præceptorum laudẽ prædicarem, vti de Domitio & Athenodoto traditum eſt: vtque liberos verè diligerem. A' fratre meo Seuero, amorẽ familiariũ & veritatis, iuſticiæq;. Per eundem cognoui Thraſeam, Heluidiũ, Catonem, Dionem, Brutum. Idem mihi autor fuit, vt animo conciperem formam reipub. in qua æquis legibus eodemq; iure omnia adminiſtrarentur: ac regni, cui nihil eſſet libertate ſubditorum antiquius. Eundem obſeruaui curis 9

eſſe vacuum, conſtantiam in honore philoſophiæ habendo: beneficentiam & liberalitatem perpetuam ſeruare, bene ſperare, ac de amicorum in ipſum amore certò ſibi polliceri: à quibus animo eſſet factus alieno, id ijs non occultum ferre: neque amicis eius opus eſſe, vt de ipſius voluntate coniecturam facerent, ſed eam apertam eſſe. Maximus adhortatus me eſt, vt ſuo exemplo me ipſum regerem, neque vlla in re præcipitarem: animo bono cùm alijs in caſibus, tum in morbis eſſem: vt moribus vterer temperatis, blandis ac grauibus: vt quæ inſtituiſſem, expeditè, nec magna cum moleſtia perficerem. Dicebat ſibi verba facienti, aut agenti quicquam, neminem non fidem habuiſſe: ex animi ipſum ſententia loqui, vel agere: nullius rei admiratione ſe obſtupuiſſe: nunquam aut feſtinaſſe, aut cunctatum fuiſſe, neque trepidaſſe: neque mœſticiæ, neque gaudij nimium fuiſſe: neque iracundum, neq; ſuſpicioſum: ſed beneficum, placabilem, veracem: magiſque conſtantiã erroris ſecurã, quàm erratorũ correctionem præ ſe tuliſſe: neminẽ fuiſſe, q ſe ab ipſo cõtemptũ, aut ipſo præſtan-

præſtantiorem putaret: liberaliter quoq; facetum fuiſſe. Patris notaui humanitatem, & in ijs quæ ſemel eſſent accuratè deliberata, permanſionem: vanæ gloriæ, & eorum qui putantur, neque ſunt tamen, honorum contemtum: ſtudium laborum, aſsiduitatemq;. Libenter audiebat eos qui aliquid reip. vtile poterant adducere. In tribuendo vnicuiq; pro dignitate ſuum, firmiter perſeuerabat: peritus vbi intendendum eſſet, vbi remittendum. Amores adoleſcentulorũ coërcebat, vtilitati publicæ omnes cogitationes intendebat. Amicis ſecum cœnãdi, aut iter faciendi neceſsitatem remittebat: & qui neceſsitate aliqua impediti, eum non comitati fuerant, eundem ſemper ipſum inueniebant. In conſilijs accuratè, quid conducere poſſet, inquirebat: ac cõſtanter, neq; (id quod alijs vitio datur) obuijs quibuſq; cogitationibus contentus finem conſultandi faciebat. Amiciciam conſeruabat: neq; vel ſatietatem amicorum capiebat, neque ad eos parandos furore aliquo ferebatur. In omnibus rebus omnia ſua in ſe repoſita habebat, læto vultu longè futura prouidebat: atq; etiam minima antè præparabat,

bat,idq́; citra tumultũ. Acclamationes, omnemq́; adulationem compeſcebat. Quæ ad magiſtratum erant neceſſaria, ſemper cuſtodiebat:ſumtus procurabat, neque detrectabat de ijs rebus cauſam dicere. Deos citra ſuperſtitionem colebat: homines neq; demerebatur, neque auram popularem captabat:in omnibus his ſobrius, conſtans, nuſquam ineptus, aut nouitatis ſtudioſus. Has porrò res quæ ad vitæ commoditatem aliquid cõducunt,quas fortuna ſuppeditat, liberaliter, ſimulq́; ſine faſtu tractabat: ita vt, & ſi adeſſent, haud ſolicitè ijs vteretur: neq; deſideraret, ſi deeſſent. Nemo fuit qui eum aut ſophiſtam, aut vernam, aut hominem de Schola eſſe diceret: ſed virum maturum, abſolutum, adulatione ſuperiorem, qui & ſeipſum regere, & alios poſſet. Iam philoſophiam verã profitentes in honore habens, reliquis nihil exprobrauit. Cæterùm in conſuetudine familiari commodus, gratioſusq́; extra faſtidium erat. Corpus ſuum moderatè curabat,non vt qui vitæ cupidus, aut cui formæ elegantia curæ eſſet, non tamen interim negligenter: itaq; ſuæ diligentiæ cauſa,paucißimis medicorum pharmacis

macis & fomentis opus habuit. Id in eo præclariſsimum fuit, quod facultate alicuius rei præditis concedebat abſq; inuidia, vt oratoriæ, hiſtoriæ, legum, conſuetudinum, aliorumq́; id genus: quin etiam vt gloriam ijs rebus quibus excellebât, adipiſcerentur, operam ſuam ipſis nauabat. Et cum ageret omnia ſecũdum inſtituta maiorum, ne hoc ipſum quidẽ ſtudebat conſequi, vt videretur à maioribus accepta obſeruaſſe. Ad hæc, non erat vagus aut leuis, ſed locis & negocijs ijſdem ſolebat immorari. Poſt intentiſſimos capitis dolores, recens atq; alacer ad cõſueta opera redibat. Præterea pauca admodũ habebat arcana, & hæc quoque tantùm de rebus publicis. Prudens porrò erat, moderatusq́; cùm in ſpectaculis exhibendis, tum in operum extructionibus, congiarijsq́;, & alijs huiuſmodi negocijs: quippe vir quid ex vſu foret potius, quàm quæ gloria factum ſequeretur, reputans. Non vtebatur alieno tẽ- 10
pore balneis, non erat ædificandi cupidus: non de ciborum, nõ veſtium texturæ aut infecturæ, non formæ corporis elegantia anxius. Comitatus ei è prędio, qui eum ab inferiori caſa deduceret: in-

ter

ter Lanuuinos plerunq; Tuſculano publicano vtebatur, etiam deprecante. Omnino in eius moribus nihil inerat inhumanum, nihil inuerecundum, nihil procax: neque dicere quiſquam poterat, Ad ſudorem vſque. ſed omnia ita apta & concinna, vt ſi per ocium cogitata fuiſſent, compoſitè, placidè, firmiter, & ſibi inuicem conuenienter. Accommodari poſſet ei id quod de Socrate memoratur, quòd & abſtinere potuerit, & frui rebus iſtis, quibus & carere pleriq; per infirmitatem, & in fruendo continere ſe nequeunt. At temperare ſibi ab vtroq; vitio poſſe, & ſobrium permanere, id verò viri eſt animo integro inuictoq; præditi: quod ille in morbo Maximi pręſtitit. A dijs bonos auos, bonos parentes, bonam ſororem, bonos pręceptores, familiares, neceſſarios, amicos bonos accepi, ferè omnia bona: tũ quòd in nullum eorũ quicquam deliqui: quãquam ita affectus, vt, ſi occaſio incidiſſet, vtiq; aliquid tale admiſiſſem: verũ beneficio deorũ euenit, ne rerũ is fieret cõcurſus, qui hoc in me argueret. Id quoq; ijs acceptum refero, quòd nõ diutius apud concubinam aui ſum educatus: quòd ad puber-

pubertatem caſtus perueni: neque ante eam vir ſum factus, ſed tempus expectaui. Quòd principi & patri ſubditus fui, qui erat omnem mihi ſuperbiam excuſſurus: oſtenſurusq́;, poſſe eum qui in aula viuat, & ſtipatoribus carere, & veſtibus pictis, & facibus, ſtatuisq́; certi generis, reliquoq́; luxu: ſed licere ei proximum priuato homini habitum ſumere: imò verò eum ſplendorem, eos qui principes rempub. gerere velint demiſsiores ſegnioresq́; efficere. Itemq́; eum fratrem ſum nactus, qui moribus ſuis me ad curam mei ipſius habendam poſſet excitare, honore autem & amore in me ſuo delectare. Quòd liberi mihi neque indole, neq; corpore praui nati ſunt. Quòd magnos in rhetorica, poëtica, reliquisq́; ſtudijs progreſſus non feci: quæ me forraſsis planè detinuiſſent, ſi me feliciter proficere ſenſiſſem. Quòd maturè eos à quibus ſum enutritus, in dignitate conſtitui, quod mihi videbantur cupere: quodq́; id iuuenibus adhuc præſtiti, neque diu eos futuri ſpe lactaui. Quòd Apollonium Ruſticum, Maximũ cognoui. Quòd perſpicuè atq; ſæpenumerò naturalem vitam cum animo meo reputaui,

ui,qualíſnam ea eſſet : nimirum quòd ad deos attineret, & eorum munera, cogitationesq́; inde promanantes : nihil iam obſtare,quin aut ſecundum naturam viuerem,aut non:atq; hoc quidẽ fore mea culpa, qui deûm monitus, ac tantùm nõ præcepta non obſeruaſſem. Quòd in tali vita meum corpus tandiu durauit. Quòd neq; cum Benedicta, neque cum Theodoto rẽ habui: ſed & poſtea amore concitus, rectæ rationi parui. Quòd Ruſtico ſæpius indignatus, nihil præterea admiſerim,cuius me pœnitere potuiſſet. Quòd mater,cũ eſſet adhuc iuuenis moritura, reliquos tamen vitæ ſuæ annos mecum exegit. Quòd quotieſcunq; pauperi alicui, aut aliàs indigenti opitulari ſtatuiſſem, nunquam audiui, pecuniam mihi non eſſe, vnde id facerem : & quòd mihi nunquam vſu venit, vt in tali re alterius ope indigerem. Quòd vxorem ita obſequentem, mei amantem, ac ſimplicem habui. Quòd alumni, quibus liberos meos crederem, idonei non defuere. Quòd in ſomnis cùm alia mihi remedia ſunt data, tum contra ſanguinis excreationem, ac contra vertiginem : hocque
11 Caietæ. Sicut Chræſæ. * cumq; animũ

ad

ad philoſophiam adiunxiſſem, non incidi in ſophiſtam aliquem, aut in ſcriptoribus deſedi, vel in ſyllogiſmis diſſoluẽdis doceret, aut meteoris tractandis. Omnia enim hæc deorũ auxilio, fortunaq́; indigent. Hæc in Quadis ad Granuam. * Solebat is ſibi prædicere, erit vt incidam in curioſum, ingratum, contumelioſum, doloſum, inuidum, diſſociabilem. Omnia hæc ijs euenerunt, ignoratione bonorum & malorum. Ego verò, qui naturam boni perſpectam habeo, quòd honeſtum ſit, & mali, quòd turpe: ipſamq́; eius qui peccat naturam, quòd mihi ſit cognata (non quia eiuſdem carnis eſt, aut ſeminis: ſed mentis, & diuinæ particulæ particeps) à nullo eorum lædi poſſum. neq; enim in me turpitudinem aliquam quiſquam conijciet. Ei porrò quòd mihi cognatum eſt, neque iraſci poſſum, neque infenſus eſſe: vt enim vnus alterum iuuaret in ſuo opere, eò nati ſumus, vt manus, vt pedes, vt palpebræ, vt ſuperiorum inferiorumq́ue dentium ordines: quare contra naturam eſt, vt inuicem nobis repugnemus: atqui ſuccenſere & auerſari ſe inuicem, id quidem eſt repugnare. Quid-
quid

quid ego ſum,id omne conſtat caruncu-la,animula & mente. Proinde miſſos fac libros,neq; ſtude.Nō datū eſt.Quin tu,vt mox vitā cū morte cōmutaturus, corpus ſperne, q̄ eſt tabus, oſsicula, & reticuli muliebris inſtar plexus neruorū,venarū, arteriarū.Animā quoq; conſidera,qualis ea ſit:ſpiritus nimirū.neq; is idē ſemper: ſed qui in horas alius efflatur, alius ſorbetur.Reſtat tertia pars,principatū obtinēs.Proinde ſic tecū reputa.Senex es?ne patere hanc principē partē vlterius ſeruire, neq; alieno impetu raptari:neq; fatū vel pręſens iniquè fer, vel impendens ſubterfuge.Res deorū plenę ſunt prudētiæ :fortuitæ aūt,nō carent natura, complexúue eorū quæ à prudentia adminiſtrātur.Inde omnia fluūt : neceſsitas etiā accedit, & totius vniuerſi (cuius tu pars es) vtilitas. Porrò autē q̄ natura vniuerſi fert,quodq́; ad eam facit cōſeruandam, id bonū eſt vnicuiuis vniuerſi particulæ. Conſeruant autē mundū, quemadmodū elemētorū, ita & ex ipſis cōcretarū rerū mutationes.Hęc ſufficiāt tibi, ac ſemper p̄ceptorū locū habeāt.Librorū verò ſitim proijce, ne murmurās moriare : ſed verè placatus, atq; ex animo gratiā dijs agēs.

M. AN-

M. ANTONINI IMPE-
ratoris de Vita ſua Liber II.

MEmento, quandiu hactenus ea diſtuleris: ac quoties, prorogato tibi à dijs tempore, eo non vſus ſis. Certè aliquando te animaduertere oportet, cuius mundi pars ſis, & à quo mundi gubernatore defluxeris: tum finem præſcripti tibi temporis futurum. Quod quidem tempus ſi non impenderis trãquillitati animi parandæ, elabetur, neque redibit vnquam tibi defuncto. Singulis horis animo in id incumbe, vt fortiter, quẽadmodum Romano & viro conuenit, id quod præ manibus eſt, peragas: accurata, & non ficta grauitate, humanitate, liberalitate, iuſticiaq; adhibitis. Interea animum tuum ab omnibus alijs cogitationibus abduc: quod ita fiet, ſi vnum quodlibet negocium, eorum quæ in vita tua exequenda tibi ſint, poſtremum eſſe iudicans, ita conficias, vt ne quid vanitatis affectuum à conſilio auertentium, ſimulationis, amore ſui, aut earum rerum quæ fato quodam ei negocio adiunctæ ſunt improbationis admittatur. Cernis

m quàm

quàm pauca ſint ea, quorum compos vitam felicem ac diuinæ ſimilem viuere homo poteſt? nam ea qui adſeruârit, ab eo dij nihil vltrà exigunt. Ignominia teipſum affice, anime, contemne teipſum inquam: vt enim honore teipſum afficias, non tibi præterea tempus ſuppetet. Vita enim vnicuique id præbet: quæ tibi propemodum iam exacta eſt. Non igitur teipſum venerare, ſed felicitatem tuam aliorum in animis repoſitã habe. Non pátere ab ijs quæ extrinſecus accidunt, te circumagi: ſed ocium tibi para, vt boni aliquid addiſcas, ac vagari deſine. Eſt & alter declinandus error: nonnulli enim actibus vitæ ſuæ cõfecti delirant, quòd ſcopum nullum habent, ad quem omnes ſuos conatus & cogitationes dirigãt. Haud temerè quiſquam repertus eſt infelix ea de cauſa, quòd non inquireret quid aliorum animis accideret: qui verò ſuijpſius animi motibus non obſequitur, neceſſariò miſer eſt. Horum ſemper oportet recordari, quæ ſit vniuerſi natura, quæ mea, quomodoque hæc ad illam ſit affecta, qualis pars ea cuius totius ſit: adhæc, neminem eſſe qui obſtet, quo minus ſemper

ea

eà quæ naturæ (cuius tu pars es) ſint conſentanea, & agas, & dicas. Theophraſtus in comparatione peccatorum, vbi oſtendit communiorem ea inter ſe conferendi rationem, philoſophicè inquit: ea quæ per cupiditatem committuntur peccata, grauiora eſſe ijs quę per iram. Etenim iratus videtur cum dolore quodam, & occultè correptus animo, à recta ratione diuertere: qui verò per cupiditatem peccat, victus à voluptate, intemperantior altero cenſetur, magisq; effeminatus. Rectè igitur, & vt philoſopho dignum erat, in maiori eſſe culpa pronunciauit, cui voluptas, quàm cui dolor peccandi fuiſſet cauſa. ac omnino hic antè læſus, & propter dolorem iratus: ille ſponte ſua ad delinquēdum, cupiditatis explendæ cauſa fertur. Omnia tibi ita & agenda ſunt, & dicenda, & cogitanda, vt ſi iam nunc vitam in exitu eſſe arbitreris. Cæterùm è viuis diſcedere, ſiquidem dij ſunt, nihil habet incommodi: neque enim ij te aliquo malo ſunt affecturi. Sin autem vel non ſunt dij, vel res humanas non curant, quid attinebat viuere in mundo, deûm ac prouidentiæ vacuo? Enimuerò & ſunt dij,

& rerum humanarum curam gerunt: & vt ne homo in ea quæ reuerà ſunt mala incideret, id quidem in eius poteſtate poſuerunt: in reliquis rebus ſi quid mali ineſſet, vtique & hîc ei proſpexiſſent, ne omnino in malum incideret. Quod verò hominem deteriorem non efficit, quónam id modo vitam eius poſſet reddere peiorem? Et quidem vniuerſi natura nunquam neque per ignorationem, neque ſciens quidem, non valens autem cauere aut emendare, illa tantum errorem admiſerit: neque imbecillitatis, neque inſcitiæ cauſa, vt bona & mala bonis malisque hominibus promiſcuè & ex æquo accidăt. Atqui mors & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, omnibus hæc vniuerſa eádem ratione hominibus cùm bonis tum malis contingũt, ſuntq; neque honeſta, neque turpia: ergo neque bona quidem, neque mala. Quàm celeriter omnia abolentur, in mundo quidem corpora, in æuo autem etiam eorum memoria. Omnia quæ ſub ſenſum cadunt, ac præſertim ea quæ vel voluptate alliciunt, vel dolore terrent, vel faſtu ſuo clara ſunt, quàm vilia ſunt ea omnia,

omnia, & contemptione digna, quàm ſordida, obnoxia interitui, & mortua? Intelligentiæ eſt, indagare quídnam ſint ij, quorum opiniones & voces gloriam * Quídnam eſt mors? Certè ſi quis eam per ſe intueatur, cogitationeq; omnia ab ea ſeparet, quæ ei ineſſe videntur: is iam nihil aliud exiſtimabit eſſe morté, quàm opus naturæ. At verò puer eſt, qui naturę aliquod opus formidat. Et quidem mors nó opus ſolum eſt naturæ, ſed & prodeſt ei. Quónam modo Deus hominem attingit, & qua hominis parte? præterea quomodo afficitur eo tactu pars illa? Nihil miſerius eſt eo, qui omnia circulando ſcrutatur, & (quod aiunt) ea etiam quæ ſunt infra terram rimatur, coniecturaq́; eá quæ in aliorum animis eueniant inquirit: neq; ſentit ſufficere, vt ſuum quiſque qui in ipſo ineſt genium obſeruet, eumq́; legitimè colat. Colitur autem, ſi quis ſeipſum ab animi perturbationib. à vanitate, ab indignatione eorum cauſa quæ à dijs aut hominibus aguntur cócepta, vacuum conſeruet. Quæ enim dij agút, virtutis cauſa reuerentiá, quæ ab hominibus, cognationis nomine amorem merentur: nonnunquam etiam miſera-

tionem, ratione ignorationis eorũ quæ bona aut mala ſunt. qui ſanè defectus nõ vilior eſt eo, quo ne inter album & nigrũ diſcernere poſsimus, impedimur. Quòd ſi tria annorum millia tibi viuenda forent, inſuperq́; triginta alia: tamẽ recordandum tibi eſt, neminẽ aliam ab ea quã viuit vitam deponere, neq; aliam deponere quàm eam quam viuit. Itaque idem eſt longiſsimum ſpacium, cum eo quod eſt breuiſsimum. nam quod præſens eſt, id omnibus idem eſt: quãquam id quod periјt, non ſit idem, atq; id quod amittitur. ita temporis punctum eſſe apparet. Etenim neq; prꝫteritum aliquis, neq; futurum quicquã amittere poteſt: quî enim id ei adimatur, quod ne habet quidem? Duo itaque hæc memoria ſunt tenenda: Vnum, omnia ab æterno eſſe eiuſdẽ formæ, atq; circulo reuolui: neque differre quicquam, eadémne centum aliquis, aut ducentis annis, an verò infinito videat tempore. Alterum, quòd is qui diutiſsimè vixit, & is qui celerrimè moritur, tãtundem amittunt: eo enim tantùm priuantur, quod præſens eſt, quando id etiam ſolùm habent: quod autem non habetur, id ne deperditur quidem.

Vniuer-

Vniuerſa eſſe ſita in opinione:quod patet ex his quę cum Monimo Cynico ſunt diſputata. Perſpicua autē eſt eius quod dictum eſt vtilitas, ſi quis eatenus eius ſuauitatem admittat, quatenus veritati congruit. 2 Anima hominis contumelia ſeipſam multis modis afficit. Primò, cùm quantum in ipſa ſitum eſt, abſceſſus quidam, & quaſi vlcus mundi fit. Abſcedit autem à natura, quando ea quæ fiunt, iniquo fert animo: cuius quidem naturæ vna in parte reliquæ ſingulorum naturæ omnes continentur. Deinde, cùm hominem aliquem auerſatur, aut lædēdi cauſa auerſatur:hoc eſt iratorum. Tertiò, cùm voluptati aut dolori ſuccūbit. Quartò, cùm ſimulat, fictéq; aliquid aut facit aut loquitur. Quintò, cùm aliquam actionem aut conatum ad nullum certum ſcopum dirigit, ſed fruſtrà quicquam, nullaq; conſequentia agit: cùm oporteat etiam minima quæq; ad certū finem referri. Finis autem animanti ratione prædito propoſitus eſt, vt rationē atq; legē ciuitatis vetuſtiſsimę ſequatur. Humanæ quidem vitę tempus, momentū eſt, natura fluxa, ſenſus obſcurus: totius corporis tēperamentum putreſcit

 facilè,

3 facilè,anima vaga eſt:fortuna quę ſit,dif-
ficile eſt conijcere:fama incerta eſt. Atq;
vt ſummam rei dicã, omnia quæ ad cor-
pus pertinent, fluuij naturam habent:
quæ ad animam, inſomnij & fumi: vita
bellũ eſt, & peregrinatio:fama poſt mor-
tem,obliuio eſt. Quid ergo eſt q̧ tutò ho
minẽ poſsit deducere? Philoſophia. Ea
verò in hoc conſiſtit, vt genium qui in te
eſt,incontaminatũ conſerues, atq; illæ-
ſum, voluptatibusq́; & doloribus ſupe-
riorem: vt nihil fruſtrà, nihil fictè aut fal-
ſò agas: nihil cures, agátne quicquã a-
lius,aut omittat:pręterea,vt ea quę acci-
dunt,fatóue eueniunt,ita accipias,tãquã
inde miſſa, vnde tu quoque veneris. po-
ſtremò,vt placido mortem animo expe-
ctes:quippe nihil aliud,quã diſſolutionẽ
elementorũ eorũ,ex quib.vnũquodlibet
animal cõcretum eſt. Iam ſi ipſis elemẽ-
tis nihil mali euenit continentibus iſtis
mutationibus,quib.ipſa inter ſe,alia idẽ-
tidem in alia vertuntur,quæ'nã cauſa eſt,
cur de mutatione vniuerſi corporis, diſ-
ſolutioneq́;, ſiniſtrum quicquam ſuſpi-
cari debeamus? cùm ea ſecundum natu-
ram fiat. Nihil verò malum eſt,quod na-
4 turà euenit.Hæc Carnunti diſputata.

M. AN-

M. ANTONINI IMPE-ratoris de vita ſua Liber III.

NON hoc tãtùm eſt conſiderandũ, ſingulis diebus vitã conſumi, partemq́; eius ſubinde minoré relinqui: ſed & hoc cogitandũ, quòd etſi quis diutius ſit victurus, incertum tamen eſt, ſit'ne ſuppeditatura eadem intelligẽtia ad cognoſcẽdas res, & contẽplationem, cuius finis eſt peritia rerum diuinarum atq; humanarum. Etenim ſi delirare ceperit homo, ſpirabit quidem nihilominus, nutrietur, imaginabitur, appetet, reliquasq́; id genus facultates retinebit: ea verò vis, qua ſe ipſo vti queat, rationes officij ſubducere accuratas, quę animo prę cepit in ordiné collocare, de eo ipſo an iam tempus ſit vitam relinquendi deliberare, ac ſi quæ alia ſunt, ad quæ obeun da ratione probè exercitata opus eſt, ea inquam vis iam antè extincta eſt. Feſtinandum eſt igitur, non ideo ſolum quòd ſubinde morti propiores ſimus: ſed & quia rerum intelligẽtia nos ante exitum vita deſtituit. Id quoq; obſeruadum, ea quæ adpendicis quaſi loco adhęrent his 2

quę natura fiunt, habere nonnihil gratię
& oblectationis. vt cum panis pinſitur,
videmus quaſdam particulas eius rum-
pi: quod ipſum etſi quodammodo acci-
dit præter inſtitutum piſtoriæ artis, ha-
bet tamen nonnihil decoris, appetitũq́;
cibi ſuo quodam modo excitat. Ficus
quoq; quum maximè maturæ ſunt, fa-
2 tiſcũt: itemq́; oliuis maturiſsimis quid-
dam putredini proximum, pulcritudinẽ
peculiarem addit. Iam ſpicas deorſum ſe
flectentes, leonis ſupercilium, ſpumam
aprorũ ex ore effluentem, multaq́; eiuſ-
modi alia ſiquis ſeorſim conſideret, in-
telliget ea etſi longè abſunt à pulchritu-
dine, tamen quia rebus naturalibus in-
hærent, & eas conſequuntur, eo & orna-
tum his adferre, & delectare. Quamob-
rem qui attentiùs ea quæ in rerum natu-
ra fiunt mente contemplatus fuerit, ni-
hil non eleganter eſſe factum putabit, e-
tiam eorum quæ appendicis loco res
naturales conſequuntur. Itaque veros
belluarum rictus haud minori cum vo-
luptate aſpiciet, quàm quos pictores
& figuli effingunt: vetulæ etiam & ſe-
nis maturam ætatem, puerorúmque a-
mori aptum florem caſtis oculis intue-

bitur:

bitur: multaq́; alia cernet, non apud omnes fidem inuenientia, ſed apud hunc ſolùm, qui naturam, eiusq́ue opera rectè intelligit. Hippocrates cùm multos ſanaſſet morbo, ipſe morbo deceſsit. Chaldæi multis finem vitæ prædixerũt: pòſt, ipſos etiam fatum arripuit. Alexander, Pompeius, & C. Cæſar, cum totas vrbes toties deleuiſſent, commiſſoq́; prœlio multa equitum peditumq́; millia obtruncaſſent, ipſi quoque tandem vita exceſſerunt. Heracletus, multa de natura rerum, & incendio finem vniuerſo allaturo cum diſputaſſet: ipſe intercute aqua diſtentus, ſtercore bubulo óblitus, mortem obijt. Democritum pediculi, 4
Socratem cicuta abſumpſit. Quorſum hæc? Ingreſſus es vitam, nauigaſti, vectus es: diſcede. Quod ſi abeundum eſt in aliam vitam, equidem ne ibi quidem erit quicquam dijs vacuum: ſin omnis ſenſus adimetur, non iam præterea dolores ac voluptates ferendæ, neque ſeruiendum vaſi tantò deteriori. Quinimò quod ſeruit, id ſupererit, nimirum mens & genius: cum vas illud terra ſit, & tabus. Proinde reliquum vitæ tempus ne abſume de alijs cogitando, niſi

niſi ad commune aliquod commodum
id referatur:alioquin enim interim ab a-
lio negocio detineberis. Nam cogitare,
quid hic vel ille agat,quamobrem , quid
loquatur, quid cogitet, quid moliatur,
aut omnino de alijs eſſe ſolicitum:id ve-
rò efficit vt euagemur,neq; obſeruemus
eam quæ principatum in nobis obtinet
partem . Itaq; in ſerie cogitationum de-
5 clinanda eſt vanitas, omniumq́; maxi-
mè curioſitas & malicia. Adſuefacere te-
ipſum debes,vt de his tantùm rebus co-
gites,de quibus ſiquis te ſubitò interro-
get quid nunc mediteris, confeſtim libe
rè poſsis reſpondere,hoc aut hoc : nimi-
rum vt ſtatim conſtet, cogitationes tuas
eſſe ſimplices,placidas, conſentaneas a-
nimali ſociato alijs,ac negligenti earum
quæ ad voluptatem oblectationémue fa
ciant cogitationum , vacuo contentio-
nis,inuidiæ,ſuſpicionis,aliorumúe,quæ
ſi te animo agitaſſe faſſus eſſes , pudore
ſuffundi oportuiſſet. Vir ad hunc modũ
compoſitus,non eſt cur diutius expectet
nomen eius qui in optimorum ſit nume
ro.eſt enim ſacerdos quaſi,& adminiſter
deûm,vtiturq́; eo quod in ipſo tanquam
in ſacrario eſt poſitum. Id autem homi-

nem præſtat purum à voluptatibus, inuiolatum à doloribus, intactum à libidine, inſcium omnis maliciæ, certatorem maximi certaminis (ne ſcilicet vllus eum affectus deijciat) altè tinctum iuſticia, ex animo contentum ijs quæ eueniunt, fatóue deſtinata ipſi ſunt: non ſæpe, neq; niſi magna & publica neceſsitate vrgente, de aliorum dictis, factis, aut cogitationibus meditantem. ſolis enim ijs quæ in ipſo ſunt ad agendum intẽtus eſt, ac quę à fato vniuerſi ipſi ſunt deſtinata, continenter conſiderat. Nam illa cenſet honeſta & pulcra: quæ verò ſibi obtigerunt, ea bona eſſe perſuaſum habet: quippe vniuſcuiuſque fatum & conſtat aliunde, & ſecum aliud adfert. Meminit etiam, omnia ratione prædita eſſe inter ſe cognata: eſſeq́ue hominis naturæ conueniens, vt omnium hominum curam gerat. Exiſtimationem autem non ab omnibus hominibus petendam, ſed ijs tantùm qui naturæ conuenienter viuunt. qui verò aliter viuunt, hi quales ſe domi & extra ædes, noctu atq; interdiu gerant, ac quibus ſe hominibus admiſceant, perpetuò memoria tenet: ab his igitur laudari ſe nihil curat, quum ij ne

ſibi

ſibi quidem ipſis probentur. Ne inuitus accedas ad agẽdum, neque cœtus humani immemor, neque non bene cogitata re, neque patere te retrahi: ne in cogitationibus tuis aſtutiã ſecteris, neque verboſus ſis, neq; multa negocia ſuſcipias. Enimuerò Deus qui in te ineſt, præſit tibi, maſculo animãti, ſeni, ciui, Romano, ac principi: qui ſe ita comparauerit, vt ad abitum inſtructus expectet, quando receptui ex hac vita canatur. Ne iuramento indigeas, neúe hominis alicuius teſtimonio. Hilari eſto vultũ, ac qui externo miniſterio poſsit carere, eaque quam alij ſuppeditent quiete. Rectum eſſe expedit te, non qui lapſus ſe erigat. Si quid iñ vita humana inuenis potius iuſticia, veritate, temperantia, fortitudine, aut ſi quid aliud melius eſt quàm animum tuum eſſe ſeipſo contentum, quatenus præſtat vt ſecundum rectam rationem agas: ſi inquam, in fato, & ijs quæ abſque tuo delectu tibi ſunt deſtinata, inuenis aliquid his quæ dixi præſtabilius, eo vt fruaris, toto animo incumbe. Sin eo qui in te eſt collocatus genio nihil præſtantius inuenis, qui & appetitus ſibijpſi

ſubie-

ſubiecit, & viſa examinat, & à perſuaſionibus ſenſuum (vt dicebat Socrates) ſeipſum abduxit, ſeque Deo ſubmiſit, & pro hominibus procurat: ſi hoc inferiora omnia, & viliora depræhendis, nulli alteri rei locum concede, ne ſemel ad eam inclinans, poſthac proprium illum tuum bonum præferre omnibus rebus nequeas. Nefas enim eſt, vllam aliam diuerſi generis rem bono ratione prædito & effectrici opponi: vt laudem popularem, principatum, diuitias, voluptatum perceptionem: hæc omnia, ſi vel parùm te ijs accommodare viſum fuerit, confeſtim præualent, & à recta via abducunt. Tu verò, inquam, ſimpliciter ac liberè id quod eſt melius elige, eique inhære: melius autem eſt, id quod conducit. Atq; hoc ipſum ſi ea ratione ſit vtile, quatenus mẽtem habes, ſerua: ſin quatenus es animal, repudia, & iudicium integrum retine. Id modò cura, ne quid pro tuo cõmodo amplectaris, quòd poſsit aliquando te compellere ad fallendum fidem, prodendam verecundiam, odium alicuius, ſuſpiciones, imprecandum, ſimulandũ, appetẽdúmue aliquid, quod parietes & velamen-

velamenta deſideret. Etenim qui menti ac genio ſuo, & ſacris virtutis eius primas defert, is tragœdiam nullam excitat, non gemet: non ſolitudinis, non frequentiæ hominum indigebit: plerunq; viuet neq; appetens quicquam, neq; fugiens: diúne, an paruo temporis ſpacio incluſa corpori anima vtatur, nihil omnino curabit. nam etſi continuò migrandum ſit, ita facilè diſſoluetur, vt ſi ad aliā quandam functionem verecundè ac decenter, obeundam ſe conferat. Id vnum ſi per vniuerſam vitam obſerues, vt cogitationes tuę ſemper ſint de ijs rebus quę ad ſocietatem ciuilem nato animali, eiq; rationis compoti conueniant: nihil vnquam in animo deprauatum, nihil purulentum, nihil contaminatum, nihil ſuggillatum inuenies: (neq; verò fatū vitam imperfectam adhuc abrumpit, quēadmodum dici poſſet de tragœdo fabula nondum peracta diſcedente:) præterea nihil ſeruile, nihil fucatum, nihil alligatum, nihil abſciſſum, nihil obnoxiū, nihil occultum. Venerare facultatem cogitatricē: in eo enim ſunt omnia, vt pars tui principatum obtinens nihil vnquam animo concipiat, quod ſit naturę inconueniens,

ueniens,aut cōſtitutioni animalis ratione præditi. Illius autem conſtitutionis eſt munus, vt à temeritate alieni, cœtui humano adiuncti,dijsq́; obſequentes ſimus. Proinde omnibus proiectis, hæc modò pauca comprehende, ac memoria tene, quòd vnuſquiſque tantùm id quod præſens eſt temporis punctum viuit: reliquum vitæ aut iam exactum, aut in incerto poſitum eſt. Exiguum ſanè tēpus, quod viuit quiſq;: perexiguus etiam terræ,in quo viuitur,angulus: etiam longiſſima poſt obitum fama,exiguum eſt,quę & ipſa per ſucceſsionem cōſeruatur homunculorum mox moriturorum, ac ne ſe quidem ipſos cognoſcentium,nedum eum qui iampridem fato cōceſsit. Addendum his quæ commemoraui præceptis vnum:nempe eius quæ quouis tempore animo noſtro cogitanda accidit, rei definitionem ſeu deſcriptionem eſſe faciendam,quò tecum ipſe diſſerere poſſis,quænam ſit eius nuda & ab omnibus alijs ſeparata natura,ac qualis: tum quod proprium eius nomen, quæ item appellationes eorum è quibus ipſa cōflata eſt, & in quæ diſſoluetur. Nihil enim perinde animum magnitudine extollit, ac

n via

vià & verè poſſe ſingula quæ in hac vita nobis occurrunt, examinare, atq; eo modo ſemper intueri, vt vnà deprehendatur, cuínam vniuerſi parti vnumquodq; vſui ſit, quo in precio habendum ratione cùm ipſius vniuerſi, tum hominis qui ciuis eſt ſupremæ ciuitatis, ac cuius quaſi domus ſunt reliquæ ciuitates. Quid eſt, quibus ex elementis concretum, & quandiu fert natura eius vt permaneat, id quod modò cogitationẽ animo meo attulit? qua porrò virtute ad id vſus erit? ſcilicet manſuetudine, fortitudine, veritate, fide, ſimplicitate, ea qua totus ex me aptus ſum, cæteris? De ſingulis ergo dicendum: Hoc diuinitùs venit, hoc fati cõnexio, caſusq; aut fortuna attulit: hoc profectum eſt à cognato meo & ſocio, ignaro quidẽ quæ'nam eſſet eius natura: ego autem & noui, & eo ſecundum legẽ ſocietatis naturalem vtor æquo animo, iuſteq;, ſimulq; in medijs rebus coniecturam facio vt vnicuiq; ſuum, vt dignũ eſt, tribuam. Si rectam rationem ſequẽs, id quod inſtat agas diligenter, firmiter, æquo animo, neq; inſtituto negocio alia admiſceas, ſed tuum genium ſincerum cõſerues, perinde ac ſi iam is dimittẽdus tibi

tibi eſſet, atq; ita ſi perſeueres nihil ex-
pectans,nihil fugiens, ſed eo quod ſecũ-
dum naturam agis, & heroica in dictis
factisq́; veritate contentus: bene viues.
Nemo autem eſt, qui hoc impedire poſ-
ſit.Quemadmodũ medici ad ſubita ma-
la curanda, in promtu ſua inſtrumenta
habent, atq; ferramenta: ſic tu ad res di-
uinas humanasq́; præcepta inſtructa ha-
be, atq; parata: omniaq́; etiã minima ita
age,vt memineris hæc duo genera inter
ſe eſſe cõnexa. Neq; enim rem vllam hu-
manã rectè perfeceris, niſi ſimul eam ad
deos referas: neq; contrà.Non erra am-
plius. nõ enim cõmentarios leges tuos,
neq; priſcorum Romanorũ & Græcorũ
acta, excerptaq́; è libris, quæ tibiipſi in
ſenectute vtenda repoſuiſti. Itaque ad fi- 7
nem propera, vanasq́; ſpes miſſas faciẽs,
tibi ipſi opem fer,ſiquidẽ (dum licet) tui
rationem habes vllam. Neſciunt quàm
multa ſignificet vocabulum furari, ſere-
re,emere,quieſcere,videre quid ſit agen-
dum: quorũ hoc non oculis cernitur,ſed
alio viſu.Corporis ſunt ſenſus,animi ap-
petitus, mentis præcepta.Imaginari ali-
quid,& viſum concipere,nobis cũ peco-
ribus eſt commune. Moueri appetitus

explēdi cauſa, id quidē & belluis cōtin-
8 git, & androgynis, & Phalaridi, & Nero-
ni. Porrò mentem ducem habere ad ea
quæ apparent eſſe officij, eorum etiam
eſt qui deos eſſe negant, qui patriam de-
ſerunt: qui, ſimulac fores clauſere, nihil
non turpe perpetrant. Si igitur reliqua
his quę diximus omnibus ſunt commu-
nia: reliquum ſanè eſt aliquid, quod pro-
prium ſit viri boni: nempe æquo animo
ferre ea quæ accidunt, fatoq́; ei eueniūt:
in pectore collocatum genium nō com-
mouere, neq; turba viſorum perturbare,
ſed quietum ſeruare, eiq́; decenter tan-
quam Deo obſequi: nihil à veritate alie-
num loqui, nihil præter iuſticiam agere.
Quòd ſi nemo hominū credat eum ſim-
pliciter, verecundè, ac tranquillo animo
viuere: tamē neq; ſuccenſebit cuiquam,
neq; deflectet à ſemita ad finem vitæ du-
cente: ad quem finem venire debet ho-
mo purus, quietus, ac diſſolutu fa-
cilis, & qui nulla vi coactus
vltrò ſuo ſe fato accom-
modauerit.

M. ANTONINI IMPE-ratoris de vita ſua Liber IIII.

QVæ in nōbis ineſt, pars principatum tenens, ea ſi ſecundum naturam ſe habeat, ita ad ea quæ accidunt comparata eſt: vt quouis tempore facilè ad id quod poſsibile eſt, & conceditur, ſe adiungat. Neque enim materiam aliquam ſibi propriam ſubiectam habet: ſed vt cum exceptione quadam ad ea fertur quæ propoſita ſunt, ita id quod offertur ei, pro materia ſua accipit. quemadmodum ignis, qui ijs quæ incidūt præualet, à quibus exiguus lychnus fuiſſet extinctus: at copioſior ignis ſtatim ea quæ ipſi iniecta ſunt, ſibi accommodat, atque conſumit, atq; ex ijs ipſis augetur. Nihil agendum fruſtra, neque aliter quàm ſecundum contemplationem, qua artis defectus cōpleatur. Seceſſus vulgò quæruntur hominibus, rura, litora, montes: tu quoq; ſoles maximè ea deſiderare. Atqui id planè eſt rudium, & abiectæ ſortis hominum. Tibi quacunq; viſum fuerit hora, licet in teipſum recedere: nuſquam enim neq; tranquil-

 lior,

lior, nec maioris ocij ſeceſſus homini datur, quàm ad animum ſuum: præſertim ei qui intus ea habet, in quæ aſpiciens, ſtatim ſummam animi tanquillitatem reperit: bene nimirum omnibus intus cópoſitis. Continẽter igitur te eò recipe, ac teipſum renoua. Breuia autẽ ſint quædam, & elementorum vicem obtinẽtia, quę tibi ſtatim occurrant, omniq; te moleſtia liberent, & remittãt nihil indignè ferentem eorum ad quę reuerteris. Quid
3 enim fers indignè? num hominum improbitatem? Reputa tecũ, ita eſſe ſtatuẽdum, ratione prędita animantia vnũ eſſe alterius cauſa natum: tum æquanimitatẽ partẽ eſſe iuſticiæ: item non ſua eos peccare voluntate quàm multi exercitis inimicicijs, odijs, ſuſpicionibus confoſsi perierunt, ac in cinerem redacti ſunt? itaque deſine tandem. At moleſtum tibi eſt fatũ tuum? in mẽtem reuoca illã à diſiũctis ratiocinationem: Vel prouidentia, vel atomi, vel alia quibus demonſtratum eſt, mundũ inſtar ciuitatis eſſe. At quę corpus attingunt, ea te afficiunt? cogita intellle ctum, cum ſemel ſeipſum col legerit, ſuamq; vim perſpexerit, nó permiſceri ſpiritui leniter aut aſperè moto:

præ-

præterea quę de voluptate & dolore auditu perceperis, atque illis adſenſeris, repete. Sed forſitan gloriola te ſolicitum tenet? reſpice quàm celerrimè omnia obliuione deleantur, quod ſit chaos infiniti vtrinq; æui, quàm inanis famæ ſonus, quanta inconſtantia & incertitudo opinionum humanarum, quàm arcto includantur hęc omnia loco. Quippe punctum eſt terra, atque huius ipſius quàm perexiguus angulus habitatur? quot verò ſunt in ea ipſa, aut quales illi qui te ſint laudaturi? Proinde memento in hác (quá demonſtraui) particulam tui recedere: idq; præcipuè cura, ne cupiditate traharis, ſed liber mane: resq; ita intuere, vt virum, vt hominẽ, vt ciuem, vt animal mortale conuenit. Cæterùm ex his quæ tibi inſpicienti quàm maximè in próptu eſſe debeant, duo ſunt: alterũ, ꝙ res ipſæ animá nó cótingũt, ſed extra eam firmatæ perſiſtunt. perturbationes tantùm ex internis opinionib. naſcũtur. Alterum, ꝙ omnia hęc quę cernis, ſtatim mutabũtur, neq; erunt amplius: perpetuoq; cogita, quot iam eorũ mutationib. ipſe interfueris. Mũdus quidẽ rerum in varias ſubinde formas mutatio eſt, vita in opinione

conſiſtit. Si intelligentia eſſe præditum, hominibus nobis inter nos eſt commune: erit & ratio, ob quam illud nobis adeſt, communis. ſin hęc, etiam ratio quę præcipit quid agendum ſit, quid omittẽdum, communis erit omnium: proinde & lex. Quod ſi ita habet, ciues ſumus: ergo ciuitatis alicuius participes. Quo relinquitur, mundum ciuitatis loco eſſe: cuius enim alius ciuitatis dicere poſsimus communionem eſſe humano generi? vtrum itaq; ex hac communi ciuitate nobis eſſe capacib. intelligentiæ, vti ratione & lege, datum eſt, an aliunde? Vt enim terrenæ mihi à terra aliqua particulæ ſunt tributæ, & humor ab alio quodam elemẽto, itemq́; ſpiritus, calor, & ignea natura, ſuis ſingula à fontib. ad me deriuata ſunt, (nihil enim eſt, quod non & alicunde veniat, & aliquò abeat:) ita & intelligẽtia nobis alicũde data eſt. Mors, perinde ac vita, arcanum eſt naturæ opus, ex ijſdẽ elemẽtis in eadẽ confuſio & mixtio. deniq; non eſt ea res, cuius pudere aliquẽ debeat: neq; enim eſt contra cauſas animalis mente donati, neque cõtra eius ſtructuræ rationem. Hæc ita, hisq́; de cauſis fiũt neceſſariò: quod qui

fieri

ſieri nolit, perinde faciat, ac ſi ficum arborem ſucco velit carere. Omnino autem memineris, intra breuiſsimum tẽpus & tibi fore moriendum, & alteri: paulo pòſt, ne nomen quidem veſtrum ſupererit. Tolle opinionem, ſimul etiã de accepto damno abolebitur cogitatio: hacq; ſublata, ipſum etiam damnum non erit. Quod hominem ſeipſo deteriorem efficere non poteſt, id neq; vitam eius peiorem reddit, neq; lædit, neque extrinſecus, neq; intrinſecus. Natura vtilitatis hoc necaſſariò fecit, vt quicquid accidat, iuſtè accidat. Quòd ſi diligenter obſerues, ita habere inuenies. Atque hoc, dico, non tantùm cauſarum conſequentia ita fieri: ſed etiam ratione iuſticiæ, & ab aliquo, quòd tribuat vnicuique pro dignitate ſuum. Itaque, vti cepiſti, obſeruare hoc perge: & quicquid facies, hoc modo age, adhibita bonitate, quomodo verè bonus intelligitur: idque in omnibus tuis obſerua actionibus. Non ita tibi ſentiendum eſt, quemadmodũ is qui iniuriam facit, vel ipſe ſentit, vel te exiſtimare vult: ſed res ipſæ quid verè ſint, perſpice. Semper hæc duo in promptu haben

da ſunt: alterum, vt id tãtum agas, quod ratio eius partis quę regnum in te & poteſtatem obtinet legislatoris, te hortatur: idq́; propter hominum vtilitatem. alterum, vt ſi quis adſit, qui te corrigere, & ab aliqua opinione deducere velit, ſententiam mutes: modò vt ea mutatio fidẽ mereatur iuſticiæ, aut publicę vtilitatis, aliúſue huiuſmodi cauſa, non voluptatis glorięúe gratia facta eſſe. Ratione prę ditus es: cur ea non vteris? quid enim præterea deſideras, ea ſuum obeunte officium? Scis te, vt partem, interiturum in eo quod te produxit vniuerſo: imò potius facta mutatione aſſumeris ad men-
2 tem eam, quæ eſt reliquarum origo. Multa thuris grana eidem aræ impoſita, vnũ altero prius igni corripitur: ſed nihil intereſt. Intra decimũ diem, Deus videberis ijs, qui te nunc beſtiam & ſimiam putant: ſiquidem ad præcepta & venerationem mentis reflectas, neq; cogites vitam tibi in immenſos annos prorogatũ iri. Mors imminet: ergo dum viuis, & licet, bonus vt ſis cura. Quantum ocij lucratur, qui non videt quid proximus dicat, agat, aut cogitet: ſed tantùm quid ipſe agat, curatq́; vt hoc iuſtum ſit & fas?

ac qui

ac qui ſecundum (Agathonem fortè) bonum non circunſpicit nigros mores, ſed propoſitam lineam recto, non vago curſu tenet. Qui famæ poſt mortem cupiditate ducitur, non cogitat quemlibet eorum qui ipſius mentionem ſint facturi, mox ipſum etiam moriturum: deinde itidem eum qui huic ſuccedit, idq́; eò vſq;, dum omnis memoria per attonitos inani fama, extinctosq́ue homines propagata aboleatur. Quinetiam finge, immortales fore eos qui tui recordentur, immortalemq́; tui futuram memoriam. quid ergo id ad te, ne dicam, mortuum? Quid vel viuo tibi laus proderit? niſi ratione cuiuſdam diſpenſationis: omitte enim nunc naturæ munus, huic tempori non conueniens, & de quo ſuo loco erit diſſerendum. Omne quod pulcrum eſt ex ſeipſo tale eſt, atque in ſe ipſo abſoluitur, nullámque ſui partem habet laudem. Ideo id quod laudatur, eo ipſo neque peius fit, neque melius. Idq́ue etiam de ijs intelligi volo, quæ communiori nomine pulcra aut bona dicuntur: vt quæ ex materia fiunt, & artis opera. Id autem quod reuera bonum eſt, non magis alia quadam

re opus,

re opus, ad id vt ſit bonum, habet, quàm lex, veritas, tranquillitas animi, verecũdia: quid horum vel ſi laudetur bonum fit, vel vituperatione corrumpitur? Smaragdus quidem niſi laudetur, de bonitate ſua aliquid amittit? quid aurum, ebur, purpura, culter, floſculus, arbuſcula? Si permanent animi, quomodo eos ab ęterno capit aer: & quomodo terra ab æuo vſque humatorum corpora recipit? Quẽadmodum hîc corpora cum aliquandiu in terra delituêre, mutantur, diſsipataq́; ſpacium alijs cadaueribus prębent: ſic animæ in aërem ſubuectæ, cum aliquandiu ibi perſtiterunt, mutantur, funduntürq́;, & ad mentem omnium aliarum genitricem incenſæ adiunguntur, eaq́; ratione alijs aduentantibus locum cedunt. Hoc reſponderi poteſt, poſito animas eſſe corporibus ſuperſtites. Neq; verò tantùm multitudo ſepultorum eo modo corporum conſideranda eſt, ſed et eorum quæ quotidie comeduntur à nobis, & beſtijs animalium, & ſic quodammodo ſepeliuntur magno numero, ac nihilominus ſuppeditat ſpaciũ alijs propter eorum in ſanguinem, aerẽ, ignemque mutationem. Ratio autem veritatis

conſtar,

conſtat, ſi materia & cauſæ inquirantur. Non eſt vagandum, ſed in omni appetitu iuſticię ratio habenda: omniq́; in cogitatione, certitudinis. Quicquid tibi, ô Natura rerum, conuenit, id omne mihi conuenit, nihilq́; mihi vel immaturum eſt, vel tardum, quod tibi ſit tempeſtiuũ: omne id fructum puto, quod tuæ ferunt horæ. Ex te ſunt, & in vna te, omnia: ac in te vnam omnia redeunt. Quidam dixit, ô chara Cecropis vrbs. ego autem de te cur non dicam, ô chara Dei vrbs? Pauca age, inquit, ſi tibi tranquillitas animi curę eſt. Nihil eſt melius quàm ea quę neceſſe eſt agere, & quę ratio animalis ad ciuilẽ ſocietatem nati, ac quo ea modo deligit. Id enim nõ modò rectè agẽdo, ſed & pauca agendo, animi tranquillitatẽ parit. Nã ex his quę plurima & agimus & loquimur, ſi quis ea quę non ſunt neceſſaria tollat, is & maiori ocio vtetur, & pauciores perturbationes experietur. Itaq; ſingulis in rebus circũſpiciendum, ne quid non neceſſarium agamus. Ac non modò actiones, ſed & cogitationes inutiles ſunt vitãdæ. ita enim fiet, vt ne actiones quidẽ ſuperuacaneæ conſequantur. Fac periculum, vt tibi boni viri

ni viri vita quadret: eius inquam, qui fato ſibi deſtinata æquo fert animo, quiq; contentus eſt iuſtis ſuis actibus, & placido ſtatu. Vidiſti illa, hęc quoque intuere. Non perturba teipſum, ſed ſimplex eſto. Si quis peccat, ſibijpſi peccat. Tibi ſi quid boni obtigit, ab initio tibi id fato tuo fuit deſtinatum. Omnino autem breuis quum ſit vita, curandum vt præſens tempus lucreris, rectam rationem & iuſticiam ſequutus: ac in remiſsionibus animi ſobrius ſis. Aut compoſitus eſt certo ordine mundus, aut confuſio quędam rerum temerè mixtarum, mundus tamen. An cum in te ipſo poſsit ordo locũ habere, vniuerſum nullo ordine conſtare dicemus? præſertim omnibus in eo rebus ita digeſtis, diffuſis, atque inter ſe affectis. Mores nigri vocantur, mores effeminati, duri, feri, pecorum aut infantium ſimiles, ſtolidi, fucati, ſcurriles, cauponarij, tyrannici. Si peregrinus in mundo habetur, qui quę in mundo ſunt, non cognoſcit: haud minus peregrinus erit, qui ea quæ fiunt non cognoſcit: exul, qui ciuilem rationem fugit: cæcus, qui intelligentiæ oculos clauſos habet: pauper, qui alio indiget, neque in

ſe ha-

ſe habet omnia quæ ad vitam conducunt. Abſceſſus,ſiue vlcus mundi eſt,qui ſe à communis naturæ ratione ſeiungit, indignè ferendo ea quæ eueniunt:(ea enim quę te produxit natura,omnia fert.) fruſtum à ciuitate amputatum,qui ſuam animam à communi & vnica omniũ ratione præditorum mẽte reſcindit. Alius ſine toga philoſophatur, alius abſq; libro,alius ſeminudus,panesq́; ſe non habere,& tamen inſiſtere rectæ rationi dictitans : alius ſe diſciplinis ſuis non alere,& tamen perſeuerare profitens. Tu artem quam didiciſti,dilige,in eaq́; acquieſce. Reliquam vitæ partem ita exige, vt qui ex animo dijs omnia tua cõmiſeris, neq; vllius te hominis vel ſeruum vel tyrannum conſtituas.

Conſidera(verbi gratia)quę Veſpaſiani tẽpore euenerint : inuenies homines tum nuptias contraxiſſe, liberos aluiſſe, ægrotaſſe,diem ſuum obijſſe,belligeraſſe,feſtos dies egiſſe,negociatos fuiſſe, agriculturam exercuiſſe, adulatos fuiſſe, præfractos ſe geſsiſſe, ſuſpicionibus indulſiſſe, inſidias feciſſe, quoſdam votis mortem vocaſſe: alios quiritatos de præſente rerum ſtatu, amaſſe, theſauros

colle-

collegiſſe, conſulatus & regna expetijſſe. Nónne eorum omnium vita iam abolita eſt? Rurſus ad ætatem Traiani deſcende: inuenies eadem omnia, atq; eius quoq; ætatis homines mortuos eſſe. eodem modo ſi etiam reliquas ætates, & gentes totas conſideres, videbis quàm multi cùm ad ſummum contendiſſent, paulo pòſt ceciderint, & in elementa reſoluti ſint. Præſertim verò hi memoria recolendi ſunt, quos ipſe cognouiſti vana affectantes, cum agere ſecundum id ad quod natura erant facti, eiq; inhærere, & eo contenti eſſe ceſſarent. Id quoque opus eſt meminiſſe, in vnaquauis actione tantum verſandum, quantum dignitas eius & modus permittũt: ita fiet, vt non diutius quàm par ſit rebus exiguis immoratus, nullum faſtidium contrahas. Vſitata quondam vocabula, nunc interpretationis loco ſunt. ita & eorum qui fuerunt olim celeberrimi, nunc quodammodo ſunt gloſſę: vt Camillus, Cęſo, Voleſus, Leonnatus, tum paulo pòſt Scipio, Cato, inde Auguſtus, Adrianus, Antoninus: omnia enim hæc euanida ſunt, & mox in fabulá abeũt: mox obliuione omnia obruuntur. Atq; hoc dico

de ijs

de ijs, qui ad miraculum vſq; clari erant: reliqui enim ſimulatq; animam efflarũt, obſcuri & ignoti facti ſunt. Quanquam quid eſt omnino, cuius ſit memoria ſempiterna? Omnia ſunt inania. Quid eſt igitur, in quod ſit ſtudio incumbendum? Vnicum hoc, vt cogitationes ſint iuſtæ, actiones ſocietatem humanam reſpiciãt, ratio te nunquam fallat, itaq; ſis animo affectus, vt quæcunq; accidunt, ea tanquam neceſſaria, nota, ab eodem principio & fonte promanantia, approbes. Vltrò te fato ſubmitte, patereq́; id te ijs quę ei viſum fuerit reb. deſtinare: omnia in diem ſunt, cùm id quod recordatur alicuius, tum id cuius fit mẽtio. Nunquã non conſidera, omnia per mutationes fieri: neq; vniuerſi naturæ quicquã eſſe vſitatius, quàm res mutare & innouare. Omnia enim quæ in natura ſubſiſtunt, ſemina quaſi ſunt eorũ quę ex illis ſunt naſcitura: eſt autem nimiũ rudis hominis, exiſtimare ea tãtùm ſemina eſſe, quę in terram aut matricem deijciuntur.

Iam morieris: neq; adhuc es ſimplex, perturbationum vacuus, nihil ſuſpicans extrinſecus tibi poſſe damni afferri, omnibus benignus, prudentiã in eo tantum

vt iuſtè agas poſitam cenſens? Intuere aliorum principem partem, ac quæ'nam fugiant, quæ ſequantur prudentes.

Tuum quidem malum non eſt in alterius animo poſitum, neque in conuerſione vlla aut mutatione cœli. Vbi ergo? in opinione de malis tua. Nihil igitur malum eſſe iudica, & omnia bene habebunt. Quòd ſi corpus, quod animo tuo eſt proximum, ſecetur, vratur, ſuppuretur, putreſcat: tamen ea pars quæ iudicare de his debet, quieta ſit: hoc eſt, exiſtimet nihil eſſe neque bonum, neque malum, quod ex equo poteſt bono atque malo accidere: nam quod ei qui ſecundum naturam viuit, ex æquo accidit, id neque ſecundum, neque contra naturam eſt.

Aſsiduè tecum cogita, mundum eſſe animal quoddam vnum, vnam naturam, vno animo præditum, quomodo omnia ad eius ſenſum vnicum referantur, omnia ab eo vnico appetitu mouente agantur, ac omnes res omnium rerum cauſæ aliqua ex parte ſint, tum quis earum inter ſe contextus & ordo.

Animula es, quæ cadauer geſtat: vt Epictetus dicebat.

His

His qui in mutatione ſunt, nihil eſt malum: vt neque bonum quicquam his qui è mutatione exiſtunt.

Æuum, fluctus quidam eſt rapidus earum quæ fiunt rerum: ſimul enim vnumquodque & apparet & præterit, & aliud ſubſequitur, mox item aliud ſuccedet. Omne quod nobis accidit, ita conſuetum eſt, & notum, vt roſa vere, fructus æſtate. Eadem eſt ratio morbi, mortis, calumnię, inſidiarum, omniumq; eorum quæ ſtultis vel gaudium, vel triſticiam afferunt. Quæ ſubſequuntur ſubinde, ea præcedentibus ritè ſuccedunt. Non enim numerus tantùm certus eſt eorum, à ſola neceſsitate dependens: ſed & conſentanea eorum inter ſe colligatio, ac quemadmodum certo ordine res inter ſe ſunt coaptatæ, ita quæ fiunt, non ſucceſsionem nudam, ſed mirabilem etiam quandam inter ſe coniunctionem & neceſsitudiné oſtendunt. Dictum Heracleti ſemper eſt memoria tenendũ: Terræ mortem ſcilicet eſſe aquam, aquæ aërem, aëris igné, idq; viciſsim. Eius quoque exemplum recolendum, qui neſciebat quorſum iter duceret. Et quod cum ratione, quæ vniuerſum adminiſtrat, 4

continenter conſuetudinem habentes, tamē ab ea diſcrepant:itaq; in quæ quotidie incidunt, ea noua ipſis & peregrina videntur. Non tanquam ſi dormiremus,agendum nobis eſt,& loquendum: in ſomnis enim tantum videmur nobis agere, aut dicere. Neque imitandi ſunt nobis pueri,qui à parentib.ſuis* hoc eſt, nudè,ſicut accepimus. Queādmodum ſi quis tibi Deorū diceret,moriendum tibi aut cras,aut ad diē tertiū:nō iam magno perè tertiū diē craſtino prçferres,niſi animi eſſes omnino abiectiſsimi. quantū enim eſt interuallum? Eodē modo iudica nō in magno eſſe ponendū diſcrimine, poſt miliēne annos, an verò cras decedas.Crebrò reputa, quàm multi medici ſint mortui,qui ſæpenumero ægrotos inſpicientes ſupercilia contraxerint: quot Mathematici,qui alijs exitum è vita prçdicendo ſe iactauerint:quot philoſophi, qui de morte & immortalitate multa aſſeruiſſent: quot re bellica laudati, qui multos occiderant: quot tyranni, qui magna cum inſolentia tāquam immortales poteſtate ſua vſi erant: quot vrbes mortuæ(vt ita dicam)ſunt,Helice,Pompeij,Herculanum,& aliç innumeræ.Col

lige

lige etiam, quos tu ipſe noſti, vnum poſt aliũ, cuius funus ipſe curaſſet, mortuos: & quod heri fuit piſcis, cras erit ſalſamẽtum, aut cinis. Momẽtaneum itaq; tempus à natura eſſe conſtitutum, conſiderandum eſt, æquoq; animo è vita abeundũ: perinde ac ſi oliua maturitatẽ conſecuta ſi decidat, arborẽ quæ ipſam tulit ac genuit, collaudet & gratias agat. Similis eſſe debes promontorij, ad quod aſſiduò fluctus alliduntur: ipſum autem perſiſtit, vtcunque vndæ æſtuantes circùm ferantur. Diceret aliquis, infelicem me, cui hoc acciderit: quinimò felicem me, qui hunc caſum ſine dolore perferam, & nec præſentibus frangar, nec futura extimeſcam. Nam vnicuique tale quid potuit accidere: at non cuiuſuis erat ſine dolore eum caſum excipere. Cur igitur illud potius infortunio, quàm hoc felicitati adſcribis? aut cur id infelicitatem hominis appellas, in quo nihil mali paſſa eſt hominis natura? an verò damnum tibi humanæ naturæ videri poteſt id, quod non eſt contra voluntatem naturę eius? Quid ergo? Num caſus iſte efficere poterit, quo minus ſis iuſtus, magnanimus, temperans, prudens, circum-

ſpectus, tutus ab errore, verecundus, liber? aut adimere omnino quicquam eorum, quæ hominis naturæ ſunt propria? Proinde quoties inciderit quicquam, quod ad dolorem te prouocet: recordare huius præcepti, Nõ illud infortunium eſſe appellandum, ſed felicitati tribuendum, quòd id fortiter feras.

Eſt quidem ignobile, præſens tamen ad contemnendam mortem auxilium, memoria repetere eos qui vitam in longiſsimum extraxere tempus. Quid enim hi amplius cõſecuti ſunt, quàm ij qui immatura morte ſunt abrepti? Vtiq; ipſi etiam defuncti iacẽt: Cadicianus, Fabius, Iulianus, Lepidus, alijq́; eorũ ſimiles, qui cùm multos extuliſſent, ipſi deinde elati ſunt. Omnino enim exiguũ eſt ſpacium: idq́; per quot labores, inter quos, & quali in corpuſculo exigendum? Ne igitur mortem pro re difficili accipe. Intuere eius quod retro eſt æui vaſtitatem, & eius quod reſtat immẽſam longitudinem: in tãto tempore quid præſtat is qui tres ætates, ei qui vixit triduum? Semper breuiorem viã ingredere: breuiſsima autem eſt ea, quam natura præſcripſit. Itaq; in omni & ſermone & actione id ſectare,

quod

quod eſt rectiſsimum. Hoc propoſitum laboribus, militia, cura rei familiaris, & ſolicitudine liberat.

M. ANTONINI IMPE*ratoris de vita ſua Liber V.*

MAnè cum grauatim à ſomno ſurgis, in promtu tibi ſit cogitare, te ad humanum opus faciendum ſurgere. Itaq; ergo (dices) grauatè accedo ad agẽda ea quorum cauſá natus ſum, ac propter quæ in hunc veni mundum? ſcilicet in hoc factus, vt decumbens in lecto meipſum calefaciam? Atqui hoc iucundius eſt. Ergóne ad voluptatem natus es, non ad agendum? non vides plantulas, paſſerculos, formicas, araneas, apes, ſingula hæc ſuo intenta officio: tu verò ea quæ ſunt hominis obire recuſas, neque ad id te confers quod naturæ tuæ conuenit? At verò quiete opus eſt. Sanè: ſed & huic modum ſtatuit natura, perinde vt edendi bibendique. Atqui tu vltra modum & id quod ſatis eſt, procedis: in rebus verò agendis intra modum ſubſiſtis. Fit hoc eo, quia teipſum non diligis: alioquin enim & naturam

tuam,eiusque voluntatem diligeres.Etenim alij qui ſuas artes amant, operibus ſuis ita incumbunt,vt neque balneorum neque cibi curam habeant. Tu naturam tuam non tanti facis, quanti aut tornator,aut hiſtrio ſuam artem, quanti auarus argentum, & inanis gloriæ cupidus gloriolam. Hi enim quarum rerum ſtudio tenentur, dum eas augere poſsint, cibum & ſomnum poſtponunt. At tibi actiones ad ſocietatem ſpectantes humanam, viliores videntur,minoriq; opera dignæ? Quàm facile eſt omnem cogitationem quæ animo aut perturbationem afferat, aut non cōueniat,reijcere, & delere,ſtatimque eſſe in ſumma animi tranquillitate?

Omnem ſermonem & actionem quæ fit ſecundum naturam, dignam te iudica:neque te auertat ab ijs repręhēſio aut ſermones aliorum ea conſequentes. Sed ſi quid facto dictúue pulchrum eſt, id te ne indignum putes. Alij enim aliam rationem, alios appetitus ſequuntur: ad quos tibi non eſt reſpiciendum, ſed recta via eò pergendum,quò & tua,& communis omnium ducit natura: vtriuſque autem vna eademque eſt via. Per ea

quæ

quæ ſunt ſecundum naturá progredior,
donec morte finiam : expirans quidem
eam, quam inſpiro quotidie, animá : ca-
dens verò in terram, ex qua & ſemé meũ
pater, & ſanguinem mater, & lac nutrix
collegit : quæ me terra tot iam annos
quotidie alit cibo ac potu, quæ me cal-
canté fert, ac tot modis ipſa abutenté.

Auſteritatem tuam vt admirentur nõ
eſt. Sit ſanè: at multa alia, ad quæ te non
eſſe naturà aptum, dicere non potes. Ea
igitur profer, quæ tota ſunt in te: integri-
tatem, grauitatem, laborum tolerátiam,
voluptatum abſtinentiam, animum ſua
ſorte contentum, pauca deſiderantem,
placidum, liberum, à curioſitate & nugis
alienum, altitudine præditum. Non ſen-
tis, quàm multa poſsis præſtare, de qui-
bus nulla eſt excuſatio naturæ ad ea non
aptę? & tamen adhuc ſponte tua inferius
manes. Quid? an te natura parum bene
inſtructa cogit indignari, cunctari, adu- 1
lari, corpuſculum tuum incuſare, tuam
ſortem improbare, leuem eſſe, animoq; 2
vagari? non me hercle: ſed his omnibus
iampridem vt liberareris malis, in tua
fuit poteſtate. Hoc tantũ erat vitij, quod
tardioris ingenij, ac qui non facilè aſſe-

quæreretur ea quæ traderentur, exiſtimari poteras. Sed & hoc exercitatione erat corrigendum, ne ſubinde cogitares de tua tarditate, néue ea delectareris.

Eorum qui bene alijs faciunt, tria ſunt genera. Primum eorum, qui ſtatim exhibito beneficio, ſtatim etiã quam ſint meriti gratiam reputant. Alterum eorum, qui id quidem non faciunt: tamen conſcij quid fecerint, debitorem ſe iam habere cogitant. Tertij quodammodò ne hoc ipſum quidẽ quod fecere norũt: viti ſimiles, quæ vuã cũ protulit, vt ſemel ſuũ dedit fructum, nihil præterea quærit.

Equus ſi cucurrit, canis ſi venatus eſt, apis ſi mel fecit, ſatis eſt. Homo autẽ ſi bene fecit, nõ reuocatur: ſed ad aliud negocium tranſit, quemadmodum vitis, vt rurſum ſuo tempore vuam producat. In his'ne igitur eſſe debent, quę aliquo modo ſic vt non poſsint intelligi, id faciunt? equidem. ſed hoc ipſum debes efficere vt intelligas. Propriũ enim eſt (inquit) animalis lege ſociati, vt ſentiat ſe & ſocietatis cauſa egiſſe, & vt velit omnino id eũ qui ſocietatis eſt eiuſdem, ſentire. Verũ eſt quod dicis: quod autem nunc dicitur, excipe. Propterea ex eorum numero

eris,

eris, quorũ antè feci mẽtionem. Hi enim veriſimilitudine quadam probabili abducuntur. Quòd ſi intelligere vis quidnã ſit id quod diximus, ne timeas, ne ob id actio aliqua ſocietati hominum inſeruiens tibi ſit omittenda. Athenienſium erat hoc votum: Plue, pluuiam, ò care Iupiter, in agros & cãpos Athenienſes demitte. Enimuerò aut nihil eſt optandũ, aut omnino ſimpliciter, & liberaliter.

Quod dicimus Æſculapium huic equitationẽ, illi lotionẽ in frigida, alteri vt nudis pedibus ambulet, iniũxiſſe: nihil aliud eſt, cũ dicimus, natura vniuerſi huic homini morbum, defectũ aut amiſſionẽ membri alicuius impoſuit. Nam vt illic, cum dicimus iniunxiſſe, intelligitur Æſculapium vnã rem ad alterã ordinaſſe, verbi gratia, eam rem reſpectũ habere ad ſanitatẽ: ita hic, id qđ vnicuiq; accidet, rationẽ habet & reſpectũ ad fatũ. ita enim hæc nobis accidere & cõgruere dicimus, vt opifices quadratos lapides in muris aut pyramidibus extruendis congruere aſſerunt, quippe certa eos collocatione inter ſe componentes. Omnino enim vna quędã eſt harmonia: atq; vt vniuerſi huius corpus ex omnib. corporib.

eſt

ita etiam cauſarum diſcindas. Id autem quantum in te eſt facis, quoties ea quæ tibi obtigerũt, moleſtè fers, ac quodammodo tollis.

Abominari, animum deſpondere, ac deterreri non debes, ſi non vbique tibi ſucceſſus reſpõdet, ſecundum recta præcepta agere ſingula cupienti: ſed fruſtratus conatu, eum redintegrare, & æquo animo pleraq; humana ferre: neq; debet te eius, ad quod redis, pœnitere. Neq; tibi eſt ad philoſophiam, tanquam ad pædagogum, redeundum. Sed vt ſolent qui ex oculis laborant, ad ſpongiam & ouũ, alij ad cataplaſma & perfuſionem confugere. Ita enim non opus erit tibi oſtendi, vt rectæ rationi obedias: ſed in ea ipſe acquieſces.

Memento philoſophiam ea tantum poſcere, quæ natura etiam tua exigit: tu autem aliud quippiam volebas. Vtrum verò horum blandius eſt? an non hoc pacto decipit voluptas? Vide gratior'ne ſit magnanimitas, libertas, ſimplicitas, æquanimitas, ſanctitas? Quid enim ipſa prudentia ſit acceptius, vbi cùm animo tuo reputes, facultatem quæ ſcientiam certam, & certis conſequentijs nixam

habet

habet, nuſquam labi, & vbiq; ſucceſſum habere?

Res quidem ipſæ in tāta quodammodò verſantur obſcuritate, vt philoſophorũ plerisq;, & ijs non ignobilibus, omnino percipi poſſe nihil viſum ſit: Stoici tamen poſſe percipi, ſed planè difficulter, cenſuerunt. Eſtq; omnis noſtra aſſenſio talis, vt falli & mutari poſsit. quis enim ſe non poſſe errare dixerit? Trāsfer itaq; cogitationes ad ipſas res ſubiectas, ac vide quàm breues vilesq; ſint, quæ etiam à cinædo, ſcorto, aut prædone poſsint teneri. Inde tranſi ad mores eorum, quibus cum vita degis, inter quos vix eſt etiam gratioſiſsimum perferre: ne dicam, quòd vix ſeipſum quis perpeti poſsit. Tanta igitur in caligine, ſordibus, tantoq; rerũ, tēporis, motuumq;, & rerum quę mouētur fluxu, nō video quid ſit eſſe in honore eximio, aut omnino ſeria opera dignum. Contrà præſtat ſeipſum confirmare, ac mortem æquo animo expectare, neq; moram indignè ferre, ſed in his modò acquieſcere duobus: vno, quòd nihil mihi accidet, quod nō ſit ſecundũ naturam vniuerſi: alterum, quòd licet mihi nihil agere quod cōtra Deum geniumq; ſit

ſit meum. nemo enim ad hoc me compellere poteſt. Subinde hoc teipſum interroga: Quam ad rem nunc vtor animo meo? atq; examina teipſum: Ea pars, quã principem vocant, quomodo nũc habet? cuius animo præditus ſum? num pueri, num adoleſcẽtis, num mulierculæ, num tyranni, num iumenti, num feræ?

Qualia ſint illa quæ vulgò bona habentur, etiam hinc euidens fiat. Si enim animo concipias ea quæ ſunt reipſa bona, vt prudentia, vt temperantia, vt iuſticia, vt fortitudo: his iam antè reputatis, nihil porrò audies nominari bonum, quod non ſub hæc referatur. Quæ verò vulgus hominum bona putat, ea qui antè mente conceperunt, ſimulatq; nominari audiunt, perfacilè accipiunt: perinde vt appoſitè dictum, ſicut Comicus ait. Hæc eſt ferè vulgi de differentia bonorum opinatio. alioquin enim haud eò peruentum eſſet, vt vera bona auerſarentur: diuitiarum autẽ, voluptatis aut gloriæ mentionem ita admitterent, vt ſcitè atq; vrbanè dicta. Progredere ergo, ac interroga, Sit ne in honore habẽda & in bonis ducenda hæc: quæ ſi animo tuo imaginatus fueris, aptè quis dicere poſsit,

eum qui iſta poſsideat, propter hanc copiam ne vbi quidem cacet habere.

7 Ex forma & materia conſto: horum verò neutrum in nihil vertetur, vt neque ex nihilo extitit. Ergo omnis mei pars per mutationem redigetur in aliquam mundi partem, atq; hæc rurſus in aliam vniuerſi portionem tranſibit, idq́; ad infinitum vſq;. Huiuſmodi autem mutatione & ipſe extiti, & parentes mei, idq́; in infinitum vſque retrò eunti licet dicere: quãquam certis alioquin circuitibus mundus adminiſtratur.

8 Ratio, & rationalis ars, facultates ſunt ſibi ipſæ ſufficiẽtes, ſuisq́; operibus. Progrediuntur à ſuo principio, ac pergunt ad finem propoſitum: habent actiones earum à via cui inſiſtunt illæ nomẽ apud Græcos, vt ſint κατορθώσεις: nos rectas effectiones dicere poſſumus. Horum nihil de homine dici poteſt, quod non ei conuenit, ea ratione qua homo eſt: Non hæc homo, neq; ipſius natura profitetur: non eſt ea in humana natura perfectio. Proinde in externis rebus nequaquam erit finis homini conſtitutus, neq; id bonum quod finem illum abſoluit: alioquin hominis partes non fuiſſent, vt eas deſpiceret:

ceret:neq; laude dignus, qui ſe ita parat, vt illis non indigeat: neq; qui illis rebus abſtinet, bonus dici meretur, ſiquidem eæ bona eſſent. Nunc verò tanto quiſque melior eſt, quanto magis ſeipſum ab illis rebus abſtinet.

Talis erit intellectus tuus, qualia ſunt ea de quibus ſubinde cogitas: nam à viſis ſeu cogitationibus illis animus imbuitur. Infice igitur eum adſiduitate huiuſmodi cogitationum, quales ſunt: vbicunque viuere, ibi etiam bene viuere licet: viuere autem licet in aula, ergo etiã bene viuere licet in aula. Item, Alicuius rei cauſa ſingula ſunt facta. cuius verò gratia vnumquodq; factũ eſt, ad id fertur: ad qđ̃ autẽ fertur, in eo finis eius eſt poſitus: vbi verò finis, ibi etiã bonũ vnicuiq;. Ergo finis animãti ratione prædito ꝓpoſitus eſt, ſocietas. natos enim nos eſſe ad eã, iam pridẽ eſt demõſtratum.

An verò non euidẽs eſt, deteriora pręſtantiorum, rurſumq; ex his vnum alterius cauſa eſſe? Præſtant verò inanimis animata: atque inter hæc ipſa, ea quæ rationem habent.

Inſani eſt, ſectari impoſsibilia. At fieri non poteſt, quin mali ſuo more agant.

Nihil cuiquam accidit, niſi ita natura deſtinarit. Id quod alius iniquè fert, alteri accidit: qui ſiue ignoratione eius caſus, ſiue vt magnanimitatē oſtendat, cōſtantiam tuetur, atq; illęſus manet. Iniquum eſt igitur admittere, vt inſcitia & opinio prudentiā ſuperēt. Etenim res ipſæ animū nequaquā attingūt, non intrāt ad eū: neq; mouere, neq; vertere poſſunt. Solus ipſe ſeipſum ciet: ac quale iudiciū tulerit talia ea quæ accidêre, fiunt.

Alia ratione ſumma nobis eſt neceſsitudo cū homine cōſtituta, qua ei benefacere, eūq; ferre iubemur: cū autē impedire conātur noſtras actiones, nō magis ad nos attinēt quàm ſol, ventus, beſtię. Atq; hi quidē impedire effectū aliquādo poſſint: animi verò appetitionē & affectum nequeunt, quia hęc exceptionē habent, & conuerſionē. Nam omne id quod impedimento fuit effectioni, id animus ad ea quæ præceſſerūt cōuertit: atq; eo modo id, quod inſtituto operi, viæque initę obſtitit, ei iam confert aliquid.

Id quod in mundo eſt præſtantiſsimum, cole. Eſt autem id, quod omnibus rebus vtitur, omnia gubernat. Similiter id quoq; honora, quod in te eſt primū: nimirum

mirum illi alteri cognatum, quòd & cæteris quæ in te ſunt omnibus vtitur, & tuam vitam regit.

Quod ciuitati nullum affert detrimentum, id ne ciui quidem nocet. Hæc regula recolenda tibi eſt, quotieſcunq; te læſum aliquâ eſſe cogitas. Sin ciuitas damno affecta eſt, ei qui intulit, ſuccenſere non debes. Quid neglectum eſt? Sæpenumero conſidera, quàm celeriter omnia quæ & ſunt & fiunt, abripiantur & euaneſcant. Etenim & ipſæ naturæ amnis inſtar in adſiduo ſunt fluxu, & effectiones cõtinentibus mutationibus obnoxiæ, & cauſarum infinitæ ſunt vices: denique nihil ferè perſtat, aut ſui ſimile durat. Iam & præteriti & venturi æui infinita eſt, in qua omnia abolentur, vaſtitas. Quî ergo ſtultitiæ non damnetur, qui in hoc tam exiguo temporis articulo ſuperbit, appetit, aut moleſtia ſe affectum quiritatur? Vniuerſæ rerum naturæ recordare, cuius minimam partem tenes: totius æui, cuius breue & momentaneum tibi eſt attributum ſpacium: fati cuius perexigua ad te portio pertinet.

Peccat alius quis aduerſum me, viderit: ſuã habet affectionẽ, ſuum actũ. Ego

in præſentia id habeo, quod me habere vult cõmunis natura: agoq́; id, quod agere me iubet mea natura. Pars animi tui princeps ne inuertatur vllo vel leui vel aſpero carnis motu, neq; admittat perſuaſiones quæ in membris oriuntur, ſed circumſcribat eas. Quòd ſi eæ ratione alterius conſenſus ad intelligentiam efferũtur, nimirum quatenus ea cum corpore copulata eſt, tum quidem ſenſui, cum is à natura proficiſcatur, reluctandum nõ eſt: opinioni autem mali aut boni adſentire mens non debet.

Viuendum eſt cum dijs. Vitam verò cum dijs agit, qui continenter ijs ſuum animum oſtendit, probantē ea quæ ipſi fatum tribuit, agentemq́; ea quæ genio placent: quē Iupiter ſuæ quandam particulā naturæ vnicuiq; præſidē ducemq́; dedit: nimirũ mentem atq; rationem.

10 Ne iraſcaris ei qui hircũ olet, aut cui anima fœtet: nihil enim ad te inde mali redibit. Alæ ipſius & os ita ſunt affecta, vt neceſſe ſit hunc odorem inde proficiſci.

Ratione, inquis, præditus eſt homo: ac ſi ſcrutari velit, intelligere poteſt qua in re delinquat. Bene res habet. Proinde

tu,

tu, qui & ipſe præditus es ratione, mentem eius tuæ mentis motu excita, doce, commonefac: ſi enim obtemperat tibi, ſanabis eum, neque ira opus erit.

Neq; tragœdus, neq; ſcortum. Iam egreſſurus, viuere cogitas. ita hîc viuere licet. Quòd ſi tibi non cõceditur, tunc vita excede, ita quidem, vt qui nihil mali patiatur, ac fumi inſtar abeat. Quid hoc rei eſſe putas? Dum verò nihil me tale abducit, liber permaneo: neque me quiſquam prohibet agere, vt volo: volo autem, vt naturæ animantis ratione præditi, & ad cœtum nati, conuenit.

Mens quæ mundum gubernat, ſocietatis rationem habuit: itaque & inferiora præſtantiorum cauſa effecit, & præſtantiorum vnum alteri ſubdidit. Viden', vt ſubiecerit, coniunxerit, ac vnicuique ſecundum dignitatem ſuũ tribuerit: eaq; quæ ſunt præſtantiſsima, mutuo conſenſu deuinxerit?

Quomodo vſus es hactenus dijs, parentibus, fratribus, vxore, liberis, doctoribus, alumnis, amicis, familiaribus, famulis? an in hunc vſque diem in neminem horum re verbóue fuiſti iniurius?

Reminiſcere etiam quæ ſuperaueris,

ac toleraueris: tum fabulam vitæ tibi iam peractam, teque tuo miniſterio defunctum eſſe. Quàm multa vidiſti pulcra? quot voluptates, quot dolores de-
11 ſpexiſti? quot peruerſis hominib. ęquum te præbuiſti?

Quamobrem animi artis & diſciplinæ vacui, arte & ſcientia prędītum confundunt? Quem verò animum arte & ſcientia præditum vocas? eum qui principium & finem cognoſcit, & mentem, quæ per vniuerſam rerum naturam penetrat, ac per omnes ſeculorum curſus definitos atque ſtatos mundum gubernat.

Iamiam cinis erit, & oſſa nuda, nihil pręter nomen (ſiquidem id ſupererit) tui reſtabit. Nomen autem nihil eſt quàm ſonitus. At ea quæ magni in vita precij habentur, vana ſunt, putrida, exigua, atq; inſtar catellorũ mordicantium, aut puerorum inquietorum, qui modo rident, mox plorant. Cæterùm fides, pudor, iuſticia, & veritas,
12 *Climatibus terræ cœlum petiere relictis.*

Quid ergo reſtat, quòd te hîc detineat? ſenſilia'ne tã fluxa, totq; mutationibus expoſita? an ſenſus obſcuri, & qui facilè

deci-

decipiantur?animula ipſa,quę eſt exhalatio à ſanguine? gloria inter huiuſmodi homines,inanis illa?Quid ergo aliud operiris, niſi vel extinctioné, vel translationem,idq́; æquo animo?Quid interim dum eam occaſio adducit, tibi ſufficiet? Quid aliud quàm deos venerari & collaudare,hominibus benefacere,eosq́; & ferre,& ijs abſtinere:quę extra tuę caruncule & animulæ ſunt poſita fines,ea meminiſſe neq;poſſeſsionis,neq; poteſtatis tuæ eſſe?Semper potes vti ſecũdis ſucceſſib.ſi rectę viæ inſiſtere vis:duoq́; hęc obſeruare,quæ diuinę menti cõmunia ſunt cum hominis, omnisq́; ratione præditi animalis animo:vnũ non poſſe te ab alio impediri: alterum, in iuſta voluntate & actione bonum eſſe collatum, eumq́; ad finem eſſę appetitiones dirigendas.

Si hoc neq; mea ſit malicia, neq; actio eſt à mea proficiſcẽs malícia, neq; cõmunitati dãno eſt:quid ſolicitus de eo ſum? quod verò dãnũ eſt cõmunis ſocietatis?

Non debemus nos cogitationib.omnino abripiendos præbere:ſed opitulari quantum eius fieri poteſt,& dignum eſt, etiam ſi in medio ſit defectus: neque id pro damno ducere. ea enim conſuetudo

mala eſt. Sed quemadmodum ſenex diſcedẽs rhombum alumni poſcebat, memor rhombum eſſe : ita etiam hic, quoniam bonũ aliquid fiat in roſtris. Heus homo, oblitus es quid hæc ſint? ſanè: Sed ea in quibus hi ſtudium ponant. Propterea tu quoque ſtultus es factus? Aliquando vtcunque relictus, factus ſum felix. Felicitas aut eſt, vt bonam tibi ipſi ſortem vendices : id eſt, boni motus animi, bonæ appetitiones, bonæ actiones.

M. AN-

M. ANTONINI IMPE-
ratoris de vita ſua, Liber VI.

NAtura vniuerſi ſuo gubernatori obediens eſt, ac bene compoſita: quæ verò eam gubernat mens, nullam in ſeipſa habet malè agendi cauſam: quippe nihil ei ineſt vitij, neq; peccat, neque ab ea quicquam læditur: omnia verò ſecundum eam fiunt atq; perficiuntur.

Nullo pone in diſcrimine, algénſne an calens, dormituriens an ſomni ſatur, malè an bene audiens, moriens an aliud quid agens id facias, quod te decet: quãdo mors etiam vna eſt earum actionum, quæ ad vitam referuntur. Sufficit igitur, ea etiam imminente, id quod inſtat, bene collocare.

Intrò reſpice. Nullius rei neque propria qualitas, neque id quod ei debetur, te fallat.

Omnia quæ ſubiecta ſunt, celerrimè mutãtur, & aut in halitum reſoluuntur, ſiquidem ſit compacta eorum ſubſtantia, aut diſsipantur.

Mens vniuerſi gubernatrix ſcit quomodo ſe habeat, quid agat, & quam habeat materiam ſubiectam.

Vlciſcendi ratio optima eſt, ne ſimilis ſias eius qui iniuriam fecit.

Vno hoc te oblecta, inq; vno hoc acquieſce, vt ab vna ſocietatis humanæ tuẽdæ cauſa ſuſcepta actione, ad aliam trāſeas, Dei memor.

Princeps hominis pars eſt ea, quæ ſeipſam excitat atq; ciet: ſeq; talem, qualẽ vult efficit: præſtatq; vt ea quæ eueniſit, talia, qualia ipſa vult, ſibi videantur.

Omnia ſecundum naturam vniuerſi fiunt: neque enim poſſunt fieri ſecundum aliam aliquam, ſiue extrinſecus circundantem, ſiue incluſam, ſiue foris ſuſpenſam.

Vniuerſum aut confuſio quædam eſt, & contextus fortuitus rerum iterum à ſe diuellendarum & diſsipandarum: aut vnitione, ordine & prudentia conſtat. Si prius illud verum eſt, quid eſt cur cupiam inani huic colluuiei & mixturę im morari? quid aliud expetendum, quàm vt in terram vtcunq;, redigar? quid perturbor? quicquid egero, tamen diſsipatio me corripiet. Sin altero modo res habet, veneror eum, animoq; cōſtanti ſum, & gubernanti mundum confido.

Cum te rerum præſentium ſtatus nō- nihil

nihil perturbat, celeriter ad te redi: neq; vltrà quàm neceſſe eſt, à modo eius quã inſtituiſti cantilenæ diſcede. Nam eo facilius harmoniam tueberis, ſi continenter ad eam reuertaris.

Si tibi ſimul & nouerca & mater eſſet, illam quidem coleres, & tamen crebrò ad matrem te reciperes. Eadem eſt tibi ratio aulæ & philoſophiæ. Quare ad hãc ſæpenumerò reuertere, & in hac acquieſce, quæ efficit, vt & res aulicæ tibi tolerabiles videantur, & tu dum in ijs verſaris, ferri queas. Tale eſt, cùm ſic cogitamus de cibis & id genus rebus hoc eſſe piſcis cadauer, illud auis, aut porci: item, Falernum, ſuccum eſſe exiguum vuluæ: purpuram capillos eſſe ouiculæ, modico teſtudinis ſanguine imbutos: tum coitum, inteſtini parui affrictionem, muciq; excretionem, non ſine conuulſione. Cogitationes hæ præclaræ ſunt: nam rem ipſam attingunt, ac pertranſeunt, vt qualis ea ſit, cerni poſsit. His per omnem vitam vtendum eſt: ac ſicubi res quammaximè videtur comprobatu digna, tegumentis eſt nudanda, vt & eius in conſpectum veniat vilitas; & id quo ſe oſtenta-

bat,ei adimatur.Etenim fucus,impoſtor eſt callidiſsimus:ac tum maximè in fraudem inducit,cum quis maximè ſe res ſerias & dignas tractare putat. Vide igitur, quid de hoc Crates,quid Xenocrates dicat.Pleraq; eorum, quæ vulgus admiratur,ſi ſub habitu aut natura continentur, ad latiſsimè patentia genera reuocãtur: vt lapides,vt ligna,ficus,vites,oleæ. Quę ſub arctioribus aliquanto,ad animata:vt greges,armenta. Si qua paulò plus haberent gratiæ, hæc ad ea reducuntur quæ compręhendũtur ſub anima ratione prędita, non quidem vniuerſali, ſed quatenus artes tractat,aut alias facultates: aut ipſa per ſe æſtimantur:vt,quídnam eſſet, poſsidere multa mancipia. Qui verò animum ratione præditum cum omnibus ſuis facultatibus, ciuilisq́; cœtus ſtudio veneratur, reliquarum is rerum nullam curat:ſed omnibus poſtpoſitis,ſuum animum ita affectum,atque ita ſe mouẽtem vt rationi & ciuili ſocietáti congruit,cõſeruat: cognatoq́; genio in hac re inſeruit. Quædam iam fiunt, quædam mox exiſtent: quin & eius quod fit, pars iam nunc aliqua euanuit. Fluxus & alterationes continenter mundum renouant: quemad-

quemadmodum infinitum æuum temporis adſiduo lapſu nouum ſubinde redditur. In hoc itaque flumine quiſnam ea quæ prȩterferuntur, ac quibus inſiſtere non poſsit, honore aliquo dignetur? is quidem perinde agat, ac ſi quis vnum de prætéruolãtibus paſſerculis diligere incipiat, atque is iam è conſpectu eius abierit. Ita ſe & vita vniuſcuiuſque hominis habet, vt halitus à ſanguine ſublatus, & aër inſpiratus. Quale enim eſt quod ſemel animam attrahimus, & efflamus, id quod identidem facimus: tale etiam eſt, quòd omnẽ reſpirandi facultatem, quã heri aut nudiuſtertius nati accepimus, eò reddimus vnde accepimus. Quòd vegetamur more ſtirpium, reſpiramus more pecudum & ferarum, quòd viſis afficimur, quòd appetitionis cauſa mouemur, quòd cõgregamur, quòd nutrimur: omnia hȩc non maiori ſunt in precio ponenda, quàm quòd excernimus cibi recrementa. Quid igitur honore dignum eſt? num plauſus? nequaquam. Ergo ne laus quidem populi, quæ nihil eſt aliud quàm plauſus linguarum. Sublata igitur etiam gloriola, quid reſtat quod ſuſpiciamus & veneremur? Equidem hoc cẽſeo,

vt quemadmodum facti inſtructiq; à natura ſumus, ita moueamur. Eò nos etiam diligentia opificum, & artes ducũt. Omnis enim ars huc collimat, vt id quod paratum eſt, aptum ſit & idoneum ad opus, cuius operis cauſa paratum eſt. Idẽ quærit vinitor, idem qui pullos equorũ domat, idem qui canes educat. Ergo & inſtitutio primę ætatis & doctrina eò cõtendunt: isq; finis eſt, quem expetere debeas. Hunc conſecutus, nihil eſt in alijs reb. quod ſis tibi quæſiturus. Quòd ſi pergas alia etiã expetere, neq; liber eris, neque tibi ſufficies ipſe, neq; eris affectuũ vacuus: neceſſariò enim inuidebis, ęmulaberis, ſiniſtra ſuſpicaberis de his qui illa tibi adimere poſſunt, inſidiaberis ijs qui id quod magni fit à te poſsidẽt. Omnino enim neceſſe eſt eũ eſſe animo perturbato, q iſta deſiderat: ſępe etiã deos incuſare. Qui verò mẽtẽ ſuã reueretur atq; colit, is & ſibi ipſi probabitur, & cum cœtu hominum bene ei conueniet: cúmque dijs conſentiet, id eſt, laudabit quæcunque ij diſtribuunt & ordinauerunt. Infrà, ſuper, atque circum te motus ſunt elementorum. Motus verò virtutis in eorum nullo eſt: ſed diuiniore quadã, & ad intelli-

intelligendũ difficili via procedit. Vide quid agant homines. Eos qui eodem cũ ipſis viuunt tempore, laudare nolũt: ipſi verò à poſteritate laudari, magnum exiſtimant: nimirũ ab ijs quos neq; viderũt, neq; videbunt vnquã. Id verò haud multo aliud eſt, quàm ſi doleret ipſis non à prioris etiã ætatis hominib. ſe laudatos eſſe. Nõ, ſi quid aſſequi induſtria tua nequis, id à nullo poſſe appręhẽdi homine exiſtima: ſedquicquid homo poteſt, quicquid ei cõuenit, id & tibi cõcedi iudica. In palęſtra ſi quis vnguibus aduerſarium laniauit, aut capite incuſſo ferijt, non indignamur, neque offendimur, neque inſidiarum ſuſpectum habemus: cauemus quidem nobis ab eo, non vt ab hoſte, neque ſiniſtrum quid de eo ſuſpicamur, tãtùm placidè eum declinamus. Id fieri debet etiã in reliquis vitæ partibus, vt idem de alijs ſentiamus, quod de ijs cum quibus colluctamur: poſſumus enim (vt dixi) citra ſuſpicionem & odium ab ijs cauere, & eos vitare. Si quis me redarguere poteſt, & demonſtrare, quòd non rectè ſentiam, aut agam, læto animo ſententiam mutabo: veritatem enim quæro, quæ nemini vnquã damno fuit:

dam-

damnum autem facit, qui in errore & ignoratione ſua permanet. Ego, quod eſt mei officij, ago: cætera me non auellunt. Aut enim anima aut ratione carent, aut viæ ignara errãt. Animantia rationis expertia, tum omnes eiuſmodi res & ſubiecta, magno & liberali animo ſunt vſurpanda tibi: nempe ratione prædito. Hominibus verò, vt ipſis quoq; mente inſtructis, ratione ſocietatis habita vtere: In omni verò negocio deos comprecare: neque ſolicitus eſto, quantum temporis ſpacium tibi ad agendum detur: ſufficiũt enim vel tres huiuſmodi horæ. Alexander Macedo, agaſoque eius, mortui in idem ſunt redacti. aut enim aſſumti ſunt ad mentem mundi eam, qua ſati ſunt reliquorum animi: aut diſsipati ſunt in atomos, vnus perinde atque alter. Cum animo tuo conſidera, quàm multa vnico temporis momento fiant in vniuſcuiuſque noſtrûm cùm animo, tum corpore: ita fiet vt non mireris, quòd longè plura, imò verò omnia quæ in mundo hoc fiũt, ſimul extent. Si quis à te quærat, quomodo ſit nomen Antonini ſcribendũ: nónne ſingulatim omnes litteras proferres? Quid ergo ſi qui iraſcũtur, num viciſsim

tu

tu quoque ſtomachaberis? nõ potius nu
merum inibis placidè ſingularum rerũ?
Itaq; etiam hîc memento, ſuis omne of-
ficium quibuſdã conſtare numeris: quos
ſi imperturbatos ſeruaueris, neq; indi-
gnantibus alijs ipſe quoq; indigneris re-
cta via id quod propoſuiſti, perficies.
Inhumanum eſſe videtur, hominem im- 4
pedire, ne ad ea feratur quæ ei vtilia &
cognata videntur. Atqui id tu ne faciant
prohibes quodammodò, dum iniquo a-
nimo fers eos delinquere. Ferũtur enim
vtique ad id, quod naturę ſuæ coniunctũ
& vtile putant. Sed res non ita habet. Id
itaq; oſtende eis, & doce citra indigna-
tionem. Mors finem imponit ſenſuum,
motus, & cogitationum officijs, ani-
mumque à corporis miniſterio liberat.
Turpe autem eſt in hac vita, in qua cor-
pus tuum labori non ſuccumbit, animũ
tuum elangueſcere. Vide ne à præſenti 5
ſtatu deiectus obruaris. Poteſt enim hoc
fieri. Itaq; conſerua teipſum ſimplicem,
bonum, integrum, grauem, apertum, iu-
ſticiæ ſtudioſum, pium erga deos, beni-
gnum, humanum, ad officium tuendum
fortem: annitere vt talis permaneas, qua
lem te facere voluit philoſophia: venera

re deos,ſalutem hominibus affer. Breue eſt vitę in terra degendę tempus: omniſque eius fructus, ſancta animi conſtitutio,& actiones communitati hominum vtiles. Omnia, vt decet Antonini diſcipulum, age. Quæ fuerit eius in agen-
6 do ſecundum rationem firmitas, quæ vbique æqualitas, quæ ſanctitas, memen-
7 to: quæ vultus ſerenitas, ac comitas. Quantus ille gloriæ contemptor, quod eius in percipiendis rebus ſtudium: cum nihil prætermitteret, niſi prius accuratè perſpexiſſet, ac cognouiſſet. Vt tulerit iniuſtè ipſum repræhendentes, neque conuicium his repoſuerit: vt nihil properatè aut cupidè aggreſſus ſit: vt calũnias non admiſerit: vt diligens fuerit morum actionúmque examinator: non obtrectator, non meticuloſus, non ſuſpicioſus, non ſophiſta. Quàm paucis fuerit contentus: vt domo, lecto, veſte, cibo, famulatu. quàm tolerãs laborum, quàm leni animo: vt tempus vſque ad veſperam propter victus tenuitatem egerit, ita vt ne excernere niſi conſueta hora opus ei eſſet. Quæ eius in amicitia fuerit conſtantia, & æquabilitas: quomodo tulerit eos qui ipſius ſententiam liberè

gnarent: gauiſusq́; fuerit, ſi quis melius aliquid oſtenderet. Qua ille deos religione coluerit, citra ſuperſtitionem, recordare: vt tibi quoque vltima hora, perinde, atque is fuit, rectè tibi cōſcio aduenniat. Expergiſcere, & teipſum reuoca, ſomnoq́; diſcuſſo cogitans quæ te inſomnia perturbarint, vigilans ea intuere, vt illa inſpexiſti. Ex corpuſculo & anima conſto. Corpuſculo nihil intereſt inter res: neque enim poteſt diſcrimen ſtatuere. Rationi autem inter ea diſcrimen nullum habetur, quæ nō ſunt ipſius actiones: has verò omnes in ſua habet poteſtate. Quod ipſum tantùm eſt de præſentibus accipiendum, præteritæ enim & futuræ animi actiones, ipſę quoque nullum habent iam diſcrimen. Manui ac pedi, dum ſuum agunt officium, nullus eſt præter naturam labor: ita homini quoque ea agenti quæ ipſius ſunt partium, nullus eſt præter naturā labor: ergo ne malum quidem. Quot voluptatibus, ac quantis frui contigit latronibus, cinædis, parricidis, tyrannis? Nónne vides, vt qui ſordidas profitentur artes, vſq; ad certum finem ſe priuatis hominibus accommodent? nihilo-

minus tamen ſuę artis rationem retinẽt, neq; ab ea decedere volunt. Nónne autẽ turpe ſit, ſi architectus & medicus magis ſuę artis rationẽ reuereatur: quàm ſuam homo, quę quidem ei eſt cum Deo communis? Aſia & Europa, anguli ſunt mundi: vniuerſum mare, gutta mundi: Athos, glebula mundi: omne inſtans tempus, punctum eſt æternitatis. Omnia ſunt parua, mobilia, interitui obiecta: omnia inde veniunt, profecta à principe vniuerſi, aut per conſequentiam. Etenim rictus leonis, lethalia venena, omniaque maleficia (vt ſpina, cœnum) pulcrarum & bonarum rerum ſunt additamenta. Non igitur ea aliena ab eo quod colis imaginare, ſed fontem omnium rerum conſidera. Qui præſentia cernit, omnia vidit quæ ab æterno fuerunt, & in infinitum vſq; erunt. Omnia enim ſunt eiuſdẽ generis, & conformia. Sæpenumero cogita de omnium in hoc vniuerſo rerum connexu, mutuaq; affectione. Quodam enim modo omnia inuicem ſunt implicata, eaq; ratione amica mutuò. Aliud enim ex alio conſequitur, propter conſtantem motum, ac conſpirationem & vnitionem (vt ita dicam) ſubſtantię. Qui

bus

bus negocijs addictus es ſorte tua, his te accommoda: & quibus te hominibus fatum adiũxit, eos amore, idq́; vero, proſequere. Organa, inſtrumenta, vaſa, quũ id agunt cuius gratia ſunt adornata, bene habẽt: & quidem is qui ea parauit, abeſt ab ipſis. At in his quæ natura continentur, remanet, intusq́; eſt vis ea paratrix. itaq; tanto magis honoranda eſt: & exiſtimandũ, ſi ſecundum eius voluntatem agere perſeueres, omnia tibi ſecundũ mẽtẽ eſſe: idẽq; de alijs hominib. omnib. intellige. Quodcunq; ex ijs reb. quæ extra te, neq; in tua voluntate ſunt poſitæ, tibi propoſueris, boni vel mali nomine, id ſi vel vt malũ tibi cõtingat, vel ſi, cũ pro bono ducas, adipiſci non poſsis, efficiet vt & deos incuſes, & odio habeas homines qui in cauſa ſunt, aut eo certè nomine ſuſpecti habẽtur, ꝗ vel malum hoc habeas, vel bono careas. Propter hãc rerũ differẽtiã, quã ipſi ſtatuimus, fit, vt multa peccemus. Quòd ſi ſola ea quæ in nobis ſunt poſita, bona & mala tractaremus, nihil cauſę reſtaret cur aut Deũ incuſaremus, aut cum hominib. inimicicias ſuſciperemus. Omnes ad eundem finem & effectum agimus: pars ſcientes, & certo or-

 dine:

dine : pars inſcij. Quemadmodum & dormientes Heracletus (ni fallor) dixit eſſe operarios, qui adiuuent ſuâ operâ hæc quæ in mundo fiunt. Alius autem alia ratione id opus adiuuat. ſuperuacanea opera eſt eius qui reprehendit, & reniti conatur ijs quæ fiunt, eaq́; reſcindere: nam & hoc vtitur mũdus. Proinde animum aduerte, in quorũ tu te numero repures. Nam adminiſtrator huius vniuerſi, vtiq; te vtetur rectè, & accipiet te inter cooperarios. Tu verò ne ſis huiuſmodi eorum pars, qualis eſt in fabula vilis ille & ridiculus verſus, cuius mentionem Chryſippus facit: Sólne pluuię munia obire cupit, aut Æſculapius terræ frugem ferentis? Quid verò ſidera, an nó diuerſa quidem ſingulis eſt actio, quæ tamen ad commune opus conferat? Quod ſi de me & his quæ mihi euenire debuerunt, dij conſultauerunt, rectè nimirum mihi conſuluerunt. Nam Deum ſine cõſilio agenté ne cogitare quidem facile eſt: quæ aũt fuiſſet cauſa, propter quam malè mihi conſultum voluiſſet? quid inde ad deos, & ad vniuerſum (cuius maximè habét rationém) fructus redijſſet? Sin de me priuato nihil conſultauerunt, at de

vniuerſo

vniuerſo vtique rationes duxerunt: ex quo cum ea conſequuntur quæ mihi eueniunt, non debet me eorum pœnitere. Sanè de nulla re eos conſilium inire, impium eſt credere: aut ne ſacrificandum, ne precandum, ne iurãdum quidem, neque quicquam eorum faciendum, quæ ſingula tanquam cum præſentibus & vnà viuentibus dijs agimus. Sed tamen ſi nihil illi de nobis ſtatuerunt, licet mihi de meipſo conſilium capere, ac de mea vtilitate deliberare. Vtile autem eſt vnicuique id, quod eſt naturæ eius & con ſtructioni conſentaneum. At natura mea rationis eſt compos, & ciuili cœtui accommodata. Ciuitas mihi eſt & patria, quatenus quidem Antoninus ſum, Roma: quatenus homo, mundus. hæc igitur tantùm mihi ſunt vtilia, quæ his ciuitatibus conducunt. Quæ ſingulis eueniunt, ea proſunt vniuerſo: id erat ſatis ſcire. Sed & hoc addendum, quòd ſi animaduertere velis, vbique videbis: quæ homini, aut alijs hominibus * Sed nunc vocabulum Vtilis accipiamus latius, vt etiam medijs rebus pateat. Quæ in theatro aut ſimilibus locis vides, ea quum ſemper eadem ſpectentur,

& vniformia, ſpectaculi ſatietatem afferunt. Id etiam de tota vita ſentiendum. Omnia enim ſuperiora & inferiora eadem ſunt, & ex ijſdem cauſis extiterunt. Quò vſq; igitur? Adſiduò omnis generis homines conſidera, qui ex omnis generis profeſsionibus & nationibus mortui ſunt: ita vt etiam vſque ad Philiſtionem, Phœbum, & Origanionem deſcendas. Hîc ſanè cogitandum, idem euenturum nobis, quod accidit tot eloquentibus oratoribus, tot grauib. philoſophis: Heracleto, Pythagoræ, Socrati: tot Heroibus prius, deinde tot ducibus, tyrannis: tum Eudoxo, Hipparcho, Archimedi, alijs acutis ingenijs, magnanimis, laborioſis, callidis, contumacibus: his ipſis qui caducam hanc & in dies durantem vitam hominum ſubſannarunt, vt Menippo & ſimilibus. Hos omnes cogitandum eſt dudum eſſe mortuos; quid autem mali inde habent? Quid hi, quorum ne extant quidem nomina? Vnum hoc ſummi eſt precij, veritate & iuſticia ſeruata, mendacibus & iniurijs hominibus placidum viuere. Cùm teipſum oblectare vis, cogita virtutes eorum qui viuunt tecum: ſtrenuitatem eius, illius

vere-

verecũdiam aut liberalitatem, aut aliud quippiam. Nihil enim eſt, quòd tantam afferat læticiam, quantam ſimilitudines virtutum in eorum quibuſcum viuimus moribus expreſſæ, ac ſeſe confertim offerentes conſpectui. itaq; in promtu habẽdæ. Non iniquè fers, tot libras te appendere, & nõ trecentas: ita etiam quòd annorum certum, & eo nõ maiorem viues numerum, indignari non debes. Etenim vt corporis tantam, quanta tibi eſt tributa, portionem probas: ita & de tempore annitendum eſt, nobis vt perſuadeamus. Etiam inuitis hominibus, id agendum non eſt, quod iuſticiæ ratio iubet. Quod ſi quis vi te impediat, tranſi ad æquanimitatem, eoq́; impedimento ad alterius virtutis opus abutere: memor, te cum exceptione quadã inſtituere actionem, neq; ea appetere quæ fieri nequeãt. Itaq; is fuit impetus animi tui: cui ſatisfiat, ſi id cuius cauſa citatus es, conſequatur. Gloriæ cupidus, alienam actionem pro ſuo bono reputat. voluptuarius affectionem, qua ipſe afficitur: mente verò præditus, ſuam actionem. Licet etiam nihil de his exiſtimare. ipſæ enim res non ſunt eius naturæ, vt iudicium noſtrum

efficiant. Adſuefac te, vt alio docente cogitationes non aliò diuertas, ſed totus animo dicentis ſis intentus. Quod aluea ri nō prodeſt, id ne api quidem prodeſt. Si nautæ malè gubernent, aut non rectè curentur ægroti, dicunt: Alius erat quærendus, cui me committerem: aut, quomodo hic ſalutem nauigantibus vel ægrotis ſanitatem afferret? * Quàm multi iam vnà cum his, quibuſcum in mūdum venerunt, ex mundo exceſſerunt? Morbo regio laborantibus mel amarum videtur: morſis à rabida beſtia, aqua eſt timori: pueris ſphęrula pulcra eſt. Quid ergo iraſcor? aut tibi minor vis videtur eſſe falſitatis, quàm bilis apud ictericum, aut veneni apud morſum à rabioſo animali? Nemo prohibebit, quin ſecūdum rationem tuæ naturæ viuas: neque tibi quicquam accidet, quod ſit contra rationem vniuerſi. Quales ſunt illi, quibus cupimus placere: aut propter quid, quod eis ſuperſit, aut per quas actiones? quàm celeriter æuum omnia abſcondet: imò quàm multa iam nunc occultauit?

M. ANTO-

M. ANTONINI IMperatoris de vita ſua, Liber VII.

QVid eſt malicia? id, quod ſæpenumero vidiſti. Et quicquid omnino acciderit, expedit in promtu te habere hanc regulam, ſæpe id eſſe à te viſum. Omnino ſi ſuperiora & inferiora animo repetas, inuenies omnia eadem eſſe: quorum plenæ ſunt priſcæ, mediæ, recentéſque hiſtoriæ, & vrbes, & domus: nihil nouum eſt, omnia vſitata, & breui durantia tempore. Neque verò alia ratione extingui poſſunt opiniones, quàm imaginationibus, quæ ijs reſpondent, abolitis: quas quidem vt continenter reſuſcites, in tua eſt poſitum poteſtate. Poſſum de re oblata exiſtimare, id quod oportet: ſi hoc poſſum, quid eſt cur animo perturber? Quæ ſunt extra mentem meam, nihil omnino ad eam attinent. Hoc modo affectus, rectus eris. Reuiuiſcere potes: nam ſi res quas antè vidiſti, rurſus apud animum tuum contempleris, exactam vitæ partem quaſi repetes. 2

Inane pompę ſtudium, fabulę ſcenicę, greges,

greges, armenta, velitationes, oſsiculum catello proiectum, aut eſca in piſcinam iniecta, formicarum labores, & onerum geſtationes, murium perterritorum diſcurſus, ſimulacra neruis tracta vt ſe moueant. In his igitur oportet animo placido & non elato conſiſtere: & intelligere, tanto vnumquemq; dignũ eſſe, quanto ea in quibus ſtudium ſuum is poſuit. In oratione ſingula verba: in ijs quę fiunt ſingulæ appetitiones ſunt animaduertendæ. atq; hic ſtatim videndum, quam ad finem eæ referantur: illic, quid ſignificent.

Sufficítne intellectus meus ad hanc rem, an ſecus? Quòd ſi ſufficit, vtor eo ad rem propoſitam tanquam inſtrumento mihi ab vniuerſi natura conceſſo. Sin cõtrà, aut eam rem alteri cuidam, qui melius id poſsit, perficiẽdam relinquo, pręſertim ſi alioquin id agere officiũ meum nó iubet: aut ipſe perago pro virili mea, adſcito mihi auxiliario, cuius opera mea mens id efficere poſsit, quod in præſentia ſit commodũ, & ſocietati hominum conducat. Quidquid enim vel ſolus vel cum alio ago, id omne eò eſt dirigẽdum, vt in publicum vtile ſit atque congruat.

(Quam

(Quàm multi quondam fuêre celebres, quorum nũc fama eſt obliuioni tradita? quàm multi etiam horum qui iſtos celebrauerunt, è medio ſunt ſublati?)

Ne ducas tibi pudori, ſi cuius auxilio vſus es. Propoſitum eſt enim tibi id agere, quod ſit tuarum partium: perinde ac militi in oppugnatione murorum. Quid ergo faceres, ſi tu claudicans, ſolus conſcendere propugnaculum nequires: ab alio adiutus poſſes?

Ne te perturbent futura. Nam ſi ita vſus erit, peruenies ad ea eadem inſtructus ratione, qua nunc in præſentibus vteris.

Omnia inter ſe ſunt complexa ſacro nodo, neq; quicquam ab altero eſt alienum. Ordine enim omnia certo ſunt diſpoſita, vt vnum eundemq́; mundum exornent. Mundus ex omnibus conſtat vnus, vnusq́; per omnia diffuſus eſt Deus, vna natura, vna lex, vna ratio communis omnibus ratione præditis animantibus, vna veritas: ſiquidem & vna eſt perfectio eorum quæ eiuſdem ſunt generis, eiuſdemq́; participia rationis animantium.

Omne id quod materia conſtat, celerrimè in vniuerſo aboletur; omnis cauſa

celer-

celerrimè in rationem vniuerſi adſumi-
tur:omnium rerum memoria quàm pri-
mùm æuo confunditur.

Ratione prædito animali eadem actio
& ſecundum naturam eſt, & ſecundum
rationem.

Rectus, an qui erigatur? *Quam ra-
tionem in vnitis & compactis corpori-
bus habent membra, eam obtinent ra-
tione prędita animalia in diuiſis, præpa-
rata ad vnam quandam actionem. Hoc
eo magis animum tuum tanget, ſi cre-
brò tibi ipſi dicas: Membrum ſum eius,
3 quod eſt ex ratione præditis conflatum,
corporis. Si autem dicas te eſſe partem,
nondum ex animo diligis homines, non
dum ex beneficentia delectationem ca-
pis, quam verè apprehēdat animus tuus:
adhuc decori tantùm cauſa ita agis, non
vt in te ipſum beneficium conferens.

Sanè alijs quæcunq; accidant, eorum
eſt, ſi velint, ea culpare: quoniam pati ali-
quid ab accidente eo poſſunt. Ego quidē
rebus mihi contingentibus, niſi in malis
eas ducam, nihil lædor: & licet mihi ea
non putare mala.

Quicquid alij loquantur & faciant,
me quidem oportet eſſe bonum, haud
ali-

aliter quàm ſi aurum vel ſmaragdus vel purpura ſemper ita diceret: Quicquid alij dicant, aut faciant, ſmaragdum eſſe oportet me, colorem ſeruare meum.

Mens ipſa ſeipſam non perturbat: hoc eſt, non affert ſibi ipſi vllam cupiditatem aut metum. Si quid aliud eſt quod poſſit eam terrere, aut dolorem afferre, faciat ſanè: ipſa quidē per ſe nulla opinione ſibi hos motus affert. Corpuſculum verò ipſum curet, ſi poteſt, ne quid patiatur, dicatque, ſi quid patitur. Animo nullus metus, dolor, aut opinio horum accidere poteſt. neq; enim ei ſunt habitus ad hæc. Per ſe nulla re mens indiget, niſi ſeipſam indigam faciat: itaq; & perturbationis, & impedimenti exors per ſe eſt, modò nō ipſa ſeſe pturbet aut impediat.

Felicitas eſt bonus dæmon, ſeu bonū. Quid igitur tu hic agis phantaſia? vnde veniſti: non enim te opus habeo. Sed veniſti ſecundum priſtinam conſuetudinem: non tibi ſuccenſeo, ſaltem abi.

Si quis mutationem timet, is cogitet abſque ea nihil fieri poſſe, neque eſſe ea quicquam naturæ vniuerſi amicius. An tu lauare poſſes, niſi ligna mutarentur? aut ali, niſi nutrimento mutato? aut quid

nam

nam aliud vtile poteſt abſq; mutatione fieri? Non ergo vides etiam tui mutationem earum ſimilem eſſe, ac perinde neceſſariam vniuerſi naturę? Per vniuerſam naturam, tanquam per torrentem, tranſeunt omnia corpora, vniuerſo ipſi cognata, & eius operum adiutoria, vti & noſtra inuicē ſunt membra. Quot Chriſippos, Socrates & Epictetos æuum iam deglutijt? Idem de omni re & homine tibi ad animum accidat.

Vnum hoc me ſolicitum tenet, ne quid faciam quod hominis cōſtitutio aut nolit factum, aut alio modo vel tempore factum velit.

Propediem erit, vt & tu omnium rerum obliuiſcaris, & nulla ſit vſquam tui memoria.

Proprium homini eſt, vt etiam eos diligat qui peccant. Fiet hoc, ſi in mentem tibi veniat, eſſe eos tibi cognatos, imprudentia & inuitos peccare: paulo pòſt & te & illum qui peccauit moriturum: idq; potiſsimùm, non læſum te ab eo. non enim eius peccato tua mens deterior, quàm fuerat, facta eſt.

Natura mundi ex vniuerſitate, tanquā è cera, modò equum finxit: mòx eo confuſo,

fuſo, materia iſta ad fabricam arboris vſa eſt, deinde ad homũculi, inde ad aliarum rerũ. Harum ſingulæ quàm breuiſſimo durarunt ſpacio. Atqui arcula vt ſi compingatur, nihil eſt mali: ita ne ſi diſſoluatur quidem. Irati vultus omnino eſt contra naturam, quando ſæpius immoriendi ſit prætextus: aut ad extremum extinctus eſt, vt omnino inflammari non potuerit. Hoc ipſo intelligere labora, iram à ratione eſſe alienam. Nam ſi etiam ſenſus peccati nullus erit, quæ erit viuendi cauſa?

Quæcunq; vides, ea iamiam à gubernatrice mundi natura in alias, rurſusq; et deinceps in alias mutabuntur formas: vt ſemper recens ſit mundus.

Si quis aliquid contra te deliquerit, ſtatim cogita quánam boni vel mali opinione peccauerit: id enim ſi cernas, miſereberis eius, ac neq; miraberis, neq; iraſcêris. Nam aut ipſe idem quod is bonũ putas, aut aliud quiddam eiuſdem generis: venia ergo danda. Sin tu ſecus de bonis et malis iudicas, eo placabilior eris ei qui falſus. Non de ijs quæ abſunt, tanquam de præſentibus cogitandum eſt: ſed præſentium ea quæ ſunt aptiſsima,

 deligen-

deligenda ſunt: illorumq; cauſa memoria repetendum, quánam ratione fuiſſent quærenda, ſiquidem abfuiſſent. Caue tamen præſentia adeò probes, vt etiá in honore ea habeas, ac ſi quando abſint, perturberis. Intra teipſum vertere. Hæc eſt natura m ntis, vt iuſtè agens, in hocq; acquieſcens, nihil extra ſe quærat. Aufer viſa, inhibe motum neruorũ, circunſcribe inſtans tempus, cognoſce id quod vel tibi vel alij accidat, diuide ſubiectum in materiam & formam, cogita de poſtrema hora.

Quod peccatum eſt, ibi ceſſat, vbi peccatum ſubſiſtit. Intendendus eſt animus ijs quæ dicuntur, mente penetrandum in cauſas & effectus.

Exorna teipſum ſimplicitate & verecundia: eoq;, vt quæ ſunt medio inter virtuté & vitium loco, in nullo ponas diſcrimine. Dilige humanum genus, obſequere Deo: is enim ait omnia fieri certa le-
4 ge. Quòd ſi diuina ſunt etiam elementa: ſatis eſt meminiſſe, hæc omnia certa lege cõſtare, aut admodum pauca ſecus.

Mors eſt aut diſsipatio, aut indiuiduarum particularum ſecretio, aut exinanitio, aut extinctio, aut migratio.

Dolor

Dolor ſi ſit intolerabilis, mortem affert: diuturnus ferri poteſt: interimq́; animus ſuam retinet tranquillitatem, neque fit deterior. At partes dolore confectæ, ipſæ quęrantur, ſiquidem poſſunt.

Hominum opiniones de gloria intuere, quales ſint, quid propoſitum habeãt, quid fugiant.

Vtq́; in littore maris arenę cumuli alij ſuper alios appulſi, priores occultant: ita in vita quoq;, priora à ſubſequentibus celeriter abſconduntur.

Platonicum: Qui igitur animo eſt prę ditus alto, & cognitionem habet omnis temporis, omnisq́; naturæ, an tu eum exiſtimas hominis vitam magnum putare aliquid? Nequaquam, reſpondit ille. Ergo, inquam, ne mortem quidem in malis ille reputabit? Minimè verò.

Antiſthenicum: Regium eſt, malè audire, cum bene feceris. Turpe eſt, vultum obſequi intellectui, ſeq́; componere ita vt is iubeat: cum ipſe intellectus ſeipſum non componat, atq; ornet.

Nam rebus iraſci, nihil ſanè expedit:
Iram curant enim noſtram nihil.
Dijs lethi ignaris, & nobis gaudia dones.
Frugiferam vti ſpicam meæ vitæ metam.

* *Atq; hoc quidem eſſe, illud non.*
Quòd ſi dij me, liberoſq́; negligunt,
Ratio eſt & huic.——

Mecum enim eſt Bene & eſſe, & iuſticia. Non vnà lugere, neq; tremere.

Platonica: Ego autem haud iniuria
6 huic ita reſpõderim: Nõ rectè dicis, ô homo, ſi putas eſſe vel vitam vel mortem aliquo in diſcrimine ponendam ei viro, qui vel alicuius ſit precij: ac non id potius vnum conſiderare eum inter agendum, iuſténe an iniuſtè agat, & officiúmne faciat viri boni, an verò ſecus. Rei enim veritas, ô Athenienſes, ita habet, vt quo quis loco ſeipſum conſtituerit, exiſtimans ita optimum eſſe, aut à magiſtratu eò collocatus fuerit, ibi (mea quidem ſententia) perſiſtere debeat, ac quoduis periculum ſubire: neque mortem, vel vllam aliam rem turpitudine grauiorem ducere. Sed heus tu, vide, ne animi magnitudo & bonum aliud quidpiam ſint, quàm ſeruare, & ſeruari. Neque enim concedendum eſt, eum reuerà virum dici mereri, qui quantocunq; tempore viuendum, neque rationem vitæ habendã putat: ſed eum, qui de his cura Deo com
7 miſſa, credens ijs qui dicunt, non poſſe

fatum

fatum ab vllo euitari, id conſiderandum porrò ducat, quánam ratione tempus vitæ cõceſſum ſibi quàm optimè exigat.

Curſus ſiderum conſiderare expedit, quaſi eos comitaremur, & elementorum mutuæ mutationes crebrò cogitandæ. Hę enim cogitationes vitæ humilis ſordes abſtergent. Bene eſt à Platone hoc dictum: Etiam cùm de hominibus loquimur, intuendum eſt in res terrenas. Etenim qui memoria altius repetierit hominum congregationes, exercitus, agriculturas, nuptias, pacta, ortus, interitus, iudiciorum turbas, vaſtitates regionum, varias Barbarorum gentes, ferias, luctus, nundinas: in ſumma, qui colluuiem illarum, & ex contrarijs compoſitum præteritorum aceruum, tantasque imperiorum mutationes recoluerit, is etiam futuram præuidere poterit. Quippe eandem hæc habent cum præteritis formã, neq; alio poſſunt modo fieri. Itaque etiam idem eſt, quadraginta, an decies milium ſpacio annorum, vitam humanam examines. nihil enim amplius videbis.

Ex terra enim nata, in terram redacta ſunt: quæ verò genus traxerunt cælitùs,

 rediere

rediere ad æthereũ polum:ſiue hæc quæ diſſolutio complexuũ,quibus atomi iunguntur,ſiue elementorum paſsionis expertium diſsipatio.

Cibiſq́;,potuq́;,& magicis adeò artibus
Auertimus currum,& mortis fugimus viam.
Flantem diuinitus auram
Opus eſt tolerare laboribus,
Luctu,lachrymiſq́; calentibus.

8 Eſt aliquis te peritior luctę: quid tum? at non ſocietatis humanæ ſtudioſior eſt, non verecundior,non ita commodè fert ea quæ accidunt, non ita mitis hominũ peccatis.

Vbicunq; poteſt aliquid perfici, ſecundum cõmunem dijs & hominib. rationem,ibi nihil eſt mali. Nam vbi vtilitatem conſequi licet actionis,quę recta via procedit ſecundum conſtitutionem hominis: ibi non eſt verendum, ne quid ſubſit damni. Vbiq; & ſemper in tua eſt manu poſitum,vt ea quę in præſentia tibi acciderunt,& approbes piè, & cũ hominibus qui tecum ſint iuſtè agas, & viſa oblata artificioſe examines, ne quid non ſatis perceptum admittatur. Noli aliorum mentes circumſpicere: ſed eò rectà intuere, quò te natura ducit cùm vni-

vniuerſi, per ea quæ tibi eueniunt: tum tua, per ea quę tibi ad agēdum ſunt propoſita. Id autem vnicuiq; ad agendum proponitur, quod eſt eius conſtitutioni conſentaneum. Porrò ita conſtituta ſunt & comparata ſingula: reliqua quidem omnia eorum cauſa, quę mente ſunt prędita, nimirum deteriora præſtantiorum cauſa: ratione autem præditorum, vnum alterius cauſa factum eſt. Primas igitur inter partes ex quibus homo conſtat, ea pars obtinet, quæ ſocietatem humanam reſpicit: alteras ea, qua ſibi à perſuaſionibus corporeis ille abſtinet. Ratione enim & intellectu præditi motus proprium eſt, ſeipſum circumſcribere, & neq; ſenſitiuæ neque appetitiuæ motioni ſuccumbere: harum enim vtraq; etiā brutorum eſt. At intellectiua principatum obtinere, neq; ab illis regi vult: nec iniuria, quippe cuius natura ferat, vt omnibus reliquis ipſa vtatur. Tertium eſt, vacuitas temeritatis & erroris: quibus intenta pars princeps, rectà progrediatur, ſuis contenta.

Tanquam mortuo, & cui hactenus tantùm vitæ vſura fuerit conceſſa, quod ſupereſt, viuendum tibi erit ſecun-

dum naturam, tanquam ex abundanti.

Tu ſolus ea diligés quę tibi fatum iniunxit,eo contentus eſto. Quid enim magis congruum, quàm vt ſingula eueniũt, ſtatim eos ante oculos habere, qui cum eadem ipſis eueniſſent, indignati ſunt, nouitatem rei mirati, & repræhenderũt ea. Vbi nunc ij ſunt? nuſquam. Quid attinet te eorum ſimilem eſſe velle? ac non potius alijs ſuum morem relinquere: ipſum in hoc eſſe,vt rebus tuis bene vtaris? Idq́; poteris præſtare, nec deerit materia: modò animaduerte,& ſtude,vt tibi ipſi in omnibus actionibus videaris honeſtatem conſecutus. Vtriuſq; verò actionum finis recordandum eſt. Intrò reſpice: intus eſt fons boni, ſemper ſcaturiens,ſiquidem ſemper fodias.

Corpus conſtare, ac neq; motu neque habitu diſſolutum eſſe debet. Sicut enim mens efficit, vt vultus ſit compoſitus & aptus, ita de toto corpore vt tale ſit, annitendum eſt. Omniaque hæc curandum eſt,vt ne oſtentationis cauſa ſimulata ſint.

Viuendi ars palęſtricæ eſt quàm ſaltatoriæ ſimilior:eo quòd ipſa quoq; curat, vt ad ea quæ incidunt, neque antè ſunt præ-

præcognita, parata ſit, & à caſu tutũ hominem ſeruet.

Adſiduò inquire quales ij ſint, quos teſtimonium de te ferre vis, ac quæ eorum ſint mentes. Ita neq; eos qui inuoluntariè peccant culpabis: neq; teſtimonij egebis, ſi in ipſos fontes inſpicias, vnde ij opiniones ſuas, appetitionesq́; hauſerunt. Omnis animus, inquit ille, nõ ſua ſponte priuatur veritate: idem ſentiendum de iuſticia, temperantia, benignitate, omnibusq́; ſimilibus. At neceſſarium eſt quàm maximè, id te nunquam non meminiſſe: ita enim erga omnes eris mitior. 9

De omni dolore in promtu ſit tibi cogitare, eum neq; turpem eſſe, neq; mentem gubernatricẽ reddere deteriorem. quippe hæc neq; ratione materiæ, neq; ſocietatis humanæ damnum accipit. In maiori autem dolorum numero etiam Epicuri dictum prodeſt, Eum neq; intolerabilem eſſe, neq; æternum: ſiquidem finium recorderis, ac non præiudicium feras. Id quoq; recordare: multa cum eandem habeant cum dolore naturam, tamen occultè modò moleſta eſſe: vt dormiturire, æſtum ferre, nauſeare: quorum

aliquod ſi moleſtè fers, dic tibi ipſi, Ecce dolori ſuccumbis.

Vide ne ita afficiaris contra inhumanos, vt homines contra homines.

Vnde nobis conſtat Socratem fuiſſe illuſtrem, & meliori conſtitutione prædítum? Non enim ſatis eſt eum clariori morte occubuiſſe, aut peritiùs cum ſophiſtis diſputaſſe, & patientiùs in frigore pernoctaſſe: & Salaminium abducere cum eſſet iuſſus, fortiter repugnaſſe, ac in vijs maieſtatem vultus præ ſe tuliſſe, de quo maximè dubitari poteſt an verum id fuerit. Sed hoc conſiderãdum eſt, quo animo fuerit Socrates, an potuerit contentus eſſe, ſi iuſtum ſe hominibus præberet, ac pium erga deos: an neq; temerè ob aliorum maliciam ſit indignatus, neq; vllius inſcitię ſubſeruiuerit: an nihil eorum quæ ei vniuerſi natura attribuiſſet, tanquã peregrinum aut intolerabile acceperit, nunquãm ne affectibus carnis conſentienten mentem præbuerit.

Non ita cõfudit omnia natura, vt non liceat circũſcribere ſeipſum: & quę ſunt propria cuiquè, ea ipſum in ſua retinere poteſtate. Admodum enim poſsibile eſt, vt quis diuinus vir fiat, ac à nemine cognoſca-

gnoſcatur. Huius ſemper memento: atque huius etiam, quòd vita beata in paucisſimis rebus eſt poſita. Neque quia deſperaſti te dialecticum aut phyſicum futurum: iccirco etiam liberum, pudicum, ſociabilem, Deoq́ue obedientem te fieri poſſe diffide.

In maxima animi voluptate licet viueſe, tutum ab omni vi, vtcunque omnes quæ volunt cõtra nos clamitent: etiamſi corporeę huius molis membra à feris laniẽtur. Quid enim obſtât, quo minus interim mens ſeipſam conſeruet in trãnquillitate, veroq́; de rebus præſentibus iudicio, & vſu eorum quę ſunt prę manibus expedito: ita quidem, vt iudicium rei ſubiectæ dicat, Sanè tu natura tua hoc es, etſi aliud videris: vtq́; vſus dicat rei oblatæ, Ego te quęrebam. ſemper enim id quod adeſt, materia mihi eſt exercendæ virtutis rationalis & ciuilis, omninoq́ue virtutis humanę aut diuinę. Omni enim id quod accidit, Deo eſt aut homini familiare, neq; nouum, neq; intractabile, ſed conſuetum & tractabile.

Perfectio morum hoc præſtat, vt omnem diem tanquã ſupremum agas, nihil tremas, nihil torpeas, nihil ſimules. Dij

cum ſint immortales, tamen non indignè ferunt, quòd in tam diuturno æuo ſemper omnino tot improbos homines perferre debeant: quinimò illorum curam ſummam gerunt. Tu autem qui iã-iam ceſſabis viuere, deſperas, idq́; vnus è numero malorum. Ridiculum eſt, te nõ fugere tuam ipſius maliciam, id quod potes: aliorum velle fugere, quod non cõceditur tibi.

Quicquid rationalis & ciuilis tua vis inuenerit neq; rationi conſentaneum, neq; ad ſocietatem conducens, id rectè ea indignum iudicabis.

Si tu bene alicui feciſti, & eſt qui à te beneficium acceperit, quid præter hæc duo tertium aliquid requiris ſtultorum more, vt & videaris bene feciſſe, & gratiam recipias? Nemo defatigatur accipiẽdo aliquid vtile. Atqui vtile tibi eſt, te ſecundũ naturam aliquid agere: ne igitur, dum alij prodes, defatigare, tibi aliquid boni parando.

Vniuerſi natura olim ad mundum fabricandum ſe contulit: nunc autem vel omnia quę fiunt, conſequentia fiunt ſua: vel etiam in præcipuis eorum, ad quæ ſe mundi gubernatrix natura confert, ratiòni nul-

ni nullum locum eſſe & conſilio, tenendum eſt. Hoc, ſi memoria teneas, multis in rebus animo vt ſis tranquilliori, efficiet.

M. ANTONINI IMPERATORIS de Vita ſua Liber VIII.

ID quoq; ad minuendam gloriæ cupiditatem facit, quòd non licet tibi adhuc totam vitam, quæ à prima tua ęta te fuit, philoſophicè viuere: ſed cùm multis alijs, tum verò tibi ipſi manifeſtũ eſt factum, te procul à philoſophia abeſſe. Conturbatæ igitur ſunt tuæ rationes, cũ neq; ipſe iam nomen philoſophi facilè poſsis adipiſci, & tuum inſtitutum repugnet. Si itaque verè perſpexiſti, in quo ſit res poſita, omitte curare quis habearis: ſatis autem ſit tibi, ſi reliquum vitæ arbitrio naturę exigas. Quid ea velit, cogita: hinc te nihil diuellat. Expertus enim es, circum quot res vagatus, nuſquã vitã beatã inueneris: non in ratiocinationibus, non in diuitijs, non in gloria, non in voluptate, nullibi. Vbi verò eſt? in agendo ea quæ hominis natura requirit.

Quo-

Quomodo ita aget? Si ea habeat decreta, à quibus conſentaneæ appetitiones & actiones veniant. Quæ ſunt illa? de bonis & malis. Scilicet, nihil eſſe bonum homini, quod non reddit iuſtum, temperantem, fortem, liberalem: nihil malum, niſi quod horum contrarium efficiat.

In omni actione à te ipſo quęre, Qualis ea mihi eſt? an me eius pœnitebit? Paulo pòſt moriar, & omnia è medio tollentur. Quid præterea requiro, ſi præſens actio animalis eſt mente præditi, ſocietatis hominum ſtudioſi, & Deo æqualis.

Alexander, Caius & Pompeius, quid hi ad Diogenem, Heraclitum, vel Socratem? Hi enim nouerant res, earum cauſas, materias: ita erant ipſarum mentes inſtructæ. Ibi verò quibus * in rebus eſſet prudentia, & ſeruitus. Nihilominus eadem facient, etiam ſi tu te ruperis.

Primum eſt hoc, Ne perturberis: omnia ſecundum vniuerſi naturam eueniũt: paulo pòſt nuſquam eris, ſicut nunc Adrianus & Auguſtus. Deinde in rem ipſam intuere, eamq; conſidera: recordatusq; debere te eſſe bonum virum, ac quid hominis natura velit, age id quod pro-

propoſitum eſt conſtanter, ac iuſtiſsimè tunc te egiſſe puta: modò placidè, verecundè, & citra ſimulationem egeris.

Vniuerſi natura hoc agit, vt quæ hoc modo habent, aliò mutet, & ex vno loco in alium res transferat. Omnia conſtant mutationibus, neq; quicquam metue: nihil enim noui, omnia vſitata eueniunt, & æqualiter diſpenſantur. Cæterùm vnaquæq; natura, ſi recta via ingrediatur, ſibi ipſi ſufficit. Natura autem intellectu prædita id facit, ſi in cogitationibus id obſeruet, ne falſo aut obſcuro adſtipuletur: impetus animi ad eas ſolũ actiones dirigat, quæ faciunt ad ſocietatem hominum: ea tantùm appetat, & vitet, quæ in nobis ſunt poſita: omnia quæ à communi natura tribuuntur, grata habeat. Huius enim pars eſt, ſicut natura folij naturæ ſtirpis pars eſt: niſi quòd hæc eſt eius naturæ, quæ & ſenſu & intellectu carens, impediri poſsit. Hominis natura, pars eſt naturæ quæ impediri non poſsit, intelligat, & iuſta ſit: ſiquidem æqualiter, & pro dignitate vniuſcuiuſuis, tempora, ſubſtantiam, actionem, & euẽta diuidit. Cõſidera autem æqualitatem eam inuẽturum te, ſi ſingulas res examines:

nes : ſin vnam cum vniuerſis conferas, non item.

Atqui licet libidem arcere, voluptatibus & doloribus ſuperiorem eſſe, itemq́; gloriola : licet etiam ſtupidis & ingratis non iraſci.

Nemo te audiat vitam aulicam reprę-hendere, ac ne tuam quidem ipſius.

Pœnitentia eſt, repræhenſio quædam ſui ipſius, propter bonum aliquod dimiſſum: bonũ verò oportet vtile eſſe, ideóque eius cura eſt habenda viro bono & honeſto. At nullus talis pœnitentia ducetur, ob neglectam áliquam voluptaté. ergo voluptas neq; in bonis eſt, neq; in vtilibus numeranda.

Res ita expẽdendæ ſunt. Quid eſt hoc per ſe, & ſua propria cõſtitutione' quæ eius ſubſtantia & materia, quæ forma? quod eius in mundo officium, ac quandiu permanet? Si difficulter à ſomno expergiſcaris, reminiſcere, conſentaneum eſſe tuæ conſtitutioni, & naturæ humanæ, vt aliquid agas quod cœtui humano proſit. At dormire, etiam brutis eſt cõmune. Quòd autem vnicuiq; ſecundum naturam eſt, id & magis proprium ei eſt, & cognatius, adde etiá gratius. Hoc aſ-

ſiduò

ſiduò & quibuſcunq; incidentibus cogitationibus ſi fieri poſsit, in promptu habendum.

Si de natura, affectibus, aut alijs rebus diſputare cum aliquo libet, ſtatim teipſum antè interroga: Quæ'nam is ſentit de bonis & malis. Nam opiniones de voluptate & dolore, eorumq; efficiẽtibus, de honore, ignominia, morte, vita. *

Non debet mihi nouum aut mirum videri, ſi quæ res hoc aut hoc modo agant: cogitabo enim, ita opus eſſe fieri. Cogitabo, ſicut turpe ſit velle me in miraculum rapere, ſi ficus fructum ſuum producat: ita etiam, ſi mũdus ea proferat, quorum eſt ferax: etiam medico & gubernatori turpe ſit, mirari velle, ſi quis febricitaret, aut ſi aduerſus ventus exiſteret.

Memento, mutare ſententiam, & rectè monenti obſequi, perinde eſſe liberi. Tua enim actio ſecundum tui animi impetum fit, atque iudicium, tuamq; mentem.

Si in tua eſt poteſtate, cur facis? ſin in alterius, quid repræhendis? atomóſne, an Deum? quorum vtrumq; eſt cum inſania coniunctum. Nihil igitur repræhendendum. Nam ſi potes, vel eum qui cau-

ſa eſt, corrige: vel, ſi prius nequis, rem ipſam: ſin neutrum, quid iam tibi profuit repræhendiſſe? Atqui nihil fruſtra faciendum.

Quod moritur, non excidit è mundo: nam vt conſtat & mutatur, ita etiam diſſoluitur in elementa, quæ tibi ſunt cum mundo communia. atq; hæc ipſa etiam mutantur, neq; indignè ferunt. Vnumquodq; eſt ad certum finem factum: vt vitis, equus. Quid mirum? etiam ſol, & reliqui dij poſſunt dicere, cuius rei cauſa facti ſunt.

Tu verò cuius cauſa? num voluptatis? vide an hoc ferat intellectus.

Natura conſilium inijt de vniuſcuiuſque rei tam fine quàm initio & duratione. Si quis pilam in ſublime iaciet, quidnam ea vel cùm effertur, vel cùm defertur, aut cadit, quid boni maliue patitur? Quid bullę boni accidit, ſi cõſtet: aut mali, ſi diſſoluatur? Idem de lucerna poſsis intelligere. Cogita quid fiat corpuſculo, ſi ſeneſcat, ſi ægrotet, ſi ſcortetur.

Breuis vita eſt & laudantis, & eius qui laudatur: eius qui mentionem facit, & eius cuius mentio fit: præterea fit hoc in angulo portionis mundi, ac neque ibi qui-

quidem omnes conſentiunt, imò ne ſibi quidem ipſi quiſquam. Tota verò terra punctum eſt.

Animum aduerte ſubiectę rei, aut opinioni, actioni, aut dicto. Meritò hęc páteris, malles verò cras bonus fieri quàm hodie. Si quid ago, id ita fit à me, vt ad benefaciendum hominib. referatur. Accidit mihi aliquid, refero id ad deos: omniumq́; rerum fontē, & originem, à qua omnia inter ſe connexa dependent.

Lauare, quæ tibi res videtur? Oleum, ſudor, ſordes, aqua, ſtrigmēta: omnia abominanda. Ita ſe omnis pars mundi, omnisq́; res ſubiecta habet.

Lucilla Verum, deinde Lucilla ſecunda Maximum: ſecunda Diotimum, Fauſtinam: Antoninus hæc omnia. Cęterùm Adrianum, inde Celer. *Vbi verò auſteri illi & vates, & inflati? vt ex auſteris Charax; & Demetrius Platonicus, Eudęmon, & ſi qui alij tales. Omnia in diem durāt. iampridem mortui ſunt: quorundam ne minimo quidem tempore durauit memoria: quidam fabula facti ſunt: nōnulli etiam è fabulis iam euanuerunt. Id igitur memoria tenendū, quòd neceſſe erit aut diſsipari tuam mixturā, aut ex

tingui animulam, aut mutari, & aliò transferri.

Læticia hominis eſt, vt faciat quæ ei ſunt propria. Propria autem eius ſunt: beneuolentia erga ſuum genus, contemptus motuum qui ſunt in ſenſibus, diſtinctio inter viſa probabilia, contemplatio naturę vniuerſi, & eorum quę ſecundum eam fiunt. Item tres reſpectus: vnus ad cauſam proximam: alter ad diuinã cauſam, à qua omnia omnibus eueniunt: tertius ad eos qui nobiſcum viuunt. Dolor aut corpori malus eſt, ergo ipſum id pronunciet: aut animo. Sed animus poteſt ſuam tranquillitatem & ſerenitatem cõſeruare, neq; dolorem pro malo ducere. Omne enim iudicium, omnis impetus, appetitio, & inclinatio intus eſt: neq; ei dolor quicquam mali affert. Quare omnia viſa tolle ex animo.

Continenter te ipſum admone: nunc in mea eſt poteſtate, vt in animo hoc nihil ſit maliciæ, nihil cupiditatis, nihil tumultus: ac cum omnia ita cernam, vti ſunt, ſingulis vtor pro ipſorum dignitate. Hoc tibi licere memineris ſecundum naturam.

Loquere & in ſenatu, & cum quibuſcunq;

cunq; hominibus compoſitè. Sana oratione non eſt apertè ſemper vtendum. *

Aula Auguſti, vxor, filia, nepotes, poſteri, ſoror, Agrippa, cognati, propinqui, amici, Areus, Mæcenas, medici, ſacerdotes: omnino totá aulam mors abripuit. Deinde etiam accede, vbi non vnus modò eſt mortuus homo. vt vrbs Pompeij perierunt. monimentis etiam inſcribi videmus, fuiſſe aliquem ſuæ familiæ vltimum. Quàm anxij verò fuere maiores eius, vt aliquem ſucceſſorem relinquerent: & tamen neceſſe eſt aliquem eſſe vltimum.

Vita componenda eſt ita, vt conſtet vniuſcuiuſq; actionis ratio. Quarum ſi vnaquæq; ſuum, quantum eius fieri poteſt, præſtet officium, contentus ſis: atq; id quo minus fiat, nemo tibi obſtare poterit. Sed obſtabit, inquis, aliquid extrinſecus. Nihil quidem, quod iuſticiæ, modeſtiæ & prudentiæ impedimento ſit. Atqui fortaſsis aliquid vim agendi habens impedietur? quin tu id impedimẽti boni conſule: ſicq; ſtatim facto tranſitu ad id quo conceditur moderato, alia emerget tibi actio, quæ ad eam de qua loquimur conſtitutionem quadret. Acci-

piendum ſine faſtu, dimittendum cum facilitate.

Si quando vidiſti manum abſciſſam, vel pedem, capútue amputatum alicubi ſeorſim à corpore iacere, cogita ei ſe adſimilare quantum in ipſo eſt, hunc qui improbat ea quæ ipſi eueniunt, ſeq; à cõmuni ſocietate ſeiungit, aut agit aliquid ab ea alienum. Ita tu te ipſum ab vnitione naturali abrupiſti, cuius eras pars natus: nunc verò teipſum abſcidiſti. Id verò ſcitum eſt, quòd iterum tibi licet ei adiũgi: id quod nulli alij parti Deus cõceſsit, vt ſeparata & auulſa rurſum inoleſceret toti. Hic mihi bonitatem conſidera, quæ homini tantum honoris detulit. Nã & initio ipſius in manu poſuit, ne à toto auelleretur: & deinde, vt auulſus redire, iterumq; concreſcereq; & locum partis recuperare poſſet, dedit. Nã quemadmodũ ſingulæ ferè rationis cõpotes naturæ ab ea cæteras facultates, ita nos quoque hãc ab ipſa accepimus. quẽadmodum enim ipſa omne id quod obſtat & reſiſtit, cõuertit, & fato ſubijcit, ſuamq; partẽ efficit: ita animal ratione præditum poteſt omne impedimentũ pro ſua materia accipere, eoq; vti ad id quod intenderat.

Ne

Ne te cogitatio totius vitę confundat: neq; animum aduerte ijs quæ multa videntur dolorem poſſe afferre. Sed ſingulis rebus oblatis, à te ipſo quære, quídnam in ea re ſit intolerabile: id enim pudebit te fateri. Deinde memineris, neque præterita tibi, neque futura vllam afferre moleſtiam, ſed præſentia tantùm. At hæc extenuantur, ſi ſuis ea limitibus determines, cogitationemq́ue tuam redarguas, ſi ea tam exiguę rei non ſit ferendæ.

Num iam domini tumulo adſident Panthea, aut Pergamus? Num Adriani ſepulcro Chabrias & Diotimus? ridiculum hoc. Quid verò ſi adſiderent, ſentiréntne illi? aut voluptatem caperent, ſiquidem ſentirent? aut ſi eam cepiſſent, an eo immortales eſſent redditi? Nónne his quoque fatum fuit, vt ſenes & vetulæ priùs fierent, inde morerentur? Quid autem illi poſtmodò facient, his mortuis? Omnia hæc fœtida ſunt, & tabus in ſacco.

Si acutè videre potes, aſpice & quàm ſapientiſsimè iudica, inquit ille.

In conſtitutione animantis mente præditi, nullam inuenio virtutem quæ

juſticiam expellat: ſed quæ voluptatem eijciat, video continentiam.

Si tuam opinionem detrahas ab eo quod videtur dolorem afferre, ipſe in tutiſsimo es collocatus. Quis ipſe? Ratio. Verùm ego, inquies, non ſum ratio. Eſto. Proinde ratio ſeipſam ne dolore afficiat: Si quid aliud in te eſt quod lędatur, ipſum de ſe iudicet.

Cùm impeditur ſenſus aut appetitus, id malum accidit vegetatrici animę: quę & alia ratione offenditur. Ita ſi mens impediatur, fit cum damno mente præditæ naturæ. Hæc omnia ad te transfer, Dolor, voluptas, attingunt te? Si viſus impediatur quo minus cernat, impeditur iam ſenſus. Quòd ſi abſq; exceptione aliquid appetis, iam id cum rationis capacis partis incommodo fit: ſin commune tibi propoſitum eſt, neq; læſus es, neq; impeditus. Mētis quidem proprias actiones nihil aliud impedire poteſt: nō enim attingitur ab igni, ferro, tyranno, aut calumnia, aut alia vlla tali re.

Sphæra cum fit, rotunda manet.

Indignum eſt, me mihi ipſi dolorem afferre, qui nullum vnquam alium lubēs læſerim.

Alijs

Alijs aliæ res læticiam afferunt: mihi, ſi pars mei princeps ſana ſit, neq; auerſetur quenquam vel hominem, vel humanum caſum: ſed omnia placidis aſpiciat oculis, omnia accipiat, ijsq́; vtatur vti dignum eſt.

Diſce præſens tempus tibi ipſi gratificari. Qui commendationem poſteritatis magis curant, non reputant eos horum ſimiles futuros, quos nunc ægrè ferunt: atq; ipſos etiam mortales. Porrò quid omnino tua intereſt, ſi talibus ij vocibus te cantent, aut ita de te ſentiant?

Tolle me, & pone quocunq; volueris: ibi enim vtar genio meo propitio: id eſt, contẽto, ſi habeat ſe & agat naturæ meæ conſequenter.

Id verò an dignum eſt, vt malè propterea habeat animus meus, ac ſeipſo deterius? abiectus, appetens, anxius, perterritus? Ecquid eo dignum inueniam? Homini nihil accidere poteſt quod non ſit humanum: neq; boui, viti, ſaxo quicquã, quod non ſit conſentaneum eius naturæ. Quòd ſi vnicuiq; id contingit quod & conſuetum eſt, & naturale, quid eſt cur indigneris? nihil intolerabile tibi communis adfert natura. Sin pro-

pter extraneam aliquam rem perturbaris: non illa tibi, ſed tuum de ea iudicium, moleſtiam affert: id verò vt aboleas, in tua eſt poteſtate. Quòd ſi quid eorum quæ in te ſunt, te moleſtat, quis eſt qui prohibeat, ne opinioné emédes? Similiter ſi doles te hoc non agere, prodeſt cogitare, cur non potius agas aliquid, quàm doleas: ſin aliquod potentius obſtat, noli dolere, cùm non fiat tua culpa, ne agas. At videtur viuendum non eſſe, niſi hoc agatur. placidius ergo vitam relinque: quando & is qui agit, moritur æquus impedientibus.

Memento partem tui principem ſuperari non poſſe, cum in ſe collecta ſe ipſa contenta eſt: neq; quicquam præter voluntatem agat, etiam ſi non inſtructa ratione pugnam conſerat. Quid ergo fiet, ſi etiam à ratione parata, circũſpectè de rebus iudicet. Itaq; mens ab affectibus libera, arx eſt: nihil enim munitius homo habet, quò refugiens ſuperari non poteſt. Id qui non vidit, indoctus eſt: qui vidit, neq; eò refugit, infortunatus.

Si quid viſa aut cogitationes tibi renũciant, caue aliquid tu addas. Renunciatum eſt, aliqué tibi malè dixiſſe. Eſto id

allatum:non tamen id quoq;, eſſe te læſum. Video puerum ægrotare. video: ſed quod in periculo ſit, non video. Ad hunc modum ſemper inſiſte primis viſis, nihil ipſe intus adijce: ita nihil mali erit. Imò hoc adde, noſſe te omnia quæ in mundo eueniunt.

Cucumis amarus eſt, omitte eum: vepres in via ſunt, declina eas: neq; verò dicas, Cúrnam hæc in mundo ſunt facta? ridereris enim ab homine naturæ rerum indagatore: haud ſecus quàm à fabro aut ſutore, ſi damnares, quòd in officina ramenta & reſecamenta operum videres. Atqui hi ea poſſunt aliquò abijcere: vniuerſi natura nihil extra ſe habet. verùm hoc in eius arte potiſsimùm mirari decet, quòd cùm ſeipſam circumſcripſiſſet, omnia quæ in ſe habet, quę obnoxia corruptioni, ſenioq;, & nullius eſſe vſus videantur, in ſeipſam tranſmutat, rurſusq; ex his alia noua efficit: ita vt neque ſubſtantiá extra ſe requirat, neq; locum, quò viliores res eijciat. Contenta eſt igitur ſuo loco, materia, & arte.

Neq; in rebus agendis fluctuandum eſt, neque in communi vita turbandum, neque cogitationibus vagandum, neq; omnino

omnino animus contrahendus, aut ſubito impetu efferendus, neq; vita occupationibus inanibus atterenda. Cędes peragunt homines, mactant, execrantur: quid hæc poſſunt, quo minus mens tua permaneat pura, prudens, modeſta, iuſta? Quemadmodum ſi quis limpido & dulci fonti aſsiſtés, ei conuicium faciat: ille quidem ob id non ceſſat puram aquã ſcaturire: quin & ſi quis lutum aut ſtercus inijciat, tamen ſtatim illa diſsipabit atq; eluet, neq; ab ijs obturabitur. Quid ergo agendum, vt fontem perennem habeas, non ciſternam? Compone teipſum vt ſis ad omnes horas liber, manſuetus, ſimplex, verecundus.

Qui neſcit eſſe mundum, neſcit vbi ſit. Qui neſcit, cuius rei cauſa ſit natus, neq; quis ipſe ſit, neq; omnino mundum eſſe ſcit. Quorum alterutrum cui deeſt, is cuius gratia extiterit, dicere nequeat. Vter verò tibi elegantior videtur: is qui plaudentium fugit laudem: an illi, qui neq; vbi, neq; qui ſint, cognoſcunt?

Laudari cupis ab homine, q ſeipſum ſpacio vnius horæ ter execratur? placere vis homini, qui ne ſibi quidẽ ipſe probatur? niſi is probetur ſibi ipſi, qui ferè om-

nium

nium eorum quę egerit, pœnitentia corripitur.

Non iam tantùm vnà ſpirandus eſt circumfuſus aer: ſed & conſentiendum cũ méte, quę vniuerſa cóplectitur. Haud enim minus vis intellectrix omni ei quod eam trahere poteſt, circumfuſa eſt, quàm ſpiritus ſpirare volenti.

Generatim malicia mundo nõ obeſt: in ſpecie autem, nihil lædit proximum. Soli ei obeſt, cui & conceſſum eſt: vt cum primum ita voluerit, liberari ea poſsit.

Non magis ad meam voluntas aliena pertinet, quàm vel anima eius: vel caro. Nam etſi maximè verum eſt, vnũ quenq; noſtrûm eſſe alterius cauſa natum: tamẽ principes noſtrûm partes, ſuũ quælibet dominium obtinẽt. Etenim cur alterius malicia mihi eſſet malo? cum non ſit viſum Deo, vt in alterius ſit poteſtate, eſſe me infelicem.

Sol diffuſus eſſe videtur? atq; omnino quidem fuſus eſt, non tamen effuſus. Fuſio enim eius, extenſio. Itaq; & fulgores eius, quos nos radios, actinas ab extendendo Græci dicunt. Quæ autem ſit natura radij, videre eſt, ſi inſpicias lumen ſolis per anguſtum in vmbroſam domũ immiſ-

immiſsũ. Rectà enim immittitur: & diuiditur ad obiectum ſolidũ corpus, quòd aerem intercipit: ibi verò permanet, neq; decidit. Ita & intellectũ fundi ac diffundi, non tamen effundi oportet: quippe vt extendatur, neq; vi & temerario impetu ad obiecta impedimenta impingat: neq; concidat, ſed perſtet, & illuſtret id à quo accipitur. Id quidem quod eum tranſmittet, ſplendore ſeipſum priuabit.

Qui mortem metuit, aut amiſsionem ſenſuum timet, aut diuerſum ſenſum. Quod ſi amittet ſenſum, nihil vtiq; mali ſentiet: ſin alium ſenſum adipiſcetur, aliud erit animal, neq; amittet uitam.

Homines: vnus alterius cauſa nati ſunt. Diſce igitur, aut fer.

Aliter iaculum, aliter mens fertur. Hęc enim etſi cauta ſit, & in deliberatione verſetur, rectà tamen fertur. ingredi in principem cuiuſuis partem: præbet autem etiam alij vnicuique ingredi in ſuam principalem partem.

M. ANTO-

M. ANTONINI IMperatoris de vita ſua Liber IX.

QVi iniuſtè agit, impietatis ſe obligat. Etenim cùm vniuerſi natura ratione prædita animantia eò effecerit, vt quantum eius dignum eſt, vnum alteri proſit, noceat autem nequaquam: qui voluntatem eius præuaricatus, impius vtique eſt in omnium deorum primam. Ac qui mentitur, etiam impietatis in eandem deam ſeſe obligat. Natura enim vniuerſi, eorum eſt natura quę ſunt: hæc autem omnia inter ſe cognata ſunt. Porrò autem, eadem Veritas dicitur, verorumq́; prima eſt cauſa. Qui itaque ſtudiò mentitur, eo quòd decipit, impius eſt: qui non dedita opera, eo quòd ab vniuerſi natura diſcrepat: & quòd præter decorum agit, repugnans vniuerſi naturæ: repugnat enim ei qui in contrariam partē à veris deflectit, præter quàm ipſius natura ferat, quæ ei occaſiones præbuit: quibus neglectis, non poteſtiam vera à falſis diſcernere. Impietatis damnâs is quoque eſt, qui voluptates tanquam bonum appetit, dolo-

dolorem vt malum fugit. Hic enim neceſſe eſt ſæpenumerò incuſet cõmunem naturam, qua ſi ea aliquid præter dignitatem bonis maliſue tribuerit: propterea quòd ſæpe mali voluptatibus fruuntur, eaq́; quibus efficiuntur eæ poſsidẽt, boni verò dolore afficiuntur, & in cauſas doloris incidunt. Iam qui dolorem metuit, metuet aliquando aliquid eorũ quæ in mundo fient: id verò impium eſt. Rurſus qui voluptatem conſectatur, non abſtinebit ſe ab iniuſticia: id verò palàm impietas eſt. Oportet autem ad ea quæ natura in vtranq; partem ęqualia effecit, (neq; enim vtraq; feciſſet, niſi ad vtranq; partem ex ęquo ſe habuiſſet) eum qui naturam vult ſequi ducem, ſimiliter æqualiter eſſe affectum. Itaq; qui dolores et voluptates, mortem & vitam, gloriam & ignominiam, quibus æquali ratione vtitur natura, non in eodem ponit momento, proculdubiò impiè agit. Quod autem dixi, Naturam communem ijs ex æquo vti: ita intelligendum eſt, quod ea eueniunt in vtramque partem conſequẽtia quadam, iuxta antiquum prouidentiæ impetum, quo illa ab aliquo principio ſe ad res ita diſponendas contulit,

com-

complexa rationes quaſdam eorum quę eſſent futura, deſtinatisq; quibuſdam facultatibus ex quibus naſcerentur ſubiectæ, mutationes, & ſucceſſus eorum.

Gratioſius quidem erat, hominem mendacij, ſimulationis, luxus & ſuperbiæ omnis inexpertum mori. Secunda (aiunt) nauigatio eſt, ſatietate horum affectum, antè migrare è vita, quàm illa vitia probare. Nondum'ne te ne experientia quidem docuit, vt peſtem fugias? Peſtis enim eſt ea intellectus corruptio, lõgè magis, quàm aeris quædam intemperies iſta, & mutatio. Hæc enim animali peſtis eſt, quatenus viuit illud: hæc hominum, qua ratione ſunt homines.

Mortem non contemne, boni tamen conſule: quippe rem ex ijs vnam, quas natura decreuit. Quale enim eſt iuueneſcere, ſeneſcere, augere, vigere, dẽtes, barbam, canos ferre, liberos creare, vterum ferre, párere, reliquęq; naturales effectiones, quas tempora vitæ adferunt: tale eſt etiam diſſolui. Hominis itaq; ratione vtentis eſt, mortem neq; grauem, neque violentam, neq; contemnendam rem exiſtimare: ſed operiri eam, tanquam vnam è naturalibus actionibus. Perinde

atque nunc expectas, quando fœtus ex vtero tuæ vxoris edatur: ita expectanda etiam hora, qua animula tua ex hoc receptaculo excidat. Quod ſi rude quidẽ, ſed tamen quod cor attingere poſsit, documentum accipis, omninò vt facilè feras mortem efficiet, ſi cogites, quales ij ſint à quibus diſcedas, & à quorum morum ſit animus tuus ſeparandus colluuie. Iraſci quidem ijs qui tecum viuũt, nequaquam debes: ſed eorum curam gerere, ijsq; placidum te præbere. Cogitandum tamẽ tibi eſt, te ab hominibus non idem tecum ſentiẽtibus diſcedere. Hoc enim vnum erat, quod poterat retinere in vita, ſi fuiſſet homini datum viuere cum ijs qui eadem ſentirent. Nunc vides quàm laborioſa ſit inter vnà viuẽtes diſſenſio, ita vt dicas: O mors, veni celeriùs, ne quando ipſe quoque mei ipſius obliuiſcar. Qui peccat, ſibi ipſi peccat: qui iniuſtè agit, ſibi ipſi iniuſtè agit: ſeq; malum efficiens ipſum, lædit. Sæpenumerò iniuriam facit is qui nihil agit, non is modò qui agit.

Si adſit certa de rebus ſententia, & actio ſocietatem humanã ſpectans, & animus ita affectus vt boni conſulat omnia

quæ

quæ accidunt, quorum quod eſt à cauſa profectum: hęc ſi adſint, ſufficiũt ad opiniones tollendas, ſiſtendum impetum animi, extinguendum appetitum, & habendum paratam apud ſeſe partem principalem.

Vna vita brutis animantibus eſt diſtributa: vna mens, rationem adeptis. Quemadmodum vna eſt terrenorum terra, & vnam lucẽ videmus, vnum aërem trahimus, quæcunque videndi & viuendi vim habemus.

Quæ commune aliquid habent, contendunt ad id quod eſt eiuſdem generis. Omne terrenum ad terram vergit, omne humidum confluit, itemq; aëreũ, ita vt neceſſe ſit vi ea diuelli. Ignis ſurſum effertur, propter elementarẽ ignem: omni verò hîc igni aliquid eſt paratũ, vt inflãmetur: ita vt omnis materia paulò ſiccior facilè ignem concipiat, quia minus eſt in eius temperie id quod inflammationem prohibeat. Itaque & omne id quod communis mentis eſt particeps, ſimiliter ad cognatum ſuum contendit: atque etiam amplius. Quanto enim eſt alijs rebus præſtantius, tanto & paratius vt commiſceatur cum eo quod eiuſdem

eſt generis. Itaque apud ipſa ſtatim bruta inuenta ſunt examina, greges, pullorum educationes, atq; id genus quaſi amores. Anima enim iam in his eſt, id q́; quod ea in vnum conduceret, apud præſtantiorem partem reperitur: id quod in plantis, lapidibus & lignis non inuenitur. At apud ratione prædita animalia, ciuitates ſunt, & amicitię, & domus, & cócilia: inq́; bello, pacta & induciæ. apud præſtantiora, etiam ex diuerſis modis vnitio quædam conſtat: vt apud aſtra. Adeò aſcenſus ad ſuperiora conſenſum etiam in deiunctis efficere potuit. Atqui apud ea tantùm quæ mentem habēt, obliuio mutui ſtudij & conſenſus reperitur: & hic modò non videtur, quomodo ad ſe inuicem affluant. Quanquam etiáſi fugiant homines hác coniunctionem, tamen ab ea corripiuntur, natura nimirum præualente. Videbis autem id quod dico, ſi animum aduertas. Facilius enim inuenies terreum aliquid nulli terreno adiunctum, quàm hominem ab hominibus auulſum.

Fructum fert & homo, & deus, & mundus, ſuo vnumquodq; tempore. quòd ſi conſuetum eſt in vite, vt ſuum fructum,

nullum

nullum communem ferat: tamen ratio fructum fert & communem & propriũ, naſcunturq́; ex eo alia quædam eiuſmodi, qualis eſt ratio.

Peccat aliquis. Si potes, melius illum doce: ſin verò, memineris manſuetudinem tibi propterea datã. nam & ipſi dij illis ſunt clementes, qui & nonnullis ad conſequẽdam ſanitatem diuitias, & gloriam, auxilium ferunt: adeò ſunt benigni. Id & tibi licet, neque impedit quiſquam.

Labora non vt miſer, neq; vt qui vel miſericordiam, vel laudem conſequi ſtudeas: id vnum tibi ſit propoſitum, agere ſecundum ciuilem rationem.

Hodie omni me periculo exemi, imò verò omnia quæ videbantur mala eieci: nihil enim extrà erat, ſed omnia intus in opinione mea.

Omnia hæc quæ in caducis ſunt, familiaria iam mihi fecit experientia: duratione autem ſunt diurna, materia ſordida: omnia talia, qualia erant etiam apud illos quos ſepeliuimus.

Res ipſæ extra fores ſtant: nihil ipſæ de ſeipſis norunt, neque pronunciant. Quid igitur de ijs pronũciat? ratio. Neq;

id perſuaſione, ſed actione diſtinguit bonum & malum ciuilis animalis ratione prædiri: ſic vt neq; virtus neq; vitium in perſuaſione, ſed actione.

Lapidi in altum coniecto nihil mali accidit, ſi decidat: neque bonum, quod in ſublime effertur.

Introſpice eorum animos, & videbis quos iudices timeas, & vt hi ſeipſos iudicent.

Omnia ſunt in mutatione: ac tu ipſe quoque in perpetua alteratione, ac quodammodo corruptione. Quin & totus mundus. Alterius peccatum ibi eſt relinquendum, vt ſit actionis defectus, appetitus, opinionis quies, ac quaſi mors. nihil mali.

Tranſi nunc ad ætates, vt puericiam, adoleſcentiam, iuuenturem, ſenectam: horum omnium mutatio eſt mors. nunquid mali? Tranſi deinde ad vitam ſub auo actam, ſub matre, ſub patre: quinetiã alias multas mutationes & fines inuenies: quære ex teipſo, an quid mali ſit? Ad eundem modum eſt etiam totius tuę vitæ finis, quies, ac mutatio.

Perpende mentem tuam, vniuerſi, ac proximi: tuam, vt eam iuſtam reddas: vniuerſi,

niuerſi, vt recordere cuius pars ſis: proximi, vt videas ſit'ne in ea ignoratio, an verò intellectus. Simul intelliges, te factũ ad explẽdum ciuile corpus: atq; ita omnem actionem tuam facere ad vitam ciuilem complendam. Etenim quæcũque tua actio non ad ſocietatem humanam, tanquam finem vel propinquum vel remotum refertur, illa verò vitam interpolat, & vnitatem eius ſoluit, turbasq; ciet: ſicut in populo cũ plebs ſeceſsionem facit.* Ab hac concordantia. Puerorum iræ, ludicra, ſpiritus qui cadauera geſtant: vt eo efficacius accidat id quod eſt in Necya.

Vade ad qualitatem cauſæ, eamq́ue à materia ſecretam conſidera: tum, quàm diu permanere omnino poſsit ea propria qualitas.

Paſſus es innumera, eo quòd non contentus fuiſti tua mente agere ea, ad quæ erat facta. Sed hæc ſatis.

Cùm te alius reprehendit, aut odit, aut aliquid tale pronunciat, aſpice eorũ animulas: intra, & vide quales ſint. Cernes nihil eſſe tibi laborãdum, vt hoc vel illud ij de te iudicent. Bene quidẽ ijs velle debes: natura enim amici ſunt, eosq́ue

dij omni ratione iuuant, per inſomnia, vaticinia. Hæc quidem de quibus ij certant, circulus ſunt rerum mundanarum, quæ ſurſum deorſumq́; ab vno æuo in alterum voluuntur.

Aut ad ſingulas res vniuerſi intellectus ſe applicat, quod ſi eſt ita: id, quò ea ſe applicat, approba. Aut ſemel tantum impetum fecit ipſa mens, reliqua omnia conſequenter fiunt. * Et quid vnum alicui? Quodam enim modo atomi.

Omnino autem, ſiue Deus ſit, rectè omnia habent: ſiue temerè ſunt omnia, nunquid & tu?

Iam nos omnes terra occultabit: pòſt ipſa quoq; mutabitur, & res deinde aliæ item in infinitum mutabũtur. Enimuerò qui fluctus mutationum & motuum conſiderabit, earumq; celeritatem, is omnia mortalia cõtemnet. Torrentis inſtar cauſa vniuerſi rapit omnia. Iam ipſa iſta ciuilia, quàm ſunt vilia? & quàm videntur homunciones iſti philoſophicè agentes, pleni eſſe muci? Quid faciendum? quod nunc natura poſcit, eò contende, ſi liceat: neq; cura, an ſit aliquis mortalium hoc cogniturus. Neq; Platonis rempub. ſpera: ſed contentus eſto, ſi vel

vel minimum procedat: huncque ipſum ſucceſſum cogita, quàm non ſit exiguus. Mutat aliquis illorum ſuum placitum? atqui ſine horum mutatione quid eſt, quàm ſeruitus gementium, & perſuaſos ſe eſſe ſimulantium? Vade nunc, & Alexandrum, & Philippum, & Demetriũ Phalereum mihi dic. Viderint, an ſcierint quid communis voluerit natura, & an ſeipſos ſub diſciplina tenuerint. Quòd ſi tragicè tantùm ſeſe oſtentarunt, nemo me damnauit, vt cogar eos imitari. Opus philoſophiæ ſimplex eſt, & verecũdum. Noli me adducere ad faſtum, qui præ ſe ferat grauitatem.

Supernè contemplari infinita armenta, ſacrificia, omnis generis diuitias, in tẽpeſtatibus & ſerenitate: quæ facta ſunt, cum ijs nata, quæ item deceſſerunt.

Conſidera etiam vitam eorum qui ante te, & qui poſt te viuent: horum etiam, qui hodie apud Barbaros viuunt: quàm multi eorum ne nomen quidem tuum ſciant, multi ſtatim obliuiſcentur: multi cum te nunc laudent, ſtatim ſunt culpaturi. Deniq; quàm res nullius momẽti ſit memoria, aut gloria, aut aliquid tale.

Vacuitas perturbationum in his quæ

ab extrinſeca cauſa accidunt, iuſticia in ijs quarum actionum tu es cauſa: hoc eſt, impetus animi, & actio, quæ finem habeat ſocietatem humanam: id enim eſt tuę naturæ conſentaneum.

Multa ſuperuacanea ex his quę te perturbant, præcidere potes, quę tota in tua ſunt opinione ſita, multumq́; laxitatis et ſpacij tibi acquirere.

Totum mundũ animo concipe, tuũq́; æuum perpende, tum celerem ſingularũ rerum mutationẽ: breue ſcilicet eſſe tempus ab ortu ad interitum: id verò quod hunc ſequitur, idq́; quod illum pręceſsit, infinitum. Omnia quæ vides, celerrimè interibunt: & hi qui eorum interitum vident, ipſi quoq; mox peribunt. Qui decrepita ſenecta moritur, idem feret cũ eo qui immatura morte cadit.

Quæ'nam ſunt eorum mentes, quibus rebus ſtudent, quæ habent in honore, quę amant? iudica te nudas ipſorum intueri animas. Cum vituperando obeſſe, aut prodeſſe laudando ſe putant, quæ eſt illa opinio?

Amiſsio vitę nihil eſt aliud quàm mutatio: hac autem delectatur natura vniuerſi, ſecundum quam omnia fiunt rectè.

ctè. Ab æterno res eiuſdem formæ natæ ſunt,ſicq; erit in infinitum. Quid ergo dicis omnia facta, & futura malè. Ergo nullus inter tot deos repertus eſt, qui ea corrigeret: ſed damnatus eſt mundus,vt perpetuis malis conflictetur.

Vide quàm putris ſit omniũ rerum materia: aqua,puluis, oſsicula, fœtor: rurſus calli terræ, marmora: fæces, aurum & argentum: crines veſtis, ſanguis purpura: omnia reliqua eiuſdem modi. Etiam quæ ſpiritu conſtant,alio modo talia,atq; ex his in hæc mutantur.

Satis miſeræ vitæ eſt, & murmuris, & imitationis. Quid perturbaris? quid in his noui? Quid terret te? num forma? aſpice eam. num materia? aſpice illam. Extra hæc nihil eſt. Quin & iã erga deos ſimplicior & melior es factus.

Idem eſt, ſiue tribus hæc,ſiue centum annis diſcas.

Si peccauit, malum apud ipſum eſt: fortaſsis autem non peccauit.

Aut ab vna aliqua mente tanquam fonte omnia progrediuntur, quæ corporibus accidunt: proinde pars non debet euentis totius ſuccenſere. Aut atomi ſunt omnia, confuſio, & diſsipatio:

quid

quid ergo perturbaris? Menti tuæ dicis: Mortuus es? perijſti, efferatus es, ſimulas, es in cœtu, aleris?

Aut nihil poſſunt dij, aut aliquid. Si nihil, cur comprecaris eos? Sin poſſunt, cur non magis etiam petis vt dent tibi, ne quid horum metuas, aut expetas: neque magis doleas ſi abſit, quàm ſi adſit. Omnino enim ſi poſſunt adiuuare ij homines, etiam in hoc poterunt. Fortè dices: Deus ea in mea poſuit poteſtate. Eſto. Nónne ergo præſtat, te ijs quæ in tua ſunt poteſtate, vti liberè, quàm de ijs quæ non ſunt in tua manu poſita, ſolicitum eſſe, animo ſeruili & abiecto. Quis autem tibi dixit, deos non in his etiam quæ penes nos ſunt, auxilium adferre? Incipe ergo precari de his, & videbis. Precatur alius, vt cum aliqua cubet: tu pete, ne eius rei appetitus tibi oriatur. Alius petit, vt certa re leuetur: tu, ne ea leuari tibi opus ſit. Alius, ne amittat filium: tu, ne idipſum metuas. Omnino ad hunc modum vota concipe, & quid ſit futurum vide.

Epicurus ait, ſibi, cum ægrotaret, nulla fuiſſe de corporis affectione cum ſuis colloquia: ſed de cauſis rerum natura-

lium

lium præcedentibus diſputatum conti-
nenter. Ei rei ſe intentum, mẽtem habuiſ
ſe perturbationum vacuam, vt quæ mo-
tuum corpuſculi nullam partem accipe-
ret, ſuum bonum cuſtodiens: ideoque
ſe ne medicum quidem, qui applicaret
pharmaca, adhibuiſſe, ſed vitam bene ha
buiſſe. Tu quod is in morbo potuit, hoc,
ſi quid alterius rei incidat, obſerua. Vt e-
nim non deſiſtere à philoſophia propter
quæuis negocia, neq; cum quouis vulga
ri homine nugari, omnibus ſectis eſt cõ-
mune: ſic in omni actione ei eſt incum-
bendum ſoli, quod propoſitum eſt: in-
ſtrumentoq́;, quo ad id vtimur.

Si cuius impudẽtia offenderis, ſtatim
percontrare teipſum, an poſsit fieri, vt
nulli ſint in mundo impudentes. non po
teſt autem hoc fieri: ne igitur poſtula id
quod fieri nequit: eſt enim iſte quoque
vnus ex impudentibus ijs, quos eſſe in
mundo oportet. Idem de verſuto, infide-
li, omni deniq; quocunque modo vitio-
ſo in promptu ſit tibi cogitare. Nam ſi re
corderis, neceſſariò id genus hominum
eſſe, ſingulis æquiorem te præbebis. Id
quoq; vtile eſt, ſtatim cogitare, quàm ho
mini natura virtutem contra id pecca-
tum

tum dederit. Remedium enim tribuit, contra ingratos manſuetudinem: contra aliud vitium, aliud auxilium. Omnino autem licet tibi in viam reducere eũ qui errauit. nam omnis qui peccat, eo errat, quod à propoſito aberrat. Denique quid inde tibi damni allatum eſt. Inuenies quidem nullum eorum quibus iraſceris, tale quippiam feciſſe, quo mens tua ſit futura deterior: atqui in hoc vnico ſitum erat, vt malum tibi atque damnum accideret. Quid verò malum aut nouum accidit, ſi indoctus homo agit ſuo modo? vide, ne tu tibi ipſe potius ſis repræhendendus: qui non præſenſeris fore, vt is ita peccaret. Etenim anſam tibi omnino prębuit vt cogitares, conſentaneum eſſe vt is ita peccaret. Ac tamen eius oblitus, miraris eum deliquiſſe?
Maximè verò, ſi cui infidelitatis vel ingratitudinis cauſa ſuccenſes, intra te cõuertere. Proculdubio enim à te peccatum eſt, ſi eum ita affectum iudicauiſti fidem ſeruaturum: aut ſi beneficium conferens, non eo contentus fuiſti quod dederis, neque fructum te ipſa ex actione capere cogitauiſti. Quid enim aliud requiris, cum homini bene facis? Non tibi ſa-

bi ſatis eſt, te tuæ naturæ cõuenienter egiſſe: ſed & mercedem inſuper deſideras? perinde ac ſi mercedem oculus poſcat, quia viderit: aut pedes, propter greſſus. Quemadmodum enim hæc ad certum finem facta ſunt, ita vt ſecundũ ſuã cõſtitutionẽ atq; naturam ſi egerint, ſuũ finem adepta ſciamus: ita homo ad beneficentiam natus, ſi quid beneficij contulerit, aut aliud quid egerit, quod ſocietati humanæ conducat, fecit id cuius gratia eſt factus: cõſecutusq́; eſt id, quod ad eum pertinebat.

M. ANTONINI IMperatoris de vita ſua Liber X.

ERis aliquando, ô anima, bona, ſimplex, vnica, & nuda, ſplendidior corpore tibi circumiecto. Guſtabis olim amoris affectum: plena eris, nullius indigens, nihil deſiderans neque animati neque inanimi ad fruitiones voluptatum: neq; tempus requirens quo diutius fruare, neq; locum, regionẽ, aut aeris commoditatem, neque hominum conuenientiam. ſed contenta eris præſenti ſtatu, delectaberis omnib. quæ erunt

erunt in promtu:tibiq́; ipſi perſuadebis, omnia tibi adeſſe, omnia tua rectè habere, omnia à dijs tibi allata: probabis quę cunq; ijs probabũtur, ac quæ tibi ad perfecti animalis ſalutem dabunt: quod bonum eſt, iuſtum, honeſtum, omnia generat atq; continet & amplectitur: quæ diſſoluuntur eò, vt alia ex ipſis exiſtãt. Eris aliquando talis, vt ita cum Deo & hominibus viuas, vt ne quid in ijs repræhendas, neq; ab illis dãneris. Obſerua quid natura tua requirat, quippe qui tantùm à natura guberneris: id deinde fac & admitte, niſi tua natura, qua animal es, eò fiat deterior. Secundo loco animaduertẽdum eſt, quid animalis natura quæ in te eſt, requirat: idq́; omne omittendũ eſt, niſi deterius ſit habitura ea natura, ob quam rationis particeps diceris: nempe ciuilis, & rationalis. His vſus regulis, nihil ages ſuperuacaneum.

Omne quod tibi euenit, aut ita euenit vt tu laturus es, aut ſecus. Si eo modo quo tu id ferre potes, nó fer ægrè, ſed vt natura tua te docet: ſin contrà, noli tamen indignari. etenim ipſum peribit, vbi te abſumſerit. Enimuerò memento eam eſſe tuam naturam, vt omnia feras

ea, quæ

ea, quæ an intolerabilia iudicare velis nécne, in tua eſt ſitum poteſtate, ſecundum viſa, qua id tibi prodeſſe aut conuenire ducis.

Si quis errat, docere illum debes benignè, & oſtendere quid non animaduerterit. Si id neſcis, teipſum accuſa: imò ne teipſum quidem.

Quidquid tibi euenit, id omne ab æterno tibi deſtinatum eſt, atq; à connexu cauſarũ fataliter tributum. Nam & quod tu es, & quę tibi eueniunt, ab æterno dependent.

Siue ex impartilibus corpuſculis, ſiue naturà mundus conſtat: id primùm conſtat, eſſe te partem totius quòd à natura gubernatur: deinde, coniunctionem tibi quandam eſſe cum eiuſdem generis partibus. Horum memor, quatenus partem me eſſe totius ſentio, nihil ægrè feram eorum quæ à toto mihi tribuuntur. Parti enim nihil poteſt nocere, quod toti prodeſt. At totũ nihil habet, quod non ipſi proſit. Idq; cùm omnib. eſt commune naturis, tum Vniuerſi naturæ hoc accedit, quod ne ab vlla quidem extrinſeca cauſa poteſt cogi, vt aliquid ſibi damnoſum producat. Quatenus verò mihi

cognatio quædam eſt cum partibus quę ſunt eiuſdem generis, nihil agam quod non reſpiciat communitatem: imò ſemper ad communem vtilitatem dirigam meas actiones, & à contrario auertam. His ita cõſtitutis, neceſſe eſt vitam proſperos habere ſucceſſus: ſicut & ciuis vitam proſperam intelligeres, procedentis per actiones ciuibus vtiles, bonique conſulentis quæcunque ei ciuitas tribueret.

Omnes partes mundi interire neceſſarium eſt: hoc eſt, alterari. Quòd ſi hoc etiam malum ipſis ſit, nónne vniuerſum malè poſsit perdurare, partibus ad interitum & alterationem cóparatis? Vtrum enim natura inſtituit ſuas partes malè afficere, maloq; obnoxias, & quidem neceſſariò, efficere? aut per imprudentiam hoc admiſit? Vtrunq; quidem non eſt veri ſimile. Quinetiam ratione naturæ omiſſa, ipſarum rerum naturá ſi quis conſideret, itidem ridiculum erit hoc. Simul enim, dicere, quòd mundi partes à natura factę ſint ad mutationes, & earum mutationes quaſi contra naturam euenientes mirari aut indignè ferre, abſurdum ſit: pręſertim cum ſingula ex quibus ſunt con-

conflata, in ea etiam diſſoluantur. Aut enim diſcretio fit elementorum, ex quibus concretæ ſunt res: aut mutatio, ſolidi quidem in terrá, aëri autem in aërem: ita vt hæc quoq; aſſumãtur in rationem vniuerſi, ſiue hoc certis conuerſionibus inflammabitur, ſiue perpetuis vicibus renouatur. Solidas autem & aëreas partes non opinare ab ortu te habere: omnia iſta heri & nudiuſtertius ex alimento & inſpirato aëre affluxerunt: hæcque mutantur, non id quod ex vtero matris attuliſti. *Pone autem, hoc te admodum adiungere propriæ qualitati: nihil reuera, puto, ad id quod dicitur.

Cùm ſumſeris tibi ipſi nomina hæc, bonus, verecundus, verax, intelligens, prudens, alti animi: caue ne quando iſta nomina amittas, alijsque ea mutes. Celeriter ea animo repete: ac recordare, nomine intelligentis indicari ſcientiam de ſingulis rebus percipiẽdi, & eum qui cogitationibus alienis non occupetur: prudentis verò, voluntariã approbationem eorum quæ communis natura tribuerit altitudine animi, mẽtis intentionem & ſublimitatem, ſupra leues & duros motus carnis, gloriam, mortem, aliasq;

res elatæ. Si igitur teipſum dignum his nominibus præſtiteris, non id appetens vt ab alijs ita appelleris, alius eris, aliámque ingredieris vitam. Nam talem te porrò eſſe, qualis hactenus fuiſti (hoc eſt, in hac vita raptari & inquinari) nimis ſtupidi eſt hominis, & vitam amantis, ſimilisq; eorum qui in pugna aduerſus feras ſemeſi ſunt. hi enim pleni vulnerum & tabi, tamē hortantur vt in craſtinum ſeruentur, tales iterum pugnaturi aduerſus eoſdem vngues & dētes. Itaq; te paucis iſtis nominibus accommoda, ac ſiqui dē poſsis, ea tuere, perinde atq; ſi in inſulas quaſdam fortunatas commigraſſes. Sin te inferiorem ijs eſſe ſentis, ſecede audacter in angulum aliquem, vt ibi victoriam obtineas: aut omnino è vita abi, nō iratus, ſed ſimplici & libero animo, atq; verecundo, cùm id vnum in vita egeris, vt eo modo diſcedas. Vt autem memoriam illorum nominum retineas, haud exiguum tibi adferet adiumentum, ſi recorderis deorum, atq; eos nolle ſe adulari: ſed hoc velle, vt ratione prædita animalia, ipſorum quàm ſimilima efficiantur.

Ficus, canis, apis, ſuum quoduis offi-

cium

cium facit:idem eſt & hominis partium. Peſtis,bellũ,terror,ſtupor, ſeruitus : hæc quotidie delebunt ſacra illa tua placita, quę è contemplatione naturę rerum hauſta circumfers. Omnia autem ita ſunt inſpicienda & agenda,vt & circumſtantijs ſimul ſatisfiat, & cognitio in actionem vertatur, ſęrueturq; animi conſtantia ęx earum ſcientia accepta,latens, non * abſcondita. Aliquando capies fructum ſimplicitatis,aliquando grauitatis,aliquando cognitionis ſingularum rerum. Quæ nimirum ſit eius natura, quis in mundo locus, quandiu ferat eius natura vt duret,quibus ex rebus conflata ſit, quis eã poſsit poſsidere, quis dare aut adimere.

Aranea,ſi muſcam ceperit, exultat : alius,ſi leporem, aut piſciculum, aut ſuẽ, aut vrſum, aut Sarmatas. nónne hi ſunt prædones? Si opiniones examines, quomodo vnum in alterum tranſmutetur,viam ac rationem contemplandi parabis. Continenter autem huc animũ aduerte, tęq; huic parti adſuefac : nihil eſt enim quod perinde animum magnũ efficiat.Corpus enim exue,intelligensq; iamiam te ex hominibus diſcedentem iſta omnia deſerturum, totum teipſum

da iuſticiæ in actionibus tuis ſeruandæ. In reliquis quæ eueniunt, rerum naturæ totum te committe: quid alij vel ſentiát de te, vel agant contra te, ne ad mentem quidem tibi tuam accidat.

Duob. his contentus eſto, vt & iuſtè agas in prȩſentia: & id quod nũc tibi obtigit, boni conſulas. Omnes alias occupationes, omnia ſtudia miſſa fac, huic modò intẽtus, vt rectà ſecũdũ legẽ ingrediaris, Deũ ſequens, recta via ingredientem.

Quis ſit vſus ſuſpicionis? cùm licet deliberare quid ſit agendum. Si quid agendum ſit, videasque id eſſe ex vſu, firmiter eò procedendum. Sin id non intelligis, inhibenda actio, & optimis vtendum conſiliarijs. Quòd ſi alia his aduerſa occurrant, progrediendum eſt iuxta præſentes occaſiones, animo ei quod iuſtum videtur intento. Optimũ enim eſt, eum attingere ſcopũ: à quo qui aberrat.*

Quietus ſimul, & ad motus facilis, ſimul & lætus, & conſtans eſt is, qui rationem vbique ſequitur ducem.

Interroga ex teipſo ſtatim à ſomno expergefactus, num tua interſit, ſi quȩ iuſta ſunt, & rectè habent, in aliorum ſint poteſtate? Nihil intereſt.

Nunquid

Nunquid oblitus es, illi qui aliorum ſermonibus & laudibus ſe iactant, quales in lecto ſint, quales in menſa? quid agant, quæ fugiant, quæ conſectentur? quæ furentur, quæ rapiant? non quidem manibus & pedibus, ſed precioſiſsima ipſorum parte, qua acquiri poteſt (ſi quis velit) fides, verecundia, veritas, lex, bonus genius.

Omnia danti & recipiẽti Naturę probè inſtitutus & verecũdus dicit: Da quicquid vis, aufer quicquid vis. Neque hoc aduerſus eam ferociens dicit: ſed ei obediens, eamq́ue probans.

Vitæ exigua reſtat pars: viue tanquam in mõte. Nihil enim refert, hic ne ſis, vel illic: modò ſcias, te vbiq; in mundo, tanquam in vrbe eſſe.

Videant, inquirant hominem homines, verum, ac ſecundum naturam viuentem. Si non ferunt eum, occidãt: præſtat enim hoc, quàm illo modo viuere.

Non iam præterea tibi diſputandum eſt, qualiſnam ſit vir bonus: ſed curandum, vt ſis vir bonus.

Subinde tibi ante oculos pone æuum totum, & vniuerſam naturam: cogita, vt res ſingulæ, ratione ſubſtantiæ, ſeminis

ſint: ficorum, temporis, terebri conuerſio: idq́; de ſingulis rebus indaga, quemadmodum eæ iam diſſoluantur, ſintq́; in mutatione, ac quaſi putrefactione & diſſipatione: vt vnumquodq; ſuam veluti mortem habeat. Qui ſunt illi qui nunc comedunt, dormiunt, coeunt, ventrem purgant? tum qui imperant alijs, ſuperbiunt, indignantur, inferiores increpat? quibus illi paulo antè ſeruierunt, & quibus de cauſis? qui erunt paulò pòſt?

Vnicuiq; id prodeſt, quod natura v-
niuerſi fert: atque eo quidem tempore,
2 quo ea fert. Expetit quidem pluuiam ter
ra: expetit autem venerandus æther, cũ
eſt repletus nubibus, in terram decidere.
ita & mundus id agere cupit, quod fit:
dico itaq; mundo, me vnà amare. Itaque
& hoc fit, & dicitur fieri, quod mundus
vult ita fieri. Aut hic viuis, & te adſuefe-
ciſti: aut aliò te confers, & hoc voluiſti:
aut defunctus tuo munere, moreris. Ni-
hil eſt præter hæc: Bono ergo es animo.

* Semper ſit euidens, hoc eſſe agrum: & quomodo omnia ſunt hic ijs qui in ſummo ſunt monte, aut in littore, aut v-
* biuis. Omnino enim inuenies Platonis illud, ſtabulo in mõte abditus: & iacere iactus.

Quid

Quid eſt mens mea? ad quid nunc ea vtor? Eſt'ne aliquid mentis vacuum? eſt ne aliquid à communitate diuulſum? num affixum & admixtum carni, vt illud vnà mutetur?

Qui dominum ſuum fugit, fugitiuus eſt. Lex autem dominus eſt. Ergo qui contra legem agit, fugitiuus eſt. At dolorem aliquis, iram aut metum concipit, propter aliquid eorum quod factum eſt, vel fit, vel fiet ſecundum voluntaté eius qui Vniuerſum gubernat. Hic verò lex eſt, tribuens ſuum vnicuiq;. Ergo qui hoc modo timet, dolet, aut iraſcitur, fugitiuus eſt. Pater, ſemine in vterum matris dimiſſo abijt. Inde ſuccedés alia cauſa agit, & abſoluit fatum. animaduertendum eſt, ex quo quid efficiatur. Rurſus, cibus per fauces dimittitur: deinde alia cauſa ſuccedens, ſenſum, appetitum, vitam, robur, omniaq; iſta alia efficit. Itaq; ea quæ in tanta occultatione fiunt, conſideranda ſunt: facultasq; ita perſpiciéda eſt, vt & eam quæ deorſum, & eam quæ ſurſum vergit videmus, non oculis quidem corporeis, ſed haud minus tamen perſpicuè.

Aſsiduò conſiderandum eſt, quomodo om-

do omnia hæc ſint, qualia fuerint, ac ſint futura: & ante oculos ponendæ totæ fabulæ atq; ſcenæ earundem in ſpeciem rerum, quas vel experientia vidiſti, vel ex antiqua hiſtoria cognouiſti: vt, aulam Adriani, totam Antonini aulam, totam Philippi aulam, Alexandri, Crœſi. Omnia enim hæc, talia erant.

Tantum per alios animo tibi finge eũ, qui alicuius rei cauſa dolet aut indignatur, ſimilem eſſe procello qui mactatur, & calcitrat atque grunnit. Similis etiam ei qui gemit in lectulo ſolus tacitè alligationem noſtram: & quod ſoli animali ratione prædito datum eſt, vt rebus quę eueniunt ſponte obſequatur. Omnino autẽ ſequi eas omnibus eſt neceſſarium. In ſingulis rebus quærere èx te ipſo debes, ſit'ne mors mala, propterea quòd ea re te ſit ſpoliatura.

Cum alicuius offenderis peccato, ſtatim ad te reuertere, ac cogita qua in ſimili re tu pecces: vt, Quòd argentum, voluptatẽ, gloriolam in bonis ducas, itẽq; alia. Id iram mox obliuione delebit. Accedat autem & hoc, vt eum inuitum peccare ſcias. Quid verò faceret coactus? Tu, ſi potes, effice ne cogatur.

Cùm

Cùm Satyronem vides, Socraticum tibi finge conſpectum dari: cùm Eutychē, Hymenem, vel Euphratem cernis, Eutychionem, Syluanum, Alciphronem, vel trophæiferum imaginare: Xenophonte viſo, Critonem aut Seuerum: deniq; ſingulis aliquem priorum certa ratione ſimilem oppone. Simul verò tibi ad animum accidat, Vbi'nam ſunt illi? nuſquam, aut vbicunq;. Ita nunquam non cernes, res humanas fumum eſſe, & vanitatem. Maximè ſi recorderis, id quod ſemel mutatum eſt, nihil fore in infinito tēpore. Tu autem in quo tempore es? aut quî non ſufficit tibi, breue hoc honeſtè exigere? quam materiam, quod ſubiectum fugis? Quid enim ſunt hęc omnia, niſi exercitia rationis, quæ accuratè perſpexit naturam earum quæ in vita occurrunt rerum? Perdura igitur, dum eas res tibi familiares reddas: quemadmodum validus ventriculus omnia ſibi efficit familiaria: & ignis ſplendidus, quidquid ei inijcias, flammã ex eo & fulgorem edit. Nulli liceat verè dicere, non eſſe te ſimplicē & bonũ: ſed mētiatur, quicunq; hoc de te ſentit. Id verò omne penes te eſt: quis enim prohibeat, ne ſis bonus & ſimplex?

ſimplex? Tibi modo ſtet ſentẽtia, non viuere, niſi talis ſis: neque enim patitur ratio te, niſi talem.

Quid ſit, quod poſsit de propoſita materia rectiſsimè dici, vel agi, conſidera: quicquid erit, facere tibi vel dicere licet, nemine obſtante: neque prætende, te impediri. Neq; prius deſine ſolicitudinem, quàm ita ſis affectus, vt quod voluptuarijs ſunt deliciæ, id tibi ſit actio in ſubiecta & oblata materia, humanæ conſtitutioni conſentanea. Omne enim id quod licet tibi agere ſecundum naturã, pro voluptate habẽdum eſt: licet autem vbiq;. Nam cylindro quidem non datur, vt quouis loco feratur ſuo proprio motu: vt neq; aquę, neq; igni, neq; alijs quę à natura aut anima rationis experte reguntur. multa enim ſunt quæ obſtẽt eis, & intercipiant. Mens autem, ſiue ratio, per omnia quæ reſiſtunt pergere poteſt, ſecundum ſuam naturam & volũtatem. Hanc facultatem ante oculos tuos ponens, quòd mens per omnia poſsit ferri, ſicut ignis ſurſum, lapis deorſum, cylindrus per decliue: nihil præterea require. Reliqua impedimenta aut corporei ſunt cadaueris: aut præter opinionẽ, ipſiusq;

mentis

mentis remiſsionem non lædunt, neque vllum afferunt malum. alioquin is qui impediretur, malus confeſtim fieret. Ná reliquæ res omnes ita ſunt comparatæ, vt ſi quid eis mali accidat, ſtàtim deteriores fiant. At hîc, ſi omnino dicendum eſt, melior etiam fit homo, maioriq; dignus laude, ſi rectè vtatur ijs quæ occurrunt. Omnino autem memoria tenendum eſt, ei qui natura ciuis eſt, nihil poſſe nocumenti accidere, quod non idem ciuitati noceat. Atqui huic nihil nocet, niſi quod obſit legi. Eorum verò quæ incommoda aut infortunia vocát, nihil legi officit: ergo neq; ciuitati, neq; ciui.

Qui morſus eſt à veris dogmatibus, ei ad recordationem vacuitatis dolorum & metus ſufficiet vel minimum. quale illud:

Sternit humi ventus folia.——

Haud aliter genus humanum.——

Foliorum verò rationem obtinent & liberi tui, & ij homines qui acclamant & collaudant ita vt fidem mereri videátur: aut contrà execrantur, aut tacitè repræhendunt & ſubſannát. Foliorum rationem obtinent & hi, qui famam poſteritatis excipient. Hæc enim omnia na

ſcuntur

ſcuntur tempore veris: pòſt animus ea deijcit: inde alia ipſorum in locum ſylua producit. Breuitas verò temporis omnibus eſt cõmunis. Tu autem omnia perinde atque æterna fugis aut appetis, paulo pòſt moriturus: & eum qui te efferet, alius lugebit.

Sani oculi eſt, omnia viſilia cernere, & non viridia tantùm velle: quod faciunt ij, qui vitio aliquo oculorum laborant. Idem de ſano auditu & olfactu ſentiendum, vtriq; omnia ſui generis ſenſilia eſſe promtè appræhendenda: qua ratione etiam ventriculus ad omne alimẽtum paratus debet eſſe, inſtar molæ, quæ ad quæcunque molenda parata eſt. Proinde & mens ſana, parata debet eſſe ad omnia quæ occurrunt. Sed ea quæ hoc tantum curat, vt liberi ſint ſalui, vt ab omnibus laudentur eius actiones, oculo ſimilis eſt, viridia, aut denti, tenuia tantùm volenti.

Nemo eſt adeò felix, cui mortuo non ſint adſtituri quidam, qui malum quod ei obtigiſſe putatur, haud malè ſint conſulturi: probus, dicent, & ſapiens erat, nónne ad extremum aliquis dicet ſecũ: Et ipſe aliquando reſpirabo ab hoc pæ-

dago-

dagogo? Nulli quidem noſtrûm erat grauis, ſed ſenſi tamen clàm nos ab eo ſperni. Hæc de bono viro dicentur. Nobis quàm multa ſunt alia, propter quæ multi ſunt qui liberari à nobis cupiant. Hæc moriens ſi cogites, eo facilius diſcedes hinc: reputans, te ex ea vita abire, ex qua ij ipſi qui eius ſunt participes, quorum gratia tanta certamina ſuſtinui, precatus ſum, procuraui, me volunt migrare, fortaſſe aliquid mea morte alleuationis ſperantes. Quid eſt cur diutius hic morari quæras? Nihilo tamen minus benignus illis diſcede, morem tuum ſeruans, amicus, beneuolus, propitius: neque vt is qui abripiatur, ſed qui bene moritur, animula facilè ſe ſoluente è corpuſculo. Eo modo & ab his diſcedendum eſt, quibus nos natura accommodauit & miſcuit. Diſſoluit nunc? diſſoluor, & à familiaribus abducor, non reluctans, non vim patiens. eſt enim & hoc vnum eorum, quæ fiunt ſecundum naturam.

Aſueſce, vt in omni re teipſum percontꝫris: Heus tu, quorſum hoc refertur? A' teipſo fac initium, teque primo examina. Memento, facultatem motricem

corpo-

corporis intus latêre. Hæc eſt facundia, hæc vita, hoc eſt (vt ita dicam) homo.

Nunquam circumiecta vaſa animo tibi propone, & inſtrumenta hæc tibi affiᴄta: ſimilia enim ſunt dolabræ. eo tantum differentia, quòd adnata ſunt. Alioquin ſine cauſa, quæ ea mouet & continet, haud maiori ſunt vſui, quàm radius textrici, calamus ſcriptori, flagellum aurigæ.

M. ANTONINI IMPERATORIS

ratoris de vita ſua Liber XI.

HÆC propria ſunt animi ratione præditi: Seipſum vider, ſeipſum componit: ſeipſum talem, qualem vult, efficit: fructus, quos fert, ipſe percipit: (etenim plantarum fructus, atq; etiam animalium, alij percipiunt) ſuum finem conſequitur, quicunq; vitę ſit terminus: non vt in ſaltatione, & agendis fabulis, alijsq́; id genus rebus fit, vt ſi quid offendatur, tota actio fiat irrita: ſed is animus omni in parte, vbicunq; deprehendatur, id quod oblatum eſt, perfectum & nul-

lius

lius rei indigũ reddit: ita vt dicere poſſit, ſe ſuum habere. Complectitur præterea totum mundum, eiq; inane circun datum, figuram eius, infinitatem æui, certis conuerſionibus conſtantem regenerationem vniuerſarum rerum contemplatur. Inde cognoſcit, neq; nouum aliquid poſteris euenturum: neque eos qui ante nos fuêre, quicquam amplius nobis vidiſſe: ſed quòd is qui eſt quadraginta annorum, ſi mente vtatur, ferè omnia præterita & futura videt in rebus eiuſdem formæ. Hęc quoque ei ſunt propria, amor proximi, veritas, verecundia, vt nihil ſeipſa præſtantius ducat: quod quidem ei cum lege eſt commune, ita vt nihil interſit inter rectam rationem, & rationem iuſticiæ.

Cantilenam iucundam, ſaltationem, & pancratium contemnes, ſi vocem ſuauè ſonantem diuidas in ſingulos ſonos, atq; ſeorſim de ſingulis ex te ipſo quæras, an ab eo patiare vinci: pudore profectò afficieris. Idem de reliquis ſuo modo intellige. Denique in omnibus illis quæ nō ſunt virtus, nec à virtute proficiſcuntur, memento ad partes eorum reſpicere, diuiſioneq; illa in contemtum

 addu-

adducêre: idq́ue in vſum totius vitæ eſt transferendum.

Qualis eſt anima quæ parata ſit, ſi iam debeat à corpore ſolui, & vel extingui, vel diſsipari, vel cóſtare. Vt autem ſic parata ſit, à peculiari iudicio venit: non vt ſimplici obſtinatione mortẽ aliquis ſub-
1 eat (id quod Chriſtiani faciunt) ſed bene ſubductis rationibus, & cum grauitate, ita vt & alteri hoc ſine verborum exaggeratione perſuadere poſsis.

Egi aliquid ad ſocietatem humanam conducens: ergo vtilitatem ſum cóſecutus. Id ſemper occurrat, neq; vnquã deſit. Quam tenes artẽ? Bonus eſſe. Quánã fit hoc ratione? Si contempler partim naturã vniuerſi, partim hominis ſtructuram.

Initiò tragœdiæ prolatę ſunt, quæ monerẽt de ijs quæ accidere hominibus ſolent: eamq́; eſſe rerum naturam, vt ſic eueniant: atque vt quibus in ſcena delectabamini, ijſdem nihil offenderemini in maiore vitæ humanæ theatro. Videris quidem, quòd ita hæc debuerint perfici: quodq́; ea ferunt etiam ij qui clamauerunt, Iò Cithæron. Et ſanè quædam vtiliter à poëtis dicuntur, quale eſt illud in primis:

Quod

Quod ſi dij me negligunt, & liberos:
Rationem habet illud.— item:
Nam reb. iraſci ſanè nihil expedit. &
Frugiſtram vti ſpicam meæ vitæ metam.

Aliaque id genus. Poſt tragœdiam, vetus comœdia illata eſt, libertatem diſciplinæ accommodatam habens: eaque ipſa haud inutiliter nos monens, ne faſtu extolleremur, cuius ſimile aliquid etiam Diogenes vſurpauit. Poſt has & media quædam comœdia, & ad extremum noua, aſſumptæ ſunt, haud alium ob finem, quàm ad ſtudium artis imitando oſtentandæ. Dici enim & ab his ipſis quædam vtilia, nō ignoratur: ſed tota huius poëſeos & fabularum ſcriptionis intentio quémnā finem reſpicit? Quomodo euidens fit, non eſſe aliud vitæ propoſitum ita cōmodū ad philoſophandū, vt eſt id quod nūc tenes? Ramus à proximo amputari ramo nō poteſt, quin & à tota arbore reſecetur: ſic homo etiā ab vno auulſus homine, nō poteſt, nō etiam à toto excidiſſe cœtu. Itaq; ramū quidē alius aliquis, homo ſeipſum à proximo ſeparat, cùm eum odit aut auerſatur: ignorat verò, etiam à tota ciuili ſocietate ſe eadem ratione abrumpi. Veruntamen

hoc habemus munere Iouis, qui hanc ſocietatem conſtituit, vt rurſum adcreſcere proximo, & explere totum poſsimus. Et tamen ſi hæc auulſio ſæpius admittatur, efficit, vt vniri iterum atq; coaleſcere haud facilè poſsit id quod erat auulſum. tum verò, quòd fatentur plantatores, non eadé eſt ratio rami, qui ab initio floruit cum arbore, manſitq; in ea, & eius qui amputatus, rurſus deinde eſt inſitus.

2 Oportet igitur in eadem arbore eſſe, etſi non idem cum omnibus ſentias.

Qui tibi ſecundum rectam rationem procedenti impedimento ſunt, vt auertere te à recta actione non poſſunt, ita neque tua erga ipſos beneuolentia depellant te: vtrobiq; teipſum eundem ſerua, vt non modò in iudicando conſtantiam, & agédo, ſed & aduerſus eos qui te prohibere conantur, aut aliàs indignantur, manſuetudinem tuearis. Haud enim minus infirmi eſt, illis iraſci, quàm deſiſtere ab actione, & concidere metu perculſum. vtrunque eſt eius qui ordinem ſuũ deſerit: quòd alter metu facit, alter odio cognati ſibi, & amici natura.

Nulla natura arte inferior eſt: quippe cùm artes ſint naturæ imitatrices. Quod ſi eſt,

ſi eſt, vtiq; natura omniũ perfectiſsima, & omnia comprӕhendens, artium ſoler tiӕ nequaquam cedet.

Porrò omnes artes, prӕſtantiorũ gratia, faciunt viliora : ergo & communis natura. Atq; hic eſt ortus iuſticiӕ : ab hac reliquӕ virtutes dependent. non enim conſtabit iuſticia, ſi uel rebus ſuapte natura neq; bonis neque malis, nimium tribuamus : vel temerarij, vel errori procliues erimus.

Non veniunt ad te res eӕ, quarum fuga vel appetitu perturbaris : ſed tu quodam modo ad eas accedis. iudicium itaque de ijs quieſcat, ita & ipſӕ quieſcent: & neq; ſequêris eas, neq; fugies.

Animus globo ſimilis eſt, figurę ęquabilis, quando neq; effert ſe, neq; contrahit : ſed lumine fulget, quo in omnibus rebus veritatem cernit, & in ſe quoque ipſo.

Contemnor ab aliquo: viderit. ego curabo, ne quid contemtu dignum agam, aut loquar. Odit me aliquis: viderit. ego quidem omnibus ſum placidus & beneuolus, atq; eo ipſo promtus ad oſtendendos alijs ſuos errores : neq; hoc exprobrandi cauſa, aut vt patientiam oſtentẽ

meam, ſed ingenuè & probè. Qualis erat Phocion: niſi ſi id ipſum ſimulauit. Intus enim omnia oportet rectè habere, & à dijs conſpici hominem nullam rem indignè ferentem, aut quiritátem. Quid enim mihi mali accidit, ſi alius id agit, quod eſt naturæ tuæ commodum? Non accipies id quod nunc naturæ vniuerſi eſt opportunum, cùm ſis homo eò deſtinatus, vt communi vtilitati inſeruias.

Qui contemnunt ſe mutuò, ijdem mutuò ſe demerentur: & qui mutuò de primatu contendunt, mutuò ſibi concedunt.

Quàm putidus eſt, & falſus ille, qui dicit: Statui ſimpliciter tecum agere. Quid agis? non erat hoc præfari opus: ipſa res hoc oſtendet. Statim ipſo in vultu inſcriptus debet eſſe ſermo, ac ſtatim ex ipſis oculis apparere: quemadmodum ex aſpectu amatores ſenſum ſui amaſij ſtatim cognoſcunt. Omninò vir bonus & ſimplex hircoſi debet aliquid ſimile habere, vt qui ei adeſt, velit nolit, tamen eius ſimplicitatem deprehendat. Oſtentatio autem ſimplicitatis, inſidiæ ſunt tectę: neque verò quicquam turpius
eſt

eſt ſubdolis ac inſidis congreſsibus. Hoc omnium maximè fugito. Bonus, ſimplex & manſuetus vir, hæc omnia in oculis habet, neq; ea latent.

Rectiſsimè viuendi facultas eſt in tuo animo poſita: nimirum vt res neque bonas neque malas, in nullo ponas diſcrimine. Id fiet, ſi vnam quamlibet earum contempleris diuiſim, & ratione totius, memor nullam earum in animis noſtris de ſe poſſe excitare opinionem, neque ad nos venire: ſed ipſas quidem quieſcere, nos autem eſſe qui de ijs iudicia faciamus apud nos, eaſque nobis quaſi depingamus: cum liceat tamen aut omninò non depingere illas, aut ſi hoc omninò ſit admiſſum, ſtatim delere. Exigui temporis attentio hæc eſt, inde finis erit vitæ. Quid obſtas, quo minus hæc rectè habeant? Quæ ſi ſunt ſecundum naturam, gaude illis, & erunt facilia: ſin cõtra naturam, quære quid ſit tibi ſecundum naturam, adque id contende, etſi gloria careat. Ignoſcendũ eſt enim omni ei, qui ſuum quærit bonum.

Vide vnde venerint omnia, ex quibus conſtent, in quod mutentur, qualia ſint inde futura: tum, nihil mali eis accidere.

Primùm, quis mihi ad eos reſpectus. Natis ſumus inuicem, vnus alterius gratia. Alia autẽ ratione natus ſum, vt ipſis præſim: ſicut aries gregi, aut taurus armento.

Rem altius repete. Si non conſtat mũdus ex atomis, vtiq; natura eum gubernat. Quod ſi detur, vtiq; deteriora præſtantiorum gratia ſunt: hæc verò, vnum propter alterum.

Deinde: quales illi ſunt in menſa, lecto, alibi? Maximè autẽ, quibus illi ſunt neceſſariò opinionibus addicti, & quanto cum faſtu agunt ſua.

Tertium eſt: Si rectè faciunt hæc, non eſt indignè ferendum: ſin ſecus, at non ſpontè, ſed ignoratione peccant. Omnis enim anima inuita priuatur cùm veritate, tum eo, vt poſsit cum vnoquolibet, vt eſt dignum, viuere. Itaq; dolore afficiuntur, ſi iniuſti, ingrati, auari, omninoq́; iniurij erga alios dicantur.

Quartum eſt: Ipſe quoq; in multis delinquis, esq́; ipſorum ſimilis: ac tametſi quibuſdam peccatis abſtines, tamen habitum ea faciendi habes: ac vel metus, vel gloriæ conſectandæ cauſa, aut aliud ob malum, abſtines ſimilibus peccatis.

Quin-

Quintum hoc quidé ſatis ſcis, an peccent. Quædam enim fato fiunt. Omnino auté multa experiri opus eſt, antè quàm certum aliquid de aliorum actionibus ſtatuas.

Sextum : Vt maximè ſtomacheris, tamen vita hominum eſt momentanea, ac paulo pòſt omnes morimur.

Septimum : Nó actiones ipſorum nobis moleſtiam exhibent, cùm eæ ſint in ipſorum animis : ſed noſtræ opiniones. Itaque tolle voluntatem iudicandi de re aliqua, tanquam mala? ſimul ſuſtuleris iram. Quomodo, inquies, tollam? Si re putes, non eſſe rem turpem. Nam niſi ſola turpitudo malum eſſet, tu quoq; neceſſariò multis modis peccares, fieresq́; latro, & quid non?

Octauum : Multo grauiora adferunt dolor & ira, quam ob aliorum peccata concipimus, quàm ipſa illa, ob quæ iraſcimur & dolemus.

Nonum : Manſuetudo, ſi genuina ſit, non adſciticia aut fucata, inuicta eſt. Quid verò vel extremæ libidinis homo tibi faciet, ſi conſtanter manſuetudinem ſerues: ac ſi res ita ferat, placidè eum horteris ac doceas eo ipſo tempore, vacans

huic rei tum, cùm is te lædere nititur? Si dicas: Noli fili, ad alias res nati ſumus: ego quidem non lædar, ſed tu. idq́; ei apertè & integrè oſtendas, neq; apes, neque vllum aliud eorum quæ ad cœtum apta ſunt naturà animalium, ita agere. Oportet autem neque irridendi, neque conuiciandi cauſa hoc facere: ſed amanter, atque ita vt ne cor mordeatur, néue ocio abuti videaris, ac ne quis adſtans miretur: ſed vt cum ſolo, ita loqui debes, etiam ſi alij adſint. Horum nouem capitulorum memento, tanquam à Muſis ſi ea dono accepiſſes. Ac incipe tandem homo eſſe, dum viuis. Tam verò cauendum ne iraſcaris eis, quàm ne aduleris: vtrunque enim à ſocietate eſt alienum, & damnoſum. In promtu tibi ſit, ira accedente: Non iram eſſe viri, ſed mãſuetudinem. id vt humanius, ita & virilius eſt: requiritq́; robur, neruos, & fortitudinem: quæ non ſunt apud indignãtes, & moroſos. Nam quanto propinquior eſt manſuetudo vacuitati affectuum, tanto & potentiæ: ac quemadmodum dolor in impotentes cadit, ſic & ira. vterque enim vulnus accepit, & herbam porrexit. Quod ſi lubet, etiam decimum à duce

duce Muſarum donum accipe: nempe, Inſani eſſe velle ne praui homines peccét. qui enim hoc petit, id petit, quod fieri non poteſt. Alijs verò concedere vt ſint mali, modò ne in te peccét, malè ſentientis eſt & tyranni.

Quatuor potiſsimùm motus animi continenter ſunt obſeruandi: ac, ſi eos depræhenderis, inhibendi. Primò, vt dicas, Hęc cogitatio non erat neceſſaria. Alterum, Hoc facit ad ſocietatis diſſolutionem. Tertium, Hoc non ex te dices: nam non à ſe dicere, inter abſurdiſsima eſt reputandum. Quartum: Tibi ipſi exprobra, eſſe hoc eius qui diuiniore ſui parte vincatur, & cedat ignobiliori & mortali parti, corpori ſcilicet, & eius craſſis voluptatibus.

Aëreum, & omnes igneæ patriculæ quæ commiſtæ ſunt tuo temperamento, etſi naturà ſurſum efferantur: tamen vt obediant ordini vniuerſi, ab ipſa mixtione continentur. Similiter omne terreum in te, & humidum, cùm natura ſua deorſum ferantur, tamen in ſublimi manent, non in ſuo naturali loco. Adeò elementa vniuerſo obtemperant, ac ſi quô deſtinentur per vim, manent, donec diſſo-

diſſolutionis rurſum canat claſsicũ. Nõne igitur iniquum ſit, ſolam tuam rationem nolle obedire, ſuumq́; locum indignè ferre? Et quidem nihil ei violentum imponitur : ea modò, quæ eius naturæ conueniunt. Et tamen ea non ſuſtinet, ſed in contrarium fertur. Motus enim ad iniuſticiam, luxuriem, iram, dolores & metus, nihil aliud eſt quàm ſeceſsiõ à natura: & cùm animus aliquid eorum quæ eueniunt indignè fert, tunc quoque ſuum locum deſerit. Etenim ad æqualitatem & pietatem conſtructus eſt, haud minus quàm ad iuſticiã: quia & hæ ſpecies ſunt virtutum, quibus bene defenditur ſocietas humana, imò etiam antiquiores ipſis iuſtis actionibus.

Qui non eundem per omnem vitam propoſitum habet ſcopum, is vnus & idẽ eſſe per totam vitam nequit. Non ſatis eſt id quod diximus, niſi & hoc addatur: qualem eſſe oporteat eum ſcopum. Quẽadmodum enim non eſt ſimilis de bonis vtcunque plurium opinio, ſed quæ eſt certorum quorundam communis : ita & ſcopus ciuilis, & communitatem reſpiciens, eſt ſtatuendus. Ad hunc qui omnes ſuos animi impetus direxerit, o-

mnes

mnes actiones ſimiles reddet, eoq́; modo ſemper ſui erit ſimilis.

Murem montanum, & domeſticum, huiusq́; pauorem & fugam.

Socrates vulgi quoque opiniones Lamias vocabat, puerorum terriculamenta.

Lacedęmonij peregrinis ſub vmbram ſedem adſignabant in ſpectaculis, ipſi quouis loco ſedebant.

Socrates Perdiccæ quærenti, cur non ad ipſum veniret, Reſpondit: Ne turpiſſimo interitu peream. hoc eſt, ne beneficio affectus, id non poſsim compenſare.

In Epheſiorum litteris erat hoc præceptum, quod iubebat Quotidie reminiſci alicuius ex antiquis, qui virtutem coluiſſent.

Pythagorei manè nos cœlum aſpicere iubebant, vt recordaremur eorum, qui ſemper ſuum officium præſtant: item ordinis, puritatis, & ſimplicitatis nudæ. aſtris enim nullum velamentum.

Memento qualis fuerit Socrates, cum pellem præcingeret, vbi Xanthippe veſte ſumta proceſsit: ac quæ dixerit ſocijs Socrates pudore affectis, ac recedenti-

dentibus, cum viderent eum in iſto ornatu.

Nunquàm ſcribere & legere alios docebis, niſi ipſe prius didiceris: id multo magis in vita eſt præſtandum. Seruus es, ratione cares. tum charum cor mihi riſum ſuſtulit.

* *Virtuti grauibus facient conuicia verbis.*

Inſani eſt, ficus hyeme quærere. Tale eſt, puericiam quærere præteritam.

Epictetus puerum oſculatus, interius cum eo ſe collocutum dixit,

Fortaßis cras mortem obibis.

Abominabile hoc. Imò nihil dictu graue eſt, inquit, quod aliquod opus naturę deſignat: niſi abominere, quòd ſpicę metuntur. Vua primùm cruda, deinde matura fit, pòſt paſſa: hæc omnia rei ſunt mutationes, non in nihilum, ſed in id quod iam non eſt.

Nemo (vt dicebat Epictetus) latro eſt voluntatis. Ars autem, ait idem, inueniēda eſt in adſentiendo: vtq; impetus animi ſeruentur, ita vt habeant adiunctam exceptionem, ſpectent ſocietatem & dignitatem.

Cupiditate omnino abſtinēdū eſt, neq; inclinandū ad ea quę nō ſunt penes nos.

Itaq;,

Itaq;, inquit, non de leui re, ſed de inſania certatur, niſi Socrates dixit. Vultis'ne compotes rationis animos habere, aut non? Volumus. Cuiuſmodi: bonóſne, an prauos? Canos. Cur ergo non quæritis? Quia habemus. Quid igitur contenditis?

M. ANTONINI IMperatoris de vita ſua Liber XII.

OMnia iſta quæ per circuitus temporum adipiſci optas, iam nũc habere potes, niſi tibi ipſi inuides. hoc eſt: Si omne id quod præterijt, omittas, futurum prouidentiæ committas, id modò quod præſens eſt, dirigens ad ſanctitatem & iuſticiam: alteram, vt boni conſulas ea quæ tibi fatum tribuit (etenim id natura tibi attulit) alterã, vt liberè ac ſine ambagibus veritatem loquaris, agasq́ue ſecundum legem, & vt dignum eſt. Non impediat autẽ te neq; aliena malicia, neq; opinio, neq; vox, neq; ſenſus circundatæ tibi carnis. Id enim curet, quod afficitur. Itaq; iam in exitu cùm ſis, tantùm mentẽ tuam, idq́; quod eſt in te diui-

num

num,veneraberis:neq; mortem metues, ſed ne quando viuere non ſecundum naturam incipias. Sic homo eris dignus mundo,qui te protulit: neq; amplius eris tanquam peregrinus patria tua,admirans ea quæ quotidie eueniunt, neq; de hac vel illa re dependebis.

Videt Deus omnes mentes,nudas à vaſis materialibus,& corticibus iſtis atque repurgamentis.Sola enim ſua intelligẽtia ſola iſta cõtingit,quæ ab ipſo huc defluxerunt ac deriuata ſunt. Quod ipſum tu quoque ſi facere adſueſcas,magna ex parte efficies,ne ita circumtrahare. Qui enim non aſpicit carnem circumiectam, is ne occupetur in veſte, domo, gloria, reliquisq́; exterioribus, ac quaſi tabernaculo contemplando?

Tria ſunt,ex quibus conſtas: Corpus, anima,mens.Priora duo tantum ea ratione tua ſunt, quòd eorũ curam geris:tertium ſolum verè tuum eſt.Quod ſi ſepares à te, quæ alij dicunt aut faciunt, aut quæ tu ipſe,aut quæ te futura perturbãt, aut quæ corpori tibi circundato,vel animulæ vnà natæ præter tuam voluntatem accidunt, ac quæ fluctus externarum rerum voluit : ita vt intellectus ab

illis

illis rebus quę fato vnà ſunt, exemtus liberam apud ſeipſam vitam viuat, agens iuſta, probans euenta, dicens vera: ſi inquam remoueas à mente res quæ ei conſenſu quodam naturæ adhærent, itemq; futurum & præteritum tempus, efficies ex teipſo globum, qualis ille Empedocleus:

Se ſolo exultans, totus teres atq; rotundus.

Diſces id tantum viuere quod viuis: hoc eſt, in præſentia. Ita fiet, vt quod ad finem vſque vitæ tibi ſupereſt, poſsis abſque perturbationibus generoſè, & genium tuum probans atque amans, exigere.

Sæpenumerò mihi mirari ſubijt, quid nam eſſet rei, quòd homines cùm ſeipſos magis quàm quenquam alium diligant, tamen ſuam de ſeſe exiſtimationem minoris ducant quàm aliorum.

Quòd ſi quis Deus, aut prudens præceptor mandet, ne quid homo apud ſe ipſum cogitet, animóue concipiat, niſi id ſtatim ſit prolaturus, certè ne vnum quidem diem id toleret: adeò magis veremur quid proximus de nobis ſit exiſtimaturus, quàm quid ipſi nos.

Qui fit, quòd dij, cum omnia pulchrè

& humaniter ordinauerint, hoc vnum neglexerint, quod nonnullos homines apprimè bonos, ac qui plurimis ſuam erga Deum pietatem quaſi ſymbolis fecerunt teſtatam, numiniq; ſeſe familiares multis pijs actionibus & ſacrificijs effecerunt, ſemel fato functos non reducũt, ſed omnino extingui ſinunt. Id autem ſi ita eſt, ſcias deos aliter inſtituturos fuiſſe, ſi aliter fieri expediuiſſet. Nam ſi erat iuſtum, erat vtiq; etiam poſsibile: ac ſi erat ſecundum naturam, certè natura id tuliſſet. Quòd ergo res non ita habet (ſi tamen nõ ita habet) id tibi faciat fidem, nõ fuiſſe ex vſu, vt aliter quàm eſt fieret. Vides enim ipſe quoq;, te, dum hoc ſcrutaris, cum Deo de iure diſceptare. Atqui non hoc modo cum dijs colloqueremur, niſi eos optimos eſſe & iuſtiſsimos putaremus. Si autem tales ſunt, nihil certè in rerum diſpenſatione iniuſtè ac contra rationem neglectum pręterierũt.

Adſuefac te ad ea etiam, de quibus deſperas. Etenim læua manus, cùm ad alia obeunda ſit inhabilis, propterea quòd non conſueuit: tamen frænum fortius, quàm dextra, continet.

Qualem te corripiet mors corpore & ani-

animo? Conſidera vaſtitatem æui quod ante & poſt te eſt, breuitatem vitæ, materiæ imbecillitatem: cauſas ipſas, ab integumentis nudas, inſpice.

Quò referantur actiones, vide: quid dolor, voluptas, mors, gloria, quis ſibi ipſi occupationum ſit cauſa. Neminem ab alio impediri, omnia opinionib. conſtare.

In vſu placitorum, ſimilem oportet eſſe pancratiaſtæ, non gladiatori. hic enim enſem quo vtitur, ſi deponit, interficitur: alter verò manum ſemper habet paratam, neque alia re indiget, quàm vti eam contorqueat.

Huiuſmodi res conſiderandæ ſunt, diuiſione earum facta in materiam, formam, & reſpectũ. Quanta eſt potẽtia hominis? Cui licet nihil aliud facere quàm id quod Deus ſit laudaturus, & amplecti omnia quæ ei Deus obtulerit.

Quod ad naturam conſequitur, eius cauſa Dei non ſunt culpandi, (nam neque volentes, neque inuiti peccant) neq; homines.

Quàm ridiculus eſt, & peregrinus, qui miratur ea quæ in vita fiunt.

Omnia ſunt aut neceſsitas fatalis, at-

quę ordo ineuitabilis : aut prouidentia placabilis : aut confuſio inanis, & nullũ habens præfectum. Quòd ſi eſt neceſſitas ineuitabilis, quid reluctaris? Sin prouidentia, quę admittit placationem, dignum præbe teipſum diuino auxilio. Sin confuſio eſt, cui præſit nemo: contẽtus eſto, quod in tanto rerum fluctu ipſe in te habes mentem. Quòd ſi te abripiat æſtus, abripiat ſanè corpuſculum, animulam, ac reliqua: mentem quidem non abripiet. Quaſi verò lumen candelę tantiſper luceat, dum extinguatur, neq; ſplendorem amittat: veritas autem in te, & iuſticia, & temperantia, ante obitum tuum extingui debeat.

Si quis de ſe opinionem, peccati præbeat, cogita: Ecquid noſti, ſit'ne peccatum? ac ſi peccauit, quid ſi ipſe ſeipſum damnet: idque perinde eſt, ac ſuum ipſius lædere oculum. Qui autem prauos peccare non vult, eius ſimilis eſt, qui nõ vult ficum in ſuo fructu ſuccum ferre, infantes plorare, equum hinnire: ac ſi quæ ſunt alia neceſſaria. Quid enim aliud faceret, qui hunc ſibi habitum contraxit? Si igitur trux eſt, cura eum morbum.

Si non

Si non conuenit, ne agas: ſi non eſt verum, ne dicas. Tui animi motus ita ſint compoſiti, vt omnia circunſpicias. Cogita, quid ſit quod cogitationem tibi commouet: idq́; excute, diuidendo in cauſam, materiam, reſpectum, tempus, intra quod ea res deſinet. Senti vel tandem, eſſe aliquid in te præſtantius ac diuinius, quàm ea ſunt quæ affectus cient, ac quę te mouēt. Quid enim eſt intellectus? num metus, num ſuſpicio, num cupiditas, num aliquid aliud tale?

Primò cogita, nihil fruſtra eſſe agendum, neq; quod non aliquò referatur: deinde, vt non aliò quàm ad ſocietatem humanam referatur. Paulo pòſt nuſquā eris, neq; quicquam eorū quæ nunc cernis, neq; quiſquam eorum qui nunc viuunt. Omnia enim nata ſunt ita, vt mutē tur, vertantur, & pereant, vt in eorum locum alia naſcantur. Omnia opinione conſtant: hæc autem eſt in tua poteſtate. Tolle igitur, cum lubet, opinionem: eruntq́; tibi tanquam promontoriū prętervecto omnia ſerena: & ſinus fluctibus vacans. Nulla, quæcunque ea ſit actio, malum aliquid patitur, ſi ſuo tempore deſinat: ſicut neq; is qui agit, ea ratione

aliquid mali accipit. Itidem & corpus omnium in vniuerſum actionum, quod eſt vita, ſi ſuo tempore deſinat, nihil mali ea ratione patitur, neque is qui opportunè finem facit ſeriei iſti actionum, malum aliquod fecit. Tempus verò debitum, & terminum natura conſtituit: aliquando etiam priuatim, vt in ſenectute: omnino autem vniuerſi natura. Cuius quidem partibus mutatis, ſemper recens & vigens mundus perdurat. Semper verò id pulcrum eſt, & ſpecioſum, quod conducit vniuerſo. Finis itaque vitæ, ſingulis mala quidem eſſe non poteſt: quippe cum non ſit turpis. quippe nec voluntate è noſtra dependens, & à ſocietate non aliena. Bona autem ſit, cũ et opportunè fiat reſpectu vniuerſi, et proſit, & diuinitùs accidat. His cogitatis, tria hæc in promtu habe. Primum, vt in agendo cures, ne quid fruſtra agas, aut ſecus quàm ipſa iuſticia egiſſet. in reb. extrinſecus accidentibus eas fortunæ nutu, aut prouidentiæ obtigiſſe: quarũ neutra eſt incuſanda. Secundum, quale vnũquodlibet à priuatione fuerit vſq; dũ animam accepit, indeq;, donec eam reddidit: ex quibus conflatũ ſit, & in quæ diſſoluatur.

ſoluatur. Tertium, ſurſum elato animo humanas res intuere, earumq́; multiplicem varietatem: quàm multa circùm in aere & in æthere habitent: eaq́; te viſurum, quoties in ſublime attollaris: vt ſint omnia vnius ſpeciei, & breui tempore durent: tum quis in ijs faſtus.

Eijce opinionem, & ſaluus es. nemo id prohibebit.

Rem aliquam moleſtè ferens, oblitus es, omnia fieri ſecundum Vniuerſi naturam, & quod peccatum ſit alienum: præterea omnia ita, vt nunc fiunt, ſemper facta eſſe, & futura, nuncq́; fieri vbiq;: item quę homini ſit cum vniuerſo genere hominum cõiunctio: non ea ſanguinis aut ſeminis: ſed mentis communicatio. Oblitus es etiam, mentem vniuſcuiuſq; eſſe deum, & inde fluxiſſe: nihil cuiquam proprium eſſe, ſed illinc & fœtum & corpuſculum & ipſam animulam veniſſe. Oblitus es omnia verſari in opinione: item, quòd id tantùm quod præſens eſt, vnuſquiſq; viuit, & amittit.

Crebrò apud animum tuũ recole, eos qui certis de rebus nimium ſunt indignati: qui maxima gloria, calamitate, inimicicia, aliáue quacunq; fortuna effloruerũt.

Deinde quære, vbi nam ſint iſtá: nempe fumus ſunt, & cinis, & ſermo, aut ne hoc ipſum quidem. Simul ad mentem tibi accidat, qualia ſint omnia. ut Fabius Catullinus rure, Lucius Lupus in hortis obijt, Stertinius Baijs, Tiberius Capreis, Velius Rufus *

Et omnino opinionis cauſa diſcrimen in rebus indifferentibus ſtatutum. Tum, quàm vile ſit omne quod reſiſtit. Item, quanto magis ſit philoſophię conſentaneum, in data materia tueri iuſticiam, modeſtiam, ac ſimpliciter dijs obſequi. Faſtus enim, qui ſuperbiæ vacuitatem oſtentando exercetur, omnium eſt grauiſsimus.

Qui quęrit, Cur deos colas, quomodo eos videris, aut eſſe depręhenderis? ei reſpondebis, Primùm eſſe eos viſiles. deinde, abſque hoc ſit, tamen animam meam cum non videam, nihilominus magnifacio: ita deos quoq; ex viribus eorũ quas identidem percipio, cùm eſſe intelligo, tum veneror. In eo ſita eſt vitæ ſalus, vt ſingulas res totas intuéaris, quid in ijs formæ ſit, quid materiæ. Toto animo age vt iuſta agas, & vera dicas. Quid enim ſupereſt, quàm vt fruaris vita, bo-

nis

nis bona annectendo, ita vt minimũ ſpacium intermittas? Vnum eſt lumen ſolis, etiam ſi intercipiatur parietibus, muris, alijsq́; innumeris rebus. Vna eſt communis natura, etſi certo modo affectis corporibus infinitis diſtincta. Vna anima, etſi naturis innumeris, proprijsq́; circumſcriptionibus diſtributa videatur. Vna etiam mens, etſi diſcreta videatur. Reliquæ proinde dictorum partes, tanquam ſpiritus & ſubiecta inſenſata, & inuicem nihil coniunctionis habentia, tamen ipſa quoq; à mente & eius potentia continentur. At peculiariter intellectus eiuſdem generis adiungit ſe naturis, neq; à ſocietate diuellitur.

Quid quæris? vt viuas? Id eſt ſentire, appetere, creſcere, deſinere, loqui, cogitare. Quid horum deſideratu dignum tibi videtur? Quòd ſi vilia ſunt omnia hæc, ad extremum te confer, nempe vt ſequaris rationem & Deum ducem. Sed vtrum huic inſtituto pugnat, ægrè ferre aliquid, an verò mors id abolet?

Quanta pars immenſi infiniti æui attributa eſt vnicuiq;? celeriter ea in æternitate euaneſcit. Quanta pars vniuerſi? quantaq́; animæ vniuerſæ? quantula in

glebula terræ repis? Hæc omnia tecum cogitans, nihil animo magnum cõcipe. hoc tantũm, vt ductu naturæ agas, & feras quæ communis fert natura. Id cura, quomodo mens tua ſeipſa vtatur: in hoc enim ſunt omnia. Cætera ſiue à voluntate dependeant, ſiue ſecus, mortua ſunt, fumusq;.

Id maximè ad contemtum mortis facit, quod hi etiam qui dolorem in malis, & voluptatem in bonis duxerunt, tamẽ eam deſpexerunt. Qui id tantùm boni nomine dignatur, quod eſt opportunũ, ac cui perinde eſt pluréſne an pauciores ſecundum rectam rationem præſtiterit actiones, neq; in aliquo ponit diſcrimine, longioréne an breuiori tempore mũdum contempletur, ei mors nequaquam eſt terrori. Heus tu, ciuis fuiſti in hac magna vrbe: quid attinet, vtrum quinquennio? Etenim quod ſecundum leges, id omnibus eſt æquum. Quid ergo graue accidit, ſi te vrbe emittit dominus: non is quidem iniuſtus iudex, ſed natura quę te introduxit? perinde ac ſi prætor hiſtrionem emittat è theatro, in quod eum introduxerit. Quòd ſi is dicat, ſe non quinque, ſed tres modò actus recitaſſe: re

ctè

ctè dicet. At verò in vita tres actus fabulam implent: finem enim is determinat, qui & concretionis olim fuit, & nũc eſt diſſolutionis autor. Tu neutrius es cauſa. Diſcede igitur æquo animo: nam & is qui te dimittit, propitius tibi eſt.

M. ANTONINI PHILOSOphi *Imperatoris, de vita ſua librorum finis.*

AVTORVM ELENchus, quorum in hiſce Opuſculis teſtimonia citantur.

Aeſchylus
Aeſculapius.
Agatharchidis hiſtoria Aſiana.
Alcman.
Armeleſagoræ deſcriptio Atticæ.
Amometus.
Anacreon.
Andron de Sacrificijs.
Antigonus, ſiue Antigoni Alterationum liber.
Antiſthenes.
Antoninus Liberalis.
M. Antoninus philoſophus & Imp.
Apollinis oraculum.
Apollodori annales.
Apollonius grammaticus.
Apollonius poeta, & Apollonij Epigrammata.

Arche-

Archelaus Aegyptius.
Archelaus poeta.
Areius Laco.
Ariſtoteles.
Ariſtoxenus muſicus.
Athenadæ Ambracica.
Boeus de Auium ortu, ſiue Ornithogonia.
Callimachus Aegyptius.
Callimachus Cyrenæus.
Chryſippus.
Corinna, de Alteratis.
Craterus.
Crates.
Cteſias.
De fabuloſis locorum rebus liber.
Democritus.
Didymarchi Metamorphoſeon libri.
Dorotheus medicus.
Empedocles.
Epicurus.
Epictetus.
Eudoxus. Cnidius, Rhodius.
Eumachi Periegeſis.
Euripides.
Hellanicus Leſbius.
Heraclides Cretenſis.
Heraclides Ponticus.
Heraclitus.
Hermeſianax.
Herodotus.
Heſiodi Eœa, ſiue Orientalia.
Hiero.
Hieronymus hiſtoricus.
Hippo Rheginus.
Hippocrates medicus.
Hippoſtrati Minos.
Lycus Rheginus.
Megaſthenes.
Menecratis Xanthij Lyciaca.
Menippus.
Myrſili Leſbiaca.
Nicagoras.
Nicandri Alteratorum libri, ſiue de Mutationibus.
Orpheus.
Orus Apollo.
Pamphylius.
Phanias.
Pherecydes Syrus.

Phylar-

Phylarchi hiſtoriarum libri 110.
Philetas.
Philonis Aethiopica.
Phlegon Trallianus.
Pindarus.
Polycritus.
Pythagoras.
Scytinus Chius.
Sibylla.
Simmias Rhodius, Apolline.
Simonides.
Socrates.
Tacus de lapidibus.
Theophraſtus.
Theopompus Chius.
Theopompus Sinopenſis de terræmotibus.
Timæi Siculi hiſtoriæ.
Xenocrates.
Zeno Cittiæus philoſophus.
Zenophilus.
Zoroaſtres.

ERRATORVM, QVÆ Operarum incuria commiſſa, inter colligendum verò Indicem deprehenſa ſunt, emendatio.

Pag.4.verſ.14. HENRICI,*&c. 7.vlt.copioſe,tum 6. 11.cùm quæ 8.1.primario, & 12.* LXVII. *9.18.legit:lectoq́;, 11.1.multos, & 23. Meleagro 12.9.poſt,Diana fecerit. ſtatim ſequi debebāt hæc verba:Hæc & precedēs narratio,&c. & 12. Boei & 16. plurimosq́; ex ea 13.5.reddidit:14.5. In ſumma, & 6.omiſſus eſt in margine numerus 1. 15.9. Apollini & 18.ob pietatē, 19. iuſticiæ 17.penult. ſummum adiret ſolium*

19.22. quam alij 20.4. Diomi 21.2. Pierius & 14. mortales cum 22.13. poſt Solis. ſtatim ſubijciatur: Ibidem hoc nar. 20. ingeßiſſet. 23.13. Chelidonidem: & ſic etiam in ſequētibus. & 20. quam ex pacto conuento debebat, tradit. 24.5. ſe filij ſui carnes ediſſe, eas & 19. dele perſonas & 23. Aedon in alcyonem 25.3. magis, & 9. poſt Dianā. ſtatim ſubde: Nicāder lib. Alt. &c. 26.4. vi eſt ſtu. 29.15. ſuſpendiſſet. Narratio 30.3. euolarunt. 31.24. poſt nunciam. ſtatim debet ſubiungi, Ex Boci, &c. 32.15. bellum eſt. Ex eiuſdem, &c. 34.15. Panactem 36.6. ac Fas inbibuerunt, quod fas & 13. poſt viderunt. ſtatim ſequatur, Hæc & præced. & 25. intēdit ipſe 38.7. cæruleus & 9. indicium 40.6. Othrijs, 41.1 Dina Sperchij 43.21. magno æſtu, 44.21. ſedentibus. 46.2. Echonem 48.9. incudib. & 12. Alcmenæ 49.1. coitum. nam & 21. lembo 52.15. concubitus 53.6. alno excitata, ac pone alnum 55.3. ſtructarum 56.14. percußis & 20. Rhea 63.25. iuuarent 66. antepenult. natuq; 67.6. Floruit, & 12. diramq;. 72.4. effodere ſolent, effoſſo 73.25. reuera 76.15. ſententiam: néue 78.11. adeas & 25. vſquam 79.7. exhinc & 24. in margine ponatur numerus 1. 82.1. in marg. ponatur numerus 2. 83.3. ponatur in marg. numerus 3. & 23. Queis 87.14. deleatur, poſt cruciatibus 88.19. Carminio Hyæo & 23. fatales

89.17.*præcepta* 90.5.*quæ nata,puellæ.* & 8.*Ditũ* 96.3.Alexãdreæ & 12.*Euryopa* 98.5.C.A-*murius* & 9.Primus & 19.Nirellius & 23.Secũ*dus*, & 27.*Tertius*, 100.4.*Primus*, & 5.*Poteſta*, 102.14.*Fata cano*, 103.20.*inſerrent*: & *in marg. ludi ſec.* 104.5.*Elithyias*, & 7.*Atram* 106.10. *cum ei* 109.20.*occidant* 110.2.*quam* 112.18.*in marg*.XXVI. & 20.*terreſtri ne* & 22.*in margine* XXVII. 113.22.*grana* 115.21.*deum*, 117.9.*defectui* 121.23. *condidit*, 123.3.*ſcriptis inſigne* 126.7.*dele* & 128.10.*aucupij* 129.1.*iuxtà.* 132.22.*nequeunt* 133.(*qui numerus etiam eſt deprauatus*) 12.*quæ ei* 135.1.*ferendi penult.vtcunq;* 137.18.*fortè legend.pedes non habent.* 138.19.*À ſalamandra* & 20.*Ad Hypanim et vlt.careant* 140.1.*in marg*.XCVIII. & 6.*fortè,à teſtis nonnihil* & 13.*incitandi* 142. 24.*cæcis, claudos cæcosq;* 144.18.*aconæ* & 24.*pleroſq;* 151.*penult. immittantur* 152.17. *non ſecus quàm* 157.*penult.doctiſsima* 156.15.*illos*, 160.4.*è philoſophia* 162.18.*prouerbio*) 167.20.*obſeruabam* 174.11.*velint*, & 26. *Apollonium*, 176.4.*diſsoluendis, aut meteoris* 181.12.*emendare illa*, 183.13.*non ſit idem*, 184.15.*aduerſatur* 185.18.*aliud, quàm* & 23. *vertuntur*: 186.*vlt. appendicis* 187.*vlt.pone in marg. numerum* 3. 188.24.*tanto* 192.24. *quod poßit* 193.12.*decenter obeundam* 194.3.

pone

pone in mar.6. 199.4.tranquillitatem & 17.voluntate. & antepenult.intellectū, 201. 20.alicūde & 202. 13.neceſſariò & 22.quomodo 210. 9.itaq; 211. 14.ex æquo 213.vlt. pone in marg. 5. 223. 15. vitam degis & 20.quid ſit honore 227. 12.in marg.9. 231.16.eris 232.15. in margine 13. 233. 9. autem eſt, 235. 23.vtcūq; redigar? & vlt.Cum te 236.14.rebus & 17.vuulæ 240.1. in marg.2. 250.15. ratio non iubet. 252. dele numerum 2. in marg. 253 2.in margine 1. 254. 1.in margine 2. 261. 4.Bene eſſe, 273. 3.libidinem 27.19.concreſcere & 287.16.Homines, & 20.fertur ingredi, & in marg. 290. 4. ſubiectæ mutationes 292. 1.quoduis eſt 308. 4. aerei 312. vlt. ſemina ſint 315. 11 porcello 319. 1.pòſt autumnus ea.*

ΑΝΤΩΝΙ-

ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΛΙΒΕΡΑΛΙΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩ-σεων συναγωγή.

ΚΤΗΣΥΛΛΑ ἐγένετο Κεία τὸ γένος ἐξ Ἰουλίδος Ἀλκιδάμαντος θυγάτηρ· ταύτην ἰδὼν Ἑρμοχάρης Ἀθηναῖος χορεύουσαν Πυθίοις περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Καρθαίᾳ, ἐπεθύμησεν αὐτῆς· καὶ ἐπιγράψας μῆλον, ἔρριψεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος· ἡ δὲ ἀνείλετο, καὶ ἀνέγνω. ἐγέγραπτο δὲ ὅρκος κατὰ τῆς Ἀρτέμιδος, ἦ μὴν γαμηθήσεσθαι Ἑρμοχάρει Ἀθηναίῳ. ἡ μὲν οὖν Κτήσυλλα ἀπέρριψε τὸ μῆλον αἰδεσθεῖσα, καὶ χαλεπῶς ἤνεγκεν, ὥσπερ ὅτε Κυδίππην Ἀκόντιος ἐξηπάτησεν. Ἑρμοχάρει δὲ αἰτησαμένῳ κατήνεσε τὸν γάμον ὁ πατὴρ ὁ τῆς Κτησύλλης. καὶ ὤμοσεν τὸν Ἀπόλλωνα τῆς δάφνης ἁψάμενος· ἐπεὶ δὲ διῆλθεν ὁ τῶν Πυθίων χρόνος, Ἀλκιδάμας ἐκλαθόμενος τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσεν, ἑτέρῳ συνῴκιζε τὴν θυγατέρα. καὶ ἡ παῖς ἔθυεν ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ· χαλεπῶς δὲ φέρων Ἑρμοχάρης ἐπὶ τῷ τοῦ διαμαρτεῖν, εἰσέδρα-

Κτήσυλλα.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων γ.

μὲν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον· καὶ ἡ παῖς αὐτὸν ἰδοῦσα κατὰ θεῖον, ἠράσθη· καὶ συνθεμένη διὰ τῆς τροφοῦ διαλαθοῦσα τὸν πατέρα νύχιον, ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ γάμῳ ἐπελάχθη τῷ Ἑρμοχάρει· τεκοῦσα δ' ἡ Κτήσυλλα, καὶ χαλεπῶς ἐν τῷ τόκῳ διατεθεῖσα, ἐτελεύτησε κατὰ δαίμονα, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐψεύσατο τὸν ὅρκον· καὶ τὸ μὲν σῶμα κομίσαντες, ἔφερον ὅπως κηδεύσωσιν· ἐκ δὲ τῆς στρωμνῆς πελειὰς ἐξέπτη, καὶ τὸ σῶμα τῆς Κτησύλλης ἀφανὲς ἐγένετο. Χρωμένῳ δ' Ἑρμοχάρει ὁ θεὸς ἀνεῖπεν ἱδρύσασθαι ἱερὸν παρὰ τοῖς Ἰουλιήταις ἐπώνυμον Ἀφροδίτης Κτησύλλης· ἔχρησε δὲ καὶ τοῖς Κείοις· οἱ δὲ θύουσι ἄχρι νῦν Ἰουλιῆται μὲν Ἀφροδίτῃ, Κτήσυλλαν ὀνομάζοντες, οἱ δὲ ἄλλοι Κτήσυλλαν Ἑκαέργην.

β'. Μελεαγρίδες.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων γ'.

Οἰνεὺς ὁ πορθέως τοῦ Ἄρεως, ἐβασίλευσεν ἐν Καλυδῶνι. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ ἐξ Ἀλθαίας τῆς Θεστίου, Μελέαγρος, Φηρεύς, Ἀγέλεως, Τοξεύς, Κλύμενος, Περίφας· θυγατέρες δὲ Γόργη, Εὐρυμήδη, Δηϊάνειρα, Μελανίππη. ἐπεὶ δ' ἔθυεν ἀπαρχὰς ὑπὲρ τῆς χώρας, ἐκλανθάνεται τῆς Ἀρτέμιδος· αὕτη κατὰ μῆνιν, ἐφορμᾷ σῦν ἄγριον, ὃς κατέφθειρε τὴν γῆν καὶ πολλοὺς ἀπέκτεινεν. ἔπειτα Μελέαγρος, καὶ οἱ Θεστίου παῖδες συν-

ήγειραν

ἤγειρεν τοὺς ἀριστέας ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὸν σῦν· οἱ δὲ ἀφικόμενοι, κτείνουσιν αὐτόν· ὁ δὲ Μελέαγρος διανείμας τὰ κρέα αὐτοῦ τοῖς ἀριστεῦσιν, τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ δέρος, ἐξαίρετον γέρας ἑαυτῷ· Ἄρτεμις δὲ ἐπεὶ τὸν ἱερὸν σῦν ἐκτῆναι, ἔτι μᾶλλον ἐχολώθη, καὶ νεῖκος ἐνέβαλεν αὐτοῖς· οἱ γὰρ παῖδες οἱ Θεστίου, καὶ οἱ ἄλλοι Κουρῆτες ἅπτονται τοῦ δέρους, φάμενοι μετεῖναι τὰ ἡμίσεα τῶν γερῶν ἑαυτοῖς· Μελέαγρος ἀφαιρεῖται κατὰ βίαν, καὶ κτείνει τοὺς Θεστίου παῖδας. Ἐκ ταύτης τῆς προφάσεως πόλεμος ἐγένετο Κουρῆσι καὶ Καλυδωνίοις· καὶ ὁ Μελέαγρος εἰς τὸν πόλεμον οὐκ ἐξῄει, μεμφόμενος ὅτι αὐτῷ κατηράσατο ἡ μήτηρ, διὰ τὸν τῶν ἀδελφῶν θάνατον· ἤδη δὲ τῶν Κουρήτων μελλόντων αἱρεῖν τὴν πόλιν, ἔπεισε τὸν Μελέαγρον ἡ γυνὴ Κλεοπάτρα τοῖς Καλυδωνίοις ἀμῦναι· ὁ δὲ ἀναστὰς ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Κουρήτων, καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκει, τῆς μητρὸς ἐμπρησάσης τὸν παρὰ τῶν μοιρῶν αὐτῇ δοθέντα δαλόν. Ἐπέκλωσαν γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸν ἔσεσθαι χρόνον, ἐφ᾽ ὅσον ἂν ὁ δαλὸς διαμένῃ· ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι παῖδες Οἰνέως μαχόμενοι· καὶ πένθος ἐπὶ Μελεάγρῳ μέγιστον ἐγένετο παρὰ Καλυδωνίοις. Αἱ δὲ ἀδελφαὶ αὐτοῦ παρὰ τὸ σῆμα ἐθρήνουν ἀδιαλείπτως, ἄχρις αὐτὰς Ἄρτεμις ἁψαμένη ῥάβδῳ μετεμόρφωσεν εἰς ὄρνιθας, καὶ ἀπῴκισεν εἰς Λέρον τὴν νῆσον ὀνομάσασα Με-

λεαγρίδας· αἱ δὲ ἄχρι νῦν ἐπὶ καθ' ὥραν ἔτους λέγονται πένθος ἐπὶ Μελεάγρῳ φορεῖν· δύο δὲ τῶν Ἀλθαίας θυγατέρων, Γόργην καὶ Δηϊάνειραν φασὶν κατ' εὐμένειαν Διονύσου μὴ μεταβαλεῖν, ὅτι τὴν χάριν αὐτῷ Ἄρτεμις δίδοι.

γ'. Ἱέραξ.

Ἱέραξ ἐγένετο ἐν τῇ Μαριανδυνῶν γῇ δίκαιος ἀνὴρ καὶ ἐπιφανής· οὗτος ἱερὰ Δήμητρος ἱδρύσατο, καὶ πλείστους αὐτῆς καρποὺς ἔλαβεν· ἐπεὶ δὲ Τεῦκροι κατὰ χρόνους τοὺς ἱκνουμένους οὐκ ἀπεδίδοσαν ἱερὰ Ποσειδῶνι, ἀλλὰ ὑπ' ὀλιγωρίας ὑπερέλειπον, χαλεπήνας Ποσειδῶν τοὺς μὲν ἐκείνης καρποὺς ἔφθειρε· κῆτος δ' ὑπερμέγιστον ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφώρμησεν αὐτοῖς· οὐ δυνάμενοι δὲ πρὸς τὸ κῆτος καὶ τὸν λιμὸν ἀντέχειν, ἀπέστελλον οἱ Τεῦκροι πρὸς τὸν Ἱέρακα, καὶ ἐδέοντο πρὸς τὸν λιμὸν ἐπαμῦναι κἀκεῖνος ἔπεμπέ τε καὶ πυρὸν καὶ ἄλλην τροφήν· Ποσειδῶν δὲ μηνίσας, ἐπεὶ κατέλυσεν αὐτοῦ τὰς τιμάς, ἐποίησεν ὄρνιθα, ὃς ὀνομάζεται νῦν ἱέραξ· καὶ τὸ ἦθος ἤλλαξεν, ἀφανίσας. μέγιστα γὰρ ὑπ' ἀνθρώπων φιληθέντα πλεῖστον ἐποίησεν ὑπὸ τῶν ὀρνέων μισηθῆναι· καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους ἀποθανεῖν κωλύσαντα, πλείστους ἐποίησεν αὐτὸν ὀρνίθων ἀποκτεῖναι.

Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίᾳ.

δ'. Κραγαλεύς.

Κραγαλεὺς ὁ Δρύοπος, ᾤκει γῆς τῆς Δρυοπίδος παρὰ τὰ λουτρὰ τὰ Ἡρακλέους· ἃ μυθο-

λογοῦ-

λέγουσιν Ἡρακλέα πλήξαντα τῇ κορύνῃ τὰς πλάκας τοῦ ὄρους ἀναβαλεῖν· ὁ δὲ Κραγαλεὺς οὗτος ἐγεγόνει γηραιὸς ἤδη, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις ἐνομίζετο δίκαιος εἶναι, καὶ φρόνιμος· καὶ αὐτῷ νέμοντι βοῦς προσάγουσιν Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις καὶ Ἡρακλῆς κριθησόμενοι περὶ Ἀμβρακίας τῆς ἐν Ἠπείρῳ· καὶ ὁ μὲν Ἀπόλλων ἑαυτῷ προσήκειν ἔλεγε τὴν πόλιν, ὅτι Μελανεὺς υἱὸς ἦν αὐτοῦ, βασιλεύσας μὲν Δρυόπων, καὶ πολέμῳ λαβὼν τὴν πᾶσαν Ἤπειρον, γεννήσας δὲ παῖδας, Εὔρυτον καὶ Ἀμβρακίαν, ἐφ' ἧς ἡ πόλις Ἀμβρακία καλεῖται· καὶ αὐτὸς μέγιστα, χαρίσασθαι τοῦτο τῇ πόλει· Σισυφίδας μὲν γὰρ αὐτοῦ προστάξαντος ἀφικομένους, κατορθῶσαι τὸν πόλεμον Ἀμβρακιώταις, τὸν γενόμενον αὐτοῖς πρὸς Ἠπειρώτας. Γόργον δὲ τὸν ἀδελφὸν Κυψέλου κατὰ τοὺς αὐτοῦ χρησμοὺς λαὸν ἔποικον ἀγαγεῖν εἰς Ἀμβρακίαν ἐκ Κορίνθου· Φαλαίκῳ δὲ τυραννοῦντι τῆς πόλεως αὐτοῦ κατὰ μαντείαν Ἀμβρακιώτας ἐπαναστῆναι· καὶ παρὰ τοῦτο πολλοὺς ἀνελέσθαι τὸν Φάλαικον· τὸ δὲ ὅλον, αὐτὸς ἐν τῇ πόλει παῦσαι πλειστάκις ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ἔριδας, καὶ στάσεις, ἐμποιῆσαι· ἀντὶ τούτων δ' εὐνομίαν καὶ θέμιν καὶ δίκην. ὅθεν αὐτὸν ἔτι νῦν παρὰ τοῖς Ἀμβρακιώταις, Σωτῆρα Πύθιον ἐν ἑορταῖς καὶ εἰλαπίναις ᾄδε-

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων α. καὶ Ἀθανάδας Ἀμβρακικοῖς.

σθαι. Ἄρτεμις δὲ τὸ μὲν νεῖκος κατέπαυε, τὸ δὲ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα· παρ' ἐκείνους δ' ἠξίου τὴν Ἀμβρακίαν ἔχειν· ἐφίεσθαι γὰρ τῆς πόλεως κατὰ πρόφασιν τοιαύτην. ὅτε Φάλαικος ἐτυράννευε τῆς πόλεως, οὐδενὸς αὐτὸν δυναμένου κατὰ δέος ἀνελεῖν, αὐτὴ κυνηγετοῦντι τῷ Φαλαίκῳ προφῆναι σκύμνον λέοντος· ἀναλαβόντος δὲ εἰς τὰς χεῖρας, ἐκδραμεῖν ἐκ τῆς ὕλης τὴν μητέρα, καὶ προσπεσοῦσαν ἀναρρῆξαι τὰ στέρνα τοῦ Φαλαίκου· τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας ἐκφυγόντας τὴν δουλείαν, Ἄρτεμιν ἡγεμόνην ἱλάσασθαι. καὶ ποιησαμένους ἀγροτέρης εἴκασμα παραστήσασθαι χάλκεον αὐτῷ θῆρα. ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἀπεδείκνυεν Ἀμβρακίαν τε, καὶ τὴν σύμπασαν Ἤπειρον οὖσαν ἑαυτοῦ· πολεμήσαντας γὰρ αὐτῷ Κελτοὺς καὶ Χάονας καὶ Θεσπρωτοὺς καὶ σύμπαντας Ἠπειρώτας, ὑπ' αὐτοῦ κρατηθῆναι, ὅτε τὰς Γηρυόνου βοῦς συνελθόντες ἀφελέσθαι· χρόνῳ δ' ὕστερον λαὸν ἐποίκων ἐλθεῖν ἐκ Κορίνθου, καὶ τοὺς πρόσθεν ἀναστήσαντας Ἀμβρακίαν συνοικίσαι· Κορίνθιοι δὲ πάντες εἰσὶν ἀφ' Ἡρακλέους· ἃ διακούσας ὁ Κραγαλεύς, ἔγνω τὴν πόλιν Ἡρακλέους εἶναι. Ἀπόλλων δὲ κατ' ὀργὴν ἁψάμενος αὐτοῦ τῇ χειρί, πέτρον ἐποίησεν, ἵνα περ εἱστήκει· Ἀμβρακιῶται δὲ Ἀπόλλωνι μὲν σωτῆρι θύουσι, τὴν δὲ πόλιν Ἡρακλέους καὶ τῶν ἐκείνου παίδων νενομίκασι· Κραγα

Περὶ Φαλαίκου.

λεῖ

λεῖ δὲ μετὰ τὴν ἑορτὴν τῇ Ἡρακλέους ἔνθεμα θύου-
σιν ἄχρι νῦν. Ἄνθεος τοῦ Νομίονος ἐγένετο ι. Αἰγυπιός.
παῖς Αἰγυπιός· ᾤκει δὲ παρὰ τὴν ἐσχατιὰν τῆς Θεσ-
σαλίας· καὶ αὐτὸν ἐφίλησαν θεοὶ ὁσιότητος ἕνε-
κα, οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ἦν μεγαλόφρων καὶ δί-
καιος· οὗτος ἰδὼν Τιμάνδραν ἠράσθη· μαθὼν
δ' ὅτι ἀνδρὸς ἦν χήρα, πείσας χρήμασιν, ἐμί-
γνυτο φοιτῶν εἰς τὰ ἐκείνης οἰκεῖα· πρὸς δὲ τοῦ-
το Νεόφρων ὁ παῖς τῆς Τιμάνδρας, χαλεπῶς
εἶχε· τῷ Αἰγυπιῷ δ' ἦν ἡλικιώτης· κἀκείνῳ δό-
λον ἐβούλευε, δοὺς πλεῖστα δῶρα, καὶ ἀναπείσας
Βουλίδα τὴν Αἰγυπιοῦ μητέρα, καὶ ἀγαγὼν εἰς
τὰ οἰκεῖα συνάζεται σὺν αὐτῇ· προμαθὼν δὲ τὴν
ὥραν, ἣν εἰώθει παρὰ Τιμάνδραν ὁ Αἰγυπιὸς φοι-
τᾶν· τὴν μὲν αὐτοῦ μητέρα, καθ' ἥντινα πρόφα-
σιν ἐκ τῆς οἰκίας μετέστησεν· ἀντὶ δ' ἐκείνης τὴν
Αἰγυπιοῦ μητέρα παρήγαγεν εἰς τὸν οἶκον, ὡς ἐπα-
νήξων πρὸς αὐτήν, καὶ ἀμφοτέρους ἐξηπάτησεν·
Αἰγυπιὸς δ' οὐδὲν ὑποδιελεξάμενος ὧν εἰς αὐτὸν
ἐμηχανᾶτο Νεόφρων, μίγνυται τῇ μητρί, δο-
κῶν εἶναι Τιμάνδραν· καὶ ἐπεὶ αὐτὸν ὕπνος
ἔλαβεν, ἡ Βουλὶς ἔγνω τὸν παῖδα τὸν ἑαυτῆς, καὶ
ἀναλαβοῦσα ξίφος, ἐβούλευεν ἐκείνου μὲν τὰς
ὄψεις ἀφελέσθαι, ἑαυτὴν δὲ κτεῖναι· βουλῇ
δ' Ἀπόλλωνος ἀνίησι τὸν Αἰγυπιὸν ὁ ὕπνος· ὁ
δὲ γνοὺς οἷον ἔργον ἐμηχανήσατο Νεόφρων

ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέψασα, ηὔξατο σὺν ἑαυτῷ πάντα ἀφανισθῆναι. Ζεὺς δὲ μετέβαλεν εἰς ὄρνιθας. καὶ ἐγένοντο Αἰγυπιὸς μὲν καὶ Νεόφρων, αἰγυπιοὶ ὁμώνυμοι. Χρόαν δὲ καὶ μέγεθος, οὐχ ὅμοιοι, ἀλλὰ ἐλάττων ὄρνις αἰγυπιὸς ἐγένετο Νεόφρων· ἡ δὲ Βουλὶς ἐγένετο πῶϋγξ, καὶ αὐτῇ τροφὴν ἔδωκεν ὁ Ζεὺς, μηδὲν ἐκ γῆς φυόμενον, ἀλλὰ ἐσθίειν ὀφθαλμοὺς ἰχθύος ἢ ὄρνιθος, ἢ ὄφεως, ὅτι ἔμελλεν Αἰγυπιοῦ τοῦ παιδὸς ἀφελέσθαι τὰς ὄψεις· Τιμάνδρην δὲ ἐποίησεν αἰγιθαλλὸν, καὶ ἐφάνησαν ἐπὶ ταύτην οὐδέποθ' οἱ ὄρνιθες οὗτοι.

ς'. Περίφας Περίφας ἐγένετο ἐν τῇ Ἀττικῇ αὐτόχθων, πρόσθεν ἢ φανῆναι Κέκροπα τὸν γῆς· οὗτος ἐβασίλευσε τῶν ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ἐγένετο δίκαιος καὶ πλούσιος καὶ ὅσιος, καὶ ἱερὰ πλεῖστα ἐποίησεν Ἀπόλλωνι, δίκας τε πλείστας ἐδίκασε, καὶ αὐτὸν ἐμέμψατ' ἄνθρωπος οὐδεὶς, ἀλλὰ ἑκόντων ἦρχε πάντων, καὶ πρὸς ὑπερβολὴν αὐτοῦ τῶν ἔργων, μετέβαλον οἱ ἄνθρωποι τὰς τιμὰς τοῦ Διὸς, καὶ ἔγνωσαν αὐτὰς εἶναι Περίφαντος, καὶ ἱερὰ καὶ ναοὺς ἐποίησαν αὐτοῦ, καὶ Δία Σωτῆρα προσηγόρευσαν καὶ ἐπόψιον καὶ μειλίχιον· Ζεὺς δὲ νεμεσήσας, ἐβούλετο τὴν σύμπασαν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν κεραυνῷ συμφλέξαι· δεηθέντος δ' Ἀπόλλωνος μὴ αὐτὸν ἀπολέ

σθαι

θαι πανώλεθρον, ἐπεί περ ἴσος αὐτὸν ἐτίμα, τοῦτο μὲν Ἀπόλλωνι δίδωσι· Ζεὺς δ' ἐλθὼν εἰς τὰ οἰκία τοῦ Περίφαντος, καὶ καταλαβὼν ὁμιλοῦντα τῇ γυναικὶ, πιέσας ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν, ἐποίησεν ὄρνιθα αἰετόν· τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ, δεηθεῖσαν καὶ αὐτὴν ὄρνιθα ποιῆσαι σύννομον τῷ Περίφαντι, ἐποίησε φήνην· καὶ τῷ μὲν Περίφαντι δωρεῖται τιμὰς ἀντὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις ὁσιότητος· ποιεῖ γὰρ αὐτὸν ἐν πᾶσι τοῖς ὄρνισι βασιλέα, καὶ δίδωσι φυλάσσειν τὸ ἱερὸν σκῆπτρον, καὶ προσιέναι πρὸς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον· τῇ γυναικὶ δὲ τοῦ Περίφαντος ἣν ἐποίησε φήνην, δίδωσι πρὸς ἅπασαν πρᾶξιν ἀνθρώποις αἰσίαν ἐπιφαίνεσθαι.

Αὐτονόου τοῦ Μελανέως καὶ Ἱπποδαμείας ἐγένοντο υἱοὶ μὲν Ἐρωδιὸς καὶ Ἄνθος· Σχοινεὺς Ἄκανθος· θυγάτηρ δὲ Ἀκανθὶς, ᾗ κάλλιστον εἶδος ἔδωκαν οἱ θεοί· τῷ δὲ Αὐτονόῳ τούτῳ ἐγένοντο ἵππων ἀγέλαι πλεῖσται, καὶ ἔνεμον αὐτὰς Ἱπποδάμεια τούτου γυνὴ, καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ Αὐτονόῳ γῆν ἔχοντι πλείστην, οὐδεὶς καρπὸς ἐφαίνετο, κατ' ὀλιπωρίαν ἔργων, ἀλλ' ἔφερεν αὐτῷ σχοίνους ὁ χῶρος καὶ ἀκάνθας, ἀπ' αὐτῶν ὠνόμασε τοὺς παῖδας, Ἄκανθον καὶ Σχοινέα, καὶ Ἀκανθίδα. καὶ τὸν πρεσβύτατον Ἐρωδιὸν, ἐπεὶ αὐτὸν ἠρώησεν ὁ χῶρος· οὗτος ὁ Ἐρωδι-

ζʹ. Ἄνθος.

Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίας ά

διὸς πλεῖστον ἐφίλησε τὰς ἀγέλας τῶν ἵππων καὶ ἔτρεφον αὐτὰς ἐν τῷ λειμῶνι· ἐπεὶ δὲ Ἄνθος ὁ τοῦ Αὐτονόου παῖς ἐξήλασε τὰς ἵππους ἐκ τοῦ λειμῶνος, αὗται εἰργόμεναι τροφῆς, ἐξεθύμηναν, καὶ τὸν Ἄνθον ἐπιστᾶσαι κατεβίβρωσκον καὶ πλεῖστα ἐπιβοώμενον ἀμῦναι τοὺς θεούς· ὁ μὲν οὖν πατὴρ ὑπὸ ἄχους ἐκπλαγείς, ὤκνησεν ἀπελάσαι τὰς ἵππους, καὶ ὁ θεράπων τοῦ παιδός. ἡ δὲ μήτηρ διεμάχετο πρὸς τὰς ἵππους, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν οὐδὲν ἐδυνήθη πρὸς τὸν ὄλεθρον ἐπαμῦναι· Κακεῖνοι μὲν οὕπω τεθνεῶτα τὸν Ἄνθον ἔκλαιον· Ζεὺς δὲ καὶ Ἀπόλλων οἰκτείραντες πάντας αὐτοὺς ἐποίησαν ὄρνιθας· Αὐτόνοον μὲν εἰς τὸν ὄκνον, ὅτι αὐτὸς ὁ πατὴρ ὤκνησεν ἀπελάσαι τὰς ἵππους· τὴν δὲ μητέρα Κορυδόν, ὅτι ἐκορύσσετο πρὸς τὰς ἵππους, μαχομένη περὶ τοῦ παιδός· αὐτὸν δὲ τὸν Ἄνθον, καὶ τὸν Ἐρωδιόν, καὶ Σχοινέα, καὶ Ἄκανθον καὶ Ἀκανθυλλίδα γενομένους ὄρνιθας, τῷ αὐτῷ ἐποίησαν ὀνόματι καλεῖσθαι, καθὰ καὶ πρὶν ἢ μεταβαλεῖν αὐτοὺς ὠνομάζοντο· τὸν δὲ θεράποντα τὸν ὀπηδὸν τοῦ Ἄνθου κατὰ ταῦτα τῷ ἀδελφῷ τοῦ παιδὸς ἐποίησαν Ἐρωδιόν, ἀλλ' οὐχ ὅμοιον· ἥσσων γάρ ἐστιν ἱκανῶς τοῦ πελλοῦ· καὶ οὐ γίνεται σύνεδρος οὗτος ὁ Ἐρωδιὸς ἄνθῳ, καθάπερ οὐδ' ὁ ἄνθος τῷ ἐφίππῳ, ὅτι μέγιστα κακὰ ἔπαθεν

ὁ Ἄν-

ὁ Ἄνθος ὑπὸ τῶν ἵππων· καὶ ἔτι νῦν ὅταν ἀκούσῃ φωνοῦντος ἵππου, φεύγει μιμούμενος ἅμα τὴν φωνήν.

Παρὰ τὰ σφυρὰ τοῦ Παρνασοῦ πρὸς νότον, ὄρος ἐστὶν, ὃ καλεῖται Κίρφις, παρὰ τὴν Κρίσαν, καὶ ἐν αὐτῷ ἐστὶν ἔτι νῦν σπήλαιον ὑπερμέγεθες, ἐν ᾧ θηρίον ᾤκει μέγα καὶ ὑπερφυὲς, καὶ αὐτὸ Λαμίαν, οἱ δὲ Σύβαριν ὠνόμαζον· τοῦτο καθ' ἡμέραν ἑκάστην τὸ θηρίον ἐπιφοιτῶν ἀνήρπαζεν ἐκ τῶν ἀγρῶν τὰ θρέμματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους· ἤδη δὲ τῶν Δελφῶν βουλευομένων ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ χρηστηριαζομένοις εἰς ἥν τινα παρέσονται χώραν· ὁ θεὸς ἀπόλυσιν ἐσήμαινε τῆς συμφορᾶς, εἰ μένοντες ἐθέλοιεν ἐκθεῖναι παρὰ τῷ σπηλαίῳ ἕνα κοῦρον τῶν πολιτῶν· καὶ κεῖνοι καθάπερ ὁ θεὸς εἶπεν ἐποίουν. Κληρουμένων δ', ἔλαχεν Ἀλκυονεὺς ὁ Διόμου καὶ Μεγανείρης παῖς, μονογενὴς ὢν τῷ πατρὶ, καὶ καλὸς καὶ κατὰ τὴν ὄψιν, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς τὸν Ἀλκυονέα στέψαντες, ἀπήγαγον εἰς τὸ τῆς Συβάριδος σπήλαιον· Εὐρύβατος δὲ κατὰ δαίμονα ἐκ τῆς Κουρήτιδος ἀπιὼν ὁ Εὐφήμου παῖς, γένος μὲν ἔχων Ἀξίου τοῦ ποταμοῦ, νέος δ' ὢν καὶ γενναῖος, ἐνέτυχεν ἀγομένῳ τῷ παιδὶ, πληγεὶς ἔρωτι, καὶ πυθόμενος καθ' ἥν τινα πρόφασιν ἐξάγεται, δεινὸν ἐποιήσατο μὴ οὐκ ἀμῦναι πρὸς

δύναμιν

ἡ. Λαμία, ἢ Σύβαρις.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ΄.

δυνάμιν, ἀλλὰ πολὺ ἰδεῖν οἰκτρῶς ἀναιρεθέντα τὸν παῖδα· περισπάσας οὖν ἀπὸ τοῦ Ἀλκυονέως τὰ στέμματα, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπιθέμενος, ἐκέλευεν ἀπάγειν ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ παιδός. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν οἱ ἱερεῖς ἀπήγαγον, εἰσδραμὼν καὶ τὴν Σύβαριν ἐκ τῆς κοίτης συναρπάσας, προήνεγκεν εἰς ἐμφανὲς, καὶ κατὰ τῶν πετρῶν ἔρριψεν· ἡ δὲ καταφερομένη, προσέκρουσε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ σφυρὰ τῆς κρίσης· καὶ αὐτὴ μὲν ἐκ τοῦ τραύματος ἀφανὴς ἐγένετο· ἐκ δὲ τῆς πέτρας ἐκείνης ἀνεφάνη πηγή, καὶ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι Σύβαριν· ἐκ δὲ ταύτης καὶ Λοκροὶ πόλιν ἐν Ἰταλίᾳ Σύβαριν ἔκτισαν.

θ'. Ἠμαθίδες.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ'.

Ζεὺς Μνημοσύνῃ μιγεὶς ἐν Πιερίᾳ Μούσας ἐγέννησεν. ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἐβασίλευσε Πίερος αὐτόχθων, Ἠμαθίας. καὶ αὐτῷ θυγατέρες ἐγένοντο ἐννέα, καὶ χορὸν ἐναντίον ἔστησαν αὗται μούσαις, καὶ ἀγὼν ἐγένετο μουσικῆς ἐν τῷ Ἑλικῶνι· ὅτε μὲν οὖν αἱ θυγατέρες ᾄδοιεν τοῦ Πίερος, ἐπήχλυεν πάντα, καὶ οὐδὲν ὑπήκουεν πρὸς τὴν χορείαν. ὑπὸ δὲ μουσῶν ἵστατο μὲν οὐρανὸς, καὶ ἄστρα, καὶ θάλασσα, καὶ ποταμοί, ὁ δ' Ἑλικὼν ηὔξετο κηλούμενος ὑφ' ἡδονῆς εἰς τὸν οὐρανὸν, ἄχρις αὐτὸν βουλῇ Ποσειδῶνος ἔπαυσεν ὁ Πήγασος, τῇ ὁπλῇ τὴν κορυφὴν πατάξας· ἐπεὶ δὲ νεῖκος ἤρατο θνηταὶ θεαῖς. μετέβαλον αὐτὰς αἱ μοῦσαι, καὶ ἐποίησαν

σαν ὄρνιθας ἐννέα· καὶ ἔτι νῦν ὀνομάζονται παρ' ἀνθρώποις, κολυμβάς, ἴυγξ, κεγχρίς, κίσσα, χλωρεὺς, ἀκαλανθὶς, νῆσσα, πιπὼ, δρακοντίς.

Μινύου τοῦ ὀρχομενίου ἐγένοντο θυγατέρες, Λευκίππη, Ἀρσίππη, Ἀλκαθόη· καὶ ἀπέβησαν ἔκτοπως φιλόεργοι· πλεῖστα δὲ καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἐμέμφοντο, ὅτι ἐκλιποῦσαι τὴν πόλιν, ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐβάκχευον· ἄχρι Διόνυσος εἰκασθεὶς κόρῃ παρῄνεσεν αὐταῖς μὴ ἐκλείπειν τελετὰς ἢ μυστήρια τοῦ θεοῦ. αἱ δὲ οὐ προσεῖχον· πρὸς δὴ ταῦτα χαλεπήνας ὁ Διόνυσος, ἀντὶ κόρης ἐγένετο ταῦρος, καὶ λέων, καὶ πάρδαλις, καὶ ἐκ τῶν κελεόντων ἐρρύη νέκταρ. αὐτῷ καὶ γάλα· πρὸς δὲ τὰ σημεῖα τὰς κόρας ἔλαβε δεῖμα. καὶ μετ' οὐ πολὺ κλήρους εἰς ἄγγος αἱ τρεῖς ἐμβαλοῦσαι ἀνέπηλαν· ἐπεὶ δ' ὁ κλῆρος ἐξέπεσε Λευκίππης, εὔξατο θῦμα τῷ θεῷ δώσειν. καὶ Ἵππασον τὸν ἑαυτῆς παῖδα διέσπασε σὺν ταῖς ἀδελφαῖς· καταλιποῦσαι δὲ τὰ οἰκεῖα τοῦ πατρὸς, ἐβάκχευον ἐν τοῖς ὄρεσιν, καὶ ἐνέμοντο κισσὸν, καὶ μίλακα, καὶ δάφνην, ἄχρις αὐτὰς Ἑρμῆς ἁψάμενος τῇ ῥάβδῳ, μετέβαλεν εἰς ὄρνιθας· καὶ αὐτῶν μὲν ἡ μὲν ἐγένετο νυκτερὶς, ἡ δὲ γλαῦξ, ἡ δὲ βύζα· ἔφυγον δὲ αἱ τρεῖς τὴν αὐγὴν τοῦ ἡλίου.

ι. Μινυάδες.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ. καὶ Κόριννα.

Πανδάρεως ᾤκει τῆς γῆς τῆς Ἐφεσίας, ἵν' ἐστὶ νῦν ὁ πρηὼν παρὰ τὴν πόλιν, ᾧ δίδωσι Δημήτηρ δῶρον

Ἀηδών. ια.

δῶρον μηδέ ποτε βαρυνθῆναι τὴν γαστέρα ὑπὸ σιτίων, ὁπόσον ἂν πλῆθος εἰσενέγκηται· ἐγένετο δὲ

Ἱστορεῖ Βοῖος ἐν ὀρνιθογονίᾳ.

Πανδάρεω θυγάτηρ Ἀηδὼν· ταύτην Πολύτεχνος ὁ τέκτων ἔγημεν, ὃς ᾤκει ἐν Κολοφῶνι τῆς Λυδίας, καὶ πλεῖστον χρόνον ἐτέρποντο συνοικοῦντες ἀλλήλοις· ἐγένετο δ᾽ αὐτοῖς παῖς μονογενὴς Ἴτυς· ἄχρι μὲν οὖν θεοὺς ἐτίμων, εὐδαίμονες ἦσαν· ἐπεὶ δὲ λόγον ἀχρεῖον ἀπέρριψαν, ὅτι πλέον ἀλλήλους Ἥρας καὶ Διὸς φιλοῦσιν, καὶ Ἥρα μεμψαμένη τὸν λόγον, Ἔριν αὐτοῖς ἔπεμψεν, ἡ δὲ νεῖκος ἐνέβαλεν εἰς τὰ ἔργα· καὶ Πολυτέχνῳ μὲν ὀλίγον ἦν ἔτι δίφρον ἁρμάτειον ἐκποιῆσαι, Ἀηδόνι δὲ τὸν ἱστὸν ἐξυφῆναι, καὶ συντίθενται εἰς ἀλλήλους, ὅπως ἂν τάχιον ἀνύσῃ τὸ ἔργον, τούτῳ θεράπαιναν παρὰ τοῦ ἑτέρου γίνεται. ἐπειδὴ θᾶσσον ἡ Ἀηδὼν τὸν ἱστὸν ἐξύφαινε, (Ἥρα γὰρ αὐτῇ συνελάμβανεν) ὁ Πολύτεχνος ἀχθόμενος τῇ νίκῃ τῆς Ἀηδόνος, προσεποιήσατο πεμφθῆναι, ὅπως αὐτῇ Χελιδόνα τὴν ἀδελφὴν ἀναπαγάγῃ· καὶ ὁ Πανδάρεως οὐδὲν ὑπονοήσας πονηρὸν δίδωσιν ἀπάγειν. ὁ δὲ Πολύτεχνος παραλαβὼν τὴν κόρην ᾔσχυνεν ἐν τῇ λόχμῃ, καὶ ἄλλοις ἠμφίεσεν αὐτὴν ἐσθήμασι, καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπέκειρε τὴν κόμην, καὶ ἠπείλησε θάνατον, εἰ ἐξερεῖ ποτε ταῦ-

τα πρὸς τὴν Ἀηδόνα· καὶ ὁ μὲν ἐλθὼν εἰς τὰ οἰκία παραδίδωσι τῇ Ἀηδόνι κατὰ τὰ συγκείμενα, ὡς θεράπαιναν, τὴν ἀδελφήν· ἡ δὲ αὐτὴν διέφθειρε πρὸς τὰ ἔργα, μέχρις ἡ Χελιδονὶς ἔχουσα κάλπιν πλεῖσα παρὰ τὴν κρηνίδα κατωδύρετο, καὶ αὐτῆς ἐπηκροάσατο τὸν λόγον ἡ Ἀηδών· ἐπεὶ δὲ ἀλλήλας ἔγνωσαν καὶ ἠσπάσαντο, ἐπεβούλευον τῷ Πολυτέχνῳ συμφοράν· καὶ τὸν παῖδα κατακόψασαι τὰ κρέα ἐν λέβητι συνθεῖσαι, ταῦτα μὲν ἧψον· Ἀηδὼν δὲ φράσασα πρὸς ἑαυτῆς γείτονα, εἰπεῖν Πολυτέχνῳ δαίσασθαι τῶν κρεῶν. ἀφίκετο σὺν τῇ ἀδελφῇ πρὸς τὸν πατέρα Πανδάρεων, καὶ ἐδήλωσεν οἵα ἐχρήσατο συμφορᾷ· Πολύτεχνος δὲ μαθὼν ὅτι τοῦ παιδὸς ἐδαίσατο τὰ κρέα, μετεδίωξεν αὐτὰς ἄχρις πρὸς τὸν πατέρα, καὶ αὐτὸν οἱ θεράποντες οἱ τοῦ Πανδάρεου συνέλαβον καὶ ἔδησαν ἀφύκτῳ δεσμῷ, ὅτι ἐνελωβᾶτο εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πανδαρέου, καὶ τὸ σῶμα ἐναλείψαντες μέλιτι, κατέβαλον εἰς τὰ ποίμνια· καὶ Πολύτεχνον μὲν αἱ μυῖαι προσίζουσαι, ἐλυμαίνοντο· Ἀηδὼν δὲ οἰκτείρασα πρὸς τὴν παλαιὰν φιλίαν, ἀπείργεν ἐκ τοῦ Πολυτέχνου τὰς ἐσόβησαν μυίας· ἐπεὶ δὲ αὐτὸ κατεφωράθησαν οἱ γονεῖς τε καὶ ὁ ἀδελφός, μισήσαντες, ἐνεχείρησαν ἀποκτεῖναι. Ζεὺς δὲ πρὸ τοῦ μεῖζον κακὸν ἐμπεσεῖν τῷ οἴκῳ,

τὸν

τὸν Πανδάρεον οἰκτείρας, ἐποίησε πάντας ὄρνιθας· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐξεπήδησαν ἄχρι πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ εἰς τὸν ἀέρα. Πανδάρεος μὲν οὖν ἐγένετο ἁλιαίετος· ἡ δὲ μήτηρ τῆς Ἀηδόνος, ἀλκυών· καὶ εὐθὺς ἐβούλοντο καταβαλεῖν ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν. ἀλλὰ Ζεὺς ἐκώλυσεν· οὗτοι τοῖς πλέουσιν οἱ ὄρνιθες αἴσιοι φαίνονται· Πολύτεχνος δὲ μεταβαλὼν ἐγένετο πελεκᾶν, ὅτι Ἥφαιστος αὐτῷ πέλεκυν ἔδωκε τεκταίνοντι· καὶ ἔστιν ἀγαθὸς οὗτος ὁ ὄρνις φανεὶς τέκτονι· ὁ δὲ τῆς Ἀηδόνος ἀδελφὸς ἐγένετο ἔποψ αἴσιος καὶ πλέουσι καὶ ἐπὶ γῆς φανείς· σὺν ἁλιαιέτῳ δὲ ἢ ἀλκυόνι μᾶλλον· Ἀηδὼν δὲ καὶ χελιδονὶς ἡ μὲν παρὰ ποταμοὺς καὶ λόχμας τὸν παῖδα τὸν Ἴτυν θρηνεῖ· Χελιδονὶς δ' ἐγένετο σύνοικος ἀνθρώποις Ἀρτέμιδος βουλῇ, διότι κατ' ἀνάγκας ἐκλιποῦσα τὴν παρθενίαν, πλεῖστα τὴν Ἄρτεμιν ἐπεβοήσατο.

Κύκνος. ιβ'.

Ἀπόλλωνος καὶ Θυρίης τῆς Ἀμφινόμου παῖς ἐγένετο Κύκνος· οὗτος ἦν εὐσχήμων τὴν ὄψιν, τὸ δὲ ἦθος ἄχαρις καὶ ἄγροικος· πρὸς κυνηγέσια ἐκτόπως φιλότιμος· ᾤκει δ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν διὰ μέσον Πλευρῶνος καὶ Καλυδῶνος· ἐγένοντο δ' αὐτοῦ καὶ ἐρασταὶ πλεῖστοι διὰ τὸ κάλλος· ὁ δὲ Κύκνος καθ' ὑπεροψίαν προσίετο αὐτῶν οὐδένα, τάχιστα δὲ διαμισηθεὶς ἀπὸ μὲν τῶν ἄλλων ἐραστῶν καταλείπεται· Φύλιος δὲ

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων γ'. καὶ Ἀρεὺς ὁ Λάκων ἐν ἄσματι κύκνῳ.

μόνος

μόνος αὐτῷ συνέμεινεν. ὁ δὲ καὶ τοῦτον οὐ με-
τρίως ἐξύβρισεν· ἐφάνη γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ
μέγα τι χρῆμα λέοντος ἐν Αἰτωλοῖς, ὃς αὐ-
τούς τε καὶ τὰ θρέμματα διελυμαίνετο. τοῦ-
τον οὖν τῷ Φυλίῳ προσέταξεν ὁ Κύκνος ἄνευ
σιδήρου κτεῖναι· καὶ κεῖνος ὑπέσχετο καὶ ἀνεῖλε
μηχανῇ τοιαύτῃ· εἰδὼς ἥν τινα ὥραν ἔμελλον ὁ
λέων ἐπιφοιτήσειν, ἐνέπλησε τὴν γαστέρα
πολλῶν σιτίων καὶ οἴνου· καὶ ἐπεὶ προσεπέλασεν
ὁ θὴρ, ἐξήμεσεν ὁ Φύλιος τὰ σιτία· καὶ ὁ λέων
ὑπὸ λιμοῦ τροφῇ ταύτῃ χρησάμενος, ἐχαρα-
κώθη ὑπὸ τοῦ οἴνου· ὁ δὲ Φύλιος περιβαλὼν
τὸν βραχίονα τῇ ἐσθῆτι ἣν ἐφόρει, ἔφραξε τὸ στόμα
τοῦ λέοντος· ἀνελὼν δὲ αὐτὸν καὶ ἀναθέμενος
ἐπὶ τὸν ὦμον, ἀπήνεγκε πρὸς τὸν κύκνον· καὶ
διεβοήθη παρὰ πολλοῖς ἐπὶ τῷ κατορθώματι τού-
τῳ· ὁ δὲ Κύκνος ἕτερον ἆθλον ἐπέταττεν ἀτο-
πώτερον· ἐγένοντο γὰρ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ γῦπες,
ὑπερφυεῖς τι καὶ μέγα χρῆμα, καὶ πολλοὺς
ἀπεκτίννυον ἀνθρώπους· τούτους ἐκέλευε συλ-
λαβεῖν ζῶντας, καὶ ἀπενεγκεῖν ἔξω πάσῃ μη-
χανῇ· ἀπορουμένῳ δὲ τῷ Φυλίῳ πρὸς τὸ ἐπί-
ταγμα, κατὰ θεὸν ἀετὸς ἡρπαγὸς λαγωὸν ἡμιθνῆ-
τα κατέβαλε πρὶν ἀπενεγκεῖν εἰς τὰ οἰκεῖα· ὁ
δὲ Φύλιος ἀναῤῥήξας τὸν λαγωὸν καὶ τοῦ αἵμα-
τος ἑαυτὸν ἀναπλήσας ἐπὶ τῆς γῆς ἔκειτο· οἱ

μὲν οὖν ὄρνιθας ὡς ἐπὶ νεκρὸν ὥρμησεν· ὁ δὲ Φύλιος πέσσας τῶν σφυρῶν δύο, καὶ καταχὼν ἀπήνεγκεν πρὸς τὸν Κύκνον· ὁ δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτι χαλεπώτερον ἆθλον ἐπέταξεν· ἐκέλευε γὰρ ἀπαγαγεῖν ταῦρον ἐκ τῆς ἀγέλης ταῖς χερσὶ λαβόντα μέχρι πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Διός. ὁ δὲ Φύλιος ἀμηχανῶν, ὅτι χρήσεται πρὸς τὸ ἐπίταγμα, εὔξατο συλλαβέσθαι αὐτῷ τὸν Ἡρακλέα· καὶ πρὸς τὴν εὐχὴν ταύτην ἐφάνησαν δύο ταῦροι περὶ μίαν οἰστροῦντες βοῦν, καὶ τοῖς κέρασι τύπτοντες ἀλλήλους, κατέβαλον εἰς τὴν γῆν· ὁ δὲ Φύλιος ἐπειδὴ παρείθησαν τὸν ἕτερον ταῦρον ἀναψάμενος ἐκ τοῦ σκέλους, ἀπήγαγεν ἄχρι πρὸς τὸν βωμόν· βουλήσει δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀμελῆσαι τῶν ἐπιταγμάτων τοῦ παιδός· τῷ δὲ Κύκνῳ παρέστη δεινὸν ἀτιμωθέντι παρὰ τὴν δόξαν· ἀθυμήσας δὲ * κατέβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν Κωνώπην λεγομένην λίμνην, καὶ ἠφανίσθη· πρὸς δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ Θυρίη ἡ μήτηρ κατέβαλεν ἑαυτὴν εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ λίμνην· καὶ ἐγένοντο βουλῇ Ἀπόλλωνος ὄρνιθες ἀμφότεροι ἐν λίμνῃ· ἀφανισθέντων δὲ καὶ ἡ λίμνη μετωνομάσθη, καὶ ἐγένετο κυκνείη, καὶ πολλοὶ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ ἀρότου ἐνταῦθα φαίνονται κύκνοι· πλησίον δὲ κεῖται καὶ τὸ τοῦ Φυλίου σῆμα.

Ἀσπαλίς. ιγ'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων β'.

Διὸς καὶ νύμφης Ὀθρηΐδος ἐγένετο παῖς Μελι-

τεύς

τοὺς· τοῦτον ἡ μήτηρ ἐξέθηκεν εἰς τὴν ὕλην κατὰ δέος Ἥρας, ὅτι αὐτῇ Ζεὺς ἐμίχθη· ὁ δὲ παῖς Διὸς βουλῇ οὐκ ἠφανίσθη, ἀλλ' ηὔξετο τρεφόμενος ὑπὸ μελισσῶν· ἐνέτυχε δὲ αὐτῷ ποιμαίνων πρόβατα, Φάγρος ὁ Ἀπόλλωνος καὶ Ὀθρηΐδος νύμφης, ἥτις ἔτεκε Μελιτέα τὸν ἐν τῇ ὕλῃ παῖδα· θαυμάσας δὲ πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ σώματος καὶ ἔτι πλέον πρὸς τὰς μελίσσας, ἀνείλετο καὶ ἀπήνεγκεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔτρεφεν ἐν πολλῇ σπουδῇ, θέμενος αὐτῷ Μελιτέα ὄνομα, διότι ὑπὸ μελισσῶν ἐτράφη· ὑπῆλθεν αὐτὸν καὶ ὁ χρησμός, ἐν ᾧ ποτε θεὸς εἶπε σώζειν ὁμόγνιον ὄντα τὸν ὑπὸ τῶν μελισσῶν τρεφόμενον. Ὁ δὲ παῖς ἐπεὶ τάχιστα ἠνδρώθη, ἀνὴρ ἐγένετο γενναῖος, καὶ πλείστων ἦρξε περιοίκων· καὶ πόλιν ἔκτισεν ἐν τῇ Φθίᾳ προσαγορεύσας Μελίτην· ἐν ταύτῃ τῇ Μελίτῃ τύραννος ἐγένετο βίαιος καὶ ὑβριστής· ὃν οἱ μὲν ἐπιχώριοι οὐδ' ὀνομάζουσι, ὑπὸ δὲ τῶν ξένων Τάρταρος ἐκαλεῖτο. οὗτος εἴ τις διαβοηθείη παρθένος ἐπὶ κάλλει τῶν ἐγχωρείων, ἀπῆγεν αὐτὴν καὶ ἐμίγνυτο πρὸ γάμου κατὰ βίαν. τότε δ' οὖν εἴρητο πρὸς τοὺς θεράποντας ἀπάγειν Ἀσπαλίδα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀργαίου τοῦ οὐκ ἀσήμου· ἡ δὲ παῖς ὡς ἔκπυστος ὁ λόγος ἐγένετο, πρὶν ἀφικέσθαι τοὺς ἀπάξοντας ἀνήρτησεν ἑαυτήν· τῆς δὲ πράξεως οὔπω διαβοηθείσης ἀδελφὸς ὁ τῆς Ἀσπαλίδος Ἀστυγίτης ὤμοσεν,

ὅτι πρότερον πίσεται τὸν τύραννον, ἢ τὸ σῶμα καθαιρήσει τὸ τῆς ἀδελφῆς· ἐνδὺς δὲ τάχιστα τὴν στολὴν τῆς Ἀσπαλίδος, καὶ κρύψας παρὰ τὴν εὐώνυμον πλευρὰν τὸ ξίφος, ἔλαθε πρὸς τὴν ὄψιν ἀντίπαις ὤν· παρελθὼν δὲ εἰς τὰ οἰκία, γυμνὸν ὄντα καὶ ἀφύλακτον τὸν τύραννον, κτείνει· οἱ δὲ μελιτεῖς τὸν μὲν Ἀστυγίτην ἐστεφάνουν, καὶ μετὰ παιάνων προέπεμπον· τὸ δὲ σῶμα τοῦ τυράννου κατεπόντωσαν, εἰς ποταμὸν ἐμβαλόντες, ὃν ἔτι νῦν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τάρταρον καλοῦσι· τὸ δὲ σῶμα τὸ τῆς Ἀσπαλίδος ἐξερευνῶντες πάντα τρόπον ὅπως κηδεύσωσιν ἐπισήμως, οὐκ ἠδυνήθησαν εὑρεῖν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἠφανίσθη κατὰ θεόν· ἀντὶ δὲ τοῦ σώματος ἐφάνη ξόανον παρὰ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἑστηκός· ὀνομάζεται δὲ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις τοῦτο τὸ ξόανον ἀσπαλὶς ἀμειλήτη ἑκαέργη, ᾧ καθ' ἕκαστον ἔτος αἱ παρθένοι χίμαρον ἄθορον ἐκρήμνων, ὅτι καὶ ἡ Ἀσπαλὶς παρθένος οὖσα, ἑαυτὴν ἀπηγχόνισεν·

Μούνιχος. ιδ'. Μούνιχος ὁ Δρύαντος ἐβασίλευσε Μολοσσῶν, καὶ ἐγένετο μάντις ἀγαθὸς, καὶ ἀνὴρ δίκαιος· ἔσχεν δὲ παῖδας ἐκ Λιλαίτης· Ἄλκανδρον ἀμείνονα μάντιν ἑαυτοῦ καὶ Μεγαλύτορα, καὶ Φίλαιον· καὶ θυγατέρα Ὑπερίππην· τούτους γενομένους πάντας ἀγαθοὺς καὶ δικαίους ἐφίλησαν οἱ θεοί. Ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν νυκτὸς

ἐπελ-

ἐπελθόντες λῃσταὶ συνελάμβανον· οἱ δὲ ἐκ τῶν πύργων ἔβαλλον· οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοῖς ἰσόμαχοι, πῦρ ἐνέβαλλον οἱ κλῶπες εἰς τὰ οἰκία. Ζεὺς δ' οὐ περιεῖδεν αὐτοὺς ὁσιότητος ἕνεκα, τελευτήσαντας οἰκτίστῳ θανάτῳ· μετέβαλε δὲ πάντας εἰς ὄρνιθας. καὶ Ὑπερίππη μὲν ἐπεὶ φυγοῦσα τὸ πῦρ εἰς ὕδωρ κατέδυ, γέγονεν αἴθυια, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τοῦ πυρὸς ἀνέπτησαν· Μούνιχος μὲν τριόρχης γενόμενος· Ἄλκανδρος δὲ ὀρχίλος· Μεγαλήτωρ δὲ καὶ Φιλαῖος, ὅτι τὸ πῦρ φεύγοντες διὰ τοῦ τοίχου παρὰ τὴν γῆν ἔδυσαν, ἐγένοντο μικροὶ δύο ὄρνιθες. καί ἐστιν ὁ μὲν αὐτῶν ἰχνεύμων· Φιλαῖος δ' ὀνομάζεται, κύων· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν ἐγένετο κνιπολόγος πιπώ· πρὸς ταύτην ἀετῷ πόλεμός ἐστι καὶ ἐρωδιῷ· κατάγνυσι γὰρ αὐτῶν τὰ ᾠά, κέπτουσα τὴν δρυῶ διὰ τοὺς κνίπας· καί εἰσιν αἱ μὲν ἄλλοι σύννομοι ἐν ὕλῃ καὶ περὶ κευθμῶνας· αἴθυια δὲ ἐγένετο πρὸς λίμνας τε καὶ θαλάσσῃ.

Εὐμήλου τοῦ Μέροπος ἐγένοντο παῖδες ὑπερύφανοι καὶ ὑβρισταί· Βύσσα καὶ Μόροπις καὶ Ἄγρων· καὶ ᾤκουν κατὰ τὴν Μοροπίδα νῆσον· ἡ δὲ γῆ πλεῖστον αὐτοῖς ἐξέφερε καρπόν, ὅτι μόνην θεῶν ἐτίμων, καὶ ἐπιμελῶς αὐτὴν ἠργάζοντο· οὐδὲ ἀνθρώπων οὐδενὶ συνήλθον, οὔτε εἰς ἄστυ κατιόντες, οὔτε πρὸς εἰλαπίνας καὶ θεῶν Μεροπίς. ιέ.

 ἑορτάς.

ἑορτάς. ἀλλ' εἰ μὲν Ἀθηνᾷ τις ἱερὰ ποιῶν ἐκάλεσεν τὰς κόρας· ἀπέλεγεν ὁ ἀδελφὸς τὴν κλῆσιν· οὐ γὰρ ἀγαπᾶν ἔφη γλαυκὴν θεόν, ὅτι ταῖς αὐταῖς χώραις κόραις ὀφθαλμὸς αὐτῶν μέλας· ἐχθαίρειν δὲ πάμπαν γλαῦκα τὴν ὄρνιν. εἰ δὲ καλοῖεν παρὰ τὴν Ἄρτεμιν νυκτίφοιτον ἔλεγε μισεῖν θεόν· εἰ δὲ πρὸς Ἑρμῆν σπονδάς, κλέπτην ἔλεγεν οὐ τιμᾶν θεόν· καὶ οἱ μὲν πολλάκις ἐκερτόμουν. Ἑρμῆς δὲ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄρτεμις χολούμενοι νυκτὸς ἐπέστησαν αὐτῶν τοῖς οἴκοις· Ἀθηνᾶ μὲν καὶ Ἄρτεμις ἐοικυῖαι κόραις· Ἑρμῆς δὲ ποιμένος ἔχων στολήν. καὶ τὸν Εὔμηλον καὶ τὸν Ἄγρωνα προσαγορεύσας παρεκάλει παρατυχεῖν εἰς δαῖτα· διδόναι γὰρ ἱερὰ μετὰ τῶν ἄλλων ποιμένων Ἑρμῇ. Βύσσαν δὲ καὶ Μεροπίδα πρὸς τὰς ὁμήλικας ἐπεῖθεν ἐκπέμπειν εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἀρτέμιδος ἄλσος, καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν Ἑρμῆς. Μεροπὶς δ' ὡς ἤκουσεν ἐξύβρισε πρὸς τὸ ὄνομα τῆς Ἀθηνᾶς· ἡ δὲ αὐτὴν ἐποίησεν ὀρνίθιον γλαῦκα· Βύσσα δὲ τῷ αὐτῷ ὀνόματι λέγεται, καί ἐστι Λευκοθέας ὄρνις. Ἄγρων δ' ὡς ἐπύθετο ἁρπάσας ὀβελὸν ἐξέδραμεν· Ἑρμῆς δ' αὐτὸν ἐποίησε χαραδριόν· Εὔμηλος δὲ τὸν Ἑρμῆν ἐνείκεσεν, ὅτι μετεμόρφωσεν αὐτοῦ τὸν υἱόν· ὁ δὲ κἀκεῖνον ἐποίησε νυκτικόρακα κακάγγελον.

Οἰνόη. ιϛ'.

Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίας β'.

Παρὰ τοῖς λεγομένοις ἀνδράσι πυγμαίοις

ἐγένετο

ἐγένετο παῖς ὄνομα Οἰνόη, τὸ μὲν εἶδος οὐ μεμπτὴ, ἄχαρις δὲ τὸ ἦθος καὶ ὑπερήφανος· ταύτῃ φροντὶς οὐδεμία ἐγίνετο τῆς Ἀρτέμιδος οὐδὲ Ἥρας· γαμηθεῖσα δὲ Νικοδάμαντι τῶν πολιτῶν ἑνὶ μετρίῳ ἐπιεικεῖ ἔτεκε παῖδα Μόψον· καὶ αὐτῇ πυγμαῖοι πάντες κατὰ φιλοφροσύνην πλεῖστα δῶρα πρὸς τὴν γένεσιν τοῦ παιδὸς ἀπήνεγκαν· Ἥρα δὲ μεμφθεῖσα τὴν Οἰνόην, ὅτι αὐτὴν οὐκ ἐτίμα, γέρανον αὐτὴν ἐποίησεν, καὶ τὸν αὐχένα μακρὸν ἕλκυσε· καὶ ἀπέδειξεν ὑψιπετῆ ὄρνιθα· καὶ πόλεμον ἐνέβαλεν αὐτῇ τε καὶ τοῖς πυγμαίοις· Οἰνόη δὲ διὰ τὸν πόθον τοῦ παιδὸς Μόψου, περιεπέτετο τὰ οἰκία, καὶ οὐκ ἐξελίμπανε· Πυγμαῖοι δὲ καθοπλισάμενοι πάντες, ἐδίωκον αὐτήν· καὶ ἐκ τούτου ἔτι καὶ νῦν πυγμαίοις καὶ γεράνοις πόλεμος ἐνέστηκε.

Γαλάτεια ἡ Εὐρυτίου τοῦ Σπάρτωνος ἐγήματο ἐν Φαιστῷ τῆς Κρήτης Λάμπρῳ τῷ Πανδίονος· ἀνδρὶ τὰ μὲν εἰς γένος εὖ ἔχοντι, βίου δὲ ἐνδεεῖ· οὗτος ἐπειδὴ ἐγκύμων ἦν ἡ Γαλάτεια, ηὔξατο μὲν ἄῤῥενα γενέσθαι αὐτῷ παῖδα· προηγόρευε δὲ τῇ γυναικὶ, ἐὰν γεννήσῃ κόρην ἀφανίσαι· καὶ οὗτος μὲν ἀπιὼν ἐποίμαινεν τὰ πρόβατα, τῇ δὲ Γαλατείᾳ θυγάτηρ ἐγένετο, καὶ κατοικτείρασα τὸ βρέφος, καὶ τὴν ἐρημίαν τοῦ οἴκου λογισαμένη, συλ- Λευκιππος. ιζ'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων β.

λαμβανόντων δ' ἔτι καὶ τῶν ὀνείρων καὶ τῶν μάντεων, οἳ παρηγόρευον τὴν κόρην ὡς κόρον ἐντρέφειν, ἐψεύσατο τὸν Λάμπρον ἄρρεν λέγουσα τεκεῖν, καὶ ἐξέτρεφον ὡς παῖδα κοῦρον ὀνομάσασαι Λεύκιππον· ἐπεὶ δὲ ηὔξετο ἡ κόρη, καὶ ἐγένετο ἄφατόν τι κάλλος, δείσασα τὸν Λάμπρον ἡ Γαλάτεια, ὡς οὐκ ἐνῆν ἔτι λαθεῖν, κατέφυγεν εἰς τὸ τῆς Λητοῦς ἱερὸν, καὶ πολλὰ τὴν θεὸν ἱκέτευσεν, εἴπως αὐτῇ κόρος ἡ παῖς ἀντὶ τῆς θυγατρὸς δύναιτο γενέσθαι, καθάπερ ὅτε Καινὶς μὲν Ἄτρακος οὖσα θυγάτηρ, βουλῇ Ποσειδῶνος ἐγένετο Καινεὺς ὁ Λαπίθης. Τειρεσίας δὲ γυνὴ μὲν ἐξ ἀνδρὸς, ὅτι τοὺς ἐν τῇ τριόδῳ μιγνυμένους ὄφεις ἐντυχὼν, ἀπέκτεινεν, ἐκ δὲ γυναικὸς αὖτις ἀνὴρ ἐγένετο διὰ τὸ δράκοντα πολλάκις· πάναντα δὲ καὶ Ὑπερμήστραν πιπρασκομένην ἰδεῖ γυναικὶ μὲν αἴρεσθαι τιμὸν· ἄνδρα δὲ γενομένην αἴθωνι τροφὴν ἀποφέρειν τῷ πατρί· μεταβαλεῖν δὲ καὶ τὸν Κρῆτα Σιπροίτην, ὅτι κυνηγετῶν λουομένην ἴδεν τὴν Ἄρτεμιν· ἡ δὲ Λητὼ συνεχῶς ὀδυρομένην καὶ ἱκετεύουσαν ᾤκτειρε τὴν Γαλάτειαν, καὶ μετέβαλε τὴν φύσιν τῆς παιδὸς εἰς κόρον· ταύτης ἔτι μέμνηνται τῆς μεταβολῆς Φαίστιοι· καὶ θύουσι Φυτίῃ Λητοῖ, ἥτις ἔφυσε μήδεα τῇ κόρῃ, καὶ τὴν ἑορτὴν Ἐκδύσια καλοῦσιν· ἐπεὶ τὸν πέπλον ἡ

παῖς

παῖς ἐξέδυ· νόμιμον δ' ἐστὶν ἐν τοῖς γάμοις πρότερον προκλίνασθαι πρὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ Λευκίππου.

Ἡέροπος. ιη. Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίας β.

Εὔμηλος ὁ παῖς ὁ Εὐγνώτου κατῴκησεν ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωτίαις, καὶ αὐτῷ παῖς ἐγένετο Βότρης ὄνομα· οὗτος ὁ Εὔμηλος ἐτίμα μεγαλομερῶς τὸν Ἀπόλλωνα· καί ποτε θύοντος αὐτοῦ παρὼν ὁ παῖς Βότρης ἐδαίσατο τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀρνὸς πρὶν ἐπὶ τὸν βωμὸν καταθῦσαι· μαθὼν δὲ τὸ γεγονὸς Εὔμηλος προσέκρουσε κατ' ὀργὴν πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὸν δαλὸν ἀφελκὼν ἐκ τοῦ βωμοῦ. καὶ ὁ παῖς καταρυέντος τοῦ αἵματος, καταπεσὼν ἤσπαιρεν· ἡ δὲ μήτηρ ὡς ἴδεν καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ θέραπες, μέγιστον ἐποιήσαντο πένθος· Ἀπόλλων δὲ οἰκτείρας ἐπεὶ αὐτὸν Εὔμηλος ἐτίμα, ὄρνιθα ἐποίησε τὸν παῖδα ἠέροπον, ὃς ἔτι νῦν τίκτει μὲν ὑπὸ γῆς, αἰεὶ δὲ μελετᾷ πέτεσθαι.

Φῶρες. ιθ. Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίας β.

Ἐν Κρήτῃ λέγεται εἶναι ἱερὸν ἄντρον μελισσῶν, ἐν ᾧ μυθολογοῦσι τεκεῖν Ῥέαν τὸν Δία, καὶ ἐστὶν ὅσιον οὐδένα προσελθεῖν οὔτε θεὸν, οὔτε θνητόν· ἐν δὲ χρόνῳ ἀφωρισμένῳ ὁρᾶται καθ' ἕκαστον ἔτος, πλεῖστον ἐκλάμπον ἐκ τοῦ σπηλαίου πῦρ. τοῦτο δὲ γίνεσθαι μυθολογοῦσιν, ὅτ' ἂν ἐκζέῃ τὸ τοῦ Διὸς ἐκ τῆς γενέσεως αἷμα· κατέχουσι δὲ τὸ ἄντρον ἱεραὶ μέλιτται τροφοὶ τοῦ Διός.

εἰς τὸ παρελθεῖν ἐθάῤῥησαν Λαῖος, καὶ Κελεὸς, καὶ Κέρβερος, καὶ Αἰγωλιὸς, ὅπως πλεῖστον ἀρύσωνται μέλι· καὶ περιθέμενοι περὶ τὸ σῶμα πάντη χαλκὸν, ἀρύσαντο τοῦ μέλιτος τῶν μελισσῶν· καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἴδον σπάργανα, καὶ αὐτῶν ὁ χαλκὸς ἐῤῥάγη περὶ τὸ σῶμα· Ζεὺς δὲ βροντήσας ἀνέτεινε τὸν κεραυνόν· Μοῖραι δὲ καὶ Θέμις ἐκώλυσαν· οὐ γὰρ ἦν ὅσιον αὐτόθι θανεῖν οὐδένα· καὶ ὁ Ζεὺς πάντας αὐτοὺς ἐποίησαν ὄρνιθας· καὶ ἔστιν ἐξ αὐτῶν τὸ γένος τῶν οἰωνῶν λαῖοι καὶ κολοιοὶ καὶ κέρβροι, καὶ αἰγωλιοί· καὶ εἰσιν ἀγαθοὶ φανέντες, καὶ ἐπιτελεῖς παρὰ τοὺς ἄλλους ὄρνιθας, ὅτι τοῦ Διὸς ἴδον τὸ αἷμα.

Κλεῖνις. κ'. Ἱστορεῖ Βοῖος β', καὶ Σιμμίας ὁ Ῥόδιος Ἀπόλλων.

Τῆς λεγομένης Μεσοποταμίας περὶ Βαβυλῶνα πόλιν, ᾤκησεν ἀνὴρ θεοφιλὴς καὶ πλούσιος ὄνομα Κλεῖνις, ἔχων πολλοὺς βοῦς καὶ ὄνους, καὶ πρόβατα, τοῦτον ἐκτόπως ἐφίλησεν Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις, καὶ πλειστάκις ὁμοῦ τοῖς θεοῖς τούτοις ἀφίκετο πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν ἐν ὑπερβορέοις, καὶ ἴδεν ἱερουργουμένας αὐτῷ τὰς θυσίας τῶν ὄνων· παραγενόμενος δὲ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ αὐτὸς ἐβούλετο καθάπερ ἐν ὑπερβορέοις ἱερεύειν τῷ θεῷ, καὶ τὴν ἑκατόμβην τῶν ὄνων ἔστησεν παρὰ τὸν βωμόν· Ἀπόλλων δὲ παραγενόμενος ἠπείλησεν ἀποκτενεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς θυσίας ταύτης· καὶ κατὰ τὸ σύνηθες αἶγας αὐτῷ καὶ πρόβα-

πρόβατα καὶ βοῦς ἱερεύσει· τὴν γὰρ τῶν ὄνων θυσίαν ἐν ὑπερβορέοις ἀγομένην αὐτῷ καθ᾽ ἡδονὴν εἶναι· καὶ ὁ Κλεῖνις δείσας τὴν ἀπειλὴν, ἀπῆγεν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοὺς ὄνους· καὶ τὸν λόγον ὃν ἤκουσεν ἐξεφόρει πρὸς τοὺς παῖδας· Ἦσαν δὲ αὐτῷ παῖδες Λύκιος καὶ Ὀρτύγιος, καὶ Ἅρπασος, καὶ θυγάτηρ Ἀρτεμίχη, παῖδες ἐκ μητρὸς Ἅρπης· Λύκιος μὲν οὖν καὶ Ἅρπασος ἀκούσαντες, ἐκέλευον ἱερεύειν τοὺς ὄνους, καὶ τέρπεσθαι τῇ ἑορτῇ· Ὀρτύγιος δὲ καὶ Ἀρτεμίχη πείθεσθαι τῷ Ἀπόλλωνι προσέτασσον· καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Κλεῖνις ἐπείθετο μᾶλλον. Ἅρπασος δὲ καὶ Λύκιος κατὰ βίαν ἐκλύσαντες τῶν δεσμῶν τοὺς ὄνους ἀπήλαυνον παρὰ τὸν βωμὸν, καὶ ὁ θεὸς ἐνέβαλεν τοῖς ὄνοις λύσσαν· οἱ δὲ τούς τε παῖδας καὶ τοὺς θεράποντας αὐτῶν καὶ τὸν Κλεῖνιν κατήσθιον· οἱ δὲ ἀπολλύμενοι τοὺς θεοὺς ἐπεβοῶντο· καὶ Ἅρπην μὲν καὶ Ἅρπασον ᾤκτειρε Ποσειδῶν, καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ὄρνιθας, τῷ αὐτῷ λεγομένους ὀνόματι· Λητὼ δὲ καὶ Ἄρτεμις ἔγνωσαν ἀνασῶσαι τὸν Κλεῖνιν, καὶ τὴν Ἀρτεμίχην, καὶ τὸν Ὀρτύγιον, ὅτι οὐκ αἴτιοι τῶν ἀσεβημάτων ἦσαν· Ἀπόλλων δὲ Λητοῖ καὶ Ἀρτέμιδι δίδωσι τὴν χάριν· καὶ πρόσθεν ἢ ἀποθανεῖν μεταβαλὼν ἐποίησεν πάντας ὄρνιθας· καὶ ἐγένετο Κλεῖνις μὲν ὑπαίετος· οὗτός ἐστι δεύτερος ὀρνίθων μετὰ τὸν αἰετὸν,

διαγνῶναι

διαγνῶναι δ' οὐ χαλεπός· ὁ μὲν γὰρ ἐστι νεβροφόνος ἐρημνός, μέγας τε καὶ ἄλκιμος· ὁ δ' αἰετὸς μελάντερος, καὶ ἐλάσσων ἐκείνου. Λύκιος δὲ μεταβαλὼν ἐγένετο κόραξ τὸ χρῶμα λευκός· αὖτις δὲ βουλῇ Ἀπόλλωνος ἐγένετο κυάνεος, ὅτι πρῶτος ἤγγειλε Κορωνίδα τὴν Φλεγύου θυγατέρα γαμηθεῖσαν Ἀλκυονεῖ· Ἀρτεμίχη δ' ἐγένετο πίφιγξ, θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις προσφιλὴς ὄρνις· Ὀρτύγιος δὲ αἰγίθαλλος, ὅτι τὸν πατέρα Κλεῖνιν ἀνέπειθεν αἶγας ἀντὶ τῶν ὄνων ἱερεύειν Ἀπόλλωνι.

Πολυφόντη. κά. Ἱστορεῖ Βοῖος ὀρνιθογονίας β'.

Τερείνης τῆς Στρυμόνος καὶ Ἄρεως ἐγένετο θυγάτηρ Θρᾷσσα· ταύτην δ' ἔγημεν Ἱππόνους ὁ Τριβαλλοῦ παῖς, καὶ αὐτοῖς ἐγένετο θυγάτηρ ὄνομα Πολυφόντη· αὕτη τὰ μὲν ἔργα τῆς Ἀφροδίτης ἐξύβρισεν. ἐλθοῦσα δ' εἰς τὸ ὄρος Ἀρτέμιδος ἐγένετο συμπαίκτειρα καὶ συνήθης. Ἀφροδίτη δὲ ὅτι αὐτῆς ἠτίμασε τὰ ἔργα, ἔρωτα ἐνέβαλεν ἄρκτου, καὶ ἐξέμηνεν αὐτήν· ἡ δὲ κατὰ δαίμονα οἰστρήσασα, ἐμίγνυτο τῇ ἄρκτῳ, καὶ αὐτὴν ἡ Ἄρτεμις ἰδοῦσα, ἐκτόπως ἐμίσησεν, καὶ πάντα εἰς αὐτὴν ἔτρεψε τὰ θηρία· Πολυφόντη δὲ δείσασα μὴ θῆρες αὐτὴν διεργάσωνται. φυγοῦσα ἐξίκετο εἰς τὰ οἰκία τοῦ πατρός, καὶ ἔτεκε δύο παῖδας Ἄγριον καὶ Ὄρειον, μεγίστους καὶ δύναμιν ἔχοντας ἄπλετον. Οὗτοι ἐτίμων

οὔτε

οὔτε θεὸν, οὔτε ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐξύβριζον εἰς πάντας· καὶ εἴ τῳ ξένων ἐντύχοιεν, ἀπάγοντες εἰς τὴν οἰκίαν κατήσθιον. Ζεὺς δὲ μισήσας αὐτοὺς, ἀπέστειλεν Ἑρμῆν, ὅπως ἣν ἐθέλῃ δίκην αὐτοῖς ἐπιβάλῃ· καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς ἐβούλευσεν ἀποκόψαι τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰς χεῖρας· Ἄρης δὲ ἐπεὶ τὸ γένος εἰς αὐτὸν ἀνέφερε Πολυφόντη, τούτους μὲν ἐξείλετο τῆς μοίρας τοὺς παῖδας· ἤλλαξε δὲ μετὰ Ἑρμοῦ τὴν φύσιν αὐτῶν εἰς ὄρνιθας· καὶ ἐγένετο Πολυφόντη μὲν στὺξ φθεγγομένη νυκτὸς, ἄτερ σίτου καὶ ποτοῦ, τὴν κεφαλὴν ἴσχουσα κάτω, τοὺς δὲ πόδας ἄκρους ἄνω, πολέμου καὶ στάσεως ἀνθρώποις ἄγγελος. Ὄρειος δ' ἐγένετο λαγῶς, ὄρνις ἐπ' οὐδενὶ φαινόμενος ἀγαθῷ· Ἄγριος δὲ μετέβαλεν εἰς γῦπα, πάντων ὀρνίθων ἔχθιστον θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις· καὶ διὰ παντὸς ἵμερον αὐτῷ κρέως καὶ αἵματος ἐνέβαλον ἀνθρωπείου· τὴν δὲ θεράπαιναν αὐτῶν ἐποίησαν ἴπνην· ἡ δὲ μεταβάλλουσα τὴν φύσιν, ηὔξατο θεοῖς, μὴ κακὸς ὄρνις ἀνθρώποις γενέσθαι. καὶ αὐτῆς ὑπήκουσαν Ἑρμῆς καὶ Ἄρης, ἐπεὶ κατ' ἀνάγκας ἔδρασεν, ἃ προσέταξαν οἱ δεσπόται, καὶ ἔστιν ἀγαθὸς οὗτος ὁ ὄρνις ἐπὶ θήραν ἰόντι καὶ δαῖτα.

Τέραμβος. κβʹ.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἐν α. ἑτεροιουμένων.

Τέραμβος Εὐσείρου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εἰδοθέας νύμφης Ὀθρηίδος, ᾤκει ἐν τῇ γῇ τῇ Μηλιέων

πρὰ

παρὰ τὴν ὑπώρειαν τῆς Ὄθρυος· ἐγένετο δὲ αὐτῷ θρέμματα πλεῖστα, καὶ αὐτὰ ἐποίμαινεν αὐτός· νύμφαι δὲ συνελάμβανον αὐτῷ, διότι αὐτὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ᾄδων ἔτερπεν· λέγεται γὰρ μουσικώτατος τῶν τότε γενέσθαι, καὶ ᾠδῇ βουκολικοῖς ᾄσμασι διαβοηθῆναι, καὶ σύριγγα ποιμενικὴν ἐν τοῖς ὄρεσι συνθεῖναι· καὶ λύρᾳ πρῶτος ἀνθρώπων κεχρῆσθαι, πλεῖστά τε καὶ κάλλιστα μέλη ποιῆσαι· τούτων οὖν χάριν λέγουσιν ὀφθῆναι αὐτῷ ποτε νύμφας, καὶ χορεῦσαι πρὸς τὰ κρούματα τοῦ Τοράμβου· Πᾶνα δὲ τούτῳ κατ' εὐμένειαν αὐτῷ προαγγεῖλαι, καταλιπόντα τὴν Ὄθρυν ἐν τῷ πεδίῳ τὰ πρόβατα ποιμαίνειν· ἐξαίσιον γάρ τι καὶ ἄπιστον χρῆμα χειμῶνος ἐπιέναι μέλλειν· ὁ δὲ Τόραμβος ὑπὸ μεγαλαυχίας ἐκ νεότητος οἷα θεοβλαβής, ἀπελαύνειν μὲν ἐκ τῆς Ὄθρυος εἰς τὸ πεδίον οὐκ ἐγίγνωσκεν· ἀπέρριψεν δὲ λόγον ἄχαρίν τε καὶ ἀνόητον εἰς τὰς νύμφας, ὅτι γένος μὲν εἰσὶν οὐκ ἀπὸ Διός, ἀλλ' ἔτεκεν αὐτὰς ἡ Δεῖνα τοῦ Σπερχειοῦ. Ποσειδῶν δὲ πόθῳ μιᾶς αὐτῶν Διοπάτρης τὰς ἀδελφὰς ἐρρίζωσε, καὶ ἐποίησεν αἰγείρους, ἄχρι αὐτὸς κορεσθεὶς τῆς εὐνῆς ἀνέλυσε, καὶ πάλιν αὐταῖς ἀπέδωκε τὴν ἐξ ἀρχῆς φύσιν· τοιαῦτα μὲν ὁ Τόραμβος ἐκερτόμησεν εἰς τὰς νύμφας. Μετὰ δὲ χρόνον ὀλίγον ἐξαίφνης ἐγένετο κρυ-

μὸς

μὸς, καὶ ἐπάγησαν αἱ χαράδραι, καὶ πολλὰ κατέπεσε χιών, καὶ τὰ ποίμνια τοῦ Τεράμβου σὺν αὐταῖς ἀτραποῖς καὶ δένδρεσιν ἠφανίσθη· νύμφαι δὲ μετέβαλον κατ' ὀργὴν τὸν Τέραμβον, ὅτι αὐταῖς ἐλοιδόρησε, καὶ ἐγένετο † ὑλοφάγος κεράμβυξ. φαίνεται δ' ἐπὶ τῶν ξύλων, καί ἐστιν ἀγκύλος ἐκ τῶν ὀδόντων, καὶ συνεχῶς τὰ γένεια κινεῖν, μέλας, παραμήκης, πτέρυγας στερεὰς ἔχων, ἐοικὼς τοῖς μεγάλοις κανθάροις· οὗτος ξυλοφάγος βοῦς καλεῖται· παρὰ δὲ Θετταλοῖς κεράμβυξ· τοῦτον οἱ παῖδες παίγνιον ἔχουσι, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνοντες, φέρουσιν· ἡ δὲ ἔοικε σὺν τοῖς κέρασι λύρᾳ τῇ ἐκ τῆς χελώνης.

forte, ξυλοφάγος.

Βάττος. κγ'.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων α', καὶ Ἡσίοδος ἐν μεγάλαις Ἠοίαις, καὶ Διδύμαρχος μεταμορφώσεων γ', καὶ Ἀντίγονος ἐν ταῖς ἀλλοιώσεσι, καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἐν ἐπιγράμμασιν, ὥς φησι Πάμφιλος ἐν α'.

Ἄργου τοῦ Φρίξου, καὶ Περιμήλης τῆς Ἀδμήτου θυγατρὸς ἐγένετο Μάγνης· οὗτος ᾤκησεν ἐγγὺς Θεσσαλίας, καὶ τὴν γῆν ταύτην ἀπ' αὐτοῦ Μαγνησίαν προσηγόρευσαν οἱ ἄνθρωποι· ἐγένετο δ' αὐτῷ παῖς περίβλεπτος τὴν ὄψιν, Ὑμέναιος· ἐπεὶ δ' Ἀπόλλων ἀϊδόντα ἔρως ἔλαβε τοῦ παιδός, καὶ οὐκ ἐξελίμπανε τὰ οἰκία τοῦ Μάγνητος, Ἑρμῆς ἐπιβουλεύει τῇ ἀγέλῃ τῶν βοῶν τοῦ Ἀπόλλωνος. αἱ δὲ ἐνέμοντο ἵνα περ ἦσαν αἱ Ἀδμήτου βόες· καὶ πρῶτα μὲν ἐμβάλλει ταῖς κυσίν, αἳ ἐφύλαττον αὐτάς, λήθαργον καὶ κυνάγχην, αἱ δ' ἐξελάθοντο τῶν βοῶν καὶ τῆς φυλακῆς·

ἀπω-

ἀπώλεσαν· εἶτα δ' ἀπελαύνει πόρτιας δώδεκα· καὶ ἑκατὸν βοῦς ἄζυγας, καὶ ταῦρον, ὃς ταῖς βουσὶν ἐπέβαινεν· ἐξῆπτε δὲ ἐκ τῆς οὐρᾶς πρὸς ἕκαστον ὕλην, ὡς ἂν τὰ ἴχνη τῶν βοῶν ἀφανίσῃ· καὶ ἦγεν αὐτὰς ἐλαύνων διά τε πελάσγων, καὶ δι' Ἀχαΐας τῆς Φθιώτιδος, καὶ διὰ Λοκρίδος, καὶ Βοιωτίας, καὶ Μεγαρίδος· καὶ ἐντεῦθεν εἰς Πελοπόννησον διὰ Κορίνθου καὶ Λαρίσσης ἄχρι Τεγέας, καὶ ἐντεῦθεν παρὰ τὸ λύκαιον ὄρος ἐπορεύετο, καὶ παρὰ τὸ Μαινάλιον, καὶ τὰς λεγομένας Βάττου σκοπιάς· ᾤκει δὲ ὁ Βάττος οὗτος ἐπ' ἄκρῳ τῷ σκοπέλῳ· καὶ ἐπεὶ τῆς φωνῆς ἤκουσε παρελαυνομένων τῶν μόσχων, προελθὼν ἐκ τῶν οἰκίων ἔγνω περὶ τῶν βοῶν ὅτι κλοπιμαίας ἄγει, καὶ μισθὸν ᾔτησεν, ἵνα πρὸς μηδένα φράσῃ περὶ αὐτῶν· Ἑρμῆς δὲ δώσειν ἐπὶ τούτοις ὑπέσχετο· καὶ ὁ Βάττος ὤμοσε περὶ τῶν βοῶν πρὸς μηδένα κατειπεῖν. Ἐπεὶ δὲ αὐτὰς Ἑρμῆς ἔκρυψεν ἐν τῷ πριῶνι παρὰ τὸ Κορυφάσιον εἰς τὸ σπήλαιον εἰσελάσας ἄντικρυς Ἰταλίας καὶ Σικελίας, αὖθις ἀφίκετο πρὸς τὸν Βάττον ἀλλάξας ἑαυτόν· καὶ πειρώμενος εἰ αὐτῷ συμμένειν ἐπὶ τοῖς ὁρκίοις ἐθέλει· διδοὺς δὲ μισθὸν χλαῖναν, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτοῦ μὴ κλοπιμαίας βοῦς ἔγνω παρελαθείσας. ὁ δὲ Βάττος ἔλαβε τὴν χλαμύδα, καὶ ἐμήνυσε περὶ τῶν βοῶν.

Ἑρμῆς

Ἑρμῆς δὲ χαλεπήνας ὅτι διχόμυθος ἦν, ἐράπισεν αὐτὸν τῇ ῥάβδῳ, καὶ μετέβαλεν εἰς πέτρον. τῷ αὐτὸν οὐκ ἐκλείπει κρύος οὐδὲ καῦμα· λέγεται δὲ καὶ ὁ τόπος προσδυόντων ἄχρι νῦν σκοπιαὶ Βάττου.

Ἀσκάλαβος. κδ'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ'.

Δημήτηρ ὅτε πλανῆτις ἐπῄει γῆν ἅπασαν κατὰ ζήτησιν τῆς θυγατρός, ἀνεπαύσατο ἐν τῇ Ἀττικῇ· καὶ αὐτὴν ὑπὸ πολλοῦ καύματος ὑποδέχεται Μίσμη, καὶ δίδωσι ποτὸν ὕδωρ ἐμβαλοῦσα γλήχωνα καὶ ἄλφιτον εἰς αὐτό· καὶ ἡ Δημήτηρ ἐξέπιε κατὰ τὸ δίψος, τὸ ποτὸν ἀθρόως· ὁ δὲ παῖς ὁ τῆς Μίσμης Ἀσκάλαβος ἰδὼν, ἐποίησε γέλωτα· καὶ αὖτις ἐκέλευσεν ὀρέγειν αὐτῇ λέβητα βαθὺν, ἢ πιθάκνην· Δημήτηρ δὲ κατ' ὀργὴν ὡς εἶχε τὸ ποτὸν αὐτῷ τὸ καταλειπόμενον προσέχεεν· ὁ δὲ μεταλαβὼν, ἐγένετο ποικίλος ἐκ τοῦ σώματος Ἀσκάλαβος, καὶ ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων μεμίσηται· καὶ ἔστιν αὐτῷ δίαιτα παρ' ὀχετόν· ὁ δ' ἀποκτείνας κεχαρισμένος γίνεται Δημήτρι.

Μητιόχη καὶ Μενίππη. κε'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ', καὶ Κόριννα ἑτεροίων ά.

Ὠρίωνος τοῦ Ὑριέως ἐν Βοιωτίᾳ θυγατέρες ἐγένοντο Μητιόχη καὶ Μενίππη· αὗται ὅτε Ὠρίωνα ἠφάνισεν ἐξ ἀνθρώπων Ἄρτεμις, ἐτρέφοντο παρὰ τῇ μητρί· καὶ Ἀθηνᾶ μὲν ἐδίδασκεν αὐταὶς ἱστοὺς ἐξυφαίνειν· Ἀφροδίτη δὲ αὐταῖς ἔδωκε κάλλος· ἐπεὶ δὲ Ἀονίαν ὅλην

ἔλαβε λοιμός, καὶ πολλοὶ ἀπέθνησκον, θεωροὺς ἀπέστειλαν παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Γορτύνιον· καὶ αὐτοῖς εἶπεν ὁ θεὸς, ἱλάσασθαι δύο τοὺς Ἐριουνίους· ἔφη δὲ καταπαύσειν αὐτοὺς τὴν μῆνιν, εἰ δύο δυσὶν ἑκοῦσαι παρθένοι θύματα γένοιντο· πρὸς δὲ δὴ τὸ μαντεῖον, οὐδεμία τῶν ἐν τῇ πόλει παρθένων ὑπήκουσεν, ἄχρι γυνὴ θῆσσα τὸν χρησμὸν ἐξήνεγκε πρὸς τὰς θυγατέρας τοῦ Ὠρίωνος· αἱ δ' ὡς ἐπύθοντο παρὰ τὸν ἱστὸν ἔχουσαι, τὸν ὑπὲρ αὐτῶν θάνατον ἐδέξαντο, πρὶν ἢ τὴν ἐπιδήμιον ἐπιπεσοῦσαν αὐτὰς ἀφανίσαι νόσον. τρὶς δὲ βοησάμεναι χθονίους δαίμονας, ὅτι αὐτοῖς ἑκοῦσαι θύματα γίνονται, ἐπάταξαν ἑαυτὰς τῇ κερκίδι παρὰ τὴν κλεῖδα, καὶ ἀνέρρηξαν τὴν σφαγήν· καὶ αὗται μὲν ἀμφότεραι κατέπεσον ἐς τὴν γῆν· Φερσεφόνη δὲ καὶ ᾅδης οἰκτείραντες τὰ μὲν σώματα τῶν παρθένων ἠφάνισαν· ἀντὶ δ' ἐκείνων ἀστέρας ἀνήνεγκαν ἐκ τῆς γῆς· οἱ δὲ φανέντες, ἀνηνέχθησαν εἰς οὐρανόν, καὶ αὐτοὺς ὠνόμασαν ἄνθρωποι κομήτας· ἱδρύσαντο δὲ πάντες Ἄονες ἐν Ὀρχομενῷ τῆς Βοιωτίας, ἱερὸν ἐπίσημον τῶν παρθένων τούτων. καὶ αὐταῖς καθ' ἕκαστον ἔτος κόροι τε καὶ κόραι μειλίγματα φέρουσι· προσαγορεύουσι δ' αὐτὰς ἄχρι νῦν Αἰολεῖς, Κορωνίδας παρθένους.

Ὕλας. κϛ´.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ.

Ἡρακλῆς ὅτε μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν ἔπλει, στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ἀποδειχθεὶς, συνεπήγετο μεθ' αὑτοῦ καὶ Ὕλαν, παῖδα τοῦ Κήυκος. * ἴτυπος νέον δὲ καὶ καλόν· ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ στενὸν ἐξίκοντο τοῦ πόντου, καὶ τὰ σφυρὰ παρέπλευσαν τῆς Ἀργανθώνης, καὶ ἐγένετο χειμὼν καὶ σάλος, ἐνταῦθα καταβαλόντες ἀγκύρας, ἀνέπαυσαν τὴν ναῦν· καὶ Ἡρακλῆς παρεῖχε τοῖς ἥρωσι τὸ δεῖπνον· ὁ δὲ παῖς Ὕλας ἔχων χρωσσὸν, ἦλθε πρὸς τὸν Ἀσκάνιον ποταμὸν, ὕδωρ ἀρύσων τοῖς ἀριστεῦσι. καὶ αὐτὸν ἰδοῦσαι νύμφαι, τοῦ ποταμοῦ τούτου θυγατέρες, ἠράσθησαν· ἀρυόμενον δὲ καταβάλλουσιν εἰς τὴν κρήνην· καὶ ὁ μὲν Ὕλας ἀφανὴς ἐγένετο· Ἡρακλῆς δ' ἐπεὶ αὐτῷ οὐκ ἐνόστει, καταλιπὼν τοὺς ἥρωας, ἐξηρεύνα πανταχοῦ τὸν δρυμὸν, καὶ ἐβόησε πολλάκις τὸν Ὕλαν· νύμφαι δὲ δείσασαι τὸν Ἡρακλέα μὴ αὐτὸν εὕροι κρυπτόμενον παρ' αὐταῖς, μετέβαλον τὸν Ὕλαν, καὶ ἐποίησαν ἠχώ, καὶ πρὸς τὴν βοὴν πολλάκις ἀντεφώνησεν Ἡρακλεῖ. καὶ ὁ μὲν ὡς οὐκ ἐδύνατο, πλεῖστα πειρασάμενος ἐξευρεῖν τὸν Ὕλαν, ἐπανεγένετο πρὸς τὴν ναῦν· καὶ αὐτὸς μὲν ἔπλει μετὰ τῶν ἀριστέων· Πολύφημον δὲ καταλείπει ἐν τῷ χωρίῳ, εἴ πως δύναιτο ζητῶν ἐξευρεῖν αὐτῷ τὸν Ὕλαν· καὶ ὁ μὲν Πολύφημος ἔφθη τελευτήσας· Ὕλᾳ δὲ θύουσι ἄχρι νῦν παρὰ τὴν κρήνην

* ἀτέωνε

οἱ ἐπιχώριοι, καὶ αὐτὸν ἐξ ὀνόματος εἰς τρὶς ὁ ἱερεὺς φωνεῖ, καὶ εἰς τρὶς ἀμείβεται πρὸς αὐτὸν ἠχώ.

Ἰφιγένεια. κζ'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ'.

Θησέως καὶ Ἑλένης τῆς Διὸς ἐγένετο θυγάτηρ Ἰφιγένεια, ταύτην ἐξέτρεφεν ἡ τῆς Ἑλένης ἀδελφὴ Κλυταιμνήστρα· πρὸς δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα εἶπεν αὐτὴ τεκεῖν· Ἑλένη γάρ που θανομένη τῶν ἀδελφῶν, ἔφη κόρη παρὰ Θησέως ἀπελθεῖν· ἐπεὶ δὲ ἡ στρατεία ἡ τῶν Ἀχαιῶν ὑπὸ ἀπλοίας ἐν Αὐλίδι κατείχετο, προεσήμαινον οἱ μάντεις, ὅτι ἔσοιτο πλοῦς, ἐὰν Ἀρτέμιδι θύσωσι τὴν Ἰφιγένειαν. Ἀγαμέμνων δὲ δίδωσι σφάγιον αὐτὴν αἰτούντων τῶν Ἀχαιῶν· πρὸς δὲ τὸν βωμὸν ἀγομένην οἱ ἀριστεῖς, οὐ προσέβλεψαν, ἀλλὰ πάντες ἔτρεψαν ἄλλῃ τὰς ὄψεις· Ἄρτεμις δὲ ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας παρὰ τὸν βωμὸν ἔφηνε μόσχον, αὐτὴν δὲ προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπήνεγκεν εἰς τὸν Εὔξεινον λεγόμενον πόντον, παρὰ Θόαντα τὸν Βορυσθένους παῖδα· καὶ τὸ μὲν ἔθνος ἐκεῖνο τῶν νομάδων ἐκάλεσε Ταύρους, ἐπεὶ ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας παρὰ τὸν βωμὸν ἔφηνε ταῦρον· αὐτὴν * δὲ ταυροπόλου· κατὰ δὲ χρόνον ἱκνούμενον, ἀπῴκισε τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Λευκὴν λεγομένην παρὰ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἀλλάξασα ἐποίησεν αὐτὴν ἀγήρων καὶ ἀθάνατον δαίμονα· καὶ ὠνόμασεν ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας,

γενέσθαι, ὀφειλοχίαν ἐγένετο δὲ Ἀχιλλεῖ συνοικος.

Τυφῶν ἐγένετο γῆς υἱὸς ἐξαίσιος δαίμονος πρὸς ἰσχύν· κατὰ δὲ τὴν ὄψιν παρηλλαγμένος· ἐπεφύκεισαν γὰρ κεφαλαὶ πλεῖσται, καὶ χεῖρες, καὶ πτέρυγες· ἐκ δὲ τῶν μηρῶν μέγισται δρακόντων σπεῖραι· φωνὰς δὲ παντοίας ἠφίει, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ὑπέμεινεν εἰς ἀλκήν· οὗτος ἐπεθύμησε τοῦ Διὸς ἔχειν τὴν ἀρχήν, καὶ αὐτὸν ἐπερχόμενον οὐδεὶς ὑπέμεινε τῶν θεῶν, ἀλλὰ δείσαντες ἔφυγον πάντες εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀθηνᾶ δὲ καὶ Ζεὺς ὑπελείφθησαν μόνοι· Τυφὼν δ' ἐκ ποδὸς ἐδίωκεν· οἱ δὲ προμηθείᾳ διέφυγον, ἀλλάξαντες εἰς ζῶα τὰς ὄψεις. καὶ Ἀπόλλων μὲν ἐγένετο ἱέραξ· Ἑρμῆς δὲ ἶβις, Ἄρης δὲ λεπιδωτὸς ἰχθύς, Ἄρτεμις δὲ αἴλουρος· τράγῳ δὲ εἰκάζεται Διόνυσος, ἔλαφῳ δ' Ἡρακλῆς, βοῒ δ' Ἥφαιστος, μυγάλῃ δὲ Λητώ· καὶ ὡς ἕκαστος ἔτυχε τῶν ἄλλων θεῶν μετέβαλε τὴν ὄψιν· ἐπεὶ δὲ Τυφῶνα Ζεὺς βάλλει κεραυνῷ· καιόμενος δὲ ὁ Τυφὼν ἔκρυψεν ἑαυτόν, καὶ ἠφάνισεν τὴν φλόγα τῇ θαλάσσῃ. Ζεὺς δ' οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μέγιστον ὄρος ἐπιβάλλει Τυφῶνι τὴν Αἴτνην. καὶ αὐτῷ φύλακα τὸν Ἥφαιστον ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐφίστησιν. ὁ δ' ἐνερείσας τοὺς ἄκμονας αὐτοῦ τῷ τραχήλῳ διάπυρον ἐργάζεται μύδρον.

Τυφῶν. κή. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ'.

Γαλινθιάς, κθʹ.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων δ.

Προίτου θυγάτηρ ἐν Θήβαις ἐγένετο Γαλινθιάς· αὕτη παρθένος ἦν συμπαίκτρια καὶ ἑταίρα Ἀλκμήνης τῆς Ἠλεκτρύωνος· ἐπεὶ δὲ Ἀλκμήνην ὁ τόκος ἤπειγεν τοῦ Ἡρακλέους μοῖραι καὶ εἰλείθυια πρὸς χάριν τῆς Ἥρας κατεῖχον ἐν ταῖς ὠδῖσι τὴν Ἀλκμήνην. καὶ αὗται μὲν ἐκαθέζοντο κρατοῦσαι τὰς ἑαυτῶν χεῖρας. Γαλινθιὰς δὲ δείσασα μὴ Ἀλκμλώνην ἐκστήσωσι βαρυνομένην οἱ πόνοι, δραμοῦσα παρά τε τὰς μοίρας καὶ τὴν εἰλείθυιαν ἐξήγγειλεν, ὅτι Διὸς βουλῇ γέγονε τῇ Ἀλκμήνῃ παῖς κοῦρος· αἱ δὲ ἐκείνων τιμαὶ καταλέλυνται· πρὸς δὴ τοῦτο ἔκπληξις ἔλαβε τὰς μοίρας, καὶ ἀνῆκαν εὐθὺς τὰς χεῖρας· Ἀλκμήνην δὲ κατέλιπον εὐθὺς αἱ ὠδῖνες· καὶ ἐγένετο Ἡρακλῆς, αἱ δὲ μοῖραι πένθος ἐποιήσαντο· καὶ τῆς Γαλινθιάδος ἀφείλοντο τὴν κορείαν, ὅτι θνητὴ τοὺς θεοὺς ἐξηπάτησεν. καὶ αὐτὴν ἐποίησαν δολερὰν γαλῆν, καὶ δίαιταν ἔδωκαν ἐν τῷ μυχῷ, καὶ ἄμορφον ἀπέδειξαν τὴν εὐνήν· θορίσκεται μὲν γὰρ διὰ τῶν ὤτων· τίκτει δ' ἀναφέρουσα τὸ κυούμενον ἐκ τοῦ τραχήλου· ταύτην ἑκάτη πρὸς τὴν μεταβολὴν τῆς ὄψεως ᾤκτειρεν· καὶ ἀπέδειξεν ἱερὰν αὐτῆς διάκονον· Ἡρακλῆς δ' ἐπεὶ ηὐξήθη τὴν χάριν ἐμνημόνευσε, καὶ αὐτῆς ἐποίησεν ἀφίδρυμα παρὰ τὸν οἶκον· καὶ ἱερὰ προσήνεγ-

κε·

κε· ταῦτα νῦν ἔτι τὰ ἱερὰ Θηβαῖοι φυλάττουσι, καὶ πρὸ Ἡρακλέους ἑορτῇ θύουσι Γαλινθιάδι πρώτῃ.

Ἀπόλλωνος καὶ ἀκακαλλίδος τῆς Μίνω θυγατρὸς, ἐγένετο παῖς ἐν Κρήτῃ Μίλητος· τοῦτον ἡ Ἀκακαλλὶς δείσασα Μίνω ἐξέβαλλεν εἰς τὴν ὕλην, καὶ αὐτὸν ἐπιφοιτῶντες λύκοι, βουλῇ Ἀπόλλωνος, ἐφύλαττον, καὶ ὤρεγον παρὰ μέρος γάλα· ἔπειτα δὲ βουκόλοι περιτυχόντες, ἀνείλοντο καὶ ἔτρεφον ἐν τοῖς οἰκείοις· ἐπεὶ δὲ ὁ παῖς ηὔξετο, καὶ ἐγένετο καλὸς, καὶ δραστήριος, καὶ ὁ Μίνως κατὰ πόθον ἐνεχείρει βιάζεσθαι, τότε νυκτὸς ὁ Μίλητος ἐμβὰς εἰς ἄκατον, βουλῇ Σαρπηδόνος εἰς Καρίαν ἀπεδιδράσκει· καὶ πόλιν ἐνταυθοῖ κτίσας Μίλητον, ἔγημεν Εἰδοθέαν τὴν Εὐρύτου θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Καρῶν· καὶ ἐγένοντο δίδυμοι παῖδες αὐτῷ Καῦνος καὶ Βυβλὶς, ἀφ' οὗ πόλις ἐστὶν ἔτι νῦν ἐν Καρίᾳ, Καῦνος καὶ Βιβλίς· ταύτης ἐγένοντο πλεῖστοι μνηστῆρες ἐπιχώριοι, καὶ κατὰ κλέος ἐκ τῶν πέριξ πόλεων· ἡ δὲ τῶν μὲν λόγον ἐποιεῖτο βραχὺν, αὐτὴν δὲ ἄφατος ἔρως ἐξέμηνε τοῦ Καύνου· καὶ τὸ πάθος ἄχρι μὲν ἐδύνατο κρύπτειν. ἐλελήθει τοὺς γονεῖς· ἐπεὶ δὲ καθ' ἡμέραν εἴχετο χαλεπωτέρῳ δαίμονι, νυκτὸς ἔγνω καταβαλεῖν

Βιβλίς. λ'. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων β'.

ἐκ τῆς πέτρας ἑαυτήν· καὶ ἡ μὲν εἰς τὸ πλησίον ὄρος προελθοῦσα ῥίπτειν ἑαυτὴν ἐπεχείρησε. νύμφαι δὲ κατέσχον οἰκτείρασαι, καὶ πολὺν ὕπνον ἐνέβαλον, καὶ αὐτὴν ἤλλαξαν ἀπ' ἀνθρώπου εἰς δαίμονα, καὶ ὠνόμασαν Ἁμαδρυάδα νύμφην Βιβλίδα, καὶ ἐποιήσαντο συνδίαιτον ἑταιρίδα· καλεῖται δὲ καὶ τὸ ῥέον ἐκ τῆς πέτρας ἐκείνης ἄχρι νῦν παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις, δάκρυον Βιβλίδος.

Μεσσάπιοι. λα'.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων β'.

Λυκάονος τοῦ αὐτόχθονος ἐγένοντο παῖδες Ἰάπυξ καὶ Δαύνιος, καὶ Πευκέτιος· οὗτοι λαὸν ἀθροίσαντες, ἀφίκοντο τῆς Ἰταλίας παρὰ τὸν Ἀδρίαν· ἐξελάσαντες δὲ τοὺς ἐνταῦθα οἰκοῦντας Αὔσονας, αὐτοὶ καθιδρύθησαν· ἦν δὲ τὸ πλέον αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἔποικον, Ἰλλυριοί, Μεσσάπιοι· ἐπεὶ δὲ τὸν στρατὸν ἅμα καὶ τὴν γῆν ἐμέριζον τριχῆ, καὶ ὠνόμαζον ὡς ἑκάστοις ἡγεμόνος εἶχε, Δαυνίους καὶ Πευκετίους, καὶ Μεσσαπίους· τὸ μὲν ἀπὸ Τάραντος ἄχρι πρὸς τὴν ἐσχατιὰν τῆς Ἰταλίας, ἐγένετο Μεσσαπίων, ἐν ᾗ πόλις ᾤκηται Βρεντέσιον. τὸ δὲ παρὰ τὴν ἐντὸς τοῦ Τάραντος, ἐγένετο Πευκετίων· ἐνδοτέρω δὲ τούτου τῆς θαλάσσης ἐπέπλεον, Δαύνιοι· τὸ δὲ σύμπαν ἔθνος ὠνόμαζον Ἰαπύγων· καὶ ἐγένετο ταῦτα, πολὺ πρὸ τῆς Ἡρακλέους στρατείας· ἦν δὲ τοῖς τότε βίος ἀπὸ

θρεμμάτων

θρεμμάτων καὶ νομῆς· μυθολογοῦσιν οὖν ἐν τῇ Μεσσαπίων γῇ παρὰ τὰς λεγομένας ἱερὰς πέτρας, φανῆναι νύμφας ἐπιμηλίδας χορευούσας· τοὺς δὲ παῖδας τῶν Μεσσαπίων, καταλιπόντας τὰ ποίμνια καὶ θεωμένους, εἰπεῖν, ὅτι βέλτιον αὐτοὶ χορεύουσιν· οὗτος ὁ λόγος ἤλγυνε τὰς νύμφας, καὶ τὸ νεῖκος ἐπὶ πλέον ἐγένετο περὶ τῆς χορείας· οἱ δὲ παῖδες ὅτι μὲν ἦν αὐτοῖς ἅμιλλα πρὸς δαίμονας, ἠγνόουν· ἐχόρευον δ' οἷα πρὸς ὁμήλικας θνητάς, καὶ ὁ τρόπος αὐτοῖς τῆς ὀρχήσεως ἅτε ποιμένων, ἄμουσος ἦν· ταῖς δὲ νύμφαις πᾶν ὅσον ἦ πλεῖστον ἐπέδωκεν εἰς κάλλος· καὶ ἐπεκράτησαν χορεύουσαι τῶν παίδων, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς τάδε· ὦ κοῦροι, τὸ νεῖκος ἤρασθε πρὸς ἐπιμηλίδας νύμφας, οὐκοῦν ὦ ἄφρονες νικώμενοι δώσετε δίκην· καὶ οἱ παῖδες ἵναπερ ἑστήκεισαν παρὰ τὸ ἱερὸν τῶν νυμφῶν, ἐγένοντο δένδρα· καὶ ἔτι νῦν ἀκούεται φωνὴ νυκτὸς ἐκ τῆς ὕλης οἷα θρηνούντων· ὁ δὲ τόπος ὀνομάζεται νυμφῶν τε καὶ παίδων.

Δρυόπη. λβ.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων α.

Δρύοψ ἐγένετο Σπερχειοῦ παῖς τοῦ ποταμοῦ, καὶ Πολυδώρης μιᾶς τῶν Δαναοῦ θυγατέρων. οὗτος ἐβασίλευσεν ἐν τῇ Οἴτῃ, καὶ θυγάτηρ αὐτῷ μονογενὴς ἐγένετο Δρυόπη, καὶ ἐποίμαινεν αὐτὴ τὰ πρόβατα τοῦ πατρός· ἐπεὶ δὲ

αὐτὴν ἠγάπησαν ὑπὸ φύσεως Ἁμαδρυάδες νύμ-
φαι, καὶ ἐποιήσαντο συμπαίκτειραν ἑαυτῶν,
ἐδίδαξαν ὑμνεῖν θεοὺς, καὶ χορεύειν· ταύτην
ἰδὼν Ἀπόλλων χορεύουσαν, ἐπεθύμησε μι-
χθῆναι. καὶ ἐγένετο πρῶτα μὲν κλεμμύς·
ἐπεὶ δ' ἡ Δρυόπη γέλωτα μετὰ τῶν νυμφῶν ὡς
παίγνιον ἐποιήσατο τὴν κλεμμύν, καὶ αὐτὴν ἐνέ-
θετο εἰς τοὺς κόλπους, μεταβαλὼν ἀντὶ τῆς
κλέμμυος, ἐγένετο δράκων, καὶ αὐτὴν κα-
τέλειπον αἱ νύμφαι πτοηθεῖσαι· Ἀπόλλων δὲ
Δρυόπῃ μίγνυται· ἡ δὲ ᾤχετο φεύγουσα πε-
ρίφοβος εἰς τὰ οἰκία τοῦ πατρὸς, καὶ οὐδὲν
ἔφασκε πρὸς τοὺς γονεῖς· ἐπεὶ δ' ἔγημεν αὐτὴν
ὕστερον Ἀνδραίμων ὁ Ὀξύλου, γεννᾷ παῖδα ἐξ
Ἀπόλλωνος Ἄμφισσον· οὗτος ἐπεὶ τάχιστα
ἠνδρώθη, ἀνὴρ ἐγένετο πάντων κρατῶν· καὶ
ἔκτισε παρὰ τὴν Οἴτην πόλιν ὁμώνυμον τῷ ὄρει,
καὶ τῶν ἐκεῖ τόπων ἐβασίλευσεν· ἱδρύσατο δὲ
καὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν τῇ Δρυοπίδι, καὶ εἰς
τοῦτο προσιοῦσαν τὸ ἱερὸν Δρυόπην, ἥρπασαν Ἁ-
μαδρυάδες νύμφαι κατ' εὐμένειαν· καὶ αὐ-
τὴν μὲν ἀπέκρυψαν εἰς τὴν ὕλην· ἀντὶ δ'
ἐκείνης αἴγειρον ἀνέφηναν ἐκ τῆς γῆς, καὶ
παρὰ τὴν αἴγειρον ὕδωρ ἀνέῤῥηξαν· Δρυό-
πη δὲ μετέβαλε, καὶ ἀντὶ θνητῆς ἐγένετο
νύμφη· Ἄμφισσος δὲ ἀντὶ τῆς πρὸς τὴν μη-

τόδρα χάριτος ἱερὸν ἱδρύσατο νυμφῶν, καὶ πρῶτος ἀγῶνα ἐπετέλεσε δρόμου καὶ ἔτι νῦν οἱ ἐπιχώριοι τὸν ἀγῶνα διαφυλάσσουσι τοῦτον· γυναικὶ δ' οὐχ ὅσιον παρατυχεῖν, ὅτι Δρυόπην ἀφανισθεῖσαν ὑπὸ νυμφῶν, δύο παρθένοι τοῖς ἐπιχωρίοις ἐδήλωσαν, πρὸς ἃς ἐχαλέπηναν αἱ νύμφαι, καὶ αὐτὰς ἀντὶ παρθένων ἐλάτας ἐποίησαν.

Ἀλκμήνη. λγ'. Ἱστορεῖ Φερεκύδης.

Μετὰ δὲ τὸν Ἡρακλέους ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισμὸν, Εὐρυσθεὺς ἐξελάσας αὐτοὺς τῆς πατρίδος, αὐτὸς ἐβασίλευεν· οἱ δὲ Ἡρακλεῖδαι καταφυγόντες πρὸς Δημοφῶντα τὸν Θησέως, ᾤκησαν τὴν Τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς· Εὐρυσθεὺς δὲ πέμψας ἄγγελον εἰς Ἀθήνας, πόλεμον προέλεγε τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ τοὺς Ἡρακλείδας ἐξελάσωσιν· οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τὸν πόλεμον οὐκ ἀπολέγονται· Εὐρυσθεὺς δ' ἐνέβαλε εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ παραταξάμενος, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει μαχόμενος· ἡ δὲ πληθὺς ἐτράπη τῶν Ἀργείων· Ὕλλος δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ἡρακλεῖδαι καὶ σὺν αὐτοῖς ἀποθανόντος Εὐρυσθέως κατοικίζονται πόλιν ἐν Θήβαις· ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ἀλκμήνη κατὰ γῆρας ἀποθνήσκει, καὶ αὐτὴν ἐξεκόμισαν Ἡρακλεῖδαι· ᾤκουν δὲ παρὰ τὰς Ἠλέκτρας πύλας, ὅθι περ καὶ Ἡρακλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ· Ζεὺς δὲ Ἑρμῆν πέμπει, κελεύων

Ἀλκμήνην ἐκκλέψαι, καὶ ἀπενεγκεῖν εἰς μακάρων νήσους, καὶ δοῦναι Ῥαδαμάνθυϊ γυναῖκα. Ἑρμῆς δὲ πεισθεὶς Ἀλκμήνην ἐκκλέπτει. λίθον δ' ἀντ' αὐτῆς ἐντίθησιν εἰς τὴν σορόν. οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι ἐπεὶ τὴν λάρνακα φέροντες, ἐβαρύνοντο, κατατίθενται. καὶ ἀποκαλύψαντες εὗρον ἀντὶ τῆς Ἀλκμήνης λίθον, καὶ αὐτὸν ἐξελόντες, ἔστησαν ἐν τῷ ἄλσει, ὅθιπερ ἐστὶν τὸ ἡρῷον τὸ τῆς Ἀλκμήνης ἐν Θήβαις.

Σμύρνα. λδ'. Θείαντος τοῦ Βήλου καὶ Ὠρειθυίας μιᾶς τῶν νυμφῶν, ἐγένετο θυγάτηρ ἐν τῷ ὄρει τῷ Λιβάνῳ

ἀδίσπετος. Σμύρνα. ταύτην διὰ κάλλος πλεῖστοι καὶ ἐκ πόλεων πλείστων ἐμνήστευον. ἡ δὲ πολλὰ ἐμηχανᾶτο πρὸς ἀπάτην τῶν γονέων, καὶ ἀνάθεσιν τοῦ χρόνου. δεινὸς γὰρ αὐτὴν ἔρως ἐξέμηνεν ἐπὶ τῷ πατρί. καὶ κατὰ μὲν ἀρχὰς δι' αἰδῶ κατέκρυπτε τὴν νόσον. ἐπεὶ δὲ τὸ πάθος αὐτὴν προσῆγεν, ἐξεῖπε τὸν λόγον πρὸς Ἱππολύτην τὴν τροφόν. ἡ δὲ παραδώσειν αὐτῇ ἄκος τοῦ παραλόγου πάθους ὑποσχομένη, λόγον πρὸς τὸν Θείαντα προσέφερεν, ὅτι αὐτῷ κόρη μακαρίων ἀνθρώπων χρῄζει παραγενέσθαι κρυφαῖος εἰς τὴν κοίτην. ὁ δὲ Θείας, οὐ γὰρ ἐγίνωσκεν οἷα ἐπ' αὐτῷ ἐμηχανᾶτο, κατῄνεσε τὸν λόγον. καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ οἴκῳ σκοταῖος ἐπὶ τῆς στρωμνῆς ἐξεδέχετο τὴν κόρην. ἡ δὲ τροφὸς κατακρύψασα

ψασα τῇ ἐσθῆτι τὴν Σμύρναν παρήγαγεν, καὶ πλείονα χρόνον ἐλελήθει, πρασσόμενον ἄχαρι καὶ ἄθεσμον ἔργον, καὶ ὡς ἐκύησε μὲν ἡ Σμύρνα· Θείαντα δὲ πόθος ἔλαβεν ἐκμαθεῖν ἥτις ἦν ἡ κύουσα· καὶ ὁ μὲν κατέκρυψε πῦρ εἰς τὸν οἶκον· Σμύρνα δ' ὡς ἐξίκετο πρὸς αὐτὸν, ἐπαΐστος ἐγένετο, προσενεχθέντος ἐξαπίνης τοῦ πυρός· καὶ τὸ βρέφος μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γαστρός· αὐτὴ δ' ἀνασχοῦσα τὰς χεῖρας ηὔξατο μήτε παρὰ ζῶσι, μήτ' ἐν νεκροῖς φανῆναι· καὶ αὐτὴν ὁ Ζεὺς μεταβαλὼν ἐποίησε δένδρον, καὶ ἐκάλεν ὁμώνυμον αὐτῇ Σμύρναν· τοῦτο λέγεται κατ' ἔτος ἕκαστον δακρύειν τὸν ἀπὸ τοῦ ξύλου καρπόν· καὶ Θείας μὲν ὁ πατὴρ τῆς Σμύρνης διὰ τὸ ἔργον ἄθεμιστον ἑαυτὸν ἀνεῖλε· τὸ δὲ βρέφος Διὸς βουλῇ τρεφόμενον, ὠνόμασαν Ἄδωνιν, καὶ αὐτοῦ Ἀφροδίτη πλεῖστον ἠγάπησε διὰ τὸ κάλλος.

Βουκόλοι. λέ.

Λητὼ ἐπεὶ ἔτεκεν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἐν Ἀστερίᾳ τῇ νήσῳ ἀφίκετο εἰς Λυκίαν, ἐπιφερομένη τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ λουτρὰ τοῦ Ξάνθου· καὶ ἐπεὶ τάχιστα ἐγένετο ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐνέτυχε πρώτα μελίτῃ κρήνῃ. καὶ προεθυμεῖτο πρὶν ἐπὶ τὸν Ξάνθον ἐλθεῖν, ἐνταυθοῖ τοὺς παῖδας ἀπολοῦσαι· ἐπεὶ δ' αὐτὴν ἐξήλασαν ἄνδρες βουκόλοι, ὅπως ἂν αὐτοῖς οἱ βόες ἐκ τῆς κρήνης πίωσιν, ἀπαλλάττεται καταλιποῦσα τὴν μελί-

Ἱστορεῖ Μενεκράτης Ξάνθιος Λυκιακοῖς· καὶ Νίκανδρος.

τὴν ἐ

τὴν ἡ Λητώ· λύκοι δὲ συναντόμενοι καὶ σήναντες, ὑφηγήσαντο τῆς ὁδοῦ, καὶ ἀπήγαγον ἄχρι πρὸς τὸν ποταμὸν αὐτὴν τὸν Ξάνθον. ἡ δὲ πιοῦσα τοῦ ὕδατος καὶ ἀπολούσασα τοὺς παῖδας, τὸν μὲν Ξάνθον ἱερὸν ἀπέδειξεν Ἀπόλλωνος, τὴν δὲ γῆν Τερμιλίδα λεγομένην, Λυκίαν μετωνόμασεν ἀπὸ τῶν καθηγησαμένων λύκων· αὖθις δὲ τὴν κρήνην αὐτῆς ἐξίκετο, δίκην ἐπιβαλοῦσα τοῖς ἀπελάσασιν αὐτὴν βουκόλοις· καὶ οἱ μὲν ἀπέλουον ἔτι παρὰ τὴν κρήνην τοὺς βοῦς· Λητὼ δὲ μεταβαλοῦσα πάντας, ἐποίησε βατράχους· καὶ λίθῳ τραχεῖ τύψασα τὰ νῶτα καὶ τοὺς ὤμους, κατέβαλε πάντας εἰς τὴν κρήνην· καὶ βίον ἔδωκεν αὐτοῖς καθ' ὕδατος· οἱ δ' ἄχρι νῦν παρὰ ποταμοὺς βοῶσι καὶ λίμνας.

Πανδάρεος. λϛ'.

Ἡνίκα Ῥέα φοβουμένη Κρόνον, κατέκρυψεν ἐν τῷ κευθμῶνι τῆς Κρήτης τὸν Δία, τότε αὐτὸν ἐξέθρεψεν αἲξ νύμφη μαζὸν ὀρέγουσα· τὴν αἶγα δὲ Ῥέας βουλῇ κύων χρύσεος ἐφύλαττεν· ἐπεὶ δὲ Ζεὺς τιτῆνας ἐξελάσας, τὸν Κρόνον ἀφείλετο τῆς ἀρχῆς, ἐποίησε τὴν μὲν αἶγα μεταβαλὼν ἀθάνατον· καὶ αὐτῆς ἔτι νῦν εἴδωλόν ἐστι ἐν τοῖς ἄστροις· τὸν δὲ κύνα τὸν χρύσεον ἀπέδειξε φυλάττειν τὸ ἱερὸν ἐν Κρήτῃ· τοῦτον Πανδάρεος ὁ Μέροπος κλέψας, ᾤχετο φέρων εἰς Σίπυλον· καὶ αὐτὸν παρεδέξατο φυλάττειν

παρὰ

παρὰ τοῦ Πανδαρέου, Τάνταλος ὁ Διὸς καὶ Πλουτοῦς· ἐπεὶ δὲ μετὰ χρόνον Πανδάρεος ἐλθὼν εἰς Σίπυλον, ἀπῄτει τὴν κύνα, Τάνταλος ὤμοσε μὴ λαβεῖν. Ζεὺς δὲ Πανδάρεον μὲν ἀντὶ τῆς κλοπῆς ἐποίησεν ὅθιπερ εἱστήκει πέτρον. Τάνταλον δὲ ἐπεὶ τὸν ὅρκον ἐψεύσατο, κατέβαλε, καὶ περὶ αὐτὸν ὑπὲρ κεφαλῆς τὸν Σίπυλον.

Διομήδης μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἰλίου παραγενόμενος εἰς Ἄργος· Αἰγιάλειαν μὲν ἐμέμψατο τὴν γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ χάριν ὀργῆς Ἀφροδίτης· αὐτὸς δ᾽ εἰς Καλυδῶνα τῆς Αἰτωλίας ἀφίκετο, καὶ ἀνελὼν Ἄγριον καὶ τοὺς παῖδας Οἰνεῖ τῷ προπάτορι τὴν βασιλείαν ἀποδίδωσιν· αὖθις δὲ πλέων εἰς Ἄργος ὑπὸ χειμῶνος εἰς τὸν Ἰόνιον ἐκφέρεται πόντον· ἐπεὶ δὲ παραγενόμενον αὐτὸν ἔγνω Δαύνιος ὁ βασιλεὺς τῶν Δαυνίων ἐδεήθη τὸν πόλεμον αὐτῷ συμπολεμῆσαι πρὸς Μεσσαπίους, ἐπὶ μοίρᾳ γῆς καὶ γάμῳ θυγατρὸς τῆς ἑαυτοῦ· καὶ Διομήδης ὑποδέχεται τὸν λόγον· ἐπεὶ δὲ παραταξάμενος ἐτρέψατο τοὺς Μεσσαπίους, καὶ ἔλαβε τὴν γῆν, ταύτην μὲν Δωριεῦσιν ἔνειμεν τοῖς σὺν αὐτῷ· δύο δὲ παῖδας ἐκ τῆς θυγατρὸς ἔσχε τῆς Δαυνίου Διομήδη καὶ Ἀμφίνομον· τελευτήσαντα δ᾽ αὐτὸν κατὰ γῆρας ἐν Δαυνίοις, ἐκτέρισαν Δωριεῖς. λζ΄.

οἱ Δω-

οἱ Δωριεῖς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ὠνόμασαν αὐτὴν Διομήδειαν· αὐτοὶ δ' ἐγεώργουν ἣν ἐδάσαντο παρὰ τοῦ βασιλέως γῆν, καὶ αὐτοῖς ἐξέφερε πλεῖστον καρπὸν, κατ' ἐμπειρίαν γεωργικῶν ἔργων· Δαυνίου δ' ἀποθανόντος ἐπεβούλευσαν Ἰλλυριοὶ βάρβαροι κατὰ φθόνον αὐτῶν τῆς γῆς· καὶ ἀνεῖλον ἐν τῇ νήσῳ πάντας ἔντομα θύοντας, ἐπιφανέντες ὅτι Ἰλλυριοὶ τοὺς Δωριεῖς· Διὸς δὲ βουλῇ τὰ σώματα μὲν ἠφανίσθη τῶν Ἑλλήνων· αἱ ψυχαὶ δὲ μετέβαλον εἰς ὄρνιθας· καὶ ἔτι νῦν ἑλληνικὴ μὲν ἐπὰν καθορμίσηται ναῦς, φοιτῶσι πρὸς αὐτοὺς οἱ ὄρνιθες· Ἰλλυρικὴν δὲ φεύγουσι ναῦν, καὶ ἀφανίζονται πάντες ἐκ τῆς νήσου.

Λύκος. λή. Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων α΄.

Αἰακῷ τῷ Διὸς καὶ Αἰγίνης τῆς Ἀσωποῦ, παῖδες ἐγένοντο Τελαμὼν καὶ Πηλεὺς καὶ τρίτος Φῶκος ἐκ Ψαμάθης τῆς Νηρέως· τοῦτον ἐφίλησε περισσῶς Αἰακὸς, ὅτι καλὸς κἀγαθὸς ἦν ἀνήρ· Πηλεὺς δὲ καὶ Τελαμὼν φθονήσαντες αὐτῷ, κτείνουσι θανάτῳ κρυφαίῳ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐξελαθέντες ὑπ' Αἰακοῦ τὴν Αἴγιναν ἐξέλιπον· ᾤκησε δὲ Τελαμὼν μὲν Σαλαμῖνα τὴν νῆσον· Πηλεὺς δ' ἐξίκετο πρὸς Εὐρυτίωνα τὸν Ἴρου· καὶ ἱκετεύσας καθαίρεται παρ' αὐτῷ τὸν φόνον· καὶ αὖτις Εὐρυτίωνα ἐν κυνηγεσίοις ἄκων ἐπὶ συὸς βολῇ κτείνει· καὶ φυγὼν ἔρχεται παρὰ Ἄκαστον,

τὸν ἀπὸ

ὑπὸ τῆς γυναικὸς πρὸς ἀφροδίσιον ἔργον καταλείπεται μόνος ἐν τῷ Πηλίῳ· καὶ πλαζόμενος ἐντυγχάνει Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ. ἱκετεύοντα δὲ αὐτὸν ὑποδέχεται ἐκεῖνος εἰς τὸ ἄντρον· καὶ Πηλεὺς ἀγείρας πολλὰ πρόβατα καὶ βοῦς, ἄγει πρὸς τὸν Ἶρον κατὰ ποινὴν τοῦ φόνου· ταύτην οὐχ ὑποδέχεται τὴν ποινὴν ὁ Ἶρος· ἀλλὰ Πηλεὺς ἀπαγαγὼν, ἀφίησι κατὰ χρησμὸν θεοῦ· καὶ τὰ πρόβατα νομέων ἔρημα λύκος ἐπελθὼν κατέδει· καὶ ὁ λύκος οὗτος κατὰ δαίμονα μεταβαλὼν, ἐγένετο πέτρος· ὃ ἄχρι πλείστου διέμενε μεταξὺ Λοκρίδος καὶ τῆς Φωκέων γῆς.

Ἀρκεοφῶν. λθ'. Ἱστορεῖ Ἑρμησιάναξ Λεοντίῳ β'.

Ἀρκεοφῶν ὁ Μιννυρίδου, πόλεως μὲν ἦν Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ· γονέων δὲ οὐκ ἐπιφανῶν, ἦσαν γὰρ ἐκ Φοινίκης· χρήμασι δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ πλεῖστον ὑπερήνεγκεν. οὗτος ἰδὼν τὴν θυγατέρα τὴν Νικοκρέοντος τοῦ Σαλαμινίων βασιλέως, ἠράσθη· γένος δ' ἦν τοῦ Νικοκρέοντος ἀπὸ Τεύκρου τοῦ ξυνελόντος Ἴλιον Ἀγαμέμνονι. διὸ καὶ μᾶλλον ὁ Ἀρκεοφῶν ἐφίετο τοῦ γάμου τῆς παιδὸς· καὶ ὑπέσχετο πλεῖστα παρὰ τοὺς ἄλλους μνηστῆρας ἀποίσειν ἕδνα. Νικοκρέων δ' οὐχ ὑπεδέχετο τὸν γάμον κατ' αἰσχύνην γένους τοῦ Ἀρκεοφῶντος, ὅτι αὐτῷ πατέρες ἦσαν Φοίνικες. Ἀρκεοφῶντι δ' ἀποτυγχα-

νομιζόμενος πρὸς τὸν γάμον, πολὺ χαλεπώτερος ἦν ὁ ἔρως· καὶ νυκτὸς ἐπὶ τὰ οἰκία τῆς Ἀρσινόης ἐφοίτα, καὶ διενυκτέρευσε μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν· ἐπεὶ δὲ αὐτῷ πρὸς τὸ ἔργον οὐδὲν ἐτυγχάνετο, πείθει τροφὸν ἑαυτοῦ, καὶ πλεῖστα δῶρα πέμψας, ἐπειράθη τῆς παιδὸς, εἴπως αὐτὸν δύναιτο κρύφα μιχθῆναι τῶν γονέων· ἡ δὲ παῖς ἐπεὶ τὸν λόγον ἡ τροφὸς αὐτῇ προσήνεγκε, κατεμήνυσε πρὸς τοὺς γονέας· οἱ δὲ γλῶσσαν ἄκραν, καὶ ῥῖνα καὶ δακτύλους ἀποτεμόντες τῆς τροφοῦ· καὶ χρησάμενοι ἀνοικτρῶς, ἐξήλασαν ἐκ τῶν οἰκιῶν· καὶ πρὸς τὸ ἔργον ἐνεμέσησεν ἡ θεός· Ἀρκεοφῶν μὲν οὖν καθ' ὑπερβολὴν πάθους καὶ ἀπορίαν τῶν πρὸς τὸν γάμον ἐκφορῶν ἀποθνήσκει κατὰ τροφῆς ἔνδειαν· οἱ δὲ πολῖται τὸν θάνατον οἰκτείραντες ἐπένθησαν· ἡμέρᾳ δὲ τρίτῃ τὸ σῶμα προήνεγκαν εἰς ἐμφανὲς οἱ προσήκοντες. καὶ οἱ μὲν ἔμελλον κηδεύσειν. Ἀρσινόη δὲ πρὸς ὕβριν ἐπεθύμησεν, ἐκ τῶν οἴκων ἐκκύψασα τὸ σῶμα τὸ τοῦ Ἀρκεοφῶντος κατακαιόμενον ἰδεῖν· καὶ ἡ μὲν ἐθεᾶτο· μισήσασα δὲ τὸ ἦθος Ἀφροδίτη, μετέβαλεν αὐτὴν καὶ ἐποίησεν ἐξ ἀνθρώπου λίθον, καὶ τοὺς πόδας ἐρρίζωσεν εἰς τὴν γῆν.

Βειτόμαρτις. μ.

Κασσιεπείας τῆς Ἀραβίου καὶ Φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος ἐγένετο Κάρμη· ταύτῃ μιγεὶς Ζεὺς, ἐγέννησε Βειτόμαρτιν· αὕτη φυγοῦσα τὴν ὁμιλίαν τῶν ἀνθρώπων,

ἀνθρώπων, ἠγάπησεν ἀεὶ παρθένος εἶναι· καὶ παραγένετο πρῶτα μὲν ἐπ' Ἄργος ἐκ Φοινίκης, πρὸς τὰς Ἐρασίνου θυγατέρας Βύζην καὶ Μελίτην, καὶ Μαίραν, καὶ Ἀγχιρόην· ἔπειτα δ' ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς Κεφαλληνίαν ἀφῖκτο, καὶ αὐτὴν ὠνόμαζον οἱ Κεφαλλῆνες, Λαφρίαν· καὶ ἱερὸν ἦγαγον ὡς θεῷ· ἔπειτα ἔρχεται εἰς Κρήτην, καὶ αὐτὴν ἰδὼν Μίνως καὶ ἐρασθεὶς, ἐδίωκεν· ἡ δὲ κατέφυγε πρὸς ἄνδρας ἁλιέας· οἱ δὲ αὐτὴν κατέδυσαν εἰς τὰ δίκτυα, καὶ ὠνόμασαν ἐκ τούτου Κρῆτες Δίκτυνναν, καὶ ἱερὰ προσηνέγκαν. ἐκφυγοῦσα δὲ Μίνωα, ἀφίκετο ἡ Βριτόμαρτις εἰς Αἴγιναν ἐν πλοίῳ σὺν ἀνδρὶ ἁλιεῖ Ἀνδρομήδει· καὶ ὁ μὲν αὐτῇ ἐνεχείρησεν ὀρεγόμενος μιχθῆναι· ἡ δὲ Βριτόμαρτις ἀποβᾶσα ἐκ τοῦ πλοίου κατέφυγεν εἰς ἄλσος, ὅθιπερ ἐστὶ νῦν αὐτῆς τὸ ἱερὸν, κἀνταῦθα ἐγένετο ἀφανὴς, καὶ ὠνόμασαν αὐτὴν Ἀφαίαν· ἐν δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος τὸν δὲ τόπον ἐν ᾧ ἀφανὴς ἐγένετο ἡ Βριτόμαρτις, ἀφιέρωσαν Αἰγινῆται, καὶ ὠνόμασαν Ἀφαίαν· καὶ ἱερὰ ἐπετέλεσαν ὡς θεῷ.

Κέφαλος ὁ Δηΐονος ἔγημεν ἐν Θορικῷ τῆς Ἀττικῆς Πρόκριν τὴν θυγατέρα τὴν Ἐρεχθέως· ἦν δὲ ὁ Κέφαλος νέος καὶ καλὸς καὶ ἀνδρεῖος· ἐρασθεῖσα δὲ διὰ τὸ κάλλος ἥρπασεν αὐτὸν Ἠὼς, καὶ ἐποιήσατο σύνοικον· τότε δ' οὖν ὁ Κέφαλος Ἀλλόπη καὶ μά.

ἐπειρᾶτο τῆς Πρόκριδος εἰς συμμιγῆν ἀδιάφθορος αὐτῷ ἐθελήσαι· καὶ αὐτὸς μὲν καθ' ἥντινα πρόφασιν ἐσκήψατο εἰς θήρας ἰέναι· Πρόκριδι δὲ εἰσαπέστελλεν ἄνδρα οἰκέτην ἀγνῶτα φέροντα χρυσὸν πολύν· καὶ αὐτὸν ἐδίδασκε λέγειν πρὸς τὴν Πρόκριν, ὅτι ἀνὴρ ξένος ἐρασθεὶς διδοῖ τοῦτο τὸ χρυσίον, εἰ αὐτῷ συγγένοιτο· ἡ δὲ Πρόκρις τὸ μὲν πρῶτον ἀπελέγετο τὸν χρυσόν· ἐπεὶ δὲ διπλάσιον εἰσέπεμψε, ὁμολογεῖ καὶ προσδέχεται τὸν λόγον, ὁ δὲ Κέφαλος ὅτε αὐτὴν ἔγνω παρελθοῦσαν εἰς τὸν οἶκον, καὶ κατακλινεῖσαν ὡς παρὰ τὸν ξένον, * δᾶδα καιομένην παρήνεγκεν καὶ κατεφώρασεν αὐτήν· Πρόκρις δὲ καταλιποῦσα τὸν Κέφαλον ὑπ' αἰσχύνης, ᾤχετο φεύγουσα παρὰ Μίνωα τὸν βασιλέα τῶν Κρητῶν· καταλαβοῦσα δ' αὐτὸν ἐχόμενον ὑπ' ἀτεκνίας ὑπισχνεῖτο καὶ ἐδίδασκεν τὸν τρόπον αὐτῷ, ὄφεις καὶ σκορπίους καὶ σκολοπένδρας, εἰ γένοιντο παῖδες· ὁ γοῦν Μίνως οὔρεσκεν· καὶ ἀπέθνησκον αἱ γυναῖκες ὅσαις ἐμίγνυτο· Πασιφάη δ' ἦν Ἡλίου θυγάτηρ ἀθάνατος· ἡ γ' οὖν Πρόκρις ἐπὶ τῇ γονῇ τοῦ Μίνωος, μηχανᾶται τοιόνδε· κύστιν αἰγὸς ἐνέβαλεν εἰς γυναικὸς φύσιν, καὶ ὁ Μίνως σὺν ὄφεις πρότερον ἐξέκρινεν εἰς τὴν κύστιν· ἔπειτα δὲ παρὰ τὴν Πασιφάην εἰσιὼν, ἐμίγνυτο· καὶ ἐπεὶ αὐτοῖς ἐγένοντο παῖδες, ὁ Μίνως

διδοῖ

διδοῖ τῇ Πρόκριδι τὸν ἄκοντα καὶ τὸν κύνα. τούτους δὲ οὐδὲν ἐξέφυγε θηρίον, ἀλλὰ πάντα ἐχειροῦτο· καὶ ἡ Πρόκρις δεξαμένη, ἀφίκετο εἰς Θορικὸν τῆς Ἀττικῆς, ὅπου ᾤκει ὁ Κέφαλος· καὶ σὺν αὐτῷ ἐκυνηγέτει, ἐξαλλάξασα τὴν ἐσθῆτα, καὶ τὴν κουρὰν τῆς κεφαλῆς εἰς ἄνδρα. καὶ οὐδεὶς αὐτὴν ἰδὼν ἐγνώρισε. Κέφαλος δὲ ἰδὼν ὅτι αὐτῷ μὲν οὐδὲν ἐπετύγχανε τῶν πρὸς τὴν θήραν, ἅπαντα δὲ συνέφερε πρὸς τὴν Πρόκριν, ἐπεθύμησεν αὐτὸς τὸν ἄκοντα τοῦτον λαβεῖν· καὶ προσυπέσχετο δώσειν, εἰ αὐτῇ τῆς ὥρας ἐθελήσαι τῆς ἑαυτοῦ χαρίσασθαι· ὁ δὲ Κέφαλος παρέχεται τὸν λόγον, καὶ ὅτε κατεκλίνησαν ἐξέφηνεν ἑαυτὴν ἡ Πρόκρις, καὶ ὠνείδισε τὸν Κέφαλον, ἧ αὐτὸς πολὺ αἴσχιον ἐξαμάρτοι. Καὶ τὸν μὲν κύνα καὶ τὸν ἄκοντα λαμβάνει Κέφαλος· Ἀμφιτρύων δὲ χρῄζων τοῦ κυνὸς, ἐξίκετο παρὰ τὸν Κέφαλον, εἴγε ἐθελήσειεν ἅμα αὐτῷ ἰθὶ τὴν Ἀλώπεκα βιῶσαι σὺν τῷ κυνὶ, καὶ ὑπέσχετο τῆς λείας ἀμφιτρύων ἀποκρίσειν τῷ Κεφάλῳ τὴν μοῖραν, ἣν ἂν ἐκ τῶν Τηλεβόων λάβῃ· ἐφαίνη γὰρ ἐν χρόνῳ τούτῳ Καδμείοις ἀλώπηξ, χρῆμά τι ἐξηλλαγμένον· αὕτη συνεχῶς ἐκ τοῦ Τευμησοῦ κατιοῦσα, πολλάκις τοὺς Καδμείους ἥρπαζε· καὶ αὐτῇ προὐτίθεσαν παιδίον διὰ τριακοστῆς ἡμέρας· ἡ δὲ κατήσθιε

λαμβάνουσα, καὶ ἐπειδὴ Ἀμφιτρύωνος ἰόντος ἐδεήθη Καδμείων ἐπὶ Τηλεβόας αὐτῷ συστρατεῦσαι, καὶ οἱ δ' οὐκ ἔφασαν εἰ μὴ αὐτοῖς τὴν ἀλώπεκα συνεξέλοι συντίθεται Ἀμφιτρύων ἐπὶ τούτοις πρὸς τοὺς Καδμείους· καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Κέφαλον, ἔλεγεν τὴν συνθήκην. καὶ ἔπειθε βλῶσαι εἰς ἆθλον τῷ κυνί· ὁ δὲ Κέφαλος ἀποδέχεται, καὶ ἐλθὼν κυνηγετεῖ τὴν ἀλώπεκα, ἦν δὲ θεμιτὸν, οὔτε τὴν ἀλώπεκα καταληφθῆναι ὑπό τινος διώκοντος· οὐδὲ τὸν κύνα ἐκφυγεῖν διωκόμενον οὐδέν· ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Θηβαίων, Ζεὺς ἰδὼν, ἐποίησεν ἀμφοτέρους λίθους.

Τέλος τῆς Ἀντωνίνου Λιβέραλις Μεταμορφώσεων συναγωγῆς.

ΦΛΕ

ΦΛΕΓΟΝΤΟΣ ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΥ ἀπελευθέρου καίσαρος περὶ θαυμασίων καὶ μακροβίων.

* * *

Ἐλλείπει τινά.

εἰς δὲ τὸν ξενῶνα προσπορευθεῖσα ταῖς θύραις, καὶ καιομένου τοῦ λύχνου, καθημένην εἶδεν τὴν ἄνθρωπον παρὰ τῷ Μαχάτῃ· οὐκ ἔτι δὲ καρτερήσασα πλείονα χρόνον διὰ τὸ θαυμαστὸν τῆς φαντασίας, τρέχει πρὸς τὴν μητέρα, καὶ βοήσασα μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Χαρίσι καὶ Δημοστράτε, ᾤετο δεῖν ἀναστάντας, πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτοὺς μετ' αὐτῆς πορεύεσθαι· πεφηνέναι γὰρ ζῶσαν, εἶναί τε μετὰ τοῦ ξένου διά τινα θείαν βούλησιν ἐν τῷ ξενῶνι· τῆς δὲ Χαρίτους παράδοξον λόγον ἀκουούσης, συνέβη τὴν ψυχὴν τὸ μὲν πρῶτον ἐκπλαγῇ γενομένην ἐκλυθῆναι, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀγγελίας καὶ διὰ τὴν ταραχὴν τῆς τροφοῦ· μετὰ μικρὸν δὲ μνησθεῖσαν τῆς θυγατρὸς κλαίειν· τὰ δὲ ἔσχατα καταγνῶναι τῆς πρεσβύτιδος μανίαν, κελεύειν τε ἀπαλλάττεσθαι ἀπ' αὐτῆς ταχέως· ὀνειδιζούσης δὲ τῆς τροφοῦ, καὶ λεγούσης μετὰ παρρησίας, ὡς αὐτὴ

φονεῖ τε καὶ ἐγγύς ἐστιν· εἰ δὲ δι' ὄκνον οὐ βούλοιτο τὴν ἰδίαν θυγατέρα ἰδεῖν, μόλις ἡ Χαριτὼ τὰ μὲν βιασθεῖσα ὑπὸ τῆς τροφοῦ, τὰ δὲ εἰδῆσαι βουλομένη τὸ συμβεβηκὸς, παραγίνεται πρὸς τὰς θύρας τοῦ ξενῶνος, διὰ τὸ γεγονέναι πλείονα χρόνον, ὡς ἂν δευτέρας ἀγγελίας συντετελεσμένης, ὀψέ ποτε ἧκεν ἡ Χαριτώ· διὸ συνέβαινεν ἐκείνους μὲν ἤδη ἀναπαύεσθαι. Ἀνακύψασα δ' οὖν ἡ μήτηρ τά τε ἱμάτια, καὶ τὸν τύπον τῆς ὄψεως, ἐνόμιζεν ἀναγινώσκειν· τὴν δὲ ἀλήθειαν ἐξετάσαι κατ' οὐδένα τρόπον δυναμένη, τὴν ἡσυχίαν ᾤετο δεῖν ἔχειν. πρωῒ γὰρ ἤλπιζεν ἀναστᾶσα, καταλήψεσθαι τὴν ἄνθρωπον· ἐὰν δὲ ὑστερήσῃ, διερωτήσειν τὸν Μαχάτην περὶ πάντων· οὐ γὰρ ἄν ποτε ψεύσασθαι τηλικαύτην πρᾶξιν ἐρωτώμενον αὐτόν· διόπερ σιωπήσασα, ἀπῆλθεν· Ὄρθρου δὲ γινομένου, τὴν μὲν εἴτε διὰ θείαν βούλησιν, εἴτε κατ' αὐτοματισμὸν λαθοῦσαν, ἀπελθεῖν συνέβη. τῇ δὲ παραγινομένην, διὰ τὴν ἀπόλυσιν δυσφορεῖν τῷ νεανίσκῳ· καὶ τῷ ξένῳ πάντα ἐξ ἀρχῆς ἐξηγησαμένην, ἀξιοῦν περὶ τὰ γόνατα περιπλεκομένην τοῦ Μαχάτου, τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, μηδὲν ἀποκρυψαμένην· ὁ δὲ νεανίσκος ἀγωνιάσας, τὴν ἀρχὴν μὲν διεταράχθη· μόλις δέ ποτε τὸ ὄνομα διεσάφησεν, ὅτι Φιλίννιον εἴη· καὶ τὴν ἀρχὴν διηγήσατο τῆς

εἰσόδου

εἰσόδου, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐδήλωσε καὶ ὡς ἥκει, ὅτι λάθρα τῶν γεννησάντων ἔφη παραγίνεσθαι πρὸς αὐτόν· τά τε ἀπολελειμμένα ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου βουλόμενος ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα πιστόν, ἀνοίξας τὸν ῥίσκον, ἐξαιρεῖ τόν τε δακτύλιον τὸν χρυσοῦν, ὃν ἔλαβε παρ' αὐτῆς, καὶ τὴν στηθοδεσμίδα, ἣν ἀπελελοίπει τῇ πρότερον νυκτί. Ὡς δὲ εἶδεν ἡ Χαριτὼ τηλικαῦτα σημεῖα, ἀναβοᾷ, καὶ διαρρήξασα ἑαυτῆς τά τε ἐνδύματα καὶ τὸ ἱμάτιον, ἀπό τε τῆς κεφαλῆς ῥίψασα τὸν κεκρύφαλον, πεσοῦσα τε εἰς τὴν γῆν, καὶ περιχυθεῖσα τοῖς γνωρίσμασιν, ἐξ ἀρχῆς ἐποιεῖτο πένθος. Θεωρῶν δὲ ὁ ξένος τὸ γινόμενον, καὶ πάντας ὄντας ὑπερπαθεῖς, καὶ θρηνοῦντας, ὡσανεὶ νῦν μέλλοντας κατορύττειν τὴν ἄνθρωπον, συνεχεῖτο, καὶ παρεκάλει δεόμενος παύσασθαι· ἐπαγγελλόμενος ἐὰν παραγίνηται, δείξειν αὐτήν· ἡ δὲ πεισθεῖσα, καὶ ἐντειλαμένη αὐτῷ φροντίζειν μὴ παρέργως τῶν ἐπηγγελμένων, ἀπελύθη πρὸς αὐτήν. Νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης καὶ τῆς ὥρας οὔσης καθ' ἣν ἡ Φιλίννιον εἰώθει παραγίνεσθαι πρὸς αὐτόν· οἱ μὲν προσετήρουν, εἰδῆσαι θέλοντες τὴν ἄφιξιν· ἡ δὲ ἧκεν· εἰσελθούσης δὲ κατὰ τὸν ἐθισμένον καιρόν, καὶ καθεζομένης ἐπὶ τὴν κλίνην, οὐδὲν προσποιηθεὶς ὁ Μαχάτης, ἐξετάζειν δὲ τὸ πρᾶγμα

βουλόμενος, τὸ πλέον οὐ πιστεύων, εἰ νεκρὰ πλησιάζοι; οὕτως εὐθημερῶς παραγινομένη κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, ἔτι δὲ δειπνούσης μετ' αὐτοῦ, καὶ συμπινούσης, ἀπίστως εἶχεν οἷς ἐκεῖνοι προήγγειλαν· ᾤετο δὲ νεκροσύλας τινὰς διωρυχέναι τὸν τάφον, καὶ πεπρακέναι τὰ ἱμάτια καὶ τὰ χρύσια τῷ πατρὶ τῆς ἀνθρώπου· βουλόμενος οὖν τὴν ἀκρίβειαν εἰδῆσαι, πέμπει τοὺς παῖδας λάθρα καλοῦντας αὐτούς· ταχέως δὲ παραγενομένων τοῦ τε Δημοστράτου καὶ τῆς Χαριτοῦς, ἰδόντων τε αὐτὴν καὶ γενομένων τὸ μὲν πρῶτον ἀφώνων τε καὶ ἐκπλαγῶν διὰ τὸ παράδοξον τῆς ὄψεως, ὕστερον δὲ ἀναβοησάντων μέγα, καὶ περιπεσόντων τῇ θυγατρί· τότε ἡ Φιλίννιον τοσαῦτ' εἶπεν αὐτοῖς. Ὦ μῆτερ καὶ πάτερ, ὡς ἀδίκως ἐφθονήσατέ μοι μετὰ τοῦ ξένου ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας γενέσθαι ἐν τῇ πατρῴᾳ οἰκίᾳ λυποῦσαν οὐδέν· τοιγαροῦν ὑμεῖς μὲν πενθήσετε ἐξ ἀρχῆς, διὰ τὴν πολυπραγμοσύνην· ἐγὼ δὲ ἄπειμι πάλιν εἰς τὸν διατεταγμένον τόπον. Οὐ γὰρ ἄνευ θείας βουλήσεως ἦλθον εἰς ταῦτα. Τοσαῦτα εἰποῦσα, παραχρῆμα ἐγένετο νεκρά, ἐξετέτατό τε ἐπὶ τῆς κλίνης ἐμφανὲς τὸ σῶμα· τῆς δὲ μητρὸς περιχυθείσης, καὶ τοῦ πατρὸς περὶ αὐτήν, καὶ θορύβου πολλοῦ καὶ θρήνου κατὰ τὴν

οἰκίαν γενομένου διὰ τὸ πάθος, ὡς ἀνηκέστου γεγονότος θεάματος, ἅμα τε ἀπίστου συμπτώματος, ταχέως ἐγένετο διὰ πόλεως τὸ πρᾶγμα περιβόητον, καί μοι προσηγγέλη. Τὴν μὲν οὖν νύκτα ἐκείνην διακατέσχον ἐγὼ τοὺς ὄχλους, ἀθροιζομένους ἐπὶ τὴν οἰκίαν, εὐλαβηθεὶς μή τις εἴη νεωτερισμὸς, διαδεδομένης τοιαύτης φήμης· ὄρθρου δὲ βαθέος πλῆρες ἦν τὸ θέατρον. Ῥηθέντων δὲ πάντων κατὰ μέρος, ἔδοξεν πρῶτον εἰσελθεῖν ἐπὶ τὸν τάφον ἡμᾶς, καὶ ἀνοίξαντας εἰδῆσαι, πότερον εἴη τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς κλίνης, ἢ κενὸν τὸν τόπον εὑρήσομεν· οὐδὲ γὰρ ἑξάμηνος ἐγεγόνει τοῦ θανάτου τῆς ἀνθρώπου· ἀνοιχθείσης δὲ ὑφ' ἡμῶν τῆς καμάρας, εἰς ἣν πάντες οἱ οἰκεῖοι μεταλλάσσοντες ἐτίθεντο, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων κλινῶν ἐφαίνετο τὰ σώματα κείμενα, τῶν δὲ παλαιοτέρων τετελευτηκότων τὰ ὀστᾶ· ἐπὶ μόνης δὲ ἧς ἡ Φιλίννιον ἐτέθη καὶ συνέβη ταφῆναι, εὕρομεν ἐπικείμενον τὸν δακτύλιον τὸν σιδηροῦν, ὃς ἦν τοῦ ξένου, καὶ τὸ χρυσόκλυστον ποτήριον, ἅπερ ἔλαβε παρὰ τοῦ Μαχάτου τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν· θαυμασάντων δὲ καὶ ἐκπλαγέντες, εὐθέως πορευόμεθα πρὸς τὸν Δημόστρατον εἰς τὸν ξενῶνα, ὀψόμενοι τὴν νεκρὰν εἰ κατ' ἀλήθειαν ἐμφανής ἐστιν· ἰδόντων δὲ χαμαὶ κειμένην, εἰς τὴν

εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἠθροιζόμεθα· τὰ γὰρ γεγονότα μεγάλα τε ἦν καὶ ἄπιστα. Θορύβου δὲ ὄντος νεανικοῦ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ σχεδὸν οὐδενὸς δυναμένου κρῖναι τὰ πράγματα, πρῶτος Ὕλλος ὀνομαζόμενος παρ' ἡμῖν, οὐ μόνον μάντις ἄριστος, ἀλλὰ καὶ οἰωνοσκόπος κομψὸς εἶναι, τά τε ἄλλα συνεωρακὼς ἐν τῇ τέχνῃ περιττῶς, ἀναστὰς ἐκέλευεν τὴν μὲν ἄνθρωπον κατακλεῖσαι ἐκτὸς ὁρίων, (οὐ γὰρ συμφέρειν ἐπὶ ταύτην ἐντὸς ὁρίων τεθῆναι εἰς γῆν· ἀποτροπιάσασθαι δὲ Ἑρμῆν χθόνιον καὶ Εὐμενίδας·) εἶτα οὕτω περικαθαίρεσθαι πάντας· ἁγνίσαι δὲ καὶ τὰ ἱερά, καὶ ὅσα θεοῖς χθονίοις νομίζεται ποιῆσαι συνέταξεν· ἐμοί τε ἰδίᾳ εἶπεν περὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν πραγμάτων, θύειν τε Ἑρμῇ, Διί τε Ξενίῳ καὶ Ἄρει· καὶ συντελεῖν ταῦτα μὴ παρέργως. Ταῦτα δὲ ἀποφηναμένου τούτου, τὸ μὲν συνταχθὲν ἡμεῖς ἐπράττομεν· ὁ δὲ ξένος ὁ Μαχάτης, πρὸς ὃν παρεγίνετο τὸ φάσμα, ὑπ' ἀθυμίας ἑαυτὸν ἐξήγαγεν τοῦ ζῆν· ἐὰν οὖν σοι φαίνηται περὶ τούτων γράφειν τῷ βασιλεῖ, ἐπίστειλον κἀμοί, ἵνα καὶ τῶν σωμάτων τινὰ τῶν ἱστορούντων τὰ κατὰ μέρος ἐξαποστείλω σοι. ἔρρωσο.

Ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἱέρων ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἢ Ἐφέσιος, καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ φάσμα γενέσθαι· Πολύ-

κριτος

κριτος γάρ τις τῶν πολιτῶν, ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου Αἰτωλάρχης, ἐπὶ τρία ἔτη τῶν πολιτῶν αὐτὸν ἀξιωσάντων, διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐκ προγόνων καλοκἀγαθίαν· ὢν δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ ἄγεται γυναῖκα Λοκρίδα, καὶ συγκοιμηθεὶς τρισὶ νυξί, τῇ τετάρτῃ τὸν βίον ἐξέλιπεν· ἡ δ' ἄνθρωπος ἔμενεν ἐν τῇ οἰκίᾳ χηρεύουσα· ἡνίκα δ' ὁ τοκετὸς ἤπειγεν, τίκτει παιδίον, αἰδοῖα ἔχον δύο ἀνδρεῖόν τε καὶ γυναικεῖον, τὴν φύσιν θαυμαστῶς διηλλαγμένον· τὰ μὲν ἄνω τοῦ αἰδοίου ὁλόκληρά τε καὶ ἀνδρώδη ἦν· τὰ δὲ περὶ τοὺς μηροὺς, γυναικεῖα καὶ ἁπαλώτερα· ἐφ' ᾧ καταπλαγέντες οἱ συγγενεῖς, ἀπήνεγκαν εἰς τὴν ἀγορὰν τὸ παιδίον, καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἐβουλεύοντο περὶ αὐτοῦ· θύτας τε καὶ τερατοσκόπους συγκαλέσαντες· τῶν δὲ οἱ μὲν ἀπεφήναντο διάστασίν τινα τῶν Αἰτωλῶν καὶ Λοκρῶν ἔσεσθαι· κεχωρίσθαι γὰρ ἀπὸ μητρὸς οὔσης Λοκρίδος, καὶ πατρὸς Αἰτωλοῦ· οἱ δὲ δεῖν ᾤοντο, τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα ἀπενεγκόντας εἰς τὴν ὑπερορίαν, κατακαῦσαι. Ταῦτα δὲ αὐτῶν βουλευομένων, ἐξαίφνης φαίνεται ὁ Πολύκριτος ὁ προτεθνηκὼς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πλησίον τοῦ τέκνου, ἔχων ἐσθῆτα μέλαιναν· τῶν δὲ πολιτῶν καταπλαγέντων ἐπὶ τῇ φαντασίᾳ, καὶ πολλῶν εἰς φυ-

γὴν

γῆν τρεπομένων, παρεκάλεσε τοὺς πολίτας θαῤῥεῖν, καὶ μὴ ταράττεσθαι ἐπὶ τῷ γεγονότι φάσματι. Ἐπεὶ δὲ ἔληξε τὸ πλεῖον τοῦ θορύβου καὶ τῆς ταραχῆς, ἐφθέγξατο λεπτῇ τῇ φωνῇ τάδε. Ἐγὼ ἄνδρες πολῖται, τῷ μὲν σώματι τέθνηκα, τῇ δὲ εὐνοίᾳ καὶ τῇ χάριτι πρὸς ὑμᾶς, ζῶ· καὶ νῦν πάρειμι πρὸς ὑμᾶς τοὺς κυριεύοντας τῆς κατὰ γῆν, ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῷ ὑμετέρῳ· παρακαλῶ τοίνυν ὑμᾶς, πολίτας ὄντας ἐμοῦ, τοῦ μὴ ταράττεσθαι, μηδὲ δυσχεραίνειν, ἐπὶ τῷ παραδόξῳ γεγονότι φάσματι· δέομαι δὲ ὑμῶν ἁπάντων κατευχόμενος πρὸς τῆς ἑκάστου σωτηρίας, ἀποδοῦναί μοι τὸ παιδίον τὸ ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένον, ὅπως μηδὲν βίαιον γένηται, ἄλλό τι βουλευσαμένων ὑμῶν· μὴ δ' ἀρχὴ πραγμάτων δυσκόλων καὶ χαλεπῶν, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλονεικίαν ὑμῖν γένηται· οὐ γὰρ ἐνδέχεταί με περιϊδεῖν κατακαυθὲν τὸ παιδίον ὑφ' ὑμῶν, διὰ τὴν τῶν ἐξαγγελλόντων ὑμῖν μάντεων, ἀποπληξίαν· συγγνώμην μὲν οὖν ὑμῖν ἔχω, ὅτι τοιαύτην ὄψιν ἀπροσδόκητον ἑωρακότες, ἀπορεῖτε πῶς ποτε τοῖς παροῦσι πράγμασιν ὀρθῶς χρήσεσθε. Εἰ μὲν οὖν ἐμοὶ πειθήσεσθε, ἀδεῶς τῶν παρόντων φόβων, καὶ τῶν ἐπερχομένων κακῶν, ἔσεσθε ἀπηλλαγμένοι. Εἰ δὲ ἄλλως πῶς τῇ

γνώμῃ

γνώμη προαπεστείλατε, φοβοῦμαι περὶ ὑμῶν, “
μήποτε εἰς ἀνηκέστους συμφορὰς ἀπελθόντων “
ἡμῖν ἐμπέσητε. Ἐγὼ μὲν οὖν διὰ τὴν ὑπάρ- “
χουσαν εὔνοιαν, ὅτ' ἔζων καὶ νῦν ἀπροσδοκή- “
τως πεσών, προείρηκα τὸ συμφέρον ὑμῖν. ταῦτ' “
οὖν ὑμᾶς ἀξιῶ, μὴ πλείω με χρόνον παρέλ- “
κειν, ἀλλὰ βουλευσαμένους ὀρθῶς, καὶ πεισθέν- “
τας τοῖς εἰρημένοις ὑπ' ἐμοῦ, δοῦναί μοι μετ' “
εὐφημίας τὸ παιδίον. Οὐ γὰρ ἀνέχεταί μοι “
πλείονα μηκύνειν χρόνον διὰ τοὺς κατὰ γῆν “
ὑπάρχοντας δεσπότας. Ταῦτα δὲ εἰπών,
ἡσυχίαν ἔσχεν ἐπ' ὀλίγον, καραδοκῶν ποίαν
ποτὲ ἐξοίσουσιν αὐτῷ γνώμην περὶ τῶν
ἀξιουμένων. τινὲς μὲν οὖν ᾤοντο δεῖν ἀποδοῦναι
τὸ παιδίον, καὶ ἀφοσιώσασθαι τότε φάσ-
μα, καὶ τὸν ἐπιστάντα δαίμονα. οἱ δὲ πλεῖστοι
ἀντέλεγον, ἐπὶ σχολῆς δεῖν βουλεύσασθαι
φάσκοντες ὡς ὄντος μεγάλου τοῦ πράγ-
ματος, καὶ οὐ τῆς τυχούσης αὐτοῖς χρ-
είας. Συνιδὼν δὲ αὐτοὺς οὐ προσέχοντας,
ἀλλ' ἐμποδίζοντας αὐτοῦ τὴν βούλησιν,
ἐφθέγξατο αὖθις τάδε. Ἀλλ' οὖν γε, “
ὦ ἄνδρες πολῖται, ἐὰν ὑμῖν συμβαίνῃ τι “
τῶν δυσχερεστέρων διὰ τὴν ἀβουλίαν, “
μὴ ἐμὲ αἰτιᾶσθε, ἀλλὰ τὴν τύχην τὴν οὕ- “
τως ἐπὶ τὸ χεῖρον ὑμᾶς ποδηγοῦσαν· “

ἥτις

,, ἥτις ἐναντιουμένη κἀμοὶ, παρανομεῖν ἀναγκάζει
,, με εἰς τὸ ἴδιον τέκνον. Τοῦ δὲ ὄχλου συστραμόντος, καὶ περὶ τὴν ἁρπαγὴν τοῦ τέρατος ἐχόντος, ἐπιλαβόμενος τοῦ παιδίου, καὶ τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀνείρξας ἰταμώτερον, διέσπασέ τε αὐτὸ καὶ ἤσθιε. κραυγῆς δὲ γενομένης, καὶ λίθων ἐπ' αὐτὸν ἐκριπτομένων, ὑπελάμβανον τροπὴν αὐτοῦ ποιήσασθαι. ὁ δὲ ἄπληκτος ὢν ὑπὸ τῶν λίθων, τὸ σῶμα πᾶν τοῦ παιδίου κατανάλωσε πλὴν τῆς κεφαλῆς, καὶ αὐτίκα ἀφανὴς ἐγένετο. Δυσφορούντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τοῖς γενομένοις καὶ ἐν ἀπορείᾳ καθεστηκότων ἐν τῇ τυχούσῃ, βουλομένων τε ἀποστεῖλαι εἰς Δελφοὺς, φθέγγεται ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδίου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κειμένη, καὶ λέγει χρησμῷ τὰ ἀποβησόμενα·

Ὦ πολυύμνητον ναίων χθόνα λαὸς ἀπείρων,
Μὴ στεῖχ' ἐς Φοίβου τέμενος ναόν τε θυώδη,
Οὐ γάρ σοι καθαραὶ χέρες αἵματος αἰθέρ' ἔχουσιν,
Ἀλλὰ μύθου προπάροιθε ποδῶν ἔντοσθε κελεύθου,
Φράζεο δ' ἐξ ἐμέθεν, τρίποδος δ' ἀπόειπε κέλευθον,
Μαντοσύνης πᾶσαν γὰρ ἐφετμὴν σοι καταλέξω.
Ἤματι γὰρ τούτῳ περιτελλομένου ἐνιαυτοῦ,

Ὥρισται

Ὥρισαι πᾶσιν θάνατος (ψυχαὶ δὲ βίον?)
Λοκρῶν Αἰτωλῶν τ᾽ ἀναμὶξ βουλῇσιν Ἀθήνης,
Οὐδ᾽ ἀναπαύλησις κακοῦ ἔσεται, οὐδ᾽ ἠβαιόν.
Ἤδη γὰρ ψεκάδες φόνιαι κατὰ κρᾶτα κέχυνται·
Νὺξ δὲ ἤδη πάντα κέκευθε, μέλας δ᾽ ἤδη δέδρομεν αἴθρη·
Αὐτίκα νὺξ δὲ ὄβριμος πᾶσαν κατὰ γαῖαν ὄρωρεν,
Χῆροι δ᾽ οἴκοι πάντες ἐπ᾽ οὔδεϊ γυῖα κλινοῦσιν,
Οὐδὲ γυνὴ πένθος ποτὲ λείψεται, οἱδέ νυ παῖδες,
Ἐν μεγάροις γόωσι φίλους πατέρας περιφῶντες·
Τοῖον γὰρ τόδε κῦμα κατέδραμε πᾶσι κατ᾽ ἄκρης,
Αἶ αἶ πατρίδ᾽ ἐμὴν αἰεὶ στένω, αἰνὰ παθοῦσαν,
Μητέρα τ᾽ αἰνοτάτην, ἣν ὕστερον ἔκλυσεν αἰών,
Νώνυμόν τε θεοὶ γένεσιν θήσουσιν ἁπάντων·
Λοκρῶν τ᾽ Αἰτωλῶν τ᾽ ὅτι που καὶ σπέρμα λίποιτο,

Οὕνεκ' ἐμὴν κεφαλὴν λίποι αἰών, οὐδέ νυ πάντα,
Σώματος ἠφάνικεν μέλε' ἄκριτα, λεῖπε δὲ γαῖαν,
Ἀλλά γ' ἐμὴν κεφαλὴν θέμεν' Ἠοῖ φαινομένηφι·
Μὴ δέ θ' ὑπὸ ζοφερὴν γαῖαν κατακρυπτέμεν οὖδον·
Αὐτοὺς δὲ προλιπόντας ἑὸν χῶρον μετόπιθεν,
Στείχειν εἰς ἄλλον χῶρον καὶ λαὸν Ἀθήνης,
Εἴ τινά που θανάτοιο λύσιν κατὰ μοῖραν ἕλησθε.

Ἀκούσαντες δὲ οἱ Αἰτωλοὶ τοῦ χρησμοῦ, γυναῖκας μὲν καὶ τὰ νήπια τέκνα, τούς τε ὑπεργήρως ὑπεξέθεντο οὗ ἕκαστος ἐδύνατο· αὐτοὶ δὲ ἔμενον, καραδοκοῦντες τὸ ἀποβησόμενον, καὶ συνέβη τῷ ἑξῆς ἔτει Αἰτωλοῖς καὶ Ἀκαρνᾶσι συστῆναι πόλεμον, καὶ φθορὰν πολλὴν ἑκατέρων γενέσθαι.

Ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἀντισθένης Περιπατητικὸς φιλόσοφος, Ἀκείλιον Γλαβρίωνα τὸν ὕπατον, μετὰ πρεσβευτῶν Πορκίου Κάτωνος, καὶ Λευκίου Οὐαλερίου Φλάκκου, παραταξάμενον Ἀντιόχῳ ἐν Θερμοπύλαις, γενναίως τε ἀγωνισάμενον, βιάσασθαι, ῥῖψαι μὲν τὰ ὅπλα τοὺς

μετ'

μὲτ' Ἀντιόχου· αὐτὸν δὲ τὰ μὲν πρῶτα εἰς Ἰταλίαν μετὰ πεντακοσίων ὑπασπιστῶν φυγεῖν· ἐκεῖθεν δὲ πάλιν εἰς Ἔφεσον ἀναγκασθῆναι ὑπεξελθεῖν· ὁ δὲ Ἀκίλιος Κάτωνα μὲν εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν, ἀπαγγελοῦντα τὴν νίκην· αὐτὸς δὲ ἐπ' Αἰτωλοὺς καθ' Ἡράκλειαν ἐστράτευσεν, ἣν ἐξ εὐμαροῦς ἔλαβεν· ἐν δὲ τῇ παρατάξει τῇ γενομένῃ πρὸς Ἀντίοχον ἐν Θερμοπύλαις, ἐπιφανέστατα σημεῖα ἐγένετο Ῥωμαίοις· ἐπιφανέντος γὰρ Ἀντιόχου, καὶ φυγόντος τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ, ἐγίνοντο οἱ Ῥωμαῖοι περὶ ἀναίρεσιν τῶν ἐκ τῆς σφετέρας δυνάμεως πεπτωκότων, καὶ περὶ συλλογὴν λαφύρων τὲ καὶ σκύλων καὶ αἰχμαλώτων· Βούπλαγος δέ τις τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππάρχης, τιμώμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἀντιόχῳ, ἔπεσε καὶ αὐτὸς γενναίως ἀγωνισάμενος· ἀναιρουμένων δὲ τῶν ῥωμαίων πάντα τὰ σκῦλα, καὶ μεσούσης τῆς ἡμέρας, ἀνέστη ὁ Βούπλαγος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἔχων τραύματα δέκα δύο, καὶ παραγενόμενος εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, ἀνεῖπε λεπτῇ φωνῇ τούσδε τοὺς στίχους·

Παῦσαι σκυλεύων στρατὸν Ἄϊδος εἰς χθόνα
βάντα,
Ἤδη γὰρ Κρονίδης νεμεσᾷ Ζεὺς μέρμερα
λεύσσων,

Μηνύει δὲ φόνῳ στρατιᾶς καὶ σοῖσιν ἐπ' ἔργοις,
Καὶ πέμψει φῦλον θρασυκάρδιον εἰς χθόνα τὴν σήν,
Οἵ σ' ἀρχῆς παύσουσιν, ἀμείψει δ' οἷά γ' ἔρεξας.

Ταραχθέντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσιν, διὰ ταχέων συνήγαγον τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν· καὶ ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ γεγονότος φάσματος. ἔδοξεν οὖν τὸν μὲν Βούπλαγον τὸ πρᾶγμα μετὰ τὰ λεχθέντα ἔτη ἀναπνεύσαντα, κατακαύσαντας θάψαι· καθαρμὸν δὲ ποιήσαντας τοῦ στρατοπέδου, θῦσαι Διῒ ἀποτροπαίῳ, καὶ πέμψαι εἰς Δελφοὺς, ἐρωτήσοντας τὸν θεὸν τί χρὴ ποιεῖν. Παραγενομένων δὲ Πυθῶδε τῶν θεωρῶν, καὶ πυνθανομένων τί ποιητέον, ἀνεῖπεν ἡ Πυθία τόνδε τὸν χρησμόν·

Ἴσχεο νῦν ῥωμαῖε, δίκη δέ τοι ἔμμονος ἔστω,
Μή σοι ἐφορμήσῃ Παλλὰς πολὺ φέρτερον Ἄρη·
Χηρώσῃ δ' ἀγορᾶς· σὺ δὲ νήπιε πολλὰ μογήσας,
Ἴξεαι ἐς χώρην τὴν σὴν, πολλὸν ὄλβον ὀλέσας.

Ἀκούσαντες οὖν τοῦ λόγου τούτου, τὸ μὲν ἐπιστρατεῦσαι ἐπί τινα τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κα-

τοικούν

τοιούτων, ἀπέγνωσαν τὸ παράπαν· ἀναζεύξαντες δὲ ἀπὸ τοῦ προειρημένου τόπου, παρεγένοντο ἐπὶ Ναύπακτον τῆς Αἰτωλίας, ὅ ἐστιν ἱερὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων, εὐτρεπίζοντες θυσίας δημοτελεῖς ἀπαρχάς τε ἐξ ἔθους. Τούτων δὲ ἐπιτελουμένων ὁ στρατηγὸς Πόπλιος ἐμμανὴς γενόμενος καὶ παράφρων, ἀποφθέγγεται πολλά τινα ἐνθουσιωδῶς, τὰ μὲν ἐν μέτρῳ, ἔστιν δ' ἃ καὶ καταλογάδην· διαγγελθέντος δὲ περὶ τὸ πλῆθος τοῦ πράγματος, συνέθεον πάντες πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ Ποπλίου, ἅμα μὲν ὑπαγωνιῶντες καὶ ἐκπεπληγμένοι, ἐπὶ τὸ τὸν κράτιστον αὐτῶν καὶ δυνάμενον ἀφηγεῖσθαι μετ' ἐμπειρίας, ἠτυχηκέναι, ἅμα δὲ ἀκούειν βουλόμενοι τὰ λεγόμενα· ὥστε τινὰς αὐτῶν πιεσθέντας βιαιότερον, ἀποπνιγῆναι. Τὰ μὲν οὖν ἐν μέτρῳ ῥηθέντα ὑπ' αὐτοῦ, ἔτι ὄντων ἐν τῇ σκηνῇ, ἐστὶν τάδε·

Ὦ πατρὶς, οἷόν σοι λυγρὸν φέρει Ἄρη Ἀθήνη,
Ἡνίκα πορθήσασ' Ἀσίην πολύολβον ἵκηαι
Ἰταλίην ἐς γαῖαν ἐϋστεφάνους τε πόληας,
Θρινακίην νῆσον πολυήρατον, ἣν κτίσατο Ζεύς.
Ἥξει γὰρ στρατιὴ πολυφέρτατος ὀβριμόθυμος,
Τηλόθεν ἐξ Ἀσίης ὅθεν ἡλίου ἀντολαί εἰσιν,
Καὶ βασιλεὺς διαβὰς στεινὸν πόρον Ἑλλησπόντου,

Ὅρκια πιστὰ ταμεῖ πρὸς κοίρανον Ἠπειρώτην·
Ἄξει δ' εἰς Ἀσίην στρατιὴν ἀνάριθμον ἀγείρας.
Πάντοθεν ἐκ τ' Ἀσίης ἠδ' Εὐρώπης ἐρατεινῆς,
Καί σε δαμᾷ· χώρους δ' οἴκους καὶ τείχεα θήσει·
Δουλοσύνην δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας
Τεύξει, μηνίδος οὕνεκ' Ἀθηναίης μεγαθύμου.

Ἀνειπὼν δὲ τοὺς στίχους τούτους, ὥρμησεν ἐκ τῆς σκηνῆς ἐν χιτῶνι, καὶ ἀπεφθέγγετο καταλογάδην τάδε. Μηνύω μὲν, ὦ ἄνδρες στρατιῶται καὶ πολῖται, διαβάντας ἐπὶ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, νικῆσαι ὑμᾶς τὸν βασιλέα Ἀντίοχον, ναυμαχήσαντάς τε καὶ πεζῇ παραταξαμένους· κυριεῦσαι δὲ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου χώρας πάσης, καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐκτισμένων ἐν αὐτῇ, ἐκβαλόντας τὸν Ἀντίοχον εἰς Συρίαν· ταύτην δὲ παραδοθῆναι καὶ τὰς πόλεις, τοῖς Ἀτταλοῦ υἱοῖς· Γαλάτας δὲ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ Ἀσίᾳ, παραταξαμένους πρὸς ὑμᾶς ἡττηθῆναι· τῶν δὲ γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τῆς ἀποσκευῆς πάσης, κυριεῦσαι ὑμᾶς, καὶ ἀγαγεῖν εἰς τὴν Εὐρώπην· τοὺς δὲ κατοικοῦντας ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὴν παραλίαν Θρᾷκας, τῆς τε Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου, ἀναλύουσιν ὑμῖν ἀπὸ τῆς στρατείας, ἐπίθεσιν ποιήσασθαι περὶ τὴν τῶν Αἰνιανῶν χώραν, καί τινας διαφθείραντας, ἀφελέσθαι μέρος

τι τῆς

τί τῆς προνομῆς· διαχθέντων δὲ τῶν ἄλλων, καὶ κομισθέντων εἰς Ῥώμην, ἔσεσθαι συνθήκας πρὸς βασιλέα Ἀντίοχον, ἐφ᾽ ᾧ χρήματα μὲν εἰσοίσει, καὶ χώρας τινὸς ἀποστήσεται. Ἀναγορεύσας δὲ ταῦτα, ἀνακεκραγέναι μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγοντα τάδε. Ἐκ τῆς Ἀσίας ὁρῶ διαβαινούσας δυνάμεις χαλκοστέρνους, καὶ βασιλέας ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, καὶ ἔθνη παντοδαπὰ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, ἵππων τε κτύπον δοράτων τε ψόφον, καὶ φόνον αἱματόφυρτον, λεηλασίαν τε δεινὴν, πτώσεις τε πύργων καὶ τειχῶν κατασκαφὰς, ζημίαν τε χθονὸς ἀμύθητον. Ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἔλεξεν αὖθις ἐν ἔπεσι τάδε·

Ἡνίκα Νισαῖαι χρυσάμπυκες ἀργέται ἵπποι,
Βῶσιν ἐπὶ χθόνα δῖαν, ἐὴν προλιπόντες ἕδρην,
Οὕς ποτ᾽ ἐν ἄστει θρέψε Συρηκοσίων πολυόλβων
Δαίδαλος Ἠπείρων φιλίαν πολυήρατον αὔξων,
Δαῖτ᾽ ἐπὶ χαλκείῃ, δεσμοῖς δ᾽ ἐπὶ δεσμὸν ἴαλλεν
Χρύσεον· ἐν δ᾽ αὐτὸν πᾶσιν Ὑπερίονος υἱὸν,
Ἥρμοσεν ἀκτίνεσσι καὶ ὄμμασι μαρμαίροντα·
Καὶ τότε σοὶ Ῥώμη χαλεπ᾽ ἄλγεα πάντα τελεῖται,
Ἥξει γὰρ στρατὸς εὐρὺς, ὃς οὐ χθόνα πᾶσαν ὀλέσσει,
Χηρώσει δ᾽ ἀγορὰς, ἄστη δέ τε πυρπολαθήσει·

Αἵματι δὲ πλήσει ποταμοὺς, πλήσει δὲ καὶ ᾅδην·
Δουλοσύνην τ' οἰκτρὴν στυγερὴν ἀτέκμαρτον ἐφέσσει·
Οὐδὲ γυνὴ πόσιν ὃν γ' ὑποδέξεται ἐκ πολέμοιο
Νοστήσαντ', Ἀΐδης δὲ καταχθόνιος μελανείμων
Ἕξει ἐνὶ φθιμένοισιν ὁμοῦ τέκνα μητρὸς ἀπούρας,
Ἄρης δ' ἀλλοδαποῖς πολεμήσει δούλιον ἦμαρ.

Ἀποφθεγξάμενος δὲ ταῦτα, ἐσιώπησεν, καὶ πορευθεὶς ἔξω τοῦ στρατοπέδου, ἀνέβη ἐπί τινα δρῦν· ἐπακολουθήσαντος δὲ τοῦ ὄχλου, προσεκαλέσατο αὐτὸν, καὶ εἶπε τάδε· Ἐμοὶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται, καθήκει τελευτήσαντι ὑπὸ λύκου πυρροῦ τὸ μέγεθος καταβρωθῆναι ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ· ὑμεῖς δὲ τὰ ῥηθέντα ὑπ' ἐμοῦ γινώσκετε συμβησόμενα ὑμῖν πάντα, τεκμηρίοις χρώμενοι τῇ νῦν ἐσομένῃ ἐπιφανείᾳ τοῦ θηρίου τε καὶ τῇ ἐμῇ ἀναιρέσει ὅτι ἀληθῆ εἴρηκα, ἔκ τινος θείας ὑποδείξεως. Τοσαῦτα δὲ εἰπὼν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀποστῆναι, καὶ μηδένα κωλῦσαι τὸ θηρίον προσελθεῖν, φάσκων, ἐὰν ἀποστρέψωσιν, οὐ συνοίσειν αὐτοῖς· ποιήσαντος δὲ τοῦ πλήθους

τὸ προ-

τὸ προσταχθὲν οὐκ εἰς μακρὰν παραγίνεται, ὁ λύκος· ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Πόπλιος κατέβη ἀπὸ τῆς δρυὸς, καὶ ἔπεσεν ὕπτιος· ὁ δὲ λύκος ἀνασχίσας αὐτὸν, κατεδαίνυτο πάντων ὁρώντων· ἀναλώσας δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ πλὴν τῆς κεφαλῆς ἐτράπετο εἰς τὸ ὄρος. Προσελθόντος δὲ τοῦ ὄχλου, καὶ βουλομένου ἀνελέσθαι τὰ ἀπολελειμμένα, κηδεῦσαί τε αὐτὸν νομίμως, ἡ κεφαλὴ κειμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνεῖπε τοὺς στίχους τούτους·

Μὴ ψαῦ' ἡμετέρης κεφαλῆς· οὐ γὰρ θέμις ἐστὶν
Οἷσιν Ἀθηναίη χόλον ἄγριον ἐν φρεσὶ θῆκεν,
Ἅπτεσθαι θείοιο καρήατος, ἀλλὰ πέπαυσο,
Μαντοσύνην τ' ἐπάκουσον ἀληθέα ἥπερ ἐρεῖ σοι·
Ἥξει γὰρ χθόνα τήνδε πολὺς καὶ καρτερὸς Ἄρης·
Ὃς λαὸν μὲν ἔνοπλον ὑπὸ σκότον Ἄϊδι πέμψει,
Ῥήξει δ' αὖ λιθίνους πύργους καὶ τείχεα μακρά·
Ὄλβον δ' ἡμέτερον καὶ νήπια τέκν' ἀλόχους τε
Μάρψας, εἰς Ἀσίην ἄξει δὴ κῦμα περήσας·
Ταῦτά σοι εἴρηκεν νημερτέα Φοῖβος Ἀπόλλων,

Πύθιος, ὅς μοι ἑὸν κρατερόφρονα θεράποντα
ἐπιπέμψας,
Ἤγαγεν εἰς μακάρων τε δόμους καὶ Περσεφονείης.

Ἀκούσαντες δὲ τῶν ἐπῶν τούτων, οὐ μετρίως ἐταράχθησαν, ἱδρυσάμενοί τε ναὸν Ἀπόλλωνος Λυκίου, καὶ βωμὸν οὗπερ ἔκειτο ἡ κεφαλή, ἐνέβησαν εἰς τὰς ναῦς, καὶ ἀπέπλεον ἕκαστος ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, καὶ συνέβη ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ Ποπλίου ῥηθέντα γενέσθαι.

Ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἡσίοδος καὶ Δικαίαρχος, καὶ Κλίταρχος, καὶ Καλλίμαχος, καὶ ἄλλοι τινὲς περὶ Τειρεσίου τάδε· Τειρεσίαν τὸν Εὐμάρευς, ἐν Ἀρκαδίᾳ ἄνδρα ὄντα, ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐν Κυλλήνῃ, ὄφεις ἰδόντα ὀχεύοντας τρῶσαι τὸν ἕτερον, καὶ παραχρῆμα μεταβαλεῖν τὴν ἰδέαν· γενέσθαι γὰρ ἐξ ἀνδρὸς γυναῖκα, καὶ μιχθῆναι ἀνδρί· τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος αὐτῷ χρήσαντος, ὡς ἐὰν τηρήσας ὀχεύοντας, ὁμοίως τρώσῃ τὸν ἕνα, ἔσται οἷος ἦν, παραφυλάξαντα τὸν Τειρεσίαν, ποιῆσαι τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ῥηθέντα, καὶ οὕτως κομίσασθαι τὴν ἀρχαίαν φύσιν· Διὸς δὲ ἐρίσαντος Ἥρᾳ, καὶ φαμένου ἐν ταῖς συνουσίαις πλεονεκτεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀνδρὸς τῆς τῶν ἀφροδισίων ἡδονῆς, καὶ τῆς Ἥρας φασκούσης τὰ ἐναντία, δόξαι αὐτοῖς μεταπεμψαμένοις, ἐρέσθαι τὸν Τειρεσίαν διὰ τὸ

τῶν τρόπων ἀμφοτέρων πεπειρᾶσθαι· τὸν δὲ ἐρωτώμενον, ἀποφήνασθαι· διότι μοιρῶν οὐσῶν δέκα, τὸν ἄνδρα τέρπεσθαι τὴν μίαν, τὴν δὲ γυναῖκα, τὰς ἐννέα· τὴν δὲ Ἥραν ὀργισθεῖσαν κατανύξαι αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ποιῆσαι τυφλόν· τὸν δὲ Δία δωρήσασθαι αὐτῷ τὴν μαντικὴν, καὶ βιοῦν ἐπὶ γενεὰς ἑπτά. Οἱ αὐτοὶ ἱστοροῦσι κατὰ τὴν Λαπιθῶν χώραν γενέσθαι Ἐλάτῳ τῷ βασιλεῖ θυγατέρα ὀνομαζομένην Καινίδα· ταύτῃ δὲ Ποσειδῶνα μιγέντα ἐπαγγείλασθαι ποιήσειν αὐτῇ, ὃ ἂν ἐθέλῃ· τὴν δὲ ἀξιῶσαι, μεταλλάξαι αὐτὴν εἰς ἄνδρα, ποιῆσαί τε ἄτρωτον· τοῦ δὲ Ποσειδῶνος κατὰ τὸ ἀξιωθὲν ποιήσαντος μετονομασθῆναι Καινέα. Καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ δὲ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ἐγένετο ἀνδρόγυνος, ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀντιπάτρου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Μάρκου Βινικίου καὶ Τίτου Στατιλίου Ταύρου, τοῦ Κυρβιλίου ἐπικληθέντος· παρθένος γὰρ γονέων ἐπισήμων τρισκαιδεκαέτις ὑπάρχουσα ὑπὸ πολλῶν ἐμνηστεύετο, οὖσα εὐπρεπής· ὡς δ' ἐνεγγυήθη ᾧ οἱ γονεῖς ἐβούλοντο, ἐνστάσης τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου, προϊέναι τοῦ οἴκου μέλλουσα, αἰφνιδίως πόνου ἐμπεσόντος αὐτῇ σφοδροτάτου ἐξεβόησεν· ἀναλαβόντες δὲ αὐτὴν οἱ προσήκοντες, ἐθεράπευον ὡς ἀλγήματα ἔχουσαν κοιλίας καὶ στρόφους τῶν ἐντός·

τῆς δὲ ἀλγηδόνος ἐπιμενούσης τρισὶν ἡμέραις ἑξῆς ἀχρείαν τε πᾶσι τοῦ πάθους ποιοῦντος, τῶν πόνων οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρας ἔνδοσιν λαμβανόντων, καίτοι πᾶσαν μὲν θεραπείαν αὐτῇ προσφερόντων ἐν τῇ πόλει ἰατρῶν, μηδεμίαν δὲ τοῦ πάθους δυναμένων αἰτίαν εὑρεῖν, τῇ τετάρτῃ τῶν ἡμερῶν περὶ τὸν ὄρθρον μείζονα τῶν πόνων ἐπίδοσιν λαμβανόντων, σὺν μεγάλῃ οἰμωγῇ ἀνακραγούσης, ἄφνω αὐτῇ ἀρσενικὰ μόρια προέπεσεν, καὶ ἡ κόρη ἀνὴρ ἐγένετο· μετὰ δὲ χρόνον, εἰς Ῥώμην ἀνηνέχθη πρὸς Κλαύδιον καίσαρα· ὁ δὲ τούτου ἕνεκα τοῦ σημείου, ἐν καπετωλίῳ Διῒ ἀλεξικάκῳ ἱδρύσατο βωμόν.

5 Ἐγένετο καὶ ἐν Μηουνίᾳ πόλει τῆς Ἰταλίας, ἐν Ἀγριππίνης τῆς Σεβαστῆς ἐπαύλει, ἀνδρόγυνος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Διονυσοδώρου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Δέκμου Ἰουνίου Σιλανοῦ Τορκουάτου, καὶ Κοΐντου Ἀστερίου Ἀντωνίνου· Φιλωτίς γάρ τις ὀνόματι παρθένος, Σμυρναία τὸ γένος, ὡραία πρὸς γάμον ὑπὸ τῶν γονέων κατηγγυημένη ἀνδρί· μορίων αὐτῇ προφανέντων ἀῤῥενικῶν, ἀνὴρ ἐγένετο. Καὶ ἄλλος δέ τις ἀνδρόγυνος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐγένετο ἐν Ἐπιδαύρῳ, γονέων ἀπόρων παῖς, ὃς ἐκαλεῖτο πρότερον Συμφέρουσα· ἀνὴρ δὲ γενόμενος, ὠνομάζετο Συμφέρων· κηπουρῶν δὲ

τὸν

τὸν βίον διῆγεν. Καὶ ἐς Λαοδίκειαν δὲ τῆς Συρίας γυνὴ ὀνόματι Αἰτητὴ, συνοικοῦσα τῷ ἀνδρὶ ἔτι, μετέβαλε τὴν μορφὴν, καὶ μετωνομάσθη Αἰτητὸς, ἀνὴρ γενόμενος· ἄρχοντος Ἀθήνησι Μακρίνου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Λουκίου Λαμία καὶ Αἰλιανοῦ Οὐέτερος. τοῦτον ἐ αὐτὸς ἐθεασάμην. Ἐγεννήθη καὶ ἐπὶ Ῥώμης ἀνδρόγυνος, ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἰάσονος, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Μάρκου Πλαυτίου, καὶ Σέξτου Καρμινίου, Ὑταίου, καὶ Μάρκου Φουλβίου Φλάκκου· δι' ἣν αἰτίαν ἡ σύγκλητος ἐκέλευεν τοὺς ἱερομνήμονας ἀναγνῶναι τοὺς Σιβύλλης χρησμοὺς, καὶ ἐξηγήσαντο τοὺς χρησμούς· εἰσὶν δὲ οἱ χρησμοὶ οἵδε·

Ὅσσα τέρα καὶ ὅσσα παθήματα δαίμονος αἴσης,
Ἴσος ἐμὸς λύσαι· τάδ' ἐνὶ φρεσὶν αἴκε νοήσης,
Ῥώμη ἐξῆ πίσυνος· καί τοι ποτὲ φημὶ γυναῖκα
Ἀνδρόγυνον τέξεσθαι ἔχοντά περ ἄρσενα πάντα,
Νηπιαχαί θ' ὅσσαι θηλύτεραι φαίνουσι γυναῖκες·
Οὐκ ἔτι δὴ κρύψω, θυσίας δέ τοι ἐξαγορεύσω.
Προφρονέως Δήμητρι καὶ ἁγνῇ Περσεφονείῃ,

Ἴσω

Ἴστω δ' αὐτῇ ἀγαστὰ θεᾷ τὰ μὲν εἴκε πίθησαι,
Σεμνοτάτῃ δήμητρι καὶ ἁγνῇ Περσεφονείῃ·
Θησαυρὸν μὲν πρῶτα νομίσματος εἰς ἓν ἀθροίσας,
Ὅττι θέλεις ἀπὸ παμφύλων πόλεών τε καὶ αὐτῶν,
Μητρὶ κόρης δήμητρι κέλευ θυσίαν προτίθεσθαι·
Αὐτὰρ δημοσίᾳ κέλομαί σε τρὶς ἐννέα ταύρους
Φαιὰς ἠϋκέρους θυέμεν λευκότριχας, αἵ κεν
Ὑμετέρᾳ γνώμῃ κάλλει προφερέσταται ὦσιν·
Παῖδας ὅσας πάρος εἶπα, κέλευ ἀχαϊστὶ τάδ' ἔρδειν,
Ἀθανάτην βασίλειαν ἐπευχομένην θυέεσσιν
Σεμνῶς καὶ καθαρῶς, τότε δὴ μετέπειτα δεχέσθω,
Ἔμπεδ' ἀφ' ὑμετέρων ἀλόχων ἱερ', αὐτὰρ ἐπ' αὐτοῖς
Ἵστω ἐμῷ πίσυνοι λαμπρὸν φάος, αἳ δὲ φερόντων.
lego αὐτὰ Σεμνοτάτῃ δήμητρι τὸ δεύτερον, * αὖται λαβοῦσαι
Τρὶς τόσα νήφαλα πάντα πυρὸς μαλεροῖο τιθοίτων,

Ὅσσαι

Ὅσαι ἐπιςαμένως θυσίαν γραῖαι προτίθονται.
Προφρονέως δ' ἄλλαι Πλουτωνίδι τόσσα λαβοῦσαι,
Ὅσαι ἐν ἡλικίῃ νεοθαλέα θυμὸν ἔχουσιν,
Νηπίαχοι, σεμνὴν Πλουτωνίδα παντοδίδακτον,
Ἐν πάτρᾳ εὔχεσθαι μίμνειν πολέμου κρατέοντος,
Λήθην Ἑλλήνεσσι, πεσεῖν πόλεώς τε καὶ αὐτῆς.
Θησαυρὸν δ' * ἕτεροι καὶ παρθένοι ἔνθα φερόντων, lego ἑταροὶ
Ἱςῷ θεσπεσίῳ νυμφάσματα ποικίλα σεμνὴν,
Πλούτωνι κοσμεῖσθαι ὅπως * χρεσίησι καθῆσθαι. lego σχίσω
Προφρονέως δ' ὅτι κάλλιστον καὶ εὐκτὸν ἐπ' αἶψα ἔςι
Ὡς θνητοῖσιν ἰδέσθαι ἐπέπλετο τὸ φέρεσθαι·
Ἱςῷ σύμμικτον δῶρον βασιληΐδι κούρῃ·
Αὐτὰρ ὅτ' ἂν Δήμητρι καὶ ἁγνῇ Περσεφονείῃ·
Γαίας ὑμετέρας ἀπερυκόμεναι ζυγὸν αἰεὶ,
Αἰδωνῆι πλούτωνι βοὸς κυανότριχος αἷμα,
Λαμπροῖς * ἱμᾶσι κοσμητοὺς μετὰ ποιμένος, ὅςις lego ἅμμασι
Ἤματι τῷ πίσυνος βοὸς ἄρτεμος αὐτὸς ὁ δ' ἔςαι
Ὅσοι τ' ἄλλοι ὁμοῦ πίσυνοι κατὰ πατρίδ' ἔασι.

Μὴ

Μὴ γὰρ ἀπιστόφιλος θυσίαισιν ἀνὴρ παρεστάτω·
Ἔξω δ' † ἔνθ' ἀνόμιστον ἐπέπλετο φωτὶ τάδ' ἔρδειν,

† lego ἔνθα νομιστὸν

* Νήπιοι καὶ ταῦτον ἔχειν θυσίαν, καὶ τὰ δ' αὐτὴν
Ὅστις σὺν ἡμετέρων χρησμῶν ἴδρις ἐς τόδ' ἵκηται,
Σεμνὸν Φοῖβον ἄνακτα μετελθέτω ἐν θυσίαισι,
Προφρονέως βωμοῖς ἐπὶ πίονα μηρία καύσας,
Αἰγῶν παλλεύκων νεάτην· ἀτὰρ οἶδατε πάντες,
Λισσέσθω Φοῖβον παιήονα κρᾶτα πυκάσας,
Ἱκτῆρες πίπτοντες ὅπως λυσάνης ἀκακήσιο,
Νοστήσασ' δ' ἀπὸ τῆς βασιληΐδα πότνιαν Ἥρην·
Ἀργὴν βοῦν θύων πατρίοισι νόμοισι κατ' αἶσαν,
Ὑμνεῖν αἴκε γυνὴ [a] προφορέστεραι [b] ὡς ἐνὶ λαοῖς,
Καὶ νήσων ναίεται τὴν ἀντιπάλαιον ὅτ' ἂν αἶαν·
Οὐ δόλῳ, ἀλλὰ βία Κυμαΐδα πρόφρονος αὖται,
Νάστων τε σεμνῆς βασιληΐδος οἷς ἐτίθεντο,

a lego αἶνε
b ἀεὶ

Ἐν

Ἐν πατρίοισιν ὁμοῖς Ἥρας ξόανόν τε κατ' οἶκον,
Ἵξει δ' ἂν μύθοισιν ἐμοῖς τάδε πάντα πίθηνται,
Σεμνοτάτην βασίλισσαν ἐπέλθῃς ἐν θυσίαισιν·
Ἐν πολλῷ χρόνῳ αὐτόθ' ἐφ' ὕστερον ὅσκεν ἐπ' αὐτοῖς,
Νήφαλα κεν ῥέξας θεῷ ἡμέρᾳ εἰς ἐνιαυτὸν,
Ὅσκε τάδε ῥέξει κείνου κράτος ἔσσεται αἰεὶ,
Νηφαλίμορον ἀρνῶν τε ταμὼν χθονίοις τάδε ῥέξον,
Ἦμος ἂν ἤδη ἔλθοις μεγαλήτην οὐκ ἀπαύτην
Ξεστοδόταν ξοανῆσιν καὶ τἆλλ' ὅς ἔλεξα σαφῶς,
Ἐν πετάλοισιν ἐμοῖς ὑπὸ κόρκιδος ἀμφὶ καλύπτρας
Ἰμόρτος σε βάλεν γλαυκῆς ἐλάας πολυκάρπου,
Ἀλλὰ φῦλλα λαβοῦσα λύσιν κακοῦ ἦμος ἂν ἔλθῃ,
Ὕμμι χρόνος μάλα κεῖνος ἐν ᾧ ποτε πᾶλλαν εογυν·
Τρωσδῆτε καύσεισε κακῶν ἅμα δ' Ἑλλάδος ἐκ γῆς·
Αὐτὰρ σοῦ μεταβᾶσαν ἐπτρεμώῃς ἀγορεῦσαι.

ζ Ἐν

Ἐν δὲ Μεσσήνῃ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὥς φησιν Ἀπολλώνιος, συνέβη πίθον λίθου πεποιημένον ῥαγῆναι, χειμώνων βίᾳ καὶ ὕδατος πολλοῦ ἐπενεχθέντος· προχυθῆναι δὲ αὐτοῦ κεφαλὴν τριπλασίαν τῆς ἀνθρωπίνης, τοὺς δὲ ὀδόντας ἔχειν διστοίχους· ἀναζητουμένων δὲ τίνος εἴη ἡ κεφαλή, δηλοῦσθαι τὴν ἐπιγραφήν. Ἴδεω γὰρ ἐγκεχάρακτο· ἕτερον οὖν δημοσίᾳ κατασκευάσαντες πίθον, ἐνέθεσαν καὶ ἀσφαλέστερον ἐκήδευσαν τὸν Ἥρωα οἱ Μεσσήνιοι. τοῦτον ἰδόντες ὄντα περὶ οὗ φησιν Ὅμηρος,

Ἴδεώ θ' ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν,
Τῶν τότε, καί ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον,
Φοίβου Ἀπόλλωνος καλλισφύρου εἵνεκα νύμφης.

Ἐν Δαλματίᾳ τε ἐν τῷ τοῦ Ἀρτέμιδος καλουμένῳ σπηλαίῳ, ἔστιν ἰδεῖν πολλὰ σώματα, ὧν τὰ τῆς πλευρᾶς ὀστᾶ ὑπερβάλλει ἑκκαίδεκα πήχεις.

Ἀπολλώνιος δὲ ὁ γραμματικὸς ἱστορεῖ ἐπὶ Τιβερίου Νέρωνος σεισμὸν γεγενῆσθαι, καὶ πολλὰς καὶ ὀνομαστὰς πόλεις τῆς Ἀσίας ἄρδην ἀφανισθῆναι ἃς ὕστερον ὁ Τιβέριος οἰκείᾳ δαπάνῃ πάλιν ἀνώρθωσεν, ἀνθ' ὧν κολοσσόν τε αὐτῷ κατασκευάσαντες ἀνέθεσαν παρὰ τῷ τῆς Ἀφρο-

δίτης

ϑίτης ἱερῷ, ὅς ἐστιν ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀγορᾷ, καὶ τῶν πόλεων ἑκάστης ἐφεξῆς, ἃ διὰ τὰς περιστάσεις ἔπαθον· ἦν δὲ καὶ τῆς Σικελίας τοῦ σεισμοῦ οὐκ ὀλίγου πόλις, καὶ τὰ πλησίον Ῥηγίου· ἐσείσθη δὲ οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν ἐν Πόντῳ ἐθνῶν· κατὰ δὴ τῆς γῆς τὰς διαστάσεις, ἐφάνη σωμάτων μεγέθη, ἃ ἐκπλαγέντες οἱ ἐπιχώριοι, κινῆσαι μὲν ὤκνησαν, δείγματος δ' ἕνεκεν, ἔπεμψαν εἰς τὴν Ῥώμην ὀδόντα ἑνὸς οὐ ποδιαῖον μόνον, ἀλλ' ὑπερβάλλοντα καὶ τοῦτο τὸ μέτρον· ἐπιδείξαντες δὲ Τιβερίῳ οἱ πρέσβεις, ἤροντο εἰ βούλεται κομισθῆναι τὸν ἥρω πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ πρὸς ταῦτα ἐμφρόνως ἐβουλεύσατο, μήτε τῆς γνώσεως τοῦ μεγέθους ἑαυτὸν ἀποστερήσας, τό, τε ἀνόσιον τῆς νεκροσυλίας περιϊστάμενος· γεωμέτρην γάρ τινα τῶν οὐκ ἀφανῶν Πούλχρον ὀνόματι, τιμώμενον ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν τέχνην καλέσας, πρόσωπον ἐκέλευσε πλάσαι πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ὀδόντος· ὁ δὲ σταθμησάμενος ἡλίκον ἂν γένοιτο τό, τε σύμπαν σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, τῷ τοῦ ὀδόντος ὄγκῳ, ἐργασάμενος διὰ ταχέων, ἐκόμισε τῷ αὐτοκράτορι· κἀκεῖνος εἰπὼν ἀρκεῖσθαι τῇ θέᾳ ταύτῃ, ἀποπέμπει τὸν ὀδόντα ἐκεῖσε, ὅθεν καὶ ἐκομίσθη. Οὐ χρὴ δὲ ἀπιστεῖν τῷ εἰρημένῳ, ἐπεὶ καὶ τῆς Αἰγύπτου Λίτραι εἰσὶν τόποι, ἐν οἷς δείκνυνται σώματα οὐκ ἐλάττω τούτων, οὐ κεκρυμμένα γῇ, ἀλλ' ἐμφανῆ ἀφειμένα οὔτε

συγκέχυται, οὔτε συμπεφόρηται, ἀλλ' ἐν τάξει κεῖται, ὡς γνωρίσαι προσελθόντα, τοῦτο μὲν μηρῶν ὀστᾶ, τοῦτο δὲ κνημῶν, καὶ τῶν ἄλλων μελῶν· Διὸ οὐ χρὴ οὐδὲ τούτοις ἀπιστεῖν ἐννοουμένους, ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ φύσις ἀκμάζουσα, ἅπαντα ἐγγὺς θεῶν ἐκουροτρόφει· μαραινομένου δὲ τοῦ χρόνου συμμεμάρανται καὶ τὰ μεγέθη τῶν φύσεων· καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥόδῳ δὲ παρειλήφαμεν ὀστᾶ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, ὡς παραβαλλομένους τοὺς νῦν ἀνθρώπους πολὺ καταδεεστέρους εἶναι. Ὁ δὲ αὐτός φησιν πλησίον Ἀθηνῶν, νῆσόν τινα εἶναι· ταύτην δὲ τοὺς Ἀθηναίους βούλεσθαι τειχίσαι· σκάπτοντας οὖν τοὺς θεμελίους τῶν τοίχων εὑρεῖν σορὸν ἑκατὸν πηχῶν, ἐν ᾗ εἶναι σκελετὸν ἴσον τῇ σορῷ, ἐφ' ἧς ἐπιγέγραπται τάδε. Τέθαμμαι ὁ Μακρόσειρις ἐν νήσῳ μακρᾷ, ἔτη βιώσας πεντάκις τὰ χίλια. Εὔμαχος δέ φησιν ἐν περιηγήσει, Καρχηδονίους περιταφρεύοντας τὴν ἰδίαν ἐπαρχείαν, εὑρεῖν ὀρύσσοντας δύο σκελετοὺς ἐν σοροῖς κειμένους, ὧν τοῦ μὲν εἰκοσιτέσσαρας εἶναι πήχεις τὴν σύνθεσιν, τοῦ δὲ ἑτέρου, εἰκοσιτρεῖς. Θεόπομπος δέ φησιν ὁ Σινωπεὺς, ἐν τῷ περὶ σεισμῶν, ἐν τῷ Κιμμερικῷ Βοσπόρῳ αἰφνιδίως σεισμοῦ γενομένου, τὸν παρ' αὐτοῖς τινα ἀναρραγῆναι λόφον, καὶ ἀναβαλεῖν ὀστᾶ ὑπερμεγέθη, ὥστε τὴν σύνθεσιν τοῦ

σκελετοῦ,

σκελετοῦ, πηχῶν εὑρεθῆναι εἰκοσιτεσσάρων. ταῦτα δέ φησι τὰ ὀστᾶ τοὺς περιοικοῦντας Βαρβάρους, εἰς τὴν Μαιῶτιν ῥῖψαι λίμνην. Παιδίον πρὸς Νέρωνα ἐκομίσθη τετρακέφαλον, ἀνάλογα ἔχον καὶ τὰ ἄλλα μέλη· ἄρχοντος Ἀθήνησιν Θρασύλλου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Ποπλίου Πετρωνίου τοῦ Σπαλιανοῦ, καὶ Κεσεννίου Πέτου. Καὶ ἕτερον ἐγεννήθη, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου κεφαλὴν ἐκπεφυκυῖαν ἔχον. Ἐγένετο σημεῖον παράδοξον ἐπὶ Ῥώμης, ἄρχοντος Ἀθήνησι Δεινοφίλου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Κοΐντου Οὐερατίου, καὶ Γναΐου Πομπηΐου Γάλλου· Ῥαικίου γὰρ Ταύρου ἀνδρὸς στρατηγικοῦ τῆς γυναικὸς θεράπαινα τῶν τετιμημένων ἀπεκύησε πίθηκον. Κορνηλίου Γαλλικανοῦ ἡ γυνὴ παιδίον ἔτεκεν κεφαλὴν ἔχον Ἀνούβιδος ἐπὶ Ῥώμης· ἄρχοντος Ἀθήνησιν Δημοστράτου· ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Αὔλου Λουκιννίου Νέρουα Σιλανοῦ, καὶ Μάρκου Οὐεστίνου Ἀττικοῦ. γυνὴ ἀπὸ πόλεως Τριδέντου τῆς Ἰταλίας, ἀπεκύησεν ὄφεις ἐσφαιρωμένους· ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Δομετιανοῦ καίσαρος τὸ ἔνατον, καὶ Πετιλίου Ῥούφου, τὸ δεύτερον, ἐν Ἀθήναις ἀναρχίας οὔσης. Ἐν Ῥώμῃ δικέφαλόν τις ἀπεκύησεν ἔμβρυον, ὃ ὑποθήκαις τῶν θυοσκόων εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν ἐνεβλήθη· ἄρχοντος Ἀθήνη-

Ἀθήνησιν Ἀδριανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος γενομένου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ τὸ ἕκτον, καὶ Τίτου Σεξτίου Ἀφρικανοῦ. Δωρόθεος δέ φησιν ὁ ἰατρὸς ἐν ὑπομνήμασιν, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ κατ' Αἴγυπτον, κίναιδον τεκεῖν· τὸ δὲ βρέφος ταριχευθὲν, χάριν τοῦ παραδόξου φυλάττεσθαι. Ἐν Γερμανίᾳ ἐν τῷ στρατῷ τῶν Ῥωμαίων, ὃς ἦν ὑπὸ Τίτῳ Κουρτιλίῳ Μαγκίᾳ, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο. Δοῦλος τὶς στρατιώτου ἔτεκεν· ἄρχοντος Ἀθήνησιν Κόνωνος· ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Κοΐντου Οὐλουσίου Σατορνίνου, καὶ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος. Καὶ Ἀντίγονος δὲ ἱστορεῖ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μίαν γυναῖκα ἐν τέτρασι τοκετοῖς εἴκοσι τεκεῖν, καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκτραφῆναι. Καὶ ἑτέρα τὶς γυνὴ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν, πέντε ἐν ἑνὶ τοκετῷ ἀπεκύησεν παῖδας, τρεῖς μὲν ἄρρενας, δύο δὲ θηλείας· οὓς Αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ἐκέλευσεν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τρέφεσθαι· πάλιν δὲ μετ' ἐνιαυτὸν, ἄλλα τρία ἡ αὐτὴ γυνὴ ἔτεκεν. Ἱππόστρατος δέ φησιν ἐν τῷ περὶ Μίνω, Αἴγυπτον ἐκ μιᾶς γυναικὸς Εὐρυόπης τῆς Νείλου, πεντήκοντα υἱοὺς γεννῆσαι. Δαναός τε ὁμοίως ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῆς Νείλου Εὐρυόπης, πεντήκοντα θυγατέρας ἔσχεν. Κρατερὸς δέ φησιν ὁ Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς, γνώσκειν τινὰ ἄνθρω-

πον

τον, ὃν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν παῖδα γενέσθαι, καὶ μειράκιον,
καὶ ἄνδρα, καὶ γέροντα καὶ γήμαντα, καὶ παιδοποιησά-
μενον ἀποθανεῖν. Μεγασθένης δέ φησιν τὰς
ἐν Παλαίᾳ κατοικούσας γυναῖκας ἑξαετεῖς γινο-
μένας τίκτειν. Εὑρέθη ἐν Σαύνῃ τῆς Ἀραβίας
πόλει, ἱπποκένταυρος ἐπὶ ὄρους μάλα ὑψη-
λοῦ, ὃ ἐστιν γέμον φαρμάκου θανασίμου· κα-
λεῖται δὲ τὸ φάρμακον ὁμώνυμον τῇ πόλει· ὀξύ-
τατον δὲ καὶ ἀνυτικώτατον τῶν ὀλεθρίων καθέ-
στηκεν· τὸν δὲ ἱπποκένταυρον συλλαβὼν ὁ βα-
σιλεὺς ζῶον, ἀπέπεμψε σὺν ἑτέροις δώροις πρὸς
καίσαρα ἐς τὴν Αἴγυπτον· τροφὴ δὲ ἦν αὐτοῦ,
κρέα· οὐ φέρων δὲ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἀέρος,
τελευτᾷ· καὶ οὕτως ὁ ἔπαρχος τῆς Αἰγύπτου ταρι-
χεύσας, ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην· καὶ πρῶτον ἐν
τοῖς βασιλείοις ἀπεδείχθη, τὸ μὲν πρόσωπον
ἀγριώτερον τοῦ ἀνθρωπίνου ἔχων· χεῖρας δὲ καὶ τοὺς
τούτων δακτύλους τετειχωμένους· πλευρὰ δὲ
συναφῆ τοῖς προτέροις σκέλεσι καὶ τῇ γαστρί·
ὁπλαὶ δὲ ἦσαν αὐτῷ ἵππου στερεαὶ, καὶ ἐπίξανθοι
χαῖται, καίπερ ὑπὸ τῆς ταριχείας συμμε-
λαινόμεναι τῷ δέρματι· μέγεθος δὲ ἦν οὐχ οἷοί-
περ οἱ γραφόμενοι, οὐδ' αὖ πάλιν μικρόν. Ἐν
δὲ τῇ προειρημένῃ πόλει Σαύνῃ ἐλέγοντο καὶ ἕτε-
ροι εἶναι ἱπποκένταυροι· τὸν δὲ πεμφθέντα εἰς
Ῥώμην εἴ τις ἀπιστεῖ, δύναται ἱστορῆσαι· ἀπόκειται

Ἀθήνησιν Ἀδριανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος γενομένου, ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ τὸ ἕκτον, καὶ Τίτου Σεξτίου Ἀφρικανοῦ. Δωρόθεος δὲ φησὶν ὁ ἰατρὸς ἐν ὑπομνήμασιν, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ κατ' Αἴγυπτον, κίναιδον τεκεῖν· τὸ δὲ βρέφος ταριχευθὲν, χάριν τοῦ παραδόξου φυλάττεσθαι. Ἐν Γερμανίᾳ ἐν τῷ στρατῷ τῶν Ῥωμαίων, ὃς ἦν ὑπὸ Τίτῳ Κουρτιλίῳ Μαγκίᾳ, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο. Δοῦλος τε στρατιώτου ἔτεκεν· ἄρχοντος Ἀθήνησιν Κόνωνος· ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Κοΐντου Οὐλουσίου Σατορνίνου, καὶ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος. Καὶ Ἀντίγονος δὲ ἱστορεῖ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μίαν γυναῖκα ἐν τέτρασι τοκετοῖς εἴκοσι τεκεῖν, καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκτραφῆναι. Καὶ ἑτέρα τὶς γυνὴ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν, πέντε ἐν ἑνὶ τοκετῷ ἀπεκύησεν παῖδας, τρεῖς μὲν ἄρρενας, δύο δὲ θηλείας· οὓς Αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ἐκέλευσεν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τρέφεσθαι· πάλιν δὲ μετ' ἐνιαυτὸν, ἄλλα τρία ἡ αὐτὴ γυνὴ ἔτεκεν. Ἱππόστρατος δέ φησιν ἐν τῷ περὶ Μίνω, Αἴγυπτον ἐκ μιᾶς γυναικὸς Εὐρυόπης τῆς Νείλου, πεντήκοντα υἱοὺς γεννῆσαι. Δαναός τε ὁμοίως ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῆς Νείλου Εὐρυόπης, πεντήκοντα θυγατέρας ἔσχεν. Κρατερὸς δέ φησιν ὁ Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς, γινώσκειν τινὰ ἄνθρω-

πον

τον, ὃν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν παῖδα γενέσθαι, καὶ μειράκιον, καὶ ἄνδρα, καὶ γέροντα καὶ γήμαντα, καὶ παιδοποιησάμενον ἀποθανεῖν. Μεγασθένης δέ φησιν τὰς ἐν Παλαιᾷ κατοικούσας γυναῖκας ἑξαετεῖς γινομένας τίκτειν. Εὑρέθη ἐν Σαύνῃ τῆς Ἀραβίας πόλει, ἱπποκένταυρος ἐπὶ ὄρους μάλα ὑψηλοῦ, ὃ ἐστὶν γέμον φαρμάκου θανασίμου· καλεῖται δὲ τὸ φάρμακον ὁμώνυμον τῇ πόλει· ὀξύτατον δὲ καὶ ἀνυτικώτατον τῶν ὀλεθρίων καθέστηκεν· τὸν δὲ ἱπποκένταυρον συλλαβὼν ὁ βασιλεὺς ζῶον, ἀπέπεμψε σὺν ἑτέροις δώροις πρὸς καίσαρα ἐς τὴν Αἴγυπτον· τροφὴ δὲ ἦν αὐτοῦ, κρέα· οὐ φέρων δὲ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἀέρος, τελευτᾷ· καὶ οὕτως ὁ ἔπαρχος τῆς Αἰγύπτου ταριχεύσας, ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην· καὶ πρῶτον ἐν τοῖς βασιλείοις ἀπεδείχθη, τὸ μὲν πρόσωπον ἀγριώτερον τοῦ ἀνθρωπίνου ἔχων· χεῖρας δὲ καὶ τοὺς τούτων δακτύλους τετειχωμένους· πλευρὰ δὲ συναφῆ τοῖς πρώτοις σκέλεσι καὶ τῇ γαστρί· ὁπλαὶ δὲ ἦσαν αὐτῷ ἵππου στερεαί, καὶ ἐπίξανθοι χαῖται, καίπερ ὑπὸ τῆς ταριχείας συμμελαινόμεναι τῷ δέρματι· μέγεθος δὲ ἦν οὐχ οἷοίπερ οἱ γραφόμενοι, οὐδ᾽ αὖ πάλιν μικρόν. Ἐν δὲ τῇ προειρημένῃ πόλει Σαύνῃ ἐλέγοντο καὶ ἕτεροι εἶναι ἱπποκένταυροι· τὸν δὲ πεμφθέντα εἰς Ῥώμην εἴ τις ἀπιστεῖ, δύναται ἱστορῆσαι· ἀπόκειται

γὰρ ἐν τοῖς θείοις τοῦ αὐτοκράτορος. τεταριχευμένος, ὡς προεῖπον. ¶ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἙΚΑΤΟΝ ἜΤΗ ΖΗΣΑΝΤΩΝ.]

Οἱ ἑκατὸν ἔτη ζήσαντες Ἰταλῶν, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποτιμήσεων ἀναζητήσαντες οὐ παρέργως ἐμάθομεν. Λούκιος Κορνήλιος, Κορνίου υἱὸς, πόλεως Πλακεντίας. Λούκιος Γλαύκιος Οὖηρος, Λούκιος πόλεως Πλακεντίας. Λούκιος Οὐετούστιος Σεκοῦνδος, Λουκίου υἱὸς, πόλεως Πλακεντίας. Λούκιος Λικίννιος Γάλλος, Λουκίου ἀπελεύθερος, πόλεως Πλακεντίας. Λούκιος Ἀκίλλιος Μάρκελλος, Λουκίου υἱὸς, πόλεως Πλακεντίας. Λούκιος Οὐέττιος, Μάρκου υἱὸς, Βριξέλλων. Λούκιος Κουαστώννιος, Λουκίου υἱὸς, πόλεως Κορνηλίας. Λούκιος Γαμίνιος, Λουκίου υἱὸς, πόλεος Βελέιας. Γάϊος Πορτήσιος Φρόντων, Σέξτου υἱὸς, πόλεως Βονωνίας· Γάϊος Νώνιος Μάξιμος, Ποπλίου υἱὸς, πόλεως Βριξέλλων. Γάϊος Ἀμούριος Τέρωνς, Γαΐου υἱὸς, πόλεως Κορνηλίας· Γάϊος Κασσπούδης, Τιτίου υἱὸς, πόλεως Πάρμης. Γάϊος Οὐάτιος Τόρπος, Σπορίου υἱὸς, πόλεως Πλακεντίας. Γάϊος Ἰούλιος Πόθος, πόλεως Ῥαβέννης. Γάοϊς Οὐαλβόριος Πρίμος, Κοΐντου υἱὸς, πόλεως Βελέιας· Καισιλίας Κῦρος, πόλεως Πλακεντίας. Κατία Γαΐου θυγάτηρ, πόλεως Φαουεντίας.

πίας. Γόπλιος Φούλβιος Φρὺξ, Λουκίου ἀπελεύθερος, πόλεως Γολλισίας· Γόπλιος Νέβιος, Λουκίου ὑὸς, πόλεως βασιλείας· Γόπλιος Δεκίμιος Δημοσθένης, Γοπλίου ἀπελεύθερος, πόλεως Ἀειμήνου. Πετρωνία Κοΐντου, Λουκίου ἀπελευθέρα, πόλεως Πλακεντίας· Πόλλα Γῶλλα Σπονείου θυγάτηρ, πόλεως Αἰτωσίας. Μάρκος Οὐϊλγόνιος Σεβῆρος, πόλεως Οὐελείας· Μάρκος Τορέντιος Ἄλβιος, Μάρκου ἀπελεύθερος, πόλεως Πλακεντίας. Μάρκος Ἀντώνιος, Λουκίου ὑὸς, πόλεως Πλακεντίας. Μάρκος Τάλπιος Οὐϊταλὶς, Μάρκου ὑὸς, πόλεως Γλακεντίας. Μάρκος Ἀκκέλιος, Μάρκου ὑὸς, πόλεως Βονωνίας. Μάρκος Νιρέλλιος, Γαίου ὑὸς, πόλεως Πάρμης. Τίτος Οὐίβιος Θάλβιος, Σοιβίου ὑὸς, πόλεως Γάρμης. Τίτος Αἰμίλιος, Κοΐντου ὑὸς, πόλεως Ῥηγίας. Τίτος Οὐετεράνιος, Ποπλίου ὑὸς, πόλεως Βονωνίας. Τίτος Νουμέριος, Τίτου ὑὸς, πόλεως Γλακεντίας. Τίτος Σερούϊος Σέκουνδος, Τίτου ὑὸς, πόλεως Βονωνίας· Τήτος Πετρώνιος, Γοβίου ὑὸς, πόλεως Πλακεντίας. Τίτος Αὐτώνιος, Μάρκου ὑὸς, πόλεως Ῥηγίου. Τίτος Ἐρούσιος Γολλίων, Γαΐου ὑὸς, πόλεως Βονωνίας. Τίτος Καμόριος Τόρπιος, Τίτου ὑὸς, πόλεως Φαβεντίας. Τουρελληφόρκσις Γαΐου ἀπελευθέρα, πόλεως Βονωνίας.

νωνίας. Κοΐντος Καλάσιος Ῥοῦφος, Κοΐντου υἱός, πόλεως Ῥηγίου. Κοΐντος Λουκρίτιος πρίμος, Κοΐντου υἱός, πόλεως Ῥηγίου. Κοΐντος Οὐέλιος Ποπλίου υἱός, πόλεως Βελίας. Ἀντωνία Σεκουνδα, Ποπλίου θυγάτηρ, πόλεως Βελίας. Ἀλβατία Σαβῖνα, πόλεως Παρμης. Σαλουΐα Οὐάρουα Ποπλίου θυγάτηρ, πόλεως Βασιλείας. Βεβία Μαρκέλλα Σέξτου θυγάτηρ, πόλεως Ὀρτισίας. Βασκία Ἀστικόσου Μακεδὼν, ἀπὸ Φιλίππων. Βουζηστόνου παροίκου Πόλτης, Μακεδών. Φρό.Ἴων Ἀλβουτίου Μακεδὼν ἀπὸ Φιλίππων. Σαρκης Κιλαμακέτης Ἀμφιπολῖτις. Αἰδέσιος Δίζα παροικοπόλεως, Μακεδών. Βίθυσδιζάσου παροικοπόλεως, τῶν Μακεδόνων. Ζακεδένθης Μουκάσου παροικοπολίτης Μακεδών. Μάρτις καὶ περίζου Μακεδών, ἐξ Ἀμφιπόλεως. Ἀλέξανδρος Δημητρίου Τιανός, ἀπὸ πόντου, ἐκ Βιθυνίας. Γάζα Τίμωνος Τιανή, ἀπὸ πόντου, καὶ Βιθυνίας. Χρῆστη Ἀντιπάτρου Τιανή. Χρυσίον Θεοφίλου Τιανή. Ἱέρων Ἱέρωνος Τιανός. Μούζακος Μουκαντίου Νικομηδεὺς Βιθυνίας. Λούκιος Φιδικλάνιος Νέπως, Σινωπεύς. Ἀλούκιος Ἀπλιούτας, ἀπὸ Λυσιτανίας πόλεως Ἰντεραννησίας. Ἄμβατος Δοκουρίου υἱός, τῆς αὐτῆς πόλεως. Καμαλος, Καντολγουνίου υἱός, τῆς αὐτῆς πόλεως. Κέλτιος Πιλλίου υἱός, πόλεως Ἀπειλοκαρίου.

καείου. Ἀῤῥουώτιος Ἀππίου υἱὸς, πόλεως Κονιμβριγησίας. Τάμφιλος Κελπίου υἱὸς πόλεως τῆς αὐτῆς. Δοκκούειος Ἀλουκκίου υἱὸς, πόλεως Αἰβουροβισυγγησίας. ¶ ΟΙ ΑΠΟ ΕΚΑΤΟΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΤΩΝ, ΜΕΧΡΙ ΕΚΑΤΟΝ ΔΕΚΑ ΑΠΟΓΡΑΨΑΜΕΝΟΙ. Γάϊος Ἀνλήδιος πρίμος, πόλεως Βονωνίας, ἔτη ἑκατὸν ἕν. Κλωδία Ποτέσα, Γαΐου ἀπελευθέρα, πόλεως Βονωνίας, ἔτη ἑκατὸν ἕν. Κουσινία Μόσχος Γαΐου ἀπελευθέρα, πόλεως Κορνηλίας, ἔτη ἑκατὸν ἕν· Κορεωνία Οὐεξνηθουώδα, Ποπλίου ἀπελευθέρα, πόλεως Κορνηλίας, ἔτη ἑκατὸν ἕν. Λουΐα Ἀπλική, Ποπλίου ἀπελευθέρα, πόλεως Πάρμης, ἔτη ἑκατὸν ἕν. Βουεία Λυχναυνὶς, πόλεως Πάρμης, ἔτη ἑκατὸν ἕν. Γάϊος Σχάμφλος, Γαΐου υἱὸς, πόλεως Βελείας, ἔτη ἑκατὸν δύο. Κούϊντος Κορνήλιος, Κουΐντου υἱὸς, πόλεως Ῥηγίου, ἔτη ἑκατὸν δύο. Τίτος Ἀντώνιος, Τίτου υἱὸς, πόλεως Πάρμης, ἔτη ἑκατὸν δύο. Κοκκανία Μοῦσα, πόλεως Κορνηλίας, ἔτη ἑκατὸν τρία. Δημόκριτος Ἀβδηρείτης, ἔτη ἑκατὸν τέσσαρα. ἐτελεύτησεν δὲ τροφῆς ἀποσχόμενος. Κτησίβιος ὁ ἱστοριογράφος, ἔτη ἑκατὸν τέσσαρα· ἐν Περιπάτῳ δὲ ἐτελεύτα, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς δεδήλωκεν. Ἱερώνυμος ὁ συγγραφεὺς

φοὺς πολλοὺς μετὰ χρόνους ἐν ταῖς στρατείαις ἀναπλήσας· πλείστοις δὲ τραύμασιν ἐν πολέμοις περιπεσὼν, ἐτελεύτησεν, βιώσας ἔτη ἑκατὸν τέσσαρα, ὥς φησιν Ἀγαθαρχίδης ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν περὶ τῆς Ἀσίας ἱστοριῶν. Γάϊος Λαλλίας Τιωναῖνος, Λουκίου υἱὸς, πόλεως Βιωνίας, ἔτη ἑκατὸν πέντε. Πόπλιος Χουϊσέντιος Σφυρίων Ποπλίου ἀπελεύθερος, πόλεως Βονωνίας, ἔτη ἑκατὸν πέντε. Τίτος Κοπίνας Χρύσαντος, Τίτου ἀπελεύθερος, πόλεως Φαουεντίας, ἔτη ἑκατὸν πέντε. Μάρκος Πομπώνιος Σεβῆρος, Μάρκου υἱὸς, πόλεως Τανυκτούνης, ἔτη ἑκατὸν πέντε. Σέξτος Νέβιος Σέξτου υἱὸς, πόλεως Παρμίας, ἔτη ἑκατὸν πέντε. Λούκιος Αἴλιος Δωρόθεος, Λουκίου ἀπελεύθερος, πόλεως Βονωνίας, ἔτη ἑκατὸν ἕξ. Γάϊος Πομπούσιος Μουπανὸς, Ποπλίου υἱὸς, ἔτη ἑκατὸν ἑπτά. Πόλλα Δωνάτα Σέξτου θυγάτηρ, πόλεως Βονωνίας, ἔτη ἑκατὸν δέκα· Μουναντία Προκοῦλα, Λουκίου θυγάτηρ, πόλεως Ῥηγίου, ἔτη ἑκατὸν δέκα. ¶ ΟΙ ἈΠῸ ΤΩ͂Ν ἙΚΑΤῸΝ ΔΈΚΑ ἘΤΩ͂Ν ΜΈΧΡΙ ἙΚΑΤῸΝ ἘΊΚΟΣΙ ἈΠΟΓΡΑΨΆΜΕΝΟΙ.] Τίτος Περέννιος Τοῦτος, Λουκίου υἱὸς, πόλεως Κορνηλίας, ἔτη ἑκατὸν ἕνδεκα. Λούκιος Αντίστιχος Σωτήριχος, Λουκίου ἀπελεύθερος, πόλεως

λέως Ῥαβέννης, ἔτη ἑκατὸν δέκα τρία. Λούκιος Πέτρου, πόλεως Κορνηλίας, ἔτη ἑκατὸν δέκα τέσσαρα. Ἰουλία Μοδεστίνα, πόλεως Κορσιόλων, Γειμοπλαείου ἀπελευθέρα, καθ' ἡμᾶς ἔτι οὖσα, πόλεως Βριξέλλων, ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι.

¶ ΟΙ ΑΠΟ ΡΛ' ΕΤΩΝ, ΜΕΧΡΙ ΡΜ' ΑΠΟΓΡΑΨΑΜΕΝΟΙ. Λούκιος Τόρτιος, πόλεως Μονωνίας ἔτη ρλέ. Φαῦστος καίσαρος δοῦλος ἐκ Σαβίνων, ἀπὸ πραιτωρείου Γαλλανπανοῦ, ἔτη ρλς', ὃν καὶ αὐτὸς ἐθεασάμην, Ἀδριανῷ τῷ καίσαρι ἐπιδειχθέντα. Ἀργανθώνιος ὁ τῶν Ταρτησίων βασιλεύς, ὥς ἱστορεῖ Ἡρόδοτος. © Ἀνακρέων ὁ ποιητής, ἔτη ρν'. Σίβυλλα, ἡ Ἐρυθραία, ἐβίωσεν ἔτη ὀλίγον ἀποδέοντα τῶν χιλίων, ὡς αὐτή φησιν ἐν τοῖς χρησμοῖς τόν δὲ τὸν τρόπον·

Ἀλλὰ τί δὴ πανόδυρτος ἐπ' ἀλλοτρίοισι
πάθεσσι
Θέσφατα φοιβάζω, λυσσώδεα μοῖραν ἔχουσα,
Οἴστρου δὲ σφετέρου καταγεύομαι ἀλγινόεντος·
Ἐννεάομαι* ἀεὶ χαλεπὸν κατὰ γῆρας ἔχουσα, *ἐκ νιαρῶν legi.
Μαινομένη μὲν ἐνὶ θνητοῖς, καὶ ἄπιστα λέγουσα,
Πάντα δ' ὑπὲρ προϊδοῦσα βροτῶν δυσανάσχετα κήδη,

Καὶ

Καὶ τότε μοι φθονέσας Λητοῦς ἐρικυδέος
υἱός,
Μαντοσύνης παθέων δὲ κατοικτίσας ὀλοὸν
κῆρ,
Ψυχὴν ἐκλύσει δεσμευομένην ἐνὶ λυγρῷ.
* Σώματι σαρκοτύπῳ δ' ὀϊστεύσας γεγάιον.
Ἔνθ' ἄρα μοι ψυχὴ μὲν ἐς ἠέρα πτηθεῖσα,
Πνεύματι συγκραθεῖσα βροτῶν εἰς ὄατα
πέμψει
Κληδόνας ἐν πυκινοῖς αἰνίγμασι συμπλεχ-
θείσας,
Σῶμα δ' ἀεικελίως ἄταφον πρὸς μητέ-
ρος αἴης,
Κείσεται οὐ γάρ τις θνητῶν ὧδε γαίαις
ἀμήσει,
Οὐδὲ τάφῳ κρύψει, κατὰ γὰρ χθονὸς εὐ-
ρυοδείης
Δύσεται αἷμα μέλαν τερσαινομένοιο
χρόνοιο.
Ἔνθεν δὴ πολλῆς ἀναδύσεται ἔρνεα ποίης,
Ἣ κατὰ βοσκομένοις μήλοις εἰς ἧπατα
δῦσα,
Ἀθανάτοις δείξει βουλεύματα μαντο-
σύνῃσι,
Σαρκῶν δ' ὄρνιθες πτεροδέμονες αἴκα πά-
σωνται,

Μαντο-

Μαντοσύνην θνητοῖσιν ἀληθέα ποιπνύουσα.

Διὰ τούτου τοῦ χρησμοῦ ἀποδείκνυται δέκα γενεὰς αὐτὴν κατ' ἀνθρώπους γεγονέναι, καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐκ τοῦ ζῆν, τῆς μὲν ψυχῆς κατὰ τὸν ἀέρα φορουμένης, καὶ προσπιπτούσης τοὺς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων λαλουμένους παρασκευάσειν, τὰς γινομένας κληδόνας διὰ τῶν λόγων· τοῦ δὲ σώματος ἀτάφου γινομένου, τὰ μὲν ὄρνεα τῶν σαρκῶν φαγόντα, τὴν δὲ τῆς ὀρνιθοσκοπίας μαντείαν διασημαίνειν· τοῦ δὲ ἀπολοίπου μέρους εἰς τὴν γῆν σαπέντος, καὶ τὰ κτήνη φαγόντα τῆς ἐκ τῆς γῆς φυομένης πόας, τὴν ἡπατοσκοπικὴν εἰς τὸν βίον εἰσάξειν τέχνην. Τὴν δὲ γενεὰν Σίβυλλα ἱστορεῖ ἐτῶν ἑκατὸν δέκα, ἐν τῷδε χρησμῷ τῷδε πρὸς Ῥωμαίους περὶ τῶν αἰωνίων θεῶν, ἃ Ῥωμαῖοι Σεκουλάρεια καλοῦσι. Τῶν γὰρ συμμάχων αὐτῶν καὶ κοινωνῶν μὴ ἐμμενόντων ταῖς συνθήκαις, ἀλλὰ πυκνὰ μεταβαλλομένων καὶ πολεμούντων αὐτοῖς, ἡ Σίβυλλα ἐχρησμῴδησεν, ἐπιτελεσθεισῶν τῶν θεωριῶν τούτων, ὑποταγήσεσθαι τοὺς ἀφεστῶτας Λατίνους· εἰσὶν δὲ οἱ χρησμοὶ οἵδε·

Ἀλλ' ὁπότ' ἂν μήκιστος ἵκῃ χρόνος ἀνθρώποισι,

Ζωῆς

Ζωῆς εἰς ἐτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδεύσας,
Μεμνῆσθαι Ῥωμαῖε, καὶ εἰ μάλα λήσει ἑαυτοῦ,
Μεμνῆσθαι τάδε πάντα, θεοῖσι μὲν ἀθανάτοισι,
Ῥέζειν ἐν πεδίῳ παρὰ Θύβριδος ἄπλετον ὕδωρ,
Ὅππῃ στεινότατον, νὺξ ἡνίκα γαῖαν ἐπέλθῃ,
Ηελίου κρύψαντος ἑὸν φάος, ἔνθα σὺ ῥέζειν,
Ἱερὰ παντογόνοις μοίραις ἄρνας τε καὶ αἶγας,
Κυανέας δ' ἐπὶ ταῖς δ' εἰληθυίας ἀρέσασθαι,
Παιδοτόκους θυέεσιν ὅπῃ θέμις, αὖθι δὲ γαίῃ
Πληθομένῃ χοίροις. οἷς ἱρεύοιτο μέλαινα
Πάλλευκοι ταῦροι δὲ Διὸς παρὰ βωμὸν ἀγέσθων,
Ἤματι, μὴ δέ τε νυκτὶ, θεοῖσι γὰρ οὐρανίδῃσιν
Ἡμέριος τέλεται θυέων τρόπος, ὡς δὲ καὶ αὐτοῖς
Ἱερεύειν, δάμαλις δὲ βοὸς δέμας ἀγλαὸν Ἥρης
Δεξάσθω νηὸς παρὰ σοῦ, καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων,

Ὅστε

Ὥστε καὶ ἥλιος κικλήσκεται, αἴσια δέχθω
Θύματα, Λητοΐδης καὶ ἀφθόμενοί τε Λατῖνοι
Παιᾶνος, κοῦροις κούρῃσί τε νηὸν ἔχοιεν
Ἀθανάτων, χωρὶς δὲ κόραι χορὸν αὐταὶ ἔχοιεν,
Καὶ χωρὶς παίδων ἄρσην στάχυς, ἀλλὰ γονήων
Πάντων ζωόντων τοῖς ἀμφιθαλὴς ἔτι φύτλη,
Αἱ δὲ γάμου ζεύγλαισι δεδμημέναι ἤματι κείνῳ,
Γνὺξ Ἥρης παρὰ βωμὸν ἀοίδιμον ἑδριόωσαι,
Δαίμονα λισσέσθωσαν, ἅπασι δὲ λύματα δοῦναι
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶ, μάλιστα δὲ θηλυτέραισιν,
Πάντες δ' ἐξ οἴκοιο φερέσθων, ὅσσα κομίζειν
Ἔστι θέμις θνητοῖσιν ἀπαρχομένοις βιότοιο,
Δαίμοσι μειλιχίοισιν ἱλάσματα καὶ μακάρεσσιν
Οὐρανίοις, τὰ δὲ πάντα τεθησαυρισμένα κεῖσθαι,
Ὄφρα τε λῇ θυμέλῃσι καὶ ἀνδράσιν ἑδριοώσαις.
Ἔνθεν πορσύνῃς μεμνημένος ἤμασι δ' ἔστω,

Νυξί τ' ἐπασσυτέραισι θεοπρεπίους κατὰ θώκους,
Παμπλήθης ἄγυιες· σπουδὴ δὲ γέλωτι μεμίχθω.
Ταῦτά τοι ἐν φρεσὶ σῇσιν ἀεὶ μεμνημένος εἶναι
Καί σοι πᾶσα χθὼν Ἰταλὴ, καὶ πᾶσα Λατίνων,
Αἰὲν ὑπὸ σκήπτροισιν ὑπαυχένιον ζυγὸν ἕξει.

Τέλος περὶ Θαυμασίων καὶ
Μακροβίων, &c.

ΦΛΕΓΟΝΤΟΣ ἈΠΕλευθέρου Ἀδριανοῦ καίσαρος περὶ τῶν Ὀλυμπίων.

ΔΟκεῖ μοι χρῆναι εἰπεῖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ Ὀλύμπια τεθῆναι συμβέβηκεν. Ἔστι δὲ ἥδε. Μετὰ Πεῖσον καὶ Πέλοπα, ἔπειτα δὲ Ἡρακλέα τοὺς πρώτους τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπιάσιν ἐνστησαμένους, ἐκλιπόντων τῶν Πελοποννησίων τὴν θρησκείαν χρόνῳ τινί, εἰς ὃν ἀπὸ Ἰφίτου ὀλυμπιάδες ὀκτὼ πρὸς ταῖς εἴκοσι καταριθμοῦνται εἰς Κόροιβον τὸν Ἠλεῖον, καὶ ἀμελησάντων τοῦ ἀγῶνος, στάσις ἐνέστη κατὰ τὴν Πελοπόννησον. Λυκοῦργος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, υἱὸς ὢν τοῦ Πρυτανέως, τοῦ Εὐρόπου, τοῦ Σόου, τοῦ Προκλέους, τοῦ Ἀριστοδήμου τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλαιοδαίου, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρακλέους, καὶ Δηιανείρας, καὶ Ἴφιτος ὁ Αἵμονος, ὡς δὲ ἔνιοι Πραξωνίδου ἑνὸς τῶν ἀπὸ Ἡρακλέους Ἠλεῖος. καὶ Κλεοσθένης ὁ Κλεονίκου Πισάτης βουλόμενοι εἰς ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην τὸ πλῆθος αὖθις ἀποκαταστῆσαι, τήν τε πανήγυριν τὴν Ὀλυμπικὴν ἔγνωσαν ἀνάγειν εἰς τὰ ἀρχαῖα νόμιμα, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐπιτελεῖν. στέλλονται

δὴ εἰς Δελφοὺς χρησόμενοι τῷ θεῷ, εἰ σφισιν συνεπαινεῖ ταῦτα ποιῆσαι. ὁ δὲ θεὸς, ἄμεινον, ἔφη, ἔσεσθαι ποιοῦσιν. καὶ προσέταξεν ἐκεχειρίαν ἀγγεῖλαι ταῖς πόλεσιν, ταῖς βουλομέναις μετέχειν τοῦ ἀγῶνος. ὧν περιαγγελθέντων κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ δίσκος ἐγράφη τοῖς Ἑλλανοδίκαις, καθ' ὃν ἔδει τὰ ὀλύμπια ἄγειν. Οὐκ ἄγαν δὲ προσιεμένων τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ δυσχεραινόντων τῶν τε Πελοποννησίων, λοιμὸς ἐπιγενόμενος, καὶ φθορὰ καρπῶν ἐλυμαίνετο αὐτούς. οἱ δὲ ἀποστάντες πάλιν τοὺς περὶ τὸν Λυκοῦργον ἠτοῦντο τοῦ λοιμοῦ παῦλαν καὶ ἴασιν τινά. ἡ δὲ Πυθία χρᾷ τάδε.

Ὦ γῆς ἀκρόπολιν πάσης Πελοπηΐδα κλεινὴν
Ναίοντες, πρέσβεις τε βροτῶν πάντων καὶ ἄριστοι
Φράζεσθ' ἐξ ἐμέθεν χρησμὸν θεοῦ ὅττι κεν εἴπω.
Ζεὺς ἡμῖν τελετῆς μῆνιν ἔχει ἣν διέχρησεν,
Οὕνεκ' ἀτιμάζοντες ὀλύμπια λᾶσι ἄνακτος
Ζηνὸς· τοῦ πρῶτος μὲν ἱδρύσατο καὶ θέτο τιμὴν
Πεῖσος, καὶ μετὰ τόνδε Πέλοψ ὅτε δημονναῖαν

Ἑλλάδα,

Ἑλλάδα, θῆκε δ' ἔπειτα ἑορτὴν καὶ ἔπαθλα
θανόντι
Οἰνομάῳ. τρίτατος δ' ἐπὶ τοῖς παῖς Ἀμφιτρύωνος
Ἡρακλῆς ἐτέλεσσ' ἑορτὴν καὶ ἀγῶν' ἐπὶ μήτρῳ
Πέλοπι Ταντάλίδῃ φθιμένῳ· τὸν δή ποθεν ὑμεῖς
Λείπετε καὶ τελετὴν ἧς χωσάμενος κατὰ θυμὸν,
Ὦρσε κακὴν λιμὸν παρὰ τοῖς καὶ λοιμόν, ὃν ἐστι
Παῦσαι, ἀνορθώσαντας ἑορτὴν τῷ πάλιν αὖθις.

Ταῦτα ἀκούσαντες, ἀπήγγειλαν τοῖς Πελοποννησίοις· οἱ δὲ ἀπιστήσαντες τῷ χρησμῷ ἀπέστειλαν πάλιν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ κοινοῦ δόγματος ἐπιστρεφέστερον ἐπερωτήσοντας τὸν θεὸν περὶ τῶν χρησθέντων. ἡ δὲ Πυθία λέγει τάδε·

Ὦ Πελοποννήσου ναέται περὶ βωμὸν ἰόντες,
Θύετε καὶ πείθεσθε τά κεν μάντεις ἐνέπωσιν,
Ἠλείων πρόπολοι πατέρων νόμον ἰθύνοντες.

τούτων χρησθέντων, οἱ Πελοποννήσιοι ἐπέτρεψαν τοῖς Ἠλείοις ἀγῶνα τιθέναι τῶν Ὀλυμπίων, καὶ ἐκεχειρίαν ἀγγέλλειν ταῖς πόλεσιν· καὶ Ἠλεῖοι δὲ μετὰ ταῦτα βουλόμενοι βοηθεῖν

Λακεδαιμονίοις, ὅτε Ἕλος ἐπολιόρκουν πέμψαντες εἰς Δελφοὺς ἐμαντεύοντο· καὶ χρᾷ ἡ Πυθία τάδε·

Τὴν αὐτῶν ῥύεσθε πάτραν πολέμου δ' ἀπέχεσθε,
Κοινοδίκου φιλίας ἡγούμενοι Ἑλλήνεσσιν
Ἔς τ' ἂν πεντάετης ἔλθῃ φιλόφρων ἐνιαυτὸς.

Χρησθέντων δὲ τούτων, τοῦ μὲν πολεμεῖν ἀνέσχοντο, τὴν δὲ Ὀλυμπίων τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. καὶ ἐστέφετο μὲν οὐδεὶς ἐπὶ πέντε Ὀλυμπιάδας. τῇ δὲ ἕκτῃ ἔδοξεν αὐτοῖς μαντεύσασθαι, εἰ στέμματα περιθῶσι τοῖς νικῶσι. καὶ πέμπουσι τὸν βασιλέα Ἴφιτον εἰς θεοῦ, ὁ δὲ θεὸς ἔφη τάδε·

Ἴφιτε μήλειον καρπὸν μὴ θῇς ἐπὶ νίκῃ,
Ἀλλὰ τὸν ἄγριον ἀμφιτίθει καρπώδη ἐλαιῶν
Ὃς νῦν ἀμφέχεται λεπτοῖσιν ὑφάσμασ' ἀράχνης.

Παραγενόμενος οὖν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν πολλῶν ἐν τῷ τεμένει κοτίνων ὄντων εὑρὼν ἕνα περιεχόμενον ἀραχνίοις, περιῳκοδόμησεν αὐτόν, καὶ τοῖς νικῶσιν ἐκ τούτου ἐδόθη ὁ στέφανος. πρῶτος δ' ἐστεφανώθη Δαϊκλῆς Μεσσήνιος τῇ ἑβδόμῃ Ὀλυμπιάδι, στάδιον ἐνίκα.

ΑΠΟΛ-

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ

ἱστορίαι θαυμάσιαι.

Βώλου Ἐπιμενίδης ὁ κρὴς λέγε- α'
ται ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀ-
δελφῶν τοῦ πατρὸς ἀποσταλεὶς
εἰς ἀγρὸν πρόβατον ἀγαγεῖν εἰς
τὴν πόλιν, καταλαβούσης αὐ-
τὸν νυκτὸς παραλλάξαι τῆς τρίβου. καὶ κατακοιμη-
θῆναι ἔτη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, καθάπερ ἄλλοι τε
πολλοὶ εἰρήκασιν, ἔτι καὶ Θεόπομπος ἐν ταῖς ἱστο-
ρίαις, ἐπιτρέχων τὰ κατὰ τόπους θαυμάσια. Ἔπει-
τα συμβῆναι ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τοὺς μὲν οἰκείους
τοῦ Ἐπιμενίδου ἀποθανεῖν. αὐτὸν δὲ ἐγερθέντα ἐκ τοῦ
ὕπνου, ζητεῖν ἐφ᾽ ὃ ἀπεστάλη πρόβατον. μὴ εὑρόν-
τα δὲ, πορεύεσθαι εἰς τὸν ἀγρόν. ὑπελάμβανε δὲ ἐγη-
γέρθαι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ᾗπερ ἔδοξεν κεκοιμῆσθαι.
καὶ καταλαβὼν τὸν ἀγρὸν πεπραμένον, καὶ τὴν
σκευὴν ἠλλαγμένην ἀπῄει εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἰ-
σελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκεῖθεν πάντα ἔγνω, ἐν οἷς
καὶ τὰ περὶ τοῦ χρόνου, καθ᾽ ὃν ἀφανὴς ἐγένετο.
λέγουσι δὲ οἱ Κρῆτες, ὥς φησιν Θεόπομπος, ἔτη βιώ-
σαντα αὐτὸν ἑκατὸν πεντήκοντα ἀποθανεῖν. λέ-
γεται δὲ περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἄλλα οὐκ
ὀλίγα παράδοξα. Ἀριστέαν δὲ ἱστορεῖται β'
τὸν Προικοννήσιον, ἔν τινι γναφείῳ τοῦ Προικοννήσου

τελευτήσαντα ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ πολλῶν θεωρηθῆναι γράμματα διδάσκοντα, ὅθεν πολλάκις αὐτῷ τοῦ τοιούτου συμβαίνοντος, καὶ περιφανοῦς γινομένου διὰ πολλῶν ἐτῶν, καὶ πυκνότερον ἐν τῇ Σικελίᾳ φανταζομένου, οἱ Σικελοὶ ἱερόν τε καθιδρύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔθυσαν ὡς ἥρωϊ.

γ' Περὶ δὲ Ἑρμοτίμου τοῦ Κλαζομενίου τοιαῦτά τινα μυθολογεῖται. φασὶν γὰρ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος πλαζομένην, ἀποδημεῖν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ κατὰ τόπους γινομένην, προλέγειν τὰ μέλλοντα ἀποβήσεσθαι, οἷον ὄμβρους μεγάλους καὶ ἀνομβρείας, ἔτι δὲ σεισμούς τε καὶ λοιμούς, καὶ τὰ παραπλήσια, τοῦ σωματίου κειμένου. τὴν δὲ ψυχὴν καθάπερ εἰς ἔλυτρον διὰ χρόνων τινῶν εἰσερχομένην, διεγείρειν τὸ σῶμα. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ πολλάκις ποιοῦντος, καὶ τῆς γυναικὸς ἐντολὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐχούσης, ὅτε μέλλοι χωρίζεσθαι, μηδένα θίγειν τοῦ σωματίου, μηδέ τινα τῶν πολιτῶν, μηδ' ἄλλον ἀνθρώπων εἰσελθόντες τινὲς εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκλιπαρήσαντες τὸ γύναιον ἐθεώρησαν χαμαὶ κείμενον γυμνὸν τὸν Ἑρμότιμον ἀκίνητον. οἱ δὲ πῦρ λαβόντες κατέκαυσαν αὐτόν, οἰόμενοι τῆς ψυχῆς παραγενομένης, καὶ μηκέτι ἐχούσης ὅπου εἰσδύσεται, παντελῶς στερήσεσθαι τοῦ ζῆν, ὅπερ καὶ συνέπεσεν.

πεσεν. Τὸν δὲ οὖν Ἑρμότιμον Κλαζομένιοι τι-
μῶσι μέχρι τοῦ νῦν, καὶ ἱερὸν αὐτοῦ καθίδρυται,
εἰς ὃ γυνὴ οὐκ εἰσέρχεται, διὰ τὴν προειρημένην
αἰτίαν. Ἄβαρις δὲ ἐξ ὑπερβορέων ἦν μὲν δ'
καὶ αὐτὸς τῶν θεολόγων· ἔγραφε δὲ καὶ χρησ-
μοὺς ταῖς χώραις περιερχόμενος, οἵ εἰσιν μέ-
χρι τοῦ νῦν ὑπάρχοντες. προέλεγεν δὲ καὶ οὗτος
σεισμοὺς, καὶ λοιμοὺς καὶ τὰ παραπλήσια,
καὶ τὰ γιγνόμενα κατ' οὐρανόν. λέγεται δὲ
τοῦτον εἰς Λακεδαίμονα παραγενόμενον, εἰρηκέναι
τοῖς Λάκωσι κωλυτήρια θῦσαι τοῖς θεοῖς, καὶ ἐκ
τούτου ὕστερον ἐν Λακεδαίμονι λοιμὸς οὐκ ἐγέ-
νετο. Τὰ δὲ περὶ Φερεκύδην τοσαῦτά τι- ε'
να ἱστορεῖται. Ἐν Σκύρῳ ποτὲ τῇ νήσῳ διψῶντα,
ὑδάτιον αἰτῆσαι παρά τινος τῶν γνωρίμων· τὸν
δὲ πιόντα εἰπεῖν σεισμὸν ἐσόμενον ἐν τῇ νήσῳ με-
τὰ τρίτην ἡμέραν· τούτου δὲ συμβάντος, μεγά-
λην δόξαν αὐτὸν ἀπενέγκασθαι. πάλιν δὲ εἰς Σά-
μον πορευόμενος εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν, ἰδεῖν
πλοῖον εἰς τὸν λιμένα καταγόμενον, καὶ εἰπεῖν
τοῖς συνεστῶσιν, ὡς οὐκ εἰσελεύσεται ἐντὸς τοῦ λι-
μένος. ἔτι δὲ λέγοντος αὐτοῦ καταῤῥαγῆναι
γνόφον, καὶ τέλος ἀφανισθῆναι τὴν ναῦν.
Τούτοις δὲ ἐπιγενόμενος Πυθαγόρας Μνη- ς'
σάρχου υἱὸς, τὸ μὲν πρῶτον διεπονεῖτο περὶ τὰ
μαθήματα, καὶ τοὺς ἀριθμούς· ὕστερον δέ ποτε

καὶ τῆς Φερεκύδου τερατοποιίας οὐκ ἀπέστη. καὶ γὰρ τῷ Ποντίου πλοίῳ εἰσερχομένῳ φορτίον ἔχοντι, καὶ τῶν παρατυχόντων εὐχομένων σωςὸν ἐλθεῖν, κατελθεῖν διὰ τὸν φόρτον, ἑστῶτα τοῦτον εἰπεῖν· νεκρὸν τοίνυν φανήσεται ὑμῖν σῶμα ἄγον τὸ πλοῖον τοῦτο· πάλιν δ' ἐν Καυλωνίᾳ, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, γράφων περὶ αὐτοῦ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα λέγει, καὶ τὴν ἐν Τυρρηνίᾳ φησὶ τὸν δάκνοντα θανάσιμον ὄφιν, αὐτὸς δάκνων, ἀπέκτεινεν. καὶ τὴν γινομένην δὲ στάσιν τοῖς Πυθαγορείοις προειπεῖν. διὸ καὶ εἰς Μεταπόντιον ἀπῆρεν, ὑπὸ μηδενὸς θεωρηθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων σὺν ἄλλοις, ἤκουσε φωνὴν μεγάλην ὑπὲρ ἄνθρωπον· Πυθαγόρα χαῖρε. τοὺς δὲ παρόντας περιδεεῖς γενέσθαι. ἐφάνη δέ ποτε καὶ ἐν Κρότωνι, καὶ ἐν Μεταποντίῳ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ. ἐν θεάτρῳ δὲ καθήμενός ποτε ἐξανίσταται, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, καὶ τὸν ἴδιον μηρὸν παρέφαινε τοῖς καθημένοις εἰς χρυσοῦν. λέγεται δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλα τινὰ παράδοξα. Ἡμεῖς δὲ μὴ βουλόμενοι μεταγραφέων ἔργον ποιεῖν, αὐτοῦ τὸν λόγον
ζʹ καταπαύσομεν. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν τοὺς περὶ τὴν φυτείαν τῆς κριθῆς γινομένους, χλωρότερα ἴσχειν καὶ τὰ σώματα μᾶλλον, ἢ περὶ τὸν πυρὸν καταχολουμένους.

μένους. Ἄνδρων ἐν τῇ δ', τῶν πρὸς Φί- η'
λιππον θυσιῶν κορώνη ἐν τῇ Ἀττικῇ εἰς τὴν ἀ-
κρόπολιν οὐδεμία ἑώραται εἰσερχομένη. κα-
θάπερ οὐδὲ ἐν Πάφῳ περὶ τὰ θυρώματα τὰ
τῆς ἀφροδίτης μυῖα ἐφισταμένη. Ἀριστο- θ'
τέλης δὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασι φησὶν, οἱ
μονοσιτοῦντες πικρότερα τὰ ἤθη ἔχουσι μᾶλ-
λον, ἢ οἱ δὶς τροφαῖς χρώμενοι. Θεόπομπος ι'
δὲ ἐν τοῖς θαυμασίοις ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Ὀλυμπίων
πολλῶν ἐπιπολαζόντων ἰκτίνων ἐν τῇ πανη-
γύρει, καὶ διασυριζόντων τὰ διαφερόμενα κρέα τῶν
ἱεροθύτων ἀθιγῆ μένειν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν νο- ια'
μίμοις βαρβαρικοῖς τῆς Καρίας σκορπίοι γίνονται,
οἱ τοὺς μὲν ξένους πατάξαντες, οὐ λίαν ἀδικοῦσι·
τοὺς δὲ ἐπιχωρίους παρ' αὐτὰ ἀποκτείνουσιν. Πε- ιβ'
ρὶ Βαβυλῶνα δὲ διαβάντι τὸν Εὐφράτην πο-
ταμὸν, ὀφίδια γίγνεται, καὶ τοὺς μὲν ξένους
τύπτει, τοὺς δ' ἐντοπίους οὐκ ἀδικεῖ. Ἐν τοῖς ιγ'
κατὰ τόπους μυθικοῖς ἐν Ἁλικαρνασσῷ θυσίας τι-
νὸς τῷ Διὶ τῷ Ἀσκραίῳ συντελουμένης ἀγέ-
λην αἰγῶν ἄγεσθαι πρὸ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἵστασθαι.
τῶν δὲ κατευχῶν συντελεσθεισῶν, προβαίνειν
μίαν αἶγα ὑπὸ μηδενὸς ἀγομένην, καὶ προ-
σέρχεσθαι τῷ βωμῷ. τὸν δὲ ἱερέα λαβόμε-
νον αὐτῆς, καλλιερεῖν. Φύλαρχος ἐν τῇ ιδ'
η, τῶν ἱστορικῶν, καὶ κατὰ τὸν Ἀράβιον φησὶ

κόλπον

κόλπον πηγὴν εἶναι ὕδατος, ἐξ οὗ εἴ τις τοὺς
πόδας χρίσειεν, συμβαίνειν εὐθέως ἐντείνεσθαι
πολὺ τὸ αἰδοῖον. καὶ τινῶν μὲν, μὴ δ' ὅλως
συστέλλεσθαι, τινῶν δὲ μετὰ μεγάλης κακοπα-
ιε′ θείας καὶ θεραπείας ἀποκαθίστασθαι. Σκυτῖνος
δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρεττανικὴν νῆσον λέγει σταδίων
εἶναι τετρακοσίων τὸ περίμετρον· γίνεσθαι δὲ
ἐν αὐτῇ τὰ γενήματα ἀπύρηνα, οἷον τὰς ἐλαίας
πυρῆνας μὴ ἔχειν, μηδὲ βότρυς γίγαρτον, μηδὲ
ις′ τὰ ἐμφερῆ τούτοις. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ πε-
ρὶ τῶν φυτῶν πραγματείᾳ, τὴν θαψίαν ῥί-
ζαν, ᾗ οἱ ἰατροὶ χρῶνται, ἐάν τις σὺν κρέασιν
ἑψήσῃ, τὰ πολλὰ ἓν γίνεσθαι, ὥστε ἐκ τοῦ ἀγ-
ιζ′ γείου μηκέτι δύνασθαι ἐξαιρεθῆναι. Κτη-
σίας περὶ Ἰνδοῖς ξύλον γενέσθαί φησιν, ὃ καλεῖ-
ται πάρυβον· τοῦτο ἐφ' ἑαυτὸ ἕλκει πᾶν τὸ προσ-
κομισθὲν αὐτῷ, οἷον χρυσὸν, ἄργυρον, κασσίτε-
ρον, χαλκὸν, καὶ τἄλλα μεταλλικὰ πάντα.
ἕλκει δὲ καὶ τὰ σύνεγγυς ἱστάμενα στρουθία. ἐὰν δὲ
μεῖζον ᾖ τὸ ξύλον, καὶ αἶγας, καὶ πρόβατα, καὶ
ιη′ τὰ ὁμήλικα ζῷα. Φύλαρχος ἐν κ, ἱστο-
ριῶν, ἐκ τῆς Ἰνδικῆς φησὶν ἐνεχθῆναι λευκὴν
ῥίζαν, ἣν κόπτοντες μεθ' ὕδατος καταπλάτ-
τειν τοὺς πόδας· τοὺς δὲ καταπλασθέντας ἄν-
δρας τῆς συνουσίας λήθην ἴσχειν, καὶ γίνεσθαι
ὁμοίους εὐνούχοις. Διὸ καὶ ἔτι ἀνήβων ὄντων κα-
ταχρίουσι,

ταχρίουσι, καὶ μέχρι θανάτου οὐκ ἐπαίρουσιν.
Ἡρακλείδης δὲ ὁ κρητικὸς, ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ιθ´
τῇ ἑλλάδι πόλεων, κατὰ τὸ Πήλιον ὄρος φύεσθαί
φησιν ἄκανθαν καρποφόρον, ἧς τὸν καρπὸν ἐάν
τις τρίψας μετ᾽ ἐλαίου καὶ ὕδατος, χρίσῃ τὸ
αὐτοῦ ἢ ἄλλου σῶμα χειμῶνος ὄντος, οὐκ ἐπιπαθή-
σεται τοῦ ψύχους. Κτησίας δὲ ἐν τῇ δε- κ´
κάτῃ περσικῶν, καμήλους τινὰς ἐν τῇ χώρᾳ
γίγνεσθαι, ἃς ἔχειν τρίχας πρὸς Μιλήσια ἔρια
τῇ μαλακότητι· ἐκ δὲ τούτων τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς
ἄλλους δυνάστας τὰς ἐσθῆτας φορεῖν. Τῶν κα´
παρατετηρημένων δ᾽ ἐστὶ, τὸ τὰ δίχηλα μόνα τῶν
ζώων εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας ἀστραγάλους ἔχειν·
ἀποδέδωκεν τὴν αἰτίαν Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς φυ-
σικοῖς προβλήμασιν, διατί ἐν τοῖς ὀπισθίοις καὶ
οὐκ ἐμπροσθίοις. Οὐδὲν γὰρ μάτην ἡ φύσιν ἐποίη-
σεν. Συνῶπται δὲ ἐν τῷ βίῳ καὶ τὸ μη- κβ´
δὲν τῶν κερασφόρων ζώων ἀποψοφεῖν· ἀποδέ-
δωκεν δὲ καὶ τούτων τὴν αἰτίαν Ἀριστοτέλης ἐν
τοῖς προβλήμασιν. Θαυμαστὸν δὲ καὶ τὸν κγ´
ἥλιον μελαίνειν ἡμᾶς, τὸ δὲ πῦρ μηδ᾽ ὅλως, καὶ
τὸ τὸν ἀδάμαντα μὴ θερμαίνεσθαι πυρούμενον. τὴν
μάγνητα λίθον ἡμέρας μὲν οὔσης ἕλκειν· νυκ-
τὸς δὲ ἧττον, ἢ οὐδὲ ὅλως ἕλκειν. Εὔδοξος ὁ κδ´
Ῥόδιος περὶ τὴν Κελτικὴν εἶναί τι ἔθνος φησὶν,
ὃ τὴν ἡμέραν οὐ βλέπειν, τὴν δὲ νύκτα ὁρᾶν.

Ἀριστο-

κϛʹ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ μέθης Ἄνδρωνα φησὶν Ἀργεῖον ἐσθίοντα πολλὰ καὶ ἁλμυρὰ καὶ ξηρὰ δι' ὅλου τοῦ βίου ἄδιψον καὶ ἄποτον διετέλεσεν. ἔτι δὲ πορευθεὶς εἰς Ἄμμωνα διὰ τῆς ἀνύδρου ὁδοῦ, ἄλφιτα ξηρὰ σιτούμενος, οὐ προσηνέγκατο ὑγρόν. τοῦτο δὲ

κζʹ ἐποίησε δι' ὅλου τοῦ βίου. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου φησὶν, τὴν χελώνην στερισκομένην τῆς καρδίας, ζῆν. οὐκ ἔτι δὲ διώκει σεν ἐρίαν αὐτῆς, ἢ τὴν χερσαίαν, ἢ τὴν ἔνυδρον.

κηʹ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς ζωϊκοῖς (δύο γάρ εἰσιν αὐτῷ πραγματεῖαι, ἡ μὲν περὶ ζώων, ἡ δὲ περὶ τῶν ζωϊκῶν) οἱ φθεῖρες φησὶν ἐν τῇ κεφαλῇ ἐν ταῖς μακραῖς οὐ φθίνουσι νόσοις, μελλόντων τελευτᾶν τῶν παρόντων. ἀλλ' ὅτε τὰ προσκεφάλαια ἐκφέρονται, προλελοιπότες τὴν κεφαλήν.

κθʹ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ζωϊκοῖς, ὁ ῥύπος φησὶν ἐν τοῖς ὠταρίοις γιγνόμενος, πικρὸς ὢν, ὅτ' ἂν τελευτᾶν μέλλωσιν ἐν ταῖς μακραῖς νόσοις, γλυκὺς γίνεται, τοῦτο δέ (φησιν) παρατετήρηται ὑπὸ πολλῶν γιγνόμενον· ἀποδέδωκε δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ γιγνομένου,

λʹ ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν. Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ φυτῶν πραγματείᾳ, ἐὰν αἱ μῆτραι φησὶ προπίωσιν ἀριστολοχίαν ἐν ὕδατι βεβρεγμένην, καταντλείσθωσαν πλείονας ἡμέρας.

λαʹ Ἀριστόξενος δὲ ὁ μουσικὸς τεταρταΐζοντας τὴν ἐλξίνην φησὶν βοτάνην μετὰ ἐλαίου τριβομένην, καὶ συγχριο-

χρωμένην πρὸ τῆς λήψεως ἀπολύειν τοῦ πάθους.
Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ φυτῶν τὰ πρόβατά φη- λα'
σιν τὰ ἐν τῷ Πόντῳ τὸ ἀψίνθιον νεμόμενα, οὐκ ἔχειν
χολήν. Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ φυτῶν, ἐν Ἰνδοῖς λβ'
μὴ γίνεσθαι, μήτε ἐρέβινθον, μήτε φακὸν, μήτε κύα-
μον. Ἔτι Θεόφραστος ἐν τῷ ζ', περὶ φυτῶν, τῆς Βακ- λγ'
τριανῆς ὁδοῦ ἔν τισι κώμαις πυρὸν γίγνεσθαι οὕ-
τως εὐγενῆ, ὥστε πυρῆνος ἐλαίας τὸ μέγεθος ἴσχειν.
Ὁ αὐτὸς φιλόσοφος ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Ζακύνθῳ λδ'
δημιουργουμένην φησὶ τὴν σίτῳ εὐγενέστερον ποιεῖ *
φαίνεσθαι τοῦτον. Τῶν παρατετηρημένων ἐστὶ δὲ λε'
καὶ τοῦτο, τὰς ἐγκύους τῶν γυναικῶν συνεχῶς
πλησιαζούσας τοῖς ἀνδράσιν, εὐκόπως καὶ ἀκα-
κοπαθήτως τίκτειν· εἴρηκεν δὲ τοῦτο καὶ Ἀρι-
στοτέλης, ἐν τῇ ια, τῶν ἱστοριῶν. Τάκος ἐν τῷ λς'
περὶ λίθων· ὁ Καρύστιος (φησὶν) λεγόμενος λί-
θος ἰθυφύσεις ἔχει ἐριώδεις καὶ χροώδεις, ἐξ οὗ νή-
θεται καὶ ὑφαίνεται χειρεκμαγεῖα. στρέφουσι δὲ ἐξ
αὐτοῦ καὶ ἐν λυχνίᾳ· καὶ ἔστιν καιόμενα λαμπρὰ
καὶ ἀκατάκαυστα· τῶν δὲ ἐκμαγείων τῶν ῥυ-
παινομένων ἡ πλύσις γίγνεται, οὐ δι' ὕδατος,
ἀλλὰ κληματὶς καίεται, καὶ τότε τὸ ἐκμαγεῖον
ἐπιτίθεται. καὶ ὁ μὲν ῥύπος ἀποῤῥεῖ, αὐτὸ δὲ λευκὸν καὶ
καθαρὸν γίνεται ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ πάλιν εἰς τὰς αὐ-
τὰς ἐγχωρήζει χρείας. τὰ δ' ἐλλύχνια μένει τὸν ἅ-
παντα χρόνον ἀκατασκεύαστα καιόμενα μετ'

ἐλαίου.

ἐλαίου· δοκιμάζεσθαι δὲ καὶ τῶν πτωματιζομένους ἡ ὀσμὴ τοῦ ἐλλυχνίου καιομένου. γίγνεται δὲ ὁ λίθος οὗτος, καὶ ἐν Καρυστῷ μὲν, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα ἔλαβεν. πολὺς δὲ ἐν Κύπρῳ καταβαινόντων ἀπὸ τῶν Γεραίνδρου ὡς ἐπὶ Σόλους πορευομένοις, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Ἐλμαίου ὑπὸ κάτω πετρῶν. καὶ κατὰ τὴν πανσέληνον αὔξεται, καὶ πάλιν φθίνοντος τοῦ σεληνίου μειοῦται καὶ ὁ λίθος.

λζ' Ἀριστοτέλης ἐν Φυσικοῖς προβλήμασιν, τῶν κυρτῶν βαρεῖα ἡ ἀναπνοὴ διὰ τοῦ στόματος ἐξέρχεται. ἀποδέδωκεν δὲ καὶ τοῦ γιγνομένου τὴν αἰτίαν.

λη' Εὔδοξος δὲ ὁ Κνίδιος ἐν τῷ ζ, τῆς περιόδου, ὅσιν ἐπὶ πᾶσι τῶν ἐν Λιβύῃ τι ἔθνος εἶναι, ὁ ὑπὲρ ἄνω, Σύρτεων δὲ καὶ Χαρχηδόνος πρὸς ἀναβολὰς κείμενοι, οἱ καλοῦνται Γύζαντες, οἵ τινες τέχνην ἐπιτηδεύουσιν, τὰ ἄνθη συλλέγοντες τὰ ἐν τοῖς τόποις μέλι ποιεῖν τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον, ὥστε γίγνεσθαι οἷον τὸ ὑπὸ τῶν μελιστῶν γιγνόμενον.

λθ' Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἀνατομῶν φησὶν, ὄφις ὤφθη ἐν Γάφῳ πόδας ἔχων δύο, ὁμοίους χερσαίῳ κροκοδείλῳ.

μ' Ἀριστόξενος ὁ Μουσικὸς ἐν τῷ Τελέσου βίῳ φησὶν, ὧπερ ἐν Ἰταλίᾳ συνεκύρησεν, ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν γίγνεσθαι πάθη ὧν ἓν εἶναι καὶ τὸ περὶ τὰς γυναῖκας γενόμενον ἄτοπον. ἐκστάσεις γὰρ γίγνεσθαι τοιαύτας, ὥστε ἐνίοτε καθη-

καθημένας καὶ δειπνούσας, ὡς καλοῦντός τινος ὑπακούειν, εἶτα ἐκπηδᾶν ἀκατασχέτους γιγνομένας, καὶ τρέχειν ἐκτὸς τῆς πόλεως· μαντευομένοις δὲ τοῖς Λοκροῖς καὶ Ῥηγίνοις περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ πάθους εἰπεῖν τὸν θεὸν, παιᾶνας ᾄδειν ἐαρινοὺς δωδεκάτης ἡμέρας ξ΄. ὅθεν πολλοὺς γενέσθαι παιανογράφους ἐν τῇ Ἰταλίᾳ.
Θεόφραστος ἐν τῷ η΄, τὴν φυτὴν τὸν σκορπίον βο- μα΄
τάνιον, οἱ δὲ θηλύφονον καλοῦσιν ἐπιτιθέμενον τοῖς σκορπίοις ξηραίνειν αὐτοὺς εὐθέως· τῶν παρατετηρημένων ἐστὶ δυσκατούλωτα ἕλκη γίγνεσθαι, ταῖς τε κυούσαις καὶ σπληνικοῖς καὶ τοῖς κιρσοὺς ἔχουσι, καὶ ταῖς γυναιξὶν, ὅσαις ἰξίαι περὶ
τοὺς μηροὺς ἐνῶσιν. Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ φυτῶν μβ΄
περὶ Σόλους τῆς Κιλικίας, περὶ τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Πίναρον, οὗ μάχη Ἀλεξάνδρου πρὸς Δαρεῖον ἐγένετο, αἱ ῥόαι ἄπυρηνοι γίγνονται· δι᾿ ὅλου
δὲ τοῦ βίου κόκκοι τὸ οἰνίζον ἔχουσιν. Ἀριστοτέ- μγ΄
λης ἐν τοῖς περὶ ζῴων, ἡ μέλισσά φησιν ἀποβάλλουσα τὸ κεντεῖον ἀποθνήσκει· αἱ δὲ βασά-
ζουσιν ἔξω τοῦ σμηνιδῶνος. Τῶν παρατετηρη- μδ΄
μένων ἐστὶ, τὸ καὶ τοῖς λευκοΐοις ἄνθεσιν ἢ στεφάνοις, διὰ νυκτὸς λύχνους παρακαίεσθαι, ἵνα εἰς τὴν πρωΐαν ταῦτα παραμένει ἀμάραντα. ποιοῦ-
σι δὲ τοῦτο οἱ στεφανηπλόκοι. Θεόφραστος ἐν με΄

ϑ τῇ έ,

τῇ ε΄, τῶν φυσικῶν αἰτίων φησὶν τὰ κέλυφα τῶν
κυάμων περὶ τὰς ῥίζας τῶν δένδρων περι-
τιθέμενα, ξηραίνειν τὰ φυόμενα. καὶ αἱ κα-
τοικίδιαι δὲ ὄρνιθες συνεχῶς ταῦτα ἐσθίουσαι,
ἄτοκοι γίγνονται, ὅθεν καὶ διὰ ταύτην τὴν
αἰτίαν, τάχα δὲ καὶ δι' ἄλλας, οἱ Πυθαγό-
ρειοι ἀπηγορεύκασι τὸ κυάμῳ χρῆσθαι· καὶ
γὰρ πνευματοποιὸν καὶ δύσπεπτον· καὶ τοὺς
μς' ὀνείρους τεταραγμένους ἡμῖν ἐμποιεῖ. Τὰ
ὕδατα βροντῶν συνεχῶν γιγνομένων, σκληρό-
τερα γίγνεται, καθάπερ Θεόφραστος ἐν τοῖς
μζ' περὶ φυτῶν εἴρηκεν. Θεόφραστος ἐν τῷ
περὶ φυτῶν φησὶν, ἡ λιβανωτὶς βοτάνη συν-
τιθεμένη μετὰ ἱματίων κωλύει σῆτας ἐγγί-
γνεσθαι· ἄξια δ' ἐστὶν ἐπιστάσεως τὰ εἰρημένα.
μη' Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ ἐνθουσιασμῶν ὑπει-
πεῖν. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος τὴν μουσικὴν πολλὰ
τῶν περὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα γιγνομένων πα-
θῶν ἰατρεύειν· καθάπερ λιποθυμίαν, φό-
βους, καὶ τὰς ἐπὶ μακρὸν γιγνομένας τῆς
διανοίας ἐκστάσεις. Ἰᾶται γάρ φησιν ἡ κα-
ταύλησις καὶ ἰσχιάδα καὶ ἐπιληψίαν, κα-
θάπερ πρὸς Ἀριστόξενον τὸν μουσικὸν ἐλθόντα
χρήσασθαι αὐτὸν τοῦ μαντίου τοῦ τῆς πασιφί-
* λης * δαμωπι ἀδελφῆς, λέγεται τὸν μου-

σικὸν

σικὸν καταστῆσαι τῶν ἐξισταμένων ἐν Θήβαις ὑπὸ
τὴν τῆς σάλπιγγος φωνήν· ἐπὶ τοσοῦτον
γὰρ ἐβόησεν ἀκούων, ὥστε ἀσχημονεῖν. εἰ δέ πο-
τε καὶ πολεμικὸν σαλπίσειέ τις, πολὺ χεῖ-
ρον πάσχειν μαχόμενος· τοῦτον οὖν κατὰ μι-
κρὸν τῷ αὐλῷ προσάγειν· καὶ ὡς ἄν τις εἴποι
ἐκ προσαγωγῆς ἐποίησεν καὶ τὴν τῆς σάλ-
πιγγος φωνὴν ὑπομένειν· θεραπεύει δὲ ἡ κα-
ταύλησις· καὶ ἐάν τι μέρος τοῦ σώματος ἐν
ἀλγήματι ὑπάρχῃ, καταυλουμένου τοῦ σώ-
ματος, καταύλησις γινέσθω ἡμέρας ἕως ἐλά-
χιστα καὶ εὐθέως τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἐλάττων
ὁ πόνος γενήσεται καὶ τῇ δευτέρᾳ· τὸ δὲ γιγνό-
μενον διὰ τῆς καταυλήσεως, ἐπιχωριάζει
καὶ ἀλλαχῇ, μάλιστα δὲ ἐν Θήβαις μέχρι τῶν
νῦν χρόνων. Θεόφραστος ἐν τῷ πε-
ρὶ φυτῶν ἐν τῇ ἑξάτῃ τῆς πραγματείας, μθ
Εὔνομος φησὶν ὁ Χῖος ὁ φαρμακοπώλης, ἐλ-
λεβόρου πίνων πλείονας πόσεις οὐκ ἐκαθαί-
ρετο· καί ποτε ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ συνθέμενος
τοῖς ὁμοτέχνοις, περὶ δύο καὶ εἴκοσι πόσεις
ἔλαβεν ἐν τῇ ἀγορᾷ καθήμενος, καὶ οὐκ ἐξα-
νέστη ἀπὸ τῶν σκευῶν· τότε δ' ἀπῆλθεν λούσασθαι
καὶ δειπνῆσαι, ὥσπερ εἰώθει, καὶ οὐκ ἐξήμεσεν·
τοῦτο δὲ ἔπραξεν ἐν πολυχρονίῳ συνηθείᾳ γε-

γονῶς, ἀρξάμενος ἀπὸ ὀλίγου, ἕως τοσού-
των πόσεων· πάντων δὲ τῶν φαρμάκων
αἱ δυνάμεις ἀσθενέστεραι τοῖς συνηθισμένοις,
ἀήθοις δὲ καὶ ἄπρακτοί εἰσιν· ἄξιον δὲ ἐπιστῆ-
ν' σαι πρᾶγμα. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς φυ-
σικοῖς προβλήμασι εἴρηκεν, τοὺς ἀνθρώπους
φησὶ βεβρωκότα καὶ πεπωκότα τοὺς αὐ-
τῶν σταθμοὺς ἄγειν, καὶ ὅτε νήστεις ὑπῆρ-
χεν· πειρᾶται δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ
γιγνομένου ἀποδιδόναι.

Ἀπολλωνίου ἱστοριῶν θαυμα-
σίων τέλος.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ ΙΣΤΟ-ρίων παραδόξων συναγωγή.

α΄ Τίμαιος ὁ τὰς Σικελικὰς ἱστορίας συγγεγραφώς, ἐν Ῥηγίῳ φησὶ τοὺς Λοκροὺς καὶ τοὺς Ῥηγίνους ὁρίζοντος Ἄληκος καλουμένου ποταμοῦ, τῶν τεττίγων τοὺς μὲν ἐν τῇ Λοκρικῇ ᾄδειν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Ῥηγίνων ἀφώνους εἶναι. Λέγεται δέ τι τούτου μυθωδέστερον. ἀφικομένων γὰρ εἰς Δελφοὺς κιθαρῳδῶν, Ἀρίστωνος μὲν ἐκ Ῥηγίου, παρὰ δὲ Λοκρῶν Εὐνόμου, καὶ περὶ τοῦ κλήρου πρὸς ἑαυτοὺς εἰς ἀντιλογίαν ἐλθόντων, ὁ μὲν οὐκ ᾤετο δεῖν ἐλαττοῦσθαι τῆς ὅλης Ῥηγίνων ἀποικίας ἐκ Δελφῶν, καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ γεγενημένης· ὁ δὲ κατέτρεχεν, ὅτι τὸ παράπαν οὐδὲ κιθαρῳδεῖν καθήκει, παρ᾽ οἷς οὐδ᾽ οἱ τέττιγες ᾄδουσιν. εὐημερήσαντος γ᾽ οὖν τοῦ Ῥηγίνου ἐν τῷ ἀγῶνι, ἐνίκησεν Εὔνομος ὁ Λοκρὸς, παρὰ τοιαύτην αἰτίαν· ᾄδοντος αὐτοῦ, μεταξὺ τέττιξ ἐπὶ τὴν λύραν ἐπιστὰς, ᾖδεν· ἡ δὲ πανήγυρις ἀνεβόησεν ἐπὶ τῷ γεγονότι, καὶ ἐκέλευσεν ἐᾶν.

β΄ Καὶ ἄλλο δὲ παρὰ τοῖς Ῥηγίνοις τοιοῦτον, ὡς μυθικὸν ἱστορεῖται, ὅτι Ἡρακλῆς ἔν τινι τόπῳ τῆς χώρας κατακοιμηθεὶς, καὶ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν

τεττίγων, ηὔξατο αὐτοὺς ἀφώνους γενέσθαι.

γ' Καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ δὲ ποταμὸς διείργει· καὶ ὧδε τάδε μὲν γίνονται τέττιγες, ἐπέκεινα δὲ,

δ' οὔ. Οὐδ' ἐν Σερίφῳ δὲ οἱ βάτραχοι φθέγγονται. καὶ μυθῶδες καὶ παρὰ τοῖς Σεριφίοις ἐνίσχυσεν πλὴν οἱ μὲν περὶ Ἡρακλέους, οἱ δὲ

ε περὶ Περσέως. Ὁ δὲ Μυρσίλος ὁ τὰ Λεσβιακὰ συγγεγραφὼς, φησίν· Τῆς Ἀντισσαίας ἐν ᾧ τόπῳ μυθολογεῖται, καὶ δείκνυται δὲ ὁ τάφος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τῆς τοῦ Ὀρφέως κεφαλῆς, τὰς ἀηδόνας εἶναι εὐφωνοτέρας τῶν ἄλ-

ς' λων. Πίπτοι δ' ἂν τὸ γένος τῆς ἐκλογῆς, εἰς τοὺς λεγομένους ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ πέρδικας· ὧν τοὺς μὲν εὐφώνους, τοὺς δὲ τελείως

ζ ἰσχνοφώνους ὁμολογεῖται γίνεσθαι. Ἴδιον δὲ καὶ τὸ περὶ τὰ ἔντερα τῶν προβάτων· τὰ μὲν γὰρ τῶν κριῶν ἐστιν ἄφωνα, τὰ δὲ τῶν θηλειῶν, εὔφωνα· ὅθεν καὶ τὸν ποιητὴν ὑπολάβοι τις εἰρηκέναι, πολυπράγμονα πανταχοῦ καὶ περιττὸν ὄντα,

Ἑπτὰ δὲ θηλυτέρων οἴων ἐτανύσατο χορδάς.

η Οὐχ ἧττον δὲ τούτου θαυμαστὸν, καθωμιλημένον δὲ μᾶλλον, τὸ περὶ τῆς ἐν τῇ Σικελίᾳ ἄκανθαν, τὴν καλουμένην κάκτον· εἰς ἣν ὅταν ἔλαφος ἐμβῇ καὶ τραυματισθῇ, τὰ ὀστᾶ ἄφωνα καὶ ἄχρηστα πρὸς αὐλοὺς ἴσχει· ὅθεν καὶ ὁ Φιλήτας ἐξηγήσατο περὶ αὐτῆς, εἴπας·

Γηρύ

Κηρύσσετο δ' νεβρὸς ἀπὸ ζωὴν ὀλέσασα, ‹‹
Ὀξείης κάκτου τύμμα φυλαξαμένη. ‹‹

Ἐν δ' ταῖς τῶν Λημνίων νήσοις ταῖς καλουμέναις θ'
Νέαις, πέρδικες οὐ γίνονται, ἀλλὰ κἂν ἴδῃ τις,
ἀπόλλυνται· ἔνιοι δὲ τοῦτο τερατωδέστερον
ἱστοροῦσιν, ὅτι κἂν ἴδωσι τὴν χώραν. Τῆς δ' Βοιω- ι'
τίας ἐχούσης πλῆθος πολλοὺς ἀσπάλακας, ἐν
τῇ Κορωνικῇ μόνῃ οὐ γίνεσθαι τοῦτο τὸ ζῶον, ἀλλὰ
κἂν εἰσαχθῇ τελευτᾷ, καθάπερ αἱ γλαῦκες
ἐν Κρήτῃ ἐν ᾗ λέγουσιν· οὐδὲ ζῶον θανάσιμον οὐδὲν
τὴν χώραν φέρειν. Ἐν Ἀστυπαλαίᾳ δὲ ὄφεις ια'
οὐ γίνονται, οὐδὲ ἐν Ἰθάκῃ λαγῶς· οὐδὲ ἐν Λι-
βύῃ, ὗς ἄγρια, οὐδ' ἔλαφοι· οὐδὲ ἐν Ῥηνίᾳ τῇ πρὸς
Δήλῳ, γαλῆ· οὐδὲ μελεαγρὶς οὐδαμοῦ ἄλλῃ
ὁρᾶται. Ἀμελησαγόρας δὲ ὁ Ἀθηναῖος ὁ ιβ'
τὴν Ἀτθίδα συγγεγραφὼς, οὔ φησι κορώ-
νην προσίπτασθαι πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, οὐδ' ἔχειν
ἂν εἰπεῖν ἑωρακὼς οὐδείς. Ἀποδίδωσιν δ' τὴν
αἰτίαν μυθικῶς. Φησὶν γὰρ Ἡφαίστῳ δοθείσης
τῆς Ἀθηνᾶς, συγκατακλιθεῖσαν αὐτὴν ἀφα-
νισθῆναι· τὸν δὲ Ἥφαιστον εἰς γῆν πεσόν-
τα, προΐεσθαι τὸ σπέρμα· τὴν δὲ γῆν ὕστε-
ρον αὐτῷ ἀναδοῦναι Ἐριχθόνιον· ὃν τρέφειν
τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ εἰς κίστην καθεῖρξαι, καὶ πα-
ραθέσθαι ταῖς Κέκροπος παισὶν, Ἀγραύλῳ,
καὶ Πανδρόσῳ καὶ Ἕρσῃ, καὶ ἐπιτάξαι μὴ

ἀνοίγειν τὴν κίστην, ἕως ἂν αὐτὴ ἔλθῃ· ἀφι-
κομένην δὲ εἰς Πελλήνην, φέρειν ὄρος, ἵνα ἔρυμα
πρὸ τῆς ἀκροπόλεως ποιήσῃ· τὰς δὲ Κέκρο-
πος θυγατέρας τὰς δύο, Ἄγλαυρον καὶ Πάν-
δροσον, τὴν κίστην ἀνοῖξαι, καὶ ἰδεῖν δράκον-
τας δύο περὶ τὸν Ἐριχθόνιον· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ φε-
ρούσῃ τὸ ὄρος, ὃ νῦν καλεῖται Λυκαβηττός, κο-
ρώνην φησὶν ἀπαντῆσαι, καὶ εἰπεῖν, ὅτι Ἐριχθό-
νιος ἐν φανερῷ· τὴν δὲ ἀκούσασαν, ῥίψαι τὸ
ὄρος ὅπου νῦν ἐστι· τῇ δὲ κορώνῃ διὰ τὴν κακαγ-
γελίαν, εἰπεῖν, ὡς εἰς ἀκρόπολιν οὐ θέμις αὐτῇ
ιγʹ ἔσται ἀφικέσθαι. Οὐδὲ κατὰ τὴν Σκυθῶν
χώραν, ὁμοίως δὲ οὐδὲ κατὰ τὴν Ἠλίαν ἡμίονος οὐ
ιδʹ γεννᾶται. Θεόπομπος δέ φησιν κατὰ τοὺς
ἐν Θράκῃ Χαλκιδεῖς, εἶναί τινα τόπον τοιοῦ-
τον, εἰς ὃν ὅτι μὲν ἂν τῶν ἄλλων ζῴων εἰσέλθῃ,
πάλιν ἀπαθὲς ἀπέρχεται· τῶν δὲ κανθάρων
οὐδεὶς διαφεύγει· κύκλῳ δὲ στρεφόμενοι, τελευ-
τῶσιν αὐτοῦ. Διὸ δὴ καὶ τὸ χωρίον ὀνομάζεσθαι
ιεʹ Κανθαρόλεθρον. Ἐν δὲ Κραννῶνι τῆς Θετ-
ταλίας, δύο φασὶν μόνον εἶναι κόρακας· διὸ καὶ
ἐπὶ τῶν προξενιῶν τῶν ἀναγραφομένων τὸ πα-
ράσημον τῆς πόλεως (καθάπερ ἐστὶν ἔθιμον
πᾶσι προσπαρατιθέναι) ἐπιγράφονται δύο
κόρακες ἐφ' ἁμαξίου χαλκοῦ, διὰ τὸ μηδέπο-
τε πλείους τούτων ὦφθαι. Ἡ δὲ ἅμαξα προσπα-

φαίνεται διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ξένον γὰρ ἴσως
ἂν καὶ τοῦτο φανείη. Ἔστιν αὐτοῖς ἀνακειμένη χαλ-
κῆ, ἣν ὅτ' ἂν αὐχμὸς ᾖ σείοντες ὕδωρ αἰτοῦν-
ται τὸν θεόν, καί φασι γίνεσθαι. τοῦτο δέ τι ἰ-
διώτερον ὁ Θεόπομπος λέγει. φησὶ γὰρ ἕως
τούτου διατρίβειν αὐτοὺς ἐν τῇ Κράννωνι, ἕως ἂν
τοὺς νεοττοὺς ἐκνεοττεύσωσιν· τοὺς δὲ ποιήσαντας,
τοὺς μὲν νεοττοὺς καταλείπειν, αὐτοὺς δὲ ἀπιέναι.
Καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δὲ καὶ ἐν Πέρσαις Κτησίας ιϛʹ
ἱστορεῖ παραπλήσιόν τι τούτοις· διὰ δὲ τὸ αὐτὸν
πολλὰ ψεύδεσθαι παρελείπομεν τὴν ἐκλογήν.
καὶ γὰρ ἐφαίνετο τερατώδης. Μύρσιλος ιζʹ
δὲ ὁ Λέσβιος ἐν τῷ ὄρει φησὶν Λεπετύμνῳ, ἱερὸν
Ἀπόλλωνος εἶναι, καὶ ἡρῷον Λεπετύμνου,
ἐφ' ᾧ καθάπερ ἐν τῇ Κράννωνι δύο μόνους εἶναι
κόρακας, ὄντων οὐκ ὀλίγων ἐν τοῖς πλησίον τό-
ποις. Ἐν Λάτμῳ δὲ τῆς Καρίας φησὶν Ἀ- ιηʹ
ριστοτέλης τοὺς σκορπίους, ἐὰν μὲν τῶν ξένων τινὰ
πατάξωσιν, μετρίως λυπεῖν· ἐὰν δὲ τῶν ἐγχω-
ρίων, ἕως θανάτου κατατείνειν. Τῶν δὲ Λι- ιθʹ
βύων καλοῦνται Ψύλλιοί τινες, παρ' οἷς ἀνά-
παλίν τι γίνεται τοῦτο· ὑπὸ γὰρ τῶν ἀσπίδων
οὗτοι μὲν οὐδὲν πάσχουσι τυπτόμενοι· τῶν δὲ
λοιπῶν, οὐκ ἔστιν ὅστις διαφεύγει δηχθείς. Ἐν κʹ
Λυκίᾳ φύεταί τι αἰγόλεθρον, ὃ τῶν μὲν ἐγχω-
ρίων αἰγῶν οὐδεμία γεύεται· ξένη δ' ὅτ' ἂν ἐμπέ-

σῃ, καὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν φάγῃ τῆς βοτάνης,
ἀπόλλυται, διαφθαρεῖσα τὸν καλούμενον ἐχῖνον
κα΄ τῆς κοιλίας. Τῆς δὲ Καρυστίας καὶ τῆς
Ἀνδρίας χώρας ἐστὶν πλησίον νῆσος, ἡ καλου-
μένη Γύαρος· ἐνταῦθα οἱ μύες διατρώγουσι τὸν
σίδηρον. ἐν δὲ τῇ νήσῳ θανάσιμός ἐστιν ἡ ἄχερ-
δος. κἂν εἰς ἄλλο δένδρον ἐμπλήξῃς, ἀφαυαί-
κβ΄ νει. Ποιεῖ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸ τῆς τρυγόνος
κέντρον τῆς θαλαττίας· καὶ ἐὰν εἰς τοὺς ὀδόντας
κγ΄ ἅψῃ, κατασήπει. Ἴδια δὲ καὶ περὶ τὰς συγ-
κρίσεις καὶ ἀλλοιώσεις τῶν ζώων, ἔτι δὲ γενέ-
σεις. Οἷον ἐν Αἰγύπτῳ τὸν βοῦν ἐὰν κατορύξῃς
ἐν τόποις τισὶν, ὥστε αὐτὰ τὰ κέρατα τῆς γῆς
ὑπερέχειν, εἶθ' ὕστερον ἀποπρίσῃς, λέγουσιν μέ-
λιττας ἐκπέτεσθαι. σαπέντα γὰρ αὐτὸν, εἰς τοῦ-
το διαλύεσθαι τὸ ζῶον· ᾧ ὁ φαίνεται Φιλήτας
προσέχειν, ἱκανῶς ὢν περίεργος· προσαγο-
ρεύει οὖν αὐτὰς βουγενεῖς, λέγων·

Βουγενέας φάμενος προσεβήσαο μακρὰ
μελίσσας.

Φασὶ δὲ καὶ τὸν κροκόδειλον σκορπίους γεννᾶν,
καὶ ἐκ τῶν ἵππων σφῆκας γεννᾶσθαι. καί τις
Ἀρχέλαος Αἰγύπτιος τῶν ἐν ἐπιγράμμασιν
ἐξηγουμένων τὰ παράδοξα τῷ Πτολεμαίῳ,
περὶ μὲν τῶν σκορπίων, οὕτως εἴρηκεν·

Εἰς

Εἰς ὑμᾶς κροκόδειλον ἀποφθίμενον διαλύει
Σκορπίοι, ἡ πάντα ζωοθετοῦσα φύσις.

Περὶ δὲ τῶν σφηκῶν·

Ἐκ νέκυος τούτην ἵππου γράψασθε γενέθλην.
Σφήκεσσι γὰρ ζώων οἷα τίθησι φύσις.

Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ ἐκ τῶν σισυμβρείων φησὶν σαπέντων σκορπίους γίνεσθαι. Οὐχ ἧττον δὲ κδ´
τούτων θαυμάσια τὰ φθαρτικὰ τῶν ὠφελούντων, οἷον ὁ γαλεώτης, ὅτ᾽ ἂν ἐκδύῃ τὸ γῆρας, ἐπιστραφεὶς κατέπιεν· ἐπιληψίας γάρ ἐστι φασίν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης καταγράφει, φάρμακον· ὡσαύτως δ᾽ ἡ φώκη μετὰ τὸ τεκεῖν τὴν πυτίαν· καὶ γὰρ τοῦτο πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρρωστίαν χρήσιμον· τὰς δὲ ἵππους τὸ ἐπιφυόμενον τοῖς ἐμβρύοις ἱππομανὲς ἀποτρώγειν· γίνεσθαι δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ πρὸς πολλὰ ζητεῖσθαι· τὴν δὲ ἔλαφον τὸ δεξιὸν κέρας κατορύττειν· εἶναι δὲ καὶ τοῦτο ἐν πολλοῖς χρήσιμον· ταῦτα μὲν οὖν εἴτε κατὰ προαίρεσιν, εἴτε κατὰ τύχην οὕτως ἔχει, πολλῆς ἐστιν ἐπιστάσεως δεόμενα. Ὁ δὲ πολύπους κε´
ἐν τῷ χειμῶνι τὰς πλεκτάνας αὐτοῦ κατεσθίει· τοῦτ᾽ ἐστίν,

Ἤματι χειμερίῳ ὅτ᾽ ἀνόστεος ὃν πόδα τένει.

Τοὺς δὲ γαλεοὺς τὰ ἔμβρυα ἐξιόντα ἐκ τῆς

κοιλίας, νέμεται· καὶ πάλιν ἐκδύεται κατὰ τὸ στόμα. Ἡ δὲ λέαινα δὶς οὐ κυΐσκεται· τοῖς γὰρ ἐμβρύοις, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, συνεκβάλλει τὰς μήτρας. Οὐδὲ ἔχιδνα δίς· ἐσθίει γὰρ

κϛʹ αὐτῆς τὴν κοιλίαν, τὰ ἔμβρυα. Ἡ νυκτερὶς δὲ μόνον τῶν ὀρνέων ὀδόντας ἔχει, καὶ μαστοὺς καὶ γάλα. Φησὶ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ φώκην καὶ φάλαιναν ἴσχειν γάλα· τούτων δὲ οὐχ ἧττον καταγράφει τερατῶδες· ἐν Λήμνῳ γάρ φησιν ἀμελχθῆναι γάλα τράγου τοσοῦτον, ὥστε τροφαλίδας γενέσθαι.

κζʹ Τῶν δὲ ἀλκυόνων οἱ ἄρσενες κηρύλοι καλοῦνται· ὅτ' ἂν οὖν ὑπὸ τοῦ γήρως ἀσθενήσωσι, καὶ μηκέτι δύνωνται πέτεσθαι, φέρουσιν αὐτοὺς αἱ θήλειαι ἐπὶ τῶν πτερῶν λαβοῦσαι· καί ἐστι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλκμᾶνος λεγόμενον τούτῳ συνῳκειωμένον· φησὶν γὰρ ἀσθενὴς ὢν διὰ τὸ γῆρας, καὶ τοῖς χοροῖς οὐ δυνάμενος συμπεριφέρεσθαι, οὐδὲ τῇ τῶν παρθένων ὀρχήσει.

Οὔ μ' ἔτι παρθενικαὶ μελιγάρυες ἱερόφωνοι
Γυῖα φέρειν δύναται, βάλε δὴ βάλε κη-
ρύλος εἴην.
Ὅς τ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἅμ' ἀλκυόνεσσι
ποτῆται,
Νηλεὲς ἦτορ ἔχων ἁλιπόρφυρος εἴαρος ὄρνις.

κηʹ Ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ ὠνιτὴς λέγεται παρὰ πάντων ἐπιμελὴς καὶ πολυπράγμων εἶναι· ὁ γὰρ Ὀδυσ-

ὀδυνωμένους ἐπιφερομένων αὐτῷ τῶν κυνῶν ἐν τῇ
πρὸς τὴν συβώτην ἀναβάσει,

Ἕζετο κερδοσύνῃ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε
χειρός.

Οὐ γάρ φασιν ὅτ᾽ ἂν διωκόμενός τις συγκαθέσῃ
ἀδικεῖν τοὺς κύνας. Θαυμαστὰ δὲ καὶ τὰ τοῖς κθʹ
τόποις συναφομοιούμενα, οἷον ὅτε πολύπους· γί-
νεται γὰρ ἀδιάγνωστος τῷ χρώματι τοῦ ἐδά-
φους καὶ παντὸς ᾧ ἐὰν περιπλακῇ, ὥστε εἶναι
δυσεργὸν αὐτοῦ τὴν θήραν· ὅθεν δῆλον καὶ ὁ ποιη-
τὴς τὸ θρυλλούμενον ἔγραψεν,

Πουλύποδος ὡς τέκνον ἔχων ἐν στήθεσι θυμόν,
τοῖσιν ἐφαρμόζειν.

Γίνεται δὲ ταὐτὸν καὶ περὶ τὸν χαμαιλέοντα· λʹ
καὶ γὰρ τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων καὶ τοῖς
φύλλοις, καὶ τῇ γῇ τὸν αὐτὸν τρόπον ἅπαντι
τόπῳ συμμεταβάλλει τὴν χροιάν. Ἀριστο- λαʹ
τέλης δέ φησι καὶ τὸν καλούμενον τάρανδον τοῦ-
το πάσχειν, ὄντα τετράπουν, καὶ σχεδὸν ἴσον ὄνῳ,
καὶ παχύδερμον, καὶ τετριχωμένον, καὶ θαυ-
μαστὸν εἶναι, πῶς αἱ τρίχες οὕτως ὀξέως ἀλ-
λοιοῦνται. Γίνεται δὲ καὶ βοτάνη τις, ἣ λβʹ
καλεῖται τριπόλιον· φύεται δ᾽ ἐν τοῖς ἐπιθα-
λαττίοις ἐπὶ τῶν πετρῶν· ἀφίησι δὲ ἄνθος, ὃ
τῆς ἡμέρας τρὶς μεταστρέφεται τὸ χρῶμα· γί-
νεται δὲ ὅτε μὲν λευκόν, ὅτε δὲ φοινικοῦν, ὅτε δὲ
μήλινον.

μήλινον. Καὶ μὴν τάς τε λοιπὰς ἐντρεχείας τῶν ζώων, οἷον ἐν μάχαις, ἐν θεραπείαις τραυμάτων, ἐν παρασκευαῖς τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων, ἐν φιλοστοργίαις, ἐν μνήμαις, ἀκριβέστατ᾽ ἄν τις ἐκ τῆς τοῦ Ἀριστοτέλους συναγωγῆς καταμάθοι, ἐξ ἧς ἡμεῖς πρότερον ποιη-
λγ′ σόμεθα τὴν ἐκλογήν. Φησὶ περὶ Κωνώπιον τῆς Μαιώτιδος λίμνης, τοὺς λύκους παρὰ τῶν ἁλιέων λαμβάνοντας τροφὴν, φυλάττειν τὴν θήραν· ἂν δ᾽ ὑπολαμβάνωσί τι ἀδικεῖσθαι, λυμαίνεσθαι
λδ′ τὰ λίνα καὶ τοὺς ἰχθύας αὐτῶν. Ἐν Θράκῃ δὲ τῇ κληθείσῃ ποτὲ Κεδρείπολι, τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ἱέρακας κοινῇ θηρεύειν τὰ ὀρνιθάρια. τοὺς μὲν γὰρ σοβεῖν τοῖς ξύλοις, τοὺς δὲ ἱέρακας καταδιώκειν· τὰ δὲ φεύγοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐμπίπτειν· διὸ καὶ μεταδιδόναι τοῖς ἱέραξιν αὐ-
λε′ τοὺς τῶν ληφθέντων. Τὰς δ᾽ ἐλάφους λέγει τίκτειν παρὰ τὰς ὁδοὺς, φευγούσας τὰ θηρία· ἥκιστα γὰρ ἐπιτίθεσθαι τοὺς λύκους ἐνθάδε· ἄγειν δὲ καὶ τὰ τέκνα ἐπὶ τῶν σταθμῶν ἐθιζούσας οὗ δεῖ ἀποφεύγειν· εἶναι δὲ τοῦτο, πέτραν ἀπορρῶγα μίαν ἔχουσαν ὁδόν· ἤδη δὲ εἰλῆφθαι ἀχαΐνην ἔλαφον, κιττὸν ἔχουσαν ἐπὶ τῶν κεράτων, ὡς ἂν ἐνύγρων ὄντων· ἁλίσκεσθαι δὲ ἐλάφους καὶ συριττόντων καὶ ᾀδόντων, ὥστε
λϛ′ καὶ κατακλίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡδονῆς. Τὰς

δ᾽ ἐν

δ' ἐν Κρήτῃ αἶγας τὰς ἀγρίας, ὅτ' ἂν τοξευθῶ-
σι, ζητεῖν τὴν δίκταμον. δοκεῖ γὰρ ἐκβλητι-
κὸν εἶναι τῶν βελῶν. Τὴν δὲ πάρδαλιν λζ
φασί τινες κατανενοηκέναι ὅτι τὰ ζῶα τῇ
ὀσμῇ αὐτῆς χαίρει ἀποκρύπτειν ἑαυτὴν, καὶ
οὕτως θηρεύειν τὰ προσπορευόμενα ἐγγύς.
Τὸν δὲ ἰχνεύμονα ὅτ' ἂν ἴδῃ ὄφιν τὴν ἀσπίδα, οὐ λη
πρότερον ἐπιτίθεσθαι, πρὶν καλέσαι βοηθοὺς
ἄλλους. πρὸς δὲ τὰ δήγματα καὶ τὰς πληγὰς
πηλῷ καταπλάττειν ἑαυτόν. βρέξαντας γὰρ
τὸ σῶμα, κυλίεσθαι ἐν τῷ κονιορτῷ. Τῶν δὲ λθ
κροκοδείλων λέγει τοὺς τροχίλους ἐκκαθαί-
ρειν τοὺς ὀδόντας, καὶ ἀπὸ τούτων τρέφεσθαι· τὸν
δὲ ὠφελούμενον, αἰσθάνεσθαι, καὶ ὅταν ἐ-
ξελθεῖν βούλεται ὁ τρόχιλος, τὸν αὐχένα κι-
νεῖν, ἵνα μὴ συνδηχθῇ. Τὴν δὲ χελώνην μ
ὅτ' ἂν ὄφεως φάγῃ, ἐπεσθίειν ὀριγάνου, καί πο-
τέ τινος παρατηρήσαντος, καὶ ἐκτίλαντος
τὴν ὀρίγανον οὐκ ἔχουσαν ἐπιφαγεῖν τελευ-
τῆσαι. Τὴν δὲ γαλῆν ὅταν μάχηται μετὰ μα
τοῦ ὄφεως, τοῦ πηγάνου προεσθίειν. πολέ-
μιον γὰρ εἶναι τοῖς ὄφεσι τὴν ὀσμήν· καὶ πρὸς
τὰς πληγὰς δὲ τοῦ ὄφεως, βοηθεῖν τὸ πή-
γανον ἐν ἀκράτῳ διηθηθὲν καὶ ποθέν·
ὁ γὰρ ὗς ὅτ' ἂν ὑπὸ τοῦ ὄφεως δηχθῇ, φέρε-
ται εὐθέως ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ ζητεῖ τοὺς

καρ-

καρκίνον· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῶν καταγεγραφο-
μένων καὶ βοηθεῖ πρὸς τὰς πληγὰς τοῦ ὄφεως
μβ' ἰσχυρῶς. Ἡ φάττα δὲ ὅταν πληγῇ, τὴν
ὀρίγανον ἔσταξεν εἰς τὸ ἕλκος, καὶ γίνεται τοῦ-
μγ' τον τὸν τρόπον ὑγιής. Ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέ-
λης τὴν χελιδόνα φησὶν ἐν τῇ σκηνοποιΐᾳ συγ-
καταπλέκειν τοῖς κάρφεσι τὸν πηλὸν, κἂν
ἐλλίπῃ πηλὸς, βρέχουσαν αὑτὴν κυλίεσθαι, καὶ
ταῖς πτέρυξιν ἀναλαμβάνειν, στιβάδα ποιεῖσθαί
τε καθάπερ ἄνθρωπον κάτωθεν ὑποτιθεῖ-
σαν τὰ σκληρά· τοῖς τε νεοττοῖς τὴν τροφὴν δι-
δόναι κατὰ μέρος παρατηροῦσαν, ἵνα μὴ δὶς τοῖς
αὐτοῖς δῷ. τὴν δὲ κόπρον, μικρῶν μὲν ὄντων,
αὐτὴν ἐκβάλλειν· αὐξηθέντων δὲ διδάσκειν ἔξω
μδ' στραφέντα τὰ νεόττια, ἀφοδεύειν. Τὰς δὲ
περιστερὰς οὐ θέλειν πλείοσιν συνδυάζεσθαι,
οὐδὲ προλείπειν τὴν συνουσίαν, ἐὰν μὴ χῆρος ἢ
χήρα γένηται· τοῖς δὲ νεοττοῖς τῆς ἁλμυριζούσης
γῆς διαμασησαμένας, ἐμπτύειν εἰς τὸ στόμα,
με' προπαρασκευαζούσας τροφήν. Τοὺς δὲ
πέρδικας ὅταν θηρεύῃ τις σὺν νεοττοὺς, προκυ-
λίεσθαι τοῦ θηρεύοντος, ὡς ἐπιλήπτους ὄντας,
καὶ ἐπισπᾶσθαι, ἕως ἂν διαδρᾷ τὰ νεόττια,
διὰ δὲ τὸ εἶναι ἀφροδισιαστικοὺς, λυμαίνεσθαι
τὰ ᾠά· ἵνα δὲ μὴ ἐπωάζῃ ἡ θήλεια, τὴν δ' ἀντι-
μηχανᾶσθαι, καὶ διαδρᾶσαν, τίκτειν. σὺν δὲ χή-

ρους

ρους μάχεσθαι πρὸς αὐτόν· τὸν δὲ ἡττηθέντα
ἀκολουθεῖν, ὀχευόμενον ὑπὸ μόνου τούτου. Τὰς μϛʹ
δὲ γεράνους σὺν ὕψει πέτεσθαι, ἵνα καθορῶσιν
μακράν. κἂν ἴδωσι νέφη καὶ συστροφὴν ἡσυχά-
ζειν· ἔχειν δὲ καὶ ἡγεμόνα· τὰς μὲν οὖν ἄλλας
καθεύδειν, ὑπὸ τὴν πτέρυγα τὰς κεφαλὰς
θείσας· τὸν δὲ ἡγεμόνα γυμνὴν ἔχειν προορώμε-
νον· κἂν αἴσθηται, σημαίνειν τοῖς ἄλλοις βοῶν-
τα. Τοὺς δὲ πελεκάνας τὰς θηλείας κόγχας μζʹ
καταπίνειν ἱστορεῖ· ἔπειτα ὀλίγας καταπέσσοντας
ἐν τῷ ἄνω τῆς κοιλίας, ἐξεμεῖν κεχηνυίας· εἶτα,
οὕτω τὰ κρέα ἐξαιροῦντας ἐσθίειν. Γυπὸς δὲ μηʹ
λέγεται ὑπό τινων, ὅτι οὐδεὶς ἑώρακε νεοττὸν,
οὐδὲ νεοττείαν. Διὸ καὶ Ἡρόδωρον τὸν Βρύσωνος
τοῦ σοφιστοῦ πατέρα, ἀπό τινος αὐτοὺς ἑτέρας
φάναι γῆς εἶναι μετεώρου· τίκτειν δ' οὖν ἔνια
πρὸς ἀβάτοις πέτραις. Λέγειν δέ τινας καὶ μθʹ
τὸ κινναμωμον ὄρνεον εἶναι, καὶ τὰ ἀρώματα
φέρειν, καὶ τὰς νεοττείας ἐκ τούτου ποιεῖσθαι. νεοτ-
τεύειν δ' ἐφ' ὑψηλῶν δένδρων καὶ ἀβάτων· τοὺς
δὲ ἐγχωρίους μόλιβδον τοῖς οἰστοῖς προσιθέντας
τοξεύειν, καὶ καταῤῥηγνύειν τὰς νεοττείας. Τὸν νʹ
δὲ κόκκυγα δοκεῖν ὑποβολιμαίους τοὺς νεοτ-
τοὺς ποιεῖν, διὰ τὸ δειλὸν εἶναι, καὶ μὴ δύ-
νασθαι ἀμύνειν· τίλλεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἐ-
λαχίστων· τὰ δὲ ὑπὸ ἐξάμηνα τῶν ὀρνέων,

ἐκβαλ-

ἐκβάλλειν τῶν ἑαυτῆς νεοττούς, διὰ τὸ καλὸν
να' εἶναι τὸν τοῦ κόκκυγος. Τὸν δὲ αἴγιθον αἶ-
γα θηλάζειν προσαπτόμενον· ὅθεν καὶ τὴν
προσηγορίαν εἰληφέναι· τὸν δὲ μαστὸν ὅθεν ἂν
ἑλκύσῃ, ἀποτυφλοῦσθαι. ἔστι δὲ χωλὸν τὸ ὄρ-
νεον· ὅθεν καὶ Καλλίμαχος ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
περίτρανος εἶναι βουλόμενος ἔφησεν πρόσ-
πας ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ὀρνέου, αἴγιθος ἀμφι-
γυήεις. Οὐ σώζεται οὖν αὐτῷ ὁ λόγος· ἔστι
γὰρ οὐκ ἀμφότερα χωλόν· τὸ δ' ἀμφιγυήεις
οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τοῦ Ἡφαίστου εἴρη-
ται, ὅτ' ἂν ἑκατέρους ᾖ κεχωλωμένος· πε-
ρὶ μὲν οὖν τοῦ Καλλιμάχου διὰ τὸ ἀπίθα-
νβ' νον προήχθημεν εἰπεῖν. Ὁ δὲ Ἀριστο-
τέλης φησὶν, τῷ ἀετῷ γηράσκοντι, τὸ ῥύγχος
αὐξάνεσθαι καὶ γαμψοῦσθαι, καὶ τέλος ἀ-
ποθνήσκειν λιμῷ· τὴν φήνην δὲ τοὺς ἐκβληθέν-
τας τῶν νεοττῶν ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ λαμβάνειν καὶ
ἐκτρέφειν· τὸν δὲ ἀετὸν ἐπαναγκάζειν τὰ τέ-
κνα ἔτι ψιλὰ ὄντα, πρὸς τὸν ἥλιον βλέπειν·
τὸ δὲ δακρῦον αὐτῶν, καὶ μὴ θέλον ἀντοφθαλ-
μεῖν, ἀποκτείνειν· τῶν ἰχθύων δὲ, τὸν ἁλιέα
καλούμενον βάτραχον, θηρεύειν τὰ ἰχθύ-
δια τοῖς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποκρεμαμέ-
νοις, ὧν τὸ μὲν μῆκός ἐστι τριχοειδὲς, ἐπ' ἄ-
κρου δὲ προσκείμενον ὥσπερ δέλεαρ στρογ-
γύλον.

ξύλοις· τοῦτ' οὖν κρύψαντα ἑαυτοὺς προ-
τείνειν. Τὴν δὲ νάρκην καθαλμίσασαν ἑαυ- νγ'
τὴν, τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ἰχθύων ὅτ' ἂν συνεγ-
γὺς ᾖ, κολυμβῶντας, δὴ τῇ ναρκήσει τε συλλαμ-
βάνειν. Τὰς δὲ καλουμένας ἀλώπεκας, ὅτ' νδ'
ἂν αἴσθωνται ὅτι τὸ ἄγκιστρον καταπεπώκα-
σιν, ἀναδραμούσας ἄνωθεν τῆς ὁρμίας, ἀπο-
τρώγειν. Τὸν δὲ πολύποδα κατατίθεσθαι νε'
τροφὴν εἰς τὰς θαλάμας· καὶ ὅτ' ἂν τὰ χρήσιμα
ἀναλώσῃ, τὰ ἀχρεῖα ἐκβάλλειν· καὶ τὰ συνερχό-
μενα τῶν ἰχθυδίων ἐπὶ τὰ ἐκβεβλημένα θηρεύειν·
ποιεῖσθαι δὲ τὸ χρῶμα παραπλήσιον οἷς ἂν ἐγ-
γὺς ᾖ λίθοις· καὶ ὅταν φοβηθῇ δὲ τοῦτο ποιεῖν
αὐτόν. Ἰ δὲ καὶ τὸν ναυτίλον πολύποδα νϛ'
οἷς ποιεῖ παράδοξον· ἔχει μὲν γὰρ ὄστρακον, ὃ κα-
ταστρέψας ἀναφέρεται ἵνα ῥᾳδίως ἀνενεχθῇ
κενός· ἄνωθεν δὲ γενόμενος, μεταστρέ-
φειν· ἔχειν δὲ μεταξὺ τῶν πλεκτανῶν
ἐπί τι συνεχὲς, οἷον ὑμένα· καὶ τούτῳ
ὅτ' ἂν πνεύματος ᾖ, ὥσπερ ἱστίῳ χρῆσθαι·
ἀντὶ πηδαλίων δὲ παρακαθιέναι τῶν πλε-
κτανῶν. Τὰς δὲ μελίττας θυμιωμέ- νζ'
νας ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, καὶ κακοπαθού-
σας, τότε μάλιστα μὲν ἐσθίειν· τὸν δὲ λοι-
πὸν χρόνον φείδεσθαι, ὡς τροφῆς χάριν ἀποτε-
θειμένας· τοῖς ἀπὸ τῶν δένδρων δὲ δακρύοις

δεῖ χρίειν τὸ σμῆνος, τῶν ἄλλων ἕνεκεν θηρίων·
ὅσας δ' ἂν ἀποκτείνωσιν αἱ χρησταὶ μέλιτται, πει-
ρᾶσθαι μὲν αὐτὰς ἔξω τοῦτο ποιεῖν· ἐὰν δὲ ἔσω τοῦ
σμήνους ἀποκτείνωσιν, ἐκφέρειν· τοὺς δὲ φῶρας
καλουμένους, κακουργεῖν ἐὰν λάθωσιν παρεισελ-
θόντες· εἰσέρχονται δὲ σπανίως. τηρεῖσθαι γὰρ αὐτούς,
καὶ ἐπὶ πασῶν φύλακας εἶναι· εἶναι δὲ αὐτὰς
τεταγμένας ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἔργων· καὶ τὰς μὲν
ἀνθοφορεῖν, τὰς δὲ κατορθοῦν τὰ κηρία· δυσχε-
ραίνειν δ' αὐτὰς καὶ τῇ δυσωδίᾳ τῆς τροφῆς, καὶ
τοῦ μύρου, καὶ τὸ περίττωμα δὲ ἔξω ἀφιέναι· καὶ
τὰς μὲν πρεσβυτέρας ἔσω ἐργάζεσθαι· σφῆκα
δ' ἂν λάβῃ τις τῶν σκληρῶν, καὶ τοῖς προτέροις
* ἀρόμεναι προπέτεσθαί φησιν τοὺς ἀκούοντας· τῶν
νη' δ' ἐχόντων τὸ κέντρον, οὐδένα. Τὸν δὲ μόνω-
τον γίνεσθαι μέν φασιν ἐν Παιονίᾳ ἐν τῷ ὄρει Μαρ-
σαίνῳ· ὀδόντας δὲ τοὺς ἄνωθεν οὐκ ἔχειν, ὥσπερ
βοῦν, οὐδ' ἄλλο τῶν δικεράτων οὐδέν· καὶ τἄλ-
λα προσεμφερὲς εἶναι τῷ ταύρῳ· διωκόμενον
δὲ προσαφοδεύειν πόῤῥωθεν. καὶ τὴν κόπρον
ὅταν πεφοβημένος τοῦτο ποιήσῃ καθικνεῖσθαι
οὕτως, ὥστε τὰς τρίχας ἀφαιρεῖν τῶν κτηνῶν·
ἂν δ' ἄνευ φόβου τοῦτο ποιήσῃ, οὐδὲν πάσχειν, οὐ-
δὲ βλάπτεσθαι· ὃ δ' ἂν ὀχεύσῃ καὶ ἔγκυον ποιή-
νθ' σῃ, τοῦτο πάλιν οὐχ ἅπτεσθαι. Τῷ δὲ Σκυ-
θῶν βασιλεῖ ἵππον φασὶ γενναῖον γενέσθαι· ταύ-

την

τῇ τὸν ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα πῶλον προσάγειν
ἵνα ὀχεύσῃ· τὸν δ' οὐ θέλειν· ὡς δὲ περικαλύ-
ψαντες προσήγαγον τῇ ἵππῳ ἀναβῆναι· ἀπο-
καλυφθείσης δὲ ἰδόντα τὸ πρόσωπον, φυγεῖν, καὶ
κατακρημνίσαι ἑαυτόν. Τῶν θαλαττίων ξ'
δὲ ζώων ἡμερώτατον εἶναι δελφῖνα· καὶ γὰρ
πρὸς παῖδας ἐρωτικῶς ἔχειν, οἷον περὶ Τά-
ραντα καὶ Καρίαν καὶ ἄλλους τόπους πολλούς·
ἐν δὲ Καρίᾳ δεθέντος δελφῖνος καὶ τραύματα
λαβόντος πολλά, παραγενέσθαι πολλοὺς πρὸς
βοήθειαν εἰς τὸν λιμένα ἕως ἀφῆκεν ὁ ἁλιεύς.
Περὶ δὲ τοῦ τόκου τῶν λύκων, μυθικόν τι τελέως ξα'
διεξέρχεται, καὶ ὅμοιός ἐστι καὶ τῷ συνειδέναι·
φησὶν γὰρ αὐτοὺς ἅπαντας ἐν δεκαδύο τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ τίκτειν· εἶναι δὲ τούτου αἴτιον, ὡς ὁ λόγος, ὅτι ἐν
ιβ' ἡμέραις τὴν Λητὼ παρεκόμισαν ἐξ Ὑπερβο-
ρέων εἰς Δῆλον, λύκαιναν φαινομένην. Τὴν ξβ'
δὲ γλαῦκα καὶ τὴν κορώνην πολεμίους εἶναι·
τὴν μὲν κορώνην τῆς γλαυκὸς μεθ' ἡμέραν, διὰ
τὸ μὴ βλέπειν τὴν γλαῦκα· τὴν δὲ γλαῦκα τῆς
κορώνης νύκτωρ, διὰ τὸ τὴν κορώνην μὴ ὁρᾶν·
διὸ καὶ κρατεῖν αὐτῶν, τὴν μὲν νύκτωρ, τὴν
δὲ μεθ' ἡμέραν. Καὶ τὸν ὄνον καὶ τὸν αἴγιθον ξγ'
πολεμεῖν ἑαυτοῖς· παριόντα γὰρ λύεσθαι εἰς τὰς
ἀκάνθας, διατρίβειν τοῦτο· καὶ ὅταν ὀγκήσηται,
ἐκβάλλειν τὰ ᾠὰ τῆς αἰγίθου, καὶ τοὺς νεοττοὺς

φοβουμένους, ἐκπίπτειν· τὸν δὲ διὰ τὴν βλα-
βὴν ταύτην, κολάπτειν τὰ ἕλκη αὐτοῦ ἐπι-
ξδʹ πετόμενον. Καὶ τὸν ἐσάλωνα δὲ πολέμιον
εἶναι τῇ ἀλώπεκι· τὸν δὲ κόρακα καὶ τὴν ἀ-
λώπεκα, φίλους· πολεμεῖν δὲ καὶ τὸν κό-
ρακα τῷ ἐσάλωνι· διὸ καὶ τυπτομένῃ τῇ ἀλώ-
ξεʹ πεκι βοηθεῖν. Τοὺς αἰπόλους δὲ φασὶ λέ-
γειν, ὅτι ὅταν τάχιστα ὁ ἥλιος τραπῇ, ἀν-
τιβλέπουσαι αὐτῷ αἱ αἶγες κατάκεινται.
ξςʹ Τούτῳ τι παραπλήσιον Λύκος ἱστορεῖ· φησὶ
γὰρ ἐν Λιβύῃ τὰ κτήνη τὸν μὲν ἄλλον χρόνον,
τὰ μὲν αὐτοῖς ἐναντία, τὰ δ' ὡς ἔτυχεν
κοιμᾶσθαι· τῇ δὲ νυκτὶ καθ' ἣν τοῦ κυνὸς ἀ-
νατολὴ γίνεται, πρὸς αὐτὸ τὸ ἄστρον ἐστραμ-
μένα· καὶ τούτῳ τεκμηρίῳ τῆς ἐπιτολῆς τοὺς
ἐκεῖ χρῆσθαι. Πλὴν ὅγε Ἀριστοτέλης χωρὶς
τῆς περὶ τοὺς βίους τῶν ζώων ἐντρεχείας,
καὶ τοιαῦτά τινα διεξέρχεται· πάνυ πολλὴν
ἐπιμέλειαν πεποιημένος ἐν τοῖς πλείστοις αὐ-
τῶν, καὶ οἷον ἔργῳ οὐ παρέργῳ χρώμενος
τῇ περὶ τούτων ἐξηγήσει· τὰ γοῦν πάν-
τα σχεδὸν ἑβδομήκοντα περὶ αὐτῶν κατα-
βέβληται βιβλία· καὶ πεπείραται ἐξηγη-
τικώτερον, ἢ ἱστορικώτερον ἐν ἑκάστοις ἀνα-
στρέφεσθαι, πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐκλογὴν
ἐπιποιεῖν προῃρημένων αὐτῷ τὸν ξένον τὸ
πρά-

παραδόξοις ἔκτε τούτων, καὶ τῶν ἄλλως
ἐπιδραμεῖν. Λέγει γ᾽ οὖν τὰ χερ- ξζ'
σαῖα πάντα ἀναπνεῖν, ὅσα πνεύμονα ἔχειν·
σφῆκας δὲ καὶ μελίσσας οὐκ ἀναπνεῖν. Ὅσα ξη'
τε κύστιν ἔχει, πάντα καὶ κοιλίαν· ὅσα τε
κοιλίαν, πάντα καὶ κύστιν. Ἄναιμα δὲ ξθ'
εἶναι πολλὰ μὲν τῶν ζώων· καθόλου δὲ
ὅσα πλείω πόδας ἔχει τεττάρων. Ὅσα ο'
δὲ τρίχας ἔχει, πάντα ζωοτοκεῖν, οὐκ ἀν-
τιστρέφει δέ. Πάντα τὰ ζῷα κινεῖν τὴν οα'
κάτω σιαγόνα, πλὴν τοῦ ποταμίου κροκο-
δείλου· τοῦτον δὲ μόνον, τὴν ἄνω. Ἐν οβ'
Ἰλλυριοῖς εἶναι καὶ Παιονίᾳ μωνύχους. Μώ-
νυχον δὲ καὶ δίκερω οὐδὲν ἑωρᾶσθαι· μονοκέρω-
τά τε καὶ μωνυχαῖα τοὺς Ἰνδικὸν ὄνον· τοῦ-
τον δὲ καὶ ἀστράγαλον τῶν μωνύχων ἔχειν
ζώων. Τῆς δὲ γαλῆς ὀστοῦν εἶναι τὸ αἰ- ογ'
δοῖον. Τὸ δ᾽ ἄῤῥεν τοῦ θήλεος πλείους ἔχειν οδ'
ὀδόντας, καὶ ἐν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις. Τὴν δὲ τῶν ἵππων καρδίαν, ὀστοῦν, οε'
καὶ βοῶν δὲ τινῶν. Τῶν δὲ ἐλάφων τοὺς ος'
ἀχαΐνους καλουμένους, δοκεῖν ἐν τῇ κέρκῳ
τὴν χολὴν ἔχειν. Τοὺς δὲ ἰχθῦς οὐκ ἔχειν στό- οζ'
μαχον. διὸ καὶ τῶν μεγάλων ἑτέρων ὅταν διώ-
κωσιν ἐλάττονα, προπίπτειν τὴν κοιλίαν εἰς
τὸ στόμα. Τοὺς δὲ ὄφεις πλευρὰς ἔχειν λ'. οη'

καὶ ὄμματα δὲ αὐτοῦ ἐάν τις ἐκκεντήσῃ, καθά-
οθ' περ τὰ τῶν χελιδόνων, πάλιν γίνεσθαι. Τῶν
π' δ' ἰχθύων τὸν κληρο μόνον μὴ ῥυγχάζειν. Τοῦ
δὲ λέοντος οὕτως εἶναι τὰ ὀστᾶ στερεά, ὥστε πολ-
πα' λάκις κοπτομένων πῦρ ἐκλάμπειν. Ἐν Φρυ-
πβ' γίᾳ δὲ βοῦς εἶναι, οἳ κινοῦσι τὰ κέρατα. Τρί-
χας δὲ ἔχειν τῶν ζώων, ὅσα πεζὰ καὶ ατο καὶ
πγ' ζωοτόκα· φολίδας δὲ ὅσα πεζὰ καὶ ζωοτόκα. Ἤδη
δέ τισιν κάμνουσιν πολιὰς γίγνεσθαι· ὑγιασ-
πδ' θεῖσι δὲ πάλιν μελαίνας. Τὸν δὲ ἐν τῇ Χαλκι-
δικῇ ποταμὸν τὸν ἐπὶ Θράκης, τὸν καλούμενον
κοχρύνναν πάντα τὰ πρόβατα, ἔχειν τὰ γεν-
νώμενα μέλανα ποιεῖ· καὶ ἐν τῇ Ἀντανδρείᾳ δύο
ποταμοὺς εἶναι, ὧν τὸν μὲν λευκά, τὸν δὲ μέ-
λανα γεννᾶν· δοκεῖν δὲ καὶ τὸν Σκάμανδρον ξαν-
θὰ ποιεῖν· διὸ καὶ τὸν ποιητὴν ἀντὶ Σκαμάν-
δρου Ξάνθον αὐτὸν προσαγορεύειν· καὶ ἐν τῇ
Εὐβοίᾳ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλικὴν τὴν συνορίζου-
σαν τῇ Χαλκίδι δύο ποταμοί, Κέρων καὶ Νη-
λεύς· ὧν αἱ γυναῖκες ἐὰν περὶ τὸ συλλαμβά-
νειν οὖσαι πίωσιν, ἐὰν μὲν ἀπὸ ποταμοῦ Κέρω-
νος, μέλανα τίκτουσιν· ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ Νηλέως,
πε' λευκά. Τοὺς δὲ μύρμηκας φησὶν ὑπὸ ὀρι-
γάνου καὶ θείου περιπαττομένους, ἐκλείπειν τὰς
πϛ' μυρμηκιάς. Τὴν δ' ἔγχελυν, οὔτ' ἄῤῥεν εἶναι,
πζ' οὔτε θῆλυ. Τοὺς δὲ πέρδικας ἐὰν κατ' ἄνε-

μον

μον σῶσιν αἱ θήλειαι τῶν ἀῤῥένων, ἐγκύους γί-
νεσθαι. Τὸν δὲ καλούμενον ἀστέρα, οὕτω διά- πή
θερμον εἶναι, ὥσθ' ὅντινα ἂν λάβῃ τῶν ἰχθύων
παραχρῆμα δίεφθον ποιεῖν. Ἔχειν δὲ καὶ σπογ- πθ'
γίον αἴσθησιν· ἂν γὰρ μέλλοντος ἀποσπᾶν προ-
αίσθηται, συσπᾶσθαι καὶ ἔργον εἶναι ἀφε-
λεῖν· ταυτὸ δ' ἂν ἄνεμος ἢ κλύδων ᾖ, γίνεσθαι.
Εἶναι δὲ καὶ ἐν χιόνι ζῷα σκωληκοειδῆ δασέα. ϛ'
Ἐν Κύπρῳ γ' οὖν χαλκῖτις λίθος καίεται, καὶ
γίνεται θηρίον μικρῷ μεῖζον μυῶν· τὸ αὐτὸ δὲ,
καὶ ἐν τοῖς Καρυστίων θηείοις· ἀποθνήσκειν δὲ τὰ
μὲν τῆς χιόνος, τὰ δὲ τοῦ πυρὸς χωριζόμενα.
Τὴν δὲ σαλαμάνδραν σβεννύειν τὸ πῦρ. Περὶ ϛα'. ϛβ'
δὲ τὸν Ὕπανιν ποταμὸν, τὸν περὶ Βόσπορον
τὸν κιμμέριον, περὶ τροπὰς χειμερινὰς, κατα-
φέρεσθαί φασιν οἷον θυλάκους μείζους ῥαγῶν·
ἐφ' ὧν πηγνυμένων, ἐξέρχεσθαι ζῷον πτερωτὸν
τετράπουν· ζῆν δὲ μίαν ἡμέραν· ἴδιον δὲ καὶ τὸ
πτερωτὸν τετράπουν εἶναι. Τὰ δὲ σμήνη ἀπόλ- ϛγ'
λυσθαι, ἐάν τε ἡγεμόνες ὦσιν, ἐάν τε τοὐναν- *
τίον πολλοί. Τοὺς δὲ σκορπίους τοὺς χερσαίους ϛδ'
ὑπὸ τῶν τέκνων ἀποθνήσκειν· καὶ φαλάγγια
δὲ κτείνειν τὴν τεκοῦσαν· πολλάκις δὲ καὶ τὸν
ἄῤῥενα, συνεπωάζει γάρ. Ἐν δὲ τῷ σώματι ϛε'
τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι οἷον ἰόνθους μικρούς·
τούτους δὲ ἐάν τις κεντήσῃ ἐξέρχεσθαι φθεῖρας· καὶ

ἐάν τις ἐάσῃ, εἰς νόσημα ἃς τοῦτο ἐμπίπτει· ὥσπερ Ἀλκμαίωνι τῷ φυσικῷ, καὶ Φερεκύδει τῷ
ϛϛ' Συρίῳ. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο νεκρῶν τινων, τοῦ μυελοῦ σαπέντος ἐκ τῆς ῥάχεως ὄφεις γίνεσθαι, ἐὰν πρὸ τοῦ τελευτᾶν ὄφεως τεθνηκότος ἑλκύσωσι τὴν ὀσμήν· καί τινι καὶ ἐπιγραμματίῳ περιπεπτώκαμεν Ἀρχελάου, οὗ καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, ὃς περὶ τῶν θαυμασίως καὶ τοῦτο καταγράφει, καί φησιν·

Πάντα δι' ἀλλήλων ὁ πολὺς σφαιρίζεται
αἰών,
Ἀνδρὸς γὰρ κοίλης ἐκ μυελοῦ ῥάχεως,
Δεινὸς γίνετ' ὄφις, νέκυος δ' ἔπι λοῖο σαπέντος,
Ὃς νέον ἐκ τούτου πνεῦμα λάβῃ τόρραος
Τεθνεότος, ζωὴν ἕλκων φύσιν· εἰ δὲ τόδ' ἐστὶν,
Οὐ θαῦμα βλαστεῖν τὸν διφυῆ κέκροπα.

Τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀκοῇ τε καὶ φορουμένῃ τινὶ καὶ πρὸ ὀλίγων τοῦ ἐπιγράμματος· ποιεῖ μαρ-
ϛζ' τυρίᾳ κεῖσθαι. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν κηρῷ φησὶ γίνεσθαι ζῶον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐλάχιστον εἶναι, καὶ καλεῖσθαι ἀκάρεντον Διὸς ταμίον.
ϛη' Τὸν δὲ κροκόδειλον ἐξ ἐλαχίστου γίνεσθαι μέγιστον· τὸ μὲν γὰρ ᾠὸν μεῖζον γίνεσθαι χηνίου· αὐτὸν δὲ γίνεσθαι καὶ ἑπτὰ καὶ δεκαπήχυν.
ϛθ' Τῶν δὲ καράβων τοὺς πολύποδας κρατεῖν· οὐδὲ γὰρ

γὰρ ὑπὸ τῶν ὀστράκων πάσχειν· τῶν δὲ πολυ-
πόδων τοὺς γόγγρους· οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς διὰ τὴν
λειότητα δύνασθαι τὸν πολύποδα χρῆσθαι· τὸν
δὲ γόγγρου κάραβον· οὐ γὰρ ὀλισθαίνειν αὐτὸν,
ἀλλὰ κατατέμνεσθαι διὰ τὴν τῶν ὀστράκων τρα-
χύτητα. Τὸν δὲ κεστρέα φησὶν, ὅτ' ἂν φο- ρ'
βηθῇ, τὴν κεφαλὴν κρύπτειν ὡς ὅλον τὸ σῶμα
κρύπτοντα. Τὰ γαμψὰ πάντ' εἶναι μιμη- ρα'
τικά. Ὑπό τινος λυπήσεως λυπεῖν πάντα ρβ'
τὰ δηχθέντα, πλὴν ἀνθρώπου. Τῶν ζῴων τὰ ργ'
μακρὰ ἄρσενα εἶναι· τὰ δ' εὔτροφα θήλεα. Καὶ ρδ'
ἐν Αἰγύπτῳ κατορύττοντας εἰς κόπρον, νεοττοὺς
ποιεῖν. Ἐν Συρακούσαις δὲ φιλοπότην τινὰ ἐς ρε'
τὴν γῆν κατορύξαι· καὶ ἐπιθέντα τὴν ψίαθον,
ἕως τούτου πίνειν συνεχῶς, ἕως ἐκκολαφθῶσι τὰ ᾠά·
ἤδη δὲ κείμενα ἐν ἀγγείοις λαγηνοῖς, ἐκτραφθῆ-
ναι καὶ προσελθεῖν. Τῶν δὲ χελιδόνων τοὺς νεοττοὺς ρϛ'
ἐάν τις ἐκτυφλώσῃ, πάλιν βλέπειν. Τὸν δὲ ρζ'
ἱέρακα τρία μὲν τίκτειν· αὐξανομένων δὲ τῶν νεοτ-
τῶν, ἐκλέγειν τὸν ἕνα· οὐ γὰρ δύνασθαι τρέφειν,
διὰ τὸ τὸν χρόνον τοῦτον τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ
διαστρέφεσθαι, καὶ μηδὲν ἁρπάζειν· τὸν δὲ
πλανηθέντα τὴν φήνην ὑποβάλλεσθαι. Καὶ ρη'
τὸ ὅλον ἐπιεικῶς τοὺς γαμψώνυχας, ὅτ' ἂν θᾶτ-
τον οἱ νεοττοὶ δύνωνται πέτεσθαι ἐκβάλλειν, πλὴν τῆς
κορώνης· ταύτην δὲ καὶ πετομένους ἐπί τινα

χρόνον

ρθ' χρόνον ψωμίζειν. Κόκκυγος δὲ νεοττοὺς οὐδένα ἑωρακέναι. τίκτειν γὰρ αὐτὸν οὐκ ἐν τῇ ἰδίᾳ νεοττείᾳ, ἀλλ' εἰς τὰς τῶν ὀρνιθίων, ἢ εἰς τὰς τῶν φαβῶν, ἢ * ὑποδυσιδέων εἰσπετόμενον, ὅτ'
ρι' ἂν καταφύγῃ πρὸς ὑπάρχοντα ᾠά. Τοὺς δὲ πέρδικας ποιεῖσθαι σηκοὺς τῶν ᾠῶν, καὶ ἐπωάζειν καὶ τρέφειν ἑκατέρους· καὶ τοὺς νεοττοὺς ὅταν πρῶτον ἐξαγάγωσιν ὀχεύειν αὐτούς, τοὺς δὲ πρὸς ἀλλήλους μάχεσθαι, θωρακιζομένους τῷ ἰδίῳ δέρματι· ποιεῖν δὲ τραχύ, ἐκ παρασκευῆς τρίβοντας πρὸς δένδρα, καὶ τῷ πηλῷ μολύνοντας καὶ ξηραίνοντας· φασὶ δέ τινας καταγράφειν, ὡς αὐτὸς οὐ πεπειραμένος. ὅτι ἄν τις τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἐκκοπείη, ἀποθνήσκει ταχέως.
ρια' Αἶγας δὲ καὶ πρόβατα βορείοις μὲν ὀχευόμενα, ἀρσενοτοκεῖν ὡς τὸ πολύ· νοτίοις δὲ θηλυτοκεῖν· λευκὰ δὲ τὰ γεννώμενα γίνεσθαι, ἐὰν ὑπὸ τῇ γλώττῃ τοῦ κριοῦ λευκαὶ φλέβες ὦσιν· μέλανα δέ, ἐὰν μέλαιναι· ὡς αὔτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πυῤῥῶν πρότερον ἢ ὀχεῖσθαι, τὸ
ριβ' ἁλυκὸν ὕδωρ πίνοντα. Τοὺς δὲ Λακωνικοὺς
ριγ' κύνας πονήσαντας, μᾶλλον ὀχεύειν. Θαυμασιωτάτην δ' εἶναι τῷ τάχει τὴν τῶν μυῶν γένεσιν· ἤδη γάρ ποτε τῆς θηλείας κυούσης, καὶ ἐν ἀπολειφθείσης ἐν ἀγγείῳ, φανῆναι μετ' οὐ πολὺν χρόνον, μῦς εἴκοσι καὶ ἑκατόν· τῆς δὲ

Περσικῆς

Περσικῆς ἔν τισιν ἀναγκαζομένων τῶν θηλειῶν
τῶν μυῶν, τὰ ἔμβρυα ἤδη κύοντα εὑρίσκεσθαι.
Ἀπείθου δὲ λέγεται καὶ ἀκανθίδος, αἷμα μό- ριδ'
λις μίγνυσθαι. Τῶν δὲ αἰγῶν ὅταν μία τις ριε'
λάβῃ τὸ ἄκρον τοῦ ὀρυγίου, ὅ ἐστιν δ' οἷον θρὶξ, τὰς
ἄλλας ἑστάναι οἷον μεμωρωμένας, ἐμβλεπούσας
εἰς ἐκείνην. Τὸ δὲ τῆς ἴκτιδος αἰδοῖον εἶναι ρις'
μὲν ὀστοῦν· δοκεῖ δὲ εἶναι φάρμακον στραγγου-
ρίας. Εὐνοῦχον δὲ φαλακρὸν, οὐδένα γίνεσθαι. ριζ'
Τὰς δ' ὑστερογενεῖς τρίχας τοὺς μὲν ἐκ παιδὸς ριη'
διαφθαρέντας, οὐκ ἴσχειν· τοὺς δὲ ὕστερον ἀποβάλ-
λειν, πλὴν τῆς ἥβης. Γυναῖκα τίκτειν ριθ'
πλεῖστα πέντε· καὶ μνημονεύεσθαι μίαν ἐν τέτταρ-
σιν τόκοις, εἴκοσι τετοκυῖαν, καὶ τὰ πλεῖστα τού-
των ἐκτραφέντων· ἐὰν δὲ κύουσα δαψιλεστέρῳ
χρήσηται, οὐκ ἔχοντα ὄνυχας γίνεσθαι τὰ παι-
δία. Εἶναι δὲ καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας θη- ρκ'
λυγόνους καὶ ἀρρενογόνους· καὶ ὃ περὶ τοῦ Ἡρα-
κλέους ἱστόρηται· ἐν δύο γὰρ καὶ ἑβδομήκοντα
τέκνοις, μίαν αὐτὸν γεννῆσαι θυγατέρα. Γί- ρκα'
νεσθαι δέ τινας καὶ ἐκ χωλῶν καὶ ἐκ τυφλῶν,
ὁμοίως τυφλοὺς καὶ χωλούς· ἤδη δέ τινας καὶ
στίγματα ἐνηνοχέναι. Ἐν Ἤλιδι δὲ ἐκ τῆς ρκβ'
ὑπὸ τοῦ Αἰθίοπος μοιχευθείσης, θυγατέρα
μὲν γενέσθαι λευκήν· τὸν δὲ ἐκ ταύτης, Αἰθίο-
πα. Τὰ δὲ παιδία ἄχρι γίνηται τετταράκον- ρκγ'

τα ἡμε-

τὰ ἡμέρων, ἐγρηγορότα μὲν οὐ γελᾶν, οὐδὲ
ρκδ' δακρύειν· ὑπνοῦντα δὲ ἀμφότερα. Καὶ φυσιογνωμονεῖ δέ τινα τοιαῦτα· τοῖς τὸ μέτωπον μέγα ἔχουσιν, βραδυτέροις γίνεσθαι· μικρὸν δὲ εὐκινήτοις, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προστιθεὶς ἐν
ρκε' ἑκάστοις, οἷς πλατὺ ἐκστατικοῖς· Ὀφρῦς εὐθείας μαλακοῦ ἤθους, πρὸς τὴν ῥῖνα κεκαμμένας στρυφνούς· πρὸς τοὺς κροτάφους
ρκϛ' μώκου καὶ εἴρωνος. Κανθοὺς κρεώδεις πονηρίας· ὦτα μέσα βελτίστου ἤθους· τὰ δὲ μεγάλα καὶ ἐπανεστηκότα, μωρολογίας καὶ
ρκζ' ἀδολεσχίας. Τῶν δὲ θηλέων ζώων, τροπικώτερόν φησιν εἶναι πρὸς τὴν συνουσίαν, ἵππον καὶ ἱππομανίαν ἰσχυρῶς· ὅθεν καὶ πρὸς τὴν βλασφημίαν ἀπὸ τούτου μεταφέρεσθαι, καὶ τὰς πρὸς τὰ ἀφροδίσια κεκινημένας, ὀνειδίζεσθαι. Φαίνεται δὲ καὶ Αἰσχύλος ἱστορικῶς τὸ τοιοῦτον οὕτως πως εἰρηκέναι πρὸς τὰς παρθένους ἐν ταῖς Τοξότισιν.

Ἄδων ταῖς ἁγναῖς παρθέναις γαμηλίων.
Λέκτρων * ἀστεμὴ βλεμμάτων * ῥεπβουλη· ὁ διαλιπὼν προσέθηκεν·

—Οὔ με μὴ λάθῃ φλέγων,
ὀφθαλμὸς ἥτις ἀνδρὸς ᾖ γεγευμένη.
Ἔχων δὲ τούτων θυμὸν ἱππογνώμονα.

Πολλῶν δὲ ὄντων ὧν καταγέγραφεν Ἀριστοτέλης,

λης, ἐπὶ τοσοῦτον ἠδυνήθημεν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ παρόντος, τὰ μὲν ἐκλέξαι, τὰ δ' ἀναμνησθῆναι.

ρκη' Φησὶν δ' ὁ ἱστοριογράφος, Ἀρσάμην τὸν πέρσην εὐθὺς ἐκ γενετῆς ὀδόντας ἔχειν.

ρκθ' Μυρσίλος δὲ ὁ Λέσβιος, Λοκροὺς τοὺς ὀζόλας τῆς ἐπιθυμίας ἐπωνυμίας τετυχηκέναι· ὅτι τῆς χώρας τῆς αὐτῶν ὄζει, καὶ μάλιστα τοῦ Ταφίου καλουμένου ὄρους· τὸ ῥεῖν αὐτόθεν εἰς θάλασσαν ὥσπερ πύον· τετάφθαι δ' ἐν τῷ ὄρει τούτῳ Νέσσον τὸν Κένταυρον, ὃν Ἡρακλῆς ἀπέκτεινεν.

ρλ' Τὰς δὲ Λημνίας δυσόσμους γενέσθαι. Μηδείας ἀφικομένης μετ' Ἰάσονος, καὶ φάρμακα ἐμβαλλούσης εἰς τὴν νῆσον, κατὰ δή τινα χρόνον, καὶ μάλιστα ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἐν αἷς ἱστοροῦσιν τὴν Μήδειαν παραγενέσθαι· δυσώδεις αὐτὰς οὕτως γίνεσθαι, ὥστε μηδένα προσιέναι.

ρλα' Θεόπομπος δέ φησιν ἱστοριογράφος τὸ καλούμενον ἀκόνιτον, γίνεσθαι μὲν περὶ Ἡράκλειαν τὴν ἐν τῷ Πόντῳ, ταῖς ὀνομαζομέναις ἀκόναις, ὅθεν καὶ τῆς προσηγορίας τετυχηκέναι· δυναμικὸν ἐναργῶς δ' ὄν, οὐκ ἐνεργεῖν οὐθὲν, ἂν πίῃ τις πήγανον ταύτην τὴν ἡμέραν· ὡς Ἀγαθάρχου τοῦ Τυράννου πολλοὺς ἀποκτείναντος φαρμάκῳ, καὶ πειρωμένου λανθάνειν, ὡς ἐγένετο συμφανὲς, τοὺς πλείστους Ἡρακλεωτῶν οὐ πρότερον ἐξιέναι, πρὸ τοῦ φαγεῖν πήγανον· γράφει δὲ καὶ τὴν πρόφασιν καὶ τὴν

ἀρχὴν,

ἀρχὴν, ἐξ ἧς ὤφθη σφόδρα μακρῶς· δύο καὶ
ρλβ' παρελείπομεν. Ὁ δὲ τοὺς Σαμιακοὺς ὅρους
συγγεγραφὼς, ἐπὶ τῶν πρώτων κληθέντων
μαθητῶν τῶν περὶ Ἡρόστρατον, φησὶν χελιδό-
ρλγ' να λευκὴν φανῆναι. Ἵππων δὲ ὁ Ῥηγῖνος πε-
ρὶ τῶν λεγομένων τόπων φθείρειν τὰ ἐμπίπτον-
τα τοιοῦτόν τι γράφει. φησὶν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ
βασιλέως Ἐπαινέτου, ὀλυμπιάδος ἕκτης καὶ
τεσσαρακοστῆς, ἐν ᾗ Ἀρυτάμας Λάκων νικᾷ στάδιον,
τῆς Σικελίας ἐν Παλικίοις οἰκονομηθῆναι τόπον·
εἰς ὃν ὅστις ἂν εἰσέλθῃ, εἰ μὴ κατακλιθείη, ἀποθνήσ-
ρλδ' κει· εἰ δὲ περιπατοίη, οὐδὲν πάσχειν. Ἱστορεῖται
δὲ καὶ περὶ τὴν λευκὴν νῆσον μηδὲν ὑπεραίρειν
δύνασθαι τῶν ὀρνέων τῇ πτήσει τὸν τοῦ Ἀχιλλέως
ρλε' ναόν. Καὶ πολλαχοῦ δὲ ἔοικεν, τό, τε τῶν βα-
ράθρων καλουμένων, καὶ Χαρωνίων εἶναι γένος·
οἷον ὅτε Κίμβρος καλούμενος, ὁ περὶ Φρυγίαν
βόθυνος ὡς Εὔδοξός φησιν, καὶ τὸ ἐν Λάτμῳ
ρλς' ὄρυγμα. Καὶ τὰ τῇ σελήνῃ συναυξανόμενά
τε καὶ συμφθίνοντα· οἷον τὰ τῶν μυῶν, τὰ ἥπα-
τα· λέγεται γὰρ καὶ συμπληροῦσθαι καὶ συμ-
φθίνειν καὶ συναύξεσθαι τὴν νῦν· διὸ καὶ παρὰ
πολλοῖς ἐν παροιμίας εἰρῆσθαι μέρει, ἐπὶ τῶν
ρλζ' θαυμαστῶν τεράτων, μυῶν ἥπατα. Καὶ τὰ τῶν
θαλαττίων δὲ ἐχίνων ᾠά, ταὐτὸ πάσχειν· ἴδιον
δὲ καὶ τὸ πάντας αὐτοὺς ἔχειν πέντε, καὶ ἴσους

δημ-

δι᾽ ἀλλήλων διεστηκότα· καὶ περὶ τὴν περιφέ-
ρειαν τοῦ ὀστράκου κύκλον, ὥστε ἴσας τὰς ἐκ τοῦ
κέντρου προσαπίπτειν αὐτῇ. Φασὶν δὲ καὶ περὶ ρλη'
τὸν τῆς Ἰταλίας πορθμὸν φθίνειν καὶ πλη-
ρεῦσθαι κατὰ τὴν μείωσιν τῆς σελήνης καὶ αὔξη-
σιν. Ἑλλανικὸς δ᾽ ὁ Λέσβιος, ἐν Θήβαις ταῖς ρλθ'
Αἰγυπτίαις ἱστορεῖ σπήλαιον ἐν ἄστει, καθ᾽ ὃ εἶναι
μὲν, τὰς μὲν τριακάδας νηνεμίαν, τὰς δ᾽ ἄλ-
λας ἡμέρας, ἄνεμον. Δόξαι δ᾽ ἀνεξέταστόν τι ρμ'
ἔχειν καὶ δυσπαρατήρητον ἡ ἐκλογὴ, καθάπερ
ὁ Εὔριπος ταῖς ἑβδόμαις οὐ στρέφεται· καὶ
ὅτι οἱ μύρμηκες ταῖς νουμηνίαις ἀναπαύονται.
Οἱ Δελφοὶ δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐν τῷ Παρνασσῷ ρμα'
κατά τινας χρόνους, τὸ κωρύκιον φαίνεσθαι χρυ-
σοειδές· διὸ καὶ τὸν Φιλόξενον, οὐδεὶς ἀνήκοος
λαβεῖν εἴποι, λέγοντα οὕτως·

Αὐτοὶ γὰρ διὰ Παρνασσοῦ χρυσορόφους
Νυμφέων εἴσω θαλάμων.

Ἐν δὲ τοῖς Φύλλοις λέγεται, τὰς ποίμνας διὰ ρμβ'
πέμπτης ἡμέρας ποτίζεσθαι. Τούτου δὲ τερατω- ρμγ'
δέστερον ἐν Ζακύνθῳ· ὑπὸ γὰρ τοὺς ἐτησίας χαί-
νοντες ἑστήκασιν οἱ τράγοι πρὸς τὸν βορέαν· καὶ
τοῦτο πράττοντες οὐ προσδέονται ὕδατος,
οὐδὲ πίνουσιν. Πεποίηται δέ τινα καὶ ὁ Κυ- ρμδ'
ρηναῖος Καλλίμαχος ἐκλογὴν τῶν παραδόξων·
ἧς ἀναγράφομεν ἅ ποτε ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι

ἀκοῆς ἄξια, φησὶν Εὔδοξον ἱστορεῖν, ὅτι ἐν τῇ κατὰ ἱερὸν ὄρος θαλάττῃ τῆς Θρᾴκης, ἐπιπολάζει κατά τινας χρόνους ἄσφαλτος· ἡ δὲ κατὰ χελιδόνας, ὅτι ἐπὶ πολὺν τόπον ἔχει γλυκείας
ρμέ πηγάς. Θεόφραστος δὲ τὰς περὶ τὰς Αἰόλου νήσους ἀναζεῖν οὕτως ἐπὶ δύο πλέθρων τὸ μῆκος, ὥστε μὴ δυνατὸν εἶναι διὰ τὴν
ρμς' θερμασίαν ἐμβαίνειν εἰς ταύτην. Ἐκ δὲ τοῦ κατὰ Δῆλον νῆσον τὴν Καρχηδονίων τοὺς κολυμβῶντας ἀναφέρειν ἐν δύο ὀργυίας χαλκόν, ὑπὸ οὗ καὶ τοὺς ἐν Φαινεῷ τοὺς ὑπὸ Ἡρακλέως ἀνατεθέν-
ρλζ' τας ἀνδριάντας εἰργάσθαι. Μεγασθένην δὲ τὸν τὰ Ἰνδικὰ γεγραφότα, ἱστορεῖ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν θαλάττῃ, δένδρεα φύεσθαι.
ρμή Περὶ δὲ τῶν ποταμῶν καὶ κρηνῶν, Λύκον μὲν φησιν λέγειν· ὅτι ὁ μὲν Καμίσκος θαλάττης ῥεούσης ῥεῖ· ὁ δὲ Κύπαιρος καὶ Κριμίσιος, ὅτι τὰ μὲν ἐπὶ πολλῆς τῶν ὑδάτων εἰσὶ ψυχροί· τὰ δὲ κάτω, θερμοί· τὸν δ' ἡμέραν ἐκ μιᾶς πηγῆς ἀναζόμενον, τὸ μὲν ἁλυκὸν τῶν ῥείθρων ἔχειν,
ρμθ' τὸ δὲ πότιμον. Τίμαιον δὲ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ποταμῶν ἱστορεῖν, Κρᾶθιν ξανθίζειν τὰς τρίχας.
ρν' Πολύκριτον δὲ καταγεγραφέναι· τὸν μὲν ἐν Σόλοις, οὐ ψευδῶς ὠνομάσθαι λίπαριν, ἀλλ' οὕτως ἀπολιπαίνειν, ὥστε μὴ προσδεῖσθαι ἀλείμματος· τὸν δὲ ἐν Παμφυλίᾳ μούχθιν ἀπο-

λιθοῦν,

λιθοῦ, ἐάν τις ἐμβάλῃ στοιβὴν ἢ λίθον. Πε- ρνα'
ρὶ δὲ τὴν τῶν Ἀγρίων Θρᾳκῶν χώραν, φησὶν
ποταμὸν προσαγορευόμενον πόντον, καταφέ-
ρειν λίθους ἀνθρακώδεις· τούτους δὲ κάεσθαι μὲν,
πᾶν δὲ τοὐναντίον πάσχειν τοῖς ἐκ τῶν ξύλων
ἀνθρακευομένοις· ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν ῥιπίδων
πνευματιζομένους, σβέννυσθαι· ὑπὸ δὲ ὕδατι
ῥαινομένους, βέλτιον κάεσθαι: τὴν δ᾽ ὀσμὴν αὐ-
τῶν οὐδὲν ὑπομένειν ἑρπετόν. Τὴν δ᾽ ἐν Λυ- ρνβ'
σοις κρήνην καθάπερ παρὰ τοῖς Λαμψακηνοῖς,
ἔχειν ἐν ἑαυτῇ μῦς ὁμοίως τοῖς κατοικιδίοις· ἱστο-
ρεῖν δὲ ταῦτα Θεόπομπον. Εὔδοξον δὲ τὴν ἐν ρνγ'
Ἄλῳ ὀρρίουσαν, δ᾽ ἣν ἀλφὸν ποιεῖν. Λύκον δὲ ρνδ'
τὸν Ῥηγῖνον λέγειν, τὴν μὲν ἐν τῇ Σικανῶν χώ-
ρᾳ φέρειν ὄξος, ᾧπερ ὡθὶ τῶν ἐδεσμάτων τινὰς
χρῶνται. τὴν δὲ ἐν κυσιτράτῳ οἷον ἐλαίῳ ῥεῖν·
τοῦτο δ᾽ ἔν τε τοῖς λύχνοις καίεσθαι, καὶ δύνα-
σθαι φύματα καὶ ψώραν ἰᾶσθαι προσαγο-
ρευόμενον κυσιτραῖον: πλησίον δὲ εἶναι· τὴν
ἀπὸ μὲν Ἀρκτούρου μέχρι πλειάδος ἀναβάλλου-
σαν, οὐθενὸς χεῖρον τῶν ἄλλων ὑδάτων· ἀπὸ δὲ
πλειάδος μέχρι πρὸς Ἀρκτοῦρον· τὰς μὲν ἡμέ-
ρας καπνὸν ἀναφέρουσαν, καὶ πνέουσαν θερ-
μὸν, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ φλογὸς πληρουμένην. Ἀρέ- ρνε'
θουσαν δὲ τὴν ἐν Συρακούσαις, ὥσπερ οἱ λοι-
ποὶ φασὶν, ὁ Πίνδαρος· τὴν πηγὴν ἔχειν, ἐκ τῆς

κατὰ τὴν Ἠλίαν Ἀλφειοῦ· διὸ καὶ ταῖς Ὀλυμ-
πικαῖς ἡμέραις ὅταν ἐν τῷ ποταμῷ ἀποπλύ-
νουσιν τῶν θυμάτων τὰς κοιλίας, οὐ καθα-
ρὰν εἶναι τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ κρήνην, ἀλλὰ ῥεῖν
ὄνθῳ· φησὶν δὲ καὶ φιάλην ποτ᾽ εἰς τὸν Ἀλφειὸν
ἐμβληθεῖσαν ἐν ἐκείνῃ φανῆναι· τοῦτο δ᾽ ἱστορεῖ
ρνς' καὶ Τίμαιος. Θεόπομπον δέ φησιν γρά-
φειν, τὴν μὲν ἐν κιγχρώψωσιν τοῖς Θραξὶν τὸν
ρνζ' ἀπογευσάμενον τελευτᾶν εὐθύς. Ἐν Σκο-
τούσῃ δ᾽ εἶναι κρήνην ἰδίαν οὐ μόνον ἀνθρώ-
πων ἕλκη, ἀλλὰ καὶ βοσκημάτων ὑγιάζειν δυ-
ναμένην· κἂν ξύλον δὲ σχίσας ἢ θραύσας ἐμβά-
ρνη' λῃς, συμφύειν. Ἐκ δὲ τῆς περὶ Χαονίαν, ὅτ᾽
ρνθ' ἂν ἀφεψηθῇ τὸ ὕδωρ, ἅλας γίνεσθαι. Τῶν δ᾽
ἐν Ἄμμωνι κρηνῶν, λέγειν Ἀριστοτέλη, ὅτι τὴν τοῦ
ἡλίου γε νομιζομένην, μέσων μὲν νυκτῶν καὶ
μεσημβρίας γίγνεσθαι θερμήν, ἕωθεν δὲ καὶ δεί-
λης, καθαπερεὶ κρύσταλλον, ἡ δ᾽ ἄλλη διότι κα-
ταβαίνοντος μὲν ἡλίου, πηγνύει· ἐπὶ δυσμαῖς
ρξ' δ᾽ ἰόντος, ἵσταται. Κτησίαν δὲ τὴν ἐν Αἰθιο-
πίᾳ τὸ μὲν ὕδωρ ἔχειν ἐρυθρόν, ὥσπερεὶ κινναβά-
ρει· τοὺς δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῆς πίνοντας, παράφρονας γί-
γνεσθαι· τοῦτο δ᾽ ἱστορεῖ καὶ Φίλων, ὁ τὰ Αἰθιο-
ρξα' πικὰ συγγραψάμενος. Τὴν δὲ ἐν τοῖς Ἰν-
δικοῖς κρήνην * ἵλαν οὐδὲ γὰρ κοῦφα τὰ τούτων
βληθέντων αιαν ἐπιμένειν, ἀλλὰ πάντα κα-
θέλκειν·

θέλειν· καὶ ταῦτα δὲ πλείους εἰρήκασιν, καὶ
ἐπὶ πλειόνων ὑδάτων. Εὔδοξον δ' ἱστορεῖν, ρξβ'
τὴν μὲν ἐν Καρχηδόνι κροκοδείλους ἐν αὐτῇ μι-
κροὺς ὁμοίους τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ. Περὶ δὲ τὴν Ἀ- ρξγ'
θαμανίαν ἱερὸν εἶναι νυμφῶν, ἐν ᾧ τὴν κρήνην
τὸ μὲν ὕδωρ ἔχειν, ἄφυκτον ὡς ψυχρόν· ὃ δ' ἂν
ὑπὲρ θῇς αὐτοῦ, θερμαίνειν· ἐὰν δέ τις φρύγα-
νον, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων προσενέγκῃ, μετὰ
φλογὸς καίεσθαι. Κατὰ δὲ τὴν Ἀραβίαν ἐν ρξδ'
πόλει Λευκοθέᾳ, Ἀμώμητόν φησιν γράφειν
τὸν πραγματευθέντα τὸν ἐκ Μέμφεως ἀνά-
πλουν, εἰς τὴν καλουμένην Ἴσιδος κρήνην,
ἄν τις οἴνου ἐπιχέῃ κοτύλην, διότι γίγνεται τὸ
ποτὸν εὔκρατον. Περὶ δὲ λιμνῶν Κτησίαν μὲν ρξε'
ἱστορεῖν λέγεται, τῶν ἐν Ἰνδοῖς λιμνῶν, τὴν μὲν
τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιέμενα καταδέχεσθαι, καθά-
περ τὴν ἐν Σικελίᾳ καὶ Μήδοις, πλὴν χρυ-
σίου καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ· καὶ ἄν τι ἐμπέσῃ
πλάγιον, ὀρθὸν ἐκβάλλειν· ἰᾶσθαι δὲ τὴν καλου-
μένην λευκήν· τῇ δ' ἑτέρᾳ κατὰ τὰς ἰδιαζού-
σας ἡμέρας ἐπιπολάζειν ἔλαιον. Ζηνόφι- ρξς'
λον δὲ ἐν μὲν τῇ πλησίον Ἰόππῃ οὐ μόνον ἐπιδέ-
χεσθαι πᾶν βάρος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τρίτον
ἔτος φέρειν ὑγρὰν ἄσφαλτον· ὅταν δὲ γίγνη-
ται τοῦτο παρὰ τοῖς ἐντὸς τριάκοντα στα-
δίων οἰκοῦσιν, μειοῦσθαι χαλκώματα. Τὴν ρξζ'

ἐν τοῖς Σαρμάταις λίμνην Ἡρακλείδην γρά-
φειν, ὅτι οὐδὲν τῶν ὀρνίθων ὑπεραίρειν· τὸ δὲ
προσελθὸν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τελευτᾷν· ὃ δὴ καὶ
περὶ τὴν ἄορνέτιν δοκεῖ γίγνεσθαι καὶ κατί-
ρξη' σχυκεν ἡ φήμη παρὰ τοῖς πλείστοις. Ὁ δὲ Τί-
μαιος τοῦτο μὲν ψεῦδος ἡγεῖται εἶναι· τὰ πλεῖ-
στα γὰρ κατὰ τύχην τῶν ἐθισμένων περὶ αὐτὴν
διαιτᾶσθαι· ἐκεῖνο μέν τοι λέγειν· διότι συνδέν-
δρων τόπων ἐπικειμένων αὐτῇ, καὶ πολλῶν
κλάδων καὶ φύλλων διὰ τὰ πνεύματα τῶν
μὲν κατακλωμένων, τῶν δὲ ἀποσειομένων οὐθὲν
ἐστιν ἰδεῖν ἐπ' αὐτῇ ἐφεστηκὸς, ἀλλὰ διαμένειν κα-
ρξθ' θαράν. Ἐκ δὲ τῆς ἐν Ζακύνθῳ λίμνης φησὶν
Εὔδοξον ἱστορεῖν, ὅτι ἀναφέρεται πίσσα, καίτοι
περιεχούσης αὐτῆς ἰχθῦς· ὅτι δ' ἂν ἐμβάλλῃς εἰς
ταύτην ἐπὶ θαλάττης φαίνεσθαι, τεττάρων ὄν-
ρο' των ἀνὰ μέσον σταδίων. Λύκον δὲ περὶ τὴν ἐν
Μύλαις τῆς Σικελίας, δένδρα φύεσθαι· διὰ μέ-
σης δ' αὐτοῦ ἀναθεῖν ὕδωρ, τὸ μὲν ψυχρόν, τὸ δὲ
ροα' τοὐναντίον. Φανίαν δὲ τὴν τῶν Πυράκων λί-
ροβ' μνην, ὅταν ἀναξηρανθῇ, κάεσθαι. Καὶ τὴν Ἀσ-
κανίαν πότιμον οὖσαν, τὸ προσενεχθὲν αὐτῇ,
πλύνειν ἄνευ ῥύμματος· ἐὰν ἐαθῇ δὲ ἐν αὐτῇ
ρογ' πλείω χρόνον διαπίπτειν αὐτόματον. Περὶ δὲ
τοῦ ἐν Κιτίῳ φασὶν Νικαγόραν, ὅτι ἀνιμηθείσης
ροδ' ἐπ' ὀλίγον τῆς γῆς, ἅλες εὑρίσκονται. Περὶ

τῶν αὐτῶν ὑδάτων, Θεόφραστόν φασι, τὸ καλούμενον στυγὸς ὕδωρ λέγειν, ὅτι ἐστὶν ἐν Φοινίῳ, στάζει δ' ἔκ τινος πετριδίου· τοὺς δὲ βουλομένους αὐτοῦ ὑδρεύεσθαι, σπόγγοις πρὸς ξύλοις δεδεμένοις, λαμβάνειν· διακόπτειν δὲ πάντα τὰ ἀγγεῖα, πλὴν τῶν κερατίνων· τὸν δὲ ἀπογευσάμενον, τελευτᾶν.

ροε Ἐν δὲ τῇ Λεοντίνων ἱστορεῖν Λύκον τοὺς ὀνομαζομένους, ἀναζεῖν μὲν, ὡς θερμότατον τῶν ἑψομένων· τὰς δὲ πηγὰς ἔχειν ψυχρὰς· τῶν δὲ πλησιαζόντων αὐτοῖς, τὸ μὲν τῶν ὀρνίθων γένος, ἀποθνήσκειν εὐθὺς· τοὺς δὲ ἀνθρώπους μετὰ τρίτην ἡμέραν.

ρος Ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ περὶ τὸν Κώων Χύτρινον γίνεσθαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἀτμὸν μὲν ἐκβάλλειν, καὶ ποιεῖν ἔμφασιν τόξιον· τὰ δὲ καθειμένα καθ' ὑπερβολὴν ψύχειν.

ροζ Εἶναι δὲ παρὰ τοῖς Κώοις καὶ ἄλλο τι ῥευμάτιον, ὃ πάντας τοὺς ὀχετοὺς ὅθεν διαῤῥεῖν, λίθους πεποίηκεν· τοῦτο δὲ καὶ Εὔδοξος καὶ Καλλίμαχος παραλείπουσιν, ὅτι ἐκ τοῦδε τοῦ ὕδατος οἱ Κῷοι λίθους λαβόμενοι, ᾠκοδόμησαν τὸ θέατρον· οὕτως ἰσχυρῶς ἀπολιθοῦται πᾶν γένος.

ροη Λέγειν δὲ τὸν Εὔδοξον, καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Μυλοπόλει φρεάτων, ὅτι παραπλήσιόν τι τῷ Νείλῳ πάσχουσι· τοῦ μὲν γὰρ θέρους, ὑπὲρ τὰ χείλη πληροῦσθαι· τοῦ δὲ χειμῶνος οὕτως ἐκλείπειν, ὥστε μηδὲ βάψαι ῥᾴδιον εἶναι.

ροθ' Καὶ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Κρήτην ὕδατος, οὗ οἱ ὑπερ-
καθίζοντες ὅταν ὑετὸς ᾖ, διατελοῦσιν ἄβροχοι·
παραδεδόσθαι δὲ τοῖς Κρησὶν, ἀπ' ἐκείνου λούεσθαι
ρπ' τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς τοῦ Διὸς μίξεως. Ἐν δὲ Λυ-
κήταις Θεόπομπον φάσκειν τί εἶναι ὕδωρ ὀξὺ·
τοὺς δὲ ἐκ τούτου πίνοντας, ὥσπερ ἐπὶ τῶν οἴνων
ἀλλοιοῦσθαι, καὶ τοῦθ' ὑπὸ πλειόνων μαρτυ-
ρπα' ρεῖται. Τὸ δ' ἐκ τῆς πέτρας Ἀρμενίων ἐκ-
πίπτον Κτησίαν ἱστορεῖν· ὅτι συμβάλλει ἰχθῦς μέ-
ρπβ' λανας, ὥστε τὸν ἀπογευσάμενον τελευτᾷν. Πε-
ρὶ δὲ πυρὸς Κτησίαν φησὶν ἱστορεῖν, ὅτι περὶ τὴν
τῶν Φασηλιτῶν χώραν ἐπὶ τοῦ τῆς Χιμαίρας
ὄρους ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀθάνατον πῦρ· τοῦτο
δὲ ἐὰν μὲν εἰς ὕδωρ ἐμβάλῃς, καίεσθαι βέλτιον·
ἐὰν δὲ φορτίον ἐπιβαλὼν πήξῃ τὶς, σβέννυσθαι.
ρπγ' Παραπλήσιον δὲ τούτῳ ὁρᾶται γινόμενον ἐπὶ
ἁλός· ἐδωρήσατο γὰρ ἡμῖν Σικελὸς ξένος τοιοῦ-
τον· ὃ ἐν μὲν τῷ πυρὶ ἐτήκετο, ἐν δὲ τῷ ὕδατι,
ρπδ' ἤλλετο. Περὶ δὲ λίθων τὸν αὐτὸν τοῦτον λέγειν,
τὸν παρὰ τοῖς Βοττιαίοις ἐν Θράκῃ γινόμενον· ὅταν
ὁ ἥλιος προσβάλλῃ πῦρ ἐξ αὐτοῦ ἐκθυμιᾶσθαι·
ἐκεῖνος δ' ἵνα παρέχῃ, γνοὺς μὲν τὴν τῶν ἀνθρά-
κων χροιὰν διαμένοντας ἀφθάρτους· κἂν σβέ-
σας τὶς πάλιν ἐπικεχειρήκασιν τὴν αὐτὴν ἐ-
ρπε' νέργειαν συντελεῖν. Περὶ δὲ τούτων τῶν ἀκαν-
θείσας Ἀριστοτέλην φάσκειν, περὶ τὴν Ἐρύθη-

ναν

ναι εὑρίσκεσθαι διαποικίλους τὴν χρόαν, ἐξ οὗ πλῆκτρα γίνεσθαι. Τίμωνα δὲ ὁ Κιθαρῳδὸς ἔχειν καὶ ἐπιδεικνύειν πολλοῖς, φάσκοντα αὐτῷ, τὸν διδάσκαλον Ἀριστοκλέα δεδωρῆσθαι· εἶναι δ᾽ αὐτῶν τὴν ἀφὴν ἐν τῇ χρείᾳ σκληράν.

ρπϛ' Περὶ δὲ Θεσπρωτοὺς ἐκ τῆς γῆς αἰθάλικας ὀρύττεσθαι δυνάμεις καίεσθαι, Θεόπομπόν φησιν καταγράφειν.

ρπζ' Φανίαν δὲ κατά τινας τόπους τῆς Λέσβου, καὶ περὶ τὴν νεανδρείδων· τὰς βώλους πρὸς τὰς τῶν ὄψεων καθηγήσεις γίνεσθαι καὶ χρησίμας· καὶ εἰς ὕδωρ ἐμβληθείσας οὔτε καταδύνειν, οὔτε κατατήκεσθαι· ὑπὸ τούτου δὲ γένος πεποιῆσθαι, καὶ εἶναι ταύτην πλίνθος, ἡ λεγομένη ἐπιπλεῖν.

ρπη' Περὶ δὲ τῶν τοιούτων Λύκον μὲν ἐν τῇ Διομηδείᾳ τῇ νήσῳ φησὶν ἱστορεῖν τοὺς ἐρωδιοὺς ὑπὸ μὲν τῶν Μήδων ὅτ᾽ ἂν παραβάλλῃ τις εἰς τοὺς τόπους, οὐ μόνον ψαυομένους ὑπομένειν, ἀλλὰ καὶ προσπετομένους εἰς τοὺς κόλπους ἐνδύεσθαι καὶ σαίνειν φιλοφρόνως· λέγεσθαι δέ τι τοιοῦτον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ὡς τῶν τοῦ Διομήδους ἑταίρων, εἰς τὴν τῶν ὀρνέων τούτων φύσιν μετασχηματισθέντων.

ρπθ' Τοὺς δὲ περὶ τὴν Ἀδρίαν οἰκοῦντας Ἐνετοὺς Θεόπομπον φάσκειν κατὰ τοὺς σπόρου καιροὺς, τοῖς κολοιοῖς ἀπο-

στέλλειν δῶρα, ταῦτα δ' εἶναι ψαιστὰ καὶ μάζας· προσθέντας δὲ τοὺς ταῦτα κομίζοντας ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ ὀρνέων τὸ μὲν πλῆθος ἐν τοῖς ὁρίοις μένειν τῆς χώρας συνηθροισμένοις· δύο δ' ἢ τρεῖς πρὸς πάντας καὶ καταμαθόντας, ἀφίπτασθαι πάλιν καθάπερ εἴ τινας πρέσβεις ἢ κατασκόπους· ἐὰν μὲν οὖν τὸ πλῆ *

Reliqua deſiderantur.

ΜΆΡΚΟΥ

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙ-νου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλίον α΄.

ΠΑΡΑ` τοῦ πάππου Οὐήρου, τὸ καλόηθες, καὶ ἀόργητον. Παρὰ τῆς δόξης καὶ μνήμης τῆς περὶ τοῦ γεννήσαντος, τὸ αἰδῆμον καὶ ἀρρενικόν. Παρὰ τῆς μητρὸς, τὸ θεοσεβὲς, καὶ μεταδοτικὸν· καὶ ἐφεκτικὸν, οὐ μόνον τοῦ κακοποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπὶ ἐννοίας γίνεσθαι τοιαύτης, ἔτι δὲ τὸ λιτὸν κατὰ τὴν δίαιταν, καὶ πόῤῥω τῆς πλουσιακῆς διαγωγῆς. Παρὰ τοῦ προπάππου, τὸ μὴ εἰς δημοσίας διατριβὰς φοιτῆσαι, καὶ τὸ ἀγαθοῖς διδασκάλοις κατ᾽ οἶκον χρήσασθαι· καὶ τὸ γνῶναι ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα δεῖ ἐκτενῶς ἀναλίσκειν. Παρὰ τοῦ τροφέως, τὸ μήτε πρασιανὸς μήτε βενετιανὸς, μήτε πάλμουλάριος ἢ σκουτάριος γενέσθαι. καὶ τὸ φερέπονον, καὶ ὀλιγοδεὲς, καὶ αὐτουργικὸν, καὶ τὸ ἀπολύπραγμον, καὶ τὸ δυσπρόσδεκτον διαβολῆς. Παρὰ Διογνήτου τὸ ἀκενόσπουδον· καὶ τὸ ἀπιστητικὸν τοῖς ὑπὸ τῶν τερατευομένων καὶ γοήτων, περὶ ἐπῳδῶν, καὶ περὶ δαιμόνων ἀποπομπῆς καὶ τῶν τοιούτων λεγομένοις. καὶ τὸ μὴ

ὀρτυ-

ὀρτυγοτροφεῖν, μηδὲ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπτοῆσθαι. καὶ τὸ ἀνέχεσθαι παῤῥησίας, καὶ τὸ οἰκειωθῆναι φιλοσοφίᾳ· καὶ τὸ ἀκοῦσαι, πρῶτον μὲν Βακχίου, εἶτα Τανδάσιδος. καὶ Μαρκιανοῦ. καὶ τὸ γράψαι διαλόγους ἐν παιδί. καὶ τὸ σκίμποδος καὶ δορᾶς ἐπιθυμῆσαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐχόμενα. Παρὰ Ῥουστίκου τὸ λαβεῖν φαντασίαν τοῦ χρῄζειν διορθώσεως καὶ θεραπείας τοῦ ἤθους. καὶ τὸ μὴ ἐκτραπῆναι εἰς ζῆλον σοφιστικὸν, μηδὲ τοῦ συγγράφειν περὶ τῶν θεωρημάτων, ἢ προτρεπτικὰ λογάρια διαλέγεσθαι, ἢ φαντασιοπλήκτως τὸν ἀσκητικὸν, ἢ τὸν εὐεργετικὸν ἄνδρα ἐπιδείκνυσθαι. καὶ τὸ ἀποστῆναι ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς, καὶ ἀστειολογίας. καὶ τὸ μὴ ἐν στολῇ κατ᾽ οἶκον περιπατεῖν, μηδὲ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν. καὶ τὸ τὰ ἐπιστόλια ἀφελῶς γράφειν, οἷον τὸ ὑπ᾽ αὐτοῦ τούτου ἀπὸ Σινοέσσης τῇ μητρί μου γραφέν. καὶ τὸ πρὸς τοὺς χαλεπήναντας καὶ πλημμελήσαντας εὐανακλήτως καὶ εὐδιαλέκτως, ἐπειδὰν τάχιστα αὐτοὶ ἐπανελθεῖν ἐθελήσωσι διακεῖσθαι. καὶ τὸ ἀκριβῶς ἀναγινώσκειν, καὶ μὴ ἀρκεῖσθαι περινοοῦντα ὁλοσχερῶς. μηδὲ τοῖς περιλαλοῦσι ταχέως συγκατατίθεσθαι. καὶ τὸ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐπικτητείοις ὑπομνήμασιν, ὧν οἴκοθεν μετέδωκε. Παρὰ Ἀπολλωνίου, τὸ ἐλεύθερον

καὶ ἀναμφιβόλως ἀκύρωτον. καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο ἀποβλέπειν, μηδὲ ἐπ᾽ ὀλίγον, ἢ πρὸς τὸν λόγον. καὶ τὸ ἀεὶ ὅμοιον, ἐν ἀλγηδόσιν ὀξείαις, ἐν ἀποβολῇ τέκνου, ἐν μακραῖς νόσοις. καὶ τὸ ἐπὶ παραδείγματος ζῶντος ἰδεῖν ἐναργῶς, ὅτι δύναται ὁ αὐτὸς σφοδρότατος εἶναι, καὶ ἀνειμένος. καὶ τὸ ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι μὴ δυσχεραντικόν. καὶ τὸ ἰδεῖν ἄνθρωπον σαφῶς ἐλάχιστον τῶν ἑαυτοῦ καλῶν ἡγούμενον τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὴν ἐντρέχειαν τὴν περὶ τὸ παραδιδόναι τὰ θεωρήματα. καὶ τὸ μαθεῖν πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς δοκούσας χάριτας παρὰ φίλων, μήτε ἐξηττωμένον διὰ ταῦτα μήτε ἀναισθήτως παραπέμποντα. Παρὰ Σέξτου, τὸ εὐμενές. καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ οἴκου τοῦ πατρονομουμένου, καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ κατὰ φύσιν ζῆν, καὶ τὸ σεμνὸν ἀπλάστως, καὶ τὸ στοχαστικὸν τῶν φίλων κηδεμονικῶς, καὶ τὸ ἀνεκτικὸν τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τὸ ἀθεώρητον τῶν οἰομένων, καὶ τὸ πρὸς πάντας εὐάρμοστον. ὥστε κολακείας μὲν πάσης προσηνεστέραν εἶναι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ, αἰδεσιμώτατον δὲ αὐτοῖς ἐκείνοις παρ᾽ αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἶναι. καὶ τὸ καταληπτικῶς καὶ ὁδῷ ἐξευρετικόν τε καὶ τακτικὸν τῶν εἰς βίον ἀναγκαίων δογμάτων· καὶ τὸ μηδὲ ἔμφασίν ποτε ὀργῆς, ἢ ἄλλου τινὸς πάθους παρασχεῖν. ἀλλὰ ἅμα μὲν ἀπαθέστατον

εἶναι,

εἶναι, ἅμα δὲ φιλοστοργότατον. καὶ τὸ εὔφημον, καὶ τὸ ἀψοφητί. καὶ τὸ πολυμαθὲς ἀνεπιφάντως. Παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ γραμματικοῦ τὸ ἀνεπίπληκτον, καὶ τὸ μὴ ὀνειδιστικῶς ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν βάρβαρον, ἢ σόλοικόν τι, ἢ ἀπηχὲς προσενεγκαμένων, ἀλλ' ἐπιδεξίως αὐτὸ μόνον ἐκεῖνο, ὃ ἔδει εἰρῆσθαι, προφέρεσθαι, ἐν τρόπῳ ἀποκρίσεως, ἢ συνεπιμαρτυρήσεως, ἢ συνδιαλήψεως περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οὐχὶ περὶ τοῦ ῥήματος, ἢ δι' ἑτέρας τινὸς τοιαύτης ἐμμελοῦς παρυπομνήσεως. Παρὰ Φρόντωνος τὸ ἐπιστῆσαι οἷα ἡ τυραννικὴ βασκανία, καὶ ποικιλία, καὶ ὑπόκρισις. καὶ ὅτι ὡς ἐπίπαν οἱ καλούμενοι οὗτοι παρ' ἡμῖν εὐπατρίδαι, ἀστοργότεροί πως εἰσί. Παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πλατωνικοῦ, τὸ μὴ πολλάκις, μηδὲ χωρὶς ἀνάγκης λέγειν πρός τινα, ἢ ἐν ἐπιστολῇ γράφειν, ὅτι ἄσχολός εἰμι· μηδὲ διὰ τοιούτου τρόπου συνεχῶς παραιτεῖσθαι τὰ κατὰ τὰς πρὸς τοὺς συμβιοῦντας σχέσεις καθήκοντα, προβαλλόμενον τὰ περιεστῶτα πράγματα. Παρὰ Κατούλου, τὸ μὴ ὀλιγώρως ἔχειν φίλου αἰτιωμένου τι, κἂν τύχῃ ἀλόγως αἰτιώμενος· ἀλλὰ πειρᾶσθαι καὶ ἀποκαθιστάναι ἐπὶ τὸ σύνηθες. καὶ τὸ περὶ τῶν διδασκάλων ἐκθύμως εὔφημον, οἷα τὰ περὶ Δομιτίου καὶ Ἀθηνοδότου ἀπομνημονευόμενα.

καὶ τὸ

καὶ τὸ περὶ τὰ τέκνα ἀληθινῶς ἀγαπητικόν. Παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου Σευήρου, τὸ φιλοίκειον, καὶ φιλάληθες, καὶ φιλοδίκαιον. καὶ τὸ δι' αὐτὸν γνῶναι Θρασέαν, Ἑλβίδιον, Κάτωνα, Δίωνα, Βροῦτον. καὶ φαντασίαν λαβεῖν πολιτείας ἰσονόμου, κατ' ἰσότητα καὶ ἰσηγορίαν διοικουμένης, καὶ βασιλείας τιμώσης πάντων μάλιστα τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀρχομένων· καὶ ἔτι παρ' αὐτοῦ τὸ ἀμελὲς, καὶ ὁμότονον ἐν τῇ τιμῇ τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὸ εὐποιητικὸν, καὶ τὸ εὐμετάδοτον ἐκτενῶς, καὶ τὸ εὔελπι, καὶ τὸ πιστευτικὸν περὶ τοῦ ὑπὸ τῶν φίλων φιλεῖσθαι, καὶ τὸ ἀνεπίκρυπτον πρὸς τοὺς καταγνώσεως ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνοντας, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι στοχασμοῦ τοὺς φίλους αὐτοῦ περὶ τοῦ τί θέλει, ἢ τί οὐ θέλει, ἀλλὰ δῆλον εἶναι. Παράκλησις Μαξίμου, τὸ κρατεῖν ἑαυτοῦ, καὶ κατὰ μηδὲν περίφορον εἶναι. καὶ τὸ εὔθυμον ἔν τε ταῖς ἄλλαις περιστάσεσι, καὶ ἐν ταῖς νόσοις, καὶ τὸ εὔκρατον τοῦ ἤθους, καὶ μειλίχιον, καὶ γεραρὸν, καὶ οὐ σχετλίως κατεργαστικὸν τῶν προκειμένων. καὶ τὸ πάντας αὐτῷ πιστεύειν, περὶ ὧν λέγοι ὅτι οὕτως φρονεῖ· καὶ περὶ ὧν πράττοι, ὅτι οὐ κακῶς πράττῃ. καὶ τὸ ἀθαύμαστον καὶ ἀνέκπληκτον, καὶ μηδαμοῦ ἐπειγόμενον, ἢ ὀκνοῦν, ἢ ἀμηχανοῦν, ἢ κατηφὲς ἢ προσεσηρὸς, ἢ πάλιν θυμούμενον, ἢ ὑφορώμενον, καὶ τὸ εὐεργετικὸν, καὶ τὸ συγγνωμονικὸν, καὶ τὸ ἀψευδὲς

καὶ

καὶ ἀδιαστρόφου μᾶλλον ἢ διορθουμένου φαντασίαν παρέχειν, καὶ ὅτι οὔτε ᾠήθη ἄν ποτέ τις ὑπερορᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ, οὔτε ὑπέμεινεν ἂν κρείττονα αὐτοῦ αὐτὸν ὑπολαβεῖν. καὶ τὸ εὐχαριεντίζεσθαι. Παρὰ τοῦ πατρὸς τὸ ἥμερον καὶ μενετικὸν ἀσαλεύτως ἐπὶ τῶν ἐξητασμένως κριθέντων. καὶ τὸ ἀκενόδοξον περὶ τὰς δοκούσας τιμάς, καὶ τὸ φιλόπονον καὶ ἐνδελεχές. καὶ τὸ ἀκουστικὸν τῶν ἐχόντων τι κοινωφελὲς εἰσφέρειν. καὶ τὸ ἀπαρατρέπτως εἰς τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονεμητικὸν ἑκάστῳ. καὶ τὸ ἔμπειρον, ποῦ μὲν χρεία ἐντάσεως, ποῦ δὲ ἀνέσεως. καὶ τὸ παῦσαι τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας τῶν μειρακίων. καὶ ἡ κοινονοημοσύνη· καὶ τὸ ἐφεῖσθαι τοῖς φίλοις μήτε συνδειπνεῖν αὐτῷ πάντως, μήτε συναποδημεῖν ἐπάναγκες· ἀεὶ δὲ ὅμοιον αὐτὸν καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ τῶν διὰ χρείας τινὰς ἀπολειφθέντων. καὶ τὸ ζητητικὸν ἀκριβῶς ἐν τοῖς συμβουλίοις, καὶ ἐπίμονον, ἀλλ' οὐ τό· προαπέστη τῆς ἐρεύνης ἀρκεσθεὶς ταῖς προχείροις φαντασίαις. καὶ τὸ διατηρητικὸν τῶν φίλων, καὶ μηδαμοῦ ἁψίκορον, μηδὲ ἐπιμανές· καὶ τὸ αὔταρκες ἐν παντί, καὶ τὸ φαιδρὸν, καὶ τὸ πόρρωθεν προνοητικὸν, καὶ τῶν ἐλαχίστων προδιοικητικὸν ἀτραγῴδως. καὶ τὸ τὰς ἐπιβοήσεις, καὶ πᾶσαν κολακείαν ἐπ' αὐτοῦ σταλῆναι· καὶ τὸ φυλακτικὸν

κτικὸν

κτικὸν ἀεὶ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀρχῇ, καὶ ταμιευτικὸν τῆς χορηγίας, καὶ ὑπομενετικὸν τοῦ ἐπί τινι τῶν τοιούτων τινῶν καταιτιάσεως. καὶ τὸ μήτε περὶ τοὺς θεοὺς δεισιδαίμον, μήτε περὶ ἀνθρώπους δημοκοπικὸν ἢ ἀρεσκευτικὸν ἢ ὀχλοχαρές, ἀλλὰ νῆφον ἐν πᾶσι, καὶ βέβαιον, καὶ μηδαμοῦ ἀπειρόκαλον, μηδὲ καινοτόμον. καὶ τὸ τοῖς εἰς εὐμάρειαν βίου φέρουσί τι, ὧν ἡ τύχη παρεῖχε δαψιλῶν χρηστικὸν ἀτύφως ἅμα, καὶ ἀπροφασίστως, ὥστε παρόντων μὲν ἀνεπιτηδεύτως ἅπτεσθαι, ἀπόντων δὲ μὴ δεῖσθαι· καὶ τὸ μήτε ἄν τινα εἰπεῖν μήτε ὅτι σοφιστὴς, μήτε ὅτι οἰκογενὴς οὐερνάκλος, μήτε ὅτι σχολαστικὸς, ἀλλ᾽ ὅτι ἀνὴρ πέπειρος, τέλειος, ἀκολάκευτος, προεστάναι δυνάμενος καὶ τῶν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ τιμητικὸν τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐκ ἐξονειδιστικόν. ἔτι δὲ τὸ εὐόμιλον, καὶ εὔχαρι οὐ κατακόρως. καὶ τὸ τοῦ ἰδίου σώματος ἐπιμελητικὸν ἐμμέτρως· οὔτε ὡς ἄν τις φιλόζωος, οὔτε πρὸς καλλωπισμὸν, οὔτε μὴν ὀλιγώρως· ἀλλ᾽ ὥστε διὰ τὴν ἰδίαν προσοχὴν, εἰς ὀλίγιστα ἰατρικῶν χρῄζειν ἢ φαρμάκων καὶ ἐπιθεμάτων ἐκτός. μάλιστα δὲ τὸ παραχωρητικὸν ἀβασκάνως τοῖς δύναμίν τινα κεκτημένοις· οἷον τὴν φραστικὴν, ἢ τὴν τὴν ἐξ ἱστορίας νόμων, ἢ ἐθῶν ἢ ἄλλων τινῶν

λ πραγμά-

πραγμάτων. καὶ συσπουδαστικὸν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστοι κατὰ τὰ ἴδια προτερήματα εὐδοκιμῶσι. Πάντα δὲ κατὰ τὰ πάτρια πράσσων, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ἐπιτηδεύων φαίνεσθαι τὸ τὰ πάτρια φυλάσσειν. ἔτι δὲ τὸ μὴ εὐμετακίνητον καὶ ῥιπταστικὸν, ἀλλὰ καὶ τόποις καὶ πράγμασι τοῖς αὐτοῖς ἐνδιατριπτικόν. καὶ τὸ μετὰ τοὺς παροξυσμοὺς τῆς κεφαλαλγίας, νεαρὸν εὐθὺς καὶ ἀκμαῖον πρὸς τὰ συνήθη ἔργα. καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ἀπόρρητα, ἀλλὰ ὀλίγιστα καὶ σπανιώτατα, καὶ ταῦτα ὑπὲρ τῶν κοινῶν μόνον. καὶ τὸ ἔμφρον καὶ μεμετρημένον ἔν τε θεωριῶν ἐπιτελέσει, καὶ ἔργων κατασκευαῖς, καὶ διανομαῖς, καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις, πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ δέον πραχθῆναι δεδορκότος, οὐ πρὸς τὴν ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι εὐδοξίαν. οὐκ ἐν ἀωρεὶ λούστης. οὐχὶ φιλοικοδόμος, οὐ περὶ τὰς ἐδωδὰς ἐπινοητής. οὐ περὶ ἐσθήτων ὑφὰς καὶ χρόας, οὐ περὶ σωμάτων ὥρας. ἡ ἀπὸ χρείας στολὴ, ἀνάγουσα ἀπὸ τῆς κάτω ἐπαύλεως, καὶ τῶν ἐν Λανουβίῳ τὰ πολλά. τῷ τελώνῃ ἐν Τούσκλοις παραιτουμένῳ ὡς ἐχρήσατο, καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος. οὐδὲν ἀπηνὲς, οὐδὲ μὴν ἀδυσώπητον, οὐδὲ λάβρον, οὐδὲ ὡς ἄν τινα εἰπεῖν ποτε ἕως ἱδρῶτος· ἀλλὰ πάντα διειλημμένα λελογίσθαι ὡς ἐπὶ σχολῆς, ἀταράχως, τεταγμένως, ἐρρωμένως,

νως,

νως, συμφώνως ἑαυτοῖς. Ἐφαρμόσειε δ' ἂν
αὐτῷ τὸ περὶ τοῦ Σωκράτους μνημονευόμε-
νον, ὅτι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύειν ἐ-
δύνατο τούτων, ὧν πολλοὶ πρός τε τὰς ἀπο-
χὰς ἀσθενῶς, καὶ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἐν-
δοτικῶς ἔχουσι. Τὸ δὲ ἰσχύειν καὶ ἐπικαρτε-
ρεῖν καὶ ἐννήφειν ἑκατέρῳ, ἀνδρός ἐστιν ἄρτιον
καὶ ἀήττητον ψυχὴν ἔχοντος, οἷον ἐν τῇ νόσῳ
τῇ Μαξίμου. Παρὰ τῶν θεῶν, τὸ ἀγαθοὺς πάπ-
πους, ἀγαθοὺς γονέας, ἀγαθὴν ἀδελφήν,
ἀγαθοὺς διδασκάλους, ἀγαθοὺς οἰκείους,
συγγενεῖς φίλους, σχεδὸν ἅπαντας ἔχειν. καὶ
ὅτι περὶ οὐδένα αὐτῶν προέπεσον πλημμελῆ-
σαί τι, καίτοι διάθεσιν ἔχων τοιαύτην, ἀφ'
ἧς, εἰ ἔτυχε, κἂν ἔπραξά τι τοιοῦτο. τῶν θεῶν
δὲ εὐποιΐα τὸ μηδεμίαν συνδρομὴν πραγμάτων
γενέσθαι, ἥτις ἔμελλέ με ἐλέγξειν. καὶ τὸ μὴ πλεῖον
ἐντραφῆναι παρὰ τῇ παλλακῇ τοῦ πάπ-
που. καὶ τὸ τὴν ὥραν διασῶσαι. καὶ τὸ μὴ
πρὸ ὥρας ἀνδρωθῆναι, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐπιλα-
βεῖν τοῦ χρόνου. τὸ ἄρχοντι καὶ πατρὶ ὑπο-
ταχθῆναι, ὃς ἔμελλε πάντα τὸν τῦφον ἀφαι-
ρήσειν μου, καὶ εἰς ἔννοιαν ἄξειν τοῦ ὅ, τι δυνα-
τόν ἐστιν ἐν αὐλῇ βιοῦντα, μήτε δορυφορήσεων
χρῄζειν, μήτε ἐσθήτων σημειωτῶν, μήτε λαμ-
πάδων καὶ ἀνδριάντων τοιῶνδέ τινων καὶ

τοῦ ὁμοίου κόμπου· ἀλλ' ἔξεστιν ἐγγυτάτω ἰδιώτου συστέλλειν ἑαυτὸν, καὶ μὴ διὰ τοῦτο ταπεινότερον ἢ ῥᾳθυμότερον ἔχειν πρὸς τὰ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἡγεμονικῶς πραχθῆναι δέοντα. Τὸ ἀδελφοῦ τοιούτου τυχεῖν, δυναμένου μὲν διὰ ἤθους ἐπεγεῖραί με πρὸς ἐπιμέλειαν ἐμαυτοῦ· ἅμα δὲ καὶ τιμῇ καὶ στοργῇ εὐφραίνοντός με. τὸ παιδία μοι ἀφυῆ μὴ γενέσθαι, μηδὲ κατὰ τὸ σωμάτιον διάστροφα. Τὸ μὴ ἐπὶ πλέον με προκόψαι ἐν ῥητορικῇ καὶ ποιητικῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, ἐν οἷς ἴσως ἂν κατεσχέθην, εἰ ᾐσθόμην ἐμαυτὸν εὐόδως προϊόντα. Τὸ φθάσαι, τοὺς τροφέας ἐν ἀξιώματι καταστῆσαι, οὗ δὴ ἐδόκουν μοι ἐπιθυμεῖν, καὶ μὴ ἀναβαλέσθαι ἐλπίδι, τοῦ μὴ ἐπεὶ νέοι ἔτι ἦσαν, ὕστερον αὐτὸ πράξειν. Τὸ γνῶναι Ἀπολλώνιον Ῥούστικον, Μάξιμον. Τὸ φαντασθῆναι περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου ἐναργῶς καὶ πολλάκις, οἷός τίς ἐστι. ὥστε ὅσον ἐπὶ τοῖς θεοῖς, καὶ ταῖς ἐκεῖθεν διαδόσεσι καὶ συλλήψεσι, καὶ ἐπινοίαις, μηδὲν κωλύειν ἤδη κατὰ φύσιν ζῆν με, ἢ ἀπολείπεσθαι ἔτι τούτου παρὰ τὴν ἐμὴν αἰτίαν, καὶ παρὰ τὸ μὴ διατηρεῖν τὰς ἐκ τῶν θεῶν ὑπομνήσεις, καὶ μόνον οὐχὶ διδασκαλίας. Τὸ ἀντισχεῖν μοι τὸ σῶμα ἐπὶ τοσοῦτον ἐν τοιούτῳ βίῳ. Τὸ μήτε Βενεδίκτης ἅψασθαι, μήτε Θεοδότου· ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐν ἐρωτικοῖς

τικοῖς πάθεσι γενόμενον ὑγιᾶναι. Τὸ χαλεπήναντα πολλάκις Ῥουστίκῳ, μηδὲν πλέον πρᾶξαι, ἐφ' ᾧ ἂν μετέγνων. Τὸ μέλλουσαν νέαν τελευτᾶν τὴν τεκοῦσαν ὅμως οἰκῆσαι μετ' ἐμοῦ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὸ ὁσάκις ἐβουλήθην ἐπικουρῆσαί τινι πενομένῳ, ἢ εἰς ἄλλο τι χρῄζοντι, μηδέποτε ἀκοῦσαί με ὅτι οὐκ ἔστι μοι χρήματα ὅθεν γένηται. καὶ τὸ αὐτῷ ἐμοὶ χρείαν ὁμοίαν ὡς παρ' ἑτέρου μεταλαβεῖν, μὴ συμπεσεῖν. Τὸ τὴν γυναῖκα τοιαύτην εἶναι, οὑτωσὶ μὲν πειθήνιον, οὕτω δὲ φιλόστοργον, οὕτω δὲ ἀφελῆ. Τὸ ἐπιτηδείων τροφέων εἰς τὰ παιδία εὐπορῆσαι. Τὸ δι' ὀνειράτων βοηθήματα δοθῆναι ἄλλα τε καὶ ὡς μὴ πτύειν αἷμα, καὶ μὴ ἰλιγγιᾶν· καὶ τοῦτο ἐν Καιήτῃ ὥσπερ χρήσει. ὅπως τε ἐπεθύμησα * φιλοσοφίας, μὴ ἐμπεσεῖν εἴς τινα σοφιστὴν μηδὲ ἀποκαθῆσαι ἐπὶ τοὺς συγγραφεῖς, ἢ συλλογισμοὺς ἀναλύειν, ἢ περὶ τὰ μετεωρολογικὰ καταγίνεσθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν καὶ τύχης δεῖται·

Τὰ ἐν Κουάδοις πρὸς τῷ Γρανούᾳ. α.

Ἕωθεν προλέγειν ἑαυτῷ, συντεύξομαι περιέργῳ, ἀχαρίστῳ, ὑβριστῇ, δολερῷ, βασκάνῳ, ἀκοινωνήτῳ. Πάντα ταῦτα συμβέβηκεν ἐκείνοις παρὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Ἐγὼ δὲ τεθεωρηκὼς τὴν φύσιν τοῦ ἀγα-

θοῦ, ὅτι καλὸν, καὶ τοῦ κακοῦ, ὅτι αἰσχρόν, καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ ἁμαρτάνοντος φύσιν ὅτι μοι συγγενὴς, οὐχὶ αἵματος ἢ σπέρματος τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ νοῦ, καὶ θείας ἀπομοίρας μέτοχος, οὔτε βλαβῆναι ὑπό τινος αὐτῶν δύναμαι· αἰσχρῷ γάρ με οὐδεὶς περιβάλλει, οὔτε ὀργίζεσθαι τῷ συγγενεῖ δύναμαι, οὔτε ἀπέχθεσθαι αὐτῷ. γεγόναμεν γὰρ πρὸς συνεργίαν ὡς πόδες, ὡς χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ στοῖχοι τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω ὀδόντων. Τὸ οὖν ἀντιπράσσειν ἀλλήλοις παρὰ φύσιν. ἀντιπρακτικὸν δὲ τὸ ἀγανακτεῖν καὶ ἀποστρέφεσθαι. Ὅτι ποτε τοῦτό εἰμι, σαρκία ἐστὶ, καὶ πνευμάτιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. Ἄφες τὰ βιβλία, μηκέτι σπῶ. Οὐ δέδοται. ἀλλ' ὡς ἤδη ἀποθνήσκων τῶν μὲν σαρκίων καταφρόνησον λύθρος καὶ ὀστάρια, καὶ κροκύφαντον, ἐκ νεύρων, φλεβίων, ἀρτηριῶν πλεγμάτιον. Θέασαι δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ὁποῖόν τι ἐστίν· ἄνεμος, οὐδὲ ἀεὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ἐξεμούμενον, καὶ πάλιν ῥοφούμενον. τρίτον οὖν ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν. ὧδε ἐπινοήθητι. Γέρων εἶ· μηκέτι τοῦτο ἐάσῃς δουλεῦσαι· μηκέτι καθ' ὁρμὴν ἀκοινώνητον νευροσπαστηθῆναι· μηκέτι τὸ εἱμαρμένον, ἢ παρὸν δυσχερᾶναι, ἢ μέλλον ὑποδύεσθαι. Τὰ τῶν θεῶν προνοίας μεστά. τὰ τῆς τύχης οὐκ ἄνευ φύσεως ἢ συγκλώσεως, καὶ ἐπιπλοκῆς τῶν

προ-

προνοίᾳ διοικουμένων πάντα ἐκεῖθεν ῥεῖ. πρόσεστι δὲ τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ τῷ ὅλῳ κόσμῳ συμφέρον, οὗ μέρος εἶ. Παντὶ δὲ φύσεως μέρει ἀγαθόν, ὃ φέρει ἡ τοῦ ὅλου φύσις, καὶ ὃ ἐκείνης ἐστὶ σωστικόν. σώζουσι δὲ κόσμον ὥσπερ αἱ τῶν στοιχείων οὕτως καὶ αἱ τῶν συγκριμάτων μεταβολαί. ταῦτά σοι ἀρκείτω, ἀεὶ δόγματα ἔστω. τὴν δὲ τῶν βιβλίων δίψαν ῥῖψον, ἵνα μὴ γογγύζων ἀποθάνῃς, ἀλλὰ ἵλεως ἀληθῶς, καὶ ἀπὸ καρδίας εὐχάριστος τοῖς θεοῖς.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον β.

ΜΕΜΝΗΣΟ ἐκ πόσου ταῦτα ἀναβάλλῃ, καὶ ὁποσάκις προθεσμίαν λαβὼν παρὰ τῶν θεῶν οὐ χρᾷ αὐταῖς. δεῖ δὲ ἤδη ποτὲ αἰσθέσθαι τίνος κόσμου μέρος εἶ, καὶ τίνος διοικοῦντος τὸν κόσμον ἀπόρροια ὑπέστης, καὶ ὅτι ὅρος ἐστί σοι περιγεγραμμένος τοῦ χρόνου· ᾧ ἐὰν εἰς τὸ μὴ ἀπαιθριάσαι χρήσῃ, οἰχήσεται, καὶ οἰχήσῃ, καὶ αὖθις οὐκ ἐξέσται. Πάσης ὥρας φρόντιζε στιβαρῶς ὡς Ῥωμαῖος καὶ ἄρρην τὸ ἐν χερσὶ μετὰ τῆς ἀκριβοῦς καὶ

ἀπλάστου σεμνότητος, καὶ φιλοστοργίας, καὶ ἐλευθερίας, καὶ δικαιότητος πράσσειν, καὶ σχολὴν σαυτῷ ἀπὸ πασῶν τῶν ἄλλων φαντασιῶν ποριζεῖν. ποριεῖς δὲ ἂν ὡς ἐσχάτην τοῦ βίου ἑκάστην πρᾶξιν ἐνεργῇς ἀπηλλαγμένην πάσης εἰκαιότητος καὶ ἐμπαθοῦς ἀποστροφῆς ἀπὸ τοῦ αἱροῦντος λόγου, καὶ ὑποκρίσεως, καὶ φιλαυτίας. καὶ δυσαρεστήσεως πρὸς τὰ συμμεμοιραμένα. ὁρᾷς πῶς ὀλίγα ἐστὶν ὧν κρατήσας τις, δύναται εὔρουν καὶ θεουδῆ βιῶσαι βίον; καὶ γὰρ οἱ θεοὶ πλέον οὐδὲν ἀπαιτήσουσι παρὰ τοῦ ταῦτα φυλάσσοντος. Ὕβριζε ὕβριζε αὐτὴν ὦ ψυχή, τοῦ δὲ τιμῆσαι σεαυτὴν οὐκέτι καιρὸν ἕξεις. εἷς γὰρ ὁ βίος ἑκάστῳ, οὗτος δέ σοι σχεδὸν διήνυσται, μὴ αἰδουμένῃ σεαυτὴν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἄλλων ψυχαῖς τιθεμένῃ τὴν σὴν εὐμοιρίαν. Περισπᾷ τί σε τὰ ἔξωθεν ἐμπίπτοντα; καὶ σχολὴν πάρεχε σεαυτῷ τοῦ προσμανθάνειν ἀγαθόν τι, καὶ παῦσαι ῥεμβόμενος. Ἤδη δὲ καὶ τὴν ἑτέραν περιφορὰν φυλακτέον. ληροῦσι γὰρ καὶ διὰ πράξεων, οἱ κεκμηκότες τῷ βίῳ, καὶ μὴ ἔχοντες σκοπὸν, ἐφ' ὃν πᾶσαν ὁρμὴν καὶ καθάπαξ φαντασίαν ἀπευθύνουσιν. Παρὰ μὲν τὸ μὴ ἐφιστάνειν τί ἐν τῇ ἄλλου ψυχῇ γίνεται, οὐ ῥᾳδίως τις ὤφθη κακοδαιμονῶν. τοὺς δὲ τοῖς τῆς ἰδίας ψυχῆς κινήμασι μὴ παρακολουθοῦντας, ἀνάγκη

ἀνάγκην κακοδαιμονεῖν. Τούτων ἀεὶ δεῖ μεμνῆσθαι. τίς ἡ τῶν ὅλων φύσις, καὶ τίς ἡ ἐμὴ, καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνην ἔχουσα, καὶ ὁποῖόν τι μέρος, ὁποίου τοῦ ὅλου οὖσα. καὶ ὅτι οὐδεὶς ὁ κωλύων τὰ ἀκόλουθα τῇ φύσει, ἧς μέρος εἶ, πράσσειν τε ἀεὶ καὶ λέγειν.

Φιλοσόφως ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ συγκρίσει τῶν ἁμαρτημάτων, ὡς ἄν τις κοινότερον τὰ τοιαῦτα συγκρίνειε φησί· βαρύτερα εἶναι τὰ κατ' ἐπιθυμίαν πλημμελούμενα τῶν κατὰ θυμόν. ὁ γὰρ θυμούμενος μετά τινος λύπης καὶ λεληθυίας συστολῆς φαίνεται τὸν λόγον ἀποστρεφόμενος· ὁ δὲ κατ' ἐπιθυμίαν ἁμαρτάνων, ὑφ' ἡδονῆς ἡττώμενος ἀκολαστότερός πως φαίνεται, καὶ θηλύτερος ἐν ταῖς ἁμαρτίαις. ὀρθῶς οὖν καὶ φιλοσοφίας ἀξίως ἔφη, μείζονος ἐγκλήματος ἔχεσθαι τὸ μεθ' ἡδονῆς ἁμαρτανόμενον, ἤπερ τὸ μετὰ λύπης. ὅλως τε ὁ μὲν προηδικημένῳ μᾶλλον ἔοικε, καὶ διὰ λύπην ἠναγκασμένῳ θυμωθῆναι. ὁ δὲ, αὐτόθεν πρὸς τὸ ἀδικεῖν ὥρμηται, φορόμενος ἐπὶ τὸ πρᾶξαί τινα κατ' ἐπιθυμίαν. Ὡς ἤδη δυνατοῦ ὄντος ἐξιέναι τοῦ βίου, οὕτως ἕκαστα ποιεῖν καὶ διανοεῖσθαι. Τὸ δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν, εἰ μὲν θεοί εἰσιν, οὐδὲν δεινόν· κακῷ γάρ σε οὐκ ἂν περιβάλοιεν. ἢ δὲ εἴ τι οὐκ εἰσὶν, ἢ οὐ μέλει αὐτοῖς

τῶν ἀνθρωπείων· τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ κενῷ θεῶν, ἢ προνοίας κενῷ. Ἀλλὰ καὶ εἰσὶ, καὶ μέλει αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπείων. καὶ τοῖς μὲν κατ' ἀλήθειαν κακοῖς, ἵνα μὴ περιπίπτῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐπ' αὐτῷ τὸ πᾶν ἔθεντο. τῶν δὲ λοιπῶν εἴ τι κακὸν ἦν καὶ τοῦτο ἂν προείδοντο, ἵνα ἐπῇ πάντῃ τὸ μὴ περιπίπτειν αὐτῷ. ὃ δὲ χεῖρον μὴ ποιεῖ ἄνθρωπον, πῶς ἂν τοῦτο βίον ἀνθρώπου χείρω ποιήσειεν; οὔτε δὲ κατ' ἄγνοιαν, οὔτε εἰδυῖα μὲν, μὴ δυναμένη δὲ προφυλάξασθαι, ἢ διορθώσασθαι ταῦτα, ἡ τῶν ὅλων φύσις παρεῖδεν ἄν. οὔτε ἂν τηλικοῦτον ἥμαρτεν ἤτοι παρ' ἀδυναμίαν, ἢ παρ' ἀτεχνίαν, ἵνα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἐπίσης τοῖς τε ἀγαθοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς κακοῖς πεφυρμένως συμβαίνῃ. Θάνατος δέ γε καὶ ζωὴ, δόξα καὶ ἀδοξία, πόνος καὶ ἡδονὴ, πλοῦτος καὶ πενία, πάντα ταῦτα ἐπίσης συμβαίνει ἀνθρώπων τοῖς τε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς, οὔτε καλὰ ὄντα, οὔτε αἰσχρὰ, οὔτ' ἄρ' ἀγαθὰ, οὔτε κακά ἐστι. Πῶς πάντα ταχέως ἐναφανίζεται, τῷ μὲν κόσμῳ αὐτὰ τὰ σώματα, τῷ δὲ αἰῶνι αἱ μνῆμαι αὐτῶν, οἷά ἐστι τὰ αἰσθητὰ πάντα, καὶ μάλιστα τὰ ἡδονῇ δελεάζοντα, ἢ τῷ πόνῳ φοβοῦντα, ἢ τῷ τύφῳ διαβεβοημένα, πῶς εὐτελῆ καὶ εὐκαταφρόνητα, ὡς ῥυπαρὰ, καὶ εὔφθαρτα, καὶ νεκρά. νοερᾶς

δυνά-

δυνάμεως, ἐφιστάναι τί εἰσιν οὗτοι ὧν αἱ ὑπολήψεις καὶ αἱ φωναὶ, τὴν εὐδοξίαν. Τί ἐστι * τὸ ἀποθανεῖν, καὶ ὅτι ἐάν τις αὐτὸ μόνον ἴδῃ, καὶ τῷ μερισμῷ τῆς ἐννοίας διαλύσῃ τὰ ἐμφανταζόμενα αὐτῷ, οὐκέτι ἄλλο τι ὑπολήψεται αὐτὸ εἶναι ἢ φύσεως ἔργον. Φύσεως δὲ ἔργον εἴ τις φοβεῖται, παιδίον ἐστί· τοῦτο μέντοι οὐ μόνον φύσεως ἔργον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ συμφέρον αὐτῇ. Πῶς ἅπτεται θεοῦ ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τί αὐτοῦ μέρος, καὶ ὅταν πῶς ἔχῃ διακέηται τὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο μόριον; οὐδὲν ἀθλιώτερον τοῦ πάντα κύκλῳ ἐκπεριερχομένου, καὶ τὰ νέρθεν γᾶς φησιν ἐρευνῶντος, καὶ τὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν πλησίον διὰ τεκμάρσεως ζητοῦντος, μὴ αἰσθομένου δὲ ὅτι ἀρκεῖ πρὸς μόνῳ τῷ ἔνδον ἑαυτοῦ δαίμονι εἶναι, καὶ τοῦτον γνησίως θεραπεύειν. θεραπεία δὲ αὐτοῦ καθαρὸν πάθους διατηρεῖν, καὶ εἰκαιότητος καὶ δυσαρεστήσεως τῆς πρὸς τὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων γινόμενα. Τὰ μὲν γὰρ ἐκ θεῶν αἰδέσιμα δι' ἀρετήν. Τὰ δὲ ἐξ ἀνθρώπων φίλα διὰ συγγένειαν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τρόπον τινὰ ἐλεεινὰ, δι' ἄγνοιαν ἀγαθῶν καὶ κακῶν· οὐκ ἐλάττων ἡ πήρωσις αὕτη τῆς στερισκούσης τοῦ διακρίνειν τὰ λευκὰ καὶ μέλανα. Κἂν τρισχίλια ἔτη βιώσεσθαι μέλλῃς, καὶ τοσαυτάκις μύρια, ὅμως μέμνησο, ὅτι

οὐδεὶς

οὐδὲ εἰς ἄλλον ἀποβάλλει βίον, ἢ τοῦτον ὃν ζῇ· οὐδὲ ἄλλον ζῇ ἢ ὃν ἀποβάλλει. εἰς ταυτὸ οὖν καθίσταται τὸ μήκιστον τῷ βραχυτάτῳ. τὸ γὰρ παρὸν, πᾶσιν ἴσον, εἰ καὶ τὸ ἀπολλύμενον, οὐκ ἴσον, καὶ τὸ ἀποβαλλόμενον, οὕτως ἀκαριαῖον ἀναφαίνεται. οὔτε γὰρ τὸ παρῳχηκὸς, οὔτε τὸ μέλλον ἀποβάλλοι ἄν τις. ὃ γὰρ οὐκ ἔχει, πῶς ἄν τις τοῦτο αὐτοῦ ἀφέλοιτο; τούτων οὖν τῶν δύο δεῖ μεμνῆσθαι· ἑνὸς μὲν ὅτι πάντα ἐξ ἀϊδίου ὁμοειδῆ, καὶ ἀνακυκλούμενα, καὶ οὐδὲν διαφέρει, πότερον ἐν ἑκατὸν ἔτεσιν, ἢ ἐν διακοσίοις, ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ τὰ αὐτά τις ὄψεται. ἑτέρου δὲ, ὅτι καὶ ὁ πολυχρονιώτατος, καὶ ὁ τάχιστα τεθνηξόμενος, τὸ ἴσον ἀποβάλλει. Τὸ γὰρ παρόν ἐστι μόνον οὗ στερίσκεσθαι μέλλει, ὅπερ γε ἔχει, καὶ τοῦτο μόνον. καὶ ὃ μὴ ἔχει τις, οὐκ ἀποβάλλει.

Ὅτι πᾶν ὑπόληψις, δῆλα μὲν γὰρ τὰ πρὸς τὸν κυνικὸν Μόνιμον λεγόμενα. δῆλον δὲ καὶ τὸ χρήσιμον τοῦ λεγομένου, ἐάν τις αὐτοῦ τὸ νόστιμον μέχρι τοῦ ἀληθοῦς δέχηται. Ὑβρίζει ἑαυτὴν ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχή· μάλιστα μὲν, ὅταν ἀπόστημα, καὶ οἷον φῦμα τοῦ κόσμου ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ γένηται. τὸ γὰρ δυσχεραίνειν τινὶ τῶν γινομένων ἀπόστασίς ἐστι τῆς φύσεως, ἧς ἐν μέρει, ἑκάστου τῶν λοιπῶν φύσεις περιέχονται· ἔπειτα δὲ, ὅταν ἄνθρωπόν τινα ἀποστραφῇ, ἢ καὶ ἐναντία φέρηται,

φέρηται, ὡς βλάψουσα, οἷαί εἰσιν αἱ τῶν ὀργιζομένων. τρίτον ὑβρίζει ἑαυτὴν, ὅταν ἡσσᾶται ἡδονῆς, ἢ πόνου. τέταρτον, ὅταν ὑποκρίνηται, καὶ ἐπιπλάστως, καὶ ἀναληθῶς τι ποιῇ, ἢ λέγῃ. πέμπτον, ὅταν πρᾶξίν τινα ἑαυτῆς καὶ ὁρμὴν, ἐπ' οὐδένα σκοπὸν ἀφίῃ, ἀλλὰ εἰκῇ καὶ ἀπαρακολουθήτως ὁτιοῦν ἐνεργῇ. δέον καὶ τὰ μικρότατα, κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ τέλος ἀναφορὰν γίνεσθαι. τέλος δὲ λογικῶν ζώων τὸ ἕπεσθαι τῷ τῆς πόλεως καὶ πολιτείας τῆς πρεσβυτάτης λόγῳ καὶ θεσμῷ.

Τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ὁ μὲν χρόνος, στιγμή· ἡ δὲ οὐσία, ῥέουσα· ἡ δὲ αἴσθησις, ἀμυδρά· ἡ δὲ ὅλου τοῦ σώματος σύγκρισις, εὔσηπτος. ἡ δὲ ψυχὴ, ῥεμβός· ἡ δὲ τύχη, δυστέκμαρτον. ἡ δὲ φήμη, ἄκριτον. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, πάντα, τὰ μὲν τοῦ σώματος, ποταμός· τὰ δὲ τῆς ψυχῆς, ὄνειρος καὶ τῦφος· ὁ δὲ βίος, πόλεμος, καὶ ξένου ἐπιδημία. ἡ ὑστεροφημία δὲ, λήθη. τί οὖν τὸ παραπέμψαι δυνάμενον; ἓν καὶ μόνον φιλοσοφία. τοῦτο δὲ, ἐν τῷ τηρεῖν τὸν ἔνδον δαίμονα ἀνύβριστον, καὶ ἀσινῆ, ἡδονῶν καὶ πόνων κρείσσονα, μηδὲν εἰκῇ ποιοῦντα, μηδὲ διεψευσμένως καὶ μεθ' ὑποκρίσεως· ἀνενδεῆ τοῦ ἄλλον ποιῆσαί τι, ἢ μὴ ποιῆσαι. ἔτι δὲ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπονεμόμενα δεχόμενον, ὡς ἐκεῖθέν

ποθεν

ποθεν ἐρχόμενα, ὅθεν αὐτὸς ἦλθεν. ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸν θάνατον ἵλεῳ τῇ γνώμῃ περιμένοντα, ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ λύσιν τῶν στοιχείων, ἐξ ὧν ἕκαστον ζῶον συγκρίνεται. εἰ δὲ αὐτοῖς τοῖς στοιχείοις μηδὲν δεινὸν ἐν τῷ ἕκαστον διηνεκῶς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν, διὰ τί ὑπίδηταί τις τὴν πάντων μεταβολὴν καὶ διάλυσιν; κατὰ φύσιν γάρ· οὐδὲν δὲ κακὸν κατὰ φύσιν.

Τὰ ἐν Καρνούντῳ.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙ-
νου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλίον γ.

Οὐχὶ τοῦτο μόνον δεῖ λογίζεσθαι, ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπαναλίσκεται ὁ βίος, καὶ μέρος ἔλαττον αὐτοῦ καταλείπεται· ἀλλὰ κἀκεῖνο λογιστέον, ὅτι εἰ ἐπὶ πλέον βιώῃ τις, ἐκεῖνό γε ἄδηλον, εἰ ἐξαρκέσει ὁμοία αὖθις ἡ διάνοια πρὸς τὴν σύνεσιν τῶν πραγμάτων, καὶ τῆς θεωρίας τῆς συντεινούσης εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῶν θείων καὶ τῶν ἀν-

θρω-

θρωπείων. ἐὰν γὰρ παραληρεῖν ἄρξηται, τὸ μὲν διαπνεῖσθαι, καὶ τρέφεσθαι καὶ φαντάζεσθαι, καὶ ὁρμᾶν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, οὐκ ἐνδεήσει. τὸ δὲ ἑαυτῷ χρῆσθαι, καὶ τοὺς τοῦ καθήκοντος ἀριθμοὺς ἀκριβοῦν, καὶ τὰ προφαινόμενα διαρθροῦν, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ εἰ ἤδη ἐξακτέον αὐτὸν ἐφιστάνας; καὶ ὅσα τοιαῦτα λογισμοῦ συγγεγυμνασμένου πάνυ χρήζει, προαποσβέννυται. χρὴ οὖν ἐπείγεσθαι, οὐ μόνον τῷ ἐγγυτέρω τοῦ θανάτου ἑκάστοτε γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν ἐννόησιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν παρακολούθησιν προαπολήγειν. χρὴ καὶ τὰ τοιαῦτα παραφυλάσσειν, ὅτι καὶ τὰ ἐπιγινόμενα τοῖς φύσει γινομένοις, ἔχει τι εὔχαρι καὶ ἐπαγωγόν. οἷον ἄρτου ὀπτωμένου παραρρήγνυταί τινα μέρη. καὶ ταῦτα οὖν τὰ διέχοντα οὕτως καὶ τρόπον τινὰ παρὰ τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἀρτοποιΐας ἔχοντα, ἐπιπρέπει πως καὶ προθυμίαν πρὸς τὴν τροφὴν ἰδίως ἀνακινεῖ. πάλιν τε τὰ σῦκα ὁπότε ὡραιότατά ἐστι κέχηνεν. καὶ ἐν ταῖς δρυπεπέσι ἐλαίαις, αὐτὸ τὸ ἐγγὺς τῇ σήψει, ἴδιόν τι κάλλος τῷ καρπῷ προστίθησιν. οἱ στάχυες δὲ κάτω νεύοντες, καὶ τὸ τοῦ λέοντος ἐπισκύνιον, καὶ ὁ τῶν συῶν ἐκ τοῦ στόματος ῥέων ἀφρός, καὶ πολλὰ ἕτερα κατ᾽ ἰδίαν εἴ τις σκοποίη, πόρρω ὄντα τοῦ εὐειδοῦς, ὅμως διὰ τὸ τοῖς φύσει γινομένοις ἐπακολουθεῖν, συνεπικοσμεῖ,

καὶ

καὶ ψυχαγωγεῖ. ὥστε εἴ τις ἔχοι πάθος καὶ ἔννοιαν βαθυτέραν πρὸς τὰ ἐν τῷ ὅλῳ γινόμενα, σχεδὸν οὐδὲν οὐχὶ δόξει αὐτῷ καὶ τῶν κατ' ἐπακολούθησιν συμβαινόντων ἡδέως πως διασυνίστασθαι. οὕτως δὲ καὶ θηρίων ἀληθῆ χάσματα, οὐχ ἧσσον ἡδέως ὄψεται, ἢ ὅσα γραφεῖς, καὶ πλάσται μιμούμενοι δεικνύουσιν. καὶ γραὸς καὶ γέροντος ἀκμήν τινα καὶ ὥραν, καὶ τὸ ἐν παισὶν ἐπαφρόδιτον, τοῖς ἑαυτοῦ σώφροσιν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν δυνήσεται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα οὐ παντὶ πιθανὰ, μόνῳ δὲ τῷ πρὸς τὴν φύσιν, καὶ τὰ ταύτης ἔργα γνησίως ᾠκειωμένῳ προσπεσεῖται.

Ἱπποκράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσήσας ἀπέθανεν. οἱ Χαλδαῖοι πολλῶν θανάτους προηγόρευσαν εἶτα καὶ αὐτοὺς τὸ πεπρωμένον κατέλαβεν. Ἀλέξανδρος καὶ Πομπήϊος, καὶ Γάϊος Καῖσαρ, ὅλας πόλεις ἄρδην τοσαυτάκις ἀνελόντες, καὶ ἐν παρατάξει πολλὰς μυριάδας ἱππέων καὶ πεζῶν κατακόψαντες, καὶ αὐτοί ποτε ἐξῆλθον τοῦ βίου. Ἡράκλειτος, περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἐκπυρώσεως τοσαῦτα φυσιολογήσας, ὕδατος τὰ ἐντὸς πληρωθεὶς, βολβίτῳ κατακεχρισμένος ἀπέθανεν. Δημόκριτον δὲ, οἱ φθεῖρες.

Σωκράτην δὲ, ἄλλοι φθεῖρες ἀπέκτειναν. Τί ταῦτα;

ταῦτα; ἐνέβης, ἔπλευσας, κατήχθης; ἔκβηθι. εἰ
μὲν ἐφ' ἕτερον βίον, οὐδὲν θεῶν κενὸν οὐδὲ ἐκεῖ.
εἰ δὲ ἐν ἀναισθησίᾳ, παύσῃ πόνων καὶ ἡδονῶν
ἀνεχόμενος, καὶ λατρεύων τοσούτῳ χείρονι
τῷ ἀγγείῳ. ἢ περίεστι τὸ ὑπηρετοῦν· τὸ μὲν γὰρ
νοῦς καὶ δαίμων, τὸ δὲ γῆ καὶ λύθρος. Μὴ κα-
τατρίψῃς τὸ ὑπολειπόμενον τοῦ βίου μέρος ἐν
ταῖς περὶ ἑτέρων φαντασίαις, ὁπόταν μὴ τὴν
ἀναφορὰν ἐπί τι κοινωφελὲς ποιῇ. ἤτοι γὰρ ἄλ-
λου ἔργου στέρῃ. τουτέστι, φανταζόμενος τί ὁ
δεῖνα πράσσει, καὶ τίνος ἕνεκεν, καὶ τί λέγει,
καὶ τί ἐνθυμεῖται, καὶ τί τεχνάζεται, καὶ ὅσα
τοιαῦτα ποιεῖ ἀπορρέμβεσθαι τῆς τοῦ ἰδίου ἡγεμο-
νικοῦ παρατηρήσεως. Χρὴ μὲν οὖν καὶ τὸ εἰκῆ καὶ
μάτην ἐν τῷ εἱρμῷ τῶν φαντασιῶν περιΐστα-
σθαι· πολὺ δὲ μάλιστα τὸ περίεργον, καὶ κα-
κόηθες. καὶ ἐθιστέον ἑαυτὸν, μόνα φαντάζεσθαι
περὶ ὧν εἴ τις ἄφνω ἐπανέροιτο, τί νῦν διανοῇ,
μετὰ παρρησίας παραχρῆμα ἂν ἀποκρίναιο,
ὅτι τὸ, καὶ τό. ὡς ἐξ αὐτῶν εὐθὺς δῆλα εἶναι, ὅτι
πάντα ἁπλᾶ καὶ εὐμενῆ, καὶ ζώου κοινωνικοῦ, καὶ
ἀμελοῦντος ἡδονικῶν, ἢ καθάπαξ ἀπολαυστι-
κῶν φαντασμάτων, ἢ φιλονεικίας τινὸς, ἢ βασ-
κανίας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλλου τινὸς, ἐφ' ᾧ ἂν
ἐρυθριάσειας ἐξηγούμενος, ὅτι ἐν νῷ αὐτὸ εἶχες.
ὁ γάρ τοι ἀνὴρ ὁ τοιοῦτος, οὐκ ἔτι ὑπερτιθέμε-

νος τὸ ὡς ἐν ἀρίστοις ἤδη εἶναι, ἱερεύς τις καὶ ὑπουργὸς θεῶν, χρώμενος καὶ τῷ ἔνδον ἱδρυμένῳ αὐτοῦ, ὃ παρέχεται τὸν ἄνθρωπον ἄχραντον ἡδονῶν, ἄτρωτον ὑπὸ παντὸς πόνου, πάσης ὕβρεως ἀνέπαφον, πάσης ἀναίσθητον πονηρίας, ἀθλητὴν ἄθλου τοῦ μεγίστου, τοῦ ὑπὸ μηδενὸς πάθους καταβληθῆναι, δικαιοσύνῃ βεβαμμένον εἰς βάθος, ἀσπαζόμενον μὲν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τὰ συμβαίνοντα, καὶ ἀπονεμόμενα πάντα· μὴ πολλάκις δὲ, μηδὲ χωρὶς μεγάλης καὶ κοινωφελοῦς ἀνάγκης φανταζόμενον, τί ποτε ἄλλος λέγει, ἢ πράσσει, ἢ διανοεῖται. μόνα γὰρ τὰ ἑαυτοῦ πρὸς ἐνέργειαν ἔχει, καὶ τὰ ἑαυτῷ ἐκ τῶν ὅλων συγκλωθόμενα διηνεκῶς ἐννοεῖ. κἀκεῖνα μὲν καλὰ παρέχεται, ταῦτα δὲ ἀγαθὰ εἶναι πέπεισται. Ἡ γὰρ ἑκάστῳ νεμομένη μοῖρα συνεμφέρεταί τε καὶ συνεμφέρει. Μέμνηται δὲ, καὶ ὅτι συγγενὲς πᾶν τὸ λογικόν. καὶ ὅτι κήδεσθαι μὲν πάντων ἀνθρώπων, κατὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἐστίν. δόξης δὲ οὐχὶ τῆς παρὰ πάντων ἀνθεκτέον, ἀλλὰ τῶν ὁμολογουμένως τῇ φύσει βιούντων μόνον. οἱ δὲ μὴ οὕτως βιοῦντες, ὁποῖοί τινες οἴκοι τε καὶ ἔξω τῆς οἰκίας, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, οἷοι μεθ' οἵων φύρονται, μεμνημένος διατελεῖ. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸν παρὰ τῶν τοιούτων ἔπαινον ἐν λόγῳ τίθεται, οἵγε

οὐδὲ

οὐδὲ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἀρέσκονται. μήτε ἀκούσιος ἐνέργει, μήτε ἀκοινώνητος, μήτε ἀνεξέταστος, μήτε ἀνθελκόμενος, μήτε κομψεία τὴν διάνοιάν σου καλλωπιζέτω. μήτε πολυρρήμων, μήτε πολυπράγμων ἔσο. ἔτι δὲ ὁ ἐν σοὶ θεὸς ἔστω προστάτης ζώου ἄρρενος, καὶ πρεσβύτου, καὶ πολιτικοῦ, καὶ Ῥωμαίου, καὶ ἄρχοντος, ἀνατεταχότος ἑαυτὸν, οἷος ἂν εἴη τις περιμένων τὸ ἀνακλητικὸν ἐκ τοῦ βίου εὔλυτος, μήτε ὅρκου δεόμενος, μήτε ἀνθρώπου τινὸς μάρτυρος. Ἐν δὲ τὸ φαιδρὸν, καὶ τὸ ἀπροσδεὲς τῆς ἔξωθεν ὑπηρεσίας, καὶ τὸ ἀπροσδεὲς ἡσυχίας, ἣν ἄλλοι παρέχουσιν. ὀρθὸν οὖν εἶναι χρὴ, οὐχὶ ὀρθούμενον. Εἰ μὲν κρεῖττον εὑρίσκεις ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ δικαιοσύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης, ἀνδρείας, καὶ καθάπαξ τοῦ ἀρκεῖσθαι ἑαυτῇ τὴν διάνοιάν σου ἐν οἷς κατὰ τὸν λόγον τὸν ὀρθὸν πράσσοντά σε παρέχεται, καὶ ἐν τῇ εἱμαρμένῃ, ἐν τοῖς ἀπροαιρέτως ἀπονεμομένοις· εἰ τοῦτο φημὶ κρεῖσσόν τι ὁρᾷς, ἐπ' ἐκεῖνο ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τραπόμενος, τοῦ ἀρίστου εὑρισκομένου ἀπόλαυε. εἰ δὲ μηδὲν κρεῖττον φαίνεται αὐτοῦ τοῦ ἐνιδρυμένου ἐν σοὶ δαίμονος, τάς τε ἰδίας ὁρμὰς ὑποτεταχότος ἑαυτῷ, καὶ τὰς φαντασίας ἐξετάζοντος, καὶ τῶν αἰσθητικῶν πείσεων, ὡς ὁ Σωκράτης ἔλεγεν, ἑαυτὸν ἀφελκυκότος,

καὶ τοῖς θεοῖς ὑποτεταχότα ἑαυτὸν, καὶ τῶν ἀνθρώπων προκηδόμενον· εἰ τούτου πάντα τὰ ἄλλα μικρότερα καὶ εὐτελέστερα εὑρίσκεις, μηδενὶ χώραν δίδου ἑτέρῳ, πρὸς ὃ ῥέψας ἅπαξ καὶ ἀποκλίνας, οὐκ ἔτι ἀπερισπάστως τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖνο τὸ ἴδιον, καὶ τὸ σὸν προτιμᾶν δυνήσῃ. Ἀντικαθῆσθαι γὰρ τῷ λογικῷ καὶ ποιητικῷ ἀγαθῷ, οὐ θέμις οὐδ' ὁποῦν ἑτερογενές· οἷον τὸν παρὰ πολλῶν ἔπαινον, ἢ ἀρχάς, ἢ πλοῦτον, ἢ ἀπολαύσεις ἡδονῶν. πάντα ταῦτα, κἂν πρὸς ὀλίγον ἐναρμόζειν δόξῃ, κατεκράτησεν ἄφνω, καὶ παρήνεγκεν. Σὺ δέ φημι ἁπλῶς καὶ ἐλευθέρως ἑλοῦ τὸ κρεῖττον, καὶ τούτου ἀντέχου. κρεῖττον δὲ, τὸ συμφέρον. εἰ μὲν τὸ ὡς λογικῷ, τοῦτο τήρει. εἰ δὲ τὸ ὡς ζώῳ, ἀπόφηναι, καὶ ἀτύφως φύλασσε τὴν κρίσιν μόνον, ὅπως ἀσφαλῶς τὴν ἐξέτασιν ποιήσῃ. μὴ τιμήσῃς ποτὲ ὡς συμφέρον σεαυτοῦ, ὃ ἀναγκάσει σέ ποτε τὴν πίστιν παραβῆναι, τὴν αἰδῶ ἐγκαταλιπεῖν, μισῆσαί τινα, ὑποπτεῦσαι, καταράσασθαι, ὑποκρίνασθαι, ἐπιθυμῆσαί τινος, τοίχων καὶ παραπετασμάτων δεομένου. ὁ γὰρ τὸν ἑαυτοῦ νοῦν καὶ δαίμονα, καὶ τὰ ὄργια τῆς τούτου ἀρετῆς προελόμενος, τραγῳδίαν οὐ ποιεῖ, οὐ στενάζει, οὐκ ἐρημίας, οὐ πολυπληθείας δεήσεται. τὸ μέγιστον, ζήσει, μήτε διώκων, μήτε φεύ-

τε φεύξεται. πότερον δὲ ἐπὶ πλεῖον διάστημα χρόνου τῷ σώματι περιεχομένῃ τῇ ψυχῇ, ἢ ἐπ' ἔλασσον χρήσεται, οὐδ' ὁτιοῦν αὐτῷ μέλει. κἂν γὰρ ἤδη ἀπαλλάσσεσθαι δέῃ, οὕτως εὐλύτως ἄπεισιν, ὡς ἄλλό τι τῶν αἰδημόνως καὶ κοσμίως ἐνεργεῖσθαι δυναμένων ἐνεργήσων. τοῦτο μόνον παρ' ὅλον τὸν βίον εὐλαβούμενος, τὸ τὴν διάνοιαν ἔν τινι τῶν οἰκείων νοεροῦ πολιτικοῦ ζώου τροπῇ γενέσθαι, οὐδὲν ἂν ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ κεκολασμένου, καὶ ἐκκεκαθαρμένου πυῶδες, οὐδὲ μὴν μεμολυσμένον, οὐδὲ ὕπουλον εὕροις, οὐδὲ ἀσυντελῆ τὸν βίον αὐτοῦ ἡ πεπρωμένη καταλαμβάνει, ὡς ἄν τις εἴποι τοὺς τραγῳδοὺς πρὸ τοῦ τελέσαι καὶ διαδραματίσαι ἀπαλλάσσεσθαι. ἔτι δὲ οὐδὲν δοῦλον, οὐδὲ κομψὸν, οὐδὲ προσδεδεμένον, οὐδὲ ἀπεσχισμένον, οὐδὲ ὑπεύθυνον, οὐδὲ ἐμφωλεῦον. Τὴν ὑποληπτικὴν δύναμιν σέβου. ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν, ἵνα ὑπόληψις τῷ ἡγεμονικῷ σου μηκέτι ἐγγένηται ἀνακόλουθον τῇ φύσει, καὶ τῇ τοῦ λογικοῦ ζώου κατασκευῇ. αὕτη δὲ ἐπαγγέλλεται ἀπροπτωσίαν, καὶ τὴν πρὸς ἀνθρώπους οἰκείωσιν, καὶ τὴν τοῖς θεοῖς ἀκολουθίαν. Πάντα οὖν ῥίψας, ταῦτα μόνον τὰ ὀλίγα σύνεχε. καὶ ἔτι συμμνημόνευε, ὅτι μόνον ζῇ ἕκαστος τὸ παρὸν τοῦτο, τὸ ἀκαριαῖον· τὰ δὲ ἄλλα, ἢ βεβίωται, ἢ ἐν ἀδήλῳ.

μικρὸν μὲν οὖν ὃ ζῇ ἕκαστος, μικρὸν δὲ τὸ τῆς γῆς γωνίδιον, ὅπου ζῇ· μικρὸν δὲ καὶ ἡ μηκίστη ὑστεροφημία. καὶ αὕτη δὲ κατὰ διαδοχὴν ἀνθρωπαρίων τάχιστα τεθνηξομένων, καὶ οὐκ εἰδότων οὐδὲ ἑαυτοὺς, οὔτε γε τὸν πρόπαλαι τεθνηκότα. Τοῖς δὲ εἰρημένοις παραστήμασιν ἓν ἔτι προσέστω, τὸ ὅρον ἢ ὑπογραφὴν ἀεὶ ποιεῖσθαι τοῦ ὑποπίπτοντος φανταστοῦ, ὥστε αὐτὸ ὁποῖόν ἐστι κατ' οὐσίαν γυμνὸν, ὅλον δι' ὅλων διῃρημένως βλέπειν, καὶ τὸ ἴδιον ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων ἐξ ὧν συνεκρίθη, καὶ εἰς ἃ ἀναλυθήσεται, λέγειν παρ' ἑαυτῷ. οὐδὲν γὰρ οὕτως μεγαλοφροσύνης ποιητικὸν, ὡς τὸ ἐλέγχειν ὁδῷ καὶ ἀληθείᾳ ἕκαστον τῶν τῷ βίῳ ὑποπιπτόντων δύνασθαι, καὶ τὸ ἀεὶ οὕτως εἰς αὐτὰ ὁρᾶν, ὥστε συνεπιβάλλειν ὁποίῳ τινὶ τῷ κόσμῳ, ὁποίαν τινὰ τοῦτο χρείαν παρεχόμενον, τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν ὡς πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δὲ ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πολίτην ὄντα πόλεως τῆς ἀνωτάτης, ἧς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὥσπερ οἰκίαι εἰσίν.

Τί ἐστι, καὶ ἐκ τίνων συγκέκριται, καὶ πόσον χρόνον πέφυκε παραμένειν τοῦτο, τὸ τὴν φαντασίαν μοι νῦν ποιοῦν, καὶ τίνος ἀρετῆς πρὸς αὐτὸ χρεία; οἷον ἡμερότητος, ἀνδρείας, ἀληθείας, πίστεως, ἀφελείας, αὐταρκείας, τῶν λοιπῶν. διὸ δεῖ ἐφ' ἑκάστου λέγειν, τοῦτο

μὲν

μὲν παρὰ θεοῦ ἥκει, τοῦτο δὲ κατὰ τὴν σύλληξιν,
καὶ τὴν συμμηρυομένην σύγκλωσιν, καὶ τὴν
τοιαύτην συντυχίαν τε καὶ τύχην. τοῦτο δὲ παρὰ
τοῦ συμφύλου καὶ συγγενοῦς καὶ κοινωνοῦ,
ἀγνοοῦντος μέντοι ὅ τι αὐτῷ κατὰ φύσιν ἐστίν.
ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἀγνοῶ. διὰ τοῦτο χρῶμαι αὐτῷ
κατὰ τὸν τῆς κοινωνίας φυσικὸν νόμον, εὔνως, καὶ
δικαίως, ἅμα μέντοι τοῦ κατ' ἀξίαν ἐν τοῖς μέ-
σοις συστοχάζομαι.

Ἐὰν τὸ παρὸν ἐνεργῇς, ἑπόμενος τῷ ὀρθῷ λό-
γῳ ἐσπουδασμένως, ἐρρωμένως, εὐμενῶς, καὶ μη-
δὲν παρεμπόρευμα, ἀλλὰ τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα
καθαρὸν ἑστῶτα τηρῇς, ὡς εἰ καὶ ἤδη ἀποδοῦναι
δέοι, ἐὰν τοῦτο συνάπτῃς μηδὲν περιμένων, μη-
δὲ φεύγων, ἀλλὰ τῇ παρούσῃ κατὰ φύσιν ἐνεργείᾳ,
καὶ τῇ ὧν λέγεις καὶ φθέγγῃ, ἡρωϊκῇ ἀλη-
θείᾳ ἀρκούμενος, εὐζωήσεις. ἔστι δὲ οὐδεὶς ὁ τοῦτο
κωλῦσαι δυνάμενος. Ὥσπερ οἱ ἰατροὶ ἀεὶ τὰ ὄρ-
γανα καὶ σιδήρεια πρόχειρα ἔχουσι πρὸς τὰ αἰφνί-
δια τῶν θεραπευμάτων· οὕτω τὰ δόγματα σὺ
ἕτοιμα ἔχε πρὸς τὸ τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδέ-
ναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότατον οὕτω ποιεῖν, ὡς τῆς
ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συνδέσεως μεμνημέ-
νον. οὔτε γὰρ ἀνθρώπινόν τι ἄνευ τῆς ἐπὶ τὰ θεῖα
συναναφορᾶς εὖ πράξεις, οὔτε ἔμπαλιν. Μηκέτι
πλανῶ. οὔτε γὰρ τὰ ὑπομνημάτιά σου μέλλεις ἀνα-

γινώσκειν, οὔτε τὰς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων πράξεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκλογάς, ἃς εἰς τὸ γῆρας σαυτῷ ἀπετίθεσο. σπεῦδε οὖν εἰς τέλος, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφεὶς, σαυτῷ βοήθει, εἴ τι σοι μέλει σεαυτοῦ ὡς ἔξεστιν. Οὐκ ἴσασι πόσα σημαίνει τὸ κλέπτειν, τὸ σπείρειν, τὸ ὠνεῖσθαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ πρακτέα, ὃ οὐκ ὀφθαλμοῖς γίνεται, ἀλλ' ἑτέρᾳ τινὶ ὄψει. σῶμα, ψυχὴ, νοῦς, σώματος αἰσθήσεις, ψυχῆς ὁρμαὶ, νοῦ δόγματα. Τὸ μὲν τυποῦσθαι φανταστικῶς, καὶ τῶν βοσκημάτων· τὸ δὲ νευροσπαστεῖσθαι ὁρμητικῶς, καὶ τῶν θηρίων, καὶ τῶν ἀνδρογύνων, καὶ Φαλαρείδος, καὶ Νέρωνος. τὸ δὲ τὸν νοῦν ἡγεμόνα ἔχειν ἐπὶ τὰ φαινόμενα καθήκοντα, καὶ τῶν θεοὺς μὴ νομιζόντων, καὶ τῶν τὴν πατρίδα ἐγκαταλειπόντων, καὶ τῶν ποιούντων ἐπειδὰν κλείσωσι τὰς θύρας. * Εἰ οὖν τὰ λοιπὰ κοινά ἐστι πρὸς τὰ εἰρημένα, λοιπὸν τὸ ἴδιόν ἐστι τοῦ ἀγαθοῦ, φιλεῖν μὲν καὶ ἀσπάζεσθαι τὰ συμβαίνοντα, καὶ συγκλωθόμενα αὐτῷ· τὸν δὲ ἔνδον ἐν τῷ στήθει ἱδρυμένον δαίμονα μὴ φύρειν, μηδὲ θορυβεῖν ὄχλῳ φαντασιῶν, ἀλλὰ ἵλεων διατηρεῖν, κοσμίως ἑπόμενον ὡς θεῷ, μήτε φθεγγόμενόν τι παρὰ τὰ ἀληθῆ, μήτε ἐνεργοῦντα παρὰ τὰ δίκαια. εἰ δὲ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ πάντες

ἄνθρω-

ἄνθρωποι, ὅτι ἁπλῶς καὶ αἰδημόνως καὶ εὐθύμως βιοῖ, οὔτε χαλεπαίνει τινὶ τούτων, οὔτε παρατρέπεται τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐπὶ τὸ τέλος τοῦ βίου, ἐφ' ὃ δεῖ ἐλθεῖν καθαρόν, ἡσύχιον, εὔλυτον, ἀβιάστως τῇ ἑαυτοῦ μοίρᾳ συνηρμοσμένον.

ΜΆΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙ'-
νου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον δ'.

Τὸ ἔνδον κυριεῦον, ὅταν κατὰ φύσιν ἔχῃ, οὕτως ἕστηκε πρὸς τὰ συμβαίνοντα, ὥστε ἀεὶ πρὸς τὸ δυνατὸν καὶ διδόμενον μετατίθεσθαι ῥᾳδίως. ὕλην γὰρ ἀποτεταγμένην οὐδεμίαν φιλεῖ· ἀλλὰ ὁρμᾷ μὲν πρὸς τὰ ἡγούμενα μεθ' ὑπεξαιρέσεως, τὸ δὲ ἀντεισαγόμενον ὕλην ἑαυτῷ ποιεῖ. ὥσπερ τὸ πῦρ, ὅταν ἐπικρατῇ τῶν ἐπεμπιπτόντων, ὑφ' ὧν ἂν μικρός τις λύχνος ἐσβέσθη. τὸ δὲ λαμπρὸν πῦρ, τάχιστα ἐξῳκείωσεν ἑαυτῷ τὰ ἐπιφερόμενα, καὶ κατηνάλωσεν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκείνων ἐπὶ μεῖζον ἤρθη. Μηδὲν ἐνέργημα εἰκῆ, μηδὲ ἄλλως ἢ κατὰ θεώρημα συμπληρωτικὸν τῆς τέχνης ἐνεργείσθω. Ἀναχωρήσεις αὐτοῖς ζητοῦσιν ἀγροικίας,

καὶ αἰγιαλοὺς, καὶ ὄρη· εἴωθας δὲ καὶ σὺ τὰ τοιαῦτα μάλιστα ποθεῖν. ὅλον δὲ τοῦτο ἰδιωτικώτατόν ἐστιν, ἐξὸν ἧς ἂν ὥρας ἐθελήσῃς εἰς ἑαυτὸν ἀναχωρεῖν. οὐδαμοῦ γὰρ οὔτε ἡσυχιώτερον, οὔτε ἀπραγμονέστερον ἄνθρωπος ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· μάλισθ᾽ ὅστις ἔχει ἔνδον τοιαῦτα, εἰς ἃ ἐγκύψας, ἐν πάσῃ εὐμαρείᾳ εὐθὺς γίνεται· τὴν δὲ εὐμάρειαν οὐδὲν ἄλλο λέγω, ἢ εὐκοσμίαν. Συνεχῶς οὖν δίδου σεαυτῷ ταύτην τὴν ἀναχώρησιν, καὶ ἀνανέου σεαυτόν. Βραχέα δὲ ἔστω καὶ στοιχειώδη, ἃ εὐθὺς ἀπαντήσαντα, ἀρκέσει εἰς τὸ πᾶσαν λύπην ἀποκλύσαι, καὶ ἀποπέμψαι σε, μὴ δυσχεραίνοντα ἐκείνοις ἐφ᾽ ἃ ἐπανέρχῃ. Τίνι γὰρ δυσχεραίνεις; τῇ τῶν ἀνθρώπων κακίᾳ; ἀναλογισάμενος τὸ κρίμα, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἀλλήλων ἕνεκεν γέγονεν· καὶ ὅτι τὸ ἀνέχεσθαι μέρος τῆς δικαιοσύνης· καὶ ὅτι ἄκοντες ἁμαρτάνουσι, καὶ πόσοι ἤδη διεχθρεύσαντες, ὑποπτεύσαντες, μισήσαντες, διαδορατισθέντες ἐκτέτανται, τετέφρωνται. παύου ποτέ. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ τῶν ὅλων ἀπονεμομένοις δυσχεραίνεις, ἀνανεωσάμενος τὸ διεζευγμένον, ἤτοι πρόνοια, ἢ ἄτομοι, ἢ ἐξ ὅσων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ κόσμος ὡσανεὶ πόλις. ἀλλὰ τὰ σωματικά σου ἅψεται; ἐπινοήσας ὅτι οὐκ ἐπιμίγνυται λείως ἢ τραχέως κινουμένῳ πνεύματι ἡ διάνοια,

ἐπει-

ἐπειδὰν ἅπαξ ἑαυτὴν ἀπολάβῃ, καὶ γνωρίσῃ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν. καὶ λοιπὸν ὅσα περὶ πόνου καὶ ἡδονῆς ἀκήκοας, ᾧ συγκατέθου. Ἀλλὰ τὸ δοξάριόν σε περισπάσει. ἀπιδὼν εἰς τὸ τάχος τῆς πάντων λήθης, καὶ τὸ χάος τοῦ ἐφ' ἑκάτερα ἀπείρου αἰῶνος, καὶ τὸ κενὸν τῆς ἀπηχήσεως, καὶ τὸ εὐμετάβολον καὶ ἄκριτον τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκούντων, καὶ τὸ στενὸν τοῦ τόπου ἐν ᾧ περιγράφεται. ὅλη τε γὰρ ἡ γῆ στιγμή, καὶ ταύτης πόσον γωνίδιον ἡ κατοίκησις αὕτη; καὶ ἐνταῦθα πόσοι, καὶ οἷοί τινες οἱ ἐπαινεσόμενοι; Λοιπὸν οὖν μέμνησο τῆς ὑποχωρήσεως τῆς εἰς τοῦτο τὸ ἀγρίδιον ἑαυτοῦ, καὶ πρὸ παντὸς μὴ σπῶ, μηδὲ κατεντείνου, ἀλλὰ ἐλεύθερος ἔσο, καὶ ὅρα τὰ πράγματα ὡς ἀνήρ, ὡς ἄνθρωπος, ὡς πολίτης, ὡς θνητὸν ζῶον. Ἐν δὲ τοῖς προχειροτάτοις εἰς ἃ ἐγκύψεις, ταῦτα ἔστω τὰ δύο. ἓν μὲν, ὅτι τὰ πράγματα οὐχ ἅπτεται τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἔξω ἕστηκεν ἀτρεμοῦντα· αἱ δὲ ὀχλήσεις, ἐκ μόνης τῆς ἔνδον ὑπολήψεως. ἕτερον, δὲ ὅτι πάντα ταῦτα ὅσα ὁρᾷς, ὅσον οὐδέπω μεταβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔτι ἔσται· καὶ ὅσων ἤδη μεταβολαῖς αὐτὸς παρατετύχηκας, συνεχῶς διανοοῦ. ὁ κόσμος, ἀλλοίωσις· ὁ βίος, ὑπόληψις. Εἰ τὸ νοερὸν ἡμῖν κοινὸν, καὶ ὁ λόγος καθ' ὃν λογικοί ἐσμεν κοινός· εἰ τοῦτο, καὶ ὁ προστακτι-

κὸς

κὸς τῶν ποιητέων, ἢ μὴ λόγος κοινός· εἰ τοῦτο, καὶ ὁ νόμος κοινός. εἰ τοῦτο, πολῖταί ἐσμεν· εἰ τοῦτο, πολιτεύματός τινος μετέχομεν· εἰ τοῦτο, ὁ κόσμος ὡσανεὶ πόλις ἐστί. τίνος γὰρ ἄλλου φήσει τις, τὸ τῶν ἀνθρώπων πᾶν γένος κοινοῦ πολιτεύματος μετέχειν; ἐκεῖθεν δὲ ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐτὸ τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν ἡμῖν, ἢ πόθεν; ὥσπερ γὰρ τὸ γεῶδές μοι ἀπό τινος γῆς ἀπομεμέρισται, καὶ τὸ ὑγρὸν ἀφ' ἑτέρου στοιχείου, καὶ τὸ πνευματικὸν ἀπὸ πηγῆς τινος, καὶ τὸ θερμὸν καὶ πυρῶδες ἔκ τινος ἰδίας πηγῆς (οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἔρχεται, ὥσπερ μηδ' εἰς τὸ οὐκ ὂν ἀπέρχεται) οὕτω δὴ καὶ τὸ νοερὸν ἥκει ποθέν. Ὁ θάνατος τοιοῦτος, οἷον γένεσις, φύσεως μυστήριον, σύγκρισις ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων εἰς ταῦτα, ὅλως δ' οὐκ ἐφ' ᾧ αἰσχυνθείη. οὐ γὰρ παρὰ τὸ ἑξῆς τῷ νοερῷ ζώῳ, οὐδὲ παρὰ τὸν λόγον τῆς παρασκευῆς. ταῦτα οὕτως ὑπὸ τῶν τοιούτων πέφυκε γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ δὲ τοῦτο μὴ θέλων, θέλει τὴν συκῆν ὀπὸν μὴ ἔχειν. ὅλως δ' ἐκεῖνο μέμνησο, ὅτι ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου καὶ σὺ καὶ οὗτος τεθνήξεσθε· μετὰ βραχὺ δὲ, οὐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑπολειφθήσεται. Ἆρον τὴν ὑπόληψιν, ἦρται τὸ βέβλαμμαι. ἆρον τὸ βέβλαμμαι, ἦρται ἡ βλάβη. ὃ χείρω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄνθρωπον οὐ ποιεῖ, τοῦτο οὐδὲ τὸν βίον

αὐτοῦ

αὐτοῦ χείρω ποιεῖ, οὐδὲ βλάπτει, οὔτε ἔξωθεν, οὔτε ἔνδοθεν. ἠνάγκασται ἡ τοῦ συμφέροντος φύσις τοῦτο ποιεῖν· ὅτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, δικαίως συμβαίνει. ὃ ἐὰν ἀκριβῶν παραφυλάσσῃς, εὑρήσεις, οὐ λέγω μόνον κατὰ τὸ ἑξῆς, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἂν ὑπό τινος ἀπονέμοντος τὸ κατ' ἀξίαν. παραφύλασσε οὖν ὡς ἤρξω· καὶ ὅ, τι ἂν ποιῇς, σὺν τούτῳ ποίει, σὺν τῷ ἀγαθὸς εἶναι· καθ' ὃ νενόηται ἰδίως ὁ ἀγαθὸς, τοῦτο ἐπὶ πάσης ἐνεργείας σῶζε. Μὴ τοιαῦτα ὑπολάμβανε, οἷα ὁ ὑβρίζων κρίνει ἢ οἷα σε κρίνειν βούλεται. ἀλλὰ ἴδε αὐτὰ, ὁποῖα κατ' ἀλήθειάν ἐστι. δύο ταύτας ἑτοιμότητας ἔχειν ἀεὶ δεῖ, τὴν μὲν, πρὸς τὸ πρᾶξαι μόνον, ὅπερ ἂν ὁ τῆς βασιλικῆς καὶ νομοθετικῆς λόγος ὑποβάλλῃ, ἐπ' ὠφελείᾳ ἀνθρώπων. τὴν δὲ, πρὸς τὸ μεταθέσθαι, ἐὰν ἄρα τις παρῇ διορθῶν καὶ μετάγων ἀπό τινος οἰήσεως. Τὴν μέντοι μεταγωγὴν, ἀεὶ ἀπό τινος πιθανότητος ὡς δικαίου, ἢ κοινωφελοῦς γίνεσθαι, καὶ τὰ παραπλήσια τοιαῦτα μόνον εἶναι δεῖ, οὐχ ὅτι ἡδὺ ἢ ἔνδοξον ἐφάνη. Λόγον ἔχεις; ἔχω. τί οὖν οὐ χρᾷ; τούτου εἰ τὸ ἑαυτοῦ ποιοῦντος, τί ἄλλο θέλεις; Ἐνυπέστης ὡς μέρος ἐναφανισθήσῃ τῷ γεννήσαντι· μᾶλλον δὲ ἀναληφθήσῃ εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν σπερματικὸν κατὰ μεταβολήν. Πολλὰ λιβανωτοῦ βωλάρια ἐπὶ τοῦ

αὐτοῦ

αὐτοῦ βωμοῦ, τὸ μὲν προκατέπεσεν, τὸ δ' ὕστερον. διαφέρει δ' οὐδέν. Ἐντὸς δέκα ἡμερῶν θεὸς αὐτοῖς δόξεις, οἷς νῦν θηρίον καὶ πίθηκος, ἐὰν ἀνακάμψῃς ἐπὶ τὰ δόγματα, καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ λόγου, μὴ ὡς μύρια μέλλων ἔτη ζῆν. τὸ χρεὼν ἐπήρτηται, ἕως ζῇς, ἕως ἔξεστιν, ἀγαθὸς γίνου. Ὅσην ἀσχολίαν κερδαίνει ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ πλησίον εἶπεν, ἢ ἔπραξεν, ἢ διενοήθη· ἀλλὰ μόνον τί αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα αὐτὸ τοῦτο δίκαιον ᾖ, καὶ ὅσιον, ἢ κατὰ τὸν ἀγαθὸν μὴ μέλαν ἦθος περιβλέπεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γραμμῆς τρέχειν ὀρθὸν, μὴ διερριμμένον. Ὁ περὶ τὴν ὑστεροφημίαν ἐπτοημένος οὐ φαντάζεται, ὅτι ἕκαστος τῶν μεμνημένων αὐτοῦ τάχιστα καὶ αὐτὸς ἀποθανεῖται. εἶτα πάλιν καὶ αὐτὸς ὁ ἐκεῖνον διαδεξάμενος, μέχρι καὶ πᾶσα ἡ μνήμη ἀποσβῇ διὰ ἐπτοημένων καὶ σβεννυμένων προϊοῦσα. ὑπόθου δ' ὅτι καὶ ἀθάνατοι μὲν οἱ μεμνησόμενοι, ἀθάνατος δ' ἡ μνήμη, τί οὖν τοῦτο πρὸς σέ; καὶ οὐδὲν λέγω ὅτι πρὸς τὸν τεθνηκότα, ἀλλὰ πρὸς τὸν ζῶντα. τί ὁ ἔπαινος. πλὴν ἄρα δι' οἰκονομίαν τινά· πάρες γὰρ νῦν ἀκαίρως τὴν φυσικὴν δόσιν, ἄλλου τινὸς ἐχόμενον λόγου λοιπόν. Πᾶν δὲ καὶ ὁπωσοῦν καλὸν, ἐξ ἑαυτοῦ καλόν ἐστι, καὶ ἐφ' ἑαυτῷ καταλήγει, οὐκ ἔχον μέρος ἑαυτοῦ τὸν ἔπαινον· οὔτε γοῦν χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνεται

ται

του δ᾽ ἐπαινούμενον. τοῦτό φημι καὶ ἐπὶ τῶν κοινότερον καλῶν λεγομένων· οἷον ἐπὶ τῶν ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν κατασκευασμάτων. τὸ δὲ δὴ ὄντως καλὸν τινὸς χρείαν ἔχει, οὐ μᾶλλον ἢ νόμος, οὐ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια· οὐ μᾶλλον ἢ εὔνοια, ἢ αἰδώς, τί τούτων διὰ τὸ ἐπαινεῖσθαι καλόν ἐστιν, ἢ ψεγόμενον φθείρεται; σμαράγδιον γὰρ ἑαυτοῦ χεῖρον γίνεται, ἐὰν μὴ ἐπαινῆται; τί δὲ χρυσός, ἐλέφας, πορφύρα, μαχαίριον, ἀνθύλλιον, δενδρύφιον; Εἰ διαμένουσιν αἱ ψυχαί, πῶς αὐτὰς ἐξ ἀϊδίου χωρεῖ ὁ ἀήρ· πῶς δὲ ἡ γῆ χωρεῖ τὰ τῶν ἐκ τοσούτου αἰῶνος θαπτομένων σώματα· ὥσπερ γὰρ ἐνθάδε, ἡ τούτων πρὸς ἥν τινα ἐπιδιαμονὴν μεταβολὴ καὶ διάλυσις χώραν ἄλλοις νεκροῖς ποιεῖ, οὕτως αἱ εἰς τὸν ἀέρα μεθιστάμεναι ψυχαί, ἐπὶ πόσον συμμείνασαι μεταβάλλουσι, καὶ χέονται, καὶ ἐξάπτονται, εἰς τὸν τῶν ὅλων σπερματικὸν λόγον ἀναλαμβανόμεναι. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον χώραν ταῖς προσσυνοικιζομέναις παρέχουσι. τοῦτο δ᾽ ἄν τις ἀποκρίναιτο, ἐφ᾽ ὑποθέσει τοῦ τὰς ψυχὰς διαμένειν. χρὴ δὲ μὴ μόνον ἐνθυμεῖσθαι τὸ πλῆθος τῶν θαπτομένων οὑτωσὶ σωμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν ἑκάστης ἡμέρας ἐσθιομένων ζώων, ὑφ᾽ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ὅσος γὰρ ἀριθμὸς καταναλίσκεται, καὶ οὑτωσί πως θάπτεται ἐν τοῖς τῶν

τρεφο-

τρεφομένων σώμασι, καὶ ὅμως δέχεται ἡ χώρα αὕτη διὰ τὰς ἐξαιματώσεις, διὰ τὰς εἰς τὸ ἀερῶδες ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τίς ἐπὶ τούτου ἡ ἱστορία τῆς ἀληθείας; διαίρεσις εἰς τὸ ὑλικόν, καὶ εἰς τὸ αἰτιῶδες μὴ ἀπορρέμβεσθαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ πάσης ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι· καὶ ἐπὶ πάσης φαντασίας σώζειν τὸ καταληπτικόν. Πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ σοὶ εὐάρμοστον ἐστί, ὦ κόσμε. οὐδέν μοι πρόωρον, οὐδὲ ὄψιμον, τὸ σοὶ εὔκαιρον· πᾶν μοι καρπὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σαὶ ὧραι. ὦ φύσις, ἐκ σοῦ πάντα, ἐν σοὶ πάντα, εἰς σὲ πάντα. ἐκεῖνος μέν φησι, πόλι φίλη Κέκροπος. σὺ δὲ οὐκ ἐρεῖς, ὦ πόλι φίλη Διός; Ὀλίγα πρῆσσε φησὶν, εἰ μέλλεις εὐθυμήσειν· μηδὲν ἄμεινον τοῦ ἀναγκαῖα πράσσειν, καὶ ὅσα ὁ τοῦ φύσει πολιτικοῦ ζώου λόγος αἱρεῖ, καὶ ὡς αἱρεῖ. τοῦτο γὰρ οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τοῦ καλῶς πράσσειν εὐθυμίαν φέρει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ὀλίγα πράσσειν. τὰ πλεῖστα γὰρ ὧν λέγομεν καὶ πράσσομεν, οὐκ ἀναγκαῖα ὄντα, ἐάν τις περιέλῃ, εὐσχολώτερος καὶ ἀταρακτότερος ἔσται. ὅθεν δεῖ καὶ παρ᾽ ἕκαστα ἑαυτὸν ὑπομιμνήσκειν, μή τι τοῦτο οὐ τῶν ἀναγκαίων. Δεῖ δὲ μὴ μόνον πράξεις τὰς μὴ ἀναγκαίας περιαιρεῖν, ἀλλὰ καὶ φαντασίας· οὕτως γὰρ οὐδὲ πράξεις παρέλκουσαι ἐπακολουθήσουσι. Πείρασον πῶς σοι χωρεῖ καὶ ὁ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου βίος,

τοῦ

τοῦ ἀρεσκομένου μὲν τοῖς ἐκ τῶν ὅλων ἀπονεμομένοις, ἀρκουμένου δὲ τῇ ἰδίᾳ πράξει δικαίᾳ καὶ διαθέσει εὐμενεῖ. ἑώρακας ἐκεῖνα, ἴδε καὶ ταῦτα. Σεαυτὸν μὴ τάρασσε. ἅπλωσον σεαυτόν. ἁμαρτάνει τις; ἑαυτῷ ἁμαρτάνει. Συμβέβηκέ σοί τι; καλῶς, ἐκ τῶν ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθείμαρτο, καὶ συνεκλώθετο πᾶν τὸ συμβαῖνον. Τὸ δ' ὅλον βραχὺς ὁ βίος· κερδαντέον τὸ παρὸν σὺν εὐλογιστίᾳ καὶ δίκῃ, νῆφε ἀνειμένος. Ἤτοι κόσμος διατεταγμένος; ἢ κυκεών, συμπεφορημένος μὲν, ἀλλὰ κόσμος. ἢ ἐν σοὶ μέν τις κόσμος ὑφίστασθαι δύναται, ἐν δὲ τῷ παντὶ ἀκοσμία; καὶ ταῦτα, οὕτως πάντων διακεκριμένων καὶ διακεχυμένων καὶ συμπαθῶν. Μέλαν ἦθος, θῆλυ ἦθος, περισκελὲς ἦθος, θηριῶδες, βοσκηματῶδες, παιδαριῶδες, βλακικὸν, κίβδηλον, βωμολόχον, καπηλικὸν, τυραννικόν. Εἰ ξένος κόσμου ὁ μὴ γνωρίζων τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα, οὐχ ἧττον ξένος, καὶ ὁ μὴ γνωρίζων τὰ γιγνόμενα, φυγὰς ὁ φεύγων τὸν πολιτικὸν λόγον. τυφλὸς ὁ καταμύων τῷ νοερῷ ὄμματι. πτωχὸς ὁ ἐνδεὴς ἑτέρου, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὰ εἰς τὸν βίον χρήσιμα. ἀπόστημα κόσμου ὁ ἀφιστάμενος, καὶ χωρίζων ἑαυτὸν τοῦ τῆς κοινῆς φύσεως λόγου, διὰ τοῦ δυσαρεστεῖν τοῖς συμβαίνουσιν. ἐκείνη γὰρ φέρει τοῦτο, ἣ καὶ σὲ ἤνεγκεν. ἀπόσχισμα πόλεως ὁ τὴν ἰδίαν

ψυχὴν τῆς τῶν λογικῶν ἀρχίζων, μιᾶς οὔσης. ὁ μὲν χωρὶς χιτῶνος φιλοσοφεῖ, ὁ δὲ χωρὶς βιβλίου, ἄλλος οὗτος ἡμίγυμνος. ἄρτους οὐκ ἔχω φησὶ, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ. ἐγὼ δὲ τροφὰς τὰς ἐκ μαθημάτων οὐκ ἔχω, καὶ ἐμμένω. Τὸ τεχνίον ὃ ἔμαθες φίλει, τούτῳ προσαναπαύου, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ βίου διέξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ἐπιτετροφὼς τὰ σεαυτοῦ πάντα ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, ἀνθρώπων δὲ μηδενὸς μήτε τύραννον, μήτε δοῦλον ἑαυτὸν καθιστάς. Ἐπινόησον λόγου χάριν τοὺς ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καιροὺς, ὄψει ταῦτα πάντα· γαμοῦντας, παιδοτροφοῦντας, νοσοῦντας, ἀποθνήσκοντας, πολεμοῦντας, ἑορτάζοντας, ἐμπορευομένους, γεωργοῦντας, κολακεύοντας, αὐθαδιζομένους, ὑποπτεύοντας, ἐπιβουλεύοντας, ἀποθανεῖν τινὰς εὐχομένους, γογγύζοντας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἐρῶντας, θησαυρίζοντας, ὑπατείας, βασιλείας ἐπιθυμοῦντας. οὐκοῦν ἐκεῖνος μὲν ὁ τούτων βίος, οὐκ ἔτι οὐδαμοῦ. Πάλιν ἐπὶ τοὺς καιροὺς τοὺς Τραϊανοῦ μετάβηθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. τέθνηκε κἀκεῖνος ὁ βίος. ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας ἐπιγραφὰς χρόνων καὶ ὅλων ἐθνῶν ἐπιθεώρει καὶ βλέπε πόσοι κατενταθέντες, μετὰ μικρὸν ἔπεσον, καὶ ἀνελύθησαν εἰς τὰ στοιχεῖα. Μάλιστα δὲ ἀναπολητέον ἐκείνους οὓς αὐτὸς ἔγνως κενὰ σπωμένους, ἀφέντας ποιεῖν τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν. &

τούτου

τούτου ἀπρὶξ ἔχεσθαι, καὶ τούτῳ ἀρκεῖσθαι. Ἀναγκαῖον δὲ ὧδε τὸ μεμνῆσθαι, ὅτι καὶ ἡ ἐπιστροφὴ καθ' ἑκάστην πρᾶξιν, ἰδίαν ἀξίαν ἔχει καὶ συμμετρίαν. οὕτως γὰρ οὐκ ἀποδυσπετήσεις, ἐὰν μὴ ἐπὶ πλέον ἢ προσῆκε περὶ τὰ ἐλάσσω καταγίνῃ. αἱ πάλαι συνήθεις λέξεις, γλωσσήματα νῦν. οὕτως οὖν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πάλαι πολυϋμνήτων, νῦν τρόπον τινὰ γλωσσήματά ἐστιν. Κάμιλλος, Καίσων, Οὐόλεσος, Λεοννάτος. κατ' ὀλίγον δὲ καὶ Σκιπίων, καὶ Κάτων, εἶτα καὶ Αὔγουστος, εἶτα καὶ Ἀδριανός, καὶ Ἀντωνῖνος· ἐξίτηλα γὰρ πάντα, καὶ μυθώδη ταχὺ γίνεται. ταχὺ δὲ καὶ παντελὴς λήθη κατέχωσεν. καὶ ταῦτα λέγω ἐπὶ τῶν θαυμαστῶς πως λαμψάντων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῷ ἐκπνεῦσαι, ἄϊστοι, ἄπυστοι. Τί δὲ καὶ ἔστιν ὅλως τὸ ἀείμνηστον; ὅλον κενόν. Τί οὖν ἐστι περὶ ὃ δεῖ σπουδὴν εἰσφέρεσθαι; ἓν τοῦτο, διάνοια δικαία, καὶ πράξεις κοινωνικαί, καὶ λόγος οἷος μήποτε διαψεύσασθαι, καὶ διάθεσις ἀσπαζομένη πᾶν τὸ συμβαῖνον ὡς ἀναγκαῖον, ὡς γνώριμον, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τοιαύτης καὶ πηγῆς ῥέον· ἑκὼν σεαυτὸν τῇ Κλωθοῖ συνεπιδίδου, παρέχων συνυφῆναι, οἷστισί ποτε πράγμασι βούλεται· πᾶν ἐφήμερον, καὶ τὸ μνημονεῦον, καὶ τὸ μνημονευόμενον, θεώρει διηνεκῶς πάντα κατὰ μεταβολὴν γινόμενα γίνεται· καὶ ἐθίζου ἐννοεῖν,

ὅτι οὐδὲν οὕτως φιλεῖ ἡ τῶν ὅλων φύσις, ὡς τὸ, τὰ ὄντα μεταβάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ τρόπον τινὰ πᾶν τὸ ὂν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐσομένου. σὺ δὲ μόνα σπέρματα φαντάζει, τὰ εἰς γῆν, ἢ μήτραν καταβαλλόμενα· τοῦτο δὲ λίαν ἰδιωτικόν. Ἤδη τεθνήξη, καὶ οὔπω οὔτε ἁπλοῦς, οὔτε ἀτάραχος, οὔτε ἀνύποπτος τοῦ βλαβῆναι ἂν ἔξωθεν, οὔτε ἵλεως πρὸς πάντας· οὔτε τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ δικαίῳ πραγεῖν τιθέμενος. Τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν διάβλεπε, καὶ τοὺς φρονίμους, οἷα μὲν φεύγουσιν, οἷα δὲ διώκουσιν. Ἐν ἀλλοτρίῳ ἡγεμονικῷ κακὸν σὸν οὐχ ὑφίσταται, οὐδὲ μὴν ἔν τινι τροπῇ καὶ ἑτεροιώσει τοῦ περιέχοντος. ποῦ οὖν; ὅπου τὸ περὶ κακῶν ὑπολαμβάνον σοί ἐστι. τοῦτο οὖν μὴ ὑπολαμβανέτω, καὶ πάντα εὖ ἔχει· κἂν τὸ ἐγγυτάτω αὐτοῦ τὸ σωμάτιον τέμνηται, καίηται, διαπυΐσκηται, σήπηται, ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον περὶ τούτων μόριον, ἡσυχαζέτω. τουτέστι. κρινέτω μήτε κακόν τι εἶναι, μήτε ἀγαθὸν, ὃ ἐπίσης δύναται κακῷ ἀνδρὶ καὶ ἀγαθῷ συμβαίνειν. ὃ γὰρ καὶ τῷ κατὰ φύσιν βιοῦντι ἐπίσης συμβαίνει. οὔτε τοῦτο κατὰ φύσιν ἐστὶν, οὔτε παρὰ φύσιν. Ὡς ἓν ζῷον τὸν κόσμον, μίαν οὐσίαν, καὶ ψυχὴν μίαν ἐπέχον, συνεχῶς ἐπινοεῖν. καὶ πῶς εἰς αἴσθησιν μίαν, τὴν τούτου πάντα ἀναδίδοται, καὶ πῶς ὁρμῇ μιᾷ πάντα πράσσει. καὶ πῶς

πάντα

ταῦτα πάντα τῶν γινομένων συναίτια. καὶ οἵα τις ἡ σύννησις καὶ συμμήρυσις. ψυχάριον εἶ βαστάζον νεκρὸν, ὡς Ἐπίκτητος ἔλεγεν. οὐδέν ἐστι κακὸν, τοῖς ἐν μεταβολῇ γινομένοις. ὡς οὐδὲ ἀγαθὸν, ἐκ μεταβολῆς ὑφισταμένοις. ποταμός τις ἐκ τῶν γινομένων καὶ ῥεῦμα βίαιον ὁ αἰών. ἅμα τε γὰρ ὤφθη ἕκαστον καὶ παρενήνεκται, καὶ ἄλλο παραφέρεται, τὸ δὲ ἐνεχθήσεται. πᾶν τὸ συμβαῖνον οὕτως σύνηθες καὶ γνώριμον, ὡς τὸ ῥόδον ἐν τῷ ἔαρι, καὶ ὀπώρα ἐν τῷ θέρει· τοιοῦτον γὰρ καὶ νόσος, καὶ θάνατος, καὶ βλασφημία καὶ ἐπιβουλὴ, καὶ ὅσα τοὺς μωροὺς εὐφραίνει ἢ λυπεῖ· τὰ ἑξῆς ἀεὶ τοῖς προηγησαμένοις οἰκείως ἐπιγίνεται. οὐ γὰρ οἷον καταρίθμησίς τις ἐστὶν ἀπηρτημένως, καὶ μόνον τὸ κατηναγκασμένον ἔχουσα. ἀλλὰ συνάφεια εὔλογος, καὶ ὥσπερ συντέτακται συνηρμοσμένως τὰ ὄντα. οὕτως τὰ γινόμενα οὐ διαδοχὴν, ψιλὴν, ἀλλὰ θαυμαστήν τινα οἰκειότητα ἐμφαίνει. Ἀεὶ τοῦ ἡρακλειτείου μεμνῆσθαι· ὅτι γῆς θάνατος ὕδωρ γενέσθαι· καὶ ὕδατος θάνατος ἀέρα γενέσθαι· καὶ ἀέρος, πῦρ· καὶ ἔμπαλιν. Μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ ἐπιλανθανομένου ᾗ ἡ ὁδὸς ἄγει. καὶ ὅτι ᾧ μάλιστα διηνεκῶς ὁμιλοῦσι λόγῳ, τῷ τὰ ὅλα διοικοῦντι, τούτῳ διαφέρονται. καὶ οἷς καθ᾽ ἡμέραν ἐγκυροῦσι, ταῦτα αὐτοῖς ξένα φαίνεται. καὶ

ὅτι οὐ δεῖ ὥσπερ καθεύδοντας ποιεῖν καὶ λέγειν. καὶ γὰρ τότε δοκοῦμεν ποιεῖν καὶ λέγειν. καὶ ὅτι οὐ δεῖ παῖδας τοκέων ὧν τοῦτ᾽ ἔστι κατὰ ψιλὸν καθότι παρειλήφαμεν. Ὥσπερ εἴ τις σοι θεῶν εἴποι, ὅτι αὔριον τεθνήξῃ, ἢ πάντως εἰς τρίτην, οὐκ ἔτ᾽ ἂν παρὰ μέγα ἐποιοῦ, τὸ εἰς τρίτην μᾶλλον, ἢ αὔριον, εἴγε μὴ ἐσχάτως ἀγεννὴς εἶ· πόσον γάρ ἐστι τὸ μεταξύ; οὕτως καὶ τὸ εἰς πολλοστὸν ἔτος μᾶλλον, ἢ αὔριον, μηδὲν μέγα εἶναι νόμιζε· Ἐννοεῖν συνεχῶς· πόσοι μὲν ἰατροὶ ἀποτεθνήκασι, πολλάκις τὰς ὀφρῦς ὑπὲρ τῶν ἀρρώστων συσπάσαντες. πόσοι δὲ μαθηματικοὶ, ἄλλων θανάτους ὥς τι μέγα προειπόντες; πόσοι δὲ φιλόσοφοι περὶ θανάτου ἢ ἀθανασίας μυρία διατεινάμενοι; πόσοι δὲ ἀριστεῖς πολλοὺς ἀποκτείναντες; πόσοι δὲ τύραννοι ἐξουσίᾳ ψυχῶν μετὰ δεινοῦ φρυάγματος ὡς ἀθάνατοι κεχρημένοι; πόσαι δὲ πόλεις ὅλαι, ἵν᾽ οὕτως εἴπω, τεθνήκασιν· Ἑλίκη, καὶ Πομπήιοι, καὶ Ἡρακλανον, καὶ ἄλλαι ἀναρίθμητοι. Ἔπιθι δὲ καὶ ὅσους οἶδας, ἄλλον ἐπ᾽ ἄλλῳ, ὁ μὲν τοῦτον κηδεύσας, εἶτα ἐξετάθη, ὁ δὲ ἐκεῖνον. πάντα δὲ ἐν βραχεῖ. τὸ γὰρ ὅλα κατιδεῖν ἀεὶ τὰ ἀνθρώπινα ὡς ἐφήμερα καὶ εὐτελῆ. καὶ ἐχθὲς μὲν μυξάριον. αὔριον δὲ τάριχος, ἢ τέφρα. τὸ ἀκαριαῖον οὖν τοῦτο τοῦ

χρόνου

χρόνου κατὰ φύσιν διελθεῖν, καὶ ἵλεων καταλῦσαι· ὡς ἂν εἰ ἐλαία πέπειρος γενομένη, ἔπιπτεν, εὐφημοῦσα τὴν ἐνεγκοῦσαν, καὶ χάριν εἰδυῖα τῷ φύσαντι δένδρῳ. Ὅμοιον εἶναι τῇ ἄκρᾳ, ᾗ διηνεκῶς τὰ κύματα προσρήσσεται. ἡ δὲ ἕστηκε καὶ περὶ αὐτὴν κοιμίζεται τὰ φλεγμήναντα τοῦ ὕδατος. Ἀτυχὴς ἐγὼ ὅτι τοῦτό μοι συνέβη. οὐμενοῦν, ἀλλ' εὐτυχὴς ἐγὼ, ὅτι τούτου μοι συμβεβηκότος, ἄλυπος διατελῶ, οὔτε ὑπὸ τοῦ παρόντος θραυόμενος, οὔτε ἐπιὸν φοβούμενος. συμβῆναι μὲν γὰρ τὸ τοιοῦτο παντὶ ἐδύνατο· ἄλυπος δὲ οὐ πᾶς ἐπὶ τούτῳ ἂν διετέλεσεν. Διὰ τί οὖν ἐκεῖνο μᾶλλον ἀτύχημα, ἢ τοῦτο εὐτύχημα; λέγεις δὲ ὅλως ἀτύχημα ἀνθρώπου. ὃ οὐκ ἔστιν ἀπότευγμα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. ἀπότευγμα δὲ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναί σοι δοκεῖ, ὃ μὴ παρὰ τὸ βούλημα τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐστι. Τί οὖν τὸ βούλημα; μεμάθηκας; μή τι οὖν τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο κωλύσει δίκαιον εἶναι; μεγαλόψυχον; σώφρονα; ἔμφρονα; ἀπρόπτωτον; ἀδιάψευστον; αἰδήμονα; ἐλεύθερον; τ' ἄλλα ἃ συμπαρόντων ἡ φύσις ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἴδια. Μέμνησο λοιπὸν ἐπὶ παντὸς τοῦ εἰς λύπην σε προαγομένου, τούτῳ χρῆσθαι τῷ δόγματι. οὐχ ὅτι τοῦτο ἀτύχημα, ἀλλὰ τὸ φέρειν αὐτὸ γενναίως, εὐτύχημα. ἰδιωτικὸν μὲν, ὅμως δὲ ἀνυτικὸν βοήθη-

μα πρὸς θανάτου καταφρόνησιν, ἡ ἀναπόλησις τῶν γλίσχρως ἐνδιατριψάντων τῷ ζῆν. τί οὖν αὐτοῖς πλέον, ἢ τοῖς ἀώροις; πάντως πούποτε κεῖνται, Καδικιανός, Φάβιος, Ἰουλιανός, Λέπιδος. ἢ εἴ τις τοιοῦτος, οἳ πολλοὺς ἐξενήνεγκαν, εἶτα ἐξηνέχθησαν. ὅλον μικρόν ἐστι τὸ διάστημα, καὶ τοῦτο δι' ὅσων, καὶ μεθ' οἵων ἐξαντλούμενον, καὶ ἐν οἵῳ σωματίῳ; μὴ οὖν ὡς πρᾶγμα. βλέπε γὰρ ὀπίσω τὸ ἀχανὲς τοῦ αἰῶνος, καὶ τὸ πρόσω ἄλλο ἄπειρον. ἐν δὴ τούτῳ, τί διαφέρει ὁ τριήμερος τοῦ τριγερηνίου. Ἐπὶ τὴν σύντομον ἀεὶ τρέχε. σύντομος δὲ ἡ κατὰ φύσιν. ὥστε κατὰ τὸ ὑγιέστατον πᾶν λέγειν καὶ πράσσειν. ἀπαλλάσσει γὰρ ἡ τοιαύτη πρόθεσις, κόπων, καὶ στρατείας, καὶ πάσης οἰκονομίας καὶ κομψείας.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙνου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλίον ε.

ὌΡΘΡΟΥ ὅταν δυσόκνως ἐξεγείρῃ, πρόχειρον ἔστω, ὅτι ἐπὶ ἀνθρώπου ἔργον ἐγείρομαι. τί οὖν δυσκολαίνω εἰ πορεύομαι ἐπὶ τὸ ποιεῖν, ὧν ἕνεκεν γέγονα, καὶ ὧν χάριν προῆγμαι εἰς τὸν κόσμον. ἢ ἐπὶ τοῦτο κατεσκεύασμαι, ἵνα κατακείμενος τοῖς στρωματίοις ἐμαυτὸν θάλπω. ἀλλὰ τοῦτο ἥδιον. πρὸς τὸ ἥδεσθαι οὖν γέγονας, ὅλως δὲ οὐ πρὸς ποιεῖν ἢ πρὸς ἐνέργειαν; οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, τοὺς μύρμηκας, τοὺς ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὸν καθ᾽ αὑτὰς συγκοσμούσας κόσμον· σὺ δὲ οὐ θέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ ποιεῖν; οὐ τρέχεις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν σὴν φύσιν; ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀναπαύεσθαι. δεῖ. ἔδωκε καὶ τούτου μέτρα ἡ φύσις. ἔδωκε μὲν καὶ τοῦ ἐσθίειν, καὶ πίνειν· καὶ ὅμως σὺ, ὑπὲρ τὰ μέτρα, ὑπὲρ τὰ ἀρκοῦντα προχωρεῖς. ἐν ταῖς πράξεσι, δὲ οὐκέτι ἀλλ᾽ ἐντὸς τοῦ δυνατοῦ. οὐ γὰρ φιλεῖς σεαυτόν. ἐπεί τοι καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ βούλημα ταύτης ἐφίλεις. ἄλλοι τε τὰς

κὸς τῶν ποιητέων, ἢ μὴ λόγος κοινός· εἰ τοῦτο, καὶ ὁ νόμος κοινός. εἰ τοῦτο, πολῖταί ἐσμεν· εἰ τοῦτο, πολιτεύματός τινος μετέχομεν· εἰ τοῦτο, ὁ κόσμος ὡσανεὶ πόλις ἐστί. τίνος γὰρ ἄλλου φήσει τις, τὸ τῶν ἀνθρώπων πᾶν γένος κοινοῦ πολιτεύματος μετέχειν; ἐκεῖθεν δὲ ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐτὸ τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν ἡμῖν, ἢ πόθεν; ὥσπερ γὰρ τὸ γεῶδές μοι ἀπό τινος γῆς ἀπομεμέρισται, τὸ δὲ ὑγρὸν ἀφ' ἑτέρου στοιχείου, καὶ τὸ πνευματικὸν ἀπὸ πηγῆς τινος, καὶ τὸ θερμὸν καὶ πυρῶδες ἔκ τινος ἰδίας πηγῆς (οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἔρχεται, ὥσπερ μηδ' εἰς τὸ οὐκ ὂν ἀπέρχεται) οὕτω δὴ καὶ τὸ νοερὸν ἥκει ποθέν. Ὁ θάνατος τοιοῦτος, οἷον γένεσις, φύσεως μυστήριον, σύγκρισις ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων εἰς ταυτά, ὅλως δ' οὐκ ἐφ' ᾧ αἰσχυνθείη. οὐ γὰρ παρὰ τὸ ἑξῆς τῷ νοερῷ ζώῳ, οὐδὲ παρὰ τὸν λόγον τῆς παρασκευῆς ταῦτα οὕτως ὑπὸ τῶν τοιούτων πέφυκε γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ δὲ τοῦτο μὴ θέλων, θέλει τὴν συκῆν ὀπὸν μὴ ἔχειν. ὅλως δ' ἐκεῖνο μέμνησο, ὅτι ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου καὶ σὺ καὶ οὗτος τεθνήξεσθε· μετὰ βραχὺ δέ, οὐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑπολειφθήσεται. Ἆρον τὴν ὑπόληψιν, ἦρται τὸ βέβλαμμαι. ἆρον τὸ βέβλαμμαι, ἦρται ἡ βλάβη. ὃ χείρω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄνθρωπον οὐ ποιεῖ, τοῦτο οὐδὲ τὸν βίον

αὐτοῦ

αὐτοῦ χείρω ποιεῖ, οὐδὲ βλάπτει, οὔτε ἔξωθεν, οὔτε ἔνδοθεν. ἠνάγκασται ἡ τοῦ συμφέροντος φύσις τοῦτο ποιεῖν. ὅτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, δικαίως συμβαίνει. ὃ ἐὰν ἀκριβῶν παραφυλάσσῃς, εὑρήσεις, οὐ λέγω μόνον κατὰ τὸ ἑξῆς, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἂν ὑπό τινος ἀπονέμοντος τὸ κατ' ἀξίαν. παραφύλασσε οὖν ὡς ἤρξω· καὶ ὅ, τι ἂν ποιῇς, σὺν τούτῳ ποίει, σὺν τὸ ἀγαθὸς εἶναι· καθ' ὃ νενόηται ἰδίως ὁ ἀγαθός, τοῦτο ἐπὶ πάσης ἐνεργείας σῶζε. Μὴ τοιαῦτα ὑπολάμβανε, οἷα ὁ ὑβρίζων κρίνει, ἢ οἷά σε κρίνειν βούλεται. ἀλλὰ ἴδε αὐτά, ὁποῖα κατ' ἀλήθειάν ἐστι. δύο ταύτας ἑτοιμότητας ἔχειν ἀεὶ δεῖ, τὴν μέν, πρὸς τὸ πρᾶξαι μόνον, ὅπερ ἂν ὁ τῆς βασιλικῆς καὶ νομοθετικῆς λόγος ὑποβάλλῃ, ἐπ' ὠφελείᾳ ἀνθρώπων. τὴν δέ, πρὸς τὸ μεταθέσθαι, ἐὰν ἄρα τις παρῇ διορθῶν καὶ μετάγων ἀπό τινος οἰήσεως. Τὴν μέντοι μεταγωγήν, ἀεὶ ἀπό τινος πιθανότητος ὡς δικαίου, ἢ κοινωφελοῦς γίνεσθαι, καὶ τὰ παραπλήσια τοιαῦτα μόνον εἶναι δεῖ, οὐχ ὅτι ἡδὺ ἢ ἔνδοξον ἐφάνη. Λόγον ἔχεις; ἔχω. τί οὖν οὐ χρᾷ; τούτου γὰρ τὸ ἑαυτοῦ ποιοῦντος, τί ἄλλο θέλεις; Ἐνυπέστης ὡς μέρος ἐναφανισθήσῃ τῷ γεννήσαντι· μᾶλλον δὲ ἀναληφθήσῃ εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν σπερματικὸν κατὰ μεταβολήν. Πολλὰ λιβανωτοῦ βωλάρια ἐπὶ τοῦ

αὐτοῦ βωμοῦ, ὁ μὲν προκατέπεσεν, ὁ δ' ὕστε-
ρον. διαφέρει δ' οὐδέν. Ἐντὸς δέκα ἡμερῶν
θεὸς αὐτοῖς δόξεις, οἷς νῦν θηρίον καὶ πίθη-
κος, ἐὰν ἀνακάμψῃς ἐπὶ τὰ δόγματα, καὶ τὸν
σεβασμὸν τοῦ λόγου. μὴ ὡς μύρια μέλλων ἔτη
ζῆν. τὸ χρεὼν ἐπήρτηται, ἕως ζῇς, ἕως ἔξεστιν,
ἀγαθὸς γένου. Ὅσην ἀσχολίαν κερδαίνει ὁ μὴ βλέ-
πων, τί ὁ πλησίον εἶπεν, ἢ ἔπραξεν, ἢ διενοήθη·
ἀλλὰ μόνον τί αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα αὐτὸ τοῦτο δί-
καιον ᾖ, καὶ ὅσιον, ἢ κατὰ τὸν ἀγαθὸν μὴ μέλαν
ἦθος περιβλέπεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γραμμῆς
τρέχειν ὀρθόν, μὴ διερριμμένον. Ὁ περὶ τὴν ὑ-
στεροφημίαν ἐπτοημένος οὐ φαντάζεται, ὅτι ἕ-
καστος τῶν μεμνημένων αὐτοῦ τάχιστα καὶ αὐ-
τὸς ἀποθανεῖται. εἶτα πάλιν καὶ αὐτὸς ὁ ἐκεῖ-
νον διαδεξάμενος, μέχρι καὶ πᾶσα ἡ μνήμη ἀ-
ποσβῇ διὰ ἐπτοημένων καὶ σβεννυμένων προϊοῦσα.
ὑπόθου δ' ὅτι καὶ ἀθάνατοι μὲν οἱ μεμνησόμενοι,
ἀθάνατος δ' ἡ μνήμη, τί οὖν τοῦτο πρὸς σέ; καὶ
οὐδὲν λέγω ὅτι πρὸς τὸν τεθνηκότα, ἀλλὰ πρὸς
τὸν ζῶντα. τί ὁ ἔπαινος. πλὴν ἄρα δι' οἰκονο-
μίαν τινά· πάρες γὰρ νῦν ἀκαίρως τὴν φυσι-
κὴν δόσιν, ἄλλου τινὸς ἐχόμενον λόγου λοιπόν.
Πᾶν δὲ καὶ ὁπωσοῦν καλόν, ἐξ ἑαυτοῦ καλόν
ἐστι, καὶ ἐφ' ἑαυτὸ καταλήγει, οὐκ ἔχον μέρος ἑαυ-
τοῦ τὸν ἔπαινον· οὔτε γοῦν χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνε-
ται

ται τὸ ἐπαινούμενον. τοῦτό φημι καὶ ἐπὶ τῶν κοινότερον καλῶν λεγομένων· οἷον ἐπὶ τῶν ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν κατασκευασμάτων. Τὸ δὲ δὴ ὄντως καλὸν τινὸς χρείαν ἔχει, οὐ μᾶλλον ἢ νόμος, οὐ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια· οὐ μᾶλλον ἢ εὔνοια, ἢ αἰδώς, τί τούτων διὰ τὸ ἐπαινεῖσθαι καλόν ἐστιν, ἢ ψεγόμενον φθείρεται; σμαράγδιον γὰρ ἑαυτοῦ χεῖρον γίνεται, ἐὰν μὴ ἐπαινῆται; τί δὲ χρυσός, ἐλέφας, πορφύρα, μαχαίριον, ἀνθύλλιον, δενδρύφιον; Εἰ διαμένουσιν αἱ ψυχαί, πῶς αὐτὰς ἐξ ἀϊδίου χωρεῖ ὁ ἀήρ· πῶς δὲ ἡ γῆ χωρεῖ τὰ τῶν ἐκ τοσούτου αἰῶνος θαπτομένων σώματα· ὥσπερ γὰρ ἐνθάδε, ἡ τούτων πρὸς ἥν τινα ἐπιδιαμονὴν μεταβολὴ καὶ διάλυσις χώραν ἄλλοις νεκροῖς ποιεῖ, οὕτως αἱ εἰς τὸν ἀέρα μεθιστάμεναι ψυχαί, ἐπὶ ποσὸν συμμείνασαι μεταβάλλουσι, καὶ χέονται, καὶ ἐξάπτονται, εἰς τὸν τῶν ὅλων σπερματικὸν λόγον ἀναλαμβανόμεναι. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον χώραν ταῖς προσσυνοικιζομέναις παρέχουσι. Τοῦτο δ᾽ ἄν τις ἀποκρίναιτο, ἐφ᾽ ὑποθέσει τοῦ τὰς ψυχὰς διαμένειν. χρὴ δὲ μὴ μόνον ἐνθυμεῖσθαι τὸ πλῆθος τῶν θαπτομένων οὑτωσὶ σωμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν ἑκάστης ἡμέρας ἐσθιομένων ζώων, ὑφ᾽ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ὅσος γὰρ ἀριθμὸς καταναλίσκεται, καὶ οὑτωσί πως θάπτεται ἐν τοῖς τῶν

τρεφο-

τρεφομένων σώμασι, καὶ ὅμως δέχεται ἡ χώρα αὕτη διὰ τὰς ἐξαιματώσεις, διὰ τὰς εἰς τὸ ἀερῶδες ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τίς οὖν τούτου ἡ ἱστορία τῆς ἀληθείας; διαίρεσις εἰς τὸ ὑλικὸν, καὶ εἰς τὸ αἰτιῶδες. μὴ ἀποῤῥέμβεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ πάσης ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι· καὶ ἐπὶ πάσης φαντασίας σώζειν τὸ καταληπτικόν. πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ σοὶ εὐάρμοστόν ἐστι, ὦ κόσμε. οὐδέν μοι πρόωρον, οὐδὲ ὄψιμον, τὸ σοὶ εὔκαιρον· πᾶν μοι καρπὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σαὶ ὧραι. ὦ φύσις, ἐκ σοῦ πάντα, ἐν σοὶ πάντα, εἰς σὲ πάντα. ἐκεῖνος μέν φησι, πόλι φίλη Κέκροπος. σὺ δὲ οὐκ ἐρεῖς, ὦ πόλι φίλη Διός; ὀλίγα πρῆσσε φησὶν, εἰ μέλλεις εὐθυμήσειν· μηδὲ ἄμεινον τοῦ ἀναγκαῖα πράσσειν, καὶ ὅσα ὁ τοῦ φύσει πολιτικοῦ ζώου λόγος αἱρεῖ, καὶ ὡς αἱρεῖ. τοῦτο γὰρ οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τοῦ καλῶς πράσσειν εὐθυμίαν φέρει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ὀλίγα πράσσειν. τὰ πλεῖστα γὰρ ὧν λέγομεν καὶ πράσσομεν, οὐκ ἀναγκαῖα ὄντα, ἐάν τις περιέλῃ, εὐσχολώτερος καὶ ἀταραχώτερος ἔσται. ὅθεν δεῖ καὶ παρ' ἕκαστα ἑαυτὸν ὑπομιμνήσκειν, μή τι τοῦτο οὐ τῶν ἀναγκαίων. Δεῖ δὲ μὴ μόνον πράξεις τὰς μὴ ἀναγκαίας περιαιρεῖν, ἀλλὰ καὶ φαντασίας· οὕτως γὰρ οὐδὲ πράξεις παρέλκουσαι ἐπακολουθήσουσι. Πείρασον πῶς σοι χωρεῖ καὶ ὁ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου βίος,

τοῦ

τοῦ ἀρεσκομένου μὲν τοῖς ἐκ τῶν ὅλων ἀπονεμομένοις, ἀρκουμένου δὲ τῇ ἰδίᾳ πράξει δικαίᾳ καὶ διαθέσει εὐμενεῖ. ἑώρακας ἐκεῖνα, ἴδε καὶ ταῦτα. σεαυτὸν μὴ τάρασσε. ἅπλωσον σεαυτόν. ἁμαρτάνει τις; ἑαυτῷ ἁμαρτάνει. Συμβέβηκέ σοί τι καλῶς, ἐκ τῶν ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθείμαρτο, καὶ συνεκλώθετο πᾶν τὸ συμβαῖνον. τὸ δ' ὅλον βραχὺς ὁ βίος· κερδαντέον τὸ παρὸν σὺν εὐλογιστίᾳ καὶ δίκῃ, νῆφε ἀνειμένος.

Ἤτοι κόσμος διατεταγμένος, ἢ κυκεὼν, συμπεφορημένος μὲν, ἀλλὰ κόσμος. ἢ ἐν σοὶ μέν τις κόσμος ὑφίστασθαι δύναται, ἐν δὲ τῷ παντὶ ἀκοσμία; καὶ ταῦτα, οὕτως πάντων διακεκριμένων καὶ διακεχυμένων καὶ συμπαθῶν. Μέλαν ἦθος, θῆλυ ἦθος, περισκελὲς ἦθος, θηριῶδες, βοσκηματῶδες, παιδαριῶδες, βλακικὸν, κίβδηλον, βωμολόχον, καπηλικὸν, τυραννικόν. Εἰ ξένος κόσμου ὁ μὴ γνωρίζων τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα, οὐχ ἧττον ξένος, καὶ ὁ μὴ γνωρίζων τὰ γιγνόμενα, φυγὰς ὁ φεύγων τὸν πολιτικὸν λόγον, τυφλὸς ὁ καταμύων τῷ νοερῷ ὄμματι. πτωχὸς ὁ ἐνδεὴς ἑτέρου, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὰ εἰς τὸν βίον χρήσιμα. ἀπόστημα κόσμου ὁ ἀφιστάμενος, καὶ χωρίζων ἑαυτὸν τοῦ τῆς κοινῆς φύσεως λόγου, διὰ τοῦ δυσαρεστεῖν τοῖς συμβαίνουσιν. ἐκείνη γὰρ φέρει τοῦτο, ἣ καὶ σὲ ἤνεγκεν. ἀπόσχισμα πόλεως ὁ τὴν ἰδίαν

ψυχὴν

ψυχὴν τῆς τῶν λογικῶν ἀρχίζων, μιᾶς οὔσης. ὁ μὲν χωρὶς χιτῶνος φιλοσοφεῖ, ὁ δὲ χωρὶς βι-
βλίου, ἄλλος οὗτος ἡμίγυμνος. ἄρτους οὐκ
ἔχω φησὶ, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ. ἐγὼ δὲ τροφὰς
τὰς ἐκ μαθημάτων οὐκ ἔχω, καὶ ἐμμένω. Τὸ τε-
χνίον ὃ ἔμαθες φίλει, τούτῳ προσαναπαύου, τὸ
δὲ ὑπόλοιπον τοῦ βίου διέξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ἐπι-
τετροφὼς τὰ σεαυτοῦ πάντα ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
ἀνθρώπων δὲ μηδενὸς μήτε τύραννον, μήτε δοῦ-
λον ἑαυτὸν καθιστάς. Ἐπινόησον λόγου χάριν τοὺς
ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καιροὺς, ὄψει ταῦτα πάντα·
γαμοῦντας, παιδοτροφοῦντας, νοσοῦντας, ἀπο-
θνήσκοντας, πολεμοῦντας, ἑορτάζοντας, ἐμπο-
ρευομένους, γεωργοῦντας, κολακεύοντας, αὐθα-
διζομένους, ὑποπτεύοντας, ἐπιβουλεύοντας, ἀ-
ποθανεῖν τινὰς εὐχομένους, γογγύζοντας ἐπὶ τοῖς
παροῦσιν, ἐρῶντας, θησαυρίζοντας, ὑπατείας,
βασιλείας ἐπιθυμοῦντας. οὐκοῦν ἐκεῖνος μὲν ὁ τού-
των βίος, οὐκ ἔτι οὐδαμοῦ. πάλιν ἐπὶ τοὺς καιροὺς τοὺς
Τραϊανοῦ μετάβηθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. τέ-
θνηκε κἀκεῖνος ὁ βίος. ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας ἐπι-
γραφὰς χρόνων καὶ ὅλων ἐθνῶν ἐπιθεωρεῖν καὶ βλέ-
πε πόσοι κατενταθέντες, μετὰ μικρὸν ἔπεσον,
καὶ ἀνελύθησαν εἰς τὰ στοιχεῖα. Μάλιστα δὲ ἀναπο-
λητέον ἐκείνους οὓς αὐτὸς ἔγνως κενὰ σπωμένους,
ἀφέντας ποιεῖν τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν, καὶ

τούτου

τούτου ἀπρὶξ ἔχεσθαι, καὶ τούτῳ ἀρκεῖσθαι. Ἀνα-
γκαῖον δὲ ὧδε τὸ μεμνῆσθαι, ὅτι καὶ ἡ ἐπιστροφὴ καθ᾽
ἑκάστην πρᾶξιν, ἰδίαν ἀξίαν ἔχει καὶ συμμετρίαν.
οὕτως γὰρ οὐκ ἀποδυσπετήσεις, ἐὰν μὴ ἐπὶ
πλέον ἢ προσῆκε περὶ τὰ ἐλάσσω καταγίνῃ.
Αἱ πάλαι συνήθεις λέξεις, γλωσσήματα νῦν.
οὕτως οὖν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πάλαι πο-
λυϋμνήτων, νῦν τρόπον τινὰ γλωσσήματά ἐστιν.
Κάμιλλος, Καίσων, Οὐόλεσος, Λεοννάτος.
κατ᾽ ὀλίγον δὲ καὶ Σκιπίων, καὶ Κάτων, εἶτα
καὶ Αὔγουστος, εἶτα καὶ Ἀδριανὸς, καὶ Ἀντω-
νῖνος· ἐξίτηλα γὰρ πάντα, καὶ μυθώδη τα-
χὺ γίνεται. ταχὺ δὲ καὶ παντελὴς λήθη κατέχωσαν.
καὶ ταῦτα λέγω ἐπὶ τῶν θαυμαστῶς πως λαμ-
ψάντων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῷ ἐκπνεῦσαι,
ἄϊστοι, ἄπυστοι. Τί δὲ καὶ ἐστὶν ὅλως τὸ ἀείμνηστον; ὅλον
κενόν. Τί οὖν ἐστι περὶ ὃ δεῖ σπουδὴν εἰσφέρεσθαι;
ἓν τοῦτο, διάνοια δικαία, καὶ πράξεις κοινονικαὶ,
καὶ λόγος οἷος μήποτε διαψεύσασθαι, καὶ διάθεσις
ἀσπαζομένη πᾶν τὸ συμβαῖνον ὡς ἀναγκαῖον,
ὡς γνώριμον, ὡς ἀπ᾽ ἀρχῆς τοιαύτης καὶ πηγῆς
ῥέον· ἑκὼν σεαυτὸν τῇ Κλωθοῖ συνεπιδίδου,
παρέχων συνῆσαι, οἷς ποτε πράγμασι βού-
λεται· πᾶν ἐφήμερον, καὶ τὸ μνημονεῦον, καὶ τὸ
μνημονευόμενον, θεώρει διηνεκῶς πάντα κατὰ με-
ταβολὴν γινόμενα γίνεται· καὶ ἐθίζου ἐννοεῖν,

ὅτι οὐδὲν οὕτως φιλεῖ ἡ τῶν ὅλων φύσις, ὡς τὸ, τὰ ὄντα μεταβάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ τρόπον τινὰ πᾶν τὸ ὂν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐσομένου. σὺ δὲ μόνα σπέρματα φαντάζῃ, τὰ εἰς γῆν, ἢ μήτραν καταβαλλόμενα· τοῦτο δὲ λίαν ἰδιωτικόν. Ἤδη τεθνήξῃ, καὶ οὔπω οὔτε ἁπλοῦς, οὔτε ἀτάραχος, οὔτε ἀνύποπτος τοῦ βλαβῆναι ἂν ἔξωθεν, οὔτε ἵλεως πρὸς πάντας· οὔτε τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ δικαίῳ πραγεῖν τιθέμενος. Τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν διάβλεπε, καὶ τοὺς φρονίμους, οἷα μὲν φεύγουσιν, οἷα δὲ διώκουσιν. Ἐν ἀλλοτρίῳ ἡγεμονικῷ κακὸν σὸν οὐχ ὑφίσταται, οὐδὲ μὴν ἔν τινι τροπῇ καὶ ἑτεροιώσει τοῦ περιέχοντος. ποῦ οὖν; ὅπου τὸ περὶ κακῶν ὑπολαμβάνον σοι ἐστί. τοῦτο οὖν μὴ ὑπολαμβανέτω, καὶ πάντα εὖ ἔχει· κἂν τὸ ἐγγυτάτω αὐτοῦ τὸ σωμάτιον τέμνηται, καίηται, διαπυΐσκηται, σήπηται, ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον περὶ τούτων μόριον, ἡσυχαζέτω. τουτέστι. κρινέτω μήτε κακόν τι εἶναι, μήτε ἀγαθόν, ὃ ἐπίσης δύναται κακῷ ἀνδρὶ καὶ ἀγαθῷ συμβαίνειν. ὃ γὰρ καὶ τῷ κατὰ φύσιν βιοῦντι ἐπίσης συμβαίνει. οὔτε τοῦτο κατὰ φύσιν ἐστίν, οὔτε παρὰ φύσιν. Ὡς ἓν ζῶον τὸν κόσμον, μίαν οὐσίαν, καὶ ψυχὴν μίαν ἐπέχον, συνεχῶς ἐπινοεῖν. καὶ πῶς εἰς αἴσθησιν μίαν, τὴν τούτου πάντα ἀναδίδοται. καὶ πῶς ὁρμῇ μιᾷ πάντα πράσσει. καὶ πῶς

παραίτια πάντων τῶν γινομένων συναίτια. καὶ οἵα τις ἡ σύννησις καὶ συμμήρυσις. ψυχάριον εἶ βαστάζον νεκρόν, ὡς Ἐπίκτητος ἔλεγεν. οὐδέν ἐστι κακὸν, τοῖς ἐν μεταβολῇ γινομένοις. ὡς οὐδὲ ἀγαθὸν, ἐκ μεταβολῆς ὑφισταμένοις. ποταμός τις ἐκ τῶν γινομένων καὶ ῥεῦμα βίαιον ὁ αἰών. ἅμα τε γὰρ ὤφθη ἕκαστον καὶ παρενήνεκται, καὶ ἄλλο παραφέρεται, τὸ δὲ ἐνεχθήσεται. πᾶν τὸ συμβαῖνον οὕτως σύνηθες καὶ γνώριμον, ὡς τὸ ῥόδον ἐν τῷ ἔαρι, καὶ ὀπώρα ἐν τῷ θέρει· τοιοῦτον γοῦν καὶ νόσος, καὶ θάνατος, καὶ βλασφημία καὶ ἐπιβουλὴ, καὶ ὅσα τοὺς μωροὺς εὐφραίνει ἢ λυπεῖ· τὰ ἑξῆς ἀεὶ τοῖς προηγησαμένοις οἰκείως ἐπιγίνεται. οὐ γὰρ οἷον καταρίθμησίς τις ἐστὶν ἀπηρτημένως, καὶ μόνον τὸ κατηναγκασμένον ἔχουσα. ἀλλὰ συνάφεια εὔλογος, καὶ ὥσπερ συντέτακται συνηρμοσμένως τὰ ὄντα. οὕτως τὰ γινόμενα οὐ διαδοχὴν, ψιλὴν, ἀλλὰ θαυμαστήν τινα οἰκειότητα ἐμφαίνει. Ἀεὶ τοῦ ἡρακλειτείου μεμνῆσθαι· ὅτι γῆς θάνατος ὕδωρ γενέσθαι· καὶ ὕδατος θάνατος ἀέρα γενέσθαι· καὶ ἀέρος, πῦρ· καὶ ἔμπαλιν. Μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ ἐπιλανθανομένου ᾗ ἡ ὁδὸς ἄγει. καὶ ὅτι ᾧ μάλιστα διηνεκῶς ὁμιλοῦσι λόγῳ, τῷ τὰ ὅλα διοικοῦντι, τούτῳ διαφέρονται. καὶ οἷς καθ' ἡμέραν ἐγκυροῦσι, ταῦτα αὐτοῖς ξένα φαίνεται. καὶ

ὅτι οὐ δεῖ ὥσπερ καθεύδοντας ποιεῖν καὶ λέγειν. καὶ γὰρ τότε δοκοῦμεν ποιεῖν καὶ λέγειν. καὶ ὅτι οὐ δεῖ παῖδας τοκέων ὧν τοῦτ' ἐστι κατὰ ψιλὸν καθότι παρειλήφαμεν. Ὥσπερ εἴ τις σοι θεῶν εἴπεν, ὅτι αὔριον τεθνήξῃ, ἢ πάντως εἰς τρίτην, οὐκ ἔτ' ἂν παρὰ μέγα ἐποιοῦ, τὸ εἰς τρίτην μᾶλλον, ἢ αὔριον, εἴγε μὴ ἐσχάτως ἀγεννὴς εἶ· πόσον γάρ ἐστι τὸ μεταξύ; οὕτως καὶ τὸ εἰς πολλοστὸν ἔτος μᾶλλον, ἢ αὔριον, μηδὲν μέγα εἶναι νόμιζε. Ἐννοεῖν συνεχῶς· πόσοι μὲν ἰατροὶ ἀποτεθνήκασι, πολλάκις τὰς ὀφρῦς ὑπὲρ τῶν ἀῤῥώστων συσπάσαντες. πόσοι δὲ μαθηματικοὶ, ἄλλων θανάτους ὥς τι μέγα προειπόντες; πόσοι δὲ φιλόσοφοι περὶ θανάτου ἢ ἀθανασίας μυρία διατεινάμενοι; πόσοι δὲ ἀριστεῖς πολλοὺς ἀποκτείναντες; πόσοι δὲ τύραννοι ἐξουσίᾳ ψυχῶν μετὰ δεινοῦ φρυάγματος ὡς ἀθάνατοι κεχρημένοι; πόσαι δὲ πόλεις ὅλαι, ἵν' οὕτως εἴπω, τεθνήκασιν· Ἑλίκη, καὶ Πομπήιοι, καὶ Ἡρακλάνον, καὶ ἄλλαι ἀναρίθμητοι. Ἔπιθι δὲ καὶ ὅσους οἶδας, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ, ὁ μὲν τοῦτον κηδεύσας, εἶτα ἐξετάθη, ὁ δὲ ἐκεῖνον. πάντα δὲ ἐν βραχεῖ. τὸ γὰρ ὅλα κατιδεῖν ἀεὶ τὰ ἀνθρώπινα ὡς ἐφήμερα καὶ εὐτελῆ. καὶ ἐχθὲς μὲν μυξάριον. αὔριον δὲ τάριχος, ἢ τέφρα. τὸ ἀκαριαῖον οὖν τοῦτο τοῦ

χρόνου

χρόνου κατὰ φύσιν διελθεῖν, καὶ ἵλεων καταλῦσαι· ὡς ἂν εἰ ἐλαία πέπειρος γενομένη, ἔπιπτεν, εὐφημοῦσα τὴν ἐνεγκοῦσαν, καὶ χάριν εἰδυῖα τῷ φύσαντι δένδρῳ. Ὅμοιον εἶναι τῇ ἄκρᾳ, ᾗ διηνεκῶς τὰ κύματα προσρήσσεται. ἡ δὲ ἕστηκε καὶ περὶ αὐτὴν κοιμίζεται τὰ φλεγμήναντα τοῦ ὕδατος. Ἀτυχὴς ἐγὼ ὅτι τοῦτό μοι συνέβη. οὐμενοῦν, ἀλλ' εὐτυχὴς ἐγώ, ὅτι τούτου μοι συμβεβηκότος, ἄλυπος διατελῶ, οὔτε ὑπὸ παρόντος θραυόμενος, οὔτε ἐπιὸν φοβούμενος. συμβῆναι μὲν γὰρ τὸ τοιοῦτο παντὶ ἐδύνατο· ἄλυπος δὲ οὐ πᾶς ἐπὶ τούτῳ ἂν διετέλεσεν. διὰ τί οὖν ἐκεῖνο μᾶλλον ἀτύχημα, ἢ τοῦτο εὐτύχημα; λέγεις δὲ ὅλως ἀτύχημα ἀνθρώπου. ὃ οὐκ ἔστιν ἀπότευγμα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. ἀπότευγμα δὲ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναί σοι δοκεῖ, ὃ μὴ παρὰ τὸ βούλημα τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐστί. Τί οὖν τὸ βούλημα; μεμάθηκας; μή τι οὖν τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο κωλύει σε δίκαιον εἶναι; μεγαλόψυχον; σώφρονα; ἔμφρονα; ἀπρόπτωτον; ἀδιάψευστον; αἰδήμονα; ἐλεύθερον; τ' ἄλλα ὧν συμπαρόντων ἡ φύσις ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἴδια. Μέμνησο λοιπὸν ἐπὶ παντὸς τοῦ εἰς λύπην σε προαγομένου, τούτῳ χρῆσθαι τῷ δόγματι. οὐχ ὅτι τοῦτο ἀτύχημα, ἀλλὰ τὸ φέρειν αὐτὸ γενναίως, εὐτύχημα. ἰδιωτικὸν μὲν, ὅμως δὲ ἀνυτικὸν βοήθη-

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙ-ΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ε.

ὌΡΘΡΟΥ ὅταν δυσόκνως ἐξεγείρῃ, πρόχειρον ἔστω, ὅτι ἐπὶ ἀνθρώπου ἔργον ἐγείρομαι. τί οὖν δυσκολαίνω εἰ πορεύομαι ἐπὶ τὸ ποιεῖν, ὧν ἕνεκεν γέγονα, καὶ ὧν χάριν προῆγμαι εἰς τὸν κόσμον. ἢ ἐπὶ τοῦτο κατεσκεύασμαι, ἵνα κατακείμενος τοῖς στρωματίοις ἐμαυτὸν θάλπω. ἀλλὰ τοῦτο ἥδιον. πρὸς τὸ ἥδεσθαι οὖν γέγονας, ὅλως δὲ οὐ πρὸς ποιεῖν ἢ πρὸς ἐνέργειαν; οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, τοὺς μύρμηκας, τοὺς ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὸν καθ᾽ αὑτὰς συγκοσμούσας κόσμον· σὺ δ᾽ οὐ θέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ ποιεῖν; οὐ τρέχεις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν σὴν φύσιν; ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀναπαύεσθαι. δεῖ. ἔδωκε καὶ τούτου μέτρα ἡ φύσις. ἔδωκε μέντοι καὶ τοῦ ἐσθίειν, καὶ πίνειν· καὶ ὅμως σὺ, ὑπὲρ τὰ μέτρα, ὑπὲρ τὰ ἀρκοῦντα προχωρεῖς. ἐν ταῖς πράξεσι, δ᾽ οὐκ ἔτι ἀλλ᾽ ἐντὸς τοῦ δυνατοῦ. οὐ γὰρ φιλεῖς σεαυτόν. ἐπεί τοι καὶ τὴν φύσιν ἄν σου, καὶ τὸ βούλημα ταύτης ἐφίλεις. ἄλλοι τε τὰς

τέχνας ἑαυτῶν φιλοῦντες, συγκατατήκονται τοῖς κατ' αὐτὰς ἔργοις, ἄλουτοι καὶ ἄσιτοι. σὺ τὴν φύσιν τὴν σαυτοῦ ἔλασσον τιμᾷς, ἢ ὁ τορευτὴς τὴν τορευτικήν. ἢ ὁ ὀρχηστὴς τὴν ὀρχηστικήν· ἢ ὁ φιλάργυρος τὸ ἀργύριον· ἢ ὁ κενόδοξος τὸ δοξάριον. καὶ οὗτοι ὅταν προσπαθῶσιν, οὔτε φαγεῖν, οὔτε κοιμηθῆναι θέλουσι μᾶλλον, ἢ ταῦτα συναύξειν πρὸς ἃ φέρονται. σοὶ δὲ αἱ κοινωνικαὶ πράξεις εὐτελέστεραι φαίνονται, καὶ ἥσσονος σπουδῆς ἄξιαι; Ὡς εὔκολον ἀπώσασθαι, καὶ ἀπαλεῖψαι πᾶσαν φαντασίαν τὴν ὀχληρὰν, ἢ ἀνοίκειον, καὶ εὐθὺς ἐν πάσῃ γαλήνῃ εἶναι. Ἄξιον ἑαυτὸν κρῖνε παντὸς λόγου καὶ ἔργου, τοῦ κατὰ φύσιν, καὶ μή σε παρασπάτω ἡ ἐπακολουθοῦσα τινῶν μέμψις. ἢ λόγος. ἀλλὰ εἰ καλὸν πεπρᾶχθαι, ἢ εἰρῆσθαι, μὴ σεαυτὸν ἀπαξίου. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, ἴδιον ἡγεμονικὸν ἔχουσι, καὶ ἰδίᾳ ὁρμῇ χρῶνται. ἃ σὺ μὴ περίβλεπε, ἀλλ' εὐθεῖαν πέραινε, ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ. Μία δὲ ἀμφοτέρων τούτων ἡ ὁδός. Πορεύομαι διὰ τῶν κατὰ φύσιν, μέχρι πεσὼν ἀναπαύσωμαι ἐναποπνεύσας μὲν τούτῳ, ἐξ οὗ καθ' ἡμέραν ἀναπνέω. πεσὼν δὲ ἐπὶ τούτῳ, ἐξ οὗ καὶ τὸ σπερμάτιον ὁ πατήρ μου συνέλεξε, καὶ τὸ αἱμάτιον ἡ μήτηρ, καὶ τὸ γαλάκτιον ἡ τροφός, ἐξ οὗ καθ' ἡμέραν τοσούτοις ἔτεσι βόσκομαι, καὶ ἀρδεύομαι, ὁ φέρει με πατοῦντα, καὶ εἰς τοσαῦτα

ἀποχρώ-

ἀποχρώμενον ἑαυτῷ· Δριμύτητά σου οὐκ ἔχουσι θαυμάσαι; ἔστω· ἀλλὰ ἕτερα πολλά, ἐφ' ὧν οὐκ ἔχεις εἰπεῖν, οὐ γὰρ πέφυκα. ἐκεῖνα οὖν παρέχου, ἅπερ ὅλα ἐστὶ ἐν σοὶ· τὸ ἀκίβδηλον, τὸ σεμνόν, τὸ φερέπονον, τὸ ἀφιλήδονον, τὸ ἀμεμψίμοιρον, τὸ ὀλιγοδεές, τὸ εὐμενές, τὸ ἐλεύθερον, τὸ ἀπερίσσον, τὸ ἀφλύαρον, τὸ μεγαλεῖον, οὐκ αἰσθανῇ, πόσα ἤδη παρέχεσθαι δυνάμενος, ἐφ' ὧν οὐδεμία ἀφυΐας καὶ ἀνεπιτηδειότητος πρόφασις, ὅμως ἔτι κάτω μένεις ἑκών; Ἢ καὶ γογγύζειν, καὶ γλισχρεύεσθαι, καὶ κολακεύειν, καὶ τὸ σωμάτιον καταιτιᾶσθαι, καὶ ἀρέσκεσθαι, καὶ περπερεύεσθαι, καὶ τοσαῦτα ῥιπτάζεσθαι τῇ ψυχῇ, διὰ τὸ ἀφυῶς κατεσκευάσθαι ἀναγκάζῃ; οὐ, μὰ τοὺς θεούς, ἀλλὰ τούτων μὲν πάλαι ἀπηλλάχθαι ἐδύνασο. μόνον δὲ εἰ ἄρα ὡς βραδύτερος, καὶ δυσπαρακολουθητότερος καταγινώσκεσθαι. καὶ τοῦτο δὲ ἀσκητέον μὴ παρενθυμουμένῳ, μηδὲ ἐμφιληδονοῦντι τῇ νωθείᾳ. Ὁ μέν τίς ἐστιν, ὅταν τι δεξιὸν περί τινα πράξῃ, πρόχειρος καὶ λογίσασθαι αὐτῷ τὴν χάριν. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐ πρόχειρος, ἄλλως μέντοι παρ' ἑαυτῷ, ὡς περὶ χρεώστου διανοεῖται, καὶ οἶδεν ὃ πεποίηκεν. ὁ δέ τις τρόπον τινὰ οὐδὲ οἶδεν ὃ πεποίηκεν· ἀλλὰ ὅμοιός ἐστιν ἀμπέλῳ βότρυν ἐνεγκούσῃ, καὶ μηδὲν ἄλλο προσεπιζητούσῃ, μετὰ τὸ ἅπαξ τὸν ἴδιον καρπὸν

ἐνεγκο-

οἰνοχῶναι. ἵππος δραμὼν, κύων ἐχνεύσας, μέλισσα μέλι ποιήσασα. ἄνθρωπος δὲ εὖ ποιήσας οὐκ ἐπιβοᾶται· ἀλλὰ μεταβαίνει ἐφ' ἕτερον ὡς ἄμπελος ἐπὶ τὸ πάλιν ἐν τῇ ὥρᾳ τὸν βότρυν ἐνεγκεῖν. ἐν τούτοις οὖν δεῖ εἶναι, τοῖς τρόπον τινὰ ἀπαρακολουθήτως αὐτὸ ποιοῦσι; ναὶ. ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο, δεῖ παρακολουθεῖν. ἴδιον γάρ φησι τοῦ κοινωνικοῦ, τὸ αἰσθάνεσθαι ὅτι κοινωνικῶς ἐνεργεῖ. καὶ νὴ Δία βούλεσθαι καὶ τὸν κοινωνὸν αἰσθέσθαι. ἀληθὲς μὲν ἐστὶν ὃ λέγεις· τὸ δὲ νῦν λεγόμενον παραδέχῃ. διὰ τοῦτο ἔσῃ εἷς ἐκείνων, ὧν πρότερον ἐπεμνήσθην. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι λογικῇ τινι πιθανότητι παράγονται. ἐὰν δὲ θελήσῃς συνεῖναι τί ποτέ ἐστι τὸ λεγόμενον, μὴ φοβοῦ, μὴ παρὰ τοῦτο παραλίπῃς τι ἔργον κοινωνικόν.

Εὐχὴ Ἀθηναίων, ὗσον, ὗσον ὦ φίλε Ζεῦ κατὰ τῆς ἀρούρας τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν πεδίων. ἤτοι οὐ δεῖ εὔχεσθαι, ἢ οὕτως ἁπλῶς καὶ ἐλευθέρως.

Ὁποῖόν ἐστι τὸ λεγόμενον, ὅτι συνέταξεν ὁ Ἀσκληπιὸς τούτῳ ἱππασίαν· ἢ ψυχρολουσίαν, ἢ ἀνυποδησίαν· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ συνέταξε τούτῳ ἡ τῶν ὅλων φύσις, νόσον, ἢ πήρωσιν, ἢ ἀποβολὴν ἢ ἄλλό τι τῶν τοιούτων. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ συνέταξε τοιοῦτόν τι σημαίνει. ἔταξε τοῦτο πρὸς τοῦτο, ὡς κατάλληλον εἰς ὑγίειαν. καὶ ἐνταῦθα τὸ συμβαῖνον ἑκάστῳ τέτακταί πως πρὸς

πρὸς αὐτὸ κατάλληλον εἰς τὴν εἱμαρμένην.
οὕτως γὰρ καὶ συμβαίνειν αὐτὰ ἡμῖν λέγομεν,
ὡς καὶ τοὺς τετραγώνους λίθους ἐν τοῖς τείχε-
σι, ἢ ταῖς πυραμίσι συμβαίνειν οἱ τεχνῖται λέ-
γουσι, συναρμόζοντας ἀλλήλοις τῇ ποιᾷ συν-
θέσει. Ὅλως γὰρ ἁρμονία ἐστὶ μία. καὶ ὥσπερ
ἐκ πάντων τῶν σωμάτων ὁ κόσμος τοιοῦτος
σῶμα συμπληροῦται, οὕτως ἐκ πάντων τῶν
αἰτιῶν ἡ εἱμαρμένη τοιαύτη αἰτία συμπληροῦ-
ται. Νοοῦσι δὲ ὃ λέγω, καὶ οἱ τέλεον ἰδιῶται.
Φασὶ γὰρ τοῦτο ἔφερεν αὐτῷ. οὐκοῦν τοῦτο τού-
τῳ ἐφέρετο, καὶ τοῦτο τούτῳ συνετάττετο. δε-
χώμεθα οὖν αὐτὰ, ὡς ἐκεῖνα ὁ Ἀσκληπιὸς συν-
τάττει. πολλὰ γοῦν καὶ ἐν ἐκείνοις ἐστὶ τραχέα·
ἀλλὰ ἀσπαζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῆς ὑγείας. τοιοῦ-
τόν τι σοι δοκείτω, ἄνυσις καὶ συντέλεια τῶν τῇ
κοινῇ φύσει δοκούντων, οἷον ἡ σὴ ὑγίεια. καὶ οὕ-
τως ἀσπάζου πᾶν τὸ γινόμενον, κἂν ἀπηνέστε-
ρον δοκῇ, διὰ τὸ ἐκεῖ ἄγειν, ἐπὶ τὴν τοῦ κόσμου
ὑγίειαν, καὶ τὴν τοῦ Διὸς εὐοδίαν καὶ εὐπραγίαν.
οὐ γὰρ ἂν τοῦτό τι ἔφερεν, εἰ μὴ τῷ ὅλῳ συνέφε-
ρεν. οὐδὲ γὰρ ἡ τυχοῦσα φύσις φέρει τι, ὃ μὴ τῷ διοι-
κουμένῳ ὑπ' αὐτῆς κατάλληλόν ἐστι. Οὐκοῦν κατὰ
δύο λόγους στέργειν χρὴ τὸ συμβαῖνόν σοι. καθ'
ἕνα μὲν, ὅτι σοι ἐγίνετο, καὶ σοι συνετάττετο,
καὶ πρός σέ πως εἶχεν ἄνωθεν ἐκ τῶν πρεσβυ-

τάτων

τὰ τῶν αἰτίων συγκλωθόμενον. καθ' ἕτερον δέ, ὅτι τῷ τὸ ὅλον διοικοῦντι τῆς εὐοδίας καὶ τῆς συντελείας, καὶ νὴ Δία τῆς συμμονῆς αὐτῆς αἴτιόν ἐστι. πηροῦται γὰρ τὸ ὁλόκληρον, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν διακόπτῃς τῆς συναφείας καὶ συνεχείας ὥσπερ τῶν μορίων, οὕτω δὲ καὶ τῶν αἰτίων. διακόπτεις δὲ ὅσον ἐπὶ σοί, ὅταν δυσαρεστῇς, καὶ τρόπον τινὰ ἀναιρῇς. Μὴ σικχαίνειν μηδὲ ἀπαυδᾶν, μηδὲ ἀποδυσπετεῖν, εἰ μὴ κατὰ πυκνοῦταί σοι τὸ ἀπὸ δογμάτων ὀρθῶν ἕκαστα πράσσειν. ἀλλὰ ἐκκρουσθέντα, πάλιν ἐπανιέναι, καὶ ἀσμενίζειν εἰς τὰ πλείω ἀνθρωπικώτερα, καὶ φιλεῖν τοῦτο, ἐφ' ὃ ἐπανέρχῃ. καὶ μὴ ὡς πρὸς παιδαγωγὸν τὴν φιλοσοφίαν ἐπανιέναι. ἀλλ' ὡς οἱ ὀφθαλμιῶντες πρὸς τὸ σπογγάριον καὶ τὸ ᾠόν, ὡς ἄλλος πρὸς κατάπλασμα, ὡς πρὸς καταιόνησιν· οὕτως γὰρ οὐδὲν ἐπιδείξει τὸ πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ προσαναπαύσῃ αὐτῷ. Μέμνησο δὲ ὅτι φιλοσοφία μόνα θέλει ἃ ἡ φύσις σου θέλει· σὺ δὲ ἄλλο ἤθελες οὐ κατὰ φύσιν. τί γὰρ τούτων προσηνέστερον; ἡ δ' ἡδονὴ οὐχὶ διὰ τοῦτο σφάλλει; ἀλλὰ θέασαι εἰ προσηνέστερον μεγαλοψυχία, ἐλευθερία, ἁπλότης, εὐγνωμοσύνη, ὁσιότης. αὐτῆς γὰρ φρονήσεως τί προσηνέστερον; ὅταν τὸ ἄπταιστον καὶ εὔρουν ἐν πᾶσι τῆς παρακολουθητικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς δυνάμεως ἐνθυμηθῇς. Τὰ μὲν πράγματα

ἐν τοιαύ-

ἐν τοιαύτῃ τρόπον τινὰ ἐγκαλύψει ἐστὶν, ὥστε
φιλοσόφοις οὐκ ὀλίγοις οὐδὲ τοῖς τυχοῦσιν ἔδοξεν
παντάπασιν ἀκατάληπτα εἶναι, πλὴν αὐτοῖς
γε τοῖς Στωϊκοῖς δυσκατάληπτα δοκεῖ. καὶ πᾶσα
ἡ ἡμετέρα συγκατάθεσις, μεταπτωτή, ποῦ γὰρ ὁ
ἀμετάπτωτος; μέτιθι τοίνυν ἐπ' αὐτὰ τὰ ὑπο-
κείμενα, ὡς ὀλιγοχρόνια, καὶ εὐτελῆ, καὶ δυνάμενα
ἐν κτήσει κιναίδου, ἢ πόρνης, ἢ λῃστοῦ εἶναι. μετὰ
τοῦτο ἔπιθι ἐπὶ τὰ τῶν συμβιούντων ἤθη, ὧν μόλις
ἐστὶ καὶ τοῦ χαριεστάτου ἀνασχέσθαι, ἵνα μὴ λέγω
ὅτι καὶ ἑαυτόν τις μόγις ὑπομένει. Ἐν τοιούτῳ
οὖν ζόφῳ, καὶ ῥύπῳ καὶ τοσαύτῃ ῥύσει τῆς τε οὐσίας,
καὶ τοῦ χρόνου, καὶ τῆς κινήσεως, καὶ τῶν κινουμένων, τί
ποτ' ἐστὶ τὸ ἐκτιμηθῆναι ἢ τὸ ὅλως σπουδασθῆ-
ναι δυνάμενον, οὐδ' ἐπινοῶ. τοὐναντίον γὰρ δεῖ πα-
ραμυθούμενον ἑαυτὸν περιμένειν τὴν φυσικὴν λύ-
σιν, καὶ μὴ ἀσχάλλειν τῇ διατριβῇ, ἀλλὰ τούτοις μό-
νοις προσαναπαύεσθαι. ἑνὶ μὲν τῷ ὅτι οὐδὲν συμ-
βήσεταί μοι, ὃ οὐχὶ κατὰ τὴν τῶν ὅλων φύσιν ἐστίν.
ἑτέρῳ δὲ, ὅτι ἔξεστί μοι μηδὲν πράσσειν παρὰ τὸν ἐ-
μὸν θεὸν καὶ δαίμονα. οὐδεὶς γὰρ ὁ ἀναγκάσων τοῦ-
τον παραβῆναι. Πρὸς τί ποτε ἄρα νῦν χρῶμαι τῇ
ἐμαυτοῦ ψυχῇ; παρ' ἕκαστον τοῦτο ἐπανερωτᾶν ἑαυ-
τὸν, καὶ ἐξετάζειν, τί μοι ἔστι νῦν ἐν τούτῳ τῷ
μορίῳ, ὃ δὴ ἡγεμονικὸν καλοῦσι; καὶ τίνος ἄρα
νῦν ἔχω ψυχήν, μήτι παιδίου; μήτι μειρακίου,
μήτε

μήτι γυναικείου, μήτι τυράννου; μήτι κτή-
νους, μήτι θηρίου; ὁποῖά τινα ἐστὶ τὰ τοῖς πολ-
λοῖς δοκοῦντα ἀγαθὰ, καὶ αὐτόθεν λάβοις.
εἰ γάρ τις ἐπινοήσειεν ὑπάρχοντά τινα ὡς ἀλη-
θῶς ἀγαθὰ, οἷον φρόνησιν, σωφροσύνην,
δικαιοσύνην, ἀνδρείαν, οὐκ ἂν ταῦτα προε-
πινοήσας, ἔτι ἀκοῦσαι δυνηθείη τι. ὑπὸ τοῦ
ἀγαθῶ γὰρ ἐφαρμόσει. τὰ δέ γε τοῖς πολλοῖς
φαινόμενα ἀγαθὰ προεπινοήσας τις ἐξακού-
σεται, καὶ ῥαδίως δέξεται, ὡς οἰκείως ἐπιλε-
γόμενον τὸ ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ εἰρημένον. οὕτως
καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζονται τὴν διαφοράν. οὐ
γὰρ ἂν τοῦτο μὲν οὐ προσέκοπτεν καὶ ἀπηξιοῦτο·
τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς πρὸς τρυφὴν ἢ
δόξαν εὐκληρημάτων παρεδεχόμεθα, ὡς ἱκανου-
μένως καὶ ἀστείως εἰρημένον. πρόϊθι οὖν καὶ ἐ-
ρώτα, εἰ τιμητέον καὶ ἀγαθὰ ὑποληπτέον τὰ
τοιαῦτα, ὧν προεπινοηθέντων οἰκείως ἂν ἐπιφέ-
ροιτο, τὸ τὸν κεκτημένον αὐτὰ ὑπὸ τῆς εὐπορίας,
οὐκ ἔχειν ὅποι χέσῃ.

Ἐξ αἰτιώδους καὶ ὑλικοῦ συνέστηκα· οὐδέ-
τερον δὲ τούτων εἰς τὸ μὴ ὂν φθαρήσεται· ὥσπερ
οὐδὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ὑπέστη, οὐκοῦν καταταχθή-
σεται πᾶν μέρος ἐμὸν κατὰ μεταβολὴν εἰς
μέρος τι τοῦ κόσμου, καὶ πάλιν ἐκεῖνο εἰς ἕτε-
ρον μέρος τοῦ κόσμου μεταβαλεῖ· καὶ ἤδη εἰς
ἄπειρον.

ἄπειρον. καὶ κατὰ τοιαύτην δὲ μεταβολὴν κἀγὼ ὑπέστην, καὶ οἱ ἐμὲ γεννήσαντες, καὶ ἐπανιόντι εἰς ἄλλο ἄπειρον. οὐδὲν γὰρ κωλύει οὕτως φάναι, κἂν κατὰ περιόδους πεπερασμένας ὁ κόσμος διοικῆται.

Ὁ λόγος καὶ ἡ λογικὴ τέχνη δυνάμεις εἰσὶν ἑαυταῖς ἀρκούμεναι, καὶ τοῖς καθ' ἑαυτὰς ἔργοις. ὁρμῶνται μὲν οὖν ἀπὸ τῆς οἰκείας ἀρχῆς. ὁδεύουσι δὲ εἰς τὸ προκείμενον τέλος. καθὸ κατορθώσεις. αἱ τοιαῦται πράξεις ὀνομάζονται, τὴν ὀρθότητα τῆς ὁδοῦ σημαίνουσαι. Οὐδὲν τούτων ῥητέον ἀνθρώπου, ἃ ἀνθρώπῳ καθ' ἄνθρωπός ἐστι, οὐκ ἐπιβάλλει. οὐκ ἔστιν ἀπαιτήματα ἀνθρώπου, οὐδὲ ἐπαγγέλλεται αὐτὰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. οὐδὲ τελειότητές εἰσι τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. οὔ τοίνυν οὐδὲ τὸ τέλος ἐν αὐτοῖς ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ κείμενον. οὐδὲ τὸ συμπληρωτικὸν τοῦ τέλους τὸ ἀγαθόν. ἔτι εἴ τι τούτων ἦν ἐπιβάλλον τῷ ἀνθρώπῳ, οὐκ ἂν τὸ ὑπερφρονεῖν αὐτῶν, καὶ κατεξανίστασθαι, ἐπιβάλλον ἦν. οὐδὲ ἐπαινετὸς ἦν ὁ ἀπροσδεῆ τούτων ἑαυτὸν παρεχόμενος. οὐδ' ἂν ὁ ἐλαττωτικὸς ἑαυτοῦ ἔν τινι τούτων ἀγαθὸς ἦν, εἴπερ ταῦτα ἀγαθὰ ἦν. Νῦν δ' ὅσῳπερ πλείω τις ἀφαιρῶν ἑαυτοῦ τούτων, ἢ τοιούτων ἑτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρούμενά τι τούτων ἀνέχηται, τοσῷδε μᾶλλον ἀγαθός ἐστι. Οἷα ἂν πολ-

λάκις φαντασθῇς, τοιαύτη σοι ἔσται ἡ διάνοια. βάπτεται γὰρ ὑπὸ τῶν φαντασιῶν ἡ ψυχή. βάπτε οὖν αὐτὴν, τῇ συνεχείᾳ τῶν τοιούτων φαντασιῶν. οἷον, ὅτι ὅπου ζῆν ἔστιν, ἐκεῖ καὶ εὖ ζῆν. ἐν αὐλῇ δὲ ζῆν ἔστιν, ἔστιν ἄρα καὶ εὖ ζῆν ἐν αὐλῇ. Καὶ πάλιν, ὅτι οὗπερ ἕνεκεν ἕκαστον κατεσκεύασται. πρὸς ὃ δὲ κατεσκεύασται, πρὸς τοῦτο φέρεται. πρὸς ὃ φέρεται δὲ, ἐν τούτῳ τὸ τέλος αὐτοῦ. ὅπου δὲ τὸ τέλος, ἐκεῖ καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τἀγαθὸν ἑκάστου. τὸ ἄρα ἀγαθὸν τοῦ λογικοῦ ζώου, κοινωνία. ὅτι γὰρ πρὸς κοινωνίαν γεγόναμεν, πάλαι δέδεικται. Ἢ οὐκ ἦν ἐναργὲς, ὅτι τὰ χείρω τῶν κρειττόνων ἕνεκεν, τὰ δὲ κρείττω ἀλλήλων; κρείττω δὲ τῶν μὲν ἀψύχων, τὰ ἔμψυχα· τῶν δὲ ἐμψύχων, τὰ λογικά. Τὸ τὰ ἀδύνατα διώκειν, μανικόν. ἀδύνατον δὲ τὸ τοὺς φαύλους μὴ τοιαῦτά τινα ποιεῖν. Οὐδὲν οὐδενὶ συμβαίνει, ὃ οὐχὶ ἐκεῖνο πέφυκεν φέρειν αὐτῷ. ἄλλῳ τὰ αὐτὰ συμβαίνει. καὶ ἤτοι ἀγνοῶν ὅτι συμβέβηκεν, ἢ ἐπιδεικνύμενος μεγαλοφροσύνην εὐσταθεῖ, καὶ ἀκάκωτος μένει. δεινὸν οὖν ἄγνοιαν καὶ ἀρέσκειαν ἰσχυροτέρας εἶναι φρονήσεως. Τὰ πράγματα αὐτὰ οὐδ' ὁπωσοῦν ψυχῆς ἅπτεται· οὐδὲ ἔχει εἴσοδον πρὸς ψυχήν· οὐδὲ τρέψαι, οὐδὲ κινῆσαι ψυχὴν δύναται. τρέπει δὲ καὶ κινεῖ αὐτὴ ἑαυτὴν μόνη. καὶ οἵων ἂν κριμά-

τῶν

τὴν καταξιώσῃ ἑαυτήν, τοιαῦτα ἑαυτῇ ποιεῖ τὰ προσυφεστῶτα. Καθ᾽ ἕτερον μὲν λόγον ἡμῖν ἐστιν οἰκειότατον ἄνθρωπος, καθ᾽ ὅσον εὖ ποιητέον αὐτοὺς καὶ ἀνεκτέον. καθ᾽ ὅσον δὲ ἐνίστανταί τινες εἰς τὰ οἰκεῖα ἔργα, ἕν τι τῶν ἀδιαφόρων μοι γίνεται ὁ ἄνθρωπος, οὐχ ἧσσον ἢ ἥλιος, ἢ ἄνεμος, ἢ θηρίον. ὑπὸ τούτων δὲ ἐνέργεια μέν τις ἐμποδισθείη ἄν. ὁρμῆς δὲ καὶ διαθέσεως, οὐ γίνεται ἐμπόδια διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν, καὶ τὴν περιτροπήν. περιτρέπει γὰρ καὶ μεθίστησι πᾶν τὸ τῆς ἐνεργείας κώλυμα ἡ διάνοια εἰς τὸ προηγούμενον. καὶ πρὸ ἔργου γίνεται τὸ τοῦ ἔργου τούτου ἐφεκτικόν· καὶ πρὸ ὁδοῦ, τὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐνστατικόν. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ κράτιστον τίμα. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ πᾶσι χρώμενον, καὶ πάντα διέπον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν σοὶ τὸ κράτιστον τίμα. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ ἐκείνῳ ὁμογενές. καὶ γὰρ ἐπὶ σοῦ τὸ τοῖς ἄλλοις χρώμενον, τοῦτό ἐστι, καὶ ὁ σὸς βίος, ὑπὸ τούτου διοικεῖται.

Ὃ τῇ πόλει οὐκ ἔστι βλαβερόν, οὐδὲ τὸν πολίτην βλάπτει. ἐπὶ πάσης τῆς τοῦ βεβλάφθαι φαντασίας, τοῦτον ἔπαγε τὸν κανόνα. εἰ ἡ πόλις ὑπὸ τούτου μὴ βλάπτεται, οὐδὲ ἐγὼ βέβλαμμαι. εἰ δὲ ἡ πόλις βλάπτεται, οὐκ ὀργιστέον τῷ βλάπτοντι τὴν πόλιν. τί τὸ παρορώμενον. Πολλάκις ἐνθυμοῦ, τὸ τάχος τῆς παραφορᾶς καὶ ὑπεξαγωγῆς τῶν

ὄντων τε καὶ γινομένων. ἥ τε γὰρ οὐσία οἷον ποταμὸς ἐν διηνεκεῖ ῥύσει, καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν συνεχέσι μεταβολαῖς, καὶ τὰ αἴτια ἐν μυρίαις τροπαῖς, καὶ σχεδὸν οὐδὲν ἑστώς, ὃ τὸ πάρεγγυς. τὸ δὲ ἄπειρον τοῦ τε παρῳχηκότος καὶ μέλλοντος ἀχανές, ᾧ πάντα ἐναφανίζεται. πῶς οὖν οὐ μωρός, ὁ ἐν τούτοις φυσώμενος, ἢ σπώμενος, ἢ σχετλιάζων, ὡς ἐν τινι χρόνῳ καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐνοχλήσαντι; μέμνησο τῆς συμπάσης οὐσίας, ἧς ὀλίγιστον μετέχεις, καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος, οὗ βραχὺ καὶ ἀκαριαῖον σοι διάστημα ἀφώρισται, καὶ τῆς εἱμαρμένης, ἧς πόσον εἶ μέρος. Ἄλλος ἁμαρτάνει τι εἰς ἐμέ, ὄψεται. ἰδίαν ἔχει διάθεσιν, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐγὼ νῦν ἔχω ὅ με θέλει νῦν ἔχειν ἡ κοινὴ φύσις, καὶ πράσσω ὅ με νῦν πράσσειν θέλει ἡ ἐμὴ φύσις. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον τῆς ψυχῆς σου μέρος, ἄτρεπτον ἔστω, ὑπὸ τῆς ἐν τῇ σαρκὶ λείας ἢ τραχείας κινήσεως. καὶ μὴ συγκιρνάσθω, ἀλλὰ περιγραφέτω αὐτὸ, καὶ περιοριζέτω τὰς πείσεις ἐκείνας ἐν τοῖς μορίοις. ὅταν δὲ ἀναδιδῶνται κατὰ τὴν ἑτέραν συμπάθειαν εἰς τὴν διάνοιαν, ὡς ἐν σώματι ἡνωμένῳ, τότε πρὸς μὲν τὴν αἴσθησιν, φυσικὴν οὖσαν, οὐ πειρατέον ἀντιβαίνειν. τὴν δὲ ὑπόληψιν, τὴν ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ, μὴ προστιθέτω τὸ ἡγεμονικὸν ἐξ αὐτοῦ. Συζῆν θεοῖς. Συζῇ

δὲ θεοῖς

δὲ θεοῖς ὁ συνεχῶς δεικνὺς αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀρεσκομένην μὲν τοῖς ἀπονεμομένοις. ποιοῦσαν δὲ ὅσα βούλεται ὁ δαίμων, ὃν ἑκάστῳ προστάτην καὶ ἡγεμόνα ὁ Ζεὺς ἔδωκεν, ἀπόσπασμα ἑαυτοῦ. οὗτος δέ ἐστιν, ὁ ἑκάστου νοῦς καὶ λόγος.

Τῷ γραίσωνι μήτι ὀργίζῃ; μήτι τῷ ὀζοστόμῳ ὀργίζῃ; τί σοι ποιήσει; τοιοῦτον στόμα ἔχει, τοιαύτας μάλας ἔχει, ἀνάγκη τοιαύτην ἀποφορὰν ἀπὸ τοιούτων γίνεσθαι. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος λόγον ἔχει φησί, καὶ δύναται συννοεῖν ἐφιστάνως τί πλημμελεῖ. εὖ σοι γένοιτο. τοιγαροῦν καὶ σὺ λόγον ἔχεις, κίνησον λογικῇ διαθέσει, λογικὴν διάθεσιν· δεῖξον, ὑπόμνησον. εἰ γὰρ ἐπαΐει, θεραπεύσεις, καὶ οὐ χρεία ὀργῆς. οὔτε τραγῳδός, οὔτε πόρνη. ὡς ἐξελθὼν ζῆν διανοῇ, οὕτως ἐνταῦθα ζῆν ἔξεστιν. Ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπωσι, τότε καὶ τοῦ ζῆν ἔξιθι, οὕτως μέντοι, ὡς μηδὲν κακὸν πάσχων. καὶ καπνός ἐστι, ἀπέρχομαι, τί αὐτὸ πρᾶγμα δοκεῖς. μέχρι δέ με τοιοῦτον οὐδὲν ἐξάγει, μένω ἐλεύθερος. καὶ οὐδείς με κωλύσει ποιεῖν ἃ θέλω. θέλω δὲ κατὰ φύσιν τοῦ λογικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ζῴου.

Ὁ τοῦ ὅλου νοῦς, κοινωνικός. πεποίηκε γοῦν τὰ χείρω τῶν κρειττόνων ἕνεκεν· καὶ τὰ κρείττω ἀλλήλοις συνήρμοσεν. ὁρᾷς πῶς ὑπέταξε, συνέταξε, καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἀπένειμεν ἑκάστοις, καὶ τὰ

ξ 5 κρα-

κρατιστεύοντα εἰς ὁμόνοιαν ἀλλήλοις συνήγαγε. πῶς προσενήνεξαι μέχρι νῦν θεοῖς, γονεῦσιν, ἀδελφοῖς, γυναικὶ, τέκνοις, διδασκάλοις, τροφεῦσι, φίλοις, οἰκείοις, οἰκέταις; εἰ πρὸς πάντας σοι μέχρι νῦν ἐστὶ τὸ μήτε τινὰ ῥέξαι ἐξαίσιον, μήτε εἰπεῖν; Ἀναμιμνήσκου δὲ, καὶ δι' οἵων διελήλυθας, καὶ οἷα ἤρκεσας ὑπομεῖναι. καὶ ὅτι πλήρης ἤδη σοι ἱστορία τοῦ βίου, καὶ τελεία ἡ λειτουργία· καὶ πόσα ὦπται καλὰ, καὶ πόσων μὲν ἡδονῶν καὶ πόνων ὑπερεῖδες; πόσα δὲ ἔνδοξα παρεῖδες; εἰς ὅσους δὲ ἀγνώμονας εὐγνώμων ἐγένου; Διὰ τί συγχέουσιν ἄτεχνοι καὶ ἀμαθεῖς ψυχαὶ ἔντεχνον καὶ ἐπιστήμονα; τίς οὖν ψυχὴ ἔντεχνος καὶ ἐπιστήμων; ἡ εἰδυῖα ἀρχὴν καὶ τέλος. καὶ τὸν δι' τῆς οὐσίας διήκοντα λόγον, καὶ διὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος κατὰ περιόδους τεταγμένας οἰκονομοῦντα τὸ πᾶν. Ὅσον οὐδέπω σποδὸς, ἢ σκελετὸς, καὶ ἤτοι ὄνομα, ἢ οὐδὲ ὄνομα. τὸ δὲ ὄνομα, ψόφος καὶ ἀπήχημα. τὰ δὲ ἐν τῷ βίῳ πολυτίμητα, κενὰ, καὶ σαπρὰ, καὶ μικρὰ, καὶ κυνίδια διαδακνόμενα, καὶ παιδία φιλόνεικα, γελῶντα, εἶτα εὐθὺς κλαίοντα. πίστις δὲ καὶ αἰδὼς, καὶ δίκη, καὶ ἀλήθεια, πρὸς Ὄλυμπον, ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης. Τί οὖν ἔτι τὸ ἐνταῦθα κατέχον; εἴγε τὰ μὲν αἰσθητὰ, εὐμετά-

βλητα,

βληται, καὶ οὐχ ἑστῶτα· τὰ δὲ αἰσθητήρια, ἀμυδρὰ καὶ εὐπαρατύπωτα. αὐτὸ δὲ τὸ ψυχάριον, ἀναθυμίασις ἀφ' αἵματος. τὸ δὲ εὐδοκιμεῖν παρὰ τοιούτοις, κενόν. τί οὖν περιμένεις; ἵλεως τὴν εἴτε σβέσιν, εἴτε μετάστασιν. ἕως δὲ ἐκείνης ὁ καιρὸς ἐφίσταται, τί ἀρκεῖ; τί δ' ἄλλο ἢ θεοὺς μὲν σέβειν καὶ εὐφημεῖν· ἀνθρώπους δὲ εὖ ποιεῖν, καὶ ἀνέχεσθαι αὐτῶν καὶ ἀπέχεσθαι. ὅσα δὲ ἐκτὸς ὅρων τοῦ κρεαδίου, καὶ τοῦ πνευματίου, ταῦτα μεμνῆσθαι μήτε σὰ ὄντα, μήτε ἐπὶ σοί. δύνασαι ἀεὶ εὐροεῖν, εἴγε καὶ ὁδεύειν, εἴγε καὶ ὁδῷ ὑπολαμβάνειν, καὶ πράσσειν. δύο ταῦτα κοινά, τῇ τε τοῦ θεοῦ, καὶ τῇ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ παντὸς λογικοῦ ζώου ψυχῇ, τὸ μὴ ἐμποδίζεσθαι ὑπ' ἄλλου. καὶ τὸ ἐν τῇ δικαϊκῇ διαθέσει καὶ πράξει ἔχειν τὸ ἀγαθόν. καὶ ἐνταῦθα τὴν ὄρεξιν ἀπολήγειν. Εἰ μήτε κακία ἐστὶ τοῦτο ἐμή, μήτε ἐνέργεια κατὰ κακίαν ἐμήν· μήτε τὸ κοινὸν βλάπτεται, τί ὑπὲρ αὐτοῦ διαφέρομαι; τίς δὲ βλάβη τοῦ κοινοῦ; μὴ ὁλοσχερῶς τῇ φαντασίᾳ συναρπάζεσθαι· ἀλλὰ βοηθεῖν μὲν κατὰ δύναμιν καὶ κατ' ἀξίαν, κἂν εἰς τὰ μέσα ἐλαττῶνται. μὴ μέντοι βλάβην αὐτὸ φαντάζεσθαι, κακὸν γὰρ ἔθος. ἀλλ' ὡς ὁ γέρων ἀπελθὼν τὸν τοῦ θρεπτοῦ ῥόμβον ἀπῄτει μεμνημένος ὅτι ῥόμβος· οὕτως οὖν καὶ

ὧδε· ἐπεί τοι γίνῃ καλχρὸν ἐπὶ τὴν ἐμβόλχρον. ἄνθρωπε ἐπελάθου τί ταῦτα ἦν; καὶ ἀλλὰ τούτοις περιεσπούδασαι. διὰ τοῦτ' οὖν καὶ σὺ μωρὸς γένῃ; ἐγενόμην ποτὲ ὁπουδήποτε καταλειφθεὶς εὔμοιρος ἄνθρωπος, τὸ δὲ εὔμοιρος ἀγαθὴν μοῖραν σεαυτῷ ἀπονείμας. ἀγαθαὶ δὲ μοῖραι, ἀγαθαὶ τροπαὶ ψυχῆς, ἀγαθαὶ ὁρμαί, ἀγαθαὶ πράξεις.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ϛ.

ΗΤΩΝ ὅλων οὐσία, εὐπειθὴς, καὶ εὐτρεπής· ὁ δὲ ταύτην διοικῶν λόγος οὐδεμίαν ἐν ἑαυτῷ αἰτίαν ἔχει τοῦ κακοποιεῖν. κακίαν γὰρ οὐκ ἔχει, οὐδέ τι κακῶς ποιεῖ· οὐδὲ βλάπτεταί τι ὑπ' ἐκείνου. πάντα δὲ κατ' ἐκεῖνον γίνεται, καὶ περαίνεται. Μὴ διαφέρου πότερον ῥιγῶν, ἢ θαλπόμενος τὸ πρέπον ποιεῖς· καὶ πότερον νυστάζων, ἢ ἱκανῶς ὕπνου ἔχων, καὶ πότερον κακῶς ἀκούων, ἢ εὐφημούμενος, καὶ πότερον ἀποθνήσκων, ἢ πράττων τι ἀλλοῖον. μία γὰρ τῶν βιωτικῶν πράξεων

καὶ

καὶ αὕτη ἐστὶ, καθ' ἣν ἀποθνήσκομεν. ἀρκεῖ οὖν καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ παρὸν εὖ θέσθαι. Ἔσω βλέπε. μηδενὸς πράγματος μήτε ἡ ἰδία ποιότης, μήτε ἡ ἀξία παρατρεχέτω σε. πάντα τὰ ὑποκείμενα τάχιστα μεταβαλλει, καὶ ἤτοι ἐκθυμιαθήσεται, εἴπερ ἥνωται ἡ οὐσία, ἢ σκεδασθήσεται. ὁ διοικῶν λόγος οἶδε πῶς διακείμενος, καὶ τί ποιεῖ, καὶ ἐπὶ τίνος ὕλης. Ἄριστος τρόπος τοῦ ἀμύνεσθαι, τὸ μὴ ἐξομοιοῦσθαι. Ἑνὶ τέρπου, καὶ προσαναπαύου, τῷ ἀπὸ πράξεως κοινωνικῆς μεταβαίνειν ἐπὶ πρᾶξιν κοινωνικὴν σὺν μνήμῃ θεοῦ. Τὸ ἡγεμονικόν ἐστι, τὸ ἑαυτὸ ἐγεῖρον καὶ τρέπον, καὶ ποιοῦν μὲν ἑαυτὸ οἷον ἂν καὶ θέλῃ· ποιοῦν δὲ ἑαυτῷ φαίνεσθαι πᾶν τὸ συμβαῖνον, οἷον αὐτὸ θέλει κατὰ τὴν τῶν ὅλων φύσιν ἕκαστα περαίνεται. οὐ γὰρ κατ' ἄλλην γέ τινα φύσιν, ἤτοι ἔξωθεν περιέχουσαν, ἢ ἐμπεριεχομένην ἔνδον, ἢ ἔξω ἀπηρτημένην, ἤτοι κυκεὼν, καὶ ἀντεμπλοκὴ, καὶ σκεδασμὸς· ἢ ἕνωσις καὶ τάξις, πρόνοια. εἰ μὲν οὖν τὰ πρότερα, τί καὶ ἐπιθυμῶ εἰκαίῳ συγκρίματι, καὶ φυρμῷ τοιούτῳ ἐνδιατρίβειν; τί δέ μοι καὶ μέλει ἄλλου τινὸς, ἢ τοῦ ὁπώσποτε αἶα γίνεσθαι; τί δὲ καὶ ταράσσομαι; ἥξει γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ σκεδασμὸς ὅ, τι ἂν ποιῶ. εἰ δὲ θάτερά ἐστι, σέβω καὶ εὐσταθῶ, καὶ θαρ-

ρῶ τῷ διοικοῦντι. Ὅταν ἀναγκασθῇς ὑπὸ τῶν περιεστηκότων οἱονεὶ διαταραχθῆναι, ταχέως ἐπάνιθι εἰς ἑαυτὸν, καὶ μὴ ὑπὲρ τὰ ἀναγκαῖα ἐξίστασο τοῦ ῥυθμοῦ. ἔσῃ γὰρ ἐγκρατέστερος τῆς ἁρμονίας τῷ συνεχῶς εἰς αὐτὴν ἐπανέρχεσθαι. Εἰ μητρυιάν τε ἅμα εἶχες καὶ μητέρα, ἐκείνην τ' ἂν ἐθεράπευες, καὶ ὅμως ἡ ἐπάνοδός σοι πρὸς τὴν μητέρα συνεχὴς ἐγίνετο. τοῦτό σοι νῦν ἐστιν ἡ αὐλὴ, καὶ φιλοσοφία· ὧδε πολλάκις ἐπάνιθι, καὶ προσαναπαύου ταύτῃ, δι' ἣν καὶ τὰ ἐκεῖ σοι ἀνεκτὰ φαίνεται, καὶ σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτός. Οἷον δὴ τὸ φαντασίαν λαμβάνειν ἐπὶ τῶν ὄψων, καὶ τῶν τοιούτων ἐδωδίμων· ὅτι νεκρὸς οὗτος ἰχθύος, οὗτος δὲ νεκρὸς ὄρνιθος, ἢ χοίρου. καὶ πάλιν ὅτι ὁ Φαλέρνος, χυλάριόν ἐστι σταφυλίου· καὶ ἡ περιπόρφυρος, τρίχια προβατίου αἱματίῳ κόγχης δεδευμένα, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν συνουσίαν, ἐντερίου παράτριψις, καὶ μετά τινος σπασμοῦ μυξαρίου ἔκκρισις, οἷαι δὴ αὗταί εἰσιν αἱ φαντασίαι καθικνούμεναι αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ διεξιοῦσαι δι' αὐτῶν, ὥστε ὁρᾶν οἷά τινά ποτ' ἐστίν. οὕτως δεῖ παρ' ὅλον τὸν βίον ποιεῖν, καὶ ὅπου λίαν ἀξιοπιστότατα πράγματα φαντάζεται, ἀπογυμνοῦν αὐτὰ, καὶ τὴν εὐτέλειαν αὐτῶν καθορᾶν, καὶ τὴν ἱστορίαν ἐφ' ᾗ σεμνύνεται περιαιρεῖν. δεινὸς γὰρ

ὁ τῦφος

ὁ τῦφος παραλογιστής, καὶ ὅτε δοκεῖς μάλιστα περὶ τὰ σπουδαῖα καταγίνεσθαι, τότε μάλιστα καταγοητεύει. Ὅρα γοῦν ὁ Κράτης, τί περὶ αὐτοῦ τοῦ Ξενοκράτους λέγει. Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ πληθὺς θαυμάζει, εἰς γενικώτατα ἀνάγεται, τὰ ὑπὸ ἕξεως ἢ φύσεως συνεχόμενα· λίθους, ξύλα, συκᾶς, ἀμπέλους, ἐλαίας· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ὀλίγω μετριοτέρων, εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς. οἷον, ποίμνας, ἀγέλας· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἔτι χαριεστέρων, εἰς τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυχῆς, οὐ μέντοι καθολικῆς, ἀλλὰ καθὸ τεχνικὴ, ἢ ἄλλως πῶς ἐντρεχὴς, ἢ κατὰ ψιλὸν, τὸ πλῆθος ἀνδραπόδων κεκτῆσθαι. ὁ δὲ ψυχὴν λογικὴν καθολικὴν καὶ πολιτικὴν τιμῶν, οὐδὲν ἔτι τῶν ἄλλων ἐπιστρέφεται, πρὸ ἁπάντων δὲ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν λογικῶς καὶ κοινωνικῶς ἔχουσαν, καὶ κινουμένην διασώζει, καὶ τῷ ὁμογενεῖ εἰς τοῦτο συνεργεῖ. Τὰ μὲν σπεύδει γίνεσθαι, τὰ δὲ σπεύδει γεγονέναι, καὶ τοῦ γινομένου δὲ ἤδη τι ἀπέσβη. ῥύσεις καὶ ἀλλοιώσεις, ἀνανεοῦσι τὸν ἄπειρον αἰῶνα τὸν κόσμον διηνεκῶς, ὥσπερ ἡ τοῦ χρόνου ἀδιάλειπτος φορὰ νέον ἀεὶ παρέχεται. Ἐν δὴ τούτῳ τῷ ποταμῷ, τί ἄν τις τούτων τῶν παραθεόντων ἐκτιμήσειεν, ἐφ᾽ οὗ στῆναι οὐκ ἔξεστιν; ὥσπερ εἴ τις τι τῶν παραπετομένων στρουθίων φιλεῖν ἄρχοιτο, τὸ δ᾽ ἤδη ἐξ ὀφθαλμῶν ἀπελή-

ἀπελήλυθεν. τοιοῦτον δή τι καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ἑκάστου, οἷον ἡ ἀφ' αἵματος ἀναθυμίασις, καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀέρος ἀνάπνευσις. ὁποῖον γάρ ἐστι τὸ ἅπαξ ἑλκύσαι τὸν ἀέρα καὶ ἀποδοῦναι, ὅπερ παρ' ἕκαστον ποιοῦμεν, τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τὴν πᾶσαν ἀναπνευστικὴν δύναμιν, ἣν χθὲς καὶ πρώην ἀποτεχθεὶς ἐκτήσω, ἀποδοῦναι ἐκεῖ, ὅθεν τὸ πρῶτον ἔσπασας. ὡς τὰ φυτὰ τίμιον οὔτε τὸ διαπνεῖσθαι, οὔτε τὸ ἀναπνεῖν ὡς τὰ βοσκήματα καὶ τὰ θηρία· οὔτε τὸ τυποῦσθαι κατὰ φαντασίαν. οὔτε τὸ νευροσπαστεῖσθαι καθ' ὁρμήν, οὔτε τὸ συναγελάζεσθαι, οὔτε τὸ τρέφεσθαι· τοῦτο γὰρ ὅμοιον τῷ ἀποκρίνειν τὰ περιττώματα τῆς τροφῆς. τί οὖν τίμιον; τὸ κροτεῖσθαι; οὐχί· οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ὑπὸ γλωσσῶν κροτεῖσθαι· αἱ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν εὐφημίαι, κρότος γλωσσῶν. ἀφῆκας οὖν καὶ τὸ δοξάριον, τί καταλείπεται τίμιον; δοκῶ μὲν τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν κινεῖσθαι, καὶ ἴσχεσθαι. ἐφ' ὃ καὶ αἱ ἐπιμέλειαι ἄγουσι, καὶ αἱ τέχναι. ἥ τε γὰρ τέχνη πᾶσα τούτου στοχάζεται. ἵνα τὸ κατασκευασθὲν ἐπιτηδείως ἔχῃ πρὸς τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατεσκεύασται. ὅ τε φυτουργὸς ὁ ἐπιμελούμενος τῆς ἀμπέλου, καὶ ὁ πωλοδάμνης, καὶ ὁ τοῦ κυνὸς ἐπιμελούμενος τοῦτο ζητεῖ. αἱ δὲ παιδαγωγίαι, αἱ διδασκαλίαι ἐπί τι σπεύδουσιν. ὧδε οὖν τὸ τίμιον. καὶ

τοῦτο

τούτου μὲν ἂν οὐκ ἔχῃ, οὐδὲν τῶν ἄλλων περὶ ποιήσῃ σεαυτῷ· οὕτω παύσῃ καὶ ἄλλα πολλὰ τιμῶν· οὔτ' οὖν ἐλεύθερος ἔσῃ, οὔτε αὐτάρκης οὔτε ἀπαθής. ἀνάγκη γὰρ φθονεῖν, ζηλοτυπεῖν, ὑφορᾶσθαι τοὺς ἀφελέσθαι ἐκεῖνα δυναμένους· ἐπιβουλεύειν τοῖς ἔχουσι τὸ τιμώμενον ὑπὸ σοῦ· ὅλως πεφύρθαι ἀνάγκη τὸν ἐκείνων τινὸς ἐνδεῆ. προσέτι δὲ πολλὰ καὶ τοῖς θεοῖς μέμφεσθαι. ἡ δὲ τῆς ἰδίας διανοίας αἰδὼς καὶ τιμὴ, σεαυτῷ τε ἀρεστόν σε ποιήσει, καὶ τοῖς κοινωνικοῖς εὐάρμοστον, καὶ τοῖς θεοῖς σύμφωνον· τουτέστιν, ἐπαινοῦντα ὅσα ἐκεῖνοι διανέμουσι καὶ διατετάχασιν. Ἄνω, κάτω, κύκλῳ φοραὶ τῶν στοιχείων. ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κίνησις ἐν οὐδεμιᾷ τούτων, ἀλλὰ θειότερόν τι, καὶ ὁδῷ δυσεπινοήτῳ προϊοῦσα εὐοδεῖ. Οἷόν ἐστιν ὃ ποιοῦσιν. τοὺς μὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χρόνου, καὶ μεθ' ἑαυτῶν ζῶντας ἀνθρώπους εὐφημεῖν οὐ θέλουσιν. αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εὐφημηθῆναι, οὓς οὔτε εἶδον ποτὲ, οὔτε ὄψονται, περὶ πολλοῦ ποιοῦνται. τοῦτο δὲ ἐγγύς ἐστι τῷ λυπηθῆναι ἄν, ὅτι οὐχὶ καὶ οἱ προγενέστεροι περὶ σοῦ λόγους εὐφήμους ἐποιοῦντο. Μὴ εἴ τι αὐτῷ σοι δυσκατέργαστον, τοῦτο ἀνθρώπῳ ἀδύνατον ὑπολαμβάνειν. ἀλλ' εἴ τι ἀνθρώπῳ δυνατὸν καὶ οἰκεῖον, τοῦτο καὶ σεαυτῷ ἐφικτὸν νόμιζε. Ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ὄνυξι κατέδρυψέ τις, καὶ τῇ κεφαλῇ ἐῤῥαγεὶς, πληγὴν ἐποίησεν.

ἀλλ'

ἀλλ' οὔτε ἐπισημαινόμεθα, οὔτε προσκόπτομεν,
οὔτε ὑφορώμεθα ὕστερον ὡς ἐπίβουλον, καίτοι
φυλαττόμεθα, οὐ μέν τοι ὡς ἐχθρὸν οὐδὲ μεθ' ὑ-
ποψίας, ἀλλ' ἐκκλίσεως εὐμενοῦς. τοιοῦτόν τοι
γινέσθω, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσι τοῦ βίου. πολ-
λὰ παρενθυμώμεθα τῶν οἷον προσγυμναζομένων.
ἔξεστι γὰρ ὡς ἔφην ἐκκλίνειν, καὶ μηδὲ ὑποπτεύειν,
μηδὲ ἀπεχθάνεσθαι. Εἴ τις με ἐλέγξαι καὶ παραστῆσαί
μοι, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνω, ἢ πράσσω,
δύναται, χαίρων μεταθήσομαι. ζητῶ γὰρ τὴν ἀλή-
θειαν, ὑφ' ἧς οὐδεὶς πώποτε ἐβλάβη. βλάπτεται δὲ
ὁ ἐπιμένων ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀπάτης καὶ ἀγνοίας.
ἐγὼ δὲ ἐμαυτοῦ καθῆκον ποιῶ. τὰ ἄλλα με οὐ περι-
σπᾷ. ἤτοι γὰρ ἄψυχα, ἢ ἄλογα, ἢ πεπλανημένα, καὶ
τὴν ὁδὸν ἀγνοοῦντα. τοῖς μὲν ἀλόγοις ζώοις, καὶ καθό-
λου πράγμασι καὶ ὑποκειμένοις, ὡς λόγον ἔχων,
λόγον μὴ ἔχουσι χρῶ μεγαλοφρόνως καὶ ἐλευθέ-
ρως. τοῖς δὲ ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχουσι χρῶ κοινω-
νικῶς. Ἐφ' ἅπασι δὲ θεοὺς ἐπικαλοῦ, καὶ μὴ διαφέ-
ρου πρὸς τὸ πόσῳ χρόνῳ ταῦτα πράξεις. ἀρκοῦσι
γὰρ καὶ τρεῖς ὧραι τοιαῦται. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν,
καὶ ὁ ὀρεωκόμος αὐτοῦ ἀποθανόντες εἰς τ' αὐτὸ
κατέστησαν. ἢ γὰρ ἐλήφθησαν εἰς τοὺς αὐτοὺς τοῦ
κόσμου σπερματικοὺς λόγους· ἢ διεσκεδάσθησαν
ὁμοίως εἰς τὰς ἀτόμους. Ἐνθυμήθητι πόσα κατὰ τὸ
αὐτὸ ἀκαριαῖον χρόνον ἐν ἑκάστῳ ἡμῶν ἅμα γίνε-

ται,

ται, σωματικαὶ ὁμοῦ καὶ ψυχικαί, καὶ οὕτως οὐ θαυμά-
σεις εἰ πολὺ πλείω, μᾶλλον δὲ πάντα τὰ γινό-
μενα ἐν τῷ ἑνί τε καὶ σύμπαντι, ὃ δὴ κόσμον ὀνο-
μάζομεν, ἅμα ἐνυφίσταται. ἐάν τίς σοι προβάλῃ
πῶς γράφεται τὸ Ἀντωνίνου ὄνομα; μήτι κατεντει-
νόμενος προοίσῃ ἕκαστον τῶν στοιχείων; τί οὖν ἐὰν ὀρ-
γίζωνται, μὴ ἀντοργιῇ; μήτι οὐκ ἐξαριθμήσῃ πρά-
ως, προϊὼν ἕκαστον τῶν γραμμάτων; οὕτως οὖν καὶ
ἐνθάδε μέμνησο, ὅτι πᾶν καθῆκον ἐξ ἀριθμοῦ
τινων συμπληροῦται. τούτους δεῖ τηροῦντα, καὶ μὴ θο-
ρυβούμενον, μηδὲ τοῖς δυσχεραίνουσιν ἀντιδυσχεραί-
νοντα, περαίνειν ὁδῷ τὸ προκείμενον. πῶς ὠμόν
ἐστι μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἀνθρώποις ὁρμᾶν ἐπὶ τὰ
φαινόμενα αὐτοῖς οἰκεῖα καὶ συμφέροντα. καίτοι
τρόπον τινὰ οὐ συγχωρεῖς αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν, ὅταν
ἀγανακτῇς ὅτι ἁμαρτάνουσι. φέρονται γὰρ πάν-
τως ὡς ἐπὶ οἰκεῖα καὶ συμφέροντα αὐτοῖς. Ἀλλ' οὐκ
ἔχει οὕτως. οὐκοῦν δίδασκε, καὶ δείκνυε, μὴ ἀγα-
νακτῶν. Θάνατος ἀνάπαυλα αἰσθητικῆς ἀντιτυ-
πίας, καὶ ὁρμητικῆς νευροσπαστείας, καὶ διανοητικῆς
διεξόδου, καὶ τῆς πρὸς τὴν σάρκα λειτουργίας. αἰσχρόν
ἐστιν ἐν ᾧ βίῳ τὸ σῶμα σοι μὴ ἀπαυδᾷ, ἐν τούτῳ τὴν
ψυχὴν προαπαυδᾶν. Ὅρα μὴ ἀποκαισαρωθῇς,
μὴ βαφῇς. γίνεται γάρ. τήρησον οὖν σεαυτὸν ἁπλοῦν, ἀγα-
θόν, ἀκέραιον, σεμνόν, ἄκομψον, τοῦ δικαίου φίλον,
θεοσεβῆ, εὐμενῆ, φιλόστοργον, ἐρρωμένον πρὸς τὰ

πρέποντα

πρέπονται ἔργα ἀγώνισαι, ἵνα τοιοῦτος συμμείνῃς, οἷόν σε ἠθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. Αἰδοῦ θεούς, σῶζε ἀνθρώπους, βραχὺς ὁ βίος, εἷς καρπὸς τῆς ἐπιγείου ζωῆς διάθεσις ὁσία, καὶ πράξεις κοινωνικαί. Πάντα ὡς Ἀντωνίνου μαθητής. τὸ ὑπὲρ τῶν κατὰ λόγον πρασσομένων εὔτονον ἐκείνου, καὶ τὸ ὁμαλὲς πανταχοῦ, καὶ τὸ ὅσιον, καὶ τὸ εὔδιον τοῦ προσώπου, καὶ τὸ μειλίχιον, καὶ τὸ ἀκενόδοξον· καὶ τὸ περὶ τὴν κατάληψιν τῶν πραγμάτων φιλότιμον. καὶ ὡς ἐκεῖνος οὐκ ἄν τι ὅλως παρῆκεν, μὴ πρότερον εὖ μάλα κατιδὼν, καὶ σαφῶς νοήσας, καὶ ὡς ἔφερεν ἐκεῖνος τοὺς ἀδίκως αὐτὸν μεμφομένους μὴ ἀντιμεμφόμενος. καὶ ὡς ἐπ' οὐδὲν ἔσπευδεν, καὶ ὡς διαβολὰς οὐκ ἐδέχετο· καὶ ὡς ἀκριβὴς ἦν ἐξεταστὴς ἠθῶν καὶ πράξεων· καὶ οὐκ ὀνειδιστὴς, οὐ ψοφοδεὴς, οὐχ ὑπόπτης, οὐ σοφιστὴς· καὶ ὡς ὀλίγοις ἀρκούμενος, οἷον οἰκήσει, στρωμνῇ, ἐσθῆτι, τροφῇ, ὑπηρεσίᾳ. καὶ ὡς φιλόπονος, καὶ μακρόθυμος, καὶ οἷος ἦν ἐν τῷ μέχρι ἑσπέρας διὰ τὴν λιτὴν δίαιταν, μηδὲ τοῦ ἀποκρίνειν τὰ περιττώματα παρὰ τὴν συνήθη ὥραν χρήζων, καὶ τὸ βέβαιον καὶ ὅμοιον ἐν ταῖς φιλίαις αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀνέχεσθαι ἀντιβαινόντων παῤῥησιαστικῶς ταῖς γνώμαις αὐτοῦ καὶ χαίρειν, εἴ τις δεικνύοι κρεῖττον, καὶ ὡς θεοσεβὴς χωρὶς δεισιδαι-

μονίας,

μονίας, ἵν' οὕτως εὐσυνειδήτῳ σοι ἐπιστῇ ἡ τελευταία ὥρα ὡς ἐκείνῳ. Ἀνάνηφε καὶ ἀνακαλοῦ σεαυτὸν, καὶ ἐξυπνισθεὶς πάλιν καὶ ἐννοήσας ὅτι ὄνειροί σοι ἠνώχλουν, πάλιν ἐγρηγορὼς βλέπε ταῦτα ὡς ἐκεῖνα ἔβλεπες ἐκ σωματίου, εἰμὶ καὶ ψυχῆς. Τῷ μὲν οὖν σωματίῳ, πάντα ἀδιάφορα. οὐδὲ γὰρ δύναται διαφέρεσθαι. τῇ δὲ διανοίᾳ ἀδιάφορα, ὅσα μή ἐστιν αὐτῆς ἐνεργήματα. ὅσα δέ γε αὐτῆς ἐστιν ἐνεργήματα, ταῦτα πάντα ἐπ' αὐτῇ ἐστιν. καὶ τούτων μέντοι περὶ μόνον τὸ παρὸν πραγματεύεται. τὰ γὰρ μέλλοντα καὶ παρῳχηκότα ἐνεργήματα αὐτῆς, καὶ αὐτὰ ἤδη ἀδιάφορα. Οὐκ ἔστιν ὁ πόνος τῇ χειρὶ, οὐδὲ τῷ ποδὶ παρὰ φύσιν, μέχρις ἂν ποιῇ ὁ ποὺς τὸ τοῦ ποδὸς, καὶ ἡ χεὶρ τὰ τῆς χειρός. οὕτως οὖν οὐδὲ ἀνθρώπῳ ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ φύσιν ἐστὶν ὁ πόνος, μέχρις ἂν ποιῇ τὰ τοῦ ἀνθρώπου. εἰ δὲ παρὰ φύσιν αὐτῷ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ κακὸν οὐκ ἔστιν αὐτῷ. Ἡλίκας ἡδονὰς ἥσθησαν λῃσταὶ κίναιδοι, πατραλοῖαι, τύραννοι; οὐχ ὁρᾷς πῶς οἱ βάναυσοι τεχνῖται ἁρμόζονται μὲν ἄχρι τινὸς πρὸς τοὺς ἰδιώτας, οὐδὲν ἧσσον μέντοι ἀντέχονται τοῦ λόγου τῆς τέχνης, καὶ τούτου ἀποστῆναι οὐχ ὑπομένουσιν; Οὐ δεινὸν εἰ ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ ὁ ἰατρὸς μᾶλλον αἰδέσονται τὸν τῆς ἰδίας τέχνης λόγον, ἢ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ, ὃς αὐτῷ κοινός ἐστι πρὸς τοὺς θεούς. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη, γωνίαι τοῦ κόσμου, πᾶν πέλαγος, σταγὼν τοῦ κόσμου, Ἄθως βω-

λάριον

λάριον τοῦ κόσμου. πᾶν δὲ ἐνεστὼς τοῦ χρόνου, στιγμὴ τοῦ αἰῶνος. πάντα μικρά, εὔτρεπτα, ἐναφανιζόμενα, πάντα ἐκεῖθεν ἔρχεται, ἀπ' ἐκείνου τοῦ κοινοῦ ἡγεμονικοῦ ὁρμήσαντα, ἢ κατ' ἐπακολούθησιν. καὶ τὸ χάσμα οὖν τοῦ λέοντος, καὶ τὸ δηλητήριον, καὶ πᾶσα κακουργία, ὡς ἄκανθα, ὡς βόρβορος, ἐκείνων ἐπιγεννήματα. Τῶν σεμνῶν καὶ καλῶν. μὴ οὖν αὐτὰ ἀλλότρια τούτου οὗ σέβῃς φαντάζου. ἀλλὰ τὴν πάντων πηγὴν ἐπιλογίζου. Ὁ τὰ νῦν ἰδὼν, πάντα ἑώρακεν, ὅσα τε ἐξ ἀϊδίου ἐγένετο, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἄπειρον ἔσται. πάντα γὰρ ὁμογενῆ καὶ ὁμοειδῆ. πολλάκις ἐνθυμοῦ τὴν ἐπισύνδεσιν πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ σχέσιν πρὸς ἄλληλα. τρόπον γάρ τινα πάντα ἀλλήλοις ἐπιπέπλεκται, καὶ πάντα κατὰ τοῦτο φίλα ἀλλήλοις ἐστί. καὶ γὰρ ἄλλῳ ἑξῆς ἐστι τοῦτο, διὰ τὴν τονικὴν κίνησιν καὶ σύμπνοιαν, καὶ τὴν ἕνωσιν τῆς οὐσίας. Οἷς συγκεκλήρωσαι πράγμασι, τούτοις συνάρμοζε σεαυτόν· καὶ οἷς συνείληχας ἀνθρώποις, τούτους φίλει, ἀλλ' ἀληθινῶς. ὄργανον, ἐργαλεῖον, σκεῦος πᾶν, εἰ πρὸς ὃ κατεσκεύασται ποιεῖ, εὖ ἔχει. καίτοι ἐκεῖ ὁ κατασκευάσας ἐκποδών· ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὸ φύσεως συνεχομένων, ἔνδον ἐστί, καὶ παραμένει ἡ κατασκευάσασα δύναμις· καθὸ καὶ μᾶλλον αἰδεῖσθαί σε αὐτὴν δεῖ καὶ νομίζειν, ἐὰν κατὰ τὸ βούλημα ταύτης ἔχῃς καὶ διεξάγῃς ἔχειν σοι πάντα κατὰ νοῦν. ἔχει δὲ οὕτως καὶ τῷ

παντὶ

ταυτὶ κατὰ νοῦν τὰ ἑαυτοῦ. Ὅτι ἂν τῶν ἀπροαιρέτων
ὑποστήσῃς αὐτῷ ἀγαθὸν, ἢ κακὸν, ἀνάγκη κατὰ
τὴν περίπτωσιν τοῦ τοιούτου κακοῦ ἢ τὴν ἀπότευ-
ξιν τοῦ τοιούτου ἀγαθοῦ, μέμψασθαί σε θεοῖς, καὶ ἀν-
θρώπους δὲ μισῆσαι τοὺς αἰτίους ὄντας, ἢ ὑποπτευο-
μένους ἔσεσθαι τῆς ἀποτεύξεως, ἢ τῆς περιπτώσεως.
καὶ ἀδικοῦμεν δὲ πολλὰ, διὰ τὴν πρὸς ταῦτα δια-
φοράν. ἐὰν δὲ μόνα τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ καὶ κακὰ
κρίνωμεν, οὐδεμία αἰτία καταλείπεται, οὔτε θεῷ
ἐγκαλέσαι, οὔτε πρὸς ἄνθρωπον στῆναι στάσιν πο-
λεμίου. πάντες εἰς ἓν ἀποτέλεσμα συνεργοῦμεν,
οἱ μὲν εἰδότως καὶ παρακολουθητικῶς; οἱ δὲ ἀνεπι-
στάτως. ὥσπερ καὶ τοὺς καθεύδοντας οἶμαι ὁ Ἡρά-
κλειτος ἐργάτας εἶναι λέγει, καὶ συνεργοὺς τῶν ἐν τῷ
κόσμῳ γινομένων. ἄλλος δὲ κατ' ἄλλο συνεργεῖ,
ἐκ περιουσίας δὲ καὶ ὁ μεμφόμενος, καὶ ὁ ἀντιβαί-
νειν πειρώμενος, καὶ ἀναιρεῖν τὰ γινόμενα. καὶ γὰρ τοῦ
τοιούτου ἔχρῃζεν ὁ κόσμος. λοιπὸν οὖν σύνες εἰς τί-
νας ἑαυτὸν κατατάσσεις· ἐκεῖνος μὲν γὰρ πάντως
σοι καλῶς χρήσεται ὁ τὰ ὅλα διοικῶν. καὶ παρα-
δέξεταί σε εἰς μέρος τι τῶν συνεργῶν καὶ συνεργη-
τικῶν. ἀλλὰ σὺ μὴ τοιοῦτο μέρος γένῃ. οἷος ὁ εὐτε-
λὴς καὶ γελοῖος στίχος ἐν τῷ δράματι, οὗ Χρύσιπ-
πος μέμνηται. Μήτι ὁ ἥλιος τὰ τοῦ ὑετοῦ ἀξιοῖ ποιεῖν;
μήτι ὁ Ἀσκληπιὸς τὰ τῆς καρποφόρου; τί δὲ
τῶν ἄστρων ἕκαστον, οὐχὶ διάφορα μὲν, συνερ-

γαὶ δὲ πρὸς τουτόν; Εἰ μὲν οὖν ἐβουλεύσαντο περὶ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμοὶ συμβῆναι ὀφειλόντων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐβουλεύσαντο. ἄβουλον γὰρ θεόν, οὐδὲ ἐπινοῆσαι ῥάδιον. κακοποιῆσαι δέ με διὰ τίνα αἰτίαν ἔμελλον ὁρμᾶν; τί γὰρ αὐτοῖς ἢ τῷ κοινῷ οὗ μάλιστα προνοοῦνται, ἐκ τούτου περιεγίνετο; εἰ δὲ μὴ ἐβουλεύσαντο κατ' ἰδίαν περὶ ἐμοῦ, περί γε τῶν κοινῶν πάντως ἐβουλεύσαντο, οἷς κατ' ἐπακολούθησιν καὶ ταῦτα συμβαίνοντα, ἀσπάζεσθαι καὶ στέργειν ὀφείλω. εἰ δ' ἄρα περὶ μηδενὸς βουλεύονται, πιστεύειν μὲν οὐχ ὅσιον. ἢ μηδὲ θύωμεν, μηδὲ εὐχώμεθα, μηδὲ ὀμνύωμεν, μηδὲ τὰ ἄλλα πράττωμεν, ἅπερ ἕκαστα ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμβιοῦντας τοὺς θεοὺς πράττομεν. εἰ δὲ ἄρα περὶ μηδενὸς τῶν καθ' ἡμῶν βουλεύονται· ἐμοὶ μὲν ἔξεστι περὶ ἐμαυτοῦ βουλεύεσθαι· ἐμοὶ δέ ἐστι σκέψις περὶ τοῦ συμφέροντος. συμφέρει δὲ ἑκάστῳ, τὸ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ κατασκευὴν καὶ φύσιν. ἡ δὲ ἐμὴ φύσις λογικὴ καὶ πολιτική· πόλις καὶ πατρὶς, ὡς μὲν Ἀντωνίνῳ μοι ἡ Ῥώμη. ὡς δὲ ἀνθρώπῳ, ὁ κόσμος. τὰ ταῖς πόλεσιν οὖν ταύταις ὀφέλιμα μόνα ἐστί μοι ἀγαθά. Ὅσα ἑκάστῳ συμβαίνει, ταῦτα τῷ ὅλῳ συμφέρει. ἤρκει τοῦτο, ἀλλ' ἔτι ἐκεῖνο ὡς ἐπίπαν ὄψει παραφυλάξας. ὅσα ἀνθρώπῳ ἢ ἑτέροις ἀνθρώποις. κοινότερον δὲ νῦν τὸ συμφέρον ἐπὶ τῶν μέσων λαμβανέσθω.

νιάθω. Ὥσπερ προσίσταταί σοι τὰ ἀμφὶ τῷ θεάτρῳ, καὶ τοῖς τοιούτοις χωρίοις, ὡς ἀεὶ τὰ αὐτὰ ὁρώμενα, καὶ τὸ ὁμοειδὲς προσκορῆ τὴν θέαν ποιεῖ. τοῦτο καὶ ἐπὶ ὅλου τοῦ βίου πάσχε. πάντα γὰρ ἄνω κάτω τὰ αὐτὰ, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν. μέχρι τίνος οὖν; ἐννόει συνεχῶς παντοίους ἀνθρώπους, καὶ παντοίων μὲν ἐπιτηδευμάτων, παντοδαπῶν δὲ ἐθνῶν τεθνεῶτας. ὥστε κατιέναι τοῦτο μέχρι Φιλιστίωνος καὶ Φοίβου, καὶ Ὀριγανίωνος. μέτιθι νῦν ἐπὶ τὰ ἄλλα φῦλα. ἐκεῖ δὴ μεταβαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅπου τοσοῦτοι μὲν δεινοὶ ῥήτορες, τοσοῦτοι δὲ σεμνοὶ φιλόσοφοι. Ἡράκλειτος, Πυθαγόρας, Σωκράτης. τοσοῦτοι δὲ ἥρωες πρότερον. τοσοῦτοι δὲ ὕστερον στρατηγοὶ, τύραννοι. ἐπὶ τούτοις δὲ Εὔδοξος. Ἵππαρχος, Ἀρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις ὀξεῖαι μεγαλόφρονες, φιλόπονοι, πανοῦργοι, αὐθάδεις, αὐτῆς τῆς ἐπικήρου καὶ ἐφημέρου τῶν ἀνθρώπων ζωῆς χλευασταὶ, οἷον Μένιππος, καὶ ὅσοι τοιοῦτοι. περὶ πάντων τούτων ἐννόει ὅτι πάλαι κεῖνται. τί οὖν τοῦτο δεινὸν αὐτοῖς; τί δαὶ τοῖς μηδ᾽ ὀνομαζομένοις ὅλως. Ἓν ὧδε πολλοῦ ἄξιον, τὸ μετ᾽ ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης εὐμενῆ τοῖς ψεύσταις καὶ ἀδίκοις διαβιοῦν. Ὅταν εὐφρᾶναι σεαυτὸν θέλῃς, ἐνθυμοῦ τὰ προτερήματα τῶν συμβιούντων. οἷον τοῦ μὲν, τὸ δραστήριον· τοῦ δὲ τὸ αἰδῆμον· τοῦ δὲ τὸ εὐμετάδοτον, ἄλλου δὲ ἄλλο τι. οὐδὲν γὰρ οὕτως εὐφραίνει, ὡς τὰ ὁμοιώματα τῶν

ἀρετῶν ἐμφαινόμενα τοῖς ἤθεσι τῶν συζώντων, καὶ ἀ-
θρόα ὡς οἷόν τε συμπίπτοντα. διὸ καὶ πρόχειρα αὐ-
τὰ ἑκτέον. Μήτι δυσχεραίνεις ὅτι τοσῶνδέ τινων λι-
τρῶν εἶ, καὶ οὐ τριακοσίων; οὕτω δὴ καὶ ὅτι μέχρι τοσῶνδε
δὲ ἐτῶν βιωτέον σοι, καὶ οὐ μέχρι πλείονος. ὥσπερ γὰρ
τῆς οὐσίας, ὅσον ἀφώρισταί σοι στέργεις, οὕτως καὶ ἐπὶ
τοῦ χρόνου πειρῶμεν πείθειν αὐτούς. Πρᾶττε δὲ καὶ τῶν
ἀκόντων, ὅταν τῆς δικαιοσύνης ὁ λόγος οὕτως
ἄγῃ. ἐὰν μέντοι βίᾳ τις προσχρώμενος ἐνίστηται,
μετάβαινε ἐπὶ τὸ εὐάρεστον καὶ ἄλυπον, καὶ συγ-
χρῶ εἰς ἄλλην ἀρετὴν τῇ κωλύσει. καὶ μέμνησο
ὅτι μεθ' ὑπεξαιρέσεως ὁρμᾶς, ὅτι καὶ τῶν ἀδυνά-
των οὐκ ὀρέγου. τίνος οὖν; τῆς τοιᾶσδέ τινος ὁρμῆς.
τούτου δὲ τυγχάνεις, ἐφ' οἷς προήχθημεν, ταῦτα
γίνεται. Ὁ μὲν φιλόδοξος ἀλλοτρίαν ἐνέργειαν ἴδιον
ἀγαθὸν ὑπολαμβάνει. ὁ δὲ φιλήδονος ἰδίαν πεῖ-
σιν. ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἰδίαν πρᾶξιν. ἔξεστι περὶ τούτου
μηδὲν ὑπολαμβάνειν, καὶ μὴ ὀχλεῖσθαι τῇ ψυχῇ, αὐ-
τὰ γὰρ τὰ πράγματα οὐκ ἔχει φύσιν ποιητικὴν τῶν
ἡμετέρων κρίσεων. Ἔθισον σεαυτὸν πρὸς τὸ ὑφ' ἑ-
τέρου λεγομένῳ γίνεσθαι ἀπαρενθυμήτως, καὶ
ὡς οἷόν τε ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ λέγοντος γίνου. Τὸ τῷ
σμήνει μὴ συμφέρον, οὐδὲ τῇ μελίσσῃ συμφέρει. εἰ κυ-
βερνῶνται, οἱ ναῦται, ἢ ἰατρεύονται οἱ κάμνοντες κα-
κῶς ἔλεγον, ἄλλῳ τινὶ ἂν προσεῖχον, ἢ πῶς αὐ-
τὸς ἐνεργοίη, τὸ τοῖς ἐμπλέουσι σωτήριον, ἢ τὸ τοῖς

θερα

θεραπευομένοις ὑγιεινόν; πόσοι μεθ' ὧν εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον ἤδη ἀπεληλύθασιν. ἰκτεριῶσι, τὸ μέλι πικρὸν φαίνεται. καὶ λυσσοδήκτοις τὸ ὕδωρ φοβερόν· καὶ παιδίῳ τὸ σφαιρίον καλόν. Τί οὖν ὀργίζομαι, ἢ δοκεῖ σοι ἔλασσον ἰσχύειν τὸ διεψευσμένον, ἢ τὸ χολίον τῷ ἰκτεριῶντι, καὶ ὁ ἰὸς τῷ λυσσοδήκτῳ. κατὰ τὸν λόγον τῆς σῆς φύσεως, βιοῦν σε οὐδεὶς κωλύσει. παρὰ τὸν λόγον τῆς κοινῆς φύσεως οὐδέν σοι συμβήσεται. οἷοί εἰσιν οἷς θέλουσιν ἀρέσκειν, καὶ δι' οἷα περιγινόμενα; καὶ δι' οἵων ἐνεργειῶν; ὡς ταχέως ὁ αἰὼν πάντα καλύψει, καὶ ὅσα ἐκάλυψεν ἤδη.

ΜΑ'ΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙ'-νου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ζ.

ΤΙ' ἐστι κακία; τοῦτ' ἔστιν ὃ πολλάκις εἶδες. καὶ ἐπὶ παντὸς δὲ τοῦ συμβαίνοντος πρόχειρον ἔχε, ὅτι τοῦτό ἐστιν ὃ πολλάκις εἶδες. ὅλως ἄνω κάτω τὰ αὐτὰ εὑρήσεις, ὧν μεσταὶ αἱ ἱστορίαι αἱ παλαιαί, αἱ μέσαι, αἱ ὑπόγυοι, ὧν νῦν μεσταὶ αἱ πόλεις, καὶ οἰκίαι, οὐδὲν καινόν·

πάντα καὶ συνήθη ὀλιγοχρόνια. Τὰ δόγματα πῶς ἄλλως δύναται νεκρωθῆναι, ἐὰν μὴ αἱ καταλλήλοι αὐτοῖς φαντασίαι σβεσθῶσιν, ὡς διηνεκῶς ἀναζωπυρεῖν, ἐπὶ σοί ἐστι δύναμαι περὶ τούτου ὃ δεῖ ὑπολαμβάνειν· εἰ δύναμαι, τί ταράσσομαι; τὰ ἔξω τῆς ἐμῆς διανοίας οὐδὲν ὅλως πρὸς τὴν ἐμὴν διάνοιαν. τοῦτο μάθε, καὶ ὀρθός εἶ. ἀναβιῶναί σοι ἔξεστιν. ἴδε πάλιν τὰ πράγματα ὡς ἑώρας· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ ἀναβιῶναι. Πομπῆς κενοσπουδία, ἐπὶ σκηνῆς δράματα, ποίμνια, ἀγέλαι, διαδορατισμοί, κυνιδίοις ὀστάριον ἐρριμμένον, ψωμίον εἰς τὰς τῶν ἰχθύων δεξαμενάς. μυρμήκων ταλαιπωρίαι, καὶ ἀχθοφορίαι, μυϊδίων ἐπτοημένων διαδρομαί. σιγιλλάρια νευροσπαστούμενα. χρὴ οὖν ἐν τούτοις εὐμενῶς μὲν καὶ μὴ φρυαττόμενον ἑστάναι. παρακολουθεῖν μέντοι, ὅτι τοσούτου ἄξιος ἕκαστός ἐστιν, ὅσου ἄξια ἐστὶ ταῦτα περὶ ἃ ἐσπούδακεν. Δεῖ κατὰ λέξιν παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ὁρμὴν τοῖς γινομένοις. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἑτέρου, εὐθὺς ὁρᾶν ἐπὶ τίνα σκοπὸν ἡ ἀναφορά. ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου παραφυλάσσειν τί τὸ σημαινόμενον. πότερον ἐξαρκεῖ ἡ διάνοιά μου πρὸς τοῦτο, ἢ οὔ. εἰ μὲν ἐξαρκεῖ, χρῶμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον ὡς ὀργάνῳ παρὰ τῆς τῶν ὅλων φύσεως δοθέντι. εἰ δὲ μὴ ἐξαρκεῖ, ἤτοι παραχωρῶ τοῦ ἔργου τῷ δυναμένῳ κρεῖττον ἐπιτελέσαι, ἐὰν ἄλλως τοῦτο μὴ καθήκῃ. ἢ πράσ-

σω ὡς

καὶ ὡς δύναμιν προσπαραλαβὼν τὸν δυνάμενον
κατὰ πρόσχρησιν τοῦ ἐμοῦ ἡγεμονικοῦ ποιῆσαι τὸ εἰς
τὴν κοινωνίαν νῦν καίριον καὶ χρήσιμον. ὅτι γὰρ ἂν
δι' ἐμαυτοῦ, ἢ σὺν ἄλλῳ ποιῶ, ὧδε μόνον χρὴ συν-
τείνειν, εἰς τὸ κοινῇ χρήσιμον καὶ εὐάρμοστον. Ὅσοι μὲν
πολυύμνητοι γενόμενοι, ἤδη λήθῃ παραδέδον-
ται. ὅσοι δὲ τούτους ὑμνήσαντες, πάλαι ἐκ πο-
δών. Μὴ αἰσχύνου βοηθούμενος. πρόκειται γάρ σοι
ἀνύειν τὸ ἐπιβάλλον, ὡς στρατιώτῃ ἐν τειχο-
μαχίᾳ. Τί οὖν ἐὰν σὺ μὲν χωλαίνων ᾖς τὴν ἔπαλ-
ξιν ἀναβῆναι μόνος μὴ δύνῃ, σὺν ἄλλῳ δὲ δυνα-
τὸν ᾖ τοῦτο; Τὰ μέλλοντα μὴ ταρασσέτω. ἥξεις γὰρ
ἐπ' αὐτὰ ἐὰν δέῃ, φέρων τὸν αὐτὸν λόγον, ᾧ νῦν
πρὸς τὰ παρόντα χρᾷ. Πάντα ἀλλήλοις ἐπι-
πλέκεται. καὶ ἡ σύνδεσις ἱερά, καὶ σχεδόν τι οὐδὲν
ἀλλότριον ἄλλο ἄλλῳ. συγκατατέτακται γὰρ καὶ συγ-
κοσμεῖ τὸν αὐτὸν κόσμον. κόσμος τε γὰρ εἷς διὰ ἁ-
πάντων, καὶ θεὸς εἷς διὰ πάντων, καὶ οὐσία μία
καὶ νόμος εἷς. λόγος κοινὸς πάντων τῶν νοερῶν
ζώων, καὶ ἀλήθεια μία, εἴγε καὶ τελειότης μία τῶν ὁ-
μογενῶν, καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου μετεχόντων ζώων.
πᾶν τὸ ἔνυλον, ἐναφανίζεται τάχιστα τῇ τῶν ὅλων
οὐσίᾳ· καὶ πᾶν αἴτιον, εἰς τὸν τῶν ὅλων λόγον τάχιστα
ἀναλαμβάνεται· καὶ παντὸς μνήμη τάχιστα ἐγκα-
ταχώννυται τῷ αἰῶνι. Τῷ λογικῷ ζώῳ ἡ αὐτὴ
πρᾶξις κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ κατὰ λόγον. ὀρθὸς, ἢ ὀρθού-

μένος. οἷόν ἐστιν ἐν ἡνωμένοις τὰ μέλη τοῦ σώματος, τοῦτον ἔχει τὸν λόγον ἐν διεστῶσι τὰ λογικὰ, πρὸς μίαν τινὰ συνεργίαν κατεσκευασμένα. μᾶλλον δέ σοι ἡ τούτου νόησις προσπεσεῖται ἐὰν πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις λέγῃς, ὅτι μέλος εἰμὶ τοῦ ἐκ τῶν λογικῶν συστήματος. ἐὰν δὲ διὰ τοῦ ρῶ στοιχείου μέρος εἶναι ἑαυτὸν λέγῃς, οὔπω ἀπὸ καρδίας φιλεῖς τοὺς ἀνθρώπους· οὔπω σε καταληπτικῶς εὐφραίνει τὸ εὐεργετεῖν. ἔτι ὡς πρέπον αὐτὸ ψιλὸν ποιεῖς· οὔπω ὡς αὑτὸν εὖ ποιῶν. Ὃ θέλει ἔξωθεν προσπιπτέτω τοῖς παθεῖν ἐκ τῆς προσπτώσεως ταύτης δυναμένοις. ἐκεῖνα γὰρ ἐὰν θελήσῃ μέμψεται τὰ παθόντα. ἐγὼ δὲ ἐὰν μὴ ὑπολάβω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκὸς, οὔπω βέβλαμμαι. ἔξεστι δέ μοι μὴ ὑπολαβεῖν. Ὅ, τι ἄν τις ποιῇ ἢ λέγῃ, ἐμὲ δεῖ ἀγαθὸν εἶναι. ὡς ἂν εἰ ὁ χρυσὸς ἢ ὁ σμάραγδος, ἢ ἡ πορφύρα τοῦτο ἀεὶ ἔλεγεν, ὅ, τις ἂν ποιῇ, ἢ λέγῃ, ἐμὲ δεῖ σμάραγδον εἶναι, καὶ τὸ ἐμαυτοῦ χρῶμα ἔχειν. Τὸ ἡγεμονικὸν, αὐτὸ ἑαυτῷ οὐκ ἐνοχλεῖ. οἷον λέγω, οὐ φοβεῖ ἑαυτὸ εἰς ἐπιθυμίαν. εἰ δὲ τις ἄλλος αὐτὸ φοβῆσαι ἢ λυπῆσαι δύναται, ποιείτω. αὐτὸ γὰρ ἑαυτὸ ὑποληπτικῶς οὐ τρέψει εἰς τοιαύτας τροπάς. τὸ σωμάτιον μὴ πάθῃ τι, αὐτὸ μεριμνάτω εἰ δύναται, καὶ λεγέτω εἴ τι πάσχει. τὸ δὲ ψυχάριον, τὸ φοβούμενον, τὸ λυπούμενον, τὸ περὶ τούτων ὅλως ὑπολαμβάνον, οὐδὲν μὴ πάθῃ. οὐ

θῇ. οὐ γὰρ ἕξεις αὐτὸ εἰς κρίσιν τοιαύτην. ἀπροσδεές ἐστιν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, τὸ ἡγεμονικὸν, ἐὰν μὴ ἑαυτῷ ἔνδειαν ποιῇ. καὶ κατὰ ταῦτα δὲ ἀτάραχον, καὶ ἀνεμπόδιστον, ἐὰν μὴ ἑαυτὸ ταράσσῃ καὶ ἐμποδίζῃ. Εὐδαιμονία ἐστὶ, δαίμων ἀγαθὸς, ἢ ἀγαθόν. τί οὖν ὧδε ποιεῖς ὦ φαντασία; ἄπερχου τοὺς θεούς σοι, ὡς ἦλθες, οὐ γὰρ χρῄζω σου. ἐλήλυθας δὲ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος. οὐκ ὀργίζομαί σοι. μόνον ἄπιθι. Φοβεῖταί τις μεταβολήν. τί γὰρ δύναται χωρὶς μεταβολῆς γενέσθαι; τί δαὶ φίλτερον ἢ οἰκειότερον τῇ τῶν ὅλων φύσει; Σὺ δὲ αὐτὸς λούσασθαι δύνασαι, ἐὰν μὴ τὰ ξύλα μεταβάλῃ; τραφῆναι δὲ δύνασαι, ἐὰν μὴ τὰ ἐδώδιμα μεταβάλλῃ; ἄλλο δέ τι τῶν χρησίμων δύναται συντελεσθῆναι χωρὶς μεταβολῆς; οὐχ ὁρᾷς οὖν ὅτι καὶ αὐτὸ τό σε μεταβαλεῖν ὅμοιόν ἐστι, καὶ ὁμοίως ἀναγκαῖον τῇ τῶν ὅλων φύσει; Διὰ τῆς τῶν ὅλων οὐσίας, ὡς διὰ χειμάρρου διεκπορεύεται πάντα τὰ σώματα, τῷ ὅλῳ συμφυῆ καὶ συνεργὰ, ὡς τὰ ἡμέτερα μέρη ἀλλήλοις. πόσους ἤδη ὁ αἰὼν Χρυσίππους, πόσους Σωκράτεις, πόσους Ἐπικτήτους καταπέπωκε; τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ παντὸς οὑτινοσοῦν σοι ἀνθρώπου τε καὶ πράγματος προσπιπτέτω. Ἐμὲ ἓν μόνον περισπᾷ, μή τι αὐτὸς ποιήσω, ὃ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀνθρώπου οὐ θέλει, ἢ ὡς οὐ θέλει, ἢ ὃ νῦν οὐ θέλει. ἐγγὺς μὲν ἡ σὴ περὶ πάντων λήθη. ἐγγὺς δὲ

ἡ παν-

ἡ πάντων περὶ σοῦ λήθη. Ἴδιον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τοὺς πταίοντας. τοῦτο δὲ γίνεται, ἐὰν συμπροσπίπτῃ σοι, ὅτι καὶ συγγενεῖς, καὶ δι' ἄγνοιαν, καὶ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι, καὶ ὡς μετ' ὀλίγον ἀμφότεροι τεθνήξετε. καὶ πρὸ πάντων, ὅτι οὐκ ἔβλαψέ σε. οὐ γὰρ τὸ ἡγεμονικόν σου χεῖρον ἐποίησεν, ἢ πρόσθεν ἦν. Ἡ τῶν ὅλων φύσις, ἐκ τῆς ὅλης οὐσίας, ὡς κηροῦ, νῦν μὲν ἱππάριον ἔπλασε, συγχέασα δὲ τοῦτο, εἰς δένδρου φύσιν συνεχρήσατο τῇ ὕλῃ αὐτοῦ· εἶτα εἰς ἀνθρωπάριον; εἶτα εἰς ἄλλο τι. ἕκαστον δὲ τούτων πρὸς ὀλίγιστον ὑπέστη. δεινὸν δὲ οὐδὲν τὸ διαλυθῆναι τῷ κιβωτίῳ· ὥσπερ οὐδὲ τὸ συμπαγῆναι· Τὸ ἐπίκοτον τοῦ προσώπου λίαν παρὰ φύσιν, ὅταν πολλάκις ἐναποθνήσκειν ᾖ πρόσχημα. ἢ τὸ τελευταῖον ἀπεσβέσθη, ὥστε ὅλως ἐξαφθῆναι μὴ δύνασθαι. αὐτῷ γε τούτῳ παρακολουθεῖν πειρῶ, ὅτι παρὰ τὸν λόγον. εἰ γὰρ καὶ ἡ συναίσθησις τοῦ ἁμαρτάνειν οἰχήσεται, τίς ἔτι τοῦ ζῆν αἰτία; Πάντα ὅσα ὁρᾷς, ὅσον οὔπω μεταβαλεῖ ἡ τὰ ὅλα διοικοῦσα φύσις, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν ποιήσει. καὶ πάλιν ἄλλα ἐκ τῆς ἐκείνων οὐσίας, ἵνα ἀεὶ νεαρὸς ᾖ ὁ κόσμος. Ὅταν τις ἁμάρτῃ τι εἰς σὲ, εὐθὺς ἐνθυμοῦ τί ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπολαβὼν ἥμαρτε. τοῦτο γὰρ ἰδών, ἐλεήσεις αὐτὸν, καὶ οὔτε θαυμάσεις, οὔτε ὀργισθήσῃ.

ἤτοι

ἤτοι γὰρ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἐκείνῳ ἀγαθὸν ἔτι ὑπολαμβάνεις, ἢ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ οὖν συγγινώσκειν. εἰ δὲ μηκέτι ὑπολαμβάνεις τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ καὶ κακά, ῥᾷον εὐμενὴς ἔσῃ τῷ παρορῶντι. Μὴ τὰ ἀπόντα ἐννοεῖν ὡς ἤδη ὄντα· ἀλλὰ τῶν παρόντων τὰ δεξιώτατα ἐκλογίζεσθαι, καὶ τούτων χάριν ὑπομιμνήσκεσθαι, πῶς ἂν ἐπεζητεῖτο, εἰ μὴ παρῆν· ἅμα μέντοι φυλάσσου, μὴ διὰ τοῦ οὕτως ἀσμενίζειν αὐτοῖς, ἐθίσῃς ἐκτιμᾶν αὐτά, ὥστε ἐάν ποτε μὴ παρῇ ταραχθήσεσθαι. εἰς ἑαυτὸν συνειλοῦ. φύσιν ἔχει τὸ λογικὸν ἡγεμονικὸν, ἑαυτῷ ἀρκεῖσθαι δικαιοπραγοῦντι, καὶ παρ' αὐτὸ τοῦτο γαλήνην ἔχοντι. Ἐξάλειψον τὴν φαντασίαν. στῆσον τὴν νευροσπαστίαν. περίγραψον τὸ ἐνεστὼς τοῦ χρόνου, γνώρισον τὸ συμβαῖνον, ἢ σοί, ἢ ἄλλῳ, δίελε καὶ μέρισον τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ αἰτιῶδες καὶ ὑλικόν. ἐννόησον τὴν ἐσχάτην ὥραν. Τὸ ἐκείνῳ ἁμαρτηθὲν, ἐκεῖ καταλιπεῖν, ὅπου ἡ ἁμαρτία ὑπέστη. συμπαρεκτείνειν τὴν νόησιν τοῖς λεγομένοις. εἰσδύεσθαι τὸν νοῦν εἰς τὰ γινόμενα καὶ ποιοῦντα. Φαίδρυνον σεαυτὸν ἁπλότητι καὶ αἰδοῖ, καὶ τῇ πρὸς τὸ ἀνὰ μέσον ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιαφορίᾳ. φίλησον τὸ ἀνθρώπινον γένος. ἀκολούθησον θεῷ. ἐκεῖνος μέν φησιν, ὅτι πάντα νομιστί. ἔτι εἰ δαίμονα τὰ στοιχεῖα. ἀρκεῖ δὲ μεμνῆσθαι, ὅτι τὰ πάντα νομιστὶ ἔχει, ἢ

δηλίαν ὀλίγα. Περὶ θανάτου, ἢ σκεδασμός, ἢ ἄτομοι, ἢ κένωσις, ἤτοι σβέσις, ἢ μετάστασις. Περὶ πόνου· τὸ μὲν ἀφόρητον, ἐξάγει· τὸ δὲ χρονίζον, φορητόν. καὶ ἡ διάνοια τὴν ἑαυτῆς γαλήνην κατὰ ἀπόληψιν διατηρεῖ, καὶ οὐ χεῖρον τὸ ἡγεμονικὸν γέγονεν. Τὰ δὲ κακούμενα μέρη ὑπὸ τοῦ πόνου, εἴ τι δύνανται, περὶ αὐτοῦ ἀποφηνάσθω. Περὶ δόξης· ἴδε τὰς διανοίας αὐτῶν, οἷαι, καὶ οἷα μὲν φεύγουσαι. οἷα δὲ διώκουσαι. καὶ ὅτι ὡς αἱ θῖνες ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἐπιφορούμεναι κρύπτουσι τὰ πρότερα· οὕτως ἐν τῷ βίῳ, τὰ πρότερα ὑπὸ τῶν ἐπενεχθέντων τάχιστα ἐκαλύφθη. Πλατωνικόν. ᾧ οὖν ὑπάρχει διάνοια μεγαλοπρεπής, καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, ἆρα οἴει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον; ἀδύνατον, ἦ δ' ὅς. οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος; ἥκιστά γε. Ἀντισθενικόν. Βασιλικὸν μὲν εὖ πράττειν, κακῶς δὲ ἀκούειν. αἰσχρόν ἐστι τὸ μὲν πρόσωπον ὑπήκοον εἶναι καὶ σχηματίζεσθαι, καὶ κατακοσμεῖσθαι ὡς κελεύει ἡ διάνοια, αὐτὴν δ' ὑφ' ἑαυτῆς μὴ σχηματίζεσθαι καὶ κατακοσμεῖσθαι.

Τοῖς πράγμασι γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών·
Μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν.
Ἀθανάτοις τε θεοῖς, καὶ ἡμῖν χάρματα δοίης·
Βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν.
Καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μή.

Εἰ δ'

Εἰ δ' ἠμελήθην ἐκ θεῶν καὶ παῖδ' ἐμώ.
Ἔχει λόγον καὶ τοῦτο.

Τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ δίκαιον. μὴ συνεπιθρηνεῖν. μὴ σφύζειν.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΑ.

Ἐγὼ δὲ τούτῳ δίκαιον ἂν λόγον ἀντείποιμι. ὅτι οὐ καλῶς λέγεις ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν, ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελος. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. Οὕτω γὰρ ἔχει ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῇ ἀληθείᾳ, οὗ ἄν τις αὑτὸν τάξῃ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ ὡς ἐμοὶ δοκεῖ μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον, μήτε θάνατον, μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. Ἀλλ' ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ γενναῖον, καὶ τὸ ἀγαθὸν, ἢ τὸ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο μὲν τὸ ζῆν ὁποσονδὴ χρόνον τόν γε ὡς ἀληθῶς ἄνδρα ἐατέον ἐστί. καὶ οὐ φιλοψυχητέον, ἀλλ' ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ, καὶ πιστεύσαντα ταῖς γυναιξὶν, ὅτι τὴν εἱμαρμένην οὐδεὶς ἂν ἐκφύγοι. Τὸ ἐπὶ τούτῳ σκεπτέον, τίνα ἂν τρόπον τοῦτον ὃν μέλλει χρόνον βιῶναι ὡς ἄριστα βιῴη. Περισκοπεῖν ἄστρων δρόμους, ὥσπερ συμπεριθέοντα·

καὶ

καὶ τὰς τῶν στοιχείων εἰς ἄλληλα μεταβολὰς συνεχῶς ἐννοεῖν. ἀποκαθαίρουσι γὰρ αἱ τούτων φαντασίαι τὸν ῥύπον τοῦ χαμαὶ βίου. Καλὸν τὸ τοῦ Πλάτωνος· καὶ δὴ περὶ ἀνθρώπων τοὺς λόγους ποιούμενον, ἐπισκοπεῖν δεῖ καὶ τὰ ἐπίγεια, ὥσπερ ποθὲν ἄνωθεν κατ' ἀγέλας, στρατεύματα, γεώργια, γάμους, διαλύσεις, γενέσεις, θανάτους, δικαστηρίων θόρυβον, ἐρήμους χώρας βαρβάρων ἔθνη ποικίλα, ἑορτάς, θρήνους, ἀγοράς, τὸ παμμιγὲς καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων συγκοσμούμενον. τὰ προγεγονότα ἀναθεωρεῖν τὰς τοσαύτας τῶν ἡγεμονιῶν μεταβολάς. ἔξεστι καὶ τὰ ἐσόμενα προεφορᾶν. ὁμοειδῆ γὰρ πάντως ἔσται, καὶ οὐχ οἷόν τε ἐκβῆναι τοῦ ῥυθμοῦ τῶν νῦν γινομένων. ὅθεν καὶ ἴσον, τὸ τεσσαράκοντα ἔτεσιν ἱστορῆσαι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τῷ ἔτη μύρια. τί γὰρ πλέον ὄψῃ; καὶ τὰ ἐκ γῆς μὲν φύντα, εἰς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου βλαστόντα γονῆς, εἰς αἰθέριον πάλιν ἦλθε πόλον. ἢ τοῦτο διάλυσις τῶν ἐν ταῖς ἀτόμοις ἀντεμπλοκῶν, καὶ τοιοῦτός τις σκορπισμὸς τῶν ἀπαθῶν στοιχείων.

Καὶ σίτοισι καὶ ποτοῖς, καὶ μαγγανεύμασι
Παρεκτρέποντες ὀχετὸν, ὥστε μὴ θανεῖν.
Θεόθεν δὲ πνέοντ' οὖρον
Ἀνάγκη τλῆναι καμάτοις ἀνοδύρτοις.

Οὐκ ἔστιν ἀρχὴ τοῦτο, ἀλλ' ὁ ἀνωτέρω τῶν πρὸ

τῶν

τῶν Πλατωνικῶν συναφές. Καββαλιώτερος, ἀλλ'
οὐχὶ κοινωνικώτερος, οὐδὲ αἰδημονέστερος. οὐδ' εὐτα-
κτότερος ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν, οὐ δὲ εὐμενέστερος
πρὸς τὰ τῶν πλησίον παροράματα. Ὅπου ἔργον ἐ-
πιτελεῖσθαι δύναται κατὰ τὸν κοινὸν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις
λόγον ἐκεῖ οὐδὲν δεινόν· ὅπου γὰρ ὠφελείας τυχεῖν
ἔξεστι, διὰ τῆς εὐοδούσης, καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν προ-
ϊούσης ἐνεργείας, ἐκεῖ οὐδεμίαν βλάβην ὑφορατέ-
ον. πανταχοῦ καὶ διηνεκῶς ἐπὶ σοί ἐστι ἐν τῇ παρούσῃ
συμβάσει θεοσεβῶς εὐαρεστεῖν, καὶ τοῖς παροῦσιν ἀν-
θρώποις κατὰ δικαιοσύνην προσφέρεσθαι ἐν τῇ οὔ-
σῃ φαντασίᾳ ἐμφιλοτεχνεῖν, ἵνα μήτι ἀκατάλη-
πτον παρεισρυῇ. Μὴ περιβλέπου ἀλλότρια ἡγεμο-
νικά· ἀλλ' ἐκεῖ βλέπε κατ' εὐθύ, ἐπὶ τί σε ἡ φύσις
ὁδηγεῖ, ἥτε τοῦ ὅλου διὰ τῶν συμβαινόντων σοι, καὶ
ἡ σὴ διὰ τῶν πρακτέων ὑπὸ σοῦ. πρακτέον δὲ ἑκά-
στῳ τὸ ἑξῆς τῇ κατασκευῇ. κατεσκεύασται δὲ τὰ μὲν
λοιπὰ, τῶν λογικῶν ἕνεκεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ παντὸς
ἄλλου, τὰ χείρω τῶν κρειττόνων ἕνεκεν, τὰ δὲ λογι-
κὰ ἀλλήλων ἕνεκεν. Τὸ μὲν οὖν προηγούμενον ἐν
τῇ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῇ τὸ κοινωνικόν ἐστι. δεύ-
τερον δὲ τὸ ἀνένδοτον πρὸς τὰς σωματικὰς πεί-
σεις. λογικῆς γὰρ καὶ νοερᾶς κινήσεως ἴδιον περιο-
ρίζειν ἑαυτὴν, καὶ μήποτε ἡττᾶσθαι μήτε αἰσθη-
τικῆς μήτε ὁρμητικῆς κινήσεως· ζωώδεις γὰρ ἑκά-
τεραι. ἡ δὲ νοερὰ ἐθέλει πρωτιστεύειν, καὶ μὴ

κατακρατεῖσθαι ὑπ᾿ ἐκείνων δικαίως γε. πέφυκε γὰρ χρηστικὴ πᾶσιν ἐκείνοις. τρίτον ἐν τῇ λογικῇ κατασκευῇ τὸ ἀπρόπτωτον καὶ ἀνεξαπάτητον. τούτων οὖν ἐχόμενον τὸ ἡγεμονικὸν εὐθεῖα περαινέτω, καὶ ἔχει τὰ ἑαυτοῦ. Ὡς ἀποτεθνηκότα δεῖ καὶ μέχρι νῦν βεβιωκότα, τὸ λοιπὸν ἐκ τοῦ περιόντος ζῆσαι κατὰ τὴν φύσιν, μόνον φιλεῖν τὸ ἑαυτῷ συμβαῖνον καὶ συγκλωθόμενον. τί γὰρ ἁρμοδιώτερον; Ἐφ᾿ ἑκάστου συμβάματος ἐκείνους πρὸ ὀμμάτων ἔχειν, οἷς τὰ αὐτὰ συνέβαινεν. ἔπειτα ἤχθοντο, ἐξενίζοντο, ἐμέμφοντο. νῦν οὖν ἐκεῖνοι ποῦ; οὐδαμοῦ. Τί οὖν ὦ σὺ θέλεις ὁμοίως; οὐχὶ δὲ τὰς μὲν ἀλλοτρίας τροπὰς καταλιπεῖν τοῖς τρέπουσι καὶ τρεπομένοις; αὐτὸς δὲ περὶ τὸ πῶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλος γίνεσθαι. χρήσῃ γὰρ καλῶς, καὶ ὕλη σου ἔσται, μόνον πρόσεχε καὶ θέλε σεαυτῷ καλὸς εἶναι, ἐπὶ παντὸς οὗ πράσσεις, καὶ μέμνησο ἀμφοτέρων, ὅτι καὶ διάφορον ἐφ᾿ οὗ ἡ πρᾶξις. Ἔνδον βλέπε, ἔνδον ἡ πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ἀεὶ ἀναβλύειν δυναμένη, ἐὰν ἀεὶ σκάπτῃς. Δεῖ καὶ τὸ σῶμα πεπηγέναι, καὶ μὴ διεῤῥίφθαι, μήτε ἐν κινήσει, μήτε ἐν σχέσει. οἷον γάρ τι ἐπὶ τοῦ προσώπου παρέχεται ἡ διάνοια, συνετὸν αὐτὸ καὶ εὔσχημον συντηροῦσα, τοιοῦτο καὶ ἐπὶ ὅλου τοῦ σώματος ἀπαιτητέον, πάντα δὲ ταῦτα σὺν τῷ

ἀνεπι

ἀνεπιτηδεύτῳ φυλακτικά. Ἡ βιωτικὴ τῇ παλαιστικῇ ὁμοιοτέρα ἤπερ τῇ ὀρχηστικῇ. κατὰ τὸ πρὸς τὰ ἐμπίπτοντα καὶ οὐ προεγνωσμένα, ἕτοιμος καὶ ἀπτῶς ἑστάναι. Συνεχῶς ἐφιστάναι, τίνες εἰσὶν οὗτοι ὑφ' ὧν μαρτυρεῖσθαι θέλεις, καὶ τίνα ἡγεμονικὰ ἔχουσιν. οὔτε γὰρ μέμψῃ τοῖς ἀκουσίως πταίουσιν, οὔτε ἐπιμαρτυρήσεως δεήσῃ, ἐμβλέπων εἰς τὰς πηγὰς τῆς ὑπολήψεως καὶ ὁρμῆς αὐτῶν. Πᾶσα ψυχὴ ἄκουσα (φησιν) στέρεται ἀληθείας. οὕτως οὖν καὶ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης, καὶ εὐμενείας, καὶ παντὸς τοῦ τοιούτου. ἀναγκαιότατον δὲ τὸ διηνεκῶς τούτου μεμνῆσθαι· ἔσῃ γὰρ πρὸς πάντας πρᾳότερος. ἐπὶ μὲν παντὸς πόνου, πρόχειρον ἔστω ὅτι οὐκ αἰσχρὸν, οὐδὲ τὴν διάνοιαν τὴν κυβερνῶσαν χείρω ποιεῖ. οὔτε γὰρ καθὸ ὑλική ἐστιν, οὔτε καθὸ κοινωνική διαφθείρει αὐτήν. ἐπὶ μέντοι τῶν πλείστων πόνων, καὶ τὸ τοῦ Ἐπικούρου σοι βοηθείτω, ὅτι οὔτε ἀφόρητον οὔτε αἰώνιον, ἐὰν τῶν ὅρων μνημονεύῃς, καὶ μὴ προσδοξάζῃς. κἀκείνου δὲ μέμνησο ὅτι πολλὰ πόνῳ τὰ αὐτὰ ὄντα, λανθάνει δυσχεραινόμενα. οἷον τὸ νυστάζειν, καὶ τὸ καυματίζεσθαι, καὶ τὸ ἀνορεκτεῖν. ὅταν οὖν τινι τούτων δυσαρεστῇς, λέγε ἑαυτῷ, ὅτι πόνῳ ἐνδίδως. Ὅρα μήποτε τοιοῦτον πάθῃς πρὸς τοὺς ἀπανθρώπους, οἷον οἱ ἄνθρω-

ποι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Πόθεν ἴσμεν εἰ Τηλαύ-
γης Σωκράτης, καὶ διάθεσιν κρείσσων ἦν. οὐ
γὰρ ἀρκεῖ εἰ Σωκράτης ἐνδοξότερον ἀπέθανεν,
καὶ ἐντρεχέστερον τοῖς σοφισταῖς διελέγετο, καὶ
καρτερικώτερον ἐν τῷ πάγῳ διενυκτέρευεν, καὶ
τὸν Σαλαμίνιον κελευσθεὶς ἄγειν, γενναιότε-
ρον ἔδοξεν ἀντιβῆναι, καὶ ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐβρενθύε-
το· περὶ οὗ καὶ μάλιστ' ἄν τις ἐπιστήσειεν εἴπερ
ἀληθὲς ἦν. ἀλλ' ἐκεῖνο δεῖ σκοπεῖν, ποίαν τινὰ
τὴν ψυχὴν εἶχε Σωκράτης. καὶ εἰ ἐδύνατο ἀρ-
κεῖσθαι τῷ δίκαιος εἶναι τὰ πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ὅ-
σιος τὰ πρὸς θεοὺς, μήτε εἰκῇ πρὸς τὴν κακίαν
ἀγανακτῶν, μηδὲ μὴν δουλεύων τινὸς ἀγνοίᾳ, μή-
τε τῶν ἀπονεμομένων ἐκ τοῦ ὅλου ὡς ξένον τι δε-
χόμενος ἢ ὡς ἀφόρητον ὑπομένων, μήτε τοῖς τοῦ
σαρκιδίου πάθεσιν ἐμπλέκων συμπαθῆ τὸν
νοῦν. Ἡ φύσις οὐχ οὕτως συνεκέρασε τῷ συγ-
κρίματι, ὡς μὴ ἐφεῖσθαι περιορίζειν ἑαυτὸν, καὶ
τὰ ἑαυτοῦ ὑφ' ἑαυτῷ ποιεῖσθαι. λίαν γὰρ ἐνδέ-
χεται θεῖον ἄνδρα γενέσθαι, καὶ ὑπὸ μηδενὸς
γνωσθῆναι. τούτου μέμνησο ἀεὶ, καὶ ἔτι ἐκεί-
νου, ὅτι ἐν ὀλιγίστοις κεῖται τὸ εὐδαιμόνως βιῶ-
σαι. καὶ μὴ ὅτι ἀπήλπισας διαλεκτικὸς καὶ φυ-
σικὸς ἔσεσθαι, διὰ τοῦτο ἀπογνῷς καὶ ἐλεύθερος, καὶ
αἰδήμων, καὶ κοινωνικὸς, καὶ εὐπειθὴς θεῷ. Ἀ-
βιάστως διαζῆσαι ἐν πλείστῃ θυμηδίᾳ, κἂν πάν-

τοὺς καταβιῶσιν ἅτινα βούλονται, κἂν τὰ θηρία διασπᾷ τὰ μελύδρια τοῦ περιτεθραμμένου τούτου φυράματος. τί γὰρ κωλύει ἐν πᾶσι τούτοις τὴν διάνοιαν σώζειν ἑαυτὴν ἐν γαλήνῃ, καὶ κρίσει τῇ περὶ τῶν περιεστηκότων ἀληθεῖ, καὶ χρήσει τῶν ὑποβεβλημένων ἑτοίμῃ; ὥστε τὴν μὲν κρίσιν λέγειν τῷ προσπίπτοντι, σὺ τοῦτο ὑπάρχεις κατ' οὐσίαν, κἂν κατὰ δόξαν ἀλλοῖον φαίνῃ. τὴν δὲ χρῆσιν λέγειν τῷ ὑποπίπτοντι, σὲ ἐζήτουν. ἀεὶ γάρ μοι τὸ παρὸν, ὕλη ἀρετῆς λογικῆς καὶ πολιτικῆς. καὶ τὸ σύνολον τέχνης ἀνθρώπου ἢ θεοῦ. πᾶν γὰρ τὸ συμβαῖνον, θεῷ ἢ ἀνθρώπῳ ἐξοικειοῦται, καὶ οὔτε καινὸν, οὔτε δυσμεταχείριστον, ἀλλὰ γνώριμον καὶ εὐεργές. Τοῦτο ἔχει ἡ τελειότης τοῦ ἤθους, τὸ πᾶσαν ἡμέραν ὡς τελευταίαν διεξάγειν, καὶ μήτε σφύζειν, μήτε ναρκᾷν, μήτε ὑποκρίνεσθαι. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες, οὐ δυσχεραίνουσιν, ὅτι ἐν τοσούτῳ αἰῶνι δεήσει αὐτοὺς πάντως ἀεὶ τοιούτων ὄντων καὶ τοσούτων φαύλων ἀνέχεσθαι. προσέτι δὲ καὶ κήδονται αὐτῶν παντοίως. σὺ δὲ ὅσον οὐδέπω λήγειν μέλλων ἀπαυδᾷς, καὶ ταῦτα εἷς ὢν τῶν φαύλων. Γελοῖόν ἐστι τὴν μὲν ἰδίαν κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνατόν ἐστι· τὴν δὲ τῶν ἄλλων φεύγειν, ὅπερ ἀδύνατον. Ὃ ἂν ἡ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμις εὑρίσκῃ μήτε νοερὸν, μήτε

κοινονικὸν, εὐλόγως κατὰ δεύτερον ἑαυτῆς κεῖναι. Ὅταν σὺ εὖ πεποιηκὼς ᾖς, καὶ ἄλλος εὖ πεπονθὼς, τί ἔτι ζητεῖς τρίτον παρὰ ταῦτα ὥσπερ οἱ μωροί τὸ καὶ δόξαι εὖ πεποιηκέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆς τυχεῖν. Οὐδεὶς κάμνει ὠφελούμενος, ὠφέλεια δὲ πρᾶξις κατὰ φύσιν. μὴ οὖν κάμνε ὠφελούμενος, ἐν ᾧ ὠφελεῖς. Ἡ τοῦ ὅλου φύσις ἐπὶ τὴν κοσμοποιΐαν ὥρμησεν. νῦν δὲ ἤτοι πᾶν τὸ γινόμενον κατ' ἐπακολούθησιν γίνεται, ἢ ἀλόγιστα καὶ τὰ κυριώτατά ἐστιν, ἐφ' ἃ ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τοῦ κόσμου ἡγεμονικόν. εἰς πολλά σε γαληνότερον ποιήσει, τοῦτο μνημονευόμενον.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙνου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον η.

ΚΑΙ τοῦτο πρὸς τὸ ἀκενόδοξον φέρει, ὅτι οὐκ ἔτι δύνασαι τὸν βίον ὅλον, ἢ τόν γε ἀπὸ νεότητος φιλόσοφον βεβιωκέναι· ἀλλὰ πολλοῖς τε ἄλλοις, καὶ αὐτὸς σεαυτῷ δῆλος γέγονας, πόῤῥω φιλοσοφίας ὤν. πέφυρσαι οὖν, ὥστε τὴν μὲν δόξαν τὴν τοῦ φι-

λοσόφου

λοσόφου κτήσασθαι, οὐκέτι σοι ῥᾴδιον. ἀνταγωνίζεται δὲ καὶ ἡ ὑπόθεσις. εἴπερ οὖν ἀληθῶς ἑώρακας ποῦ κεῖται τὸ πρᾶγμα, τὸ μὲν τί δόξεις, ἄφες· ἀρκέσθητι δὲ, εἰ κἂν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ὅσον δήποτε ἡ σὴ φύσις θέλει βιώσειν. κατανόησον οὖν τί θέλει, καὶ ἄλλο μηδέν σε περισπάτω. πεπείρασαι γὰρ περὶ πόσα πλανηθεὶς, οὐδαμοῦ εὗρες τὸ εὖ ζῆν. οὐκ ἐν συλλογισμοῖς, οὐκ ἐν πλούτῳ, οὐκ ἐν δόξῃ, οὐκ ἐν ἀπολαύσει, οὐδαμοῦ· ποῦ οὖν ἐστιν; ἐν τῷ ποιεῖν, ἃ ἐπιζητεῖ ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. πῶς οὖν ταῦτα ποιήσει; ἐὰν δόγματα ἔχῃ ἀφ' ὧν αἱ ὁρμαὶ καὶ αἱ πράξεις. τίνα δόγματα; τὰ περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ὡς οὐδενὸς μὲν ἀγαθοῦ ὄντος ἀνθρώπῳ, ὃ οὐχὶ ποιεῖ δίκαιον, σώφρονα, ἀνδρεῖον, ἐλεύθερον, οὐδενὸς δὲ κακοῦ ὃ οὐχὶ ποιεῖ τἀναντία τοῖς εἰρημένοις. Καθ' ἑκάστην πρᾶξιν ἐρώτα σεαυτὸν, πῶς μοι αὕτη ἔχει, μὴ μετανοήσω ἐπ' αὐτῇ, μικρὸν καὶ τέθνηκα, καὶ πάντ' ἐκ μέσου. τί πλέον ἐπιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζώου νοεροῦ καὶ κοινωνικοῦ καὶ ἰσονόμου θεῷ. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Γάϊος, καὶ Πομπήϊος τί πρὸς Διογένην, καὶ Ἡράκλειτον, καὶ Σωκράτην; οἱ μὲν γὰρ εἶδον τὰ πράγματα, καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγεμονικὰ ἦν αὐτῶν ταὐτά. ἐκεῖ δὲ ὅσων πρόνοια, καὶ

δουλεία πόσων, ὅτι οὐδὲν ἧττον τὰ αὐτὰ ποιήσουσι, κἂν σὺ διαῤῥαγῇς. Τὸ πρῶτον μὴ ταράσσου. πάντα γὰρ κατὰ τὴν τοῦ ὅλου φύσιν, καὶ ὀλίγου χρόνου, οὐδεὶς οὐδαμοῦ ἔσῃ, ὥσπερ οὐδὲ Ἀδριανός, οὐδὲ Αὔγουστος. ἔπειτα ἀτενίσας ἐς τὸ πρᾶγμα, ἴδε αὐτό, καὶ συμμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθόν σε ἄνθρωπον εἶναι δεῖ, καὶ τί τοῦ ἀνθρώπου ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, πρᾶξον τοῦτο ἀμεταστρεπτί, καὶ εἰπὲ ὡς δικαιότατον φαίνεταί σοι, μόνον εὐμενῶς, καὶ αἰδημόνως, καὶ ἀνυποκρίτως.

Ἡ τῶν ὅλων φύσις τοῦτο ἔργον ἔχει, τὰ ὧδε ὄντα ἐκεῖ μετατιθέναι, μεταβάλλειν, αἴρειν ἔνθεν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάντα τροπαί, οὐχ ὥστε φοβηθῆναι, μή τι καινόν. πάντα συνήθη. ἀλλὰ καὶ ἴσαι αἱ ἀπονεμήσεις. Ἀρκεῖται πᾶσα φύσις ἑαυτῇ εὐοδούσῃ. φύσις δὲ λογικὴ εὐοδεῖ, ἐν μὲν φαντασίαις, μήτε ψευδεῖ μήτε ἀδήλῳ συγκατατιθεμένη. τὰς ὁρμὰς δὲ ἐπὶ τὰ κοινωνικὰ ἔργα μόνα ἀπευθύνουσα, τὰς ὀρέξεις δὲ καὶ τὰς ἐκκλίσεις τῶν ἐφ' ἡμῖν μόνον πεποιημένη. τὸ δὲ ὑπὸ τῆς κοινῆς φύσεως ἀπονεμόμενον, πᾶν ἀσπαζομένη. μέρος γὰρ αὐτῆς ἐστιν. ὡς ἡ τοῦ φύλλου φύσις τῆς τοῦ φυτοῦ φύσεως. πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ τοῦ φύλλου φύσις, μέρος ἐστὶ φύσεως καὶ ἀναισθήτου, καὶ ἀλόγου, καὶ ἐμποδίζεσθαι δυναμένης. ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, μέρος ἐστὶν ἀνεμποδίστου φύσεως

σεως

στως καὶ νοερᾶς καὶ δικαίας· εἴ γε ἴσους καὶ κατ' ἀξίαν τοὺς μερισμοὺς χρόνων, οὐσίας, αἰτίου, ἐνεργείας, συμβάσεως, ἑκάστοις ποιεῖται. σκόπει δὲ, μὴ εἰ τὸ πρὸς τὸ ἓν ἴσον εὑρήσεις ἐπὶ παντός. ἀλλὰ εἰ συλλήβδην τὰ πάντα. τοῦ δὲ πρὸς ἀθρόα τὰ τοῦ ἑτέρου ἀναγινώσκειν οὐκ ἔξεστιν· ἀλλὰ ὕβριν ἀνείργειν ἔξεστιν, ἀλλὰ ἡδονῶν καὶ πόνων καθυπερτερεῖν ἔξεστιν· ἀλλὰ τοῦ δοξαρίου ὑπεράνω εἶναι ἔξεστιν· ἀλλὰ ἀναισθήτοις καὶ ἀχαρίστοις μὴ θυμοῦσθαι, προσέτι κήδεσθαι αὐτῶν ἔξεστιν. μηκέτι σου μηδεὶς ἀκούσῃ καταμεμφομένου τὸν ἐν αὐλῇ βίον. μηδὲ τὸν σεαυτοῦ. Ἡ μετάνοια ἐστὶν ἐπίληψίς τις ἑαυτοῦ, ὡς χρήσιμόν τι παρεικότος. τὸ δὲ ἀγαθὸν χρήσιμόν τι δεῖ εἶναι, καὶ ἐπιμελητέον αὐτοῦ τῷ ἀγαθῷ καὶ καλῷ ἀνδρί. οὐδεὶς δ' ἂν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετανοήσειεν, ἐπὶ τῷ ἡδονήν τινα παρεικέναι. οὔτε ἄρα χρήσιμον, οὔτε ἀγαθὸν ἡδονή. τοῦτο τί ἐστιν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ, τί μὲν τὸ οὐσιῶδες αὐτοῦ καὶ ὑλικὸν· τί δὲ τὸ αἰτιῶδες, τί δὲ ποιεῖ ἐν τῷ κόσμῳ· πόσον δὲ χρόνον ὑφίσταται. Ὅταν ἐξ ὕπνου δυσχερῶς ἐγείρῃ, ἀναμιμνήσκου, ὅτι κατὰ τὴν κατασκευήν σου ἐστὶ, καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπικὴν φύσιν, τὸ πράξεις κοινωνικὰς ἀποδιδόναι. τὸ δὲ καθεύδειν, κοινὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων. ὃ δὲ κατὰ φύσιν ἑκάστῳ, τοῦτο

οἰκειότερον καὶ προσφυέστερον, καὶ δὴ καὶ προσηνέστερον· διηνεκῶς καὶ ἐπὶ πάσης εἰ οἷόν τε φαντασίας. φυσιολογεῖν, παθολογεῖν, διαλεκτικεύεσθαι ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃς εὐθὺς σαυτῷ πρόλεγε. οὗτος, τίνα δόγματα ἔχει περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; ἢ εἰ περὶ ἡδονῆς καὶ πόνου καὶ τῶν ποιητικῶν ἑκατέρου, καὶ περὶ δόξης, ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς. τοιάδε τινὰ δόγματα ἔχειν οὐδὲν θαυμαστὸν ἢ ξένον μοι δόξει, ἐὰν τάδε τινὰ ποιῇ. καὶ μεμνήσομαι, ὅτι ἀναγκάζεται οὕτως ποιεῖν. Μέμνησο ὅτι ὥσπερ αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ ἡ συκῆ σῦκα φέρει, οὕτως εἰ ὁ κόσμος τάδε τινὰ φέρει, ὧν ἐστι φορός. καὶ ἰατρῷ δὲ καὶ κυβερνήτῃ, αἰσχρὸν ξενίζεσθαι εἰ πεπύρεχεν οὗτος, ἢ εἰ ἀντίπνοια γέγονεν. Μέμνησο ὅτι καὶ τὸ μετατίθεσθαι καὶ ἕπεσθαι τῷ διορθοῦντι, ὁμοίως ἐλεύθερόν ἐστι. σὴ γὰρ ἐνέργεια κατὰ τὴν σὴν ὁρμὴν καὶ κρίσιν, καὶ δὴ καὶ κατὰ νοῦν τὸν σὸν περαινομένη· εἰ μὲν ἐπὶ σοὶ, τί αὐτὸ ποιεῖς, εἰ δὲ ἐπ' ἄλλῳ, τίνι μέμφῃ; τοῖς ἀτόμοις, ἢ τοῖς θεοῖς, ἀμφότερα μανιώδη· οὐδενὶ μεμπτέον. εἰ μὲν γὰρ δύνασαι, διόρθωσον τόδε πρᾶγμα αὐτό· εἰ δὲ τοῦτο μὴ δύνασαι, πρὸς τί ἔτι σοι φέρει τὸ μέμψασθαι; εἰκῆ γὰρ οὐδὲν ποιητέον. Ἔξω τοῦ κόσμου τὸ ἀποθανὸν οὐ πίπτει. εἰ ὧδε μένει καὶ μεταβάλλει, ὧδε καὶ διαλύεται εἰς τὰ ἴδια, ἃ στοιχεῖά ἐστι τοῦ κόσμου καὶ σά.

καὶ αὐ

καὶ αὐτὰ δὲ μεταβάλλει, καὶ οὐ γογγύζει. ἕκαστον πρός τι γέγονεν, ἵππος, ἄμπελος, τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ πρός τι ἔργον γέγονα, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἥδεσθαι; ἴδε εἰ ἀνέχεται ἡ ἔννοια. ἡ φύσις ἐστόχασται ἑκάστου. οὐδὲν ἧττον τῆς ἀπολήξεως, ἢ τῆς ἀρχῆς τε καὶ διεξαγωγῆς. ὡς ὁ ἀναβάλλων τὴν σφαῖραν. τί οὖν ἀγαθὸν τῷ σφαιρίῳ ἀναφερομένῳ, ἢ κακὸν καταφερομένῳ, ἢ καὶ πεπτωκότι; τί δὲ ἀγαθὸν τῇ πομφόλυγι συνεστώσῃ, ἢ κακὸν διαλυθείσῃ; τὰ ὅμοια δὲ καὶ ἐπὶ λύχνου. ἐκστρεψον, καὶ θέασαι οἷόν ἐστι, γηράσαν δὲ οἷον γίνεται, νοσῆσαν δὲ, πορνεῦσαν, βραχύβιον δὲ, καὶ ὁ ἐπαινῶν, καὶ ὁ ἐπαινούμενος, καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονευόμενος. πρὸσέτι δὲ καὶ ἐν γωνίᾳ τούτου τοῦ κλίματος, καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα πάντες συμφωνοῦσι, καὶ οὐδὲ αὐτός τις ἑαυτῷ, καὶ ὅλη δὲ ἡ γῆ στιγμή. πρόσεχε τῷ ὑποκειμένῳ, ἢ τῷ δόγματι, ἢ τῇ ἐνεργείᾳ, ἢ τῷ σημαινομένῳ. δικαίως ταῦτα πάσχεις. μᾶλλον δὲ θέλεις ἀγαθὸς αὔριον γενέσθαι, ἢ σήμερον εἶναι. πράσσω τί; πράσσω ἐπ' ἀνθρώπων εὐποιίαν ἀναφέρων. συμβαίνει τί μοι, δέχομαι, ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρων, καὶ τὴν πάντων πηγὴν, ἀφ' ἧς πάντα τὰ γινόμενα συμμηρύεται. ὁποῖον σοι φαίνεται τὸ λούεσθαι; ἔλαιον, ἱδρώς, ῥύπος,

ὕδωρ,

ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σικχαντά. τοιοῦτον πᾶν μέρος τοῦ βίου, καὶ πᾶν ὑποκείμενον. Λούκιλλα Οὐῆρον, εἶτα Λούκιλλα Σεκοῦνδα. Μάξιμον, εἶτα Σεκοῦνδα, Ἐπιτύγχανος Διότιμον, εἶτα Ἐπιτύγχανος Φαυστίναν, Ἀντωνῖνος· εἶτα Ἀντωνῖνος τοιαῦτα πάντα. Κέλερ, Ἀδριανόν· εἶτα Κέλερ. οἱ δὲ δριμεῖς ἐκεῖνοι, ἢ προγνωστικοὶ, ἢ τετυφωμένοι, ποῦ; οἷον δριμεῖς μὲν, Χάραξ καὶ Δημήτριος ὁ Πλατωνικὸς, ὁ Εὐδαίμων, καὶ εἴ τις τοιοῦτος. πάντα ἐφήμερα, τεθνηκότα πάλαι, ἔνιοι μὲν οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον μνημονευθέντες· οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβαλόντες· οἱ δὲ ἤδη καὶ ἐκ μύθων ἐξίτηλοι. τούτων οὖν μεμνῆσθαι ὅτι δεήσει ἤτοι σκεδασθῆναι τὸ συγκριμάτιόν σου, ἢ σβεσθῆναι τὸ πνευμάτιον, ἢ μεταστῆναι, καὶ ἀλλαχοῦ καταταχθῆναι. εὐφροσύνη ἀνθρώπου, ποιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου. ἴδιον δὲ ἀνθρώπου εὔνοια πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ὑπερόρασις τῶν αἰσθητικῶν κινήσεων, διάκρισις τῶν πιθανῶν φαντασιῶν, ἐπιθεώρησις τῆς τῶν ὅλων φύσεως, καὶ τῶν κατ' αὐτὴν γινομένων. τρεῖς σχέσεις. ἡ μὲν πρὸς τὸ αἴτιον τὸ περικείμενον. ἡ δὲ πρὸς τὴν θείαν αἰτίαν, ἀφ' ἧς συμβαίνει πᾶσιν πάντα. ἡ δὲ πρὸς τοὺς συμβιοῦντας. ὁ πόνος ἤτοι τῷ σώματι κακὸν, οὐκοῦν ἀποφαινέσθω ἢ τῇ ψυχῇ. ἀλλ' ἔξεστιν αὐτῇ τὴν ἰδίαν αἰθρίαν καὶ γαλήνην διαφυλάσσειν, καὶ μὴ

ὑπο-

ἀπολαμβάνειν ὅ τι κοινόν. πᾶσα δὲ κρίσις, καὶ ὁρμὴ, καὶ ὄρεξις, καὶ ἔκκλισις, ἔνδον, καὶ οὐδὲν κακὸν ὧδε ἀναβαίνει. ἐξάλειφε τὰς φαντασίας, συνεχῶς σεαυτῷ λέγων· νῦν ἐπ' ἐμοί ἐστιν, ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ ψυχῇ μηδεμία πονηρία ᾖ, μηδὲ ἐπιθυμία, μηδὲ ὅλως ταραχή τις· ἀλλὰ βλέπων πάντα ὁποῖά ἐστιν, χρῶμαι ἑκάστῳ κατ' ἀξίαν μέμνησο ταύτης τῆς ἐξουσίας, κατὰ φύσιν λαλεῖν, καὶ ἐν συγκλήτῳ, καὶ πρὸς πάνθ' ὁντινοῦν κοσμίως. μὴ περιττῶς ὑγιεῖ λόγῳ χρῆσθαι. Αὐλὴ Αὐγούστου, γυνὴ, θυγάτηρ, ἔγγονοι, πρόγονοι, ἀδελφὴ, Ἀγρίππας, συγγενεῖς, οἰκεῖοι, φίλοι, Ἄρειος, Μαικήνας, ἰατροὶ, θύται, ὅλης αὐλῆς θάνατος, εἶτα ἔπιθι τὰς ἄλλας, μὴ καθ' ἑνὸς ἀνθρώπου θάνατον· οἷον Πομπηΐων. κἀκεῖνο δὲ τὸ ἐπιγραφόμενον τοῖς μνήμασιν, ἔσχατος τοῦ ἰδίου γένους ἐπιλογίζεσθαι. πόσα ἐσπαδάθησαν οἱ πρὸ αὐτῶν ἵνα διάδοχόν τινα καταλίπωσιν. εἶτα, ἀνάγκη ἔσχατόν τινα γενέσθαι. πάλιν ὧδε ὅλου γένους θάνατον. συντιθέναι δεῖ τὸν βίον, κατὰ μίαν πρᾶξιν. καὶ εἰ ἑκάστη τὸ ἑαυτῆς παρέχει ὡς οἷόν τε ἀρκεῖσθαι. ἵνα δὲ τὸ ἑαυτῆς ἀπέχῃ, οὐδὲ εἷς σε κωλῦσαι δύναται. ἀλλὰ στήσεταί τι ἔξωθεν; οὐδὲν, εἴς γε τὸ δικαίως καὶ σωφρόνως καὶ εὐλογίστως. ἄλλο δέ τι ἴσως ἐνεργητικὸν κωλυθήσεται; ἀλλὰ τῇ πρὸς αὐτὸ τὸ κώλυμα εὐαρεστήσει, καὶ τῇ ἐπὶ τὸ διδόμενον εὐγνώ-

εὐγνώμονι μεταβάσει εὐθὺς ἄλλη πρᾶξις ἀντικαθίσαται, ἐναρμόζουσα εἰς τὴν σύνθεσιν περὶ ἧς ὁ λόγος. ἀτύφως μὲν λαβεῖν, εὐλύτως δὲ ἀφεῖναι. Εἴ ποτε εἶδες χεῖρα ἀποκεκομμένην, ἢ πόδα ἢ κεφαλὴν ἀποτετμημένην χωρίς που ποτε ἀπὸ τοῦ λοιποῦ σώματος κειμένην, τοιοῦτον ἑαυτὸν ποιεῖ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ὁ μὴ θέλων τὸ συμβαῖνον, καὶ ἀποσχίζων ἑαυτόν· ἢ ὁ ἀκοινώνητόν τι πράσσων· ἀπέρριψαί που πότε ἀπὸ τῆς κατὰ φύσιν ἑνώσεως. ἐπεφύκεις γὰρ μέρος. νῦν σεαυτὸν ἀπέκοψας. ἀλλ' ὧδε κομψὸν ἐκεῖνο, ὅτι ἔξεστί σοι πάλιν ἑνῶσαι σεαυτόν, τοῦτο ἄλλῳ μέρει οὐδενὶ θεὸς ἐπέτρεψεν, χωρισθέντι, καὶ διακοπέντι, πάλιν συνελθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρηστότητα, ᾗ τετίμηκε τὸν ἄνθρωπον. καὶ γὰρ ἵνα τὴν ἀρχὴν μὴ ἀπορραγῇ ἀπὸ τοῦ ὅλου, ἐπ' αὐτῷ ἐποίησε· καὶ ἀπορραγέντι πάλιν ἐπανελθεῖν καὶ συμφῦναι, καὶ τὴν τοῦ μέρους τάξιν ἀπολαβεῖν ἐποίησεν. ὥσπερ τὰς ἄλλας δυνάμεις ἕκαστος τῶν λογικῶν σχεδὸν ὅσον ἡ τῶν λογικῶν φύσις. οὕτως καὶ ταύτην παρ' αὐτῆς εἰλήφαμεν. ὃν τρόπον γὰρ ἐκείνη πᾶν τὸ ἐνιστάμενον καὶ ἀντιβαῖνον, ἐπιπεριτρέπει, καὶ κατατάσσει εἰς τὴν εἱμαρμένην, καὶ μέρος ἑαυτῆς ποιεῖ, οὕτως καὶ τὸ λογικὸν ζῷον δύναται πᾶν κώλυμα, ὕλην ἑαυτοῦ ποιεῖν, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ ἐφ' οἷον ἂν καὶ ὥρμησε.

Μὴ

Μὴ σὲ συγχείτω ἡ τοῦ ὅλου βίου φαντασία.
μὴ συμπεριεινόει ἐπίπονα οἷα καὶ ὅσα πιθανὸν
ἐπιγεγενῆσθαι. ἀλλὰ καθ' ἕκαστον τῶν παρόντων,
ἐπερώτα σεαυτὸν, τί τοῦ ἔργου τὸ ἀφόρητον καὶ
ἀνύποιστον. αἰσχυνθήσῃ γὰρ ὁμολογῆσαι. Ἔπει-
τα ἀναμίμνησκε σεαυτὸν, ὅτι οὔτε τὸ μέλλον,
οὔτε τὸ παρῳχηκὸς βαρεῖ σε; ἀλλὰ ἀεὶ τὸ παρόν.
τοῦτο δὲ κατασμικρύνεται, ἐὰν αὐτὸ μόνον πε-
ριορίσῃς, καὶ ἀπελέγχῃς τὴν διάνοιαν, εἰ πρὸς
τοῦτο ψιλὸν ἀντέχειν μὴ δύναται. Μή τι νῦν πα-
ρακάθηται τῇ τοῦ κυρίου σορῷ, Πάνθεια, ἢ Πέρ-
γαμος, τί δὲ τῇ Ἀδριανοῦ, Χαυρίας καὶ Διό-
τιμος; γελοῖον. τί δὲ εἰ παρεκάθηντο, ἔμελλον
αἰσθάνεσθαι; τί δὲ εἰ ᾐσθάνοντο, ἔμελλον ἡσθήσε-
σθαι; τί δὲ εἰ ἥδοντο, ἔμελλον οὗτοι ἀθάνατοι εἶναι;
οὐ καὶ τούτους πρῶτον μὲν γραίας καὶ γέροντας
γενέσθαι οὕτως εἵμαρτο, εἶτα ἀποθανεῖν. τί
οὖν ὕστερον ἔμελλον ἐκεῖνοι ποιεῖν τούτων ἀποθα-
νόντων; γράσων πᾶν τοῦτο, καὶ λύθρον ἐν θυ-
λάκῳ. εἰ δύνασαι ὀξὺ βλέπειν, βλέπε κρί-
νων φησὶ σοφωτάτοις. δικαιοσύνης κατεξανα-
στατικὴν ἀρετὴν οὐχ ὁρῶ ἐν τῇ τοῦ λογικοῦ ζώου
κατασκευῇ. ἡδονῆς δὲ ὁρῶ, τὴν ἐγκράτειαν.
ἐὰν ἀφέλῃς τὴν σὴν ὑπόληψιν περὶ τοῦ λυ-
πεῖν σε δοκοῦντος, αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεστά-
τῳ ἕστηκας. τίς αὐτός; ὁ λόγος, ἀλλ' οὐκ εἰμὶ
λόγος.

λόγος· ἔστω. οὐκοῦν ὁ μὲν λόγος αὐτὸς ἑαυτὸν μὴ λυπείτω. εἰ δέ τι ἄλλο σοι κακῶς ἔχει, ὑπολαβέτω αὐτὸ περὶ αὐτοῦ. Ἐμποδισμὸς αἰσθήσεως, κακὸν ζωτικῆς φύσεως. ἐμποδισμὸς ὁρμῆς ὁμοίως κακὸν ζωτικῆς φύσεως. ἔστι δέ τι ἄλλο ὁμοίως ἐμποδιστικὸν καὶ κακὸν τῆς φυτικῆς κατασκευῆς. οὕτως τοίνυν ἐμποδισμὸς νοῦ, κακὸν νοερᾶς φύσεως. πάντα δὴ ταῦτα, ἐπὶ σεαυτὸν μετάφερε. πόνος, ἡδονὴ ἅπτεταί σου. ὄψεται ἡ αἴσθησις· ὁρμῇ ἐνστάντι ἔνστημα ἐγένετο; εἰ μὲν ἀνυπεξαιρέτως ὥρμας ἤδη ὡς λογικοῦ κακόν. εἰ δὲ τὸ κοινὸν λαμβάνεις, οὔπω βέβλαψαι, οὐδὲ ἐμπεπόδισαι. τὰ μέντοι τοῦ νοῦ ἴδια οὐδεὶς ἄλλος εἴωθεν ἐμποδίζειν. τούτου γὰρ, οὐ πῦρ, οὐ σίδηρος, οὐ τύραννος, οὐ βλασφημία, οὐχ ὁτιοῦν ἅπτεται· ὅταν γένηται σφαῖρος, κυκλοτερὴς μένει. Οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἐμαυτὸν λυπεῖν, οὐδὲ γοῦν ἄλλον πώποτε ἑκὼν ἐλύπησα. εὐφραίνει ἄλλον, ἄλλο· ἐμὲ δὲ ἐὰν ὑγιὲς ἔχω τὸ ἡγεμονικὸν, μὴ ἀποστρεφόμενον, μήτε ἄνθρωπόν τινα, μήτε τῶν ἀνθρώποις συμβαινόντων· ἀλλὰ πᾶν εὐμενέσιν ὀφθαλμοῖς ὁρῶντα, καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμενον ἑκάστῳ κατ' ἀξίαν. Τοῦτον ἰδοὺ τὸν χρόνον σεαυτῷ χάρισαι. Οἱ τὴν ὑστεροφημίαν μᾶλλον διώκοντες, οὐ λογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοιοῦτοι μέλλουσιν ἐκεῖνοι εἶναι, οἷοί εἰσιν οὗτοι οὓς βαροῦνται. κἀκεῖνοι δὲ θνητοί. Τί δὲ ὅλως

πρὸς

πρὸς σὲ ἂν ἐκεῖνοι φωναῖς τοιαύταις ἀπηχῶσιν, ἢ ὑπόληψιν τοιαύτην περὶ σοῦ ἔχωσιν. Ἆρόν με καὶ βάλε ὅπου θέλεις. ἐκεῖ γὰρ ἕξω τὸν ἐμὸν δαίμονα ἵλεων, τουτέστιν ἀρκούμενον εἰ ἔχοι καὶ ἐνεργοίη κατὰ τὸ ἑξῆς τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ. ἆρα τοῦτο ἄξιον, ἵνα δι' αὐτὸ κακῶς μου ἔχῃ ἡ ψυχή, καὶ χείρων ἑαυτῆς ᾖ, ταπεινουμένη, ὀρεγομένη, συνδουμένη, πτυρομένη; καὶ τί εὑρήσεις τούτου ἄξιον; Ἀνθρώπῳ οὐδενὶ συμβαίνειν τι δύναται, ὃ οὐκ ἔστιν ἀνθρωπικὸν σύμπτωμα. οὐδὲ βοΐ, ὃ οὐκ ἔστι βοϊκόν. οὐδὲ ἀμπέλῳ, ὃ οὐκ ἔστιν ἀμπελικόν. οὐδὲ λίθῳ, ὃ οὐκ ἔστι λίθῳ ἴδιον. εἰ οὖν ἑκάστῳ συμβαίνει, ὃ καὶ εἴωθεν, καὶ πέφυκεν, τί ἂν δυσχεραίνοις; οὐ γὰρ ἀφόρητόν σοι ἔφερεν ἡ κοινὴ φύσις. εἰ μὲν διά τι τῶν ἐκτὸς λυπῇ, οὐκ ἐκεῖνό σοι ἐνοχλεῖ, ἀλλὰ τὸ σὸν περὶ αὐτοῦ κρίμα. τοῦτο δὲ ἤδη ἐξαλεῖψαι ἐπὶ σοί ἐστιν. εἰ δὲ λυπεῖ σέ τι τῶν ἐν τῇ σῇ διαθέσει, τίς ὁ κωλύων διορθῶσαι τὸ δόγμα; ὁμοίως δὲ καὶ εἰ λυπῇ, ὅτι οὐχὶ τὸ δέ τι ἐνεργεῖς ὑγιές σοι φαινόμενον, τί οὐχὶ μᾶλλον ἐνεργεῖς ἢ λυπῇ; ἀλλὰ ἰσχυρότερόν τι ἐνίσταται. μὴ οὖν λυποῦ. οὐ γὰρ παρὰ σὲ ἡ αἰτία τοῦ μὴ ἐνεργεῖσθαι. ἀλλὰ οὐκ ἄξιον ζῆν μὴ ἐνεργουμένου τούτου. ἄπιθι οὖν ἐκ τοῦ ζῆν εὐμενής, ᾗ καὶ ὁ ἐνεργῶν ἀποθνήσκει, ἅμα ἵλεως τοῖς ἐνισταμένοις. Μέμνησο ὅτι ἀκαταμάχητον γίνεται τὸ ἡγεμονικόν, ὅταν εἰς ἑαυτὸ

συστραφὲν ἀρκεσθῇ ἑαυτῷ, μὴ ποιοῦντι ὃ μὴ θέλει, κἂν ἀλόγως παρατάξηται. τί οὖν ὅταν καὶ μετὰ λόγου περιεσκεμμένως κρίνῃ περί τινος; διὰ τοῦτο ἀκρόπολίς ἐστιν ἡ ἐλευθέρα παθῶν διάνοια. οὐδὲν γὰρ ὀχυρώτερον ἔχει ἄνθρωπος, ἐφ' ὃ καταφυγὼν ἀνάλωτος λοιπὸν ἂν εἴη. ὁ μὲν οὖν μὴ ἑωρακὼς τοῦτο, ἀμαθής. ὁ δὲ ἑωρακὼς καὶ μὴ καταφεύγων, ἀτυχής. Μηδὲν πλέον σαυτῷ λέγε, ὧν αἱ προηγούμεναι φαντασίαι ἀναγγέλλουσιν. ἤγγελται ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς λέγει. ἤγγελται τοῦτο· τὸ δὲ ὅτι βέβλαψαι, οὐκ ἤγγελται. βλέπω ὅτι νοσεῖ τὸ παιδίον. βλέπω. ὅτι δὲ κινδυνεύει, οὐ βλέπω. οὕτως οὖν μένε ἀεὶ ἐπὶ τῶν πρώτων φαντασιῶν, καὶ μηδὲν αὐτὸς ἔνδοθεν ἐπίλεγε, καὶ οὐδέν σοι γίνεται. μᾶλλον δὲ ἐπίλεγε ὡς γνωρίζων ἕκαστα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συμβαινόντων. σίκυος πικρὸς, ἄφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ, ἔκκλινον. ἀρκεῖ, μὴ προσεπείπῃς. τί δὲ καὶ ἐγένετο ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ. ἐπεὶ καταγελασθήσῃ ὑπὸ ἀνθρώπου φυσιολόγου, ὡς ἂν καὶ ὑπὸ τέκτονος καὶ σκυτέως γελασθείης, καταγινώσκων ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ξέσματα καὶ περιτμήματα τῶν κατασκευαζομένων ὁρᾷς. καίτοι ἐκεῖνοί γε ἔχουσι ποῦ αὐτὰ ῥίψωσιν. ἡ δὲ τῶν ὅλων φύσις, ἔξω οὐδὲν ἔχει, ἀλλὰ τὸ

θαυμαστὸν τῆς τέχνης ταύτης ἐστὶν, ὅτι περιορίσασα ἑαυτὴν, πᾶν τὸ ἔνδον διαφθείρεσθαι καὶ γηράσκειν καὶ ἄχρηστον εἶναι δοκοῦν, εἰς ἑαυτὴν μεταβάλλει, καὶ ὅτι πάλιν ἄλλα νεαρὰ ἐκ τούτων αὐτῶν ποιεῖ· ἵνα μήτε οὐσίας ἔξωθεν χρήζῃ, μήτε ὅπου ἐκβάλλῃ τὰ σαπρότερα προσδέηται. ἀρκεῖται οὖν καὶ χώρᾳ τῇ ἑαυτῆς, καὶ ὕλῃ τῇ ἑαυτῆς, καὶ τέχνῃ τῇ ἰδίᾳ. Μήτε ἐν ταῖς πράξεσιν ἐπισύρειν, μήτε ἐν ταῖς ὁμιλίαις φύρειν· μήτε ἐν ταῖς φαντασίαις ἀλᾶσθαι· μήτε τῇ ψυχῇ καθάπαξ συνέλκεσθαι, ἢ ἐκθορνύσθαι, μήτε ἐν τῷ βίῳ ἀσχολεῖσθαι· κτείνουσι, κρεανομοῦσι, κατάραις ἐλαύνουσι. τί οὖν ταῦτα πρὸς τὸ τὴν διάνοιαν μένειν καθαρὰν, φρενήρη, σώφρονα, δικαίαν; οἷον εἴ τις παραστὰς πηγῇ διαυγεῖ, καὶ γλυκείᾳ, βλασφημοίη αὐτὴν, ἡ δὲ οὐ παύεται πότιμον ἀναβλύουσα. κἂν πηλὸν ἐμβάλλῃ κἂν κοπρίαν, τάχιστα διασκεδάσει αὐτὰ καὶ ἐκκλύσει, καὶ οὐδαμῶς βαφήσεται. πῶς οὖν πηγὴν ἀέναον ἕξεις, καὶ μὴ φρέαρ; φύου σεαυτὸν πάσης ὥρας εἰς ἐλευθερίαν, μετὰ τοῦ εὐμενῶς, καὶ ἁπλῶς, καὶ αἰδημόνως. Ὁ μὲν μὴ εἰδὼς ὅτι ἐστὶ κόσμος, οὐκ οἶδεν ὅπου ἐστίν. ὁ δὲ μὴ εἰδὼς πρὸς ὅ τι πέφυκεν, οὐκ οἶδεν ὅστις ἐστὶν, οὐδὲ τί ἐστι κόσμος. ὁ δὲ ἕν τι τούτων ἀπολιπὼν, οὐδὲ πρὸς ὅ, τι αὐτὸς πέφυκεν εἴποι. τίς οὖν φαίνεταί

σοι ὁ τὸν τῶν κροτούντων ἔπαινον φεύγων ἢ διώκων, ἢ οἵ οὐδ' ὅπου εἰσὶν, οὔτε οἵ τινές εἰσι γινώσκουσιν. Ἐπαινεῖσθαι θέλεις ὑπὸ ἀνθρώπου, τρὶς τῆς ὥρας ἑαυτοῦ καταρωμένου. ἀρέσκειν θέλεις ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ ἀρέσκει ἑαυτῷ; ἀρέσκει ἑαυτῷ ὁ μετανοῶν ἐφ' ἅπασι σχεδὸν οἷς πράσσει; Μηκέτι μόνον συμπνεῖν τῷ περιέχοντι ἀέρι, ἀλλὰ ἤδη καὶ συμφρονεῖν τῷ περιέχοντι πάντα νοερῷ. οὐ γὰρ ἧττον ἡ νοερὰ δύναμις πάντη κέχυται καὶ διαπεφοίτηκε σπάσαι δυναμένῳ, ἤπερ ἡ ἀερώδης τῷ ἀναπνεῦσαι δυναμένῳ. Γενικῶς μὲν ἡ κακία οὐδὲν βλάπτει τὸν κόσμον· ἡ δὲ κατὰ μέρος οὐδὲν βλάπτει τὸν ἕτερον. μόνῳ δὲ βλαβερά ἐστι τούτῳ, ᾧ ἐπιτέτραπται καὶ ἀπηλλάχθαι αὐτῆς, ὁπόταν πρῶτος οὗτος θελήσῃ. Τῷ ἐμῷ προαιρετικῷ τὸ τοῦ πλησίον προαιρετικὸν ἐπίσης ἀδιάφορόν ἐστιν, ὡς καὶ τὸ πνευμάτιον αὐτοῦ, καὶ τὸ σαρκίδιον. καὶ γὰρ εἰ ὅτι μάλιστα ἀλλήλων ἕνεκεν γεγόναμεν· ὅμως τὰ ἡγεμονικὰ ἡμῶν, ἕκαστον τὴν ἰδίαν κυρίαν ἔχει. ἐπεί τοι ἔμελλεν ἡ τοῦ πλησίον κακία ἐμοῦ κακὸν εἶναι, ὅπερ οὐκ ἔδοξε τῷ θεῷ, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλῳ ᾖ τὸ ἐμὲ ἀτυχεῖν. Ὁ ἥλιος κατακεχύσθαι δοκεῖ, καὶ πάντη γε κέχυται οὐ μὴν ἐκκέχυται. ἡ γὰρ χύσις αὕτη τάσις ἐστίν. ἀκτῖνες γοῦν αἱ αὐγαὶ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ἐκτείνεσθαι λέγονται. ὁποῖον δέ τι ἐστὶν ἀκτὶς, ἴδοις ἂν

εἰ διά-

ἢ διά τινος στενοῦ εἰς ἐσκιασμένον οἶκον τὸ ἀφ' ἡλίου φῶς εἰσδυόμενον θεάσασθαι. γίνεται γὰρ κατ' εὐθύ. καὶ ὥσπερ διαιρεῖται δὴ πρὸς τὸ στερέμνιον, ὅτι ἂν ἀπαντήσῃ διεῖργον τὸν ἐπέκεινα ἀέρα. ἐνταῦθα δὲ ἔστη, καὶ οὐ κατώλισθεν, οὐδὲ ἔπεσε. τοιαύτην οὖν τὴν χύσιν καὶ διάχυσιν τῆς διανοίας εἶναι χρή, μηδαμῶς ἔκχυσιν· ἀλλὰ τάσιν, καὶ πρὸς τὰ ἀπαντῶντα κωλύματα, μὴ βίαιον, μηδὲ ῥαγδαίαν τὴν ἐπέρεισιν ποιεῖσθαι. μηδὲ μὴν καταπίπτειν, ἀλλὰ ἵστασθαι, καὶ ἐπιλάμπειν τὸ δεχόμενον. αὐτὸ γὰρ ἑαυτὸ στερήσει τῆς αὐγῆς τὸ μὴ παραπέμπον αὐτήν. Ὁ τὸν θάνατον φοβούμενος, ἤτοι ἀναισθησίαν φοβεῖται, ἢ αἴσθησιν ἑτεροίαν. ἀλλ' εἴτε οὐκέτι αἴσθησιν, οὐδὲ κακοῦ τινος αἰσθήσῃ, εἴτε ἀλλοιοτέραν αἴσθησιν κτήσῃ, ἀλλοῖον ζῶον ἔσῃ, καὶ τοῦ ζῆν οὐ παύσῃ. οἱ ἄνθρωποι γεγόνασιν ἀλλήλων ἕνεκεν. δίδασκε οὖν, ἢ φέρε. ἄλλως βέλος, ἄλλως νοῦς φέρεται. μέντοι νοῦς καὶ ὅταν εὐλαβῆται καὶ ὅταν περὶ τὴν σκέψιν στρέφηται, φέρεται κατ' εὐθὺ οὐδὲν ἧττον, καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον εἰσιέναι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἑκάστου. παρέχει δὲ καὶ ἑτέρῳ παντὶ εἰσιέναι εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἡγεμονικόν.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλίον θ.

Ὁ ἀδικῶν, ἀσεβεῖ. τῆς γὰρ τῶν ὅλων φύσεως κατεσκευηκυίας τὰ λογικὰ ζῶα ἕνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν μὲν ἄλληλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς, ὁ τὸ βούλημα ταύτης παραβαίνων, ἀσεβεῖ δηλονότι εἰς τὴν πρεσβυτάτην τῶν θεῶν. ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσις, ὄντων ἐστὶ φύσις. τὰ δέ γε ὄντα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα πάντα οἰκείως ἔχει. ἔτι δὲ καὶ ἀλήθεια αὕτη ὀνομάζεται καὶ τῶν ἀληθῶν ἁπάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὁ μὲν οὖν ἑκὼν ψευδόμενος ἀσεβεῖ, καθόσον ἐξαπατῶν ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἄκων, καθόσον διαφωνεῖ τῇ τῶν ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀκοσμεῖ, μαχόμενος τῇ τοῦ κόσμου φύσει. μάχεται γὰρ ὁ ἐπὶ τἀναντία τοῖς ἀληθέσι φερόμενος παρ' ἑαυτόν. ἀφορμὰς γὰρ προειλήφει παρὰ τῆς φύσεως, ὧν ἀμελήσας οὐχ οἷός τέ ἐστι νῦν διακρίνειν τὰ ψευδῆ ἀπὸ τῶν ἀληθῶν. καὶ μὴν ὁ τὰς ἡδονὰς ὡς ἀγαθὰς διώκων, τοὺς δὲ πόνους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσεβεῖ. ἀνάγκη γὰρ τὸν τοιοῦτον, μέμφεσθαι

πολ-

πολλάκις τῇ κοινῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν τι ἀπονεμούσῃ τοῖς φαύλοις καὶ τοῖς σπουδαίοις. διὰ τὸ πολλάκις τοὺς μὲν φαύλους ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποιητικὰ τούτων κτᾶσθαι· τοὺς δὲ σπουδαίους, πόνῳ, καὶ τοῖς ποιητικοῖς τούτου περιπίπτειν. ἔτι δὲ ὁ φοβούμενος τοὺς πόνους, φοβηθήσεταί ποτε τῶν ἐσομένων τι ἐν τῷ κόσμῳ. τοῦτο δὲ ἤδη ἀσεβές. ὅ τε διώκων τὰς ἡδονὰς, οὐκ ἀφέξεται τοῦ ἀδικεῖν. τοῦτο δὲ ἐναργῶς ἀσεβές. χρὴ δὲ πρὸς ἃ ἡ κοινὴ φύσις ἐπίσης ἔχει (οὐ γὰρ ἀμφότερα ἐποίει, εἰ μὴ πρὸς ἀμφότερα ἐπίσης εἶχε) πρὸς ταῦτα καὶ τοὺς τῇ φύσει βουλομένους ἕπεσθαι, ὁμογνώμονας ὄντας ἐπίσης διακεῖσθαι. ὅστις οὖν πρὸς πόνους καὶ ἡδονὰς, ἢ θάνατον καὶ ζωὴν, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν, οἷς ἐπίσης ἡ τῶν ὅλων φύσις χρῆται, αὐτὸς οὐκ ἐπίσης ἔχει, δῆλον ὡς ἀσεβεῖ. λέγω δὲ τὸ χρῆσθαι τούτοις ἐπίσης τὴν κοινὴν φύσιν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ συμβαῖνον ἐπίσης κατὰ τὸ ἑξῆς γινομένοις, καὶ ἐπιγινομένοις ὁρμῇ τινι ἀρχαίᾳ τῆς προνοίας καθ' ἣν ἀπό τινος ἀρχῆς ὥρμησεν ἐπὶ τήνδε τὴν διακόσμησιν, συλλαβοῦσα τινὰς λόγους τῶν ἐσομένων, καὶ δυνάμεις γονίμους ἀφορίσασα, ὑποστάσεών τε, καὶ μεταβολῶν καὶ διαδοχῶν τοιούτων. Χαριέστερον μὲν ἦν ἄνδρας ἄγευστον ψευδολογίας, καὶ πάσης ὑπο-

κρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γενόμενον, ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν. τὸ δ' οὖν κορεσθέντα γε τούτων ἀποπνεῦσαι, δεύτερος πλοῦς ἢ προῄρησαι προσκαθῆσθαι τῇ κακίᾳ· καὶ οὔπω σε οὐδὲ ἡ πεῖρα πείθει φεύγειν ἐκ τοῦ λοιμοῦ. λοιμὸς γὰρ διαφθορὰ διανοίας πολλῷ γε μᾶλλον ἤπερ ἡ τοῦ περικεχυμένου τούτου πνεύματος τοιάδε τις δυσκρασία καὶ τροπή. αὕτη μὲν γὰρ ζώων λοιμὸς καθὸ ζῷα· ἐστὶν ἐκείνη δὲ ἀνθρώπων καθὸ ἄνθρωποί εἰσιν. Μὴ καταφρόνει θανάτου, ἀλλὰ εὐαρέστει αὐτῷ, ὡς καὶ τούτου ἑνὸς ὄντος, ὧν ἡ φύσις ἐθέλει. οἷον γάρ ἐστι τὸ νεάσαι, καὶ τὸ γηράσαι καὶ τὸ αὐξῆσαι, καὶ τὸ ἀκμάσαι, καὶ ὀδόντας, καὶ γένειον, καὶ πολιὰς ἐνεγκεῖν, καὶ σπεῖραι, καὶ κυοφορῆσαι, καὶ ἀποκυῆσαι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ τοῦ σοῦ βίου ὧραι φέρουσιν, τοιοῦτο καὶ τὸ διαλυθῆναι. τοῦτο μὲν οὖν κατὰ ἄνθρωπόν ἐστι λελογισμένον, μὴ ὁλοσχερῶς, μηδὲ ὠστικῶς, μηδὲ ὑπερηφάνως πρὸς τὸν θάνατον ἔχειν· ἀλλὰ περιμένειν ὡς μίαν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν. ὡς νῦν περιμένεις, πότε ἔμβρυον ἐκ τῆς γαστρὸς τῆς γυναικός σου ἐξέλθῃ, οὕτως ἐκδέχεσθαι τὴν ὥραν ἐν ᾗ τὸ ψυχάριον σου τοῦ ἐλύτρου τούτου ἐκπεσεῖται. εἰ δὲ καὶ ἰδιωτικὸν παράπηγμα ἁψικάρδιον θέλεις, μάλιστά σε εὔκολον πρὸς τὸν θάνατον ποιήσει, ἡ ἐπίστασις ἡ ἐπὶ τὰ ὑπο-

κείμενα,

κείμενα, ὧν μέλλεις ἀφίστασθαι. καὶ μεθ' οἵων ἠθῶν οὐκέτι ἔσται ἡ ἐμπεφυρμένη. προσκόπτεσθαι μὲν γὰρ αὐτοῖς ἥκιστα δεῖ, ἀλλὰ καὶ κήδεσθαι, καὶ πρᾴως φέρειν. μεμνῆσθαι μέντοι ὅτι οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων ὁμοδογματούντων σοι ἡ ἀπαλλαγὴ ἔσται. τοῦτο γὰρ μόνον εἴπερ ἄρα ἀνθεῖλκεν ἂν καὶ κατεῖχεν ἐν τῷ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφεῖτο τοῖς τὰ αὐτὰ δόγματα περιπεποιημένοις. νῦν δ' ὁρᾷς ὅσος ὁ κόπος ἐν τῇ διαφωνίᾳ τῆς συμβιώσεως, ὥστε εἰπεῖν, θᾶττον ἔλθοις ὦ θάνατε μή που καὶ αὐτὸς ἐπιλάθωμαι ἐμαυτοῦ.

Ὁ ἁμαρτάνων ἑαυτῷ ἁμαρτάνει. ὁ ἀδικῶν ἑαυτὸν κακοῖ, κακὸν ἑαυτὸν ποιῶν. ἀδικεῖ πολλάκις ὁ μὴ ποιῶν τι, οὐ μόνον ὁ ποιῶν τι. ἀρκεῖ ἡ παροῦσα ὑπόληψις καταληπτική, καὶ ἡ παροῦσα πρᾶξις κοινωνική· καὶ ἡ παροῦσα διάθεσις εὐαρεστικὴ πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὸ ἐκ τῆς αἰτίας συμβαῖνον, ἐξαλεῖψαι φαντασίαν, στῆσαι, ὁρμὴν, σβέσαι ὄρεξιν, ἐφ' ἑαυτῷ ἔχειν τὸ ἡγεμονικόν, εἰς μὲν τὰ ἄλογα ζῷα, μία ψυχὴ διῄρηται. εἰς δὲ τὰ λογικὰ μία νοερὰ ψυχὴ μεμέρισται. ὥσπερ καὶ μία γῆ ἐστὶν ἁπάντων τῶν γεωδῶν, καὶ ἑνὶ φωτὶ ὁρῶμεν. καὶ ἕνα ἀέρα ἀναπνέομεν, ὅσα ὁρατικὰ καὶ ἔμψυχα πάντα. Ὅσα κοινοῦ τινος μετέχει, πρὸς τὸ ὁμογενές σπεύδει. Τὸ γεῶδες πᾶν

ῥέπει ἐπὶ γῆν, τὸ ὑγρὸν πᾶν, σύῤῥουν; τὸ ἀερῶδες ὁμοίως, ὥστε χρῄζειν τῶν διειργόντων καὶ βίας. Τὸ πῦρ ἀνωφερὲς μὲν, διὰ τὸ στοιχειῶδες πῦρ. παντὶ δὲ πυρὶ ἐνταῦθα πρὸς τὸ συνεξάπτεσθαι ἕτοιμον. οὕτως, ὥστε καὶ πᾶν τὸ ὑλικὸν τὸ ὀλίγῳ ξηρότερον, εὐέξαπτον εἶναι, διὰ τὸ ἔλαττον ἐγκεκρᾶσθαι αὐτῷ τὸ κωλυτικὸν πρὸς ἔξαψιν. καὶ τοίνυν πᾶν τὸ κοινῆς νοερᾶς φύσεως μέτοχον, πρὸς τὸ συγγενὲς ὁμοίως σπεύδει, ἢ καὶ μᾶλλον. ὅσῳ γάρ ἐστι κρεῖττον παρὰ τὰ ἄλλα, τοσούτῳ καὶ πρὸς τὸ συγκιρνᾶσθαι τῷ οἰκείῳ καὶ συγχεῖσθαι ἑτοιμότερον. εὐθὺς γοῦν ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων εὑρέθη σμήνη, καὶ ἀγέλαι, καὶ νεοσσοτροφίαι, καὶ οἷον ἔρωτες. ψυχαὶ γὰρ ἤδη ἦσαν ἐνταῦθα, καὶ τὸ συναγωγὸν ἐν τοῖς κρείττονι ἐπιτεινόμενον εὑρίσκετο, οἷον οὔτε ἐπὶ φυτῶν ἦν, οὔτε ἐπὶ λίθων, ἢ ξύλων. ἐπὶ δὲ τῶν λογικῶν ζώων, πολιτεῖαι, καὶ φιλίαι, καὶ οἶκοι, καὶ σύλλογοι, καὶ ἐν πολέμοις συνθῆκαι καὶ ἀνοχαί. ἐπὶ δὲ τῶν ἔτι κρειττόνων, καὶ διεστηκότων τρόπον τινὰ ἕνωσις ὑπέστη, οἷα ἐπὶ τῶν ἄστρων. οὕτως ἡ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπανάβασις συμπάθειαν καὶ ἐν διεστῶσιν ἐργάσασθαι ἐδύνατο. Ὅρα οὖν τὸ νῦν γινόμενον. μόνα γὰρ τὰ νοερὰ νῦν ἐπιλέλησται τῆς πρὸς ἄλληλα σπουδῆς καὶ

συννεύ-

συννεύσεως, καὶ τὸ σύῤῥουν ὧδε μόνον οὐ βλέ-
πεται. ἀλλ' ὅμως καίτοι φεύγοντες περικα-
ταλαμβάνονται. κρατεῖ γὰρ ἡ φύσις. ὄψει δὲ
ὃ λέγω παραφυλάσσων. θᾶσσον γοῦν εὕροι τις
ἂν γεῶδές τι μηδενὸς γεώδους προσαπτόμενον,
ἤπερ ἄνθρωπον ἀνθρώπου ἀπεσχισμένον. Φέ-
ρει καρπὸν καὶ ἄνθρωπος καὶ θεὸς, καὶ ὁ κόσ-
μος, ἐν ταῖς οἰκείαις ὥραις ἕκαστα φέρει. εἰ δ' ἡ συ-
νήθεια κυρίως τέτροφεν ἐπὶ ἀμπέλου καὶ τῶν ὁ-
μοίων, οὐδὲν τοῦτο. ὁ λόγος δὲ καὶ κοινὸν καὶ
ἴδιον καρπὸν ἔχει, καὶ γίνεται ἐξ αὐτοῦ τοιαῦθ'
ἕτερα, ὁποῖόν τι αὐτός ἐστιν ὁ λόγος. Εἰ μὲν δύ-
νασαι μεταδίδασκε· εἰ δὲ μὴ, μέμνησο ὅτι πρὸς
τοῦτο ἡ εὐμένειά σοι δέδοται. καὶ οἱ θεοὶ δὲ εὐ-
μενεῖς τοῖς τοιούτοις εἰσίν, εἰς ἔνια δὲ καὶ συνερ-
γοῦσιν, εἰς ὑγίειαν, εἰς πλοῦτον, εἰς δόξαν. οὕ-
τως εἰσὶ χρηστοί. ἔξεστι δὲ καὶ σοί· ἢ εἰπέ, τίς ὁ κω-
λύων; πόνει μὴ ὡς ἄθλιος, μηδὲ ὡς ἐλεεῖσθαι ἢ
θαυμάζεσθαι θέλων. ἀλλὰ μόνον ἓν θέλε, κινεῖ-
σθαι καὶ ἴσχεσθαι, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος ἀξιοῖ.
Σήμερον ἐξῆλθον πάσης περιστάσεως, μᾶλλον δὲ
ἐξέβαλον πᾶσαν περίστασιν. ἔξω γὰρ οὐκ ἦν,
ἀλλὰ ἔνδον ἐν ταῖς ὑπολήψεσι. πάντα ταῦ-
τα συνήθη μὲν τῇ πείρᾳ, ἐφήμερα δὲ τῷ χρόνῳ·
ῥυπαρὰ δὲ τῇ ὕλῃ· πάντα νῦν οἷα ἐπ' ἐκεί-
νων, οὓς κατεθάψαμεν. τὰ πράγματα ἔξω θυ-

ρῶν

ρῶν ἕστηκεν, αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν μηδὲν μήτε εἰδότα περὶ αὐτῶν, μήτε ἀποφαινόμενα. τί οὖν ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν; τὸ ἡγεμονικόν, οὐκ ἐν πείσει, ἀλλ' ἐνεργείᾳ τὸ τοῦ λογικοῦ πολιτικοῦ ζώου κακὸν καὶ ἀγαθόν. ὥσπερ οὐδὲ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐτοῦ ἐν πείσει, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ. τῷ ἀναῤῥιφέντι λίθῳ οὐδὲν κακὸν τὸ κατενεχθῆναι· οὐδὲ ἀγαθὸν τὸ ἀνενεχθῆναι.

Δίελθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν, καὶ ὄψει τίνας κριτὰς φοβῇ, οἵους καὶ περὶ αὐτῶν ὄντας κριτάς. πάντα ἐν μεταβολῇ. καὶ αὐτὸς σὺ ἐν διηνεκεῖ ἀλλοιώσει, καὶ κατά τι φθορᾷ. καὶ ὁ κόσμος δὲ ὅλος, τὸ ἄλλου ἁμάρτημα. ἐκεῖ δεῖ καταλιπεῖν. ἐνεργείας ἀπόληξις, ὁρμῆς, ὑπολήψεως παῦλα, καὶ οἷον θάνατος, οὐδὲν κακόν. μέτιθι νῦν ἐπὶ ἡλικίαν, οἷον τὴν παιδικήν, τὴν τοῦ μειρακίου, τὴν νεότητα, τὸ γῆρας. καὶ γὰρ τούτων πᾶσα μεταβολὴ θάνατος, μήτι δεινόν; μέτιθι νῦν ἐπὶ βίον τὸν ὑπὸ τῷ πάππῳ, εἶτα τὸν ὑπὸ τῇ μητρὶ, εἶτα τὸν ὑπὸ τῷ πατρί. καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς διαφορὰς καὶ μεταβολὰς καὶ ἀπολήξεις εὑρίσκων, ἐπερώτα σεαυτὸν μήτι δεινόν. οὕτως τοίνυν οὐδὲ ἡ τοῦ ὅλου σου βίου λῆξις, καὶ παῦλα, καὶ μεταβολή. τρέχε ἐπὶ τὸ σεαυτοῦ ἡγεμονικόν, καὶ τὸ τοῦ ὅλου, καὶ τὸ τούτου. τὸ μὲν σεαυτοῦ. ἵνα νοῦν δικαι-

δικαιϊκὸν αὐτὸ ποιήσῃς. τὸ δὲ τοῦ ὅλου, ἵνα συμμνημονεύσῃς τίνος μέρος εἶ. τὸ δὲ τούτου, ἵνα ἐπιστήσῃς πότερον ἄγνοια, ἢ γνώμη. καὶ ἅμα λογίσῃ ὅτι συγγενὴς. ὥσπερ αὐτὸς σὺ πολιτικοῦ συστήματος συμπληρωτικὸς εἶ· οὕτως καὶ πᾶσα πρᾶξις σου συμπληρωτικὴ ἔστω ζωῆς πολιτικῆς. ἥτις ἐὰν οὖν πρᾶξις σου μὴ ἔχῃ τὴν ἀναφορὰν, εἴτε προσεχῶς, εἴτε πόῤῥωθεν ἐπὶ τὸ κοινωνικὸν τέλος, αὕτη διασπᾷ τὸν βίον, καὶ οὐκ ἐᾷ ἕνα εἶναι. καὶ στασιώδης ἐστὶν, ὥσπερ ἐν δήμῳ ὁ τὸ καθ' αὑτὸν μέρος διϊστάμενος. ἀπὸ τῆς τοιαύτης συμφωνίας παιδίων ὀργαὶ, καὶ παίγνια, καὶ πνευμάτια, νεκροὺς βαστάζοντα, ὥστε ἐναργέστερον προσπεσεῖν τὸ τῆς νεκύας, ἴθι ἐπὶ τὴν ποιότητα τοῦ αἰτίου. καὶ ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ αὐτὸ περιγράψας θέασαι, εἶτα καὶ τὸν χρόνον περιόρισον, ὅσον πλεῖστον ὑφίστασθαι πέφυκε τοῦτο τὸ ἰδίως ποιόν, ἀνέτλης μυρία, διὰ τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τῷ σῷ ἡγεμονικῷ. ποιοῦντι ταῦτα οἷα κατεσκεύασται· ἀλλὰ ἅλις.

Ὅταν ἄλλος ψέγῃ σε, ἢ μισῇ, ἢ τοιαῦτά τινα ἐκφωνῶσιν, ἔρχου ἐπὶ τὰ ψυχάρια αὐτῶν· δίελθε ἔσω, καὶ ἴδε ποῖοί τινές εἰσιν. ὄψει, ὅτι οὐ δεῖ σε σπᾶσθαι, ἵνα τούτοις τί ποτε περὶ σοῦ δοκῇ. εὐνοεῖν μέντοι αὐτοῖς δεῖ. φύσει γὰρ φίλοι. καὶ οἱ θεοὶ δὲ παν-

δὲ παντοίως αὐτοῖς βοηθοῦσι, δι' ὀνείρων, διὰ μαντειῶν. πρὸς ταῦτα μέντοι πρὸς ἃ ἐκεῖνοι διαφέρονται, ταῦτα ἐστὶ τὰ τοῦ κόσμου ἐγκύκλια, ἄνω κάτω, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. καὶ ἤτοι ἐφ' ἕκαστον ὁρμᾷ ἡ τοῦ ὅλου διάνοια, ὅπερ εἰ ἔστιν, ἀποδέχου τὸ ἐκείνης ὁρμητὸν, ἢ ἅπαξ ὥρμησε. τὰ δὲ λοιπὰ, κατ' ἐπακολούθησιν. καὶ τί ἐν τίνι. τρόπον γάρ τινα ἄτομοι, ἢ ἀμερῆ. τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις θεὸς εὖ ἔχει πάντα. εἴτε τὸ εἰκῆ, μὴ καὶ σὺ εἰκῆ. ἤδη πάντας ἡμᾶς γῆ καλύψει. ἔπειτα καὶ αὐτὴ μεταβαλῇ. κἀκεῖνα εἰς ἄπειρον μεταβαλεῖ· καὶ πάλιν ἐκεῖνα εἰς ἄπειρον· τὰς γὰρ ἐπικυματώσεις τῶν μεταβολῶν καὶ ἀλλοιώσεων ἐνθυμούμενός τις, καὶ τὸ τάχος, παντὸς θνητοῦ καταφρονήσει. χειμάῤῥους ἡ τῶν ὅλων αἰτία, πάντα φέρει. ὡς εὐτελῆ δὲ καὶ τὰ πολιτικὰ ταῦτα, καὶ ὡς οἴεται φιλοσόφως πρακτικὰ ἀνθρώπεια μυξῶν μεστά. ἄνθρωπε, τί ποτε ποίησον, ὃ νῦν ἡ φύσις ἀπαιτεῖ· ὅρμησον ἐὰν διδῶται. καὶ μὴ περιβλέπου εἴ τις εἴσεται· μηδὲ τὴν Πλάτωνος πολιτείαν ἔλπιζε, ἀλλὰ ἀρκοῦ, εἰ τὸ βραχύτατον πρόεισι. καὶ τούτου αὐτοῦ τὴν ἔκβασιν, ὡς οὐ μικρόν τι ἐστὶ διανοοῦ. δόγμα γὰρ αὐτῶν τίς μεταβάλλει; χωρὶς δὲ δογμάτων μεταβολῆς, τί ἄλλο, ἢ δουλεία στενόντων, καὶ πείθεσθαι προσποιουμένων.

μένων. ὕπαγε νῦν καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φίλιππον, καὶ Δημήτριον τὸν Φαληρέα μοι λέγε. ὄψονται εἰ εἶδον τί ἡ κοινὴ φύσις ἤθελε, καὶ ἑαυτοὺς ἐπαιδαγώγησαν· εἰ δὲ ἐτραγῴδησαν, οὐδείς με κατακέκρικε μιμεῖσθαι. ἁπλοῦν ἐστι καὶ αἰδῆμον τὸ φιλοσοφίας ἔργον. μή με ἄπαγε ἐπὶ σεμνοτυφίαν. ἄνωθεν ἐπιθεωρεῖν ἀγέλας μυρίας, καὶ τελετὰς μυρίας καὶ πλοῦν παντοῖον, ἐν χειμῶσι καὶ γαλήναις, καὶ διαφορὰς γινομένων, συγγινομένων, ἀπογινομένων. Ἐπινόει δὲ καὶ τὸν ὑπ' ἄλλων πάλαι βεβιωμένον βίον, τὸν μετὰ σὲ βιωθησόμενον, καὶ τὸν νῦν ἐν τοῖς βαρβάροις ἔθνεσι βιούμενον. καὶ ὅσοι μὲν οὐδὲ ὄνομά σου γινώσκουσιν, ὅσοι δὲ τάχιστα ἐπιλήσονται, ὅσοι δὲ ἐπαινοῦντές σε ἴσως νῦν σε τάχιστα ψέξουσι. καὶ ὡς οὔτε ἡ μνήμη ἀξιόλογόν γε, οὔτε ἡ δόξα, οὔτε ἄλλο τι τὸ σύμπαν. ἀταραξία μὲν περὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαίνοντα. δικαιότης δὲ ἐν τοῖς παρὰ τὴν ἐκ σοῦ αἰτίαν ἐνεργουμένοις. Τουτέστιν ὁρμὴ καὶ πρᾶξις, καταλήγουσα ἐπ' αὐτὸ τὸ κοινωνικῶς πρᾶξαι, ὡς τοῦτό σοι κατὰ φύσιν ὄν. πολλὰ περισσὰ περιελεῖν τῶν ἐνοχλούντων σοι δύνασαι, ὅλα ὄντα ἐπὶ τῇ ὑπολήψει σου κείμενα· καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν περιποιήσεις. ἤδη σεαυτῷ τὸν ὅλον κόσμον περιειληφέναι τῇ γνώμῃ, καὶ τὸν ἴδιον αἰῶνα περινοεῖν, καὶ

καὶ τὴν τῆς κατὰ μέρος ἑκάστου πράγματος ταχεῖαν μεταβολὴν ἐνθυμοῖτο. ὡς βραχὺ μὲν τὸ ἀπὸ γενέσεως μέχρι διαλύσεως, ἀχανὲς δὲ τὸ πρὸ τῆς γενέσεως, ὡς καὶ τὸ μετὰ τὴν διάλυσιν ὁμοίως ἄπειρον.

Πάντα ὅσα ὁρᾷς τάχιστα φθαρήσεται, καὶ οἱ φθειρόμενα αὐτὰ ἐπιδόντες τάχιστα, καὶ αὐτοὶ φθαρήσονται. καὶ ὁ ἐσχατόγηρως ἀποθανὼν εἰς ἴσον καταστήσεται τῷ προώρῳ. τίνα τὰ ἡγεμονικὰ τούτων, καὶ περὶ οἷα ἐσπουδάκασι, καὶ δι' οἷα φιλοῦσι καὶ τιμῶσι. γυμνὰ νόμιζε τὰ ψυχάρια αὐτῶν. ὅτε δοκοῦσι βλάπτειν ψέγοντες, ἢ ὠφελεῖν ἐξυμνοῦντες, ὅση οἴησις. ἡ ἀποβολὴ οὐδὲν ἄλλό ἐστιν, ἢ μεταβολή, τούτῳ δὲ χαίρει ἡ τῶν ὅλων φύσις, καθ' ἣν πάντα καλῶς γίνεται. ἐξ αἰῶνος ὁμοειδῶς ἐγίνετο, καὶ εἰς ἄπειρον τοιαῦθ' ἕτερα ἔσται. τί οὖν λέγεις ὅτι ἐγίνετό τε πάντα ὁ καὶ πάντα ἀεὶ κακῶς ἔσται, καὶ οὐδεμία ἄρα δύναμις ἐν τοσούτοις θεοῖς ἐξευρέθη ποτὲ ἡ διορθώσουσα ταῦτα, ἀλλὰ κατακέκριται ὁ κόσμος ἐν ἀδιαλείπτοις κακοῖς συνέχεσθαι. Τὸ σαπρὸν τῆς ἑκάστῳ ὑποκειμένης ὕλης, ὕδωρ, κόνις, ὀστάρια, γράσος ἢ πάλιν, πῶροι γῆς, τὰ μάρμαρα, καὶ ὑποστάθμαι, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, καὶ τριχία ἡ ἐσθής, καὶ αἷμα ἡ πορφύρα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τοιαῦτα. καὶ τὸ πνευματικὸν

μιμητικὸν δέ, ἄλλο τοιοῦτον. καὶ ἐκ τούτων εἰς ταῦτα μεταβάλλον. ἅλις τοῦ ἀθλίου βίου, καὶ γογγυσμοῦ, καὶ πιθηκισμοῦ. τί ταράσσῃ, τί τούτων καινόν; τί σε ἐξίστησι; τὸ αἴτιον; ἴδε αὐτό. ἀλλ' ἡ ὕλη; ἴδε αὐτήν. ἔξω δὲ τούτων οὐδέν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἤδη ποτὲ ἁπλούστερος καὶ χρηστότερος γενοῦ. ἴσον τὸ ἑκατὸν ἔτεσι, καὶ τὸ τρισὶ ταῦτα ἱστορῆσαι. εἰ μὲν ἥμαρτεν, ἐκεῖ τὸ κακόν. τάχα δ' οὐχ ἥμαρτεν. Ἤτοι ἀπὸ μιᾶς πηγῆς νοερᾶς πάντα ὡς ἐνὶ σώματι ἐπισυμβαίνει καὶ οὐ δεῖ τὸ μέρος τοῖς ὑπὲρ τοῦ ὅλου γινομένοις μέμφεσθαι. ἢ ἄτομοι, καὶ οὐδὲν ἄλλο, ἢ κυκεὼν καὶ σκεδασμός. τί οὖν ταράσσῃ; τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις, τέθνηκας; ἔφθαρσαι; ὑποκρίνῃ, συναγελάζῃ, βόσκῃ; ἤτοι οὐδὲν δύνανται οἱ θεοὶ ἢ δύνανται. εἰ μὲν οὖν μὴ δύνανται, τί εὔχῃ; εἰ δὲ δύνανται, διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον εὔχῃ, διδόναι αὐτούς, τὸ μήτε φοβεῖσθαί τι τούτων, μήτε ἐπιθυμεῖν τινὸς τούτων, μήτε λυπεῖσθαι ἐπί τινι τούτων, μᾶλλον τῷ μὴ παρεῖναί τι τούτων, ἢ τὸ παρεῖναι. πάντως γὰρ εἰ δύνανται συνεργεῖν ἀνθρώποις, καὶ εἰς ταῦτα δύνανται συνεργεῖν. ἀλλὰ ἴσως ἐρεῖς, ὅτι ἐπ' ἐμοὶ αὐτὰ οἱ θεοὶ ἐποίησαν· εἶτα, οὐ κρεῖσσον χρῆσθαι τοῖς ἐπὶ σοὶ μετ' ἐλευθερίας, ἢ διαφέρεσθαι πρὸς τὰ μὴ ἐπὶ σοὶ μετὰ δουλείας καὶ ταπεινό-

πεινότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅτι οὐχὶ καὶ εἰς τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ συλλαμβάνουσιν. Ἄρξαι γοῦν περὶ τούτων εὔχεσθαι, καὶ ὄψει. οὗτος εὔχεται πῶς κοιμηθῶ μετ' ἐκείνης· σὺ πῶς μὴ ἐπιθυμήσω τοῦ κοιμηθῆναι μετ' ἐκείνης. ἄλλος, πῶς στερηθῶ ἐκείνου σὺ, πῶς μὴ χρήζω τοῦ στερηθῆναι. ἄλλος πῶς μὴ ἀποβάλω τὸ τεκνίον σὺ, πῶς μὴ φοβηθῶ ἀποβαλεῖν ὅλως ὧδε ἐπίστρεψον τὰς εὐχὰς, καὶ θεώρει τί γίνεται. Ὁ Ἐπίκουρος λέγει, ὅτι ἐν τῇ νόσῳ οὐκ ἦσάν μοι αἱ ὁμιλίαι περὶ τῶν τοῦ σωματίου παθῶν, οὐδὲ πρὸς τοὺς εἰσιόντας τοιαῦτά τι, φησὶν ἐλάλουν, ἀλλὰ τὰ προηγούμενα φυσιολογῶν διετέλουν, καὶ πρὸς αὐτῷ τούτῳ ὢν, πῶς ἡ διάνοια συμμεταλαμβάνουσα τῶν ἐν τῷ σαρκιδίῳ τοιούτων κινήσεων ἀταρακτεῖ, τὸ ἴδιον ἀγαθὸν τηροῦσα, οὐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖχον φησὶ καταφρυάττεσθαι, ὥς τι ποιοῦσιν. ἀλλὰ ὁ βίος ἤγετο εὖ καὶ καλῶς. ταῦτα οὖν ἐκείνῳ ἐν νόσῳ ἐὰν νοσῇς, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ περιστάσει. τὸ γὰρ μὴ ἀφίστασθαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δήποτε τοῖς προσπίπτουσι, μηδὲ τῷ ἰδιώτῃ καὶ φυσιολόγῳ συμφλυαρεῖν, πάσης αἱρέσεως κοινόν. πρὸς μόνῳ τῷ νῦν πρασσομένῳ εἶναι, καὶ τῷ ὀργάνῳ δι' οὗ πράσσει. Ὅταν τινος ἀναισχυντίᾳ προσκόπτῃς, εὐθὺς πυνθάνου σεαυτοῦ· δύνανται οὖν ἐν τῷ

κόσμῳ

κόσμῳ ἀναίσχυντοι μὴ εἶναι; οὐ δύνανται. μὴ οὖν
ἀπαίτει τὸ ἀδύνατον. εἷς γὰρ καὶ οὗτός ἐστιν
ἐκείνων τῶν ἀναισχύντων, οὓς ἀνάγκη ἐν τῷ
κόσμῳ εἶναι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ πανούργου,
καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπίστου, καὶ παντὸς τοῦ ὁπωσοῦν
ἁμαρτάνοντος, ἔστω σοι πρόχειρον. ἅμα γὰρ
τῷ ὑπομνησθῆναι ὅτι τὸ γένος τῶν τοιούτων
ἀδύνατόν ἐστι μὴ ὑπάρχειν, εὐμενέστερος
ἔσῃ πρὸς τοὺς καθ' ἕνα. Εὔχρηστον δὲ κἀκεῖνο
εὐθὺς ἐννοεῖν, τίνα ἔδωκεν ἡ φύσις τῷ
ἀνθρώπῳ ἀρετὴν πρὸς τοῦτο τὸ ἁμάρτημα. ἔ-
δωκε γὰρ, ὡς ἀντιφάρμακον, πρὸς μὲν τὸν ἀ-
γνώμονα τὴν πραότητα, πρὸς δὲ ἄλλον, ἄλλην
τινὰ δύναμιν. ὅλως δὲ ἔξεστί σοι μεταδιδά-
σκειν τὸν πεπλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἁμαρτάνων,
ἀφαμαρτάνει τοῦ προκειμένου, καὶ πεπλάνη-
ται. τί δὲ καὶ βέβλαψαι; εὑρήσεις γὰρ μηδένα τού-
των πρὸς οὓς παροξύνῃ πεποιηκότα τι τοιοῦτον,
ἐξ οὗ ἡ διάνοιά σου χείρων ἔμελλε γενήσεσθαι. τὸ δὲ
κακόν σου καὶ τὸ βλαβερὸν, ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν
ὑπόστασιν ἔχει. τί δὲ κακὸν ἢ ξένον γέγονεν, εἰ ὁ
ἀπαίδευτος τὰ τοῦ ἀπαιδεύτου πράσσει. ὅρα μὴ
σεαυτῷ μᾶλλον ἐγκαλεῖν ὀφείλεις, ὅτι οὐ προσεδό-
κησας τοῦτον τοῦτο ἁμαρτήσεσθαι. σὺ γὰρ καὶ ἀφορ-
μὰς ἐκ τοῦ λόγου εἶχες πρὸς τὸ ἐνθυμηθῆναι ὅτι εἰ-
κός ἐστι τοῦτον τοῦτο ἁμαρτήσεσθαι. καὶ ὅμως ἐπιλα-

δόμενος θαυμάζεις εἰ ἡμάρτηκε. Μάλιστα δὲ ὅταν ὡς ἀπίστῳ, ἢ ἀχαρίστῳ μέμφῃ, εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφου. προδήλως γὰρ σὸν τὸ ἁμάρτημα, εἴτε περὶ τοῦ τοιαύτην τὴν διάθεσιν ἔχοντος ἐπίστευσας, ὅτι τὴν πίστιν φυλάξει, εἴτε τὴν χάριν διδοὺς, μὴ καταληκτικῶς ἔδωκας, μηδὲ ὥστε ἐξ αὐτῆς τῆς πράξεως εὐθὺς ἀπειληφέναι πάντα τὸν καρπόν. τί γὰρ πλέον θέλεις εὖ ποιήσας ἄνθρωπον; οὐκ ἀρκεῖ σοι; κατὰ φύσιν τὴν σὴν τι ἔπραξας, τούτου μισθὸν ζητεῖς; ὡς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβὴν ἀπῄτει, ὅτι βλέπει, ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζουσιν. ὥσπερ γὰρ ταῦτα πρὸς τόδε τι γέγονεν, ἅπερ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν ἐνεργοῦντα ἀπέχει τὸ ἴδιον· οὕτως καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐεργετικὸς πεφυκὼς, ὁπόταν τι εὐεργετικὸν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσα συνεργητικὸν πράξῃ, πεποίηκε πρὸς ὃ κατεσκεύασται, καὶ ἔχει τὸ ἑαυτοῦ.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ι.

ἜΣῃ ποτὲ ἄρ' ὦ ψυχὴ ἀγαθὴ, καὶ ἁπλῆ, καὶ μία, ἢ γυμνὴ, φανερωτέρα τοῦ περικειμένου σοι σώματος; γεύσῃ ποτὲ ἄρα τῆς φιλητικῆς καὶ στερκτικῆς διαθέσεως; ἔσῃ ποτὲ ἄρα πλήρης καὶ ἀνενδεὴς, καὶ οὐδὲν ἐπιποθοῦσα οὐδὲ ἐπιθυμοῦσα οὐδενὸς, οὔτε ἐμψύχου οὔτε ἀψύχου πρὸς ἡδονῶν ἀπολαύσεις; οὐδὲ χρόνου ἐν ᾧ ἐπὶ μακρότερον ἀπολαύσεις; οὐδὲ τόπου, ἢ χώρας, ἢ ἀέρων εὐκαιρίας· οὐδὲ ἀνθρώπων εὐαρμοσίας. ἀλλὰ ἀρκεσθήσῃ τῇ παρούσῃ καταστάσει, καὶ ἡσθήσῃ τοῖς παροῦσι πᾶσι, καὶ συμπείσεις σεαυτὴν, ὅτι πάντα σοι πάρεστι, πάντα σοι εὖ ἔχει. καὶ παρὰ τῶν θεῶν πάρεστι. καὶ εὖ ἕξει ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα μέλλουσι δώσειν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ τελείου ζώου, τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ δικαίου, καὶ καλοῦ, καὶ γεννῶντος πάντα καὶ συνέχοντος, καὶ περιέχοντος, ἢ περιλαμβάνοντος, διαλυόμενα εἰς γένεσιν ἑτέρων ὁμοίων. ἔσῃ ποτὲ ἄρα τοιαύτη, οἵα θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις οὕτω

συμπολιτεύεσθαι, ὡς μήτε μέμφεσθαί τι αὐτοῖς, μήτε καταγινώσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν; Παρατήρει τί σου ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὡς ὑπὸ φύσεως μόνον διοικουμένου. εἶτα ποίει αὐτὸ καὶ προσίεσο, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαί σου ἡ ὡς ζώου φύσις. ἑξῆς δὲ παρατηρητέον, τί ἐπιζητεῖ σου ἡ ὡς ζώου φύσις. καὶ πᾶν τοῦτο παραληπτέον, εἰ μὴ χεῖρον μέλλῃ διατίθεσθαι, ἡ ὡς ζώου λογικοῦ φύσις. ἔστι δὲ τὸ λογικὸν εὐθὺς καὶ πολιτικόν. τούτοις δὴ κανόσι χρώμενος μηδὲν περιεργάζου. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἤτοι οὕτως συμβαίνει, ὡς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὡς οὐ πέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν οὖν συμβαίνῃ σοι ὡς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέραινε· ἀλλ' ὡς πέφυκας φέρε. εἰ δὲ ὡς μὴ πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέραινε. φθαρήσεται γάρ σε ἀπαναλῶσαν. μέμνησο μέντοι ὅτι πέφυκας φέρειν πᾶν, περὶ οὗ ἐπὶ τῇ ὑπολήψει ἐστὶ τῇ σῇ φορητὸν καὶ ἀνεκτὸν αὐτὸ ποιῆσαι, κατὰ φαντασίαν τοῦ συμφέρειν ἢ καθήκειν σεαυτῷ τοῦτο ποιεῖν. Εἰ μὲν σφάλλεται, διδάσκειν εὐμενῶς, καὶ τὸ παρορώμενον δεικνύναι. εἰ δὲ ἀδυνατεῖς, σεαυτὸν αἰτιᾶσθαι, ἢ μηδὲ σεαυτόν. Ὅ, τι ἄν σοι συμβαίνῃ, τοῦτό σοι ἐξ αἰῶνος προκατεσκευάζετο, καὶ ἡ ἐπιπλοκὴ τῶν αἰτίων συνέκλωθε, τήν τε σὴν ὑπόστασιν ἐξ ἀϊδίου, καὶ τὴν τούτου σύμβασιν. Εἴτε ἄτομοι, εἴτε φύσεις, πρῶ-

τον

τον μεμνήσθω ὅτι μέρος εἰμὶ τοῦ ὅλου ὑπὸ φύσεως διοικουμένου. ἔπειτα, ὅτι ἔχω πως οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη. τούτων γὰρ μεμνημένος, καθότι μὲν μέρος εἰμὶ, οὐδενὶ δυσαρεστήσω τῶν ἐκ τοῦ ὅλου ἀπονεμομένων. οὐδὲν γὰρ βλαβερὸν τῷ μέρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. οὐ γὰρ ἔχει τί τὸ ὅλον, ὃ μὴ συμφέρει ἑαυτῷ. πασῶν μὲν φύσεων κοινὸν ἐχουσῶν τοῦτο· τῆς δὲ τοῦ κόσμου προσειληφυίας, τὸ μηδὲ ὑπό τινος ἔξωθεν αἰτίας ἀναγκάζεσθαι βλαβερόν τι ἑαυτῇ γεννᾷν. κατὰ μὲν δὴ τὸ μεμνῆσθαι ὅτι μέρος εἰμὶ ὅλου τοῦ τοιούτου, εὐαρεστήσω παντὶ τῷ ἀποβαίνοντι, καθὸ δὲ ἔχω πως οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, οὐδὲν πράξω ἀκοινώνητον· μᾶλλον δὲ στοχάσομαι τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πᾶσαν ὁρμὴν ἐμαυτοῦ ἄξω, καὶ ἀπὸ τοὐναντίου ἀπάξω. Τούτων δὲ οὕτω περαινομένων, ἀνάγκη τὸν βίον εὐροεῖν· ὡς ἂν καὶ πολίτου βίον εὔρουν ἐπινοήσειας προϊόντος διὰ πράξεων τοῖς πολίταις λυσιτελῶν, καὶ ὅπερ ἂν ἡ πόλις ἀπονέμῃ τοῦτο ἀσπαζομένου. Τοῖς μέρεσι τοῦ ὅλου, ὅσα φημὶ περιέχεται ὑπὸ τοῦ κόσμου, ἀνάγκη φθείρεσθαι. λεγέσθω δὲ τοῦτο σημαντικῶς τοῦ ἀλλοιοῦσθαι. εἰ δὲ φημὶ κακόν τε, καὶ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦτο αὐτοῖς, οὐκ ἂν τὸ ὅλον καλῶς διεξάγοιτο, τῶν μερῶν εἰς ἀλλοτρίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς

τὸ φθείρεσθαι διαφόρως κατεσκευασμένων. πότερον γὰρ ἐπεχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἑαυτῆς μέρη κακοῦν, καὶ περιπτωτικὰ τῷ κακῷ, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔμπτωτα εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν, ἢ ἔλαθεν αὐτὴν τοιάδε τινὰ γινόμενα; ἀμφότερα γὰρ ἀπίθανα. εἰ δέ τις καὶ ἀφέμενος τῆς φύσεως, κατὰ τὸ πεφυκέναι ταῦτα ἐξηγοῖτο, καὶ ὡς γελοῖον, ἅμα μὲν φάναι πεφυκέναι τὰ μέρη τοῦ ὅλου μεταβάλλειν, ἅμα δὲ ὡς ἐπί τινι τῶν παρὰ φύσιν συμβαίνοντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν· ἄλλως τε καὶ τῆς διαλύσεως εἰς ταῦτα γινομένης, ἐξ ὧν ἕκαστον συνίσταται. ἤτοι γὰρ σκεδασμὸς στοιχείων ἐξ ὧν συνεκρίθη, ἢ τροπή, τοῦ μὲν στερεμνίου εἰς τὸ γεῶδες· τοῦ δὲ πνευματικοῦ, εἰς τὸ ἀερῶδες. ὥστε καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι εἰς τὸν τοῦ ὅλου λόγον, εἴτε κατὰ περίοδον ἐκπυρουμένου, εἴτε ἀϊδίοις ἀμοιβαῖς ἀνανεουμένου. καὶ τὸ στερέμνιον δέ, καὶ τὸ πνευματικὸν μὴ φαντάζου σοι ἀπὸ τῆς γενέσεως. πᾶν γὰρ τοῦτο ἐχθὲς, καὶ τρίτην ἡμέραν, ἐκ τῶν σιτίων καὶ ἑλκομένου ἀέρος τὴν ἐπιρροὴν ἔλαβεν. τοῦτο οὖν ὃ ἔλαβε, μεταβάλλει, οὐχ ὃ ἡ μήτηρ ἔτεκεν· ὑπόθου δ' ὅτι ἐκεῖνό σε λίαν προσπλέκει τῷ ἰδίως ποιῷ, οὐδέν ὄντι οἶμαι πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον. Ὀνόματα θέμενος σαυτῷ ταῦτα, ἀγαθὸς, αἰδήμων, ἀληθὴς, ἔμφρων, σύμφρων, ὑπέρφρων,

φρων, πρόσεχε μήποτε μετονομάζῃ, καὶ ἀπολλύῃς ταῦτα τὰ ὀνόματα. καὶ ταχέως ἐπάνιθι ἐπ' αὐτά. μέμνησο δὲ, ὅτι τὸ μὲν ἔμφρον, ἐβούλετό σοι σημαίνειν τὴν ἐφ' ἕκαστα διαληπτικὴν ἐπίστασιν, καὶ τὸ ἀπαρενθύμητον. τὸ δὲ σύμφρον, τὴν ἑκούσιον ἀπόδεξιν τῶν ὑπὸ τῆς κοινῆς φύσεως ἀπονεμομένων. τὸ δὲ ὑπέρφρον, τὴν ὑπέρτασιν τοῦ φρονοῦντος μορίου ὑπὲρ λείαν ἢ τραχεῖαν κίνησιν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δοξάριον, καὶ τὸν θάνατον καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐὰν οὖν διατηρῇς σεαυτὸν ἐν τούτοις τοῖς ὀνόμασι, μὴ γλιχόμενος τοῦ ὑπ' ἄλλων κατὰ ταῦτα ὀνομάζεσθαι, ἔσῃ ἕτερος. καὶ εἰς βίον εἰσελεύσῃ ἕτερον. τὸ γὰρ ἔτι τοιοῦτον εἶναι οἷος μέχρι νῦν γέγονας, καὶ ἐν βίῳ τοιούτῳ σπαράσσεσθαι καὶ μολύνεσθαι, λίαν ἐστὶν ἀναισθήτου καὶ φιλοψύχου, καὶ ὁμοίου τοῖς ἡμιβρώτοις θηριομάχοις· οἵτινες μεστοὶ τραυμάτων καὶ λύθρου, παρακαλοῦσιν ὅμως εἰς τὴν αὔριον φυλαχθῆναι, παραβληθησόμενοι τοιοῦτοι· τοῖς αὐτοῖς ὄνυξι καὶ δήγμασιν. Ἐμβίβασον οὖν σαυτὸν εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα. κἂν μὲν ἐπ' αὐτῶν μένειν δύνῃ, μένε ὥσπερ εἰς μακάρων τινὰς νήσους μετῳκισμένος. ἐὰν δὲ αἴσθῃ ὅτι ἐκπίπτεις, καὶ οὐ περικρατεῖς, ἄπιθι θαῤῥῶν εἰς γωνίαν τινὰ, ὅπου κρατήσεις, ἢ καὶ παντάπασιν ἔξιθι τοῦ βίου, μὴ ὀργιζόμενος, ἀλλὰ ἁπλῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ αἰδημόνως.

εἴ γε τοῦτο μόνον πράξας ἐν τῷ βίῳ, τὸ οὕτως ἐξελθεῖν. Πρὸς μέντοι τὸ μεμνῆσθαι τῶν ὀνομάτων, μεγάλως συλλήψεταί σοι, τὸ μεμνῆσθαι θεῶν καὶ ὅτι οὐ κολακεύεσθαι οὗτοι θέλουσιν, ἀλλὰ ἐξομοιοῦσθαι ἑαυτοῖς τὰ λογικὰ πάντα. καὶ εἶναι τὴν μὲν συκῆν τὰ συκῆς ποιοῦσαν· τὸν δὲ κύνα, τὰ κυνός. τὴν δὲ μέλισσαν, τὰ μελίσσης. τὸν δὲ ἄνθρωπον, τὰ ἀνθρώπου. Μῖμος πόλεμος, πτοία, νάρκη, δουλεία, καθ᾽ ἡμέραν ἀπαλείψεταί σου τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα δόγματα, ὁπόσα ὁ φυσιολόγητος φαντάζῃ καὶ παραπέμπεις. δεῖ δὲ πᾶν οὕτω βλέπειν καὶ πράσσειν, ὥστε καὶ τὸ περιστατικὸν ἅμα συντελεῖσθαι, καὶ ἅμα τὸ θεωρητικὸν ἐνεργεῖσθαι. καὶ τὸ ἐκ τῆς περὶ ἑκάστων ἐπιστήμης αὔθαδες σῴζεσθαι λανθάνον, οὐχὶ κρυπτόμενον. πότε γὰρ ἁπλότητος ἀπολαύσεις, πότε δὲ σεμνότητος, πότε δὲ τῆς ἐφ᾽ ἑκάστου γνωρίσεως. τί τέ ἐστι κατ᾽ οὐσίαν καὶ τίνα χώραν ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ πόσον πέφυκεν ὑφίστασθαι καὶ ἐκ τίνων συγκέκριται, καὶ τίσι δύναται ὑπάρχειν, καὶ τίνες δύνανται αὐτὸ διδόναι τε καὶ ἀφαιρεῖσθαι. ἀράχνιον μυῖαν θηράσαν μέγα φρονεῖ, ἄλλος δὲ λαγίδιον, ἄλλος δὲ ὑποχῇ ἀφύην, ἄλλος δὲ σιΐδια· ἄλλος δὲ ἄρκτους· ἄλλος Σαρμάτας. οὗτοι γὰρ οὐ λῃσταί; ἐὰν τὰ δόγματα ἐξετάζῃς, πῶς εἰς ἄλληλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικὴν μέθοδον κτῆσαι. καὶ διηνεκῶς πρόσεχε, καὶ

συγγυμνά

συγγεγυμνάσθαι περὶ τοῦτο τὸ μέρος. οὐδὲν γὰρ οὕτω μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. ὑπεξέδυσατο τὸ σῶμα. καὶ ἐννοήσας, ὅτι ὅσον οὐδέπω πάντα ταῦτα καταλιπεῖν ἀπιόντα ἐξ ἀνθρώπων δεήσει, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυτὸν, δικαιοσύνῃ μὲν εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἐνεργούμενα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συμβαίνουσι, τῇ τῶν ὅλων φύσει. τί δ' ἐρεῖ τις ἢ ὑπολήψεται περὶ αὐτοῦ, ἢ πράξει κατ' αὐτοῦ, οὐδ' εἰς νοῦν βάλλεται. δύο τούτοις ἀρκούμενος αὐτὸς, δικαιοπραγεῖν τὸ νῦν πρασσόμενον, καὶ φιλεῖν τὸ νῦν ἀπονεμόμενον ἑαυτῷ. ἀσχολίας δὲ πάσας καὶ σπουδὰς ἀφῆκε. καὶ οὐδὲν ἄλλο βούλεται, ἢ εὐθεῖαν περαίνειν διὰ τοῦ νόμου, καὶ εὐθεῖαν περαίνοντι ἕπεσθαι τῷ θεῷ. Τίς ὑπονοίας χρεία, παρὸν σκοπεῖν τί δεῖ πραχθῆναι. κἂν μὲν συνορᾷς εὐμενῶς, ἀμεταστρεπτὶ ταύτῃ χωρεῖν. ἐὰν δὲ μὴ συνορᾷς, ἐπέχειν, καὶ συμβούλοις τοῖς ἀρίστοις χρῆσθαι. ἐὰν δὲ ἕτερά τινα πρὸς ταῦτα ἀντιβαίνῃ, προϊέναι κατὰ τὰς παρούσας ἀφορμὰς λελογισμένως, ἐχόμενον τοῦ φαινομένου δικαίου. ἄριστον γὰρ κατατυγχάνειν τούτου. ἐπεί τοι ἥγε ἀπόπτωσις ἀπὸ τούτου. ἔστω, σχολαῖόν τι καὶ ἅμα εὐκίνητόν ἐστι, καὶ φαιδρὸν ἅμα, καὶ συνεστηκὸς ὁ τῷ λόγῳ κατὰ πᾶν ἑπόμενος. Πυνθάνεσθαι ἑαυτοῦ, εὐθὺς ἐξ ὕπνου γινόμενον, μή τι διοίσει σοι, ἐὰν

ἐὰν ὑπὸ ἄλλου γίνηται τὰ δίκαια καὶ καλῶς ἔχοντα; οὐ διοίσει. μήτι ἐπιλέλησαι, ὅτι οὗτοι οἱ ἐν τοῖς περὶ ἄλλων ἐπαίνοις καὶ ψόγοις φρυαττόμενοι, τοιοῦτοι μὲν ἐπὶ τῆς κλίνης εἰσὶ, τοιοῦτοι δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἷα δὲ ποιοῦσιν, οἷα δὲ φεύγουσιν, οἷα δὲ διώκουσιν, οἷα δὲ κλέπτουσιν, οἷα δὲ ἁρπάζουσιν, οὐ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ τῷ τιμιωτάτῳ ἑαυτῶν μέρει, ᾧ γίνεται ὅταν θέλῃ, πίστις, αἰδὼς, ἀλήθεια, νόμος, ἀγαθὸς δαίμων. Τῇ πάντα διδούσῃ καὶ ἀπολαμβανούσῃ φύσει, ὁ πεπαιδευμένος καὶ αἰδήμων λέγει· δὸς ὃ θέλεις, ἀπόλαβε ὃ θέλεις. λέγει δὲ τοῦτο οὐ καταθρασυνόμενος, ἀλλὰ πειθαρχῶν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ. ὀλίγον ἐστὶ τὸ ὑπολειπόμενον τοῦτο. ζῆσον ὡς ἐν ὄρει. οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐκεῖ ἢ ὧδε ἐάν τις πανταχοῦ ὡς ἐν πόλει τῷ κόσμῳ. ἰδέτωσαν, ἱστορησάτωσαν οἱ ἄνθρωποι, ἄνθρωπον ἀληθινὸν κατὰ φύσιν ζῶντα. εἰ μὴ φέρουσιν, ἀποκτεινάτωσαν. κρεῖττον γὰρ ἢ οὕτω ζῆν. Μηκέτι ὅλως περὶ τοῦ οἷόν τινα εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα διαλέγεσθαι. ἀλλὰ εἶναι τοιοῦτον. Τοῦ ὅλου αἰῶνος, καὶ τῆς ὅλης οὐσίας συνεχῶς φαντασία. καὶ ὅτι πάντα τὰ κατὰ μέρος, ὡς μὲν πρὸς οὐσίαν κεγχραμίς· ὡς δὲ πρὸς χρόνον, τρυπάνου περιστροφή. Εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων ἐφιστάντα, ἐπινοεῖν αὐτὸ ἤδη διαλυόμε-

νον,

νον, καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ οἷον σήψει ἢ σκεδάσει γινόμενον : ἢ καθότι ἕκαστον πέφυκεν ὥσπερ θνήσκειν. Οἷοί εἰσιν, ἐσθίοντες, καθεύδοντες, ὀχεύοντες, ἀποπατοῦντες, τὰ ἄλλα, εἶτα οἷοι ἀνδρονομούμενοι, καὶ γαυρούμενοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑπεροχῆς ἐπιπλήττοντες. πρὸ ὀλίγου δὲ ἐδούλευον πόσοις, καὶ δι' οἷα : καὶ μετ' ὀλίγον, ἐν τοιούτοις ἔσονται. Συμφέρει ἑκάστῳ, ὃ φέρει ἑκάστῳ ἡ τῶν ὅλων φύσις. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει. ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα. ἐρᾷ δὲ ὁ σεμνὸς αἰθήρ. ἐρᾷ δὲ ὁ κόσμος ποιῆσαι ὃ ἂν μέλλῃ γίνεσθαι. λέγω οὖν τῷ κόσμῳ ὅτι σοὶ συνερῶ. μήτι δ' οὕτω κἀκεῖνο γίνεται καὶ λέγεται, ὅτι φιλεῖ τοῦτο γίνεσθαι. ἤτοι ἐνταῦθα ζῇς, καὶ ἤδη εἴθικας, ἢ ἔξω ὑπάγεις, καὶ τοῦτο ἤθελες. ἢ ἀποθνήσκεις, καὶ ἀπελειτούργησας. παρὰ δὲ ταῦτα οὐδέν. οὐκοῦν εὐθύμει. ἐναργὲς ἔστω ἀεί, τὸ ὅτι τοιοῦτο ἐκεῖνο ὁ ἀγρός ἐστι. καὶ πῶς πάντα ἐστὶ ταὐτὰ ἐνθάδε τοῖς ἐν ἄκρῳ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἢ ὅπου θέλεις. ἄντικρυς γὰρ εὑρήσεις τὰ τοῦ Πλάτωνος, σηκὸν ἐν ὄρει φησὶ περιβαλλόμενος, καὶ βάλλων βλήματα. Τί ἐστί μοι τὸ ἡγεμονικόν μου. καὶ ποῖόν τι ἐγὼ αὐτὸ ποιῶ νῦν, καὶ πρὸς τί ποτε αὐτῷ νῦν χρῶμαι; μήτι κενὸν νοῦ ἐστι; μήτι ἀπόλυτον καὶ ἀπεσπασμένον κοινωνίας; μήτι προστετηκὸς καὶ

ἀνακε-

ἀνακεκραμμένον περὶ σαρκιδίῳ, ὥστε τούτῳ συντρέπεσθαι. ὁ τὸν κύριον φεύγων, δραπέτης. κύριος δὲ ὁ νόμος· καὶ ὁ παρανομῶν, δραπέτης. ἅμα καὶ ὁ λυπούμενος ἢ ὀργιζόμενος ἢ φοβούμενος ὁ βούλεταί τι γεγονέναι, ἢ γίνεσθαι, ἢ γενέσθαι, τῶν ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα διοικοῦντος τεταγμένων, ὅς ἐστι νόμος, νέμων, ὅσα ἑκάστῳ ἐπιβάλλει. ὁ ἄρα φοβούμενος, ἢ λυπούμενος, ἢ ὀργιζόμενος, δραπέτης.

Σπέρμα εἰς μήτραν ἀφεὶς ἀπεχώρησε, καὶ λοιπὸν ἄλλη αἰτία παραλαβοῦσα ἐργάζεται, καὶ ἀποτελεῖ βρέφος. ἐξ οἵου, οἷον. πάλιν τροφὴν διὰ φάρυγγος ἀφῆκε, καὶ λοιπὸν ἄλλη αἰτία παραλαβοῦσα αἴσθησιν, καὶ ὁρμὴν, καὶ τὸ ὅλον ζωὴν καὶ ῥώμην, καὶ ἄλλα ὅσα καὶ οἷα ποιεῖ. ταῦτα οὖν τὰ ἐν τοιαύτῃ ἐγκαλύψει γινόμενα θεωρεῖν. καὶ τὴν δύναμιν οὕτως ὁρᾶν, ὡς καὶ τὴν βρίθουσαν, καὶ τὴν ἀνωφερῆ ὁρῶμεν, οὐχὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐναργῶς. Συνεχῶς ἐπινοεῖν, πῶς πάντα τοιαῦτα ὁποῖα νῦν γίνεται, καὶ πρόσθεν ἐγίνετο, καὶ ἐπινοεῖν γενησόμενα, καὶ ὅλα δράματα καὶ σκηνὰς ὁμοειδεῖς, ὅσα ἐκ πείρας τῆς σῆς; ἢ τῆς πρεσβυτέρας ἱστορίας ἔγνως, πρὸ ὀμμάτων τίθεσθαι. οἷον αὐλὴν ὅλην Ἀδριανοῦ, καὶ αὐλὴν ὅλην Ἀντωνίνου, καὶ αὐλὴν

ὅλην

ὅλην Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου, πάντα γὰρ ἐκεῖνα τοιαῦτα ἦν. μόνον δι' ἑτέρων. φαντάζου πάντα τὸν ἐφ' ὁτινιοῦν λυπούμενον, ἢ δυσαρεστοῦντα, ὅμοιον τῷ θυομένῳ χοιριδίῳ, καὶ ἀπολακτίζοντι καὶ κεκραγότι. ὅμοιον καὶ ὁ οἰμώζων ἐπὶ τοῦ κλινιδίου μόνος σιωπῇ τὴν ἔνδεσιν ἡμῶν· καὶ ὅτι μόνῳ τῷ λογικῷ ζώῳ δέδοται, τὸ ἑκουσίως ἕπεσθαι τοῖς γινομένοις. τὸ δὲ ἕπεσθαι ψιλὸν πᾶσιν ἀναγκαῖον. κατὰ μέρος ἐφ' ἑκάστου ὧν ποιεῖς ἐφιστάμενος, ἐρώτα σεαυτόν, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὸ τούτου στέρεσθαι. Ὅταν προσκόπτῃς ἐπί τινος ἁμαρτίᾳ, εὐθὺς μεταβὰς ἐπιλογίζου τί παρόμοιον ἁμαρτάνεις. οἷον ἀργύριον, ἀγαθὸν εἶναι κρίνων, τὴν ἡδονήν, ἢ τὸ δοξάριον. καὶ κατ' εἶδος τούτῳ γὰρ ἐπιβάλλων ταχέως ἐπιλήσῃ τῆς ὀργῆς, συμπίπτοντος τοῦ ὅτι βιάζεται. τί γὰρ ποιήσει; ἢ εἰ δύνασαι, ἄφελε αὐτοῦ τὸ βιαζόμενον. Σατύρωνα ἰδών, Σωκρατικὸν φαντάζου ἢ Εὐτυχῆ, ἢ Ὑμένα. καὶ Εὐφράτην ἰδών, Εὐτυχίωνα, ἢ Σιλουανὸν φαντάζου. καὶ Ἀλκίφρονα, Τροπαιοφόρον φαντάζου. καὶ Ξενοφῶντα ἰδών, Κρίτωνα ἢ Σεβῆρον φαντάζου. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀπιδὼν τῶν Καισάρων τινὰ φαντάζου, καὶ ἐφ' ἑκάστου τὸ ἀνάλογον. εἶτα συμπροσπιπτέτω σοι. ποῦ οὖν ἐκεῖνοι; οὐδαμοῦ, ἢ ὁπουδή. οὕτως γὰρ συνεχῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, καπνόν, καὶ τὸ μηδέν. μάλιστα ἐὰν συμμνημονεύσῃς, ὅτι τὸ

ἅπαξ

πενότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅτι οὐχὶ καὶ εἰς τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ συλλαμβάνουσιν. ἄρξαι γοῦν περὶ τούτων εὔχεσθαι, καὶ ὄψει. οὗτος εὔχεται πῶς κοιμηθῶ μετ' ἐκείνης· σὺ πῶς μὴ ἐπιθυμήσω τοῦ κοιμηθῆναι μετ' ἐκείνης. ἄλλος, πῶς στερηθῶ ἐκείνου σύ, πῶς μὴ χρήζω τοῦ στερηθῆναι. ἄλλος πῶς μὴ ἀποβάλω τὸ τεκνίον σύ, πῶς μὴ φοβηθῶ ἀποβαλεῖν ὅλως ὧδε ἐπίστρεψον τὰς εὐχάς, καὶ θεώρει τί γίνεται. Ὁ Ἐπίκουρος λέγει, ὅτι ἐν τῇ νόσῳ οὐκ ἦσάν μοι αἱ ὁμιλίαι περὶ τῶν τοῦ σωματίου παθῶν, οὐδὲ πρὸς τοὺς εἰσιόντας τοιαῦτά τινα φησὶν ἐλάλουν, ἀλλὰ τὰ προηγούμενα φυσιολογῶν διετέλουν, καὶ πρὸς αὐτῷ τούτῳ ὤν, πῶς ἡ διάνοια συμμεταλαμβάνουσα τῶν ἐν τῷ σαρκιδίῳ τοιούτων κινήσεων ἀταρακτεῖ, τὸ ἴδιον ἀγαθὸν τηροῦσα, οὐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖχον φησὶ καταφρυάττεσθαι, ὥς τι ποιοῦσιν. ἀλλὰ ὁ βίος ἤγετο εὖ καὶ καλῶς. ταῦτα οὖν ἐκείνῳ ἐν νόσῳ ἐὰν νοσῇς, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ περιστάσει. τὸ γὰρ μὴ ἀφίστασθαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δήποτε τοῖς προσπίπτουσι, μηδὲ τῷ ἰδιώτῃ καὶ φυσιολόγῳ συμφλυαρεῖν, πάσης αἱρέσεως κοινόν. πρὸς μόνῳ τῷ νῦν πρασσομένῳ εἶναι, καὶ τῷ ὀργάνῳ δι' οὗ πράσσει. Ὅταν τινὸς ἀναισχυντίᾳ προσκόπτῃς, εὐθὺς πυνθάνου σεαυτοῦ· δύνανται οὖν ἐν τῷ

κόσμῳ

κόσμῳ ἀναίσχυντοι μὴ εἶν; οὐ δύνανται. μὴ οὖν ἀπαίτει τὸ ἀδύνατον. εἷς γὰρ καὶ οὗτος ἐστὶν ἐκείνων τῶν ἀναισχύντων, οὓς ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ. εἶναι τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ πανούργου, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπίστου, καὶ παντὸς τοῦ ὁπωσοῦν ἁμαρτάνοντος, ἔστω σοι πρόχειρον. ἅμα γὰρ τῷ ὑπομνησθῆναι ὅτι τὸ γένος τῶν τοιούτων ἀδύνατόν ἐστι μὴ ὑπάρχειν, εὐμενέστερος ἔσῃ πρὸς τοὺς καθ' ἕνα. Εὔχρηστον δὲ κἀκεῖνο εὐθὺς ἐννοεῖν, τίνα ἔδωκεν ἡ φύσις τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετὴν πρὸς τοῦτο τὸ ἁμάρτημα. ἔδωκε γὰρ, ὡς ἀντιφάρμακον, πρὸς μὲν τὸν ἀγνώμονα τὴν πρᾳότητα, πρὸς δὲ ἄλλον, ἄλλην τινὰ δύναμιν. ὅλως δὲ ἔξεστί σοι μεταδιδάσκειν τὸν πεπλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἁμαρτάνων, ἀφαμαρτάνει τοῦ προκειμένου, καὶ πεπλάνηται. τί δὲ καὶ βέβλαψαι; εὑρήσεις γὰρ μηδένα τούτων πρὸς οὓς παροξύνῃ πεποιηκότα τι τοιοῦτον, ἐξ οὗ ἡ διάνοιά σου χείρων ἔμελλε γενήσεσθαι. τὸ δὲ κακόν σου καὶ τὸ βλαβερὸν, ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν ἔχει. τί δὲ κακὸν ἢ ξένον γέγονεν, εἰ ὁ ἀπαίδευτος τὰ τοῦ ἀπαιδεύτου πράσσει. ὅρα μὴ σαυτῷ μᾶλλον ἐγκαλεῖν ὀφείλῃς, ὅτι οὐ προσεδόκησας τοῦτον τοῦτο ἁμαρτήσεσθαι. σὺ γὰρ καὶ ἀφορμὰς ἐκ τοῦ λόγου εἶχες πρὸς τὸ ἐνθυμηθῆναι ὅτι εἰκός ἐστι τοῦτον τοῦτο ἁμαρτήσεσθαι. καὶ ὅμως ἐπιλα-

δόμενος θαυμάζεις εἰ ἡμάρτηκε. Μάλιστα δὲ ὅταν ὡς ἀπίστῳ, ἢ ἀχαρίστῳ μέμφῃ, εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφου. προδήλως γὰρ σὸν τὸ ἁμάρτημα, εἴτε περὶ τοῦ τοιαύτην τὴν διάθεσιν ἔχοντος ἐπίστευσας, ὅτι τὴν πίστιν φυλάξει, εἴτε τὴν χάριν διδοὺς, μὴ καταληκτικῶς ἔδωκας, μηδὲ ὥστε ἐξ αὐτῆς τῆς πράξεως εὐθὺς ἀπειληφέναι πάντα τὸν καρπόν. τί γὰρ πλέον θέλεις εὖ ποιήσας ἄνθρωπον; οὐκ ἀρκεῖ σοι; κατὰ φύσιν τὴν σὴν τι ἔπραξας, τούτου μισθὸν ζητεῖς; ὡς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβὴν ἀπήτει, ὅτι βλέπει, ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζουσιν. ὥσπερ γὰρ ταῦτα πρὸς τόδε τι γέγονεν, ἅπερ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν ἐνεργοῦντα ἀπέχει τὸ ἴδιον· οὕτως καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐεργετικὸς πεφυκὼς, ὁπόταν τι εὐεργετικὸν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσα συνεργητικὸν πράξῃ, πεποίηκε πρὸς ὃ κατεσκεύασται, καὶ ἔχει τὸ ἑαυτοῦ.

ΜΑ΄Ρ-

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙ'-νου αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ί.

Ἔσῃ ποτὲ ἄρ' ὦ ψυχὴ ἀγαθὴ, καὶ ἁπλῆ, καὶ μία, καὶ γυμνὴ, φανερωτέρα τοῦ περικειμένου σοι σώματος; γεύσῃ ποτὲ ἄρα τῆς φιλητικῆς καὶ στερκτικῆς διαθέσεως; ἔσῃ ποτὲ ἄρα πλήρης καὶ ἀνενδεὴς, καὶ οὐδ' ἐν ἐπιποθοῦσα οὐδὲ ἐπιθυμοῦσα οὐδενὸς, οὔτε ἐμψύχου οὔτε ἀψύχου πρὸς ἡδονῶν ἀπολαύσεις; οὐδὲ χρόνου ἐν ᾧ ἐπὶ μακρότερον ἀπολαύσεις; οὐδὲ τόπου, ἢ χώρας, ἢ ἀέρων εὐκαιρίας· οὐδὲ ἀνθρώπων εὐαρμοστίας. ἀλλὰ ἀρκεσθήσῃ τῇ παρούσῃ καταστάσει, καὶ ἡσθήσῃ τοῖς παροῦσι πᾶσι, καὶ συμπείσεις σεαυτὴν, ὅτι πάντα σοι πάρεσι, πάντα σοι εὖ ἔχει. καὶ παρὰ τῶν θεῶν πάρεσι. καὶ εὖ ἕξει ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα μέλλουσι δώσειν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ τελείου ζώου, τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ δικαίου, καὶ καλοῦ, καὶ γεννῶντος πάντα καὶ συνέχοντος, καὶ περιέχοντος, καὶ περιλαμβάνοντος, διαλυόμενα εἰς γένεσιν ἑτέρων ὁμοίων. ἔσῃ ποτὲ ἄρα τοιαύτη, οἵα θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις οὕτω

συμπολιτεύεσθαι, ὡς μήτε μέμφεσθαί τι αὐτοῖς, μήτε καταγινώσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν; παρατήρει τί σου ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὡς ὑπὸ φύσεως μόνον διοικουμένου. εἶτα ποίει αὐτὸ καὶ προσίεσο, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαί σου ἡ ὡς ζώου φύσις. ἑξῆς δὲ παρατηρητέον, τί ἐπιζητεῖ σου ἡ ὡς ζώου φύσις. καὶ πᾶν τοῦτο παραληπτέον, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαι, ἡ ὡς ζώου λογικοῦ φύσις. ἔστι δὲ τὸ λογικὸν εὐθὺς καὶ πολιτικόν. τούτοις δὴ κανόσι χρώμενος μηδὲν περιεργάζου. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἤτοι οὕτως συμβαίνει, ὡς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὡς οὐ πέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν οὖν συμβαίνει σοι ὡς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέραινε· ἀλλ' ὡς πέφυκας φέρε. εἰ δὲ ὡς μὴ πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέραινε. φθαρήσεται γάρ σε ἀπαναλῶσαν. μέμνησο μέντοι ὅτι πέφυκας φέρειν πᾶν, περὶ οὗ ἐπὶ τῇ ὑπολήψει ἐστὶ τῇ σῇ φορητὸν καὶ ἀνεκτὸν αὐτὸ ποιῆσαι, κατὰ φαντασίαν τοῦ συμφέρειν ἢ καθήκειν σεαυτῷ τοῦτο ποιεῖν. Εἰ μὲν σφάλλεται, διδάσκειν εὐμενῶς, καὶ τὸ παρορώμενον δεικνύναι. εἰ δὲ ἀδυνατεῖς, σεαυτὸν αἰτιᾶσθαι, ἢ μηδὲ σεαυτόν. Ὅ, τι ἄν σοι συμβαίνῃ, τοῦτό σοι ἐξ αἰῶνος προκατεσκευάζετο, καὶ ἡ ἐπιπλοκὴ τῶν αἰτίων συνέκλωθε, τήν τε σὴν ὑπόστασιν ἐξ ἀϊδίου, καὶ τὴν τούτου σύμβασιν. Εἴτε ἄτομοι, εἴτε φύσεις, πρῶ-

τον

τον κείσθω ὅτι μέρος εἰμὶ τοῦ ὅλου ὑπὸ φύσεως διοικουμένου. ἔπειτα, ὅτι ἔχω πως οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη. τούτων γὰρ μεμνημένος, καθότι μὲν μέρος εἰμὶ, οὐδενὶ δυσαρεστήσω τῶν ἐκ τοῦ ὅλου ἀπονεμομένων. οὐδὲν γὰρ βλαβερὸν τῷ μέρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. οὐ γὰρ ἔχει τί τὸ ὅλον, ὃ μὴ συμφέρει ἑαυτῷ. πασῶν μὲν φύσεων κοινὸν ἐχουσῶν τοῦτο· τῆς δὲ τοῦ κόσμου προσειληφυίας, τὸ μηδὲ ὑπό τινος ἔξωθεν αἰτίας ἀναγκάζεσθαι βλαβερόν τι ἑαυτῇ γεννᾶν. κατὰ μὲν δὴ τὸ μεμνῆσθαι ὅτι μέρος εἰμὶ ὅλου τοῦ τοιούτου, εὐαρεστήσω παντὶ τῷ ἀποβαίνοντι, καθόσον δὲ ἔχω πως οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, οὐδὲν πράξω ἀκοινώνητον· μᾶλλον δὲ στοχάσομαι τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πᾶσαν ὁρμὴν ἐμαυτοῦ ἄξω, καὶ ἀπὸ τοὐναντίου ἀπάξω. Τούτων δὲ οὕτω περαινομένων, ἀνάγκη τὸν βίον εὐροεῖν· ὡς ἂν καὶ πολίτου βίον εὔρουν ἐπινοήσειας προϊόντος διὰ πράξεων τοῖς πολίταις λυσιτελῶν, καὶ ὅπερ ἂν ἡ πόλις ἀπονέμῃ τοῦτο ἀσπαζομένου. Τοῖς μέρεσι τοῦ ὅλου, ὅσα φημὶ περιέχεται ὑπὸ τοῦ κόσμου, ἀνάγκη φθείρεσθαι. λεγέσθω δὲ τοῦτο σημαντικῶς τοῦ ἀλλοιοῦσθαι. εἰ δὲ φημὶ κακόν τε, καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι τοῦτο αὐτοῖς, οὐκ ἂν τὸ ὅλον καλῶς διεξάγοιτο, τῶν μερῶν εἰς ἀλλοτρίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς

τὸ φθείρεσθαι διαφόρως κατεσκευασμένων. πότερον γὰρ ἐπεχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἑαυτῆς μέρη κακοῦν, καὶ περιπτωτικὰ τῷ κακῷ, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔμπτωτα εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν, ἢ ἔλαθεν αὐτὴν τοιάδε τινὰ γινόμενα; ἀμφότερα γὰρ ἀπίθανα. εἰ δέ τις καὶ ἀφέμενος τῆς φύσεως, κατὰ τὸ πεφυκέναι ταῦτα ἐξηγοῖτο, καὶ ὡς γελοῖον, ἅμα μὲν φάναι πεφυκέναι τὰ μέρη τοῦ ὅλου μεταβάλλειν, ἅμα δὲ ὡς ἐπί τινι τῶν παρὰ φύσιν συμβαίνοντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν· ἄλλως τε καὶ τῆς διαλύσεως εἰς ταῦτα γινομένης, ἐξ ὧν ἕκαστον συνίσταται. ἤτοι γὰρ σκεδασμὸς στοιχείων ἐξ ὧν συνεκρίθη, ἢ τροπή, τοῦ μὲν στερεμνίου εἰς τὸ γεῶδες· τοῦ δὲ πνευματικοῦ, εἰς τὸ ἀερῶδες. ὥστε καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι εἰς τὸν τοῦ ὅλου λόγον, εἴτε κατὰ περίοδον ἐκπυρουμένου, εἴτε ἀιδίοις ἀμοιβαῖς ἀνανεουμένου. καὶ τὸ στερέμνιον δὲ, καὶ τὸ πνευματικὸν μὴ φαντάζου τὸ ἀπὸ τῆς γενέσεως. πᾶν γὰρ τοῦτο ἐχθὲς, καὶ τρίτην ἡμέραν, ἐκ τῶν σιτίων καὶ ἑλκομένου ἀέρος τὴν ἐπιρροὴν ἔλαβεν. τοῦτο οὖν ὃ ἔλαβε, μεταβάλλει, οὐχ ὃ ἡ μήτηρ ἔτεκεν· ὑπόθου δ' ὅτι ἐκεῖνό σε λίαν προσπλέκει τῷ ἰδίως ποιῷ, οὐδὲν ὄντι οἶμαι πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον. Ὀνόματα θέμενος σαυτῷ ταῦτα, ἀγαθός, αἰδήμων, ἀληθής, ἔμφρων, σύμφρων, ὑπέρφρων,

φρων, πρόσεχε μήποτε μετονομάζῃ, καὶ ἀπολλύῃς ταῦτα τὰ ὀνόματα. καὶ ταχέως ἐπάνιε ἐπ' αὐτά. μέμνησο δὲ, ὅτι τὸ μὲν ἔμφρον, ἐβούλετό σοι σημαίνειν τὴν ἐφ' ἕκαστα διαληπτικὴν ἐπίστασιν, καὶ τὸ ἀπαρενθύμητον. τὸ δὲ σύμφρον, τὴν ἑκούσιον ἀπόδεξιν τῶν ὑπὸ τῆς κοινῆς φύσεως ἀπονεμομένων. τὸ δὲ ὑπέρφρον, τὴν ὑπέρτασιν τοῦ φρονοῦντος μορίου ὑπὲρ λείαν ἢ τραχεῖαν κίνησιν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δοξάριον, καὶ τὸν θάνατον καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐὰν οὖν διατηρῇς σεαυτὸν ἐν τούτοις τοῖς ὀνόμασι, μὴ γλιχόμενος τοῦ ὑπ' ἄλλων κατὰ ταῦτα ὀνομάζεσθαι, ἔσῃ ἕτερος. καὶ εἰς βίον εἰσελεύσῃ ἕτερον, τὸ γὰρ ἔτι τοιοῦτον εἶναι οἷος μέχρι νῦν γέγονας, καὶ ἐν βίῳ τοιούτῳ σπαράσσεσθαι καὶ μολύνεσθαι, λίαν ἐστὶν ἀναισθήτου καὶ φιλοψύχου, καὶ ὁμοίου τοῖς ἡμιβρώτοις θηριομάχοις· οἵ τινες μεστοὶ τραυμάτων καὶ λύθρου, παρακαλοῦσιν ὅμως εἰς τὴν αὔριον φυλαχθῆναι, παραβληθησόμενοι τοιοῦτοι· τοῖς αὐτοῖς ὄνυξι καὶ δήγμασιν. Ἐμβίβασον οὖν σαυτὸν εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα. κἂν μὲν ἐπ' αὐτῶν μένειν δύνῃ, μένε ὥσπερ εἰς μακάρων τινὰς νήσους μετῳκισμένος. ἐὰν δὲ αἴσθῃ ὅτι ἐκπίπτεις, καὶ οὐ περικρατεῖς, ἄπιθι θαῤῥῶν εἰς γωνίαν τινὰ, ὅπου κρατήσεις, ἢ καὶ παντάπασιν ἔξιθι τοῦ βίου, μὴ ὀργιζόμενος, ἀλλὰ ἁπλῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ αἰδημόνως.

ἐάν γε τοῦτο μόνον πράξας ἐν τῷ βίῳ, τὸ οὕτως ἐξελθεῖν. Πρὸς μέν τοι τὸ μεμνῆσθαι τῶν ὀνομάτων, μεγάλως; συλλήψεταί σοι, τὸ μεμνῆσθαι θεῶν καὶ ὅτι περ οὐ κολακεύεσθαι οὗτοι θέλουσιν, ἀλλὰ ἐξομοιοῦσθαι ἑαυτοῖς τὰ λογικὰ πάντα. καὶ εἶναι τὴν μὲν συκῆν τὰ συκῆς ποιοῦσαν· τὸν δὲ κύνα, τὰ κυνός. τὴν δὲ μέλισσαν, τὰ μελίσσης. τὸν δὲ ἄνθρωπον, τὰ ἀνθρώπου. Μῖμος πόλεμος, πτοία, νάρκη, δουλεία, καθ᾽ ἡμέραν ἀπαλείψεταί σου τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα δόγματα, ὁπόσα ὁ φυσιολογητὸς φαντάζῃ καὶ παραπέμπεις. δεῖ δὲ πᾶν οὕτω βλέπειν καὶ πράσσειν, ὥστε καὶ τὸ περιστατικὸν ἅμα συντελεῖσθαι, καὶ ἅμα τὸ θεωρητικὸν ἐνεργεῖσθαι. καὶ τὸ ἐκ τῆς περὶ ἑκάστων ἐπιστήμης αὔθαδες σώζεσθαι λανθάνον, οὐχὶ κρυπτόμενον. πότε γὰρ ἁπλότητος ἀπολαύσεις, πότε δὲ σεμνότητος, πότε δὲ τῆς ἐφ᾽ ἑκάστου γνωρίσεως, τί τέ ἐστι κατ᾽ οὐσίαν καὶ τίνα χώραν ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἐπὶ πόσον πέφυκεν ὑφίστασθαι καὶ ἐκ τινῶν συγκέκριται, καὶ τίσι δύναται ὑπάρχειν, καὶ τίνες δύνανται αὐτὸ διδόναι τε καὶ ἀφαιρεῖσθαι. ἀράχνιον μυῖαν θηράσαν μεγαφρονεῖ, ἄλλος δὲ λαγίδιον, ἄλλος δὲ ὑποχῇ ἀφύην, ἄλλος δὲ σιΐδια· ἄλλος δὲ ἄρκτους· ἄλλος Σαρμάτας. οὗτοι γὰρ οὐ λῃσταί; ἐὰν τὰ δόγματα ἐξετάζῃς. πῶς εἰς ἄλληλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικὴν μέθοδον κτῆσαι. καὶ διηνεκῶς πρόσεχε, καὶ

συγγυμνά

συγγυμνάσθητι περὶ τοῦτο τὸ μέρος. οὐδὲν γὰρ οὕτω μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. ἐξεδύσατο τὸ σῶμα. καὶ ἐννοήσας, ὅτι ὅσον οὐδέπω πάντα ταῦτα καταλιπεῖν ἀπιόντα ἐξ ἀνθρώπων δεήσει, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυτὸν, δικαιοσύνῃ μὲν εἰς τὰ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ ἐνεργούμενα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συμβαίνουσι, τῇ τῶν ὅλων φύσει. τί δ᾽ ἐρεῖ τις ἢ ὑπολήψεται περὶ αὐτοῦ, ἢ πράξει κατ᾽ αὐτοῦ, οὐδ᾽ εἰς νοῦν βάλλεται. δύο τούτοις ἀρκούμενος αὐτὸς, δικαιοπραγεῖν τὸ νῦν πρασσόμενον, καὶ φιλεῖν τὸ νῦν ἀπονεμόμενον ἑαυτῷ. ἀσχολίας δὲ πάσας καὶ σπουδὰς ἀφῆκεν. καὶ οὐδὲν ἄλλο βούλεται, ἢ εὐθεῖαν περαίνειν διὰ τοῦ νόμου, καὶ εὐθεῖαν περαίνοντι ἕπεσθαι τῷ θεῷ. Τίς ὑπονοίας χρεία, παρὸν σκοπεῖν τί δεῖ πραχθῆναι. κἂν μὲν συνορᾷς εὐμενῶς, ἀμεταστρεπτὶ ταύτῃ χωρεῖν. ἐὰν δὲ μὴ συνορᾷς, ἐπέχειν, καὶ συμβούλοις τοῖς ἀρίστοις χρῆσθαι. ἐὰν δὲ ἕτερά τινα πρὸς ταῦτα ἀντιβαίνῃ, προϊέναι κατὰ τὰς παρούσας ἀφορμὰς λελογισμένως, ἐχόμενον τοῦ φαινομένου δικαίου. ἄριστον γὰρ κατατυγχάνειν τούτου. ἐπεί τοι ἥγε ἀπόπτωσις ἀπὸ τούτου. ἔστω, σχολαῖόν τι καὶ ἅμα εὐκίνητόν ἐστι, καὶ φαιδρὸν ἅμα, καὶ συνεστηκὸς ὁ τῷ λόγῳ κατὰ πᾶν ἑπόμενος. Πυνθάνεσθαι ἑαυτοῦ, εὐθὺς ἐξ ὕπνου γινόμενος, μήτι διοίσει σοι,

ἐὰν

ἐὰν ὑπὸ ἄλλου γίνηται τὰ δίκαια καὶ καλῶς ἔχοντα; οὐ διοίσει. μήτι ἐπιλέληθαι, ὅτι οὗτοι οἱ ἐν τοῖς περὶ ἄλλων ἐπαίνοις καὶ ψόγοις φρυαττόμενοι, τοιοῦτοι μὲν ἐπὶ τῆς κλίνης εἰσὶ, τοιοῦτοι δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἷα δὲ ποιοῦσιν, οἷα δὲ φεύγουσιν, οἷα δὲ διώκουσιν, οἷα δὲ κλέπτουσιν, οἷα δὲ ἁρπάζουσιν, οὐ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ τῷ τιμιωτάτῳ ἑαυτῶν μέρει, ᾧ γίνεται ὅταν θέλῃ, πίστις, αἰδὼς, ἀλήθεια, νόμος, ἀγαθὸς δαίμων. Τῇ πάντα διδούσῃ καὶ ἀπολαμβανούσῃ φύσει, ὁ πεπαιδευμένος καὶ αἰδήμων λέγει· δὸς ὃ θέλεις, ἀπόλαβε ὃ θέλεις. λέγει δὲ τοῦτο οὐ καταθρασυνόμενος, ἀλλὰ πειθαρχῶν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ. ὀλίγον ἐστὶ τὸ ὑπολειπόμενον τοῦτο. ζῆσον ὡς ἐν ὄρει. οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐκεῖ ἢ ὧδε ἐάν τις πανταχοῦ ὡς ἐν πόλει τῷ κόσμῳ. ἰδέτωσαν, ἱστορησάτωσαν οἱ ἄνθρωποι, ἄνθρωπον ἀληθινὸν κατὰ φύσιν ζῶντα. εἰ μὴ φέρουσιν, ἀποκτεινάτωσαν. κρεῖττον γὰρ ἢ οὕτω ζῆν. Μηκέτι ὅλως περὶ τοῦ οἷόν τινα εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα διαλέγεσθαι. ἀλλὰ εἶναι τοιοῦτον. Τοῦ ὅλου αἰῶνος, καὶ τῆς ὅλης οὐσίας συνεχῶς φαντασία. καὶ ὅτι πάντα τὰ κατὰ μέρος, ὡς μὲν πρὸς οὐσίαν κεγχραμίς· ὡς δὲ πρὸς χρόνον, τρυπάνου περιστροφή. Εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων ἐφιστάντα, ἐπινοεῖν αὐτὸ ἤδη διαλυόμενον,

νον, καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ οἷον σήψει ἢ σκεδάσει γινόμενον: ἢ καθότι ἕκαστον πέφυκεν ὥσπερ θνήσκειν. Οἷοί εἰσιν, ἐσθίοντες, καθεύδοντες, ὀχεύοντες, ἀποπατοῦντες, τὰ ἄλλα, εἶτα οἷοι ἀνδρονομούμενοι, καὶ γαυρούμενοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑπεροχῆς ἐπιπλήττοντες· πρὸ ὀλίγου δὲ ἐδούλευον πόσοις, καὶ δι' οἷα: καὶ μετ' ὀλίγον, ἐν τοιούτοις ἔσονται. Συμφέρει ἑκάστῳ, ὃ φέρει ἑκάστῳ ἡ τῶν ὅλων φύσις. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει. ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα· ἐρᾷ δὲ ὁ σεμνὸς αἰθήρ· ἐρᾷ δὲ ὁ κόσμος ποιῆσαι ὃ ἂν μέλλῃ γίνεσθαι. λέγω οὖν τῷ κόσμῳ ὅτι σοὶ συνερῶ. μήτι δ' οὕτω κἀκεῖνο γίνεται καὶ λέγεται, ὅτι φιλεῖ τοῦτο γίνεσθαι. ἤτοι ἐνταῦθα ζῇς, καὶ ἤδη εἴθικας, ἢ ἔξω ὑπάγεις, καὶ τοῦτο ἤθελες. ἢ ἀποθνήσκεις, καὶ ἀπελειτούργησας. παρὰ δὲ ταῦτα οὐδέν. οὐκοῦν εὐθύμει. ἐναργὲς ἔστω ἀεί, τὸ ὅτι τοιοῦτο ἐκεῖνο ὁ ἀγρός ἐστι. καὶ πῶς πάντα ἐστὶ ταυτὰ ἐνθάδε τοῖς ἐν ἄκρῳ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἢ ὅπου θέλεις. ἄντικρυς γὰρ εὑρήσεις τὰ τοῦ Πλάτωνος, σηκὸν ἐν ὄρει φησὶ περιβαλλόμενος, καὶ βάλλειν βλήματα. Τί ἐστί μοι τὸ ἡγεμονικόν μου. καὶ ποῖόν τι ἐγὼ αὐτὸ ποιῶ νῦν, καὶ πρὸς τί ποτε αὐτῷ νῦν χρῶμαι; μήτι κενὸν νοῦ ἐστι; μήτι ἀπόλυτον καὶ ἀπεσπασμένον κοινωνίας; μήτι προστετηκὸς καὶ ἀνακε-

ὅλην Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου, πάντα γὰρ ἐκεῖνα τοιαῦτα ἦν. μόνον δι' ἑτέρων φαντάζου πάντα τὸν ἐφ' ὡτινιοῦν λυπούμενον, ἢ δυσαρεστοῦντα, ὅμοιον τῷ θυομένῳ χοιριδίῳ, καὶ ἀπολακτίζοντι καὶ κεκραγότι. ὅμοιον καὶ ὁ οἰμώζων ἐπὶ τοῦ κλινιδίου μόνος σιωπῇ τὴν ἔνδεσιν ἡμῶν, καὶ ὅτι μόνῳ τῷ λογικῷ ζῴῳ δέδοται, τὸ ἑκουσίως ἕπεσθαι τοῖς γινομένοις. τὸ δὲ ἕπεσθαι ψιλὸν πᾶσιν ἀναγκαῖον. κατὰ μέρος ἐφ' ἑκάστου ὧν ποιεῖς ἐφιστάμενος, ἐρώτα σεαυτόν, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὸ τούτου στέρεσθαι. Ὅταν προσκόπτῃς ἐπί τινος ἁμαρτίᾳ, εὐθὺς μεταβὰς ἐπιλογίζου τί παρόμοιον ἁμαρτάνεις. οἷον ἀργύριον ἀγαθὸν εἶναι κρίνων, τὴν ἡδονήν, ἢ τὸ δοξάριον. καὶ κατ' εἶδος. τούτῳ γὰρ ἐπιβάλλων ταχέως ἐπιλήσῃ τῆς ὀργῆς, συμπίπτοντος τοῦ ὅτι βιάζεται. τί γὰρ ποιήσει; ἢ εἰ δύνασαι, ἄφελε αὐτοῦ τὸ βιαζόμενον. Σατύρωνα ἰδών, Σωκρατικὸν φαντάζου ἢ Εὐτυχῆ, ἢ Ὑμένα. καὶ Εὐφράτην ἰδών, Εὐτυχίωνα, ἢ Σιλουανὸν φαντάζου. καὶ Ἀλκίφρονα, Τροπαιοφόρον φαντάζου. καὶ Ξενοφῶντα ἰδών, Κρίτωνα ἢ Σεβῆρον φαντάζου. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀπιδὼν τῶν Καισάρων τινὰ φαντάζου, καὶ ἐφ' ἑκάστου τὸ ἀνάλογον. εἶτα συμπροσπιπτέτω σοι. ποῦ οὖν ἐκεῖνοι; οὐδαμοῦ, ἢ ὁπουδή. οὕτως γὰρ συνεχῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, καπνόν, καὶ τὸ μηδέν. μάλιστα ἐὰν συμμνημονεύσῃς, ὅτι τὸ

ἅπαξ

ἅπαξ μεταβαλὸν οὐκέτι ἔσται ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ. σὺ οὖν ἐν τίνι; τί δ᾽ οὐκ ἀρκεῖ σοι τὸ βραχὺ τοῦτο κοσμίως διαπεράσαι; οἵαν ὕλην καὶ ὑπόθεσιν φεύγεις; τί γάρ ἐστι πάντα ταῦτα ἄλλο, πλὴν γυμνάσματα λόγου ἑωρακότος ἀκριβῶς καὶ φυσιολόγως τὰ ἐν τῷ βίῳ; μένε οὖν, μέχρι ἐξοικειώσῃς σαυτῷ καὶ ταῦτα· ὡς ἐῤῥωμένος στόμαχος πάντα ἐξοικειοῖ, ὡς τὸ λαμπρὸν πῦρ, ὅτι ἂν βάλῃς, φλόγα ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐγὴν ποιεῖ. Μηδενὶ ἐξέστω εἰπεῖν ἀληθεύοντι περὶ σοῦ, ὅτι οὐχ ἁπλοῦς, ἢ ὅτι οὐκ ἀγαθός· ἀλλὰ ψευδέσθω, ὅστις τούτων τι περὶ σοῦ ὑπολήψεται. πᾶν δὲ τοῦτο ἐπὶ σοί. τίς γὰρ ὁ κωλύων ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἁπλοῦν; σὺ μόνον κρῖνον μηκέτι ζῆν, εἰ μὴ τοιοῦτος ἔσῃ. οὐδὲ γὰρ αἱρεῖ λόγος μὴ τοιοῦτον ὄντα. Τί ἐστι τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης δυνάμενον κατὰ τὸ ὑγιέστατον πραχθῆναι, ἢ ῥηθῆναι; ὅτι γὰρ ἂν τοῦτο ᾖ, ἔξεστιν αὐτὸ πρᾶξαι ἢ εἰπεῖν. καὶ μὴ προφασίζου, ὡς κωλυόμενος. οὐ πρότερον παύσῃ στένων, πρὶν ἢ τοῦτο πάθῃς. Ὅτι οἷόν ἐστι τοῖς ἡδυπαθοῦσιν ἡ τρυφή, τοῦτό σοι τὸ ἐπὶ τῆς ὑποβαλλομένης καὶ ὑποπιπτούσης ὕλης ποιεῖν τὰ οἰκεῖα τῇ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῇ. ἀπόλαυσιν γὰρ δεῖ ὑπολαμβάνειν, πᾶν ὃ ἔξεστι κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ἐνεργεῖν. πανταχοῦ δὲ ἔξεστι. τῷ μὲν οὖν κυλίνδρῳ, οὐ πανταχοῦ δίδοται

φέρεσθαι

φέρεσθαι τὴν ἰδίαν κίνησιν· οὐδὲ τῷ ὕδατι, οὐδὲ πυρὶ, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ὅσα ὑπὸ φύσεως ἢ ψυχῆς ἀλόγου διοικεῖται· τὰ γὰρ διείργοντα καὶ ἐνιστάμενα πολλά. Νοῦς δὲ καὶ λόγος διὰ παντὸς τοῦ ἀντιπίπτοντος οὕτως πορεύεσθαι δύναται, ὡς πέφυκε, καὶ ὡς θέλει. ταύτην τὴν ῥαστώνην πρὸ ὀμμάτων τιθέμενος καθ' ἣν ἐνεχθήσεται ὁ λόγος διὰ πάντων. ὡς πῦρ ἄνω, ὡς λίθος κάτω, ὡς κύλινδρος κατὰ πρανοῦς, μηκέτι μηδὲν ἐπιζήτει. τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγκόμματα ἤτοι τοῦ σωματίου ἐστὶ τοῦ νεκροῦ, ἢ χωρὶς ὑπολήψεως, καὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου ἐνδόσεως, οὐ θραύει, οὐδὲ ποιεῖ κακὸν οὐδ' ὁτιοῦν· ἐπεί τοι ὁ πάσχων αὐτὸ, κακὸς ἂν εὐθὺς ἐγίνετο. ἐπὶ γοῦν τῶν ἄλλων κατασκευασμάτων πάντων ὅ τι ἂν κακόν τινι αὐτῶν συμβῇ, παρὰ τοῦτο χεῖρον γίνεται αὐτὸ τὸ πάσχον· ἐνταῦθα δὲ εἰ δεῖ εἰπεῖν, καὶ κρείττων γίνεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐπαινετώτερος, ὀρθῶς χρώμενος τοῖς προσπίπτουσιν. ὅλως δὲ μέμνησο, ὅτι τὸν φύσει πολίτην οὐδὲν βλάπτει, ὃ πόλιν οὐ βλάπτει· οὐδέ γε πόλιν βλάπτει, ὃ νόμον οὐ βλάπτει· τούτων δὲ τῶν καλουμένων ἀκληρημάτων οὐδὲν βλάπτει νόμον. ὃ τοίνυν νόμον οὐ βλάπτει, οὔτε πόλιν, οὔτε πολίτην. Τῷ δεδηγμένῳ ὑπὸ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, ἀρκεῖ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ ἐν μέσῳ κείμενον

εἰς ὑπόμνησιν ἀλυπίας καὶ ἀφοβίας. οἷον, φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη· ὣς ἀνδρῶν γενεή, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Φυλλάριον δὲ καὶ τὰ τεκνία σου· φυλλάρια δὲ καὶ ταῦτα τὰ ἐπιβοῶντα ἀξιοπίστως, καὶ ἐπιφημοῦντα· ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων καταρώμενα, ἢ ἡσυχῇ ψέγοντα, καὶ χλευάζοντα. φυλλάρια δὲ ὁμοίως, καὶ τὰ διαδεξόμενα τὴν ὑστεροφημίαν. πάντα γὰρ ταῦτα ἔαρος ἐπιγίνεται ὥρῃ, εἶτα ἄνεμος καταβέβληκεν, ἔπειθ' ἡ ὕλη ἕτερα ἀντὶ τούτων φύει. τὸ δὲ ὀλιγοχρόνιον κοινὸν πᾶσιν· ἀλλὰ σὺ πάντα ὡς αἰώνια ἐσόμενα φεύγεις, καὶ διώκεις, μικρὸν καὶ καταμύσεις. τὸν δὲ ἐξενεγκόντα σε ἤδη, ἄλλος θρηνήσει. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλμὸν πάντα ὁρᾶν δεῖ τὰ ὁρατά, καὶ μὴ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω· τοῦτο γὰρ ὀφθαλμιῶντός ἐστι. καὶ τὴν ὑγιαίνουσαν ἀκοὴν, καὶ ὄσφρησιν εἰς πάντα δεῖ τὰ ἀκουστὰ καὶ ὀσφραντὰ ἑτοίμην εἶναι. καὶ τὸν ὑγιαίνοντα στόμαχον πρὸς πάντα τρόφιμα ὁμοίως ἔχειν. ὡς μύλην πρὸς πάντα ὅσα ἀλέσουσα κατεσκεύασται. καὶ τοίνυν τὴν ὑγιαίνουσαν διάνοιαν πρὸς πάντα δεῖ τὰ συμβαίνοντα ἑτοίμην εἶναι. ἡ δὲ λέγουσα τὰ τεκνία σωζέσθω, καὶ πάντες ὅ, τι ἂν πράξω ἐπαινείτωσαν, ὀφθαλμός ἐστι τὰ χλωρὰ ζητῶν, ἢ ὀδόντες τὰ ἁπαλά. οὐδείς ἐστιν οὕτως εὔποτμος ᾧ ἀποθνήσκοντι οὐ παρεστήξονταί τινες

ἀσπαζόμενοι τὸ συμβαῖνον κακόν. σπουδαῖος καὶ σοφὸς ἦν, μὴ τὸ πανύστατον ἔσται τις ὁ καθ' αὑτὸν λέγων, ἀναπνεύσομέν ποτε ἀπὸ τούτου τοῦ παιδαγωγοῦ. χαλεπὸς μὲν οὐδενὶ ἡμῶν ἦν· ἀλλὰ ᾐσθανόμην ὅτι ἡσυχῇ καταγινώσκει ἡμῶν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου. ἐφ' ἡμῶν δὲ πόσα ἄλλα ἐστὶ δι' ἃ πολύς ὁ ἀπαλλακτιῶν ἡμῶν. τοῦτο οὖν ἐννοήσεις ἀποθνήσκων, καὶ εὐκολώτερον ἐξελεύσῃ, λογιζόμενος, ἐκ τοιούτου βίου ἀπέρχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ κοινωνοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἠγωνισάμην, ηὐξάμην, ἐφρόντισα, αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἐθέλουσί με ὑπάγειν, ἄλλην τινὰ τυχὸν ἐκ τούτου ῥαστώνην ἐλπίζοντες. τί ἂν οὖν τις ἀντέχοιτο τῆς ἐνταῦθα μακροτέρας διατριβῆς. Μὴ μέντοι διὰ τοῦτο ἔλαττον εὐμενὴς αὐτοῖς ἄπιθι, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθος διασώζων, φίλος, καὶ εὔνους, καὶ ἵλεως, καὶ μὴ πάλιν ὡς ἀποσπώμενος. ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τοῦ εὐθανατοῦντος, εὐκόλως τὸ ψυχάριον ἀπὸ τοῦ σώματος ἐξειλεῖται, τοιαύτην καὶ τὴν ἀπὸ τούτων ἀποχώρησιν δεῖ γενέσθαι. καὶ γὰρ τούτοις ἡ φύσις συνῆψε, καὶ συνέκρινεν. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύομαι, ὡς ἀπὸ οἰκείων μὲν, οὐ μὴν ἀνθελκόμενος, ἀλλ' ἀβιάστως. ἓν γὰρ καὶ τοῦτο τῶν κατὰ φύσιν. Ἔθιζον ἐπὶ παντὸς ὡς οἷόν τε τοῦ πρασσομένου ὑπό τινος, ἐπιζητεῖν κατὰ σαυτὸν, οὗτος τοῦτο, ἐπὶ τίνα φέρει. ἄρχου δὲ ἀπὸ

σαυτοῦ, καὶ σεαυτὸν πρὸς τοῦτο ἐξέταζε. Μέμνησο ὅτι τὸ νευροσπαστοῦν ἐστιν ἐκεῖνο, τὸ ἔνδον ἐγκεκρυμμένον· ἐκεῖνο ῥητορεία, ἐκεῖνο ζωή, ἐκεῖνο, εἰ δεῖ εἰπεῖν, ἄνθρωπος. μηδέποτε συμπεριφαντάζου τὸ περικείμενον ἀγγειῶδες, καὶ τὰ ὀργάνια ταῦτα τὰ περιπεπλασμένα. ὅμοια γάρ ἐστι σκεπάρνῳ. μόνον δὲ διαφέροντα, καθότι προσφυῆ ἐστιν· ἐπεί τοι οὐ μᾶλλόν τι τούτων ὄφελός ἐστι τῶν μορίων, χωρὶς τῆς κινούσης καὶ ἰσχούσης αὐτὰ αἰτίας, ἢ τῆς κερκίδος τῇ ὑφαντείᾳ, καὶ τοῦ καλάμου τῷ γράφοντι, καὶ τοῦ μαστιγίου τῷ ἡνιόχῳ.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλίον ια΄.

ΤΑ' ἴδια τῆς λογικῆς ψυχῆς· ἑαυτὴν ὁρᾷ, ἑαυτὴν διαρθροῖ, ἑαυτὴν ὁποίαν ἂν βούληται ποιεῖ, τὸν καρπὸν ὃν φέρει αὐτὴ καρποῦται (τοὺς μὲν τῶν φυτῶν καρποὺς, καὶ τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ζώων ἄλλοι καρποῦνται) τοῦ ἰδίου τέλους τυγχάνει, ὅπου ἂν τὸ τοῦ βίου πέρας ἐπιστῇ. οὐχ ὥσπερ ἐπὶ ὀρχήσεως καὶ

ὑπο-

ὑποκρίσεως καὶ τῆς τοιαύτης ἀτελὴς γίνεται ἡ ὅλη πρᾶξις ἐάν τι ἐγκόψῃ. ἀλλ' ἐπὶ παντὸς μέρους, καὶ ὅπου ἂν καταληφθῇ, πλήρες καὶ ἀπροσδεὲς ἑαυτῇ τὸ προτεθὲν ποιεῖ· ὥστε εἰπεῖν, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμά. ἔτι δὲ περιέρχεται τὸν ὅλον κόσμον, καὶ τὸ περὶ αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ σχῆμα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀπειρίαν τοῦ αἰῶνος ἐκτείνεται, καὶ τὴν περιοδικὴν παλιγγενεσίαν τῶν ὅλων ἐμπεριλαμβάνει, καὶ περινοεῖ, καὶ θεωρεῖ. ὅτι οὐδὲν νεώτερον ὄψονται οἱ μεθ' ἡμᾶς, οὐδὲ περιττότερον εἶδον οἱ πρὸ ἡμῶν· ἀλλὰ τρόπον τινὰ ὁ τεσσαρακοντούτης, ἐὰν νοῦν ὁποσονοῦν ἔχῃ, πάντα τὰ γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμενα ἑώρακε κατὰ τὸ ὁμοειδές. ἴδιον δὲ λογικῆς ψυχῆς, καὶ τὸ φιλεῖν τὸν πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ αἰδώς, καὶ τὸ μηδὲν ἑαυτῆς προτιμᾶν, ὅπερ ἴδιον καὶ νόμου, οὕτως ἄρα οὐδὲν διήνεγκε λόγος ὀρθὸς, καὶ λόγος δικαιοσύνης· ᾠδῆς ἐπιτερποῦς, καὶ ὀρχήσεως, καὶ παγκρατίου καταφρονήσεις, ἐὰν τὴν μὲν ἐμμελῆ φωνὴν καταμερίσῃς εἰς ἕκαστον τῶν φθόγγων, καὶ καθ' ἕνα πύθῃ σεαυτοῦ εἰ τούτου ἥττων εἶ. διατραπήσῃ γάρ. ἐπὶ δὲ ὀρχήσεως τὸ ἀνάλογον ποιήσας καθ' ἑκάστην κίνησιν ἢ σχέσιν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ παγκρατίου. ὅλως δ' οὖν χωρὶς ἀρετῆς, καὶ τῶν ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησο ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἵεσθαι. καὶ

τῇ διαιρέσει αὐτῆς εἰς καταφρόνησιν ἰέναι· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τὸν βίον ὅλον μετάφερε. οἵα ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἡ ἕτοιμος, ἐὰν ἤδη ἀπολυθῆναι δέῃ τοῦ σώματος· καὶ ἤτοι σβεσθῆναι, ἢ σκεδασθῆναι, ἢ συμμεῖναι. τὸ δὲ ἕτοιμον τοῦτο, ἵνα ἀπὸ ἰδικῆς κρίσεως ἔρχηται, μὴ κατὰ ψιλὴν παράταξιν ὡς οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ λελογισμένως, καὶ σεμνῶς. καὶ ὥστε καὶ ἄλλον πεῖσαι ἀτραγῴδως· πεποίηκά τι κοινωνικῶς· οὐκοῦν ὠφέλημαι. τοῦτο ἵνα ἀεὶ πρόχειρον ἀπαντᾷ· καὶ μηδαμοῦ παύου. Τίς σου ἡ τέχνη; ἀγαθὸν εἶναι. τοῦτο δὲ πῶς καλῶς γίνεται, ἢ ἐκ θεωρημάτων, τῶν μὲν, περὶ τῆς τοῦ ὅλου φύσεως, τῶν δὲ περὶ τῆς ἰδίας τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς. πρῶτον αἱ τραγῳδίαι παρήχθησαν ὑπομνηστικαὶ τῶν συμβαινόντων, καὶ ὅτι ταῦτα οὕτω πέφυκε γίνεσθαι. καὶ ὅτι οἷς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ψυχαγωγεῖσθε, τούτοις μὴ ἄχθεσθε ἐπὶ τῆς μείζονος σκηνῆς. ὁρᾶτε γὰρ, ὅτι οὕτω δεῖ ταῦτα περαίνεσθαι. καὶ ὅτι φέρουσιν αὐτὰ καὶ οἱ κεκραγότες· Ἰὼ Κιθαιρών. καὶ λέγεται δέ τινα ὑπὸ τῶν τὰ δράματα ποιούντων χρησίμως. οἷόν ἐστιν ἐκεῖνο μάλιστα·

Εἰ δ' ἠμελήθην ἐκ θεῶν καὶ παῖδ' ἐμώ.
Ἔχει λόγον καὶ τοῦτο.
Καὶ πάλιν,
Τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμέεσθαι καὶ
Βίου θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν.
Καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Μετὰ δὲ τὴν τραγῳδίαν ἡ ἀρχαία κωμῳδία παρήχθη, παιδαγωγικὴν παρρησίαν ἔχουσα, καὶ τῆς ἀτυφίας οὐκ ἀχρήστως δι' αὐτῆς τῆς εὐθυρρημοσύνης ὑπομιμνήσκουσα· πρὸς οἷόν τι καὶ Διογένης ταυτὶ παρελάμβανε. μετὰ ταῦτα τίς ἡ μέση κωμῳδία, καὶ λοιπὸν ἡ νέα πρὸς τί ποτε παρείληπται, ἣ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὴν ἐκ μιμήσεως φιλοτεχνίαν ὑπερρύη ἐπίστησον· ὅτι μὲν γὰρ λέγεται καὶ ὑπὸ τούτων τινὰ χρήσιμα, οὐκ ἀγνοεῖται. ἀλλὰ ἡ ὅλη ἐπιβολὴ τῆς τοιαύτης ποιήσεως καὶ δραματουργίας πρὸς τίνα ποτὲ σκοπὸν ἀπέβλεψε; πῶς ἐναργὲς προσπίπτει τὸ μὴ εἶναι ἄλλην βίου ὑπόθεσιν εἰς τὸ φιλοσοφεῖν οὕτως ἐπιτήδειον, ὡς ταύτην ἐν ᾗ νῦν ὢν τυγχάνεις. Κλάδος τοῦ προσεχοῦς κλάδου ἀποκοπεὶς, οὐ δύναται μὴ καὶ τοῦ ὅλου φυτοῦ ἀποκεκόφθαι. οὕτω δὴ καὶ ἄνθρωπος, ἑνὸς ἀνθρώπου ἀποσχισθεὶς ὅλης τῆς κοινωνίας ἀποπέπτωκε. κλάδον μὲν οὖν ἄλλος ἀποκόπτει, ἄνθρωπος δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν τοῦ πλησίον χωρίζει, μισήσας καὶ ἀποστραφεὶς, ἀγνοεῖ δὲ ὅτι καὶ τοῦ ὅλου πολιτεύματος ἅμα ἀποτέτμηκεν ἑαυτόν. πλὴν ἐκεῖνό γε δῶρον τοῦ συστησαμένου τὴν κοινωνίαν Διός. ἔξεστι γὰρ πάλιν ἡμῖν συμφῦναι τῷ προσεχεῖ, καὶ πάλιν τοῦ ὅλου συμπληρωτικοῖς γίνεσθαι. πλεονάκις μέντοι γινόμενον τὸ κατὰ τὴν τοιαύτην διαί-

ρισιν, δυσένωτον καὶ δυσαποκαθίστατον προχωροῦν ποιεῖ. ὅλως τε οὐχ ὅμοιος ὁ κλάδος ὁ ἀπ' ἀρχῆς συμβλαστήσας, καὶ σύμπνους συμμείνας τῷ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν αὖθις ἐγκεντρισθέντι. ὅ, τί ποτε λέγουσι οἱ φυτουργοὶ, ὁμοθαμνεῖν μὲν, μὴ ὁμοδογματεῖν δέ. Οἱ ἐνιστάμενοι προϊόντι σοι κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὑγιοῦς πράξεως ἀποστρέψαι σε οὐ δυνήσονται, οὕτως μηδὲ τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐμενείας ἐκκρουέτωσαν· ἀλλὰ φύλασσε ἑαυτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως. μὴ μόνον ἐπὶ τῆς εὐσταθοῦς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς κωλύειν ἐπιχειροῦντας, ἢ ἄλλως δυσχεραίνοντας πρᾳότητος. καὶ γὰρ τοῦτο ἀσθενὲς, τὸ χαλεπαίνειν αὐτοῖς ὥσπερ τὸ ἀποστῆναι τῆς πράξεως, καὶ ἐνδοῦναι καταπλαγέντα· ἀμφότεροι γὰρ ἐπίσης λιποτάκται, ὁ μὲν ὑποτρέσας, ὁ δὲ ἀλλοτριωθεὶς πρὸς τὸν φύσει συγγενῆ καὶ φίλον. Οὐκ ἔστι χείρων οὐδεμία φύσις τέχνης. καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμοῦνται. εἰ δὲ τοῦτο, ἡ πασῶν τῶν ἄλλων τελειοτάτη καὶ περιληπτικωτάτη φύσις, οὐκ ἂν ἀπολείποιτο τῆς τεχνικῆς εὐμηχανίας. πᾶσαι δέ γε τέχναι τῶν κρειττόνων ἕνεκεν τὰ χείρω ποιοῦσιν· οὐκοῦν καὶ ἡ κοινὴ φύσις. καὶ δὴ ἔνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης, ἀπὸ δὲ ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται. οὐ γὰρ τηρηθήσεται

διάκειται τὸ δίκαιον, ἐὰν ἤτοι διαφερώμεθα πρὸς τὰ μέσα, ἢ εὐεξαπάτητοι καὶ προπτωτικοὶ καὶ μεταπτωτικοὶ ὦμεν. Εἰ οὐκ ἔρχεται ἐπὶ σε τὰ πράγματα ὧν αἱ διώξεις καὶ φυγαὶ θορυβοῦσί σε. ἀλλὰ τρόπον τινὰ αὐτὸς ἐπ᾽ ἐκεῖνα ἔρχῃ. τὸ γοῦν κρίμα τὸ περὶ αὐτῶν, ἡσυχαζέτω, κἀκεῖνα μενεῖ ἀτρεμοῦντα, καὶ οὔτε διώκων οὔτε φεύγων ὀφθήσῃ. σφαῖρα ψυχῆς αὐτοειδής, ὅταν μήτε ἐκτείνηται ἐπί τι, μήτε ἔσω συντρέχῃ, μήτε συνιζάνῃ. ἀλλὰ φωτὶ λάμπηται, ᾧ τὴν ἀλήθειαν ὁρᾷ τὴν πάντων, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ.

Καταφρονήσει μού τις; ὄψεται. ἐγὼ δὲ ὄψομαι, ἵνα μή τι καταφρονήσεως ἄξιον πράσσων ἢ λέγων εὑρίσκωμαι. μισήσει; ὄψεται. ἀλλὰ ἐγὼ εὐμενὴς καὶ εὔνους παντί, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἕτοιμος τὸ παρορώμενον δεῖξαι, οὐκ ὀνειδιστικῶς, οὐδὲ ὡς κατεπιδεικνύμενος ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χρηστῶς, οἷος ὁ Φωκίων ἐκεῖνος, εἴ γε μὴ προσεποιεῖτο. τὰ ἔσω γὰρ δεῖ τοιαῦτα εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν βλέπεσθαι ἄνθρωπον πρὸς μηδὲν ἀγανακτικῶς διατιθέμενον, μηδὲ δεινοπαθοῦντα. τί γάρ σοι κακὸν εἰ αὐτὸς νῦν ποιεῖ τὸ ἤδη τῇ φύσει σου οἰκεῖον, οὐ δέχῃ τὸ νῦν τῇ τῶν ὅλων φύσει εὔκαιρον, ἄνθρωπος τεταγμένος πρὸς τὸ γίνεσθαι δι᾽ ὅτου δὴ τὸ κοινῇ συμφέρον; ἀλλήλων καταφρονοῦν-

τῶν, ἀλλήλοις ἀρεσκεύοντες, καὶ ἀλλήλων ὑπερέχειν θέλοντες, ἀλλήλοις ὑποκατακλίνονται. Ὡς σαπρὸς καὶ κίβδηλος ὁ λέγων, ἐγὼ προῄρημαι ἁπλῶς σοι προσφέρεσθαι. τί ποιεῖς ἄνθρωπε; τοῦτο οὐ δεῖ προλέγειν. αὐτὸ φανήσεται· ἐπὶ τοῦ μετώπου γεγράφθαι ὀφείλει· εὐθὺς ἡ φωνὴ τοιοῦτον ἠχεῖ, εὐθὺς ἐν τοῖς ὄμμασιν ἐξέχει, ὡς τῶν ἐραστῶν ἐν τῷ βλέμματι πάντα εὐθὺς γνωρίζει ὁ ἐρώμενος, τοιοῦτον ὅλως δεῖ τὸν ἁπλοῦν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, οἷον γράσωνα. ἵνα ὁ παραστὰς, ἅμα τῷ προσελθεῖν θέλει οὐ θέλει αἴσθηται. ἐπιτήδευσις δὲ ἁπλότητος σκάλμη ἐστίν. οὐδὲν ἐστὶν αἴσχιον λυκοφιλίας. πάντων μάλιστα τοῦτο φεῦγε, ὁ ἀγαθὸς, ὁ ἁπλοῦς, καὶ εὐμενὴς, ἐν τοῖς ὄμμασιν ἔχουσι ταῦτα. καὶ οὐ λανθάνει. κάλλιστα δὲ ζῆν, δύναμις αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ, ἐὰν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ἀδιαφορῇ, ἀδιαφορήσει δὲ, ἐὰν ἕκαστον αὐτῶν θεωρῇ διῃρημένως καὶ ὁλικῶς, καὶ μεμνημένος, ὅτι οὐδὲν αὐτῶν ὑπόληψιν περὶ αὐτῶν ἡμῖν ἐμποιεῖ, οὐδὲ ἔρχεται ἐφ' ἡμᾶς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀτρεμεῖ· ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν, οἱ τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις γεννῶντες καὶ οἷον γράφοντες ἑαυτοῖς, ἐξὸν μὲν μὴ γράφειν. ἐξὸν δὲ κἄν που λάθῃ, εὐθὺς ἐξαλεῖψαι. ὅτι ὀλίγου χρόνου ἔσται ἡ τοιαύτη προσοχή. καὶ λοιπὸν πεπαύσεται ὁ βίος. Τί μέντοι δύσκολον καλῶς ἔχειν ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ, χαῖρε αὐτοῖς.

καὶ

καὶ ῥᾴδια ἔστω σοι· εἰ δὲ παρὰ φύσιν, ζήτει τί ἐστι σοι κατὰ τὴν σὴν φύσιν, καὶ ἐπὶ τοῦτο σπεῦδε, κἂν ἄδοξον ᾖ. παντὶ γὰρ συγγνώμη τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζητοῦντι. Πόθεν ἐλήλυθεν ἕκαστον, καὶ ἐκ τίνων ἕκαστον ὑποκειμένων, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, καὶ οἷον ἔσται μεταβάλλον, καὶ ὡς οὐδὲν κακὸν πείσεται. καὶ πρῶτον, τίς ἡ πρὸς αὐτοὺς μοι σχέσις. καὶ ὅτι ἀλλήλων ἕνεκεν γεγόναμεν. Καὶ καθ' ἕτερον λόγον, προστησόμενος αὐτῶν γέγονα, ὡς κριὸς ποίμνης, ἢ ταῦρος ἀγέλης. ἄνωθεν δὲ ἔπιθι, ἀπὸ τοῦ Εἰ μὴ ἄτομοι, φύσις ἡ τὰ ὅλα διοικοῦσα. εἰ τοῦτο, τὰ χείρονα τῶν κρειττόνων ἕνεκεν· ταῦτα δὲ, ἀλλήλων. δεύτερον δὲ, ὁποῖοί τινές εἰσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐν τῷ κλιναρίῳ, τἆλλα. μάλιστα δὲ, οἵας ἀνάγκας δογμάτων κειμένας ἔχουσιν, καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα μεθ' οἵου τύφου ποιοῦσι. τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτα ποιοῦσιν, οὐ δεῖ δυσχεραίνειν· εἰ δ' οὐκ ὀρθῶς, δηλονότι ἄκοντες καὶ ἀγνοοῦντες. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἄκουσα στέρεται, ὥσπερ τοῦ ἀληθοῦς, οὕτως καὶ τοῦ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ προσφέρεσθαι. ἄχθονται γοῦν ἀκούοντες ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες καὶ πλεονέκται, καὶ καθάπαξ ἁμαρτητικοὶ περὶ τοὺς πλησίον. τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἁμαρτάνεις, καὶ ἄλλος τοιοῦτος εἶ. καὶ εἰ τινῶν δὲ ἁμαρτημάτων ἀπέχῃ,

ἀλλὰ

ἀλλὰ τήν γε ἕξιν ποιητικὴν ἔχεις, εἰ καὶ διὰ δειλίαν, ἢ δοξοκοπίαν, ἢ τοιοῦτό τι κακὸν, ἀπέχῃ τῶν ὁμοίων ἁμαρτημάτων. πέμπτον, ὅτι οὐδὲ εἰ ἁμαρτάνουσι κατείληφας. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν γίνεται, καὶ ὅλως πολλὰ δεῖ πρότερον μαθεῖν, ἵνα τις περὶ ἀλλοτρίας πράξεως καταληπτικῶς τι ἀποφήνηται. ἕκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀγανακτῇς, ἢ καὶ δυσπαθῇς, ἀκαριαῖος ὁ ἀνθρώπειος βίος, καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξετάθημεν. ἕβδομον, ὅτι οὐχ αἱ πράξεις αὐτῶν ἐνοχλοῦσιν ἡμῖν. ἐκεῖναι γάρ εἰσιν ἐν τοῖς ἐκείνων ἡγεμονικοῖς· ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπολήψεις. ἆρον γοῦν καὶ θέλησον ἀφεῖναι τὴν ὡς περὶ δεινοῦ κρίσιν, καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὀργή. πῶς οὖν ἀρῶ; λογισάμενος ὅτι οὐκ αἰσχρόν. ἐὰν γὰρ μὴ μόνον ᾖ τὸ αἰσχρὸν κακὸν, ἀνάγκη καὶ σὲ πολλὰ ἁμαρτάνειν, καὶ λῃστὴν καὶ παντοῖον γενέσθαι. ὄγδοον, ὅσῳ χαλεπώτερα ἐπιφέρουσιν αἱ ὀργαὶ καὶ λῦπαι αἱ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἤπερ αὐτά ἐστιν ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυπούμεθα. ἔνατον, ὅτι τὸ εὐμενὲς ἀνίκητον, ἐὰν γνήσιον ᾖ καὶ μὴ σεσηρός, μηδὲ ὑπόκρισις. τί γάρ σοι ποιήσει ὁ ὑβριστικώτατος, ἐὰν διατελῇς εὐμενὴς αὐτῷ, καὶ εἰ οὕτως ἔτυχε πράως παραινῇς καὶ μεταδιδάσκῃς εὐσχόλως παρ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὅτε κακὰ ποιεῖν σε ἐπιχειρεῖ; μὴ τέκνον, πρὸς ἄλλο πε-

φύκα-

φύγωμεν. ἐγὼ μὲν οὐ μὴ βλαβῶ, σὺ δὲ βλάπτῃ, τέκνον. καὶ δεικνύναι εὐαφῶς καὶ ὁλικῶς; ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. ὅτι οὐδὲ μέλισσαι αὐτὸ ποιοῦσιν, οὐδ' ὅσα συναγελαστικὰ πέφυκε. Δεῖ δὲ μήτι εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μήτε ὀνειδιστικῶς, ἀλλὰ φιλοστόργως καὶ ἀδήκτως τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ ὡς ἐν σχολῇ, μηδὲ ἵνα ἄλλος παραστὰς θαυμάσῃ· ἀλλ' ἤτοι πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν ἄλλοι τινὲς περιεστήκωσι. τούτων τῶν ἐννέα κεφαλαίων μέμνησο, ὡς παρὰ τῶν Μουσῶν δῶρα εἰληφώς, καὶ ἄρξαι ποτὲ ἄνθρωπος εἶναι, ἕως ζῇς. Φυλακτέον δὲ ἐπίσης τῷ ὀργίζεσθαι αὐτοῖς, τὸ κολακεύειν αὐτούς. ἀμφότερα γὰρ ἀκοινώνητα, καὶ πρὸς βλάβην φέρει. πρόχειρον δὲ ἐν ταῖς ὀργαῖς, ὅτι οὐχὶ τὸ θυμοῦσθαι ἀνδρικὸν, ἀλλὰ τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον, ὥσπερ ἀνθρωπικώτερον, οὕτως καὶ ἀρρενικώτερον, καὶ ἰσχύος καὶ νεύρων καὶ ἀνδρείας τούτῳ μέτεστιν, οὐχὶ τῷ ἀγανακτοῦντι καὶ δυσαρεστοῦντι. ὅσῳ γὰρ ἀπαθείᾳ τοῦτο οἰκειότερον, τοσούτῳ καὶ δυνάμει. ὥσπερ τε ἡ λύπη ἀσθενοῦς, οὕτως καὶ ἡ ὀργή. ἀμφότεροι γὰρ τέτρωνται, καὶ ἐνδεδώκασιν. εἰ δὲ βούλει, καὶ δέκατον παρὰ τοῦ μουσηγέτου δῶρον λαβέ. Ὅτι τὸ μὴ ἀξιοῦν ἁμαρτάνειν τοὺς φαύλους μανικόν. ἀδυνάτου γὰρ ἐφίεται. τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις μὲν εἶναι τοιούτους,

ἀξιοῦν

ἀξιοῦν δὲ μὴ εἰς σὲ ἁμαρτάνειν, ἄγνωμον καὶ τυραννικόν. Τέσσαρας μάλιστα τροπὰς τοῦ ἡγεμονικοῦ παραφυλακτέον διηνεκῶς, καὶ ἐπειδὰν φωράσῃς, ἀπαλειπτέον, ἐπιλέγοντα ἐφ᾽ ἑκάστου οὕτως. τοῦτο τὸ φάντασμα οὐκ ἀναγκαῖον. τοῦτο, λυτικὸν κοινωνίας. τοῦτο, οὐκ ἀπὸ σαυτοῦ μέλλεις λέγειν. τὸ γὰρ μὴ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λέγειν ἐν τοῖς ἀτοπωτάτοις νόμιζε. τέταρτον δὲ ἐστὶ καθ᾽ ὃ σεαυτῷ ὀνειδιεῖς, ὅτι τοῦτο ἡττωμένου ἐστὶ καὶ ἐγκατακλινομένου τοῦ ἐν σοὶ θειοτέρου μέρους, τῇ ἀτιμοτέρᾳ καὶ θνητῇ μοίρᾳ τῇ τοῦ σώματος, καὶ ταῖς τούτου παχείαις ἡδοναῖς. Τὸ μὲν πνευμάτιόν σου, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέκραται, καίτοι φύσει ἀνωφερῆ ὄντα, ὅμως πειθόμενα τῇ τῶν ὅλων διατάξει, παρακρατεῖται ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ συγκρίματος. καὶ τὸ γεῶδες δὲ τὸ ἐν σοὶ πᾶν, καὶ τὸ ὑγρόν, καίτοι κατωφερῆ ὄντα, ὅμως ἐγήγερται καὶ ἕστηκε τὴν οὐχ ἑαυτῶν φυσικὴν στάσιν. οὕτως ἄρα καὶ τὰ στοιχεῖα ὑπακούει τοῖς ὅλοις, ἐπειδάν που καταταχθῇ σὺν βίᾳ μένοντα, μέχρις ἂν ἐκεῖθεν πάλιν τὸ ἐνδόσιμον τῆς διαλύσεως σημήνῃ. οὐ δεινὸν οὖν μόνον τὸ νοερόν σου μέρος ἀπειθὲς εἶναι, καὶ ἀγανακτεῖν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καίτοι οὐδέν γε βίαιον τούτῳ ἐπιτάσσεται. ἀλλὰ μόνα, κατὰ φύσιν ἐστὶν αὐτῷ. οὐ μέντοι ἀνέχεται, ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν φέρεται. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀ-

δικήματα

δικήματα καὶ τὰ ἀκολαστήματα, καὶ τὰς λύπας, καὶ τοὺς φόβους κίνησις, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ἀφισταμένου τῆς φύσεως. καὶ ὅταν δέ τινι τῶν συμβαινόντων δυσχεραίνει τὸ ἡγεμονικὸν, καταλείπει καὶ τότε τὴν ἑαυτοῦ χώραν. πρὸς ἰσότητα γὰρ καὶ θεοσέβειαν κατεσκεύασται, οὐχ ἧττον ἢ πρὸς δικαιοσύνην. καὶ γὰρ ταῦτα ἐν εἴδει ἐστὶ τῆς εὐκοινωνησίας, μᾶλλον δὲ πρεσβύτερα τῶν δικαιοπραγημάτων. Ὧι μὴ εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστιν ἀεὶ τοῦ βίου σκοπὸς, οὗτος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλου τοῦ βίου εἶναι οὐ δύναται. οὐκ ἀρκεῖ τὸ εἰρημένον, ἐὰν μὴ κἀκεῖνο προσθῇς, ὁποῖον εἶναι δεῖ τοῦτον τὸν σκοπόν. ὥσπερ γὰρ οὐχ ἡ πάντων τῶν ὁπωσοῦν πλείοσι δοκούντων ἀγαθῶν ὑπόληψις ὁμοία ἐστὶν, ἀλλ' ἡ τῶν τοίων δέ τινων, τουτέστι τῶν κοινῶν, οὕτω καὶ τοὺς σκοποὺς, δεῖ τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικὸν ὑποστήσασθαι. ὁ γὰρ εἰς τοῦτον πάσας τὰς ἰδίας ὁρμὰς ἀπευθύνων, πάσας τὰς πράξεις ὁμοίας ἀποδώσει. καὶ κατὰ τοῦτο ἀεὶ ὁ αὐτὸς ἔσται. Τὸν μῦν τὸν ὀρεινὸν, καὶ τὸν κατοικίδιον καὶ τὴν πτοίαν τούτου καὶ διασόβησιν. Σωκράτης καὶ τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, λαμίας ἐκάλει, παιδίων δείματα. Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν ξένοις ἐν ταῖς θεωρίαις ὑπὸ τῇ σκιᾷ τὰ βάθρα ἐτίθεσαν, αὐτοὶ δὲ οὗ ἔτυχεν ἐκαθέζοντο. Τῷ Περδίκκᾳ ὁ Σωκράτης περὶ

εἰς ὑπόμνησιν ἀλυπίας καὶ ἀφοβίας. οἷον, φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη· ὣς ἀνδρῶν γενεή, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Φυλλάριον δὲ καὶ τὰ τεκνία σου· φυλλάρια δὲ καὶ ταῦτα τὰ ἐπιβοῶντα ἀξιοπίστως, καὶ ἐπιφημοῦντα· ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων καταρώμενα, ἢ ἡσυχῇ ψέγοντα, καὶ χλευάζοντα. φυλλάρια δὲ ὁμοίως, τὰ διαδεξόμενα τὴν ὑστεροφημίαν. πάντα γὰρ ταῦτα ἔαρος ἐπιγίνεται ὥρη, εἶτα ἄνεμος καταβέβληκεν, ἔπειθ' ἡ ὕλη ἕτερα ἀντὶ τούτων φύει. τὸ δὲ ὀλιγοχρόνιον κοινὸν πᾶσιν· ἀλλὰ σὺ πάντα ὡς αἰώνια ἐσόμενα φεύγεις, καὶ διώκεις, μικρὸν καὶ καταμύσεις. τὸν δὲ ἐξενεγκόντα σε ἤδη, ἄλλος θρηνήσει. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλμὸν πάντα ὁρᾶν δεῖ τὰ ὁρατὰ, καὶ μὴ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω· τοῦτο γὰρ ὀφθαλμιῶντός ἐστι. καὶ τὴν ὑγιαίνουσαν ἀκοὴν, καὶ ὄσφρησιν εἰς πάντα δεῖ τὰ ἀκουστὰ καὶ ὀσφραντὰ ἑτοίμην εἶναι. καὶ τὸν ὑγιαίνοντα στόμαχον πρὸς πάντα τρόφιμα ὁμοίως ἔχειν. ὡς μύλην πρὸς πάντα ὅσα ἀλέσουσα κατεσκεύασαι. καὶ τοίνυν τὴν ὑγιαίνουσαν διάνοιαν πρὸς πάντα δεῖ τὰ συμβαίνοντα ἑτοίμην εἶναι. ἡ δὲ λέγουσα τὰ τεκνία σωζέσθω, καὶ πάντες ὅ, τι ἂν πράξω ἐπαινείτωσαν, ὀφθαλμός ἐστι τὰ χλωρὰ ζητῶν, ἢ ὀδόντες τὰ ἁπαλά. οὐδείς ἐστιν οὕτως εὔποτμος ᾧ ἀποθνήσκοντι οὐ παρεστήξονταί τινες

ἀσπαζόμενοι τὸ συμβαῖνον κακόν. σπουδαῖος καὶ σοφὸς ὤν, μὴ τὸ πανύστατον ἔσται τις ὁ καθ' αὐτὸν λέγων, ἀναπνεύσω μέν ποτε ἀπὸ τούτου τοῦ παιδαγωγοῦ. χαλεπὸς μὲν οὐδενὶ ἡμῶν ἦν· ἀλλὰ ᾐσθανόμην ὅτι ἡσυχῇ καταγινώσκει ἡμῶν. ταῦτα μὲν δὴ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου. ἐφ' ἡμῶν δὲ πόσα ἄλλα ἐστὶ δι' ἃ πολὺς ὁ ἀπαλλακτιῶν ἡμῶν. τοῦτο οὖν ἐννοήσεις ἀποθνήσκων, καὶ εὐκολώτερον ἐξελεύσῃ, λογιζόμενος, ἐκ τοιούτου βίου ἀπέρχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ κοινωνοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἠγωνισάμην, ηὐξάμην, ἐφρόντισα, αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἐθέλουσί με ὑπάγειν, ἄλλην τινὰ τυχὸν ἐκ τούτου ῥαστώνην ἐλπίζοντες. τί ἂν δή τις ἀντέχοιτο τῆς ἐνταῦθα μακροτέρας διατριβῆς. Μὴ μέντοι διὰ τοῦτο ἔλαττον εὐμενὴς αὐτοῖς ἄπιθι, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθος διασώζων, φίλος, καὶ εὔνους, καὶ ἵλεως, καὶ μὴ πάλιν ὡς ἀποσπώμενος. ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τοῦ εὐθανατοῦντος, εὐκόλως τὸ ψυχάριον ἀπὸ τοῦ σώματος ἐξειλεῖται, οὕτω αὐτὴν καὶ τὴν ἀπὸ τούτων ἀποχώρησιν δεῖ γενέσθαι. καὶ γὰρ τούτοις ἡ φύσις συνῆψε, καὶ συνέκεινεν. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύομαι, ὡς ἀπὸ οἰκείων μὲν, οὐ μὴν ἀνθελκόμενος, ἀλλ' ἀβιάστως. ἓν γὰρ καὶ τοῦτο τῶν κατὰ φύσιν. Ἔθιζον ἐπὶ παντὸς ὡς οἷόν τε τοῦ πρασσομένου ὑπό τινος, ἐπιζητεῖν κατὰ σαυτόν, οὗτος τοῦτο, ἐπὶ τίνα φέρει. ἄρχου δὲ ἀπὸ

σαυτοῦ, καὶ σεαυτὸν πρῶτον ἐξέταζε. Μέμνησο ὅτι τὸ νευροσπαστοῦν ἐστὶν ἐκεῖνο, τὸ ἔνδον ἐγκεκρυμμένον· ἐκεῖνο ῥητορεία, ἐκεῖνο ζωή, ἐκεῖνο, εἰ δεῖ εἰπεῖν, ἄνθρωπος. μηδέποτε συμπεριφαντάζου τὸ περικείμενον ἀγγειῶδες, καὶ τὰ ὀργάνια ταῦτα τὰ περιπεπλασμένα. ὅμοια γάρ ἐστι σκεπάρνῳ. μόνον δὲ διαφέροντα, καθότι προσφυῆ ἐστιν· ἐπεί τοι οὐ μᾶλλόν τι τούτων ὄφελός ἐστι τῶν μορίων, χωρὶς τῆς κινούσης καὶ ἰσχούσης αὐτὰ αἰτίας, ἢ τῆς κερκίδος τῇ ὑφαντείᾳ, καὶ τοῦ καλάμου τῷ γράφοντι, καὶ τοῦ μαστιγίου τῷ ἡνιόχῳ.

ΜΑΡΚΟΥ ἈΝΤΩΝΙ'ΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ια΄.

Τὰ ἴδια τῆς λογικῆς ψυχῆς· ἑαυτὴν ὁρᾷ, ἑαυτὴν διαρθροῖ, ἑαυτὴν ὁποίαν ἂν βούληται ποιεῖ, τὸν καρπὸν ὃν φέρει αὐτὴ καρποῦται (τοὺς μὲν τῶν φυτῶν καρπούς, καὶ τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ζώων ἄλλοι καρποῦνται) τοῦ ἰδίου τέλους τυγχάνει, ὅπου ἂν τὸ τοῦ βίου πέρας ἐπιστῇ. οὐχ ὥσπερ ἐπὶ ὀρχήσεως καὶ

ὑπο-

ἀποκείσεως καὶ τῆς τοιαύτης ἀτελὴς γίνεται ἡ ὅλη πρᾶξις ἐάν τι ἐγκόψῃ. ἀλλ' ἐπὶ παντὸς μέρους, καὶ ὅπου ἂν καταληφθῇ, πλῆρες καὶ ἀπροσδεὲς ἑαυτῇ τὸ προτεθὲν ποιεῖ· ὥστε εἰπεῖν, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμά. ἔτι δὲ περιέρχεται τὸν ὅλον κόσμον, καὶ τὸ περὶ αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ σχῆμα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀπειρίαν τοῦ αἰῶνος ἐκτείνεται, καὶ τὴν περιοδικὴν παλιγγενεσίαν τῶν ὅλων ἐμπεριλαμβάνει, καὶ περινοεῖ, καὶ θεωρεῖ. ὅτι οὐδὲν νεώτερον ὄψονται οἱ μεθ' ἡμᾶς, οὐδὲ περιττότερον εἶδον οἱ πρὸ ἡμῶν· ἀλλὰ τρόπον τινὰ ὁ τεσσαρακοντούτης, ἐὰν νοῦν ὁποσονοῦν ἔχῃ, πάντα τὰ γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμενα ἑώρακε κατὰ τὸ ὁμοειδές. ἴδιον δὲ λογικῆς ψυχῆς, καὶ τὸ φιλεῖν τοὺς πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ αἰδώς, καὶ τὸ μηδὲν ἑαυτοῦ προτιμᾶν, ὅπερ ἴδιον καὶ νόμου, οὕτως ἄρ' οὐδὲν διήνεγκε λόγος ὀρθὸς, καὶ λόγος δικαιοσύνης· ᾠδῆς ἐπιτερποῦς, καὶ ὀρχήσεως, καὶ παγκρατίου καταφρονήσεις, ἐὰν τὴν μὲν ἐμμελῆ φωνὴν καταμερίσῃς εἰς ἕκαστον τῶν φθόγγων, καὶ καθ' ἕνα πύθῃ σεαυτοῦ εἰ τούτου ἥττων εἶ. διατραπήσῃ γάρ. ἐπὶ δὲ ὀρχήσεως τὸ ἀνάλογον ποιήσας καθ' ἑκάστην κίνησιν ἢ σχέσιν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ παγκρατίου. ὅλως δὴ χωρὶς ἀρετῆς, καὶ τῶν ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησο ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος τρέχειν. καὶ

Μετὰ δὲ τὴν τραγῳδίαν ἡ ἀρχαία κωμῳδία παρήχθη, παιδαγωγικὴν παρρησίαν ἔχουσα, καὶ τῆς ἀτυφίας οὐκ ἀχρήστως δι' αὐτῆς τῆς εὐθυρρημοσύνης ὑπομιμνήσκουσα· πρὸς οἷόν τι καὶ Διογένης ταυτὶ παρελάμβανε. μετὰ ταῦτα τίς ἡ μέση κωμῳδία, καὶ λοιπὸν ἡ νέα πρὸς τί ποτε παρείληπται, ἢ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὴν ἐκ μιμήσεως φιλοτεχνίαν ὑπερρύη ἐπίστησον· ὅτι μὲν γὰρ λέγεται καὶ ὑπὸ τούτων τινὰ χρήσιμα, οὐκ ἀγνοεῖται. ἀλλὰ ἡ ὅλη ἐπιβολὴ τῆς τοιαύτης ποιήσεως καὶ δραματουργίας πρὸς τίνα ποτὲ σκοπὸν ἀπέβλεψε; πῶς ἐναργὲς προσπίπτει τὸ μὴ εἶναι ἄλλην βίου ὑπόθεσιν εἰς τὸ φιλοσοφεῖν οὕτως ἐπιτήδειον, ὡς ταύτην ἐν ᾗ νῦν ὢν τυγχάνεις. Κλάδος τοῦ προσεχοῦς κλάδου ἀποκοπεὶς, οὐ δύναται μὴ καὶ τοῦ ὅλου φυτοῦ ἀποκεκόφθαι. οὕτω δὴ καὶ ἄνθρωπος, ἑνὸς ἀνθρώπου ἀποσχισθεὶς ὅλης τῆς κοινωνίας ἀποπέπτωκε. κλάδον μὲν οὖν ἄλλος ἀποκόπτει, ἄνθρωπος δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν τοῦ πλησίον χωρίζει, μισήσας καὶ ἀποστραφείς, ἀγνοεῖ δὲ ὅτι καὶ τοῦ ὅλου πολιτεύματος ἅμα ἀποτέτμηκεν ἑαυτόν. πλὴν ἐκεῖνό γε δῶρον τοῦ συστησαμένου τὴν κοινωνίαν Διός. ἔξεστι γὰρ πάλιν ἡμῖν συμφῦναι τῷ προσεχεῖ, καὶ πάλιν τοῦ ὅλου συμπληρωτικοῖς γίνεσθαι. πλεονάκις μέντοι γινόμενον τὸ κατὰ τὴν τοιαύτην διαί-

ρεσιν, δυσένωτον καὶ δυσαποκατάστατον προχωροῦν ποιεῖ. ὅλως τε οὐχ ὅμοιος ὁ κλάδος ὁ ἀπ' ἀρχῆς συμβλαστήσας, καὶ σύμπνους συμμείνας τῷ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν αὖθις ἐγκεντρισθέντι. ὅ, τί ποτε λέγουσι οἱ φυτουργοί, ὁμοθαμνεῖν μὲν, μὴ ὁμοδογματεῖν δέ. Οἱ ἐνιστάμενοι προϊόντι σοι κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὑγιοῦς πράξεως ἀποστρέψαι σε οὐ δυνήσονται, οὕτως μηδὲ τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐμενείας ἐκκρουέτωσαν· ἀλλὰ φύλασσε ἑαυτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως. μὴ μόνον ἐπὶ τῆς εὐσταθοῦς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς κωλύειν ἐπιχειροῦντας, ἢ ἄλλως δυσχεραίνοντας πραότητος. καὶ γὰρ τοῦτο ἀσθενὲς, τὸ χαλεπαίνειν αὐτοῖς ὥσπερ τὸ ἀποστῆναι τῆς πράξεως, καὶ ἐνδοῦναι καταπλαγέντα· ἀμφότεροι γὰρ ἐπίσης λιποτάκται, ὁ μὲν ὑποτρέσας, ὁ δὲ ἀλλοτριωθεὶς πρὸς τὸν φύσει συγγενῆ καὶ φίλον. Οὐκ ἔστι χείρων οὐδεμία φύσις τέχνης. καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμοῦνται. εἰ δὲ τοῦτο, ἡ πασῶν τῶν ἄλλων τελειοτάτη καὶ περιληπτικωτάτη φύσις, οὐκ ἂν ἀπολείποιτο τῆς τεχνικῆς εὐμηχανίας. πᾶσαι δέ γε τέχναι τῶν κρειττόνων ἕνεκεν τὰ χείρω ποιοῦσιν· οὐκοῦν καὶ ἡ κοινὴ φύσις. καὶ δὴ ἔνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης, ἀπὸ δὲ ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται, οὐ γὰρ τηρηθήσεται

θήσεται

θήσεται τὸ δίκαιον, ἐὰν ἤτοι διαφερώμεθα πρὸς τὰ μέσα, ἢ εὐεξαπάτητοι καὶ προπτωτικοὶ καὶ μεταπτωτικοὶ ὦμεν. Εἰ οὐκ ἔρχεται ἐπὶ σὲ τὰ πράγματα ὧν αἱ διώξεις καὶ φυγαὶ θορυβοῦσί σε. ἀλλὰ τρόπον τινὰ αὐτὸς ἐπ᾽ ἐκεῖνα ἔρχῃ. τὸ γοῦν κρίμα τὸ περὶ αὐτῶν, ἡσυχαζέτω, κἀκεῖνα μένει ἀτρεμοῦντα, καὶ οὔτε διώκων οὔτε φεύγων ὀφθήσῃ. σφαῖρα ψυχῆς αὐτοειδής, ὅταν μήτε ἐκτείνηται ἐπί τι, μήτε ἔσω συντρέχῃ, μήτε συνιζάνῃ. ἀλλὰ φωτὶ λάμπηται, ᾧ τὴν ἀλήθειαν ὁρᾷ τὴν πάντων, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ.

Καταφρονήσει μού τις; ὄψεται. ἐγὼ δὲ ὄψομαι, ἵνα μή τι καταφρονήσεως ἄξιον πράσσων ἢ λέγων εὑρίσκωμαι. μισήσει; ὄψεται. ἀλλὰ ἐγὼ εὐμενὴς καὶ εὔνους παντί, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἕτοιμος τὸ παρορώμενον δεῖξαι, οὐκ ὀνειδιστικῶς, οὐδὲ ὡς καταπιδεικνύμενος ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χρηστῶς, οἷος ὁ Φωκίων ἐκεῖνος, εἴ γε μὴ προσεποιεῖτο· τὰ ἔσω γὰρ δεῖ τοιαῦτα εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν βλέπεσθαι ἄνθρωπον πρὸς μηδὲν ἀγανακτικῶς διατιθέμενον, μηδὲ δεινοπαθοῦντα· τί γάρ σοι κακὸν εἰ αὐτὸς νῦν ποιεῖ τὸ ἤδη τῇ φύσει σου οἰκεῖον, οὐ δέχῃ τὸ νῦν τῇ τῶν ὅλων φύσει εὔκαιρον, ἄνθρωπος τεταγμένος πρὸς τὸ γίνεσθαι δι᾽ ὅτου δὴ τὸ κοινῇ συμφέρον; ἀλλήλων καταφρονοῦν-

των, ἀλλήλοις ἀρεσκευόντων, καὶ ἀλλήλων ὑπερέχειν θελόντων, ἀλλήλοις ὑποκατακλινόνται. Ὡς σαπρὸς καὶ κίβδηλος ὁ λέγων, ἐγὼ προῄρημαι ἁπλῶς σοι προσφέρεσθαι. τί ποιεῖς ἄνθρωπε; τοῦτο οὐ δεῖ προλέγειν. αὐτὸ φανήσεται· ἐπὶ τοῦ μετώπου γεγράφθαι ὀφείλει· εὐθὺς ἡ φωνὴ τοιοῦτον ἠχεῖ, εὐθὺς ἐν τοῖς ὄμμασιν ἐξέχει, ὡς τῶν ἐραστῶν ἐν τῷ βλέμματι πάντα εὐθὺς γνωρίζει ὁ ἐρώμενος, τοιοῦτον ὅλως δεῖ τὸν ἁπλοῦν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, οἷον γράσωνα. ἵνα ὁ παραστὰς, ἅμα τῷ προσελθεῖν θέλῃ οὐ θέλῃ αἴσθηται. ἐπιτήδευσις δὲ ἁπλότητος σκάλμη ἐστὶν, οὐδὲν ἐστὶν αἴσχιον λυκοφιλίας. πάντων μάλιστα τοῦτο φεῦγε, ὁ ἀγαθὸς, καὶ ἁπλοῦς, καὶ εὐμενὴς, ἐν τοῖς ὄμμασιν ἔχουσι ταῦτα. καὶ οὐ λανθάνει. Κάλλιστα δὲ ζῆν, δύναμις αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ, ἐὰν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ἀδιαφορῇ, ἀδιαφορήσει δὲ, ἐὰν ἕκαστον αὐτῶν θεωρῇ διῃρημένως καὶ ὁλικῶς, καὶ μεμνημένος, ὅτι οὐδὲν αὐτῶν ὑπόληψιν περὶ αὐτῶν ἡμῖν ἐμποιεῖ, οὐδὲ ἔρχεται ἐφ' ἡμᾶς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀτρεμεῖ· ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν, οἱ τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις γεννῶντες καὶ οἷον γράφοντες ἑαυτοῖς, ἐξὸν μὲν μὴ γράφειν. ἐξὸν δὲ κἄν που λάθῃ, εὐθὺς ἐξαλεῖψαι. ὅτι ὀλίγου χρόνου ἔσται ἡ τοιαύτη προσοχή. καὶ λοιπὸν πεπαύσεται ὁ βίος. Τί μέντοι δύσκολον καλῶς ἔχειν ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ, χαῖρε αὐτοῖς.

καὶ

καὶ ῥᾷστά ἐστω σοι· εἰ δὲ παρὰ φύσιν, ζήτει τί ἐστι σοι κατὰ τὴν σὴν φύσιν, καὶ ἐπὶ τοῦτο σπεῦδε, κἂν ἄδοξον ᾖ. παντὶ γὰρ συγγνώμη τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζητοῦντι. Πόθεν ἐλήλυθεν ἕκαστον, καὶ ἐκ τίνων ἕκαστον ὑποκειμένων, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, καὶ οἷον ἔσται μεταβάλλον, καὶ ὡς οὐδὲν κακὸν πείσεται. καὶ πρῶτον, τίς ἡ πρὸς αὐτοὺς μοι σχέσις. καὶ ὅτι ἀλλήλων ἕνεκεν γεγόναμεν. Καὶ καθ' ἕτερον λόγον, προστησόμενος αὐτῶν γέγονα, ὡς κριὸς ποίμνης, ἢ ταῦρος ἀγέλης. ἄνωθεν δὲ ἔπιθι, ἀπὸ τοῦ Εἰ μὴ ἄτομοι, φύσις ἡ τὰ ὅλα διοικοῦσα. εἰ τοῦτο, τὰ χείρονα τῶν κρειττόνων ἕνεκεν· ταῦτα δὲ, ἀλλήλων. δεύτερον δὲ, ὁποῖοί τινές εἰσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐν τῷ κλιναρίῳ, τἄλλα. μάλιστα δὲ, οἵας ἀνάγκας δογμάτων κειμένας ἔχουσιν, καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα μεθ' οἵου τύφου ποιοῦσι. τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτα ποιοῦσιν, οὐ δεῖ δυσχεραίνειν· εἰ δ' οὐκ ὀρθῶς, δηλονότι ἄκοντες καὶ ἀγνοοῦντες. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἄκουσα στέρεται, ὥσπερ τοῦ ἀληθοῦς, οὕτως καὶ τοῦ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ προσφέρεσθαι. ἄχθονται γοῦν ἀκούοντες ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες καὶ πλεονέκται, καὶ καθάπαξ ἁμαρτητικοὶ περὶ τοὺς πλησίον. τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἁμαρτάνεις, καὶ ἄλλος τοιοῦτος εἶ. καὶ εἰ τινῶν δὲ ἁμαρτημάτων ἀπέχῃ,

ἀλλὰ

ἀλλὰ τήν γε ἕξιν ποιητικὴν ἔχεις, εἰ καὶ ὑπὸ δειλίας, ἢ δοξοκοπίας, ἢ τοιούτου τινὸς κακοῦ, ἀπέχῃ τῶν ὁμοίων ἁμαρτημάτων. πέμπτον, ὅτι οὐδὲ εἰ ἁμαρτάνουσι κατείληφας. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν γίνεται, καὶ ὅλως πολλὰ δεῖ πρότερον μαθεῖν, ἵνα τις περὶ ἀλλοτρίας πράξεως καταληπτικῶς τι ἀποφήνηται. ἕκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀγανακτῇς, ἢ καὶ δυσπαθῇς, ἀκαριαῖος ὁ ἀνθρώπειος βίος, καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξετάθημεν. ἕβδομον, ὅτι οὐχ αἱ πράξεις αὐτῶν ἐνοχλοῦσιν ἡμῖν. ἐκεῖναι γάρ εἰσιν ἐν τοῖς ἐκείνων ἡγεμονικοῖς· ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπολήψεις. ἆρον γοῦν καὶ θέλησον ἀφεῖναι τὴν ὡς περὶ δεινοῦ κρίσιν, καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὀργή. πῶς οὖν ἀρῶ; λογισάμενος ὅτι οὐκ αἰσχρόν. ἐὰν γὰρ μὴ μόνον ᾖ τὸ αἰσχρὸν κακὸν, ἀνάγκη καὶ σὲ πολλὰ ἁμαρτάνειν, καὶ λῃστὴν καὶ παντοῖον γενέσθαι. ὄγδοον, ὅσῳ χαλεπώτερα ἐπιφέρουσιν αἱ ὀργαὶ καὶ λῦπαι αἱ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἤπερ αὐτά ἐστιν ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυπούμεθα. ἔνατον, ὅτι τὸ εὐμενὲς ἀνίκητον, ἐὰν γνήσιον ᾖ καὶ μὴ σεσηρός, μηδὲ ὑπόκρισις. τί γάρ σοι ποιήσει ὁ ὑβριστικώτατος, ἐὰν διατελῇς εὐμενὴς αὐτῷ, καὶ εἰ οὕτως ἔτυχε, πρᾴως παραινῇς καὶ μεταδιδάσκῃς εὐσχολῶν παρ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὅτε κακὰ ποιεῖν σε ἐπιχειρεῖ; μὴ τέκνον, πρὸς ἄλλο πε-

φύκα-

φύκαμεν. ἐγὼ μὲν οὐ μὴ βλαβῶ, σὺ δὲ βλά-
πτῃ, τέκνον. καὶ δεικνύναι εὐαφῶς καὶ ὁλικῶς,
ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. ὅτι οὐδὲ μέλισσαι αὐτὸ ποιοῦ-
σιν, οὐδ' ὅσα συναγελαστικὰ πέφυκε. Δεῖ δὲ μή-
τε εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μήτε ὀνειδιστικῶς, ἀλ-
λὰ φιλοστόργως καὶ ἀδήκτως τῇ ψυχῇ, καὶ
μὴ ὡς ἐν σχολῇ, μηδὲ ἵνα ἄλλος παραστὰς θαυ-
μάσῃ· ἀλλ' ἤτοι πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν ἄλλοι τι-
νὲς περιεστήκωσι. τούτων τῶν ἐννέα κεφαλαί-
ων μέμνησο, ὡς παρὰ τῶν Μουσῶν δῶρα εἰλη-
φώς, καὶ ἄρξαι ποτὲ ἄνθρωπος εἶναι, ἕως
ζῇς. Φυλακτέον δὲ ἐπίσης τοῦ ὀργίζεσθαι αὐ-
τοῖς, τὸ κολακεύειν αὐτούς. ἀμφότερα γὰρ ἀ-
κοινώνητα, καὶ πρὸς βλάβην φέρει. πρόχει-
ρον δὲ ἐν ταῖς ὀργαῖς, ὅτι οὐχὶ τὸ θυμοῦσθαι ἀν-
δρικόν, ἀλλὰ τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον, ὥσπερ ἀν-
θρωπικώτερον, οὕτως καὶ ἀρρενικώτερον, καὶ
ἰσχύος καὶ νεύρων καὶ ἀνδρείας τούτῳ μέτε-
στιν, οὐχὶ τῷ ἀγανακτοῦντι καὶ δυσαρεστοῦντι.
ὅσῳ γὰρ ἀπαθείᾳ τοῦτο οἰκειότερον, τοσούτῳ
καὶ δυνάμει. ὥσπερ τε ἡ λύπη ἀσθενοῦς, οὕτως
καὶ ἡ ὀργή. ἀμφότεροι γὰρ τέτρωνται, καὶ ἐνδε-
δώκασιν. εἰ δὲ βούλει, καὶ δέκατον παρὰ τοῦ Μου-
σηγέτου δῶρον λαβέ. Ὅτι τὸ μὴ ἀξιοῦν ἁμαρ-
τάνειν τοὺς φαύλους μανικόν. ἀδυνάτου γὰρ
ἐφίεται. τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις μὲν εἶναι τοιούτους,

ἀξιοῦν δὲ μὴ εἰς σὲ ἁμαρτάνειν, ἄγνωμον καὶ τυραννικόν. Τέσσαρας μάλιστα τροπὰς τοῦ ἡγεμονικοῦ παραφυλακτέον διηνεκῶς, καὶ ἐπειδὰν φωράσῃς, ἀπαλειπτέον, ὧδι λέγοντα ἐφ' ἑκάστου οὕτως. τοῦτο τὸ φάντασμα οὐκ ἀναγκαῖον. τοῦτο, λυτικὸν κοινωνίας. τοῦτο, οὐκ ἀπὸ σαυτοῦ μέλλεις λέγειν. τὸ γὰρ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειν ἐν τοῖς ἀτοπωτάτοις νόμιζε. τέταρτον δέ ἐστι καθ' ὃ σεαυτῷ ὀνειδιεῖς, ὅτι τοῦτο ἡττωμένου ἐστὶ καὶ ἐγκατακλινομένου τοῦ ἐν σοὶ θειοτέρου μέρους, τῇ ἀτιμοτέρᾳ καὶ θνητῇ μοίρᾳ τῇ τοῦ σώματος, καὶ ταῖς τούτου παχείαις ἡδοναῖς. Τὸ μὲν πνευμάτιόν σου, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέκραται, καίτοι φύσει ἀνωφερῆ ὄντα, ὅμως πειθόμενα τῇ τῶν ὅλων διατάξει, παρακρατεῖται ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ συγκρίματος. καὶ τὸ γεῶδες δὲ τὸ ἐν σοὶ πᾶν, καὶ τὸ ὑγρόν, καὶ τὰ κατωφερῆ ὄντα, ὅμως ἐγήγερται καὶ ἕστηκε τὴν οὐχ ἑαυτῶν φυσικὴν στάσιν. οὕτως ἄρα καὶ τὰ στοιχεῖα ὑπακούει τοῖς ὅλοις, ἐπειδάν που καταταχθῇ σὺν βίᾳ μένοντα, μέχρις ἂν ἐκεῖθεν πάλιν τὸ ἐνδόσιμον τῆς διαλύσεως σημήνῃ. οὐ δεινὸν οὖν μόνον τὸ νοερόν σου μέρος ἀπειθὲς εἶναι, καὶ ἀγανακτεῖν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καίτοι οὐδέν γε βίαιον τούτῳ ἐπιτάσσεται. ἀλλὰ μόνα, κατὰ φύσιν ἐστὶν αὐτῷ. οὐ μέντοι ἀνέχεται, ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν φέρεται. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀ-

δικήματα

ἀδικήματα καὶ τὰ ἀκολαστήματα, καὶ τὰς λύπας, καὶ τοὺς φόβους κίνησις, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ἀφισταμένου τῆς φύσεως. καὶ ὅταν δέ τινι τῶν συμβαινόντων δυσχεραίνει τὸ ἡγεμονικὸν, καταλείπει καὶ τότε τὴν ἑαυτοῦ χώραν. πρὸς ἰσότητα γὰρ καὶ θεοσέβειαν κατεσκεύασται, οὐχ ἧττον ἢ πρὸς δικαιοσύνην. καὶ γὰρ ταῦτα ἐν εἴδει ἐστὶ τῆς εὐκοινωνησίας, μᾶλλον δὲ πρεσβύτερα τῶν δικαιοπραγημάτων. Ὧι μὴ εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστιν ἀεὶ τοῦ βίου σκοπὸς, οὗτος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλου τοῦ βίου εἶναι οὐ δύναται. οὐκ ἀρκεῖ τὸ εἰρημένον, ἐὰν μὴ κἀκεῖνο προσθῇς, ὁποῖον εἶναι δεῖ τοῦτον τὸν σκοπόν. ὥσπερ γὰρ οὐχ ἡ πάντων τῶν ὁπωσοῦν πλείοσι δοκούντων ἀγαθῶν ὑπόληψις ὁμοία ἐστὶν, ἀλλ' ἡ τῶν τοιῶνδέ τινων, τουτέστι τῶν κοινῶν, οὕτω καὶ τοὺς σκοποὺς, δεῖ τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικὸν ὑποστήσασθαι. ὁ γὰρ εἰς τοῦτον πάσας τὰς ἰδίας ὁρμὰς ἀπευθύνων, πάσας τὰς πράξεις ὁμοίως ἀποδώσει. καὶ κατὰ τοῦτο ἀεὶ ὁ αὐτὸς ἔσται. Τὸν μῦν τὸν ὀρεινὸν, καὶ τὸν κατοικίδιον καὶ τὴν πτοίαν τούτου καὶ διασόβησιν. Σωκράτης καὶ τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, λαμίας ἐκάλει, παιδίων δείματα. Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν ξένοις ἐν ταῖς θεωρίαις ὑπὸ τῇ σκιᾷ τὰ βάθρα ἐτίθεσαν, αὐτοὶ δὲ οὗ ἔτυχεν ἐκαθέζοντο. Τῷ Περδίκκᾳ ὁ Σωκράτης περὶ

τοῦ μὴ

τοῦ μὴ ὀρχεῖσθαι παρ' αὐτὸν, ἵνα ἔφη μὴ τῷ κακίστῳ ὀλέθρῳ ἀπόλωμαι. τουτέστι μὴ εὖ παθὼν οὐ δυνηθῶ ἀντευποιῆσαι. Ἐν τοῖς τῶν Ἐφεσίων γράμμασι, παράγγελμα ἔκειτο συνεχῶς ὑπομιμνήσκεσθαι τῶν παλαιῶν τινος τῶν ἀρετῇ χρησαμένων. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἕωθεν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀφορᾶν, ἵν' ὑπομιμνησκώμεθα τῶν ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως τὸ ἑαυτῶν ἔργον διανυόντων, καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς καθαρότητος, καὶ τῆς γυμνότητος. οὐδὲν γὰρ προκάλυμμα ἄστρου. Οἷος ὁ Σωκράτης τὸ κώδιον ὑπεζωσμένος, ὅτε ἡ Ξανθίππη λαβοῦσα τὸ ἱμάτιον ἔξω προῆλθε. καὶ ἃ εἶπεν ὁ Σωκράτης τοῖς ἑταίροις αἰδεσθεῖσι καὶ ἀναχωρήσασιν, ὅτε αὐτὸν εἶδον οὕτως ἐσταλμένον.

Ἐν τῷ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν οὐ πρότερον ἄρξεις, πρὶν ἀρχθῇς. τοῦτο πολλῷ μᾶλλον ἐν τῷ βίῳ.

Δοῦλος πέφυκας, οὐ μέτεστί σοι λόγου.

Ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ.

Μέμψονται δ' ἀρετὴν χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσιν. Σῦκον χειμῶνος ζητεῖν, μαινομένου. τοιοῦτος ὁ τὸ παιδίον ζητῶν, ὅτε οὐκ ἔτι δίδοται. καταφιλοῦντα τὸ παιδίον ἔλεγεν ὁ Ἐπίκτητος, ἔνδον ἐπιφθέγγεσθαι, αὔριον ἴσως ἀποθανῇ. δύσφημα ταῦτα; οὐδὲν δύσφημον ἔφη·

φυσι-

φυσικοῦ τινος ἔργου σημαντικόν. ἢ καὶ τὸ τοὺς στάχυας θερισθῆναι, δύσφημον. ὄμφαξ, σταφυλή, σταφίς, πάντα μεταβολαί, οὐκ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν. Λῃστὴς προαιρέσεως οὐ γίνεται, τὸ τοῦ Ἐπικτήτου. Τέχνην δὲ ἔφη περὶ τὸ συγκατατίθεσθαι εὑρεῖν, καὶ ἐν τῷ περὶ τὰς ὁρμὰς τόπῳ τὸ προσεκτικὸν φυλάσσειν, ἵνα μεθ' ὑπεξαιρέσεως, ἵνα κοινωνικαί, ἵνα κατ' ἀξίαν. καὶ ὀρέξεως μὲν παντάπασιν ἀπέχεσθαι, ἐκκλίσει δὲ πρὸς μηδὲν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι, οὐ περὶ τοῦ τυχόντος οὖν ἔφη ἐστὶν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ τοῦ μαίνεσθαι, εἰ μὴ ὁ Σωκράτης ἔλεγε. τί θέλετε λογικῶν ψυχὰς ἔχειν, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. τίνων λογικῶν; ὑγιῶν, ἢ φαύλων; ὑγιῶν; τί οὖν ζητεῖτε; ὅτι ἔχομεν. τί οὖν μάχεσθε, καὶ διαφέρεσθε;

ΜΆΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΊΝΟΥ αὐτοκράτορος, τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον ιβʹ.

ΠΆΝΤΑ ἐκεῖνα ἐφ' ἃ διὰ περιόδου εὔχῃ ἐλθεῖν, ἤδη ἔχειν δύνασαι, ἐὰν μὴ σαυτῷ φθονῇς. τοῦτο δ' ἐστιν, ἐὰν πᾶν τὸ παρελθὸν καταλίπῃς, καὶ τὸ μέλλον ἐπιτρέψῃς τῇ προνοίᾳ. καὶ τὸ παρὸν μόνον ἀπευθύνῃς πρὸς ὁσιότητα καὶ δικαιοσύνην. ὁσιότητα μὲν, ἵνα φιλῇς τὸ ἀπονεμόμενον. σοὶ γὰρ αὐτὸ ἡ φύσις ἔφερε, καὶ σὲ τούτῳ. δικαιοσύνην δὲ, ἵνα ἐλευθέρως καὶ χωρὶς περιπλοκῆς λέγῃς τε τἀληθῆ, καὶ πράσσῃς τὰ κατὰ νόμον, καὶ κατ' ἀξίαν. μὴ ἐμποδίζῃ δέ σε, μήτε κακία ἀλλοτρία, μήτε ὑπόληψις, μήτε φωνὴ, μηδὲ μὴν αἴσθησις τοῦ περιτεθραμμένου σοι σαρκιδίου. ὄψεται γὰρ τὸ πάσχον. ἐὰν οὖν ὅτε δή ποτε πρὸς ἐξόδῳ γένῃ, πάντα τὰ ἄλλα καταλιπὼν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν σου, καὶ τὸ ἐν σοὶ θεῖον τιμήσῃς, καὶ τὸ μὴ παύσεσθαί ποτε ζῆν φοβηθῇς, ἀλλὰ τό γε μηδέποτε ἄρξασθαι κατὰ φύσιν ζῆν· ἔσῃ ἄνθρωπος ἄξιος τοῦ γεννήσαντος κόσμου, καὶ παύσῃ ξένος ὢν τῆς πατρίδος, καὶ θαυμάζων ὡς ἀπροσδό-

ἀπροσδόκητα τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, καὶ κρεμάμενος ἐκ τοῦδε καὶ τοῦδε. Ὁ θεὸς πάντα τὰ ἡγεμονικὰ, γυμνὰ τῶν ὑλικῶν ἀγγείων καὶ φλοιῶν καὶ καθαρμάτων ὁρᾷ. μόνῳ γὰρ τῷ ἑαυτοῦ νοερῷ μόνων ἅπτεται, τῶν ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ταῦτα ἐῤῥυηκότων καὶ ἀπωχετευμένων. ἐὰν δὲ καὶ σὺ τοῦτο ἐθίσῃς ποιεῖν, τὸν πολὺν περισπασμὸν σεαυτοῦ περιαιρήσεις. ὁ γὰρ μὴ τὰ περικείμενα κρεάδια ὁρῶν, ἦ πού γε ἐσθῆτα, καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν, καὶ τὴν τοιαύτην περιβολὴν καὶ σκηνὴν θεώμενος, ἀσχολήσεται; τρία ἐστὶν ἐξ ὧν συνέστηκας, σωμάτιον, πνευμάτιον, νοῦς. τούτων τἄλλα μέχρι τοῦ ἐπιμελεῖσθαι δεῖν σά ἐστι. τὸ δὲ τρίτον μόνον κυρίως σόν, ὃ ἐὰν χωρίσῃς ἀπὸ σεαυτοῦ, τουτέστιν ἀπὸ τῆς σῆς διανοίας, ὅσα ἄλλοι ποιοῦσιν ἢ λέγουσιν ἢ ὅσα αὐτὸς ἐποίησας ἢ εἶπας, καὶ ὅσα ὡς μέλλοντα ταράσσεις, καὶ ὅσα τοῦ περικειμένου σοι σωματίου, ἢ τοῦ συμφύτου πνευματίου, ἀπροαίρετα πρόσεστιν, καὶ ὅσα ἡ ἔξωθεν περιῤῥέουσα δίνη ἑλίσσει, ὥστε τῶν συνειμαρμένων ἐξῃρημένην καθαρὰν τὴν νοερὰν δύναμιν ἀπόλυτον ἐφ' ἑαυτῆς ζῆν, ποιοῦσαν τὰ δίκαια, καὶ θέλουσαν τὰ συμβαίνοντα, καὶ λέγουσαν τἀληθῆ, ἐὰν χωρίσῃς φημὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου τὰ προσηρτημένα ἐκ προσπαθείας, καὶ τοῦ χρόνου τὰ ἐπέκεινα, ἢ τὰ παρῳχηκότα, ποιήσῃς τε σεαυτὸν, οἷος ὁ Ἐμπεδόκλειος σφαῖρος κυκλο-

τερὴς μονίῃ περιηγέϊ γαίων, μόνον τε ζῆν ἐκμελετήσας ὃ ζῇς, τουτέστι τὸ παρὸν, δυνήσῃ τό γε μέχρι τοῦ ἀποθανεῖν ὑπολειπόμενον, ἀταράκτως καὶ εὐμενῶς, καὶ ἵλεως τῷ σαυτοῦ δαίμονι διαβιῶναι. Πολλάκις ἐθαύμασα, πῶς ἑαυτὸν μὲν ἕκαστος μᾶλλον πάντων φιλεῖ, τὴν δὲ ἑαυτοῦ περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν ἐν ἐλάττονι λόγῳ τίθεται, ἢ τὴν τῶν ἄλλων. Ἐὰν γοῦν τινὰ θεὸς ἐπιστὰς, ἢ διδάσκαλος ἔμφρων κελεύσῃ μηδὲν καθ' ἑαυτὸν ἐνθυμεῖσθαι καὶ διανοεῖσθαι, ὃ μὴ ἅμα γε γινώσκων ἐξοίσει, οὐδὲ πρὸς μίαν ἡμέραν τοῦτο ὑπομένει· οὕτω τοὺς πέλας μᾶλλον αἰδούμεθα τί ποτε περὶ ἡμῶν φρονήσουσιν, ἢ ἑαυτούς. Πῶς ποτε πάντα καλῶς καὶ φιλανθρώπως διατάξαντες οἱ θεοὶ, τοῦτο μόνον παρεῖδον, τὸ ἐνίους τῶν ἀνθρώπων καὶ πάνυ χρηστοὺς, καὶ πλεῖστα πρὸς τὸ θεῖον ὥσπερ συμβόλαια θεμένους, καὶ ἐπὶ πλεῖστον δι' ἔργων ὁσίων καὶ ἱερουργιῶν συνήθεις τῷ θείῳ γενομένους, ἐπειδὰν ἅπαξ ἀποθάνωσι, μηκέτι αὖθι γίνεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ παντελὲς ἀπεσβηκέναι. τοῦτο δὲ εἴπερ καὶ οὕτως ἔχει, εὖ ἴσθι ὅτι εἰ ὡς ἑτέρως ἔχειν ἔδει, ἐποίησαν ἄν. εἰ γὰρ δίκαιον ἦν, ἦν ἂν καὶ δυνατόν· καὶ εἰ κατὰ φύσιν, ἤνεγκεν ἂν αὐτὸ ἡ φύσις. ἐκ δὴ τοῦ μὴ οὕτως ἔχειν, εἴπερ οὐχ οὕτως ἔχει, πειθέσθω σοι τὸ μὴ δεῆσαι οὕτω γίνεσθαι. ὁρᾷς γὰρ καὶ αὐτὸς, ὅτι τοῦτο

παραζη-

παραζητῶν δικαιολογῇ πρὸς τὸν θεόν. οὐκ ἂν δ' οὕτω διελεγόμεθα τοῖς θεοῖς, εἰ μὴ ἄριστοι καὶ δικαιότατοί εἰσιν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἄν τι περιεῖδον ἀδίκως καὶ ἀλόγως ἠμελημένον τῶν ἐν τῇ διακοσμήσει. Ἔθιζε καὶ ὅσα ἀπογινώσκεις. καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ἡ ἀριστερὰ πρὸς τὰ ἄλλα διὰ τὸ ἀνέθιστον ἀργὸς οὖσα, τοῦ χαλινοῦ ἐρρωμενέστερον ἢ ἡ δεξιά κρατεῖ. τοῦτο γὰρ εἴθισται. Ὁποῖον δεῖ καταληφθῆναι ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ σώματι καὶ ψυχῇ· τὴν βραχύτητα τοῦ βίου, τὴν ἀχάνειαν τοῦ ὀπίσω καὶ πρόσω αἰῶνος, τὴν ἀσθένειαν πάσης ὕλης, γυμνὰ τῶν φλοιῶν θεάσασθαι τὰ αἰτιώδη. τὰς ἀναφοράς τῶν πράξεων. τί πόνος, τί ἡδονή. τί θάνατος, τί δόξα. τίς ὁ ἑαυτῷ ἀσχολίας αἴτιος. πῶς οὐδεὶς ὑπ' ἄλλου ἐμποδίζεται. ὅτι πάντα ὑπόληψις. Ὅμοιον δ' εἶναι δεῖ ἐν τῇ τῶν δογμάτων χρήσει, παγκρατιαστῇ, οὐχὶ μονομάχῳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ ξίφος ᾧ χρῆται, ἀποτίθεται καὶ ἀναιρεῖται. ὁ δὲ τὴν χεῖρα ἀεὶ ἔχει, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ συστρέψαι αὐτὴν δεῖ. Τοιαῦτα τὰ πράγματα ὁρᾶν διαιροῦντα εἰς ὕλην, αἴτιον, ἀναφοράν. Ἡλίκην ἐξουσίαν ἔχει ἄνθρωπος μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅπερ μέλλει ὁ θεὸς ἐπαινεῖν. καὶ δέχεσθαι πᾶν, ὃ ἂν νέμῃ αὐτῷ ὁ θεός. Τὸ ἑξῆς τῇ φύσει, μήτε θεοῖς μεμπτέον. οὐδὲν γὰρ ἑκόντες ἢ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι, μήτε ἀνθρώποις,

οὐδεὶ γὰρ οὐχὶ ἄκοντες, ὥστε οὐδενὶ μεμπτέον. πῶς γέλοιος καὶ ξένος ὁ θαυμάζων ὁτιοῦν τῶν ἐν τῷ βίῳ γινομένων.

Ἤτοι ἀνάγκη εἱμαρμένη, ἀπαράβατος τάξις, ἢ πρόνοια ἱλάσιμος ἢ φυρμὸς εἰκαιότητος ἀπροστάτητος. εἰ μὲν ἀπαράβατος ἀνάγκη, τί ἀντιτείνεις; εἰ δὲ πρόνοια ἐπιδεχομένη τὸ ἱλάσκεσθαι, ἄξιον αὑτὸν ποίησον τῆς ἐκ τοῦ θείου βοηθείας. εἰ δὲ φυρμὸς ἀνηγεμόνευτος, ἀσμένιζε, ὅτι ἐν τοιούτῳ τῷ κλύδωνι αὐτὸς ἔχεις ἐν σαυτῷ τινὰ νοῦν ἡγεμονικόν. κἂν περιφέρῃ σε ὁ κλύδων, περιφερέτω τὸ σαρκίδιον τὸ πνευμάτιον τἆλλα· τὸν γὰρ νοῦν οὐ περιοίσει. ἢ τὸ μὲν τοῦ λύχνου φῶς μέχρι σβεσθῇ, φαίνει, καὶ τὴν αὐγὴν οὐκ ἀποβάλλει· ἡ δὲ ἐν σοὶ ἀλήθεια καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη, προαποσβήσεται; ἐπὶ τοῦ φαντασίαν παρασχόντος ὅτι ἥμαρτε· τί δαὶ οἶδα εἰ τοῦτο ἁμάρτημα· εἰ δὲ καὶ ἥμαρτον, ὅτι κατέκρινεν αὐτὸς ἑαυτόν. καὶ οὕτως ὅμοιον τοῦτο, τῷ καταδρύπτειν τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν. ὅτι ὁ μὴ θέλων τὸν φαῦλον ἁμαρτάνειν, ὅμοιος τῷ μὴ θέλοντι τὴν συκῆν ὀπὸν ἐν τοῖς σύκοις φέρειν, καὶ τὰ βρέφη κλαυθμυρίζεσθαι, καὶ τοὺς ἵππους χρεμετίζειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγκαῖα. τί γὰρ πάθῃ τὴν ἕξιν ἔχων τοιαύτην. Εἰ οὖν γοργὸς εἶ, ταύτην θεράπευσον. Εἰ μὴ καθήκει μὴ πράξῃς.

εἰ μὴ

εἰ μὴ ἀληθές ἐστι, μὴ εἴπῃς. ἡ γὰρ ὁρμή σου ἔστω, εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ ὁρᾶν, τί ἐστιν αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τὴν φαντασίαν σοι ποιοῦν, καὶ ἀναπτύσσειν διαιροῦντα, εἰς τὸ αἴτιον, εἰς τὸ ὑλικὸν, εἰς τὴν ἀναφορὰν, εἰς τὸν χρόνον, ἐντὸς οὗ πεπαῦσθαι αὐτὸ δεήσει. Αἴσθου ποτὲ, ὅτι κρεῖττόν τι καὶ δαιμονιώτερον ἔχεις ἐν σαυτῷ, τῶν τὰ πάθη ποιούντων, καὶ καθάπαξ τῶν νευροσπαστούντων σε· τί μου νῦν ἐστιν ἡ διάνοια. μὴ φόβος; μὴ ὑποψία; μὴ ἐπιθυμία; μὴ ἄλλο τι τοιοῦτον; Πρῶτον, τὸ μὴ εἰκῆ, μηδὲ ἄνευ ἀναφορᾶς. δεύτερον, τὸ μὴ ἐπ' ἄλλο τι, ἢ ἐπὶ τὸ κοινωνικὸν τέλος τὴν ἀναγωγὴν ποιεῖσθαι. ὅτι μετ' οὐ πολὺ, οὐδεὶς οὐδαμοῦ ἔσῃ, οὐδὲ τούτων τι ἃ νῦν βλέπεις, οὐδὲ τούτων τις τῶν νῦν βιούντων. πάντα γὰρ μεταβάλλειν καὶ τρέπεσθαι καὶ φθείρεσθαι πέφυκεν, ἵνα ἕτερα ἐφεξῆς γίνηται. ὅτι πάντα ἡ ὑπόληψις· καὶ αὕτη ἐπί σοι. ἆρον οὖν ὅτε θέλῃς τὴν ὑπόληψιν, καὶ ὥσπερ κάμψαντι τὴν ἄκραν γαλήνη, σταθερὰ πάντα, καὶ κόλπος ἀκύμων. μία καὶ ἡτισοῦν ἐνέργεια κατὰ καιρὸν παυσαμένη, οὐδὲν κακὸν πάσχει, καθὸ πέπαυται, οὐδὲ ὁ πράξας τὴν πρᾶξιν ταύτην, κατ' αὐτὸ τοῦτο, καθ' ὃ πέπαυται, κακόν τι πέπονθεν. ὁμοίως οὖν τὸ ἐκ πασῶν τῶν πράξεων σύστημα ὅπερ ἐστὶν ὁ βίος, ἐὰν ἐν καιρῷ παύσηται, οὐδὲν κακὸν πά-

ται κατ' αὐτὸ τοῦτο, καθ' ὃ πέπαυται. οὐδὲ ὁ καταπαύσας ἐν καιρῷ τὸν εἱρμὸν τοῦτον, κακῶς διετέθη. τὸν δὲ καιρὸν, καὶ τὸν ὅρον δίδωσιν ἡ φύσις, ποτὲ μὲν καὶ ἡ ἰδία, ὅταν ἐν γήρᾳ, πάντως δὲ ἡ τῶν ὅλων. ἧς τῶν μερῶν μεταβαλλόντων, νεαρὸς ἀεὶ καὶ ἀκμαῖος ὁ σύμπας κόσμος διαμένει. καλὸν δὲ ἀεὶ πᾶν καὶ ὡραῖον τὸ συμφέρον τῷ ὅλῳ. ἡ οὖν κατάπαυσις τοῦ βίου, ἑκάστῳ οὐ κακὸν μὲν, ὅτι οὐδὲ αἰσχρόν. εἴπερ καὶ ἀπροαίρετον, καὶ οὐκ ἀκοινώνητον, ἀγαθὸν δὲ, εἴπερ τῷ ὅλῳ καίριον, καὶ συμφέρον, καὶ συμφερόμενον. οὕτω γὰρ καὶ θεοφόρητος ὁ φερόμενος κατὰ ταὐτὰ θεῷ. καὶ ἐπὶ ταὐτὰ τῇ γνώμῃ φερόμενος.

Τρία ταῦτα δεῖ πρόχειρα ἔχειν, ἐπὶ μὲν ὧν ποιεῖς, εἰ μήτε εἰκῇ, μηδὲ ἄλλως ἢ ὡς ἂν ἡ δίκη αὐτὴ ἐνήργησεν. ἐπὶ δὲ τῶν ἔξωθεν συμβαινόντων, ὅτι ἤτοι κατ' ἐπιτυχίαν, ἢ κατὰ πρόνοιαν. οὔτε δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ μεμπτέον οὔτε τῇ προνοίᾳ ἐγκλητέον. δεύτερον, τὸ ὁποῖον ἕκαστον ἀπὸ σπέρματος, μέχρι ψυχώσεως, καὶ ἀπὸ ψυχώσεως, μέχρι τοῦ τὴν ψυχὴν ἀποδοῦναι, καὶ ἐξ οἵων ἡ σύγκρισις, καὶ εἰς οἷα ἡ λύσις. τρίτον, εἰ ἄνω μετέωρος ἐξαρθεὶς κατασκέψαιο τὰ ἀνθρώπεια, καὶ τὴν πολυτροπίαν ὅση κατανοήσεις· συνιδὼν ἅμα, καὶ ὅσον τὸ περιοικοῦν, ἀερίων καὶ αἰθερίων. καὶ ὅτι ὁσάκις ἂν ἐξαρ-

ὕλης, ταῦτα ὄψει. τὸ ὁμοειδές, τὸ ὀλιγοχρόνιον. ἐπὶ τούτοις, ὁ τῦφος. Βάλε ἔξω τὴν ὑπόληψιν, σέσωσαι. τίς οὖν ὁ κωλύων ἐκβαλεῖν; Ὅταν δυσφορῇς ἐπί τινι, ἐπελάθου τοῦ, ὅτι πάντα κατὰ τὴν τῶν ὅλων φύσιν γίνεται· καὶ τοῦ, ὅτι τὸ ἁμαρτανόμενον ἀλλότριον. καὶ ἐπὶ τούτοις τοῦ, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον οὕτως ἀεὶ ἐγίνετο, καὶ γενήσεται καὶ νῦν πανταχοῦ γίνεται. τοῦ, ὅση ἡ συγγένεια ἀνθρώπου πρὸς πᾶν τὸ ἀνθρώπειον γένος. οὐ γὰρ αἱματίου, ἢ σπερματίου, ἀλλὰ νοῦ κοινωνία. ἐπελάθου δὲ καὶ τοῦ, ὅτι ὁ ἑκάστου νοῦς θεός, καὶ ἐκεῖθεν ἐρρύηκε. τοῦ, ὅτι οὐδὲν ἴδιον οὐδενός· ἀλλὰ καὶ τὸ τεκνίον, καὶ τὸ σωμάτιον, καὶ αὐτὸ τὸ ψυχάριον ἐκεῖθεν ἐλήλυθεν. τοῦ, ὅτι πάντ' ὑπόληψις. τοῦ, ὅτι τὸ παρὸν μόνον ἕκαστος ζῇ, καὶ τοῦτο ἀποβάλλει. συνεχῶς ἀναπολεῖν, τοὺς ἐπί τινι λίαν ἀγανακτήσαντας, τοὺς ἐν μεγίσταις δόξαις, ἢ συμφοραῖς, ἢ ἔχθραις, ἢ ὁποιαισοῦν τύχαις ἀκμάσαντας. εἶτα ἐφιστάνειν, ποῦ νῦν πάντα ἐκεῖνα; καπνός, καὶ σποδός, καὶ μῦθος, ἢ οὐδὲ μῦθος. συμπροσπιπτέτω δὲ καὶ τὸ τοιοῦτο πᾶν, οἷον, Φάβιος Κατουλλῖνος ἐπ' ἀγροῦ. καὶ Λούσιος Λοῦπος, καὶ Στερτίνιος ἐν Βαΐαις, καὶ Τιβέριος ἐν Καπρίαις, καὶ Οὐήλιος Ῥοῦφος, καὶ ὅλως ἡ πρὸς ὁτιοῦν μετ' οἰήσεως διαφορά. καὶ ὡς εὐτε-

εὐτελὲς πᾶν τὸ κατατεινόμενον. καὶ ὅσῳ φιλοσοφώτερον τὸ ἐπὶ τῆς δοθείσης ὕλης ἑαυτὸν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς ἑπόμενον ἀφελῶς παρέχειν. ὁ γὰρ ὑπὸ ἀτυφίᾳ τῦφος τυφόμενος πάντων χαλεπώτατος. Πρὸς τοὺς ἐπιζητοῦντας, ποῦ γὰρ ἰδὼν τοὺς θεούς, ἢ πόθεν κατειληφὼς ὅτι εἰσὶν οὕτω σέβεις· πρῶτον μὲν καὶ ὄψει ὁρατοί εἰσιν· ἔπειτα μέντοι οὐδὲ τὴν ψυχὴν τὴν ἐμαυτοῦ ἑώρακα, καὶ ὅμως τιμῶ. οὕτως οὖν καὶ τοὺς θεούς, ἐξ ὧν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἑκάστοτε πειρῶμαι, ἐκ τούτων ὅτι τέ εἰσι καταλαμβάνω, καὶ αἰδοῦμαι. Σωτηρία βίου, ἕκαστον δι' ὅλου αὐτὸ τί ἐστιν ὁρᾶν. τί μὲν αὐτοῦ τὸ ὑλικόν, τί δαὶ τὸ αἰτιῶδες. ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τὰ δίκαια ποιεῖν, καὶ τἀληθῆ λέγειν. τί λοιπὸν, ἢ ἀπολαύειν τοῦ ζῆν συνάπτοντα ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ ἀγαθὸν, ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον διάστημα ἀπολείπειν. Ἓν φῶς ἡλίου κἂν διείργηται τοίχοις, ὄρεσιν, ἄλλοις μυρίοις, μία οὐσία κοινή, κἂν διείργηται ἰδίως ποιοῖς σώμασι μυρίοις. μία ψυχή, κἂν φύσεσι διείργηται μυρίαις, καὶ ἰδίαις περιγραφαῖς. μία νοερὰ ψυχή, κἂν διακεκρῖσθαι δοκῇ. τὰ μὲν οὖν ἄλλα μέρη τῶν εἰρημένων, οἷον πνεύματα καὶ ὑποκείμενα, ἀναίσθητα καὶ ἀνοικείωτα ἀλλήλοις, καίτοι κἀκεῖνα τὸ νοοῦν συνέχει, καὶ τὸ ἐπὶ ταὐτὰ βρῖθον διά-

νοια

ποιᾶ δὲ ἰδίως ἐπὶ τὸ ὁμόφυλον γίνεται, καὶ συνίσταται, καὶ οὐ διείργεται τὸ κοινωνικὸν πάθος. Τί ἐπιζητεῖς· τὸ διαγίνεσθαι; ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι; τὸ ὁρμᾶν. τὸ αὔξεσθαι; τὸ λήγειν αὖθις; τὸ φωνῇ χρῆσθαι; τὸ διανοεῖσθαι; τί τούτων πόθου σοι ἄξιον δοκεῖ; εἰ δὲ ἕκαστα εὐκαταφρόνητα, πρόσιθι ἐπὶ τελευταῖον, τὸ ἕπεσθαι τῷ λόγῳ καὶ τῷ θεῷ. ἀλλὰ μάχεται τὸ τιμᾶν ταῦτα, τὸ ἄχθεσθαι. ἢ διὰ τοῦ τεθνηκέναι στερήσεταί τις αὐτῶν; Πόσον μέρος τοῦ ἀπείρου καὶ ἀχανοῦς αἰῶνος ἀπομεμέρισται ἑκάστῳ. τάχιστα γὰρ ἐναφανίζεται τῷ ἀϊδίῳ. πόσον δὲ τῆς ὅλης οὐσίας; πόσον δὲ τῆς ὅλης ψυχῆς; ἐν πόσῳ δὲ βωλαρίῳ τῆς ὅλης γῆς ἕρπεις; πάντα ταῦτα ἐνθυμούμενος, μηδὲν μέγα φαντάζου, ἢ τὸ ὡς μὲν ἡ σὴ φύσις ἄγει, ποιεῖν. πάσχειν δὲ, ὡς ἡ κοινὴ φύσις φέρει, πῶς ἑαυτῷ χρῆται τὸ ἡγεμονικόν. ἐν γὰρ τούτῳ τὸ πᾶν ἐστι. τὰ δὲ λοιπὰ, ἢ προαιρετά ἐστιν, ἢ ἀπροαίρετα, νεκρὰ καὶ καπνός. Πρὸς θανάτου καταφρόνησιν ἐγερτικώτατον, ὅτι καὶ οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ τὸν πόνον κακὸν κρίνοντες, ὅμως τούτου κατεφρόνησαν. Ὧι τὸ εὔκαιρον μόνον ἀγαθὸν, καὶ ᾧ τὸ πλείους κατὰ λόγον ὀρθὸν πράξεις ἀποδοῦναι, τῷ ὀλιγοτέρας, ἐν ἴσῳ ἐστί, καὶ ᾧ τὸν κόσμον θεωρῆσαι πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ οὐ διαφέρει,

τούτῳ

τούτῳ οὐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν. Ἄνθρωπε, ἐπολιτεύσω ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει; τί σοι διαφέρει εἰ πέντε ἔτεσι; Τὸ γὰρ κατὰ τοὺς νόμους, ἴσον ἑκάστῳ. τί οὖν δεινὸν εἰ τῆς πόλεως ἀποπέμπει σε οὐ τύραννος, οὐδὲ δικαστὴς ἄδικος, ἀλλ' ἡ φύσις ἡ εἰσαγαγοῦσα; οἷον εἰ κωμῳδὸν ἀπολύοι τῆς σκηνῆς ὁ παραλαβὼν στρατηγός. ἀλλ' οὐκ εἶπον τὰ πέντε μέρη, ἀλλὰ τὰ τρία. καλῶς εἶπας, ἐν μέντοι τῷ βίῳ τὰ τρία ὅλον τὸ δρᾶμά ἐστι. τὸ γὰρ τέλειον, ἐκεῖνος ὁρίζει. ὁ τότε μὲν τῆς συγκρίσεως, νῦν δὲ τῆς διαλύσεως αἴτιος, σὺ δὲ ἀναίτιος ἀμφοτέρων. ἄπιθι οὖν ἵλεως, καὶ γὰρ ὁ ἀπολύων ἵλεως.

Τέλος τῶν τοῦ Ἀντωνίνου ιβ' βιβλίον.

[illegible] AVGVST. Annotatiunculæ.

IN METAMORPHOSES Antonini Liberalis.

1 In Cragaleo ſedaſſe.) ποιῆσαι πλειστάκις. lego παῦσαι.

2 VI. Sacriq; cuſtos fulminis.) τὸ ἱερὸν σκῆπτρον. legi, τὸν ἱερὸν σκῆπτον.

3 VII. Quòd ipſum deſtituiſſet.) Ad *verbum* ἐρωῶ *refertur etymon. cuius varia ſignificata apud* Grammaticos *eſt inuenire.* Ego αὐτὸν *legi: &* λειμῶνα, *pro* χειμῶνα *repoſui.*

Hoc modo.) οὕτω *legi, cùm reperirem* οὕπω. *Pellus Erodij genus eſt. De ephippo dubito: & fortaßis eſt legendum* ἵππῳ, *equo.*

4 X. Κελεόντων.) *Ego quid vocis hoc ſit, non inuenio. itaq; aſteriſcum loco verſionis poſui. Cæterùm multa paßim perſpicuè deprauata, ex ingenio ac ſenſu correxi: quæ omnia annotare non erat operæ pretium.*

5 XII. In Cygno vini vi eſt obrutus.) Ἐχαρανώθη. *lego* ἐκαρώθη. *Pòſt vbi aſteriſcum ſignaui, tenor fabulæ ex* VII *Ouidij Metamorph. poteſt intelligi: ad quod opus illuſtrandum, hic li-*

ber non parum poteſt adferre adiumenti. Ibi Hyrie eſt, quæ hîc Thyria. fortaſſe hoc rectius. Ego inuertendo, ſenſum ſæpe, etiam verbis malè cohærentibus in textu expreſsi. Cuius rei (vt vnum exemplũ citem) habes euidẽs indiciũ in fab. XXXVIII. de Acaſto & Peleo. cuius rei Horatius in Oda ad Aſteriam meminit. Annotando autem omnia perſequi neque volui, neq; erat ocium.

IN PHLEGONTIS Mirabilia.

Valde prodigioſæ ſunt hæ ſiue fabulæ, ſiue hiſtoriæ. Dico, ſiue hiſtoriæ: quia nimium patrocinari videntur diabolo, multóq; meliorem minúsq; timendum facere, qui nihil tale factum fuiſſe, aut fieri poſſe ipſius artibus putant. Alioqui quæ de Buplago referuntur, & horum ſimilia, planè figmentum eſſe, cur quis credat, cauſæ ſunt ſatis iuſtæ. Ego in medio rem relinquo. Primæ narrationis caput deeſt. Videtur ſumma hæc eſſe: Philinnam Damoſtrati & Charitûs filiam, clàm cum hoſpite Machata, etiam vita functam conſueuiſſe, idq; nutricem depræhendiſſe.

1 In Ætoliam.) In Græco omnino eſt, ἐς Ἰταλίαν mendoſè.

2 Thrinaciamq;.) Θρινακίην: Siciliam nimirum. Nam tametſi peruulgatum eſt, eam inſulam à tribus nobilibus promontorijs dictam eſſe τρινα-

ηςῶν: tamen & apud Suidam θρίναξ *Sicilia: vt puto, dicta à ventilabro, cuius in tanta ſertilitate ea in inſula plurimus vſus fuit. ne quid de ſalce dicam.*

3 Romam perlatis.) Δηλωθέντων. *Mallem* δημωθέντων, *multo magis* διασωθέντων.

4 Niſææ quando.) *Annotatum eſt de his aliquid in Pyrrrhum Plutarchi, à nobis. Codex hic* Νησαῖαι *per* η *habet conſtanter. Apud Strabonem lib. XI. Plin. lib. 6. cap. 25. Et in Dionyſio Afro, ibiq; Euſtathio, & eodem in Iliad. β. 558 denique apud Suidam, vbi ſeries litterarum ambiguitati obſtat, perlegitur. quod & ſecutus ſum. Cæterùm ad hũc locum in margine annotata ſunt, quæ ſequuntur, & in quibus legendis ob rariſſimam & obſcuriſſimam characterũ ab vſitatioribus diſcrepantiam me nonnihil torſi.* μεταξὺ Σουσιανῆς καὶ βακτριανῆς τόπος ἐςὶ Καταςίγωνα, ὅπερ ἑλληνιςὶ νῆσον δηλοῖ. ἐνταῦθα ἵπποι διάφοροι γίνονται, εἰσὶ δὲ πᾶσαι ξανθαί. Ὁ δὲ Εὐριπίδης πρὸς τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ τὴν Νησαῖαν φησὶν εἶναι. *Inter Suſianam (inquit) & Bactrianam locus eſt Cataſtigona, quæ vox Græcè neſon, id eſt inſulam, ſignificat. Ibi equæ præſtantes naſcuntur, fuluæ omnes. Euripides Neſæam ad rubrum mare collocat.*

5 Meuaniæ.) Μηουνία. *Vmbriæ vrbem eſſe Meuaniam, vel ex nono Liuij libro eſt manifeſtum*

ſeſtum. Notum porrò, ϗ pro v conſonante vſurpari à Græcis, cùm Latina vocabula tranſcribunt, hac litera deſtitutis. itaq; mirum non eſt α ex μηνσανία eſſe extritum. Horum exemplorum non diſsimilia Plinius 7. 4. citat ex Annalibus, ne quis nimis Græcas eſſe putet has narrationes. De Conſulum nominibus remitto te ad Annales.

6 Oraculũ ſatis.) λοξὸν. ἐμῇ autem hîc legi pro ἐῇ, cùm ῥώμη nominatiuo caſu legatur. παμφύλων appellatiuũ duxi. Cætera in margine annotaui. & res digna nõ eſt in qua laboretur. Ego ita verti, vt qui in nugis difficilibus nugari liberè ſtatuiſſem: ne de hoc oraculo Delphos pro natatore mittere cogerer.

7 FinibusImperatoris.) ὁρίοις. Fortè ὄρτοις, hortis. Sed & ſuprà Euryopa Nili filia bis ponitur mendoſè.

IN FRAGMENTVM de Olympijs.

Τῶν τι) Lego τῶν τότε

Λᾶσι ἄνακτος.) Codex erat literis raræ formæ & antiquitatis conſcriptus. aliam tamẽ lectionem exculpere non potui. Fortè πασιάνακτος ſcribẽdum fuerat. Loco ἔροτιν, eſt ἑορτὴν in margine: quod adhibita συνιζήσει verſus tolerat. Quid autem ſit δημονναῖαν? Ego legerem δῆμον εἰς αἶαν. Sic Pelops Græcæ ciuitatis autor intelligeretur.

IN

IN APOLLONIVM.

1 In Scyro inſula.) *Credo non* Σκύρῳ, *ſed* Σύρῳ *legendum. Fuit enim Syrus inſula patria Pherecydi, vnde Syrius dictus eſt. Quod qui non obſeruarunt, Syriam ei patriam falſo tribuerunt, vt alibi oſtenſum eſt.*

2 Parybum.) *In eclogis Cteſiæ ab* Henrico Stephano *editis,* πάρηβον *legitur, per* η, *nõ* p υ. *fol.* 27.

3 Idemq; & Ammonem.) ἔτι δὶ πορ. *in Græco.* Fortaßis *non* δὲ, *ſed* δὶς *legendum: vt bis eò profectus intelligatur: quod ad augendum facit miraculum.* Quæſtionem XXXIV, *aſteriſcum alleui, quòd* Theophraſtum *euoluere huius loci cauſa non vacaret, &* δημιγνυμδύη *mutilum eſſet. Certè libro octauo hiſtoriæ* Stirpium *hodie legitur, quod hîc ex ſeptimo citat.*

4 Clematis.) In *Græco eſt* κλιματὶς. Legi κληματὶς, *quæ vox etiam ſarmentum ſignificat.* πτωματιζομδύοις *intellexi epilepticos, quanquàm nullo exemplo fretus.* 382 *hiſtoriæ verba planè ſunt luxata.*

5 De plantis octauo.) *Imò nono, vt hodie diuiſi habentur.* Interficere *poſui, quia* ἀποκτείνειν *ille habet, non* ξηραίνειν. Hoc *paragrapho ſcriptor etiam id quod de malis vlceribus ſequitur, cõplexus eſt.* Propter *vocem* ἰξίαι *annotatum eſt ad marginem:* τοῖς παρ᾽ ἐνίοις λεγομδύοις κιρσοῖς, τοῖς ἐν τοῖς σκέλεσιν, ὁμωνύμ᾽ τοῖς ἐν τοῖς δενδρε-

σι. Σημαίνει καὶ πόαν τινὰ, ἢ καὶ χαμαιλέων καλεῖται· καὶ ἑτόρα ἐστί τις, ἀφ᾽ ἧς ὁ ἰξός. Ad id autem quod de Solis & Pinaro ſequitur, vſitatioribus characteribus recentior quiſpiam adſcripſit, quibus ignorationem ſitus locorum & diſtantiæ obijceret autori. Quanquam euanuerunt quædam literæ, vt integra legi non poſſint. Legi autem ἀπυρλύους, pro ἀπύρους.

1 Cum caneret.) ἄδοντος αὐτοῦ μεταξὺ. Vide ne aliquid deſit: nam cicadam in fidis ruptis locũ ſubijſſe, & vicem eius geſſiſſe, eſt apud Clementem Alexandrinum, initio προτρεπτικοῦ hanc fabulam referentem.

2 Septem femineos.) Ex hymno Homeri in Mercuriũ: ſed neſcio quos ſit codices autoresq; ſecutus. Certè pro θηλυτέρων, hodie συμφώνους legitur.

3 Si importentur.) In Græco, κἄν ἴδῃ τις: quod à poſteriore mutuatus librarius videtur.

4 Alibi vſq;.) Haud dubiè loci nomen excidit in Metamorphoſib. Antonini, Lero inſulæ adſcribuntur. Vide ibi.

5 Eliam.) ἠλίαν. Neſcio an circa Elidem: ſicut infrà §. 155. Cranonem vnico ν ſcripſi, Ariſtotelem & alios ſecutus: cùm noſter codex duobus νν ſcriptum habeat.

6 ὄν πόδα τέμνει.) Ex Heſiod. 6. ἔργων· vbi tamen τενόδει legitur. Mox εἰσδύεται. Senſus poſcit pro ἐκδύεται.

O᾽vti-

7 O' vtinam.) *Primo verſu lego* Οὐ μ' ἔτι; *non* οὐ μηδέ τι. *quod & à metro eſt, & à ſenſu alienũ. Sed ad* βάλε δὴ βάλε *in margine eſt annotatum,* κατ' ἀποκοπὴν τοῦ Α ἀρκτικοῦ στοιχείου. ἔστι γὰρ τὸ ὅλον ἀβάλε σημαντικὸν εὐχῆς ἐπίρρημα, ἀντὶ τοῦ ὄφελον, εἴθε, αἴθε. βάλε *ait, præciſo* α *prima litera, pro* ἀβάλε *optandi aduerbio poſitum.*

8 Tarandum.) *Sic Ariſtoteles* θαυμασ. ἀκουσ. *non per* τ, *vt noſter.*

9 Cedripolis.) *Vox vitioſa. Ariſtoteles Amphipolim habet.*

10 Veluti humidis & mollibus.) ὡς ἂν ἐνύγρων ὄντων. *Cur hederam geſtarent, apud Ariſtotelem cauſa non eſt explicata. Hoc quidem non celatum, aliquid doloris ob cornuum deiectionem eſſe ceruis. Vide num non ſit legendũ pro* ἐν, ἔτι: *vt fortaßis recens enata, & adhuc tenera cornua edera munierint. Quod ad vocem Achainam attinet in margine (quantum quidem ego legere poſſum) eſt* Ἀχαΐναι καὶ ἀσαβῖναι, ἡλικίαι τινὲς ἐλάφων. *Vide Apollonij* Ἀργοναυτ. δ. *& eius Scholiaſtam, paragr. 16. & Euſtath. Iliad.* θ.

11 Aliquantulum.) ὀλίγον *in Græco eſt, nõ* ὀλίγας. *Cætera ex Ariſtotelis Mirabilibus narrationibus, & Plutarchi libello de comparatione animalium terreſtrium & aquatilium, pete.*

12 Prætereuntem enim.) *Deeſt aliquid. Aeſalonẽ diphthõgo ſcripſi, ſicut & Ariſtoteles 9.*

de Hiſt. animalium. Noſter codex ε ψιλῷ habet.

13 Piſcium ſolum.) τὸν κλήρο μόνον μὴ ῥυχάζειν, non liquet: vt & in CXXXII πειζὰ καὶ ατο. vbi meo arbitratu ſum vſus.

14 Quibus ruptis.) ἐφ' ὧν πυγνυμένων: legi ἐξ ὧν ῥηγνυμένων. In XCIII. diu naui.

15 A cane.) Legi ὑπὸ κυνὸς, pro τινὸς: quã-quam res aliter loquitur. C V. non intelligo.

16 Crentile cognomen.) ἐπιδημίας legi, vbi habetur ἐπιθυμίας.

17 Exædificatum.) οἰκοδομηθῆναι, non οἶκον.

18 Nemo rectè reprehendit.) Α'ρείκοτο λαβεῖν. ἀπεικότα λαβεῖν, legi: niſi fortè αὖ εἰκότα malis, vt reprehendatur qui perpetuum duxerit, quod ſtatis tantùm fit temporibus.

19 Crines flauos.) Cum legeretur κρατεῖν ξανθίζον, non obſcurè ſenſi vitiatum locum, & & ſcribendum κρᾶθιν ξανθίζειν.

IN MARCI ANTONINI DE VITA ſua libros, Annotationes.

Haud ingratam rem lectori, neq; à meo inſtituto alienam facturus mihi videor, ſi principiò de autore nonnihil exponam: nam de operis ipſius dignitate atq; vſu, in Præfatione, ea quæ viſa fuerunt referen-

ſerenda, poſuimus. Scriptum eſt à M. Aurelio An-tonino Vero Imperatore Romano, eo qui Philoſo-phi cognomentum tulit. Cuius quoniam extat vita, perſcripta à Dione noſtro, epitomæq́; Xiphilinianæ inſerta, itemq́; à Iulio Capitolino, & alijs: ea modò adducam, quæ ad propoſitum noſtrum (id autem eſt, vt Operi nonnihil lucis adferamus) videbuntur ſufficere: reliqua ex ijs, quos dixi petantur libris. Primò, quòd in Operis inſcriptione poſuimus, M. ANTONINI PHILOSOPHI: *cogno-mentum in Græco non erat additum. eſt autem eui-tandæ obſcuritatis cauſa à nobis adiectum. Duo e-nim fuere Antonini Imperatores, quorũ alter Pius, alter Philoſophus cognominatus eſt. Scriptum eſ-ſe hoc opus à poſteriore, cùm plurimis alijs argu-mentis, quæ in promtu ſit ex vtriuſq; hiſtoria colli-gere, tum Suidæ teſtimonio conſtat. eius hæc ſunt verba in vocabulo* μάρκος· οὗτος ἔγραψε τοῦ ἰδίου βίου διαγωγὴν, βιβλίοις ιβ. *Hoc eſt: Scripſit hic de vita ſua libros duodecim. Quod idem eſt cũ inſcri-ptione noſtra,* τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλία ιβ. *Operæ-precium porrò eſſe arbitror, nonnihil de genere & affinitatibus eius commemorare: quando ipſe libro primo ſuorum familiarium mentionẽ facit. Adria-nus Imperator, cum liberos nullos ſuſtuliſſet, ado-ptauit L. Ceionium Commodum Verum, cui ea ex adoptione Aelij & Cæſaris cognomina obtigerunt. Hic viuente etiamnum Adriano deceßit vita, filio*

eiuſdem nominis relicto. Itaq; Adrianus vt ſucceſſorem dignum relinqueret reipub. T. Aurelium Fuluium Antoninum (qui & ſucceßit ipſi, & Pius eſt cognominatus) adoptauit: adoptandosq; ei præterea dedit Veri, quem diximus, ſuperſtitem filium, & M. Antoninum, qui deinde Philoſophus eſt appellatus. Erat hic (vti mox demonſtrabimus) neceßitate iũctus T. Aurelio Antonino. vterq; defuncto Antonino Pio, ſummæ rerum præfuit: donec L. Verus, L. F. rebus bellicis egregiè geſtis, bello Marcomannico apud Altinum apoplexia vitam claudens, Antonino Philoſopho imperium collega vacuum reliquit. Cæterum Antonino Pio vxor fuit Annia Fauſtina Galeria, filia Annij Veri, clarißimi viri, qui & bis cõſul (apud Xiphilinũ ſub finem Adriani legitur tertium conſulatum obiuiſſe, haud ſcio an mendoſe) & vrbis præfectus fuit. Ac quoniam mentio Xiphilini incidit, obiter annotandum putaui, quòd in editione Xiphilini cum Dione noſtro editi, eo faciliùs me fefellerat, quòd illum ipſe non conuerteram: ea modò correxi quæ erant malè interpretata, idq; properãs. Nempe vbi eſt de M. Antonino philoſopho, Ἀννίου βήρου τοῦ τρὶς ὑπατεύσαντος καὶ χιλιαρχήσαντος ἔγγονος, & in Latino, Filius Annij Veri, qui III. conſul, ac tribunus militũ fuerat: legendum δὶς pro τρὶς, vt dixi, videri ex Capitolino poſſe. Certè πολιαρχήσαντος, non χιλιαρχήσαντος deberc ſcribi: porrò Latinè legendum nepo

(hoc

(hoc enim eſt ἔγγονος) Annij Veri, qui III. conſul, & præfectus vrbis fuerat. Ita Capitolinus habet, & conſentaneum eſt rationi. Enimuerò Annius iſte Verus, auus paternus fuit M. Antonini Philoſophi. Habuit enim filium Annium Verum, qui in prætura obijt. eius vxor fuit Domitia Caluilla, Caluiſij Tulli bis Conſulis filia. His natus fuit M. Antoninus Philoſophus, qui etiam Catilij cognomen tulit, à proauo materno. Porrò habuit M. Antoninus Philoſophus in matrimonio Fauſtinam, T. Antonini Pij, & amitæ ſuæ Anniæ Fauſtinæ Galeriæ filiam. Suam autem filiam Lucillam L. Vero collegæ nuptum dedit.

Hoc addendum. An. V. C. DCCCCXII, à nato autem Seruatore noſtro CLXII, Antoninum Philoſophum occepiſſe imperium.

In Librum I.

Ab auo meo Vero didici.) παρὰ τοῦ πάππου Οὐήρου. Verbũ ἔμαθον, aut aliquid tale, ſubintelligitur: idemq́; in omnibus ſequentibus particulis. Ego addendũ de meo ſingulis periodis aliquod verbum cenſui. Nam (niſi fallor) voluit hoc libro oſtendere, qua potiſſimùm in re ſingulos ſuorum cùm neceſſariorum, tum familiariũ admiratus, imitatusq́; eſſet.

1 Ne auriga praſinus.) Quatuor genera fuerunt aurigarum apud Romanos, diſtincta coloribus, albo, ruſo, praſino (qui eſt porraceus, nimirum viridis) & veneto. Patet hoc ex Dionis Nerone.

2 A' Diogneto.) *Operam præterea pingendo ſub magiſtro Diogeneto (fortè Diogneto)dedit. Iulius Capitolinus.*

3 Neq; animi cauſa coturnices.) ὀρτυγοτροφεῖν. *Hæc ipſa verba ſunt apud Suidam in voce* ὀρτυγοκόπος: *non tamen explicata. Ludi quidem genus ibi deſcribit, in quo coturnices in gyrum collocatæ percuterentur, &c. Citatq; locos è Platone, illius ludicri mentionem continentes. Exiſtimo igitur* τῆς ὀρτυγοτροφίας, *aut* ὀρτυγοκοπίας *verbo prouerbialiter omnia ludicra, & inania exercitia autores intellexiſſe. Vide Plutarchum de audiendis poëtis, & ibi à nobis indicata.*

4 De contemplationibus.) περὶ θεωρημάτων *qualia ſunt in phyſicis, ac præſertim mathematicis, vbi nullus vſus, & effectio, ſed cognitio tantùm requiritur.*

Exercitijs dediti, ac laborioſi.) τὸν ἀσκητικὸν, ἢ τὸν σύσφυκτικὸν, *fortè* ἐνσφυκτικὸν. *Senſui tamen videor conſuluiſſe.*

5 Et Aſtrologia.) *In Græco quidem eſt* ἀστειολογίας: *quod eſt, facetijs, & vrbanitate in dicendo. Ego tamen* ἀστρολογίας *legi ac verti: nam videtur loqui de diſciplinis iſtis, quæ eo nomine malè audiebant, quòd plus oſtentationis & inanis ſtudij ac laboris, quàm fructus & veræ vtilitatis haberent: in quibus numeratam fuiſſe* ἀστρολογίαν, *& adhuc à doctis multis numerari, ſatis notum eſt. Nunc ſanè*

ἀστειολογίαν

ἀστειολογίαν retinerem, & nimis exquiſitæ in dicendo venuſtatis affectatum ſtudium, (wort gebreng) intelligerem. quod neq; decet magnos viros, & ſæpe de elegantibus ridiculos facit.

Alloquio facilitatem.) Legitur enim εὐδιαλέκτως. Atqui ego nunc lego εὐδιαλλάκτως: verſio ne ſic quidẽ malè congruit. Pòſt περιλαλεῖν, alios deferre, de alijs malè loqui intelligo. forte ſcripſerat περὶ ἄλλων, aut περὶ αὐτὸν λαλεῖν, vt ij intelligantur qui ſeipſos prædicant.

6 Certamq; conſtantiam.) ἀναμφιβόλως ἀκύβευτον. Cubus alioquin conſtantiæ ſignum eſt apud philoſophos: ideoq; in Timæo Platonis cubo terra confertur, vt elementorum ſtabiliſſimum. Sed quia teſſeris luditur, ac multiplices ſunt, varijq; carũ caſus: ea ratione inconſtantiæ τὸ κυβεύειν tribuitur: vt ſit ἀκύβευτον, quod conſtanter perſiſtit, neq; facilè mouetur aut circumuoluitur. Itaque etiam D. Paulus monet, vt κυβείας τῶν ἀνθρώπων caueamus: hoc eſt, ne omni vento doctrinæ circumagi nos, & in errores abripi patiamur.

In Sexto.) Ξεστοῦ, lego Σέξτου. Sextus philoſophus, quo vſus eſt plurimum Antoninus, fuit patria Chæronenſis, nepos Plutarchi.

8 Erga priuatos.) Quod in Græco ſequitur, καὶ τὸ ἀθεώρητον τῶν οἰομένων, conuertiſſem, ſi intellexiſſem. Malui itaq; aſteriſco notare, quàm arroganter aliquid facere. Suſpicor velle eum loqui de

vacuitate faſtus & arrogantiæ.

9 Per eundem cognoui Thraſeam.) *Egregia virtutum ac conſtantiæ exempla.* De Thra*ſea eſt apud* Tacitum, Dionem, *Suetoniumq́;:vt &* de Heluidio. Reliquorũ *vitæ ſunt apud* Plutarchũ.

Adulationem compeſcebat.) ἐπ᾽ αὐτοῦ ςάλλῦσαι. Credo *ſcriptum fuiſſe* συςαλῦσαι.

Quippe vir quid ex vſu.) καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις, vitioſe: lego, καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ ἀνθρώπου.

10 Non vtebatur alieno tempore.) Diui*naui hoc loco,* (οὐκ ἐν ἀωρεὶ λύςης, *quod eſt fortè à* λύω.) *ſicut & in ſequenti periodo:vbi quidem pro* τόπῳ, τρόπῳ legi.*& vbi eſt*, Ad *ſudorem vſque, ſuſpectum habeo:ſunt enim ſalebroſa hæc.*

11 Sicut Chreſæ.) ὥσπερ χρήσει. Soleo *aſteriſco notare, quæ manca ſuſpicer.* Fortè *eſt*, Quo*modo vtaris,* χρήσῃ. *mutilus eſt locus.*

Hæc in Quadis.) Puto *ſolitũ annotare, quibus in locis ſingula eſſet commentatus. Sic ad finem libri ſecundi eſt,* Carnunti *ea eſſe ſcripta.* Sequentia *cum prioribus non cohærent.*

In librum II.

1 *Et hic initium videtur deeſſe, & vbi eſt* οὐ χρὴ αὐτοῖς*:nihil adeſt, ad quod illud* αὐτοῖς *referri poſſit.* Cæterùm *verbo* ἀπαιθριάζειν *vſus eſt metaphoricè.* Suidas *enim & alij docent, id eſſe, pulſis nubi-*

bus

bus ſerenitatem facere.

2 Si quis eatenus eius ſuauitatem.) τὸ νόςιμον eſt in Græco, quod vocabulum dulcedinem ſignificat. νόςος enim eſt reditus in patriam, qua nihil eſſe dulcius, Homerici Vlyßis teſtimonio receptum eſt. Et cum Homerus νόςον vocet μελιήδεα: inde factum eſt, vt dulcia vocētur νόςιμα, vt Euſtathius docet: & νόςος ὁμονύμως ἡ ἡδύτης. Vtitur eodem modo Lucianus περὶ θυσιῶν· τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν καθαγιασμῶν καὶ αὐτοὶ, ὁρᾶτε οἶμαι, ὡς τὸ μὲν νοςιμώτατον τῶν παρεσκευασμένων ὁ καπνὸς παραλαβὼν, ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν οἴχεται.

Anima vaga eſt.) ἡ δὲ ψυχὴ ῥομβὸς. Eſt autem altera lectio annotata ῥεμβὸς, quam probaui, & ſecutus ſum: neq; enim videtur philoſophicum eſſe, animam rhombo (quæ eſt figura quatuor æqualium laterum, non tamen rectangula) comparari. At ῥέμβος vagus eſt, & ῥέμβεσθαι vagari, & incuriè rebus vti, quo vocabulo ipſe ſuprà vſus eſt ſub initium libri huius: καὶ παῦσαι ῥεμβόμενος, ac vagari deſine. Plutarchus Pompeio, ῥεμβόμενον ἐν τοῖς πράγμασι τὸν Περπένναν καταμαθών: animaduertens Perpēnam vagari, & incuriè rem gerere. Idem in Fabio, ῥεμβόμενος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, qui ſæpe à caſtris aberat vagans aliò, ad ſcortum nimirum ſuum commeans identidē. Idem in lib. de Cōmunibus noticijs, planè ſic eſt vſus, vt hic noſter. νήφων γὰρ οὐδὲ εἷς ἐστι πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ ῥεμβόμεθα πάντες ἀσχημονοῦν-

τες

τες καὶ κακοδαιμονοῦντες. Porro autem adiectiua maſculini generis, ſubſtantiuis fœmininis addi Græco more, non eſt inuſitatum: ſuntq́; multa à Budæo annotata eius rei exempla.

In ſomnij & fumi.) ὄνειρος καὶ τῦφος. Scio τῦφον eſſe faſtũ, ſuperbiamq́; inanẽ: ſed ea ſignificatio huc non quadrat. Verti ergo fumum: id enim videtur τῦφος propriè ſignificare, ſeu caliginem ab igne prouenientem: cui vana elatio animi atq; faſtus quũ ſit ſimilimus, commodiſsima trãslatione τῦφος Græcis dicitur, ac definitur ἄναψις καρδίας ἢν ἐγείρει κουφότης. Ignis nõ fit ſine fumo. Frequẽter autem res leues ac fluxæ fumo cõparantur. atq; in pſalmo etiam Dauidis eſt: Sicut fumus dies mei. Cæterũ, & ſi non recordor τῦφον me pro fumo legiſſe: tamẽ id quod dixi, verbo τύφειν ſatis teſtatum relinquitur, cuius eſt apud poëtas Græcos vſus. Adducam vnum exemplũ quod in præſentia ſuccurrit, ex Apollon. ἀργοναυτικῶν β.

Ἐπιπρὸ δὲ λιγνυόεντι
Καπνῷ τυφόμεναι πέτρης ἑκὰς ἀΐσσουσι.

De apibus loquitur. Ibi Scholiaſtes: καπνῷ τυφόμεναι, ἀντὶ τοῦ καπνιζόμεναι. (& ſic paulò ſuprà expoſuerat τὸ τυφόμεναι) σημαίνει δὲ καὶ τὸ καιόμεναι. Si cui tamen hoc non probatur, is pro fumo inanem oſtentationem aut faſtum reponat.

Carnunti.) Vrbs Pannoniæ fuit, olim celeberrima, hodie (vt exiſtimatur) Paſſaw.

In

In librum III.

1 Tempus ſit vitam relinquendi.) *ἐξαγωγίον αὐτὸν.* *Eſt autem* *ἐξάγειν ἑαυτὸν*, *ſibiipſi mortem cōſciſcere, apud Græcos ſcriptores. Quæ ſignificatio quia huc parùm quadrare videbatur, mollioribus vſus ſum verbis.*

2 Oliuis maturiſsimis.) *In Græco legitur* *δρυπέπιοι*, *ſcribendum* *δρυπεπέσι*. *Sed & δρυπετέσι legi poteſt (quæ lectio erat in margine annotata) vt ſint oliuæ præ maturitate iam de arbore decidentes: quarum ſimilitudine vſus eſt infrà Libro quarto.*

Leonis ſupercil.) *ἐπισκύνιον. Scholiaſt. Homeri exponit* *τὸ συνοφρύωμα τοῦ μετώπου*, *quod eſt, ſuperciliorum in fronte cōmiſſuram: aitq́; hinc verbum* *σκύζεσθαι*, *quod eſt iraſci, deductum. Nam Homerus leonem iratū deſcribens,* Ιλι. ρ. *ita habet:*

> Πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται ὄσσε καλύπτων. *Vide Euſtathium.*

3 Caſtis oculis.) *Secus quàm Sophocl. qui apud Ciceronem à Pericle reprehenditur ob formam pueri laudatam, quòd oculos abſtinentes non haberet. 1. Officior.*

4 Democritum pediculi.) *Non memini me hunc exitum Democriti legere apud vllum idoneū autorem. de Pherecyde quidem Syro Philoſopho legitur. fortè eſt lapſus memoria. & quod eſt* *Σωκράτην ἄλλοι φθεῖρες*, *falſum eſt. Ego hiſtoriam ſecutus ſum.*

5 De-

5 Declinanda eſt vanitas.) περιΐστασθαι. atq; haud ſcio, an in hac ſignificatione vſi ſint Græci autores antiqui. Pro fugere & declinare etiam D. Paulus vſurpauit, ad Timotheum poſter. cap. 2. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο.

6 A temeritate alieni.) ἀπροπτωσίαν, vacuitatē temeritatis. προπτωσίαν enim προπέτειαν dicit: Sic infrà libro XXIIII. ἀπρόπτωτος eſt, circunſpectus, non temerarius.

7 Itaque ad finem.) εἰς θέλος: lego εἰς τέλος.

Androgynis.) Hoc eſt, ijs qui ambiguo (vt Liuius loquitur) inter marem & feminam ſexu ſunt nati. Græcum retinui, quia eſt & appoſitum; & Latinis autoribus, ipſiq; Ciceroni etiam vſurpatum: aliâs Hermaphroditos vocat.

Nihil non turpe.) Deſunt hæc in Græco.

In librum IIII.

1 Cum exceptione quadam.) Nimirum vt agat, quantum homini ſitum & res permittit propoſita. μεθ' ὑπεξαιρέσεως. Porrò ὑπεξαίρεσιν rectè verti exceptionem, vt ex loco Plutarchi patet in vita Numæ, vbi ſcribit, quorundam ſententia pontifices à potentia ſeu poteſtate denominatos, quòd vocabulum haberet vim exceptionis (ὑπεξαίρεσιν ibi leges) indicandæ: quòd ſcilicet pontifex rem ſacram, quantum eius omnino fieri poſſet, perageret: nec ei fraudi eſſet, ſi graue aliquod impedimentū incidiſſet, quo minus ſacra perpetraret.

2 Ad mentem eam quæ eſt reliquarum origo.) *λόγον σπερματικὸν. paulò infrà clarius dicet de hoc.*

3 Ac qui ſecuudum bonum.) *κατὰ τὸν ἀγαθὸν. Fortè Ἀγάθωνα, quod maxime videtur confirmare articulus τὸν maſculinus: & verba quæ ſequuntur, omnino videntur ex aliquo poëta deſumpta. Agathonem verò fuiſſe poëtam, ſatis conſtat ex multis ſcriptoribus idoneis: citāturq́; eius verſus ab ipſo Ariſtotele, lib. ἠθικῶν Νικομ. 6. Porrò quid ſit μέλαν ἦθος, nigri mores, infrà ipſe deſcribit.*

Niſi ratione cuiuſdam diſpenſationis.) *Locus eſt deprauatus, atq; ideo obſcurus.*

Nihil eò plus confert.) *μήποτε ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα. Niſi fallor, ſenſus ipſe oſtendit eſſe legendum, μηδὲν ἄμεινον τοῦ.*

4 Eius quoq; exemplum recolendum.) *Hæc comparatio eſt interpolata, nec cohærent inter ſe quæ ſequuntur.*

Non tāquam ſi dormitemus.) *Senſus eſt: Perficiendum ſtrenuè, quod recto conſilio agendum ſuſceperimus: neque in medio actu deſiſtendum, aut titubandum. Nam in ſomnis ſæpe imaginamur nobis aliquid agere, nihil tamen efficimus, ſed (vt pulcerrimè expreſſit Maro)*

In medijs conatibus ægri
Succidimus, non lingua valet, non corpore notæ
Sufficiunt vires, nec vox, aut verba ſequuntur.

5 Quot

5 Quot vrbes mortuæ.) *Ita Seruius Sulpitius in cõſolatoria ad M. Tullium epiſtola, de Corintho, Athenis & Megaris loquitur: Quum vno loco tot vrbium cadauera proiecta iaceant.*

Helice.) *Vrbs fuit Achaiæ, in ſinu Corinthiaco ſita. Hanc à mari abſorptã teſtatur Polyb. lib. 2. Plin. nat. hiſt. li. 2. cap. 92. & Ouid. 15. Metamorph.*

Si quæras Helicen, & Burin, Achaidas vrbes,
Inuenies ſub aquis, &c.

Pompeij & Herculanum oppida fuerunt Campaniæ, haud procul à Veſuuio monte: vt Plin. oſtendit lib. 3. cap. 5. quorum de interitu nihil habeo cõpertum, niſi fortè conflagratione Veſuuij montis (quæ accidit Titi Veſpaſiani ætate, & in eius vita à Dione deſcribitur) perierint. fit quidem etiam infrà lib. 8. Pompeiorum interitus mentio.

Quod heri fuit piſcis.) *In Græco eſt* μυξάριον. *piſcem aliquem innui, ex eo quòd* τάριχος *ſequitur, conijcio: certi nihil habeo.*

Similis eſſe debes promõtorij.) *Hac ſimilitudine Cicero eleganter vſus eſt, ad Papirium Pætum ſcribens de fortuna: Quam exiſtimo leuem & imbecillem, ab animo firmo & graui, tanquam fluctum à ſaxo frangi oportere.*

In librum V.

1 Indignari cunctari.) γλισχρόνεσθ. γλισχρὸν *eſt lentum, tenax. itaq; ſuprà ad finem libri prioris,* γλίσχρως ἐνδιατρίβειν τῷ ζῆν *dixit diu viuere.*

ſcere. Quare hic γλισχρεύεσθαι vertendum putaui, tunctari:hoc eſt,ægrè ac nulla cum alacritate ſuum officium facere.quod vitium ſuprà etiam damnauit.
2 Leuem eſſe.) περπερεύεσθαι. Suidas exponit προπετεῖν: & περπέρειαν, βλακείαν καὶ προπέτειαν,hoc eſt,ſtultam & inanem temeritatem,ſeu leuitatem,vbi non vt ex vſu eſt,ſed oſtentationis vanæ gratia quicquam agitur.D. Paulus i. Corint.13. ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται: Charitas non eſt leuis, aut nugax.
3 Athenienſium erat hoc votum.) Etſi locus non eſt plenus, tamen ſatis apparet eum voluiſſe improbare commune illud & damnoſiſsimum vitium,quo pleriq; tantùm ea curant,expetunt, & optant, quæ ſibiipſis priuatim proſint: nihil ſoliciti de communi bono.Id verò vitium,omnium ferè quæ ſunt in rebus publicis malorum cauſa eſt & origo. At pleriq; hodie tales eſſe laborant,qui ſuram quàm genu longius abeſſe dicant, (vt eſt apud Theocritum) & quorum hoc ſit votum, Αὐτῷ μοί τι γένοιτο, mihi ipſi aliquid boni contingat · ſecus, quàm ab animali ad ſocietatem ciuilem nato fieri debeat. Præclara fuit apud Perſas lex ea de re lata, quam Herodotus his verbis refert: ἑαυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μούνῳ, οὔ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά. ὁ δὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι, καὶ τῷ βασιλεῖ· ἐν γὰρ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνεται. Hoc eſt: Perſæ, cum rem ſacram facit, ſibiipſi

X priuatim

priuatim aliquid boni precari religio eſt. Cæterum omnibus Perſis, ac regi proſperitatem optat: quippe inter vniuerſos Perſas, ipſe quoq; vnus eſt. Et diuina eſt apud Euripidē Menœcei, ſe pro patria deuoturi ſententia, quam adſcribam, vt hic Antonini locus rectè intelligatur:

Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος, ὅ,τι δύναιτό τις
Χρηστὸν, διέλθοι τοῦτο, κ' εἰς κοινὸν φέροι
Πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
Πειρώμεναι, τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν. id eſt:
Si quilibet, quantum queat boni, lubens
Patriæ offerat, donetq; publicæ rei:
Haud totidem euenient ciuitatibus mala,
Sed accident in poſterum res proſperæ.

Itaq; Athenienſes iniuſtè & illiberaliter ſuis tantum agris pluuiam & fertilitatem poſcebant: qui ſi omnibus hominibus felicitatem ac ſucceſſa omnia optaſſent, & humanæ rationem ſocietatis habuiſſent, neq; communi proſperitate excluſi fuiſſent.

4 Totum enim mutilatur.) πηροῦται γὰρ τὸ ὁλόκληρον: non πυροῦται.

5 Neq; tibi eſt ad philoſophiam.) Senſus huius loci habet nonihil obſcuritatis. videtur autē hæc eſſe ſententia: Si quid inſtitueris agere ſecundū rectam rationem, & euētus conſilio tuo non reſpōderit, non debes idcirco tuum propoſitum damnare: ſed potius cogitare, quàm multa in rebus humanis ſint, & accidere queant, quæ obſtent, quo minus

tinus id quod quæris, conſequaris. Itaque conſcientia boni propoſiti, & rationum rectè ſubductarum animus eſt confirmandus: ferendumq́; quod ſors fert humana, & rerum caducarum conditio. Hæc tibi in promtu ſunt habenda, iam multò antè ex philoſophia petita, atq; ad vſum præparata: ne tum demũ conſilium & præceptũ velis petere à philoſophia, tum eo ſit vtendum. eſt enim hoc parum prudentis. Ita qui lippitudine laborant, aut alio morbo, remedia habent præparata & inſtructa, quibus ingruẽte malo vtantur: non tum demum ea quærunt, aut circunſpiciunt, cum eorum vſus eſt. Et in prælio aut dimicatione non emitur, neq; acuitur gladius, ſed vſurpatur. Videturq́; omnino id velle Antoninus dicere, quod eſt apud Plutarch. (Probl. Rom. 85.) his verbis: Δεῖ γὰρ παρασκευασαμένους πράττειν, ἀλλὰ μὴ παρασκευάζεσθαι πράττοντας· ὡς Μύσων πρὸς Χίλωνα τὸν σοφὸν εἶπεν, ἐν χειμῶνι θρίνακα τεκταινόμενος. Hoc eſt: Præparatis quæ ex vſu ſunt, agendum eſt, non inter agendum præparãda ea quibus opus eſt: idq́; Myſo Chiloni, ei qui ſapiens eſt vſurpatus, dixit, hyeme ventilabrum fabricans.

6 Quod non ſub hæc referatur.) Verba in Græco non cohærent. Loqui videtur de vulgi deprauato iudicio, ea quæ videntur, neq; ſunt tamen bona, veris bonis præferenti. Id fit ex imperitia. Idemq́; accidit his, quod Plato alicubi ex Steſichoro citat: Troianos, cum veram Helenam non cogno-

ſcerent, de idolo eius ſiue inani figura decertaſſe. Quod idem fabula Ixionis, cum nube, quam Iunonem putabat, concumbentis, Poetæ delineant.

7 Ex forma & materia.) Formã dixi, quod autor τὸ αἰτιῶδες id eſt, id quod cauſæ vim & naturam habet. Cæterùm materiam, quaſi patiendi, formam (quæ τὸ τί ἦν εἶναι, εἶδος, ἐνέργεια, ἐντελέχεια, philoſophis dicitur) agendi & efficiendi vim habere, notum eſt ex Phyſicis. Porrò autem de rerum caducarum perpetuitate, quam habent continenti formarum naturalium in materia ſucceſſione perpetuisq; rerum mutationibus, copioſè eſt ab Ariſtotele cùm alibi, tum in libris de Ortu & interitu diſputatum.

8 Ratio & rationalis.) Oſtendit, in rebus humanis non eſſe eam, quæ eſt in ſcientijs & artibus, certitudinem atq; conſtãtiam & perfectionem. Hoc ipſum eſt quod Ariſtoteles initio ſuorum ad Nicomachum Ethicorũ, tam accuratè docet atq; monet: Non eſſe eandem quæ eſt in alijs, in philoſophia morali demonſtrationum & præceptorum certitudinem requirendam: ſed ratione materiæ ſubiectæ omnia examinanda. Adſcribam verba Platonis, eãdem rem optimè explanantia, idq; Latinè: Diſsimilitudines (inquit) cùm hominum, tum actionum, rerumq; humanarum tanta, vt nihil ferè in his ne vno quidem momento quieſcat ac perſtet, inconſtantia efficiunt, ne qua de ijs omnibus ars, &

quæ omnibus temporibus congruat, tradi poſſit. His infert Antoninus: *Conſequens ergo eſſe, vt finis hominis non in rebus extra ipſum poſitis, ac nõ verè bonis & mutabilibus collocetur.* Quod autem κατορθώσεις *rectas effectiones conuerti, Ciceronem ſequutus ſum autorem, qui ita extulit libro De finibus bonorum & malorum tertio.*

9 Eumq; ferre.) *ἀνακτέον. Legi ἀνεκτέον.*

10 Ei qui hircum olet.) *γράσωνι eſt ſcribendum, non θράσωνι. γράσος eſt fœtor ille, qui hirſutis (vt eſt apud Horatium) cubat grauis hircus in alis. αὐτὸν ἡμῶν τὸ γράσον οὐχ ὑπομενοῦσι. milites Alexandri de Perſis, pugnam inituri. Plutarch. Apophtheg.*

11 Aequum te præbuiſti.) *εἰς ὅσους δὲ ἀγνώμονας ἀγνώμων ἐγένου. Ego εὐγνώμων lego. quid enim erat laudis, malis ſe malum præbuiſſe? præſertim quum ſæpius iam monuerit, vitia hominum nobis eſſe ferenda.*

12 Climatibus terræ.) *Alludit ad verſus Heſiodi* ἐν *ὄργων, quos adſcripſiſſem, niſi ſatis notos eſſe putarem.*

13 Cum hominis, omniſq; ratione præditi animalis.) *Loquitur ex ſententia philoſophorum, qui λογικὸν ζῶον, animal ratione inſtructum, non ſoli homini, ſed Deo etiam, dæmonibus & heroibus genus conſtituerunt: de quo multa legi poſſunt hincinde apud Plutarch. præſertim verò*

in lib. περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων.

In librum VI.

1 Quàm vt in terram vtcunq; redigar.) *Non enim tantùm ſacræ literæ docent, hominem eſſe ex limo creatum, foreq́; vt in eundem redigatur: ſed & antiquiſſimi philoſophi originem noſtram eôdem retulerunt.* Hinc Prometheus *dicitur è limo formaſſe hominem, de quo nullus nō mentionem fecit poëta.* Et apud Homerū Menelaus Græcis duellum contra Hectorem detrectātibus iratus, mortem eis ignobilem imprecatur his verbis,

Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε,

Vos in aquam & terrā cunctos conuertier opto.

Itaq; ἀιᾶ hîc tuli, neq; volui, quod poteram ad alium ſenſum cogitando diuertere.

2 Vide quid agant homines.) Queritur *de iniquo hominum iudicio, qui cùm alijs præſentibus laudem meritam teſtimoniumq́; virtutis inuideant, ipſi ab ijs quos non viderunt, laudari volunt; cum nihil inde fructus poſſint ferre, iam antè mortui.* Facit hoc egregiè ad famam contemnendam.

3 Non indignamur.) ὅτι ἐπισημαινόμεθα. *In malam partem vſum vocabulo hoc, & ipſe puto, & ſententia teſtatur.* Non recordor me apud vetuſtiores autores hoc vocabulum ita ſumtum legiſſe. Appianus quidem Alexandrinus, haud ineruditus ſcriptor, eodem modo vſurpauit lib. 5. ἐμφυλίων, de milite loquens, qui ludis in ſubſellia equitū aſcēderat.

derat: ὁ δῆμος ἐπεσημήνατο, καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν στρατιώτην ἀνέστησεν: Populus murmure indignitatem rei teſtatus eſt, & Cæſar militem inde abduxit.

4 Inhumanum eſſe videtur.) Hic locus idē, ſed paulò obſcurius, videtur docere, quod Cicero ad Lentulum de Platonis ſententia his verbis monet: Id enim iubet idem ille Plato, quem ego autorem vehementer ſequor: Tantum contendere in republica, quantum probare ciuibus tuis poßis: vim neq; parenti, neq; patriæ afferre oportere.

5 Vide ne à præſenti ſtatu deiectus.) In Græco eſt, Ορα μὴ ἀποκαισαρωθῇς, μὴ βαφῇς· poſterius eſt: Ne mergaris. Quid autem ſit ἀποκαισαρῶσθαι (ſi, quod non iudico, Græcum eſt, aut omnino non deprauatum vocabulum) neſcio. Neq; vereor ne ſignificet, imperio aut ſumma rerum deponi, ἀπὸ τοῦ καίσαρος. neq; enim vel etymologia hæc auditu digna, vel ſenſus loci eſſet vllus. itaq; liberè mea verba ſuppoſui.

6 Antonini diſcipulum.) Pij ſcilicet, qui anteceſſerat eum in imperio.

7 Quæ vultus ſerenitas.) τὸ εὔδιον τοῦ προσώπου legi εὔδιον.

In librum VII.

1 Velitationes.) In Græco eſt διαδοριατισμοί. Quod tamen vocabulum fatcor me non ſatis intelligere. δόρυ quidem haſtam eſſe, vel pueri ſciunt: itē, δόρατος eſſe eius patriū caſum: vt διαδορατισμὸς

videatur eſſe haſtiludium (quod barbari vocant) id eſt, concertatio haſtis quædam inita. Sed haud ſcio quàm huc id quadret. Videtur autem, his omnibus humanæ vitæ vanitatem & varietatem voluiſſe demonſtrare.

2 Quàm multi quondam fuere.) Aliunde huic loco videntur hæc à librario eſſe intercalata: incommodè profectò, cùm alioquin ſequentia optimè cum prioribus cohæreant, in quibus oſtendit, nonnunquam, vbi propriæ nos vires deſtituunt, auxilium aliorum non aſpernãdum eſſe, dũmodò noſtrum officium faciamus. Etenim & Homericus ille Diomedes, ſocio adiuncto ſperabat ſe propoſitum negotium rectiùs confecturum, vnde eſt illud Σύν τε δύ' ἐρχομένω, vſitatum bonis autoribus, explicatumq́; ab Ariſtotele libro 8. Ethicorum, de amicitia diſputaturo.

3 Membrum.) In Græco eſt μέλος, & pro parte μέρος. Porro non fallit eruditos, membrũ reſpectu totius & reliquorum membrorum maiore deuinciri neceßitate, quàm totius partes qualeſcũq;. Eſt enim omne membrum pars, non contrà. Multo ergo rectiùs ſocietatem humanam & vniuerſi coniunctionem intelligit, qui membrum ſe, quàm qui partem generis humani dicit. Diſcrimen hoc diuiſionis εἰς μέλη & μέρη, etiam Strabo ſuæ rei accommodauit lib. 2.

4 Diuina.) δαίμονα, Legendum δαίμονες, aut

ſaltem

ſaltem [illegible]μόνια.

Pauca ſecus.) ἢ δηλίαν. lego ἢ δὴ λίαν. *Sunt autẽ paßim per multa, in quibus ariolo magis quàm interprete opus ſit.*

5 Nã rebus.) *Promiſcuè et mutilatè huc poëtica quædã ſunt congeſta: partim infrà lib. XI. repetita.*

6 Platonica ego.) *Ex apologia Socratis hæc ſunt.*

7 Credens ijs qui dicunt.) ταῖ γυναιξὶν, *in Græco. Sanè Hector Homericus Iliad. ζ. ſuam vxorem hac ipſa ratione conſolatur, verſu 487. & eſt minimè muliebris hæc ſententia, apud Poëtas paſſim inculcata.*

8 Eſt aliquis te peritior.) *Adnotatum eſt hoc loco à librario, nõ eſſe hîc nouæ initium tractationis: ſed cohærere cum his quæ ante ea quæ ex Platone ſunt huc tranſlata, præcedèbant. Sed quia illa ipſa erant mutila, id quidem non video quale ſit.* καββάλιον *luctatorem dici puto,* παρὰ τὸ καταβάλλειν, *deijcere.*

9 Omnis animus, inquit ille.) *Nimirum Plato in Protagora.*

10 Salaminium.) *Leonem nomine, quem ad cædẽ ab eo duci Critias tyrannus volebat. vide Apologiam Socratis apud Platonem, & Diogenẽ Laërtium in vita Socratis.*

In librum X.

1 Peſtis, bellum.) *Pro peſtis, in Græco eſt* μί-

μος, mimus quod non quadrare puto. ſunt autem pleraq; lacera.

2 Experit quidem.) *Alludit aduerſus* Euripideos, *quorum mētio eſt etiam apud* Ariſtotelem *initio octaui* Moralium *ad* Nicomachum. *Sunt autem, ſi quis dextrè accipiat, quod hic ſit, præclari.* Refert *integros* Athenæus *libro* δειπνοσο φ. XIII.

In librum XI.

1 Simplici obſtinatione.) ψιλὴν τὴν ἀταξιν *ita verti, neq; tamen intelligo, cur hoc vel ſic* Chriſtianis *voluiſſet impingere crimen* Antoninus, *iam prouecta ætate. qui quid aliâs de ijs ſcripſerit, non eſt ignotum. Sed iſta aliò pertinent.*

2 Oportet igitur.) *Diuinare ſum conatus. quòd ſi ſententia hæc fuit* Antonini, *certè eſt aurea, ijs in rebus adhibita, in quibus pietas ſinit.*

3 Inſidiæ tectæ.) Σκάλμη. *Mihi ſubit ſuſpicari,* σκαλμῇ *legendum, ſchlimm. nam & Plutarch. obliquam & diſtortam viam* σκαλμὴν ὁδὸν *alicubi vocat.* λυκοφιλίαι *quid ſint, explicare adhuc non ſatis poſſum.*

ANNOTATIONVM
FINIS.

RERVM

RERVM ET VERBORUM in præcedentibus libellis memorabilium

INDEX.

A

Abaris Hiperboreus theologus. 107. eius oracula. ibid.

abietes è virginibus mutatis. 53

abſceſſus mundi. 208

abſinthio veſcentes aues bile carere. 113

acacallis. 49

acalanthis. 21

Acanthis. 18. ſiue Acanthillis in auem. 19

acanthidis & apeithi ſanguinē ægrè miſceri 142.

Acanthiſæ lapides. 153

Acanthus. 18. in auem. 19

acaretū animal. 139. 140

Acarnanum & Aetolorū bellum oraculo prædictum. 78. 79

Acaſtus. 58

M. Accelius. 98

accipiter, ex Hierace. 18

accipitris partus. 140

accipitrū & hominū ſocietas aucupij. 128

aceti fons. 148

achaina ceruæ. 128

achaini cerui. 137

acherdos ſpina. 124

Achillis ara. 145

L. Acilius Marcellus. 97

Acilij Glabrionis cū Antiocho prælium. 79

acinis expertes vuæ. 110

aconæ. aconitum in cautibus naſci. 144

aconito rutam aduerſari. 144

actines ſolis. 286

actionem ſuo tēpore deſinentem, nihil mali pati. 342

ad Actionem omnes eſſe natos. 216
actionum omnium certũ eſſe finem debere. 184
actionum omniũ corpus, vita. 343
adamanta igne non calefieri. 112
Adonis Meri amatus. 55
Adrianus Imp. prius Athenis præſes. 95
adunca omnia imitãdi facultate prædita. 140
Aeacus. 58
Aeburobiſyngeſia. 99
Aedeſius Diza. ibid.
Aedon. 22. in auem. 24
Aegialea. 57
Aegina. 58
ægithallus. 16. vnde. 38
ægithi & aſini ſimultas. 135
ægithi natura. 131
ægolethron herba. 124
Aegolius. 35. in auem. 36
ægolij aues. 36
Aegypius Anthei F. 15
Aegypij inceſtus. 16. cõuerſio in auem. ibid.
Aegypti L. filij. 96
Aelianus Vetus coſ. 88
L. Aelius Dorotheus. 101
T. Aemilius. 98
Aemianum. 83
ad Aeoli inſulas mare feruere. 147
æquanimitas iuſticiæ pars 199
æropus auis. 35
æs è mari ad Delum, efferri. 147
æris mors, ignis. 212
æſalon vulpi infenſus. 135
Aeſchili locus. 143
Aeſculapius. 220
ætas quot annorum 103
ætatum ſingularum eadẽ ratio. 208. 209
Aeteta in virum verſa. 88
Aetetus. 88
æthiopis filia alba. 142. quæ poſt æthiopen genuit. ibid.
Aethon. 34
Aetna mons Typhoni impoſitus. 48

Aeto-

Aetolarcha. 75
Aetolicus leo. 25
Aetolorũ & Locrorũ bellũ oraculo prædictũ. 78
Aetolis oraculum editũ. ibid.
Aetoſia. 98
æuum, fluctus quidã. 212
Aex nympha. 56. inter aſtra relata. ibid.
Africa ſue ſyluestri caret. 121. item ceruis. ibid.
Agatharchidis hiſtoria Aſiana. 100
Agatharchus tyrannus. 144
Agelaus. 10
Agenor. 60
Agraulos. 122
Agrius. 39. in auem. ibid.
Agrij cædes. 57
Agrij Thraces. 147
Agron. 30. in auem. 31
Albatia Sabina. 99
Alcander. 29. in auem. 30
Alcathoa. 21
Alcmena in partu Herculis à Parcis impedita. 48
Alcmena Rhadamanto vxor data. 54
Alcmenæ mors. 54
Alcmenæ Sacellum. Ibid.
Alcmæonẽ pediculari morbo obijſſe. 139
alceronũ mares ceryli. 126
Alcidamas. 9
Alcion vnde. 24
Alcioneus. 20
Alexander Demetrij Tianus. 99
Alexander grammaticus. 167
Alexãder Platonicus. 168
Alexandri mors. 188
Alexãdria Aegypti. 95. 96
Alpheus. 148. Arethuſam fontem facit. 148
alter alterius cauſa natus. 286. 288
Althææ liberi. 16
Alucius Apiliuta. 99
aluearia quando pereant. 138
Ambatius Ducurij. 99
Ambracia. 13. Herculi adiudicata. 15

de Ambracia deorũ lis. 13
Amcleſagoras. 121
apud Ammonẽ fontes qua les. 149
Amometus. 149
ἀμφιγνύεις. 132
Amphinomus. 25.57
Amphiſſus. 52.53
Amphitrionis cum Teleboijs bellum. 63
C. Amurius Teiro. 98
Anacreon poëta. 102
Anchiroa. 61
Andræmon. 52
Andro Argiuus ſitis ac potus expers. 112
Andronis de ſacrificijs libri. 109
androgynus. 86.87.88
Androgyni nati prodigium. 75
Andromedes piſcator. 61
anguilla neutrius ſexus. 138
anhelitus ex ore curuorũ grauior. 114
anima quid. 277
anima hominis quomodo vlcus fiat mundi. 184
anima quomodo ad mortem paranda. 323
anima rerum naturalium vna. 346
animã hominis ſeipſam cõtumelijs afficere, et quot modis. 184
animæ corporibus ſuperſtites. 205
animarum mutatio. ibid.
animal cornutum non pedere. 111
animalia bifidis vngulis prædita ſola talos habere in poſteriorib. pedib. ibid.
animalia, id quod ex ſe pro desse poterãt, perdentia commodi. 125
animalia longa, femella. 140
animalia quæ reſpirẽt. 136
animalia ſe locis adſimilantia quæ. 127
animalium admirandi ortus 124
animus arte & ſciẽtia prædi

ditus quis. 231
animus globo ſimilis. 326
animi altitudo quid. 308
animi ratione præditi propria quæ. 321
animi ſeceſſus homini optimus. 199.200
animum magnum quid efficiat. 310
Antandriæ duo fl. contrariarum virium. 137
Anthius. 18. in erodiũ. 19.
Antigoni Alterationum liber. 41
Antiochea ad Tæãdrũ. 86
Antiochus ab Acilio Glabrione victus. 79
Antipater. 86
Antiſthenes philoſophus. 79
Antiſthenis dictum. 260
L. Antiſtichus Soterichus. 101
Antiſſæa regio. 120
Antoninus Imp. à quib. virtutes ſuas ſingulas didicerit. 164. inde
Antoninus Imp. gloriæ cõtemptor. 243. & in cæteris rebus qualis. ibid.
Antonini Imp. opuſculum ex Othonis Henrici Electoris bibliotheca depromtum. 4
Antonini Imp. patris virtutes. 170. inde
Antoninus philoſophus Imp. 156. eiuſdẽ operis præcipua capita. 157
Antonini Imp. opuſculũ priore editione fœdè deprauatum. 4
in Antonini Imp. opuſculo iam denuò edito quid præſtitũ. 5. eiuſdem vſus. ibid.
M. Antonius. 98
T. Antonius. ibid. & 100
Anubidis capite infans natus. 98
Aoniæ peſtis. 44
Aorni lacus. 150
Apeilocarium. 99
apeithi & acanthidis ſanguinẽ ægrè miſceri. 142
aper Calidonius. 10.11

apem

apem amiſſo aculeo mori. 116
apes, Iouis nutrices. 35
apes taurigenæ 124
apes non reſpirare. 136
apum fures. 133
apum natura. 133. ortus è tauri defoßi cornibus. 124
Aphæa. 61
Aphæa dea. ibid.
Apollo in accipitrem verſus. 47. item in teſtudinem. 52. anguem. ibid.
Apollo Pythius ſeruator. 14. 15
Apollinis apud Ambraciotas cultus. 14
de Ambracia lis. 13. 14
Apollinis Gortynij oraculum. 44
Apollinis templum apud Hyperboreos. 36
Apollini Lycio fanũ poſitum. 85
Apollodori Annales. 100
Apollonius. 91. grammaticus. 92
Apollonij doctrina. 166
Apollonij Rhodij Epigrammata. 41
aqua acida. 152
aquæ mors aër. 212
aquæ mirabiles 152
aquila auium rex, & fulminis cuſtos. 17
aquila ex Teriphãte. ibid.
aquilæ pullos à Phana nutriri 132. cogi ſolem intueri. ibid.
aquilæ ſeneſcenti roſtrum incuruari. 132
Arabicus ſinus. 110
Arabius. 60
Arceophon. 59. eius mors. 60
Archelaus Aegyptius 124
Archelai epigramma. 139
Arei Laconis carmen Cygnus. 25
Arethuſa fons. 148. ex Alpheo. ibid.
Argæus. 28
Arganthones. 45
Argantonius rex. 102
Argus. 42

arie-

arietum inteſtina non edere ſonum. 120
Ariminum. 98
Ariſteæ Proconeſij mortui ſpectrum. 106
Ariſtodemus 65
ariſtolochiæ vis. 113
Ariſtomachus. 65
Ariſton citharœdus. 119
Ariſtotelis barbaricæ cõſuetudines. 109
Ariſtotelis Diſſectionum ſelectæ annotationes. 115
Ariſtotelis in animalium naturis perueſtigandis diligẽtia, & quot de ijſdem libros conſcripſerit. 136
Ariſtotelis liber de Ebrietate. 112
itẽ de vita et morte. ibid.
Ariſtotelis libri duo de Animalibus. 112
Ariſtoxenus muſicus, 113. 115
Armeniarum petrarum aqua. 152
Arneileta. 29
Arruntius. 99
Arſamen Perſam dentatũ eſſe natum. 144
Arſinoe. 60. in ſaxũ. ibid.
Arſippa. 21
Artemicha. 37. in auẽ. 38
artis omnis finis. 239
artes naturæ imitatrices. 325
Artocles. 153
Arytamas Laco. 145
Aſcalabus. 43. in beſtiam verſus. 44
aſcalaphus beſtia. ibid.
Aſcanius fl. 45
Aſcanij lacus. 151
Aſcræi Iouis ſacrum. 109
aſinus Indicus, ſolida vngula, & vnico cornu. 136
aſini & ægithi ſimultas. 135
aſini Apollini immolati 36
Aſopus. 58
Aſpalis. 28. ſtatua. 29
aſpidũ morſus pſyllis innocuus. 124

aſſuefactionis vis. 339
Q. Aſterius Antoninus. 88
Aſteria inſ. 55
aſteris caliditas. 138
Aſtygites. 28.29
Aſtypalea ſerpentium expers. 121
Athanade Ambracica. 15
Athenienſium votum. 220
Athenodotus. 168
Athos, glebula mũdi. 245
aucupij ſocietas inter homines & accipitres. 128
aulæ & philoſophiæ ratio. 236
aulicus quibus rebus carere poſsit. 174
aurium iudicia. 143
aurium ſordes amaras, in morituris dulceſcere. 113
Auroræ raptus Cephalus. 61
Auſones. 50
autochthones. ibid.
Autonous. 18. eius liberi. ibid.
Autonouus in Ocnum. 19
Axius fl. 20

B

Babylõ Meſopotamiæ. 36
Babylonis anguium mirabilis natura. 109
Bacchius. 165
Bacchus in caprum. 47
Bactrianum triticũ quale. 113
Bacchytidis prouerbium. 162
balænam lac habere. 126
Baſcia Aſtrioſi. 99
Baſilea. 98.99
Battus paſtor. 42. in ſaxum. 43
Batti ſpecula. 42.43
Babia Marcella. 99
Benedicta. 175
benefactorum tria genera. 219
Biblis. 49. in nympham 50
Biblidis lacruma. 50
biceps fœtus in Tiberim abiectus. 95
Bionia. 101
bitumen certis diebus in ma-

mari Thraciæ ferri. 146
bitumen paludis Ioppæ vicinæ. 150
Boei ornithogonia. 12
Bolus. 105
Bonceſtoni. 99
Bononia. 58
bonum homini quid. 271
bonum per ſe quale. 204. 205
bonum in quo ſitum. 232
boni fons, intus. 265
bona vulgo qualia. 224
Boryſthenes. 47
bos ligniuorus, auis. 41
boues in Phrygia mouere cornua. 137
Botres. 35. in auem. ibid.
Bottilæi. 153
Britannicæ inſulæ ambitus. 110
Britomartus. 60. 61
Brixellæ. 98
Brunduſium. 51
Brutus. 168
Bryſon ſophiſta. 131
Bulis. 15. in mergum verſa. 16
Buplagi Syri ſpectrum. 80
Buria lychnænis. 100
buteo vnde. 30
Byſſa. 30. in auem. 31
byza auis. 28
Byze. 60

C

Cactus, ſpinæ genus quale. 121
cadauerum ſpoliandorum flagitium. 93
Cadicianus. 215
cæcus quis. 207
cæci à cæcis nati. 142
Cæneus Lapitha inuulnerabilis. 86
Cænis in Cæneum verſa. 34. 86
C. Cæſaris mors. 188
cæſorum cadauera nō ſpolianda, oraculo monitū. 80
Callimachus. 85
Aegyptius. 131
Callimachi Cyrenæi mirabilium delectus. 146

Calydon vrbs. 57
Calydonius aper. 10.11
Calydoniorum & Curetum bellum. 11
Camalus Cantolgumij. 99
camelorum Perſicorũ pili molliſſimi. 111
Camiſcus fl. 147
T. Camorius Tertius. 98
cancri eſus ſerpentis morſus remedium. 129
canis auicula 30
canis aureus Aegis cuſtos. 56
canis Cephali in lapidẽ 64
caniculæ ortus ſignũ quale in Africa. 136
canis ortu iumenta in Africa ipſi aſtro obuerſa cubare. 135
à Cane rabioſa morſa omnia in rabiem agi præter hominem. 140
canes in ſubſidentes non ſæuire. 127
canum Laconicorum natura. 141
Cantharolethron. 122
cantharos apud Chalcidenſes non viuere 122
cani crines quibuſdam ægrotantibus enati: qui ſanitati reſtitutis in priſtinum colorem redierint. 137
Capæus fl. 147
capræ quando verſis oculis cubent. 135
capræ quomodo afficiantur orytio. 142
capræ quomodo maſculos aut femellas pariant. 142
albos aut nigros. ibid.
caprarũ gregis Halicarnaſſi mirum. 109
caprarum pernicies herba in Lycia. 124
caprarum ſylueſtrium in Creta natura. 128
capri ex lacte coloſtra. 126
capitis humani à corpore auulſi oraculum. 78. 84. 85
carabos à polypode capi. 140
carbones lapidei diuerſæ

à li-

à ligneis naturæ. 147. 148
carbones terreſtres. 153
Cariæ ſcorpij quales. 109
Carme. 60
ſex. Carminius Hyæus coſ. 88.
carnes in olla quomodo concreſcant. 110
Carthea vrbs. 9
Carthaginis fons. 149
Caryſtia animalia. 138
Caryſtij lapidis fila pro lucernis & ex iiſdem mãtilia. 114
Caryslus. 114
Caßyepia. 60
Q. Caßius Rufus. 99
C. Caſtopudes. 98
Catia. 98
Cato. 168
Catulus. 168
Caulonia. 108
Caunus. 49
Cecrops bimembris. 139
terræ F. 17
Cecropis filiæ. 122
Cedripolis. 128
Celeus. 35. in auem. 36
Celticam nationem quãdam noctu tantum videre. 112
Celtius Pellij. 99
cenchris. 21
centum annis, & amplius, qui vixerint. 97
Cephaleniæ per fl. diuiſæ, alterã partẽ cicadas habere, alterã carere. 120.
Cephalus. 61. ab Aurora raptus. ibid.
è Cera animal. 139
cerambix auis. 41
Cerberus. 35. in auem. 36
cerberi aues. 36
Cereonia verecunda. 100
Ceres Proſerpinã F. quærens. 43
Cerontis fl. poti vis mira. 138
è Ceruæ cornibus enata hedera. 128
ceruæ fiſtulis & cantu captæ. 128
ceruas iuxta vias parere. 128

cerui oſſa quomodo ad fiſtulam inutilia fiant. 121
cerui vbi nulli. 121
ceruorum achaiorum fel in cauda. 137
ceruos dextrum cornu defodere. 125
ceryli. 126. à femellis geſtantur. ibid.
Ceſelias Cyrus. 98
Ceſennius Petus coſ. 95
Ceyx. 45
Chalcidenſes Thraciæ. 122
chalcitus lapis vſtus animal edit. 138
Chaldæi vates. 188
chamæleontis natura 127
Chaoniæ fons ſalis 149
charadrias auis. 31
Charax. 276
Charito. 69
Charonia. 145
Cheiron centaurus. 59
Chelidonis. 23
in auem. 25
ad Chelidonas mare fontes dulces. 147
Chimæra mons. 152
Chimeræ ignis perennis. 152
chloris. 21
Chreſta Antipatri. 99
Chryſium Theophili. 99
Chriannos ſimplici obſtinatione mortem ſubire. 323
Chytrinus Coorus. 151
cibo ſemel tantum vtentes moroſiores. 109
cicadæ vocales & mutæ vbi. 119. 120
cicadis Hercules ſilentium imprecatus. 120
cicerem apud Indos non naſci. 113
cicuma vnde 31. malorum nuncia. ibid.
Cimbrica foſſa. 145
cinædi partus. 95
Cincropſoſes, ibidéq; fons letalis. 149
cinnamomus auis. 131
Cirphis mons. 19
ciſſa. 21
Citti ſales. 151
à Claudis etiã claudi prognati. 142

Cleinis

Cleinis. 36. in auem. 38
clemmatis. 114
Cleodeus. 65
Cleonicus. 66
Cleopatra Meleagri vxor. 11
Cleoſthenes. 66
Clitarchus. 85
Clodia Poteſta. 100
Clymenus. 10
Clytemneſtra Helenæ ſoror. 46
Cochrynna fl. 137
Cocnania Muſa. 100
cælum cur manè aſpicere iuſſerint Pythagorei. 334
cogitationes hominis quales eſſe debeant. 189. 193
cogitationes etiam inutiles, non actiones tantū, vitandæ. 206
cogitatrix facultas veneranda. 193
Coi riuulus mirabilis. 151. 152
coitus quid. 236
coitus voluptas fœminis, quàm viris, maior. 88
coitu frequentiore grauidas mulieres facilius párere. 113
colœoi aues. 36
columbarum natura. 130
colymbes. 21
cometæ vnde. 45
comitialem morbum fiſtulæ cantu mederi. 117
comœdia vetus. 324. media, & noua. ibid.
congreſſibus infidis nihil turpius. 328
congrum à carabo vinci. 140
Conimbrigeſia. 99
Conon. 95
Conopa laeus. 27
Conopium. 128
Conradus Geſnerus. 155
cor quibus oſſeum. 137
corde ſpoliatam teſtudinē viuere. 112
Corbilius. 87
coricium in Parnaſſo certis temporibus auri ſimile. 146

Corinna de Alteratis. 22. 44
Corinthij ab Hercule orti. 15
Cornelia vrbs. 98
Cornel. Gallicanus. 95
L. Cornelius. 97
P. Cornel. Scipio coſ. 96
Q. Cornelius. 100
cornicis cum noctua ſimultas. 135
cornicem in Attica nullã intrare arcem. 109
cornicem non aduolare ad arcem Athenis. 121
Cornius. 97
cornua mouere boues in Phrygia. 137
cornutum animal non pedere. 111
Corœbus. 65
Coronicus ager talparum expers. 121
Coronides. 45
Coronis Phlegræ F. 38
corpus humanum quid. 177
corporum magnitudines monſtroſæ. 92. inde
Corſioli. 101
coruus albus. 38
coruus nocturnus. 31
coruus vulpis ſocius. 135
corui tantum duo Cranone, et in Lepetymno. 123
cornix ob garrulitatem à Minerua deuota. 122
Coryphaſius. 43 (101
T. Cottinas Chryſantus.
Cragaleus. 13. in ſaxũ verſus. 15
Cragaleo exta immolari ſolita. 15
Cranone duo tantum corui. 123. & currus ibidem ænei mira vis. ibid.
Craterus. 96
Crathis fl. 147
Cretæ antrum apibus ſacrum. 35
Cretæ aqua. 152
Cretam nec vlulas, nec vllum letale animal tolerare. 121
Cretenſis ſpecus. 56
Crimiſius fl. 147

crines qui & quibus pereant. 142
crinita animalia omnia viuos edere fœtus: contrà non item. 136.137
crinita animalia quæ. 137
Criſſa. 19
crocodilus terreſtris. 115
crocodili erga trochilum gratitudo. 129
crocodilum è minimo ouo maximum fieri animal. 140
crocodilum ſcorpios generare. 124.125
crocodilum ſolum ſuperiorem tantum mãdibulam mouere. 136
crocodili parui in Carthaginenſi fonte. 149
Cteſias. 110. eiuſdem Perſica. 111
Cteſiã multa mentiri. 123
Cteſibius hiſtoricus. 100
Cteſylla ab Hermochare decepta. 9. eidẽ nupta. 10
Cteſylla Venus, Hecaerga. 10
Cteſyllæ mors. ibid.
cuculi pulli. 131. à nemine vnquam viſi. 141
cuculi quarum auium nido pariant. 141
cupiditatis peccata grauiora, quàm iræ. 180
cupiditate abſtinendũ. 335
Curetis. 20
Curetum & Calydoniorũ bellum. 11
Curimeda. 10
curioſitas cauenda. 189
T. Curtilius Mancias. 95
Cuſinia Iuuenca. 100
L. Cuſſonius. 98
Cydippe ab Acontio decepta. 9
Cygnea lacus. 27
Cygnus. 25. in auem. 27
Cyſtitrati fons, & Cyſtitræum oleum. 148

D

Daicles in Olympia coronatus. 68
Damoſtratus. 72.95
Danai L. filiæ. 96

Daunius rex Daunij. 50. 51.57.
P. Decennius Demoſthenes. 98
Deianira. 10.12.65
Deion. 61
delphini manſuetudo. 134
delphinum amore puerorum capi. 134
Democritus Abderites. 100
Democriti mors. 188
Demophilus. 95
Demophon. 53
dens herois ad pedis menſuram. 92
dentes mari plures quàm feminæ. 137
Deum noſtri curam agere 247.248
cum Deo non diſceptandum de iure. 339
dij cur colendi. 345
dij in beſtias mutati. 47
dij Typhonis impetum in Aegyptum fugiunt. 47
deorum benignitas. 294
deos & eſſe, & rerum humanarum curã gerere. 181.
deos nihil temerè in natura conſtituiſſe. 339
Diana in Cilurum. 47
Diana noctambula. 31. venatrix. 14
Dianæ apud Ambraciatas cultus. 14
Dianæ de Ambracia lis. 13. 14
Dianæ ſpecus. 92
Dicæarchus. 85
dicere aliquid non ex ſe, abſurdiſsimum. 332
dictamni herbæ vis. 128
Dictynna. dicty. 61
Didymarchi metamorphoſeon libri 41
Dina Sperchij F. 41
Diognetus. 165
Diomedea inſ. 57.153
Diomedis filij. 57
Diomedis poſt captum Ilium res. 57
Diomedis ſocij in aues. 58.153
Diomus. 20

Dion. 168
Dionyſodorus. 87
Diopatra. 41
Diotimus. 276
diuinationis ex pecudum inſpectis extis origo. 103
doloris conſolatio. 266
Domitianus Cæſ. IX. coſ. 95
Domitius. 168
Dorienſiũ corpora in aues. 58
dormientes, operarij. 247
Dorotheus medicus. 95
dracontis. 21
Dryas. 29
Dryope in alnum. 53. in nympham. ibid.
Dryopis. 13. regio. 52. 53
Dryops. 52. Dryope. ibid.
Duccurius Aluccij. 99

E

Ecdyſia feſtum. 34
Echinorum marinorũ oua cum Luna creſcere & decreſcere. 145. quid eiſdem peculiare. ibid.
in Echonẽ conuerſus Hylas. 46
Eidothea nympha. 40. 49
Eilithyiæ. 104
Elatus Lapitharum rex. 86
Electræ portæ. 54
Eleis Olympiorum cura oraculo iniuncta. 68
elemẽtorũ mutua mors. 212
apud Eliam mulũ non naſci. 122
Elmæi rupes. 114
Elos Lacedæmonijs oppugnata. 67
Empedocleus globus. 338
Epænetus rex. 145
Epheſiorum præceptum. 334
ephippa. 19
Epictetus, eiusq; philoſophiæ genus quale. 157
Epicteti commentarij. 166
Epicteti dictum. 335
Epicuri dictum. 266. 301
epilepſiæ medicamentum galeo-

galeotæ ſenium 125
Epimelides nymphæ. 51
Epimenidis ſomnus. 105. ætas. 106
equæ animalium omnium ad coitum maximè procliues. 143
equæ generoſæ pulli mirū factum. 134
equarum hippomanes. 125
ex Equis veſpas naſci. 134. 135
Eraſinus. 60
Erichthonij fabula. 121
Eriunij dij. 44
Erodius. 18
erodius ex Antho. 19
erodij quales in Diomedeą inſ. 153
Erſa. 122
T. Eruſius Pollio. 98
Erythema. 153
Eteſiæ. 146
eſt lata via, prouerb. 162
Eudoxus Cnidius. 114
Eudoxus Rhodius. 112
Eugnotus. 35
Eumachi periegeſis. 94
Eumares. 85
Eumelus. 30. 35. in auem. 31
Eunomus Chius. 118. citharœdus. 119 (142
eunuchos non calueſcere.
eunuchos radice quadam inuncta fieri. 111
euripi reciprocatio ſeptimo quoq; die intermiſſa. 146
Euripidis locus. 159
Europus. 65
Eurybatus. 20
Euryopa Nili F. 96
Euryſtheus. 53. eius cædes. ibidem
Eurytion. 58
Eurytius. 32
Eurytus. 13. rex. 49
Euſeirus. 40
exiſtimatio à quibus petenda. 190
exta pecudum vnde futura indicādi vim ſortita. 102
exul in mundo quis. 207

F

fabæ vſu cur interdictum à Pithagora. 116

fabam

ſabam apud Indos non naſci. 113
ſabarum putamina radicibus arborum appoſita. 116
Fabius. 215
Fab. Catallimus. 345
ſabris viſa pelecanis, fauſta. 24
ſabularum ſcriptionis finis. 324
de Fabuloſis locorum rebus liber. 109
ſalernum. 236
ſama poſt obitum qualis. 194
ſamæ ſonus inanis. 200. 204
ſaſtus humilitatem præ ſe ferens omnium grauiſſimus. 345
ſatum nullius vitam abrũpere imperfectam. 193
ſatum vniuſcuiuſq; & conſtare aliunde, et ſecum aliud adferre. 190
ſati ratio. 220. 221
Fauentia. 98
Fauſtina. 276
Fauſtus Sabinus. 101
ſelis vbi nulla. 121
ſelis conceptio & partus qualis. 49
ſelis genitale membrum oſſeum. 137
ſeles ex Galinthiade. 48
Fidentia. 98
ſinis homini propoſitus quis. 184. 225. 226
ad Finẽ certũ omnia quæ aguntur, referenda. 184
ſiſtulæ cantũ iſthiadem curare, & morbum comitialem. 117
ſœcunditatis mirandæ exẽpla. 96
ſoliorum rationẽ habẽtia. 318
ſons aceti. 148. olei. ibidem
ſons mures in ſe habens. 148
ſontis ad ſinum Arabicum vis mira. 110
ſontium quorundam mirabiles vires. 148. inde
ſormicæ quomodo ſua formica-

micaria deſerant. 138
formicas nouilunio quieſcere. 146
fretū Italiæ ad Lunæ motum creſcere & decreſcere. 145
frigoris ſenſum arcens ſpina. 111
frontis indicia. 143
Fronto. 168
Fronto Albutij. 99
fruſtra nihil faciendum. 275.342.343
fucus impoſtor. 237
fuci. 133
fugitiuus. 314
fulica ex Hyperippa. 30
fulica, quæ & Phana auis. 17
fulica vnde. 30
fulicæ bonum omen. 18
M. Fuluius Flaccus coſ. 88
P. Fuluius Phryx. 98
Furiæ placatæ. 74

G

Galetea. 32. in puerum. 34
galeota ſenium exuens deglutit. 125
galeotes ſenium, ad epilepſiam medicamentū. 125
Galinthias. 48. in felem ibid.
Galinthias Hecatæ miniſtra. 49
Galinthiadis ſacra. 49
gallinæ domeſticæ quomodo ſterileſcant. 116
L. Gaminius. 98
Gaza Timonis. 99
genius cuiuſq; quomodo colatur. 182.191.193
genius cuiq; à deo datus, naturæ ſuæ præſes ac dux. 229
Gerandrum. 114
L. Glaucēius Verus. 97
glebæ oculorum curationi vtiles. 153
globus Empedocleus. 338
gloria anullius momenti res. 298
gloriæ vanitas. 200
Gorge, vel Gorgo. 10.12
graculi vnde. 36
graculis dona à Venetis dari ſolita. 154

grauidas mulieres coitu frequentiore facilius párere 113
grus vnde. 32
gruum cum Pigmæis bellum. 32
gruum natura. 130
Gyarus inſ. eiusq; mures quales. 124
Gyzantes Africæ gens. 115

H

Hæmon. 65
Halex fl. 119
haliæctus vnde. 24
Halicarnaſſi quale ſacrum Ioui Afræo fieri ſolitũ. 109
Harpa. 37. in auem. ibid.
Harpaſus. 37. in auem. ibidem
Hecaerga. 29
Hecaerga Cteſilla. 10
hedera in ceruæ cornibus. 128
Helenæ ſoror Clytemneſtra. 46
Hellanicus Leſbius. 146
Hellanodicæ. 66
Heluidius. 168
helxines herbæ vis. 113
Heraclea capta. 80
Heraclidis Cretẽſis de vrbibus Græciæ liber. 111
Heracliti dictum. 212. 247
Heracliti mors. 188
Hercules Alcmenæ natus. 48. Argonautarũ dux 45
Hercules cicadis ſilentium imprecatus. 120
Hercules in hinnulum. 47
Hercules Olympici certaminis inſtitutor. 65
Herculis de Ambracia lis 14
Herculis lauacra. 13
Herculis poſteri patria pulſi. 53
Herculis ſtatuæ æneæ in Phæneo poſitæ. 147
Herculem inter LXII. liberos vnicam tantum filiam habuiſſe. 142
Hermeſianax. 59
Hermeſianactis Leõtij lib. 59.

Hermo-

Hermochares. 9
Hermotimi Clazomenij defuncti ſpectrum. 106. fanum ei erectum. 107
Herodorus. 131
Heſiodus. 85
Heſiodi magna Eœa, ſiue Orientalia. 41
Hierax. 12. in auem verſus ibid. inde
Hiero Alexandrinus et Epheſius. 74. Tianus. 99
Hieronymus hiſtoricus. 100
Himera fl. 147
Hippaſus. 22
Hippo Rheginus. 145
hippocentaurus. 96
Hippocratem multorum morborum medicũ, morbo ipſum etiam deceßiſſe. 188
Hippodamia. 18. in corydum. 19
Hippolyta Smyrnæ nutrix 54
hippomanes. 125
hippomania. 143
Hipponus. 58
Hippoſtrati Minos. 96
hircorum indicia. 143
hirundo alba. 145
hirundo vnde. 25
hirundinis in conficiendo nido induſtria. 129. item in alijs. 130
hirundini oculos effoſſos renaſci. 137
hirundinum pullis oculi ſi effodiantur, eos viſum recipere. 140
Homeri curioſitas. 126
Homeri locus. 91. 127
homo ad agendum natus. 216. item ad beneficentiam. 304
homo homini natus. 176. 199. 286. 287. 288. 329
hominis cum vniuerſo hominum genere cõiunctio quæ. 344
hominis finis non in reb. externis conſtitutus. 225. 226.
hominis lætitia. 277. 282
hominis naturæ conueniẽs

omni

omnium hominum curam gerere. 190
hominis officium. 194
hominis pars præcipua quæ. 235
hominis partium præſtantiores quæ. 264
hominis potentia. 340
hominis propriũ 257.277
hominis ſubſtantia. 177
homini cibo & potu aſſumptis idem pondus, quod ieiuno. 118
hominem è tribus conſtare. 337
hominem homini repugnare, aut ſuccenſere, contra naturam. 176
hominem qui auerſatur, animam ſuam ipſius cõtumelia afficit. 184
homines inter omnes ſe cognati. 190
homines ſinguli aliorum cauſa nati. 199. vide, Homo homini.
homines ſeipſos cum magis alijs diligunt, pluris tamen aliorum quàm ſuam de ſe exiſtimationem facere. 338
hordei plantatores pallere. 109
Hylas. 45. in Echonẽ mutatus. 46
Hylas Herculi fruſtra quæſitus. ibid.
Hylæ ſacra. ibid.
Hyllus. 53. 65. augur. 74
Hymenæus. 42
Hyppamis fl. 138
Hyperboreorũ ſacra. 36. 37
Hyperippa. 29. in auẽ. 30
Hypermeſtra. 34
hypſiæetos. 38
Hyrieus. 44

I

Iapyx. 50. Iapyges. 51
Iaſon præſes. 88
ichneumon. 30. eius natura. 129
Idæ herois caput. 91
iecur pecudum vnde futura indicet. 102
ignis chimæræ perẽnis. 152

ignem ſalamandra extingui. 138
impetiginē ophiuſa aboleri. 148
impietatis reus quis. 288. 289
impoßibilia ſectari, inſani eſt. 226
apud Indos quæ non proueniant. 113
infantes quinq; vno partu editi. 96
infantes intra XL. dies nec flere, nec ridere. 143
infortunium ſapienti nullum. 215
intellectus quomodo fundatur. 287
intellectus corruptio, peſtis. 290
intelligens quis. 308
intelligentia. 201
Interameſta. 99
Ioppæ vicina palus. 150
Iphigenia. 46. Dianæ immolata. ibid. ab ara Dianæ ad Tauros translata. 47
Iphigenia Achillis vxor. ibid.
Iphigenia diua facta. ibid.
Iphis Euripideus. 159
Iphitus. 65. rex. 68
ipna auis. 39. quibus bona. 40
ira à ratione aliena. 258
iræ peccata minus grauia, quàm cupiditatis. 180
iræ remedium. 315 331
irati vultus contra naturam. 258
Irus. 58. 59
iſchiadem curari fiſtulæ cantu. 117
Iſidis fons. 150
Italica Eubœæ. 137
Ithaca leporum expers. 121
Ilys. 28
Iulia Modeſtina. 101
Iulianus. 219
Iulis vrbs. 9
C. Iulius Pothus. 98
Iunius Silanus Torquatus. 87

Iuſpi-

Iupiter auerruncator. 80. auerruncus. 87. hoſpitalis. 74
Iupiter in Creta à Rhea editus. 35
Iouis Aſcræi ſacrum. 109
Iouis Seruatoris, Inſpectoris, Benigni cultus. 17
iuſticiæ ortus. 326
iynx. 21

K

κατορθώσεις. 225

L

Lacedæmon quomodo à peſte immunis facta. 107
Lacedæmoniorum in peregrinos officium. 334
lacus aliquot mirabiles. 150. 151
Laius. 35. in auem. 36
Laij aues. 36
C. Lallias Tioneus. 100
L. Lamia coſ. 88
lamia fera. 19
lamiæ, vulgi opiniones Socrati dictæ. 334
Lamprus. 32
Lampſaci fons. 148
lanæ Mileſiæ. 111
Laodicea Syriæ. 88
Laphria. 61
lapides mirabilis naturæ. 153
lateres apud Tanam quales. 153
Latmi Cariæ ſcorpionum vis mira. 123
Latmica foſſa. 145
Latona in murem araneũ. 47
Latona Phytia. 34
Latonæ Apollo & Diana nati. 55
laus à quibus petenda. 190
laus populi quid. 238
laudis vanitas. 204. 285
leænam bis non concipere. 126
Lelanta. 29
C. Leledius primus. 100
Lemniarum mulierum fœtor. 144
lentem apud Indos nõ naſci. 113
leo Aetolicus. 25

leonis oſſa ſolida. 137. & percuſſa ignem emittere. ibid.
Leontium Hermeſianactis 59
Lepetymnus mons. 123
Lepidus. 215
lepus mali ominis auis. 39
lepores vbi nõ naſcantur. 121
Lerus inſ. 12
Leſbi glebæ oculis ſalubres. 153
Leuce inſ. 145
Leucippa. 21
Leucippus. 34
Leucoij coronis per noctẽ lucernæ cur adhibeantur. 116
Leucothea vrbs. 149
Leucotheæ auis. 31
libanotide herba tineas in veſtibus arceri. 117
librorum bonorum reliquiæ, etiam mutilæ non contemnendæ. 161
librorum ſitis. 177
L. Licinnius Palus. 97
Liparis fl. 147
Litræ Aegypti. 93
Liuia Attica. 100
Locri vnde Ozolæ dicti. 144
Locrorum & Aetolorum bellum, oraculo prædictum. 78
longæuorum exempla. 215
A. Lucennius Nerua Silanianus coſ. 95
Lucilla. 276
Lucius Lupus. 345
Q. Lucretius primus. 99
Ludi ſeculares, deq; ijſdẽ oraculum. 103
cum Luna quæ creſcant et decreſcant. 145
luparũ partus fabuloſus. 135
lupus in ſaxum. 59
lupi piſcatorum cuſtodes. 128
luſcinia vnde. 25
luſciniæ vbi melius canãt. 120
Luſis fons. 148
Lycabettus mons. 122

Lycaon. 50
Lycia, prius Trimilis. 56
Lycius. 37. in auem. 38
Lycius Apollo. 85
Lycurgus Spartanus. 65
Lycus. 135. Rheginus. 148
Lycus de fluminib. & fontib. 147
Lynceſtarum aqua. 152
lyræ inuentor. 40

M

Machates, & ſpectrũ Philimnij eidem conuerſatum. 69. 71. eius mors. 74
Macrinus. 88
Macroſeiris ſepulcrũ. 94
magnes. 42
Magneſia regio. 42
magnetem interdiu tantũ trahere. 112
malicia. 252
maliciam in genere mundo non obeſſe. 286
malum homini quid. 271
malum nihil. 211. 212
mandibulam inferiorẽ omnia animalia mouere, excepto crocodilo. 136
manſuetudo genuina, inuicta. 330
Mantis. 99
Marcianus. 165
mare, gutta mundi. 245
maris feruor circa Aeoli inſulas. 147
in Mari Indico arbores naſci. 147
Mars in piſcem. 47
Marſanus mons. 134
Maximus. 169
medicamentorum minor apud eos qui aſſueuerunt, efficacitas. 118
è Medulla ſpinæ hominũ ſerpentes naſci. 139
Megaletor. 29. in auem. 30
Meganira. 20
Megaſthenes. 96
Megaſthenis res Indicæ. 147
Melaneus. 18. Apollinis F. 13
Melanippa. 10
Meleager. 10. matris diris deuotus. 11

Meleagri fatum, & interitus. 11
Meleagri ſorores in aues mutatæ. 12
Meleagrides aues. 12
vbi. 121
Melita vrbs. 28.60
Melite fons. 55
Meliteus. 27.28
melius quid, et meliori ſemper inhærendum. 192
mellificium è floribus. 115
mendax impius. 288
Menecratis Xãthij Lyciaca. 56
Menippa. 44.45
Menippus. 249
mens ab affectibus libera, arx. 283
mens cuiuſq; deus. 344
mens noſtra vniuerſi, & proximi, quomodo perpendenda. 295.296
mens quomodo ſeruanda pura, prudẽs, modeſta, iuſta. 285
mens ſana ad omnia parata. 319
mens ſeipſa quomodo vtatur, curandum. 347
mens vna. 346
mentis in homine præſtantia. 341. natura. 259. vis 317
menti diuinæ cum hominis animo communia quæ 232
Mercurius, fur deus. 31
Mercurius in ibin verſus. 47
Mercurius paſtor. 42
Mercurius terreſtris placatus. 74
mergus ex Bulide. 16
mergi alimentum. 16
mergi cibus. 16
Merops. Meropis. 30. in auem. 31
Meſſapij. 51. à Diomede fuſi. 57
Meſſapiorum pueri in arbores conuerſi. 52
Metiocha. 44.45
Meuania. 87
Mileſiæ lanæ. 111
Miletus Apollinis F. 49. et vrbs

urbs. ibid.
Minerua caſta. 30
Minerua Vulcano matrimonio iuncta. 122
Minyades in aues. 22
Minyas. 21
Minnyrides. 59
Miſina. 43
Mnemoſyna. 21
Mneſarchus. 108
Mœra. 60
Monimus Cynicus. 184
monotus. 134
monſtroſæ corporum magnitudines. 92
monſtroſi partus. 94
monychi vbi. 136
Mopſus. 32
mores nigri qui. 207
mori, in elementa diſſolui. 275
mori, nihil habere incommodi. 180
mors æquo animo ſubeunda. 214. 320. 347. 348. item expectanda. 223 boni conſulenda, non contemnenda. 290
mors arcanum naturæ opus. 201. 182. eiq; prodeſt. ibid.
mors nihil aliud, quàm mutatio. 299
mors quid. 185. 259. an malum. 260. quomodo facilè feratur. 291
mortis commoda. 242
mortis conſideratio omnibus rebus propriæ. 213. inde
mortis contemplatio. 203
ad Mortis cõtemptũ præſens auxilium. 215. 347
morti omnia obnoxia. 278
ad Mortem cur potiſsimũ feſtinandum. 186
Muabus fl. 147
mugilem in metu caput occultare. 140
mulierem vno partu non vltra quinque párere. 142
mulierum mentis alienatio pæanibus curata. 115
mulus vbi nõ naſcatur. 122
Munatia Procula. 101

mundus animal. 211
mundus certo ordine compoſitus. 207
mundus inſtar vrbis. 201. 312
mundi abſceſſus ſiue vlcus. 208
mundi, & mundanarum rerũ mutatio. 200. 201
mũdi exul, peregrinus, cæcus, pauper, quis. 207
mundi mens. 230
mundi partes omnes neceſſariò perire. 307
mundum certis circuitibus adminiſtrari. 225
Munichus rex. 29. in auem 30
mures Gyari inſ. ferrũ perdere. 124
mures in fonte Luſis & Lampſaci. 148
murium generationis celeritas. 141
muriũ iocinora cum Luna creſcere & decreſcere. 145
murium iocinora, prouerb. 145
Muſæ Iouis à Mnemoſyna filiæ. 21
muſcam in Papho à Veneris forib. abſtinere. 109
muſicam & animi & corporis affectionib. mederi. 117
muſicũ certamen in Helicone. 21
muſtelam ruta contra ſerpentes veſci. 129
muſtelarum fœtus. 125
mutationi omnia obnoxia. 295
mutatione in natura omnia conſtare. 225
mutatione nihil naturæ vniuerſi amicius. 256. 272. inde & 299
mutationibus omnia fieri. 210
Muſaeus Mucantij. 99
Mylis Siciliæ palus. 151
Myrſili Leſbiaca. 120
Mythopoli putei. 152

N

natura arte non inferior.

rior. 325
natura cõmunis vna. 346
natura initio vigens, deorum naturæ æmula. 93
natura rerum, Dei vrbs. 206
naturæ contrarium eſſe, vt homo homini ſuccenſeat. 176
naturam contrarijs ex æquo vti, quomodo dictum. 289
naturam nihil fruſtra facere. 111
natura quod euenit malũ non eſſe. 185
in Natura rerum nihil nõ eleganter factum. 187
nauigantibus ſecundæ aues. 24
Naupactum. 80
Neæ inſulæ. 111
Neandrides. 153
Nelei fl. poti vis mira. 138
Neophron. 15. in auẽ verſus. 16
neſſa. 21
Neßi centauri ſepulcrum. 144
P. Neuius. 98
Sext. Neuius. 101
Nicagoras. 151
Nicãdri de mutationibus, ſiue alteratorum libri. 12
Nicocreon. 59
Nicodamas. 32
Nicoſtrate. 69
M. Nirellius. 98
in Niue etiã animalia naſci. 138
noctuæ cum cornice ſimultas. 135
Nomio. 15
C. Nonius Maximus. 98
nucleis expertes fructus in Britannia. 110
T. Numerius. 98
nymphæ in alnos. 41
Nympharum & puerorũ locus. 52
Nympharum fanum. 149.

O

oculorum alterum excindi, lethale. 141

oculos ſerpentib. effoſſos, vt & hirundini, renaſci. 137
Oeneus Porthei F. rex. 10
Oenei filioru᷑ interitus. 11
Oeneo regnum à Diomede reſtitutum. 57
Oenoë. 31. in gruem. 32
Oenomaus. 67
Oeta mons, & vrbs. 52. 53
olei fons. 148
Olympia cur inſtituta. 65. 66
Olympiadibus V. nemo coronatus. 68
Olympicum certamen aliquãdiu intermiſſum. 65
Olympici certaminis inſtitutores. 65. 66. 67
de Olympicis cert. rurſum inſtituendis oraculu᷑. 67
omnia ab æterno eiuſdem formæ, ac circulo reuolui. 183
omnia fumus, & cinis, & ſermo. 345. 347
omnia ita eſſe nata, vt mutentur & pereant. 342
omnia ſecundum Vniuerſi naturam fieri. 344
omnia vel neceßitate fatali vel prouidentia, vel cõfuſione inani fieri. 340 341
ophiuſa, contra impegitinem. 148
opinio eijcienda. 344. tollenda. 342
opinio in noſtra poteſtate. 342
opinionis vis. 201. 202
in Opinione ſita omnia. 184
opinione omnia conſtare. 340. 342
in Opinione omnia verſari. 344
opiniones imaginationib. abolitis optimè extingui poſſe. 252
opiniones vulgi Lamiæ Socrati dictæ. 334
optãdum quid, & qualiter. 220
Oraculum. 66. 67. 68. 78 81. 83. 102. 103

oraculi explicatio. 82
orchilus vnde. 30
Orchomenum. Orchomenus. 21.45
Orcilochia. 47
Oreius. 39. in auem. ibid
origani vis. 129.138
Origania. 249
Orion. 44
Orithyia. 54
Orphei caput vbi ſepultũ. 120
Ortiſia. 99
Ortygius. 37. in auem. 38
orytij vis in capris. 142
oſſa leonis ſolida, & percuſſa ignẽ emittere. 137
Othreis nympha. 27
Othreis. 40
Othrys mons. 40
ouis in fimũ defoßis in Aegypto, excludi pullos. 140.
oues abſinthio veſcẽtes bile carere. 113
oues poto Cochrynna fl. nigros fœtus facere. 137
oues quomodo maſculos aut femellas pariãt. 141
albos aut nigros. ibid.
ouium inteſtina tantum vocalia, non arietum. 120
Oxilus. 53
Ozolæ vnde dicti Locri. 144

P

Pæanum ſcriptores in Italia vnde tam multi. 115
Paleæ mulierum fœcunditas. 96
Palecij. 145
Pallantianum prætorium. 101
paludes aliquod mirabiles. 150
Palumbes quomodo ictus ſerpentum curent. 129
Pamphilus ſcriptor. 41
Panactes. 34
pancratiaſtes quid à gladiatore differat. 340
Pãdareus. 22.56. in auem. 24. in ſaxum. 57
Pandion. 32
Pandroſos. 132
pardalis natura. 128

Parma. 98
Parmia. 101
Parnaſsi peculiare. 146
Parœcopolis. 99
parti nocere non poſſe, quod toti prodeſt. 306
partus monſtroſi. 94
parybi ligni vis. 110
paſiphae. 61
Paſiphila. 117
paſtinacæ marinæ aculeus. 124
paſtores in ranas. 56
patientiæ exercendæ duplex ratio. 221
patricij inhumaniores reliquis. 168
pauper quis. 207
peccare, in quo ſitum. 303
peccatorũ cõparatio. 180
pecudum exta vnde futura indicandi vim ſortita. 102
pedicularis morbus. 139
pediculi ex hominis corpore. 139
pediculorũ in longis morbis natura. 112
pelecanus vnde. 24
pelecani natura. 131
Peleus. 58
Pelius mons. 58
Pelij montis ſpinæ frugiferæ vis. 111
Pellus. 19
Peloponneſijs Olympicũ certamẽ aliquandiu intermiſſum. 65
Pelops. 65.67
perdices Attici & Bæoti nõ pariter vocales. 120
perdices vbi nõ viuant. 121
perdicum conceptus. 138 natura. 130.141. quomodo pullos excludãt ibidem.
peregrinus in mundo quis 207
peregrini apud Lacedæmonios in honore habiti. 334
Periphantes. 10
Periphas. 16. pro Ioue cultus. 17. in aquilam verſus. ibid.
Permiele. 42

pestis

peſtis alia animalium, alia hominum. 290
Petilius Rufus coſ. 95
L.Petri. 101
Petronia Quinti. 98
P. Petronius Spalianus coſ. 95
T.Petronius. 98
Peucetius. 50
Peucetij. 51
Phæſtiorum ritus. 34. 35
Phæſtum. 32
Phagrus. 27
phalangia parentes necare. 139
Phalæcus. 14
phana auis. 17
phana pullorum aquilæ nutrix. 132
Phanias. 151
Pherea. 10
Pherecydes. 53. eiusq; vaticinia. 107. præſtigiæ. 108
Pherecydem Syrum pediculari morbo interijſſe. 139
L.Phidiclanius Nepos. 99
Philæus. 29. in auem. 30
Philetas. 121. curioſus. 124
Philinnium. 70
Philippi Macedoniæ. 99
Philiſtio. 249
Philonis Aethiopica. 149
philoſophandi ratio optima quæ. 160
philoſophiæ & aulæ ratio 236
philoſophia in quo potiß. conſiſtat. 185. quæ poſcat. 222. quo pacto contemptores ſuos vlciſcatur. 158
philoſophiæ opus ſimplex & verecundum. 298
philoſophiæ potiß. cõſentaneum quid. 345
philoſophiam ſolam poſſe hominem tutò deducere. 185
Philotis in virum verſa. 88
Philoxenus. 146
Phlegon Adriani Imp. libertus. 65
phocæ genitura. 125
phocam lac habere. 126

Pho-

Phocion. 327
Phocus. 58
Phœbus. 249
Phœnix. 60
Phrixus. 42
Phylarchi Hiſtoriarum libri. 110
Phylius. 25. eius victoriæ. 26. monimentum. 27
Phyllis greges quinto demum die potari. 146
Phytia Latona. 36
Picrides in aues conuerſæ. 21
Pieridum cum Muſis certamen. 21. earum nomina. ibid.
Pierus, eiusq; nouē filiæ. 21
Pinarus fl. 116
piphnix vnde. 38
pipo. 21.30
piſcator rana. 132
piſcis heri, cras ſalſamentū aut cinis, prouerb. 214
piſces ſtomacho carere. 137
piſus. 65.67
pix è lacu zacynthi. 150. (151
Placentia. 98.
in Placitorū vſu ſimilē eſſē oportere pancratiaſtæ. 340
M. Platius coſ. 88
Pluto Tantali mater. 57
pœnitentia. 273
poeſeos finis. 324
Polla Donata. 101
Pollentia. 98
Pollia Polla. 98
Polpa. 99
Polycritus. 74. 147. eius ſpectri apparitio. 76
Polyphonte. 38. vrſo congreſſa, eiusq; filij. 39
Polyphonte in auem conuerſa. 39
polypi mira natura. 127 132. 133
polypi natura imitanda. 127
polypi nautæ ſubtilitas 133
polypum à congro capi. 140
polypum ſua acetabulā deuorare. 125
Polytechnus. 22. in auē. 24
Polydora. 52

Polyphemus ad Hylam inquirendã ab Hercule relictus. 46
M. Pomonius Seuerus. 101
Cn. Põpeius Gallus coſ. 95
Pompeij mors. 188
C. Pompuſius Montianus. 101
Pontium. 108
Pontus fl. 147
Porcius Cato coſ. 79
C. Portenſius Fronto. 98
poſteritatis ratio quatenus habenda. 282
præſens quod eſt, id omnibus idem. 183
præſentia tantũ moleſtiam afferre. 280
Praxonides. 66
Prion. 22
Prionis ſpelunca. 43
Procleus. 65
Procris. 61. eius ad Minoen fuga. 62
Procridis iaculum & canis. 62. 63
Proezi. 99
Proetus. 48
promõtorij ſimiles nos eſſe debere. 214 (344
proprium nihil cuiquam.
prudens quis. 308
prudentia. 227
Prytaneus. 65
Pſamathe nympha. 58
Pſillis aſpidum morſus innocuus. 124
Publius imperator à lupo ruſo deuoratus. 84
Publij imp. inſania. 81. & oraculum ab eo editum. 82. inde
Pulcer geometra. 93
pulchrum omne, ex ſeipſo tale. 204
pullos quæ aues cùm volare poſſunt, eijciant. 141
pulmones habentia animalia omnia reſpirare. 136
punica mala ſine oßib. 116
T. Purennius Tutus. 101
purpura quid. 236
putei Mythopoli. 152
Pygmæi. 31
Pygmæorum cum gruib. bellum. 32

py-

pyracum palus. 151
Pythagoras Mneſæchi F. 108. eius præſtigiæ. ibid. femur aureũ. ibid.
Pythagoras cur fabæ eſu interdixerit. 116
Pythagoreorum præceptum. 334
Pythius ſeruator. 14

Q

Quantitates naturarum paulatim defeciſſe. 93
quartanæ curatio. 113
P. Quiſentius Sphyrio. 101

R

radij ſolis. radij natura. 286
Ræcius Taurus. 95
ranæ piſcatoris natura. 132
ranæ ex paſtoribus. 56
ranæ Seriphi mutæ. 120
ratio, rationalis ars, cuiuſmodi. 225
rationem ducem vbiq; ſequens, qualis. 311
ratione prædita omnia inter ſe cognata. 190
Rauenna. 98
Regia. Rhegium. 98
Reginorum colonia. 119
regium eſſe, malè audire, cum bene feceris. 260
Renia inſ. 121
res humanæ fumus & vanitas. 316
res humanæ qualiter intuendæ. 344
res naturales quæ appendicis loco ſequuntur, cuiuſmodi ſint. 186. 187
res precioſæ quomodo inſpiciendæ. 236. 237
rerum obſcuritas. 223
rerũ indifferẽtium diſcrimen opinionis tantum cauſa ſtatutum. 345
res extrinſecus accidere vel fortunæ, vel prouidentiæ nutu. 345
Rhodi, oſſa magnæ molis. 93
rupex. 31
Ruſticus. 165
rutæ odor ſerpenti inimicus

cus. 129

S

Sacer mons. 146
ſacra cæleſtibus dijs interdiu celebranda. 104
Sacra ſaxa, locus. 51
ſacrificiorũ carnes in Olympijs à miluijs intactæ. 109
ſalamandra ignem extingui. 138
Salamis. 59
ſalis fons. 149
ſalis Siculi peculiaris natura. 152. 153
Saluia Varena. 99
C. Samphius. 100
ſanguinis expertia animalia quæ. 136
Sarces Kilamacetis. 99
Saturno regnũ à Ioue ereptum. 56
Sauna vrbs. 96
Scamandrum fl. cur xanthum, ſiue fuluũ Poeta vocet. 137
Schæneus. 18. in auem. 19
ſcorpion herba. 115
ſcorpij Cariæ quali natura. 109
ſcorpij è crocodilo. 124. 125. itẽ è ſiſymbrio. 125
ſcorpionum in Latmo Cariæ diuerſa vis 123
ſcorpionum terreſtrium interitus. 139
ſcorpijs letalis herba. 115. 116
Scotuſæ qualis fons. 149
Scyrus inſ. 107
in Scythia mulum non naſci. 122
Scytinus Chius. 110
ſeceſſus quærere, hominũ eſſe abiectæ ſortis. 198
ſeceſſus quietiſſ. cuiuſmodi. 199
Seculares ludi, deq; ijs oraculum. 103
ſeculum quot annis conſtet. 103
ſecũda nauigatio, prouerbium. 290
ſemina naturæ. 210
ſepulcrum centum cubitorum longitudine. 94

Seriphi ranæ mutæ. 120
ſermonem in ipſo ſtatim vultu & oculis debere apparere. 327
ſerpens duobus pedib. 115
ſerpētes à muliere editi. 95
ſerpentes à ſpinæ humanæ medulla naſci. 139
ſerpentes XXX. coſtis præditi. 137
ſerpentes vbi non naſcantur. 121
ſerpentum ictibus contraria. 129
ſerpētibus oculos effoſſos renaſci. 137
ſerui partus. 95
T. Seruius Secundus. 98
Seuerus Antonini Imp. frater. 168
Sexti virtutes. 166. 167
T. Sextius Africanus coſ. 95
Sibylla ſepulchro deſtituta. 102. 103
Sibyllæ Erythrææ ætas. ibid.
Sibyllæ oraculum de androgyno. 88
ſiderum curſus quatenus conſiderandus. 262
ſimia à muliere edita. 95
Simmiæ Rhodij Apollo. 36
ſimplicitatis oſtētatio, inſidiæ. 327
ſiniſtram manum fortius retinere frænum, quàm dextram. 339
Sipræta. 34
Siſyphi poſteri. 13
è Siſymbrio ſcorpios naſci. 125
Smyrna. 54. eius in patrē amor. ibid.
Smyrna in arborem. 55
ſocietas, finis homini propoſitus. 226
Socratis cōtinētia & αὐτάρκεια. 173
Socratis dictum. 314
mors 188
in Socrate quid potiſſimū conſiderandum 26
Soli. 114. Ciliciæ. 116.
ſolis effuſio 286

ſolis

ſolis fons. 149
ſolem corpora noſtra aduerere, ignem non. 112
Soſus 65
Sparto 32
ſpectrum Aetolum. 74 inde. eius ad Aetolos ſermo. 76
ſpectri Buplagi oraculum. 80
ſpectri mortuæ mulierculæ hiſtoria. 75. inde
ſpecus certis diebus ventis carens. 146
Sperchius flu. 41. 52
ſpinæ frugiferæ in Pelio vis 111
Spinæ hominum medulla ſerpẽtes naſci, & quorum. 139
ſpongiæ ſenſu præditæ. 138.
ſquamata animalia quæ. 137.
T. Statilius Taurus. 87
ſtigmata quoſdam in natiuitate ſecum protuliſſe. 142
ſtranguriæ remedium genitale viuerræ. 142
Strymon. 38
Styx auis. 39
Stygis aqua in Phœnio. 151
ſulfuris vis. 138
ſuperciliorum indicia. 143
ſus quomodo ſerpẽtis morſui medeatur 129
ſus ſylueſtris vbi nõ naſcatur. 121
Sybaris fera. 19. item fons & vrbs. 20
Sympheruſa virgo in Symypherontem virum conuerſa. 88

T

Tabus in ſacco, prouerb. 280
Tacus de lapidibus. 114
talo ſolidungula animalia carere. 136. 137
talos quæ animalia habeãt in poſterioribus pedib. 111
talpæ vbi non naſcantur. 121

M.Talpius Vitalis. 98
Tamphius. 99
Tanæ lateres. 153
Tandaſides. 165
Tanneta. 101
Tantalus.56. præcipitatus. 57
Taphius mons. 144
tarandi natura. 127
Tartarus tyrannus. 28. & flumen. 29
taurus in apes. 124
Tauri gens vnde dicta. 47
Telamon. 58
Teleboij. 63. (115
Teleſtæ vita Ariſtoxeni.
tempus momentaneum rerum omnium. 214
tempus omne inſtans, punctum æternitatis. 245
Terdua. 38
Terembus. 40
M.Terentius Albius. 98
terra tota punctum.200. 276
terræ mors,aqua. 212
terræmotus ſub Nerone. 92
L.Tertius. 108
teſtudinis natura. 129
teſtudinem corde ſpoliatã viuere. 112
Teucer. 59
Teucris cetus à Neptuno immiſſus. 12
Thapſiæ radicis vis. 110
Thebæ. 35
Thebæ Aegyptiæ. 146
Therias.54. eius inceſtus. 55
Teliphonum. 115
Theodotus. 175
Theophraſti comparatio peccatorum. 180
Theophraſti liber de diuinis furoribus. 117
Theopompus de terræmotibus. 94
Theopompi hiſtoriæ. 105
Theopompi mirabilia. 109
ad Thermopylas pugnatum cum Antiocho. 79. 80
Theſeus Euripideus. 159
Theſprotiæ carbones. 153

Theſei

Theſei filiorum cædes. 11
Thoas rex. 47
Thoricum Atticæ. 61.62
Thraſeas. 168
Thraſſa. 38
Thraſyllus. 94
Thyria. 25. in auem. 27.
Tiana. 99
Tiberij coloſſus. 92
Tiberij religio. 92.93
Timæi Siculæ hiſtoriæ. 119
Timandra. 15. in parũ verſa. 16
Timon citharœdus. 153
tineæ in veſtibus quomodo arceantur. 117
Tireſias à Iunone excæcatus, à Ioue vaticinãdi arte donatus. 86
Tireſias in fœminam mutatus. 3.85. rurſus in marem. 86
Tireſiæ inter Iouem & Iunonem iudicium. 86
Titones à Ioue pulſi. 56
Torgi colonia Ambraciã deducta. 13
torpedinis natura. 131
Toxeus. 10
tragœdiarum vſus. 323
Traianus VI. coſ. 95
tranquillitas animi quomodo paretur. 206
tranquillitati animi ſtudendendum. 178
Trimilis, quæ poſt Lycia 56
tripolium herba. 127
tritici Bactriani grana olearum nucleos æquare. 113
trochili natura. 129
tubæ cantus alienatæ mẽti medela. 117
tubera crebris tonitruis duriora fieri. 116
Turella Forenſis. 98
turpitudo ſola malũ. 330
Typhon. 47. eius mira forma. ibid. in deos impetus. ibid.
Typhoni fulmine icto Aetna impoſitus. 48

V

C. Valerius Primus. 98
L. Valer. Flaccus coſ. 79
vanitas rerũ omnium. 210

C. Vatius Tertius. 98
Veleia. 98
Velia. 98
Q. Velius. 99
Venetos dona graculis mittere. 154
ventre prædita animalia omnia etiam veſicā habere. 136
Venus Cteſylla. 10
Q. Veratius coſ. 95
veratri potiones aſſuetis minus noxiæ. 118
Verus Imp. Antonini auus. 164
veſicam quæ animalia habeant. 136
veſparum ortus ex equis. 124. 125
veſpas non reſpirare. 136
veſpertilio vnde. 22
veſpertilio quib. præ cæteris auib. prædita. 126
M. Veſtinus Atticus coſ. 95
T. Veteranius. 98
L. Vettius. 98
L. Vetuſtius Secundus. 97
via breuiſſima ſemper ineunda, & ea quæ. 215
T. Vibius Thalbius. 98
viciſſitudo rerū omnium. 139. 210. 225. 256. 257. 272. inde
M. Vilonius Seuerus. 98
M. Vinicius. 86
violæ albæ coronis cur lucernæ per noctem adhibeantur. 116
viperam ſemel tantum parere. 126
vir bonus quis. 207
vir bonus vt ſis curādum, non qualis ſit diſputandum. 312
virum bonum hircoſi aliquid ſimile habere debere. 327
virgo in marē mutata. 87
vita arcanum naturæ opus. 201
vita etiam longiſſima exiguum ſpacium. 215
vita beata in quo verſetur. 270 (278
vita quomodo cōponēda.
vitæ amiſſio nihil aliud quàm

quàm mutatio. 299
vitæ breuitas. 312
vitæ finis à Deo *determinatus.* 348
vitæ finis quatenus nõ malus. 343. *&* *quomodo fiat bonus.* ibid.
vitæ humanæ tempus, momentum. 184
vitæ ſalus in quo ſita. 345
vitæ ſpacium longiſsimum idem cũ breuiſsimo. 183
vitam opinione conſiſtere. 200.201
vitam, ſi ſuo tempore deſinat, nihil mali pati. 343
vitiligini albæ ſuccurrens palus. 150
viuendi ars palæſtricæ quã ſaltatoriæ ſimilior. 265
viuere, eſſe tantum præſentis momenti. 338. 344
viuendi rectè facultas in animo poſita. 328
viuendum cum dijs. vitam cum dijs quis agat. 229
viuendum tanquã in monte. 312
viuere vnumquenq; tantum præſens temporis punctum. 194
viuere quid. 346
viuerræ genitale oſſeum. 142
vlcera quæ difficulter cicatrice obducantur. 116
vlciſcẽdi ratio optima quæ 235
vlcus mundi. 205
vlula vnde. 22.31
vlulas in Creta non viuere. 121.
vniuerſi corpus. 220
vniuerſi natura nihil extra ſe habet. 284
vniuerſi naturæ nihil vſitatius, quàm mutare & innouare. 210
volucres vnde futura indicandi vim ſortitæ. 103
Q. *Voluſius Saturninus coſ.* 96
vota qualia concipienda. 301
vpupa vnde. 25. *auſpicata ibid.*

vtilis

vtilis vocabuli acceptio. 248

vuæ abſq; acinis. 110

Vulcanus ἀμφιγυήεις. 132

Vulcanus in bouem. 47

Vulcano iuncta matrimonio Minerua. 122

vulpes prodigioſa. 63. in lapidem. 64

vulpis piſcis natura. 132

vulpis ſocius coruus. 135

vulpi infenſus Aeſalon. 135

vultur auis dijs & hominibus inuiſa. 39

vulturis pullum & nidum nemini conſpectum. 15

vultures ex Aegypio & Neophrone. 16

vxoris virtutes. 175

X

Xanthus fl. Apollini conſecratus. 56

Xanthi fl. etymon. 137

Z

Zacynthi capras ſpirantibus Eteſijs non bibere. 146

Zacynthius lacus. 150.151

Zækedenthes Mucaſi. 199

Zenophilus. 150

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

FARNESI ALFREDO
Legatore di Libri
ROMA
Via S. Nicolò da Tolentino